

Miljøministeriet

Aktoversigt

**Sagstitel: VAK - Høring - Vejledning til indsatsbekendtgørelsen
(Løsning på klagenævnsafgørelsen (Horsens-sagen))**
Sagsnummer: 2023 - 10012

Akt nr.	Dato	Titel	Akt ID	#	Parter	Kommentar
41	07-12-2023 14:42:15	MFS: (Høringsnotater til høringssvar om udkast til vejledning)	520623	5		
40	22-11-2023 11:23:29	Bestilling: VAK høringsnotat vdr. FAQér	511796	3		
39	05-12-2023 11:19:00	Indkomne høringssvar - vejledning til indsatsbekendtgørelsen	509266	34		
38	10-11-2023 10:25:54	Horsens kommune, Charlotte Lyrskov - 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse	505666	2		
37	16-10-2023 12:07:44	SV: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)	505011	1		
36	07-11-2023 17:10:29	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse - Høringssvar: Bemærkninger til Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr.: 2023 - 10012) - FES.j.nr.: 2023/010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]	504099	1		
35	03-11-2023 17:13:21	Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter	503358	2		
34	03-11-2023 21:30:47	WSP, Anja Hejselbæk Thomsen - Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr.: 2023 - 10012	502205	2		
33	03-11-2023 17:55:05	Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Brinch Thygesen - Høringssvar - Bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 - 10012	502195	2		
32	03-11-2023 16:34:45	Fredericia Kommune, Tobias Berthel Bendixen - Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)	502171	2		
31	03-11-2023 16:26:08	GEUS, Claus Kjøller - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - MIM-J.nr.: 2023-10012	502169	2		
30	03-11-2023 17:56:03	Hofo, Elizabeth Steenberg - Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer	502196	1		

		for vandområdedistrikter				
29	03-11-2023 16:02:21	Landbrug & Fødevarer, Henrik Borg Kristensen - Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012	502141	2		
28	03-11-2023 15:47:57	Danske Vandløb, Helge Danneskiold-Samsøe - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.	502127	2		
27	03-11-2023 15:44:02	Miljøstyrelsen, Steen Pedersen - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr.: 8719428)	502125	1		
26	03-11-2023 15:32:53	Transportministeriet, Lene Priess - Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)	502115	5		
25	03-11-2023 15:04:10	Sund&Bælt, Line Jedig Bergmann - Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)	502081	2		
24	03-11-2023 15:07:04	Tænketanken Hav, Philip Thomasen - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav	502089	2		
23	03-11-2023 14:53:48	Niras, Karen Søgaard Christiansen - Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012	502066	2		
22	03-11-2023 14:50:52	Landbrugsstyrelsen, Kirstine Frank Jensen - J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)	502061	1		
21	03-11-2023 14:11:13	Vestforbænnig, Andreas Christoffer Lund - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012, Vestforbrændings høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"	502013	2		
20	03-11-2023 14:09:22	Vestforbrænding, Andreas Christoffer Lund - VS: Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding	502010	2		
19	03-11-2023 13:57:04	Social-, Bolig- og Ældreministeriet, Yusrah Asgar - Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909) (SM Id nr.: 776952)	501989	1		
18	03-11-2023 13:45:58	KL, Mie Thomsen - Høringssvar - journalnummer 2023 - 10012	501967	2		
17	03-11-2023 11:26:21	Danske Regioner, Christian Andersen - Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter	501814	2		
16	03-11-2023 11:10:38		501785	2		
15	03-11-2023 10:28:36	Københavns Kommune, Anja Aalling Hansen - Svar fra Københavns	501653	2		

		Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter				
14	03-11-2023 10:06:45	Danmarks Naturfredningsforening, Henning Mørk Jørgensen - Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012	501622	2		
13	02-11-2023 16:05:40	Dansk Industri, Svend-Erik Jepsen - DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter	501445	2		
12	02-11-2023 14:20:08	Odense Kommune, Anna Gade Holm - Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012	501272	2		
11	02-11-2023 09:12:46	EM's høringssvar: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr.: 748779)	500791	1		
10	24-10-2023 16:19:00	SV: Høring af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter	495582	1		
9	26-10-2023 16:41:57	Søfartsstyrelsen - Høringssvar: Ingen kommentarer til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)	497145	4		
8	26-10-2023 13:51:51	Fiskeristyrelsen, Jens Emil Skovdal Hach - Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012	496919	2		
7	25-10-2023 13:31:47	Sorø Kommune - Høringssvar: Bemærkninger til udkast til ny vejledning (Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 -)	496186	1		
6	16-10-2023 11:10:00	Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)	491232	4		
5	16-10-2023 11:22:00	Hearing letter on the draft guidance on the Executive Order on Programmes of Measures for River Basin Districts	491247	4		
4	16-10-2023 11:26:00	Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter	491253	4		
3	13-10-2023 12:04:25	VS: Prehøring	490369	1		
2	12-10-2023 17:05:00	Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)	490212	4		
1	12-10-2023 08:17:57	VAK - Høringsmateriale - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) - 12/10-2023	489423	4		
	05-12-2023 15:17:47		519034	1		

= antal relaterede dokumenter.

Den 6. februar 2024

Aktdetaljer

Akttitel: MFS: (Høringsnotater til høringssvar om udkast til vejledning)
Aktnummer: 41

Akt ID: 520623

Dato: 07-12-2023 14:42:15

Type: Intern

Dokumenter:

- [1] Aktdokument.html (MEDTAGES IKKE)
- [2] Høringsnotat MinisterierogStyrelser.docx (MEDTAGES IKKE)
- [3] Høringsnotat Ellen Margrethe Basse.docx (MEDTAGES IKKE)
- [4] Høringsnotat organisationer.docx (MEDTAGES IKKE)
- [5] Cover.docx (MEDTAGES IKKE)

Den 6. februar 2024

Aktdetaljer

Den 6. februar 2024

Akttitel: Bestilling: VAK høringsnotat vdr. FAQér Aktnummer: 40

Akt ID: 511796

Dato: 22-11-2023 11:23:29

Type: Udgående

Dokumenter: [1] Aktdokument.html
[2] Bestilling #10007 (Miljøministeriets Departementet).pdf
[3] Bestillingsdatafil #10007 (Miljøministeriets Departementet).xml

Til: Bestilling - Miljøstyrelsen (ministerbestillinger@mst.dk)
Cc: notifikation_ministerbestillinger_mst@mfv.dk (notifikation_ministerbestillinger_mst@mfv.dk), Lykke Feld (MIM-MST) (lyfel@mst.dk), Maria Immaculada Benavent Benavent (maibb@mst.dk), sohei@mst.dk (sohei@mst.dk), Dorte Balle Harder (dbs@MST.DK)
Fra: Benedichte Nygaard Hansen (benyh@mim.dk)
Titel: Bestilling: VAK høringsnotat vdr. FAQér
Sendt: 22-11-2023 11:23
Bilag: Bestillingsdatafil #10007 (Miljøministeriets Departementet).xml; Bestilling #10007 (Miljøministeriets Departementet).pdf;

Venlig hilsen

Benedichte Nygaard Hansen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning
+45 23 42 12 52 | benyh@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Frederiksholms Kanal 26 | 1220 København K | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet

Bestilling #10007 (Miljøministeriets Departementet)

Oprettet: Benedichte Nygaard Hansen (Nye brugere) d. 22-11-2023

Sendt: Benedichte Nygaard Hansen (Nye brugere) d. 22-11-2023

Frist: 06-12-2023 kl: 23:59

Bestillingstype(r): Bedes selv vurdere håndtering

Bestillingsbeskrivelse: Kære Miljøstyrelsen,

I forbindelse med løsningen med klagenævnsafgårelsen, skal Miljøministeriets Departement anmode Miljøstyrelsen om følgende bidrag:

Status på sidevogne (kort beskrivelse af status med nedsættelse af arbejdsgrupper og tidshorisont for arbejdsgruppernes arbejde med, at finde en løsning på problemstillingerne med almindeligt belastet overfladevand og renseanlæg).

Høringsnotat vedrørende ændringer i Miljøstyrelsens vejledning 9053 af 21. december 2021 "spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" (til brug for samlæsning til Ministeren, der orientere om resultatet af høringen og godkendelse af de nye vejledninger).

Såfremt ovenstående bestilling giver anledning til spørgsmål, er i velkommen til at kontakte mig på 23421252.

Med venlig hilsen

Benedichte (ny generalist i MFS-teamet)

Bestillingsmodtager: Bestilling - Miljøstyrelsen (Bestilling - Miljøstyrelsen)

Synlig for enhed: Ja

Returnér til: Benedichte Nygaard Hansen (Nye brugere)

Bidragssydere: Lykke Feld (MIM-MST) (lyfel@mst.dk), Maria Immaculada Benavent Benavent (maibb@mst.dk), sohei@mst.dk, Dorte Balle Harder (dbs@MST.DK)

PDF mangler

Aktdetaljer

Akttitel: Indkomne høringssvar - vejledning til indsatsbekendtgørelsen Aktnummer: 39

Akt ID: 509266

Dato: 05-12-2023 11:19:00

Type: Udgående

Dokumenter:

- [1] Aktilag, id nr 502127: Danske Vandløb, Helge Danneskiold-Samsøe - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter..pdf
- [2] Aktilag, id nr 505666: Horsens kommune, Charlotte Lyrskov - 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse.pdf
- [3] Aktilag, id nr 505011: SV Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf
- [4] Aktilag, id nr 504099: Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse - Høringssvar Bemærkninger til Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr. 2023 - 10012) - FES.j.nr. 2023010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION].pdf
- [5] Aktilag, id nr 503358: Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter.pdf
- [6] Aktilag, id nr 502205: WSP, Anja Hejselbæk Thomsen - Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr. 2023 - 10012.pdf
- [7] Aktilag, id nr 502195: Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Brinch Thygesen - Høringssvar - Bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 - 10012.pdf
- [8] Aktilag, id nr 502171: Fredericia Kommune, Tobias Berthel Bendixen - Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012).pdf
- [9] Aktilag, id nr 502169: GEUS, Claus Kjøller - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - MIM-J.nr. 2023-10012.pdf
- [10] Aktilag, id nr 502196: Hofor, Elizabeth Steenberg - Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
- [11] Aktilag, id nr 502141: Landbrug & Fødevarer, Henrik Borg Kristensen - Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.pdf
- [12] Aktilag, id nr 502125: Miljøstyrelsen, Steen Pedersen - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr. 8719428).pdf
- [13] Aktilag, id nr 502115: Transportministeriet, Lene Priess - Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr. 274618).pdf
- [14] Aktilag, id nr 502081: Sund&Bælt, Line Jedig Bergmann - Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf
- [15] Aktilag, id nr 502089: Tænketanken Hav, Philip Thomasen - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav.pdf
- [16] Aktilag, id nr 502010: Vestforbrænding, Andreas Christoffer Lund - VS Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding.pdf
- [17] Aktilag, id nr 502061: Landbrugsstyrelsen, Kirstine Frank Jensen - J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen).pdf
- [18] Aktilag, id nr 502066: Niras, Karen Søgaard Christiansen - Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" - j.nr. 2023-10012.pdf

[19] Aktilag, id nr 501989: Social-, Bolig- og Ældreministeriet, Yusrah Asgar - Svar fra SB/EM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr. 8614909) (SM Id nr. 776952).pdf

[20] Aktilag, id nr 501967: KL, Mie Thomsen - Høringssvar - journalnummer 2023 - 10012.pdf

[21] Aktilag, id nr 501814: Danske Regioner, Christian Andersen - Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

[22] Aktilag, id nr 501653: Københavns Kommune, Anja Aalling Hansen - Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

[23] Aktilag, id nr 501622: Danmarks Naturfredningsforening, Henning Mørk Jørgensen - Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 - 10012.pdf

[24] Aktilag, id nr 501445: Dansk Industri, Svend-Erik Jepsen - DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

[25] Aktilag, id nr 501272: Odense Kommune, Anna Gade Holm - Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012.pdf

[26] Aktilag, id nr 500791: EM's høringssvar Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr. 748779).pdf

[27] Aktilag, id nr 496186: Sorø Kommune - Høringssvar Bemærkninger til udkast til ny vejledning (Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 -).pdf

[28] Aktilag, id nr 496919: Fiskeristyrelsen, Jens Emil Skovdal Hach - Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012.pdf

[29] Aktilag, id nr 497145: Søfartsstyrelsen - Høringssvar Ingen kommentarer til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf

[30] Aktdokument.html

[31] Oversigt over indkomne høringssvar.docx

[32] Høringsnotat EMB{F2#3304781#3#3285204#2} - Kopi.docx

[33] Høringsnotat MogS{F2#3304781#3#3285204#2} - Kopi.docx

[34] Høringsnotat.docx

Den 6. februar 2024

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Helge Danneskiold-Samsøe (h_danneskiold@yahoo.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Danske Vandløb, Helge Danneskiold-Samsøe - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
Identifikationsnummer	502127
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Danske Vandløbs høringssvar på udkast til vejledning til indsatsprogrammer journalnummer 2023 -10012
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Lars Egedal (lars.egedal@freddal.dk), Jørgen Dalgaard (fam@jpdal.dk), Niels Grønnegaard (helleogniels@paradis.dk), Jesper Haarslev (jh40815996@gmail.com), sv.steenholdt@gmail.com (sv.steenholdt@gmail.com), Torben Pedersen (tp-bwi@mail.dk), Steen Rasmussen (sr@steensbo.dk), post@vindumovergaard.dk (post@vindumovergaard.dk), klausen_cows@hotmail.com (klausen_cows@hotmail.com), Vagn Sørensen (vagn gudum@waoomail.dk), Lars Peter Boel (boel@dlgtele.dk), Lars Olsen (olsen.louisendal@email.dk), Poul B. Christensen (frueholt@profibermail.dk), Niels Møller (niels@koustrupmolle.dk)
Fra: Helge Danneskiold-Samsøe (h_danneskiold@yahoo.dk)
Titel: Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
Sendt: 03-11-2023 15:47
Bilag: Danske Vandløbs høringssvar på udkast til vejledning til indsatsprogrammer journalnummer 2023 -10012.pdf;

Til Miljøministeriet, Departementet, Vand- og Klimatilpasning, Journalnummer 2023 - 10012

Hermed er vedhæftet Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Med venlig hilsen

Helge Danneskiold-Samsøe

Formand for Danske Vandløb

Miljøministeriet
Departementet
Vand og Klimatilpasning
Journalnummer 2023-10012

Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 33 39 49 90
E dv@danskevandloeb.dk
W www.danskevandloeb.dk
CVR DK 34 56 90 37

3. november 2023

Danske Vandløbs høringssvar til

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

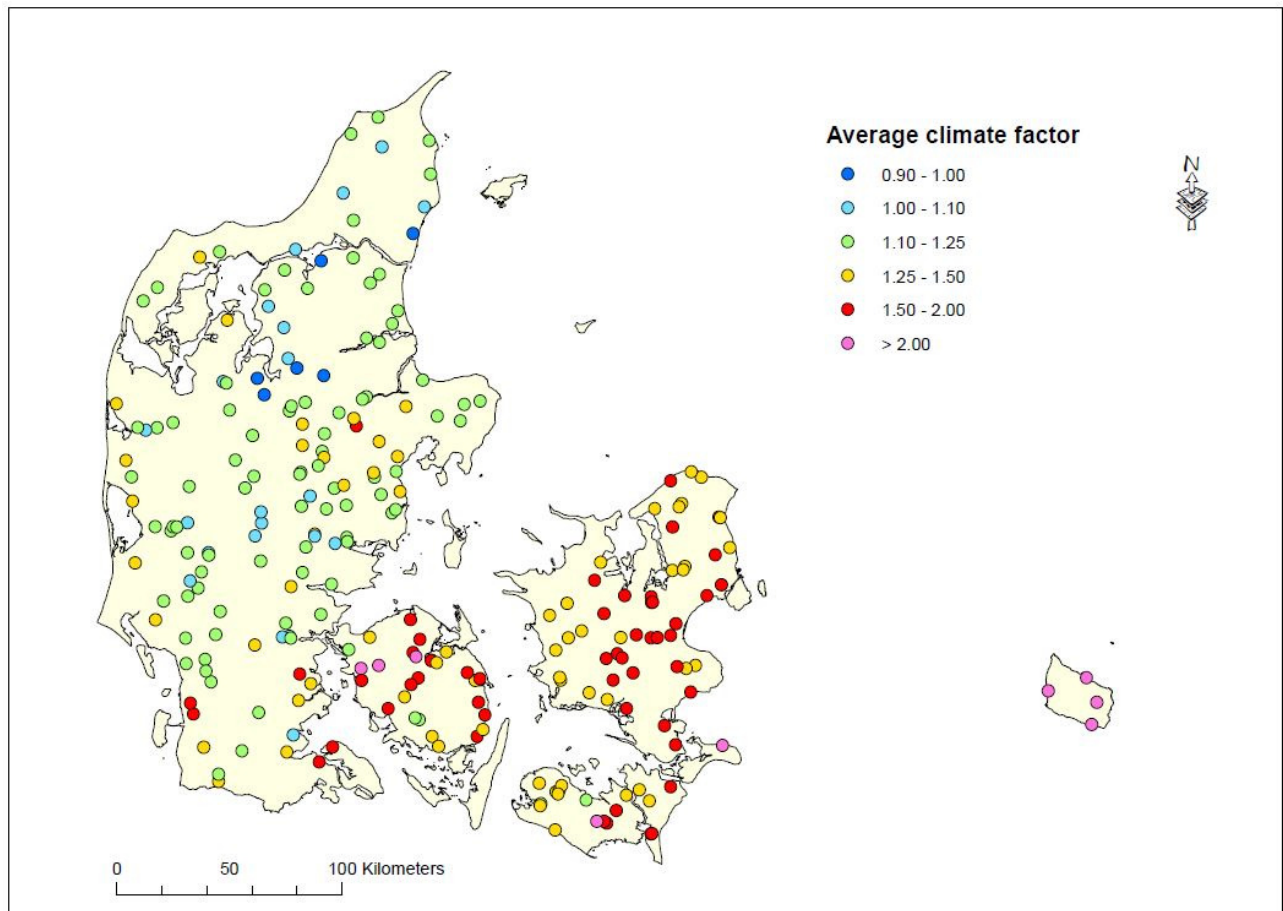
Når nu der afsættes penge til konkrete fysiske indsatser for vandløb opfordrer Danske Vandløb til at der indtænkes klimatilpasning i indsatserne:

I vejledningen til bekendtgørelsens fremtidige indsatser for vandløb, bør der således pålægges krav om at disse indsatsers gennemførelse sker under forudsætning af at de klima- eller samfundsrelaterede ændringer til øget vandaflledning indgår som forudsætning for at støtte indsatsen.

GEUS har beregnet den såkaldte klimafaktor forskellige steder i landet for at estimere de kommende klimaændringer. Klimafaktor = Forhold mellem fremtidig (år 2050-2100) og nutidig max afstrømninger (år 1961-1990)

- Eks: Klimafaktor = 1,5 → Afstrømning 50% større i 2021-2050 sammenlignet med 1961-1990

Som det fremgår af Figur 1, så skal stort set alle vandløb i fremtiden føre mere vand end de har gjort. Det er derfor tvingende nødvendigt, at når der gives tilskud til disse projekter, at der altid tænkes klimatilpasning ind i projektet samtidigt.

Figur 1: Estimerede klimafaktorer for klimagenereret ændring i 100 års maksimumafstrømning estimeret for fremtidsperioden 2021-2050 i forhold til reference perioden 1961-1990

http://www.klimatilpasning.dk/media/877909/Final_report_GEUS_2014_38.pdf

Vi mener således, at det er yderst relevant at det som forudsætning for at den konkrete indsats kan gennemføres, samtidigt sikres/kræves at disse indsatser også i en fremtidig horisont giver vandløbene kapacitet til at afvandingsproblematikken i 2050 tilgodeses. Herved sikres, i modsætning til foreliggende udkast til vejledning til bekendtgørelse, at indsatserne er fremtidssikret. En indsats skal således kunne imødekomme fremtidens vandføringsbehov i år 2050-2100 for at kunne gennemføres.

På side 12-15 i vejledningen gennemgås forskellige typer indsatser, som kommenteres i det følgende:

Udlægning af groft materiale (smårestaurationer)

Denne type indsats er ikke egnet i forhold til klimatilpasning, da vandføringsevnen forringes væsentligt, idet sten og grus optager plads i vandløbet som skal bruges til vandføring. Derudover er der risiko for dykkede dræn. Danske Vandløb opfordrer derfor til, at denne indsats fjernes eller erstattes med udskiftning af bund.

Udskiftning af bundmateriale

Denne type indsats vurderes at være neutral for vandføringsevnen. Men i forhold til klimatilpasning er den ikke forbedrende. Danske Vandløb opfordrer til, at den nye vandløbsbund etableres dybere i vandløbet end den gamle, så bedre vandføringsevne kan opnås, når der alligevel skal graves i vandløbet.

Hævning af vandløbsbunden

Denne type indsats er direkte i modstrid med klimatilpasningen og skaber langt flere oversvømmelser end blot ved uændrede forhold. Metoden giver dykkede dræn med stuvning af vand op i drænsystemerne, som i flade områder kan brede sig flere kilometer ud til siderne med store udbyttetab til følge. Desuden bliver drænsystemerne ødelagt, da deres selvrensende effekt ødelægges, når de ikke har frit udløb i en længere periode. Metoden er ligeledes i modstrid med vandløbsloven § 27 der påpeger at: "Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres". Staten er således erstatningspligtig. Danske Vandløb opfordrer derfor på det kraftigste at denne indsats tages ud af vejledningen til bekendtgørelsen, da den både er lovstridig og tilmed har store økonomiske konsekvenser for lodsejer.

Man kunne i stedet for mod erstatning af det forbrugte areal indføre dobbeltprofil vandløb. Det ville tilgodese både afvanding og natur/miljø.

Plantning af træer

For vandløb der løber øst – vest eller modsat, anbefales det at træer udelukkende plantes på sydsiden af vandløbet inden for vandløbets område, så lodsejers tilstødende mark ikke gøres mindre. Derudover kræver træer vedligeholdelse, idet de skal beskæres, så der ikke hænger grene ned i vandløbet og begrænser vandføringsevnen. Ligeledes må trærødderne heller ikke stikke direkte ud i vandløbet, da det også kan begrænse vandføringsevnen. Sker dette, skal rødderne beskæres, så profilet igen er frit. Dødt ved skal ligeledes fjernes, så det heller ikke forringer vandføringsevnen.

Såfremt dette er overholdt og der afsættes de nødvendige midler til vedligeholdelse vurderes dette at være neutralt i forhold til vandføringsevnen, men det er ikke klimatilpasning.

Udlæg af groft materiale og plantning af træer.

Dette er et meget dårligt forslag da der her gælder de samme principper som for indsatsen: Udlægning af groft materiale. Danske Vandløb opfordrer derfor til at denne indsats fjernes helt eller udskiftning af bund i stedet for.

Genslyngning

Genslyngning medfører at vandløbet fra punkt A til B skal løbe en væsentligt længere distance i forhold til den direkte vej. Da faldet mellem punkt A og B er fast, betyder det alt andet lige at faldet spredes ud over en længere distance og dermed får hele strækningen som gennemsnit et langt mindre fald. Da mindre fald betyder mindre vandføringsevne, er denne indsats også i modstrid med klimatilpasningerne og vil således give flere oversvømmelser i forhold til uændrede forhold. Derudover inddrager det mere af lodsejers jord og staten er således erstatningspligtig både i forhold til det ekstra jord der inddrages og i forhold til ekstra oversvømmelser. Danske Vandløb anbefaler på den baggrund klart, at dette virkemiddel fjernes.

Hvis vandløbet skal slynges, skal vandføringsevnen tilpasses. Dvs. større dybde og eventuelt bredde.

Åbning af rørlægninger

På den ene side foreslås åbning af rørlagte strækning, som isoleret set er godt ud fra en klimasynsvinkel, men oven i det skal bunden hæves, hvilket ikke er godt og ulovligt i forhold til §27. Dertil kommer, at mange rørlægninger går direkte igennem lodsejers marker, så ved en genåbning skæres marken over og det medfører dårlig arrondering med risiko for overlap ved anvendelse af gødning og pesticider. Pga. hævningsen af bund og gennemskårne marker kan Danske Vandløb ikke anbefale den metode.

Fjernelse af fysiske spærringer

Dette er en meget god indsats i forhold til klimatilpasning, da vandføringsevnen forbedres væsentligt ved fjernelse af disse. Danske Vandløb anbefaler på det kraftigste, at denne indsats anvendes langt mere i fremtiden i forhold til i dag, da det virkelig er klimatilpasning.

Sandfang

Da sandfang fjerner materiale fra vandet er dette godt klimatilpasningsmæssigt og Danske Vandløb kan derfor bakke op om den metode.

Okker

Da okkerbassiner har de lidt de samme egenskaber som sandfang, kan denne metode også fint anvendes.

Danske Vandløbs forslag til alternative indsatser

I vejledningen foreslår vi at der gøres plads til indsatserne Dobbeltprofil, Mini-ådale og omløb, hvor vandet ledes uden om en by, som det er sket med Bogense Bybæk, se link:

<https://www.tv2fyn.dk/nordfyn/ny-kanal-skal-redde-bogense-fra-oversvømmelser>

Det er meget skuffende, at disse virkemidler ikke er med, da det netop er virkemidler som giver plads til klimatilpasninger og miljø samtidig. Disse tre virkemidler vil vi gerne have ind i lovgivning og vejledninger snarest muligt.

Øvrige forhold

Under dette afsnit står at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene som gennemføres først. Dette giver ikke mening, hvis det netop er spildevandet der er skyld DVF-værdien ikke er høj nok. Inden den fysiske indsats sættes i gang, bør der således gennemføres en kemisk måling. Viser den kemiske måling at det er spildevandet der er skyld i problemstillingen, bør spildevandsindsatsen gennemføres først.

Ukloakerede ejendomme – antal ejendomme

Fra side 25 i vejledningen handler det om antal ukloakerede ejendomme. I den forbindelse tager vejledningen ikke hensyn til at kloakering kan medføre at kloakvand pumpes over vandskel. Når det pumpes over vandskel skal det sikres, at der er plads til kloakvandet i det vandløb det pumpes over i.

Afslutningsvis skal det fremføres: Det er en stor mangel ved den samlede vejledning, at der ikke er lavet en økonomisk konsekvensvurdering af de forskellige forslag. Det kan derfor ikke understreges nok, at nogle af indsatserne således kan have både store økonomiske og personlige konsekvenser.

Med venlig hilsen

Helge Danneskiold-Samsøe

Formand for Danske Vandløb

Brevdato	10-11-2023
Afsender	Charlotte Lyrskov (cly@horsens.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Horsens kommune, Charlotte Lyrskov - 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse
Identifikationsnummer	505666
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse Høringssvar - Vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret FAQ om udledning af vis
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)

Fra: Charlotte Lyrskov (cly@horsens.dk)

Titel: 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse

Sendt: 10-11-2023 10:24

Bilag: Høringssvar - Vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret FAQ om udledning af vis.pdf;

Til rette vedkommende,

Hermed fremsendes til orientering Horsens Kommunes høringssvar til Miljøstyrelsens FAQ'er.

Høringssvaret fremsendes til Miljøministeriet, da det også vedrører ministeriets vejledning om indsatsprogrambekendtgørelsen, som netop har været i høring.

Med venlig hilsen

Charlotte Lyrskov

Kommunaldirektør

cly@horsens.dk

Telefon: 76292002

Horsens Kommune

Vi behandler naturligvis dine personoplysninger efter reglerne for databeskyttelse. Læs mere [her](#)

Afs. Kommunaldirektøren
Chr M Østergaards Vej 4, 8700 Horsens

Sagsnr. 09.00.00-K04-1-23
Dato: 8.11.2023

Miljøstyrelsen

Høringssvar til Miljøministeriets vejledninger til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet

1. Indledning

Horsens Kommune takker for muligheden for at for at afgive høringssvar til udkast til vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen (Vejledningen) samt opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQen).

Horsens Kommune har i nærværende indlæg fortrinsvist koncentreret bemærkningerne til forhold relateret til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 23. februar 2023, 22/02461, og Horsens Kommune håber, at nærværende høringssvar vil bidrage til de endelige vejledninger og skabe klarhed over retsstilling på et komplekst område. Vi står meget gerne til rådighed for en yderligere uddybning af vores høringssvar.

Nærværende høringssvar vil fortrinsvist vedrøre FAQen men vil også berøre forhold i Vejledningen. Der vil herudover blive refereret til såvel indsatsbekendtgørelsen¹ og udledningsbekendtgørelsen².

.....

2. Overordnet

Horsens Kommune hilser de nye/opdaterede vejledninger velkomne, da de er med til at præcisere en række forhold, der tidligere har givet anledning til tvivl i forbindelse med administrationen af udledningstilladelser mv.

Horsens Kommune bemærker dog, at en vejledning skal have hjemmel i en lov, bekendtgørelse eller lignende retsgrundlag, jf. bl.a. Vestre Landsrets dom af 16. april 2015, S-0012-15, hvorfor Horsens Kommune har en række spørgsmål til såvel FAQen som Vejledningen og forholdet til både vandrammedirektivet og de

¹ Jf. bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

² Jf. bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder

tilhørende underdirektiver samt EU-domstolens praksis og dansk klagenævnpraksis.

.....

3. FAQ 43

3.1. Hvad forstås ved et repræsentativt målepunkt

3.1.1. Repræsentativt målepunkt

FAQ'en beskriver et repræsentativt målepunkt for vandområdet, som en overvågningsstation eller hvis ingen overvågningsstation, så måling på det dybeste sted gældende for hhv. kystvande og søer. Når der tales udledninger, er de oftest kystnære og en overvågningsstation eller dybeste punkt i vandområdet vil i de fleste tilfælde være langt fra kysten. Hvordan sikres det, på baggrund af formuleringer i vejledningsmaterialet, at der ikke er en overskridelse af miljøkvalitetskravet i dele af vandområdet grundet påvirkninger fra land?

Det må forventes, at der er en voldsom fortynding/opblanding inden stofferne måles på overvågningsstation, og der således er en overskridelse af miljøkvalitetskravet i dele af vandområdet som der ikke tages højde for, når det repræsentative målepunkt er placeret som anvist i FAQ 43.

Det er desuden væsentligt, at få præciseret, hvorvidt den omstændighed at noget er målbart i ét målepunkt, er det eneste, der skal eftervises.

3.1.2. Håndtering af overskridelser andre steder i vandområdet

Den beskrevne fremgangsmåde i FAQ 43 synes at give mulighed for, at en myndighed kan godkende et projekt, selvom projektet vil medføre en kortsigtet midlertidig forringelse af et vandområde i andre dele af vandområdet, når blot den "repræsentative" måling viser, at der i netop dette "repræsentative" målepunkt ikke er en overskridelse mv. af de relevante miljøkvalitetskrav.

En sådan fremgangsmåde er efter Horsens Kommunes opfattelse vanskelig at forene med EU-domstolens praksis, jf. særligt C-461/13 (Weser) og C-525/20 (Association France Nature Environnement), præmis 37, 42 og 45.

Det følger herudover af C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen), præmis 118, at når et kvalitetselement ikke overholdes på et enkelt overvågningspunkt i en grundvandsforekomst, skal der følgelig konstateres en forringelse af den kemiske tilstand heraf som omhandlet i direktivets art. 4, stk. 1, litra b), nr. i). Det følger af samme dom, præmis 94-96, at der ikke er forskel på, hvordan forringelsesbegrebet skal forstås i forhold til overfladevand og grundvand.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis er på linje med EU-domstolens praksis, jf. bl.a. 22/02461 og 21/01947, hvor Nævnet i sidstnævnte afgørelse fra 25. oktober 2023, under henvisning til netop C-525/20, udtaler:

"...at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden, og at den tærskel, over hvilken der konstateres en tilsidesættelse af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af et vandområdes tilstand, skal være så lav som muligt."

Den citerede passus efterlader et indtryk af, at Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår EU-domstolens praksis således, at også en kortvarig midlertidig forringelse, som forringelsesbegrebet er defineret i bl.a. C-461/13 og C-535/, i blot en del af et vandområde er i strid med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1.

Horsens Kommune kan ikke af FAQen se, at Miljøstyrelsen og/eller departementet har forholdt sig til foreneligheden mellem FAQ 43 og EU-domstolens og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, og Horsens Kommune skal derfor forespørge, hvorvidt Miljøstyrelsen og/eller departementet i forbindelse med udfærdigelsen af FAQ 43 har forholdt sig til den relevante praksis, samt på hvilket grundlag Miljøstyrelsen og/eller departementet vurderer, at FAQ 43 er foreneligt med EU-domstolens og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis?

3.2. Blandingszoner

Blandingszoner er hjemlet i udledningsbekendtgørelsens § 8, og bestemmelsen synes umiddelbart at være en ret stringent implementering af artikel 4, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (vandkvalitetskravdirektivet), som ændret i 2013, der indeholder den direktivfæstede hjemmel til udlægning af blandingszoner. FAQen rejser dog en række spørgsmål om forholdet mellem FAQen og det bagvedliggende regelgrundlag samt relevant praksis.

3.2.1. Anvendelsesområdet for blandingszoner

Indledningsvist ønsker Horsens Kommune en afklaring af, hvorvidt det overhovedet er muligt at udlægge en blandingszone for almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

Det følger af FAQ 3 og 6, at almindeligt belastede separate regnvandsudledninger ikke er omfattet af udledningsbekendtgørelsen, jf. § 1, stk. 2, nr. 1. Det følger også af FAQ 6 at:

"baggrunden herfor er, at stoffer, der udledes fra almindeligt belastede separate regnvandssystemer, generelt stammer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder), hvor regulering ikke kan ske over for den enkelte kilde, der bidrager til udledningen."

Af FAQ 6 fremgår det også, at almindeligt belastede separate regnvandssystemer dog forsat skal reguleres, og FAQ 6 kan læses således, at der bl.a. kan være knyttet en udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 og indsatsbekendtgørelsens § 8 til almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

FAQ 6 kan efter Horsens Kommunes opfattelse læses således, at et normalt regnvandsbassin til eksempelvis opsamling og rensning af vejvand er et almindeligt belastet separat regnvandssystem med en tilhørende udledning.

Dette efterlader for Horsens Kommune spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at udlægge en blandingszone i forbindelse med en udledningstilladelse mv. til almindeligt belastede separate regnvandssystemer, når disse systemer mv. ikke er udledninger, som er omfattet af udledningsbekendtgørelsen, hvori § 8 udgør hjemlen i dansk ret til udlægning af blandingszoner. Horsens Kommune skal anmode om, at FAQen forsynes med Miljøstyrelsens forståelse af ovenstående problemstilling.

3.2.2. Udlægning af blandingszone i et område, hvor miljøkvalitetskravet er overskredet

Det fastslås i miljøkvalitetskravdirektivets i artikel 4, stk. 1, at:

"Medlemsstaterne kan udpege blandingszoner omkring udledningspunkter. Koncentrationerne af et eller flere af de i bilag I, del A, anførte stoffer kan overskride de relevante miljøkvalitetskrav inden for sådanne blandingszoner, hvis de ikke påvirker det øvrige overfladevandområdes opfyldelse af disse krav."

Det fastslås i udledningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, at:

"Miljømyndigheden kan udpege blandingszoner omkring udledningspunkter. Med forbehold for § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, kan koncentrationerne af et eller flere af de i tabel 3-5 i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand anførte stoffer overskride de relevante miljøkvalitetskrav inden for sådanne blandingszoner, hvis de ikke påvirker det øvrige overfladevandområdes opfyldelse af disse krav. Miljømyndigheden fastsætter nærmere, hvilke miljøkvalitetskrav der kan overskrides, herunder i hvilket omfang."

Det fremgår af selve ordlyden af de citerede bestemmelser, at overskridelse af miljøkvalitetskrav alene kan finde sted inden for blandingszonen.

Det tolker Horsens Kommune, såledesat miljøkvalitetskravet skal overholdes uden for blandingszonen/på blandingszonens rand, hvorfor en blandingszone ikke kan udlægges, hvis miljøkvalitetskravet for det pågældende stof i forvejen er overskredet.

I forbindelse med at Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver og hjemviser en revideret miljøgodkendelse og et tillæg til miljøgodkendelsen under henvisning til udledningsbekendtgørelsens regler, vejledte Nævnet den pågældende kommune om udlægning af blandingszoner ved bl.a. at fastslå:

»Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker ..., at det er en forudsætning for fastsættelse af en blandingszone, at udledningen af forurenende stoffer forinden er nedbragt mest muligt gennem anvendelse af BAT, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, og at miljøkvalitetskravene ikke overskrides uden for blandingszonen. Sidstnævnte skal sikres ved beregning efter § 7, stk. 1, jf. stk. 2." (vores fremhævelse)

Vandrammedirektivet og miljøkvalitetskravdirektivet skal sikre god tilstand i vandområderne, og Horsens Kommune er derfor uforstående overfor, at FAQ'en beskriver mulighed for udlægning af blandingszoner i vandområder, hvor der i forvejen er overskridelser af miljøkvalitetskravet for de stoffer en zone ønskes udlagt for.

Det følger af FAQ 43, afsnit 1, at

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand.

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse usikkert, hvorvidt denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med de bagvedliggende regelgrundlag om blandingszoner, ligesom det er uklart, hvorfra hjemlen til, at et miljøkvalitetskrav, der i forvejen er overskredet kan overskrides med yderligere 5 % fremkommer.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i FAQ 43, har fornøden hjemmel.

4. FAQ 44 – Mængder og koncentration

Horsens Kommune er uforstående overfor, at man i de reviderede vejledninger ikke forholder sig til en mængdebetragtning ved vurdering af, om en merudledning kan medføre en (yderligere) forringelse af vandområder i ikke-god tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer eller i øvrigt hindre målopfyldelse. Dette fremgår bl.a. af FAQ nr. 43 og 45, og af Vejledningen afsnit 8.3.2, hvor der kun er nævnt koncentrationsstigninger, som en del af en vurdering af, om en udledning vil medføre en forringelse. Det fremgår af FAQ nr. 12, der er uændret, at:

"Ansøgningen om udledningstilladelse skal indeholde oplysninger om den udledte vandmængde og udledningens stofsammensætning, udtrykt i koncentration og mængde." At man ved ansøgning bl.a. skal oplyse en mængde, men at dette forhold ikke efter Vejledningen skal indgå i vurderingerne af, om et projekt vil medføre en forringelse eller hindre målopfyldelse, synes derfor ikke at være i tråd med hinanden.

Dertil fremgår det af Vejledningen, at *"Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområders økologiske tilstand."* Når udledning af stoffer i betydende mængder ligger til grund for valget af de nationalt specifikke stoffer og klassificeringen af vandområders økologiske tilstand, bør det efter Horsens Kommunes opfattelse også indgå som en væsentlig del af vurderingsgrundlaget for en udlednings påvirkning. Ligeledes er mængdebetragtningen inddraget i FAQ 44, til beregning af koncentrationsstigning i sedimentet.

Dertil kommer, at det i praksis anvendte værktøj (massebalance) til, fx at fastslå størrelsen på en afværgeforanstaltning i forhold til reduktion af tilførslen fra andre kilder stiller krav til, at den udledte mængde er kendt, for at den kan modregnes i den påtænkte udledning, jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse 22/02461. Det samme gør sig gældende ved vurdering af, om en påvirkning neutraliseres i planperioden, som beskrevet i Vejledningen afsnit 8.3.1.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5. Målopfyldelse

5.1. Overordnet

I Vejledningens afsnit 8.3.1. fremgår, at

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås.

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse usikkert, om denne passus er i overensstemmelse med C-525/20, hvorefter også midlertidige kortvarige forringelser er i strid med vandrammedirektivets artikel 4 og dermed også forpligtelsen til at opnå målopfyldelse.

Miljøministeriet har i svar på Folketingsspørgsmål 637 erklæret sig enig i ovennævnte betragtning og har overfor Folketinget tilkendegivet, at sætningen om, at det ved vurderingen af, om en afgørelse vil hindre opfyldelsen af miljømålet skal tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden, ikke vil blive videreført i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Den anførte passus er som angivet overfor Folketinget taget ud af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, og det er derfor særdeles uheldigt, at miljøministeriet forsat vejleder om, at det ved vurderingen af, om en afgørelse vil hindre opfyldelsen af miljømålet skal tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden.

Det er meget vanskeligt at finde ud af, hvordan departementet kan forudsætte, at det er muligt på én gang *at respektere forbuddet mod midlertidige forringelser*, og samtidig at gøre det muligt at overskride de miljøkvalitetskrav med baggrund i, at det *udlignes senere* i planperioden.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5.2. FAQ 54

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse i strid med forpligtelsen til at sætte beskyttelsestærsklen så lavt som muligt til forebyggelse af forringelser af tilstanden, jf. bl.a. C-461/13, og forpligtelsen til at opnå målopfyldelse, når det i FAQ 54 forudsættes, at revurderingen af miljøgodkendelser og udledningstilladelser i forhold til miljøfarlige stoffer kan foretages en trinvis tilpasning indtil *"der i indsatsprogrambekendtgørelsen er fastsat en prioritering af indsatsen til begrænsning af udledninger til samme vandområde"*.

Det følger direkte at forarbejderne til vandplanloven, de specielle bemærkninger til § 20, stk. 2, at

[....]

g) Punktkilder.

Der skal i indsatsprogrammet være fastsat foranstaltninger om forudgående regulering af alle punktkilder, der har betydning for miljøtilstanden i vandområderne. Punktkilderne er i dag alle regulerede via miljøbeskyttelsesloven og husdyrbrugloven i form af godkendelser og tilladelser. Bestemmelsen omfatter hydrauliske parametre, fysiske-kemiske parametre, mikrobiologiske parametre og miljøfarlige stoffer inkl. tungmetaller. Der skal henvises hertil i indsatsprogrammet.

Punktkildeemissioner til atmosfæren, der medfører deposition til overfladevandområder, er også omfattet.

Indsatsprogrammet skal endvidere referere til de stoffer, der er et generelt forbud mod at tilføre vandet, som angivet i spildevandsbekendtgørelsen.

Der skal ske regelmæssig revision af tilladelser, godkendelser og andre reguleringsværktøjer med henblik på opfyldelse af den ønskede miljøtilstand, og indsatsprogrammet skal give en oversigt over dem, der forudsættes revideret.

[.....]

Det fremgår direkte af indsatsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, at

"Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1."

Det følger i den forbindelse af indsatsbekendtgørelsens bilag 5, at

"Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er foranstaltninger, som gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-retlige forpligtelser, jf. lovens § 20, stk. 2. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. [.....]"

Ved gennemførelse af de grundlæggende foranstaltninger skal der tages alle relevante skridt for at undgå at øge forureningen af marine vande. Med forbehold for gældende lovgivning må iværksættelse af grundlæggende foranstaltninger under ingen omstændigheder hverken direkte eller indirekte medføre øget forurening af overfladevand, medmindre overholdelse heraf vil medføre øget forurening af miljøet som helhed. [....]"

Herudover følger af skemaet i bilag 5, der oplister de grundlæggende foranstaltninger, at

"g) Foranstaltninger for udledninger fra punktkilder, der kan være årsag til forurening, krav om forudgående regulering, såsom et forbud mod tilførsel af forurenende stoffer til vandet, eller krav om forhåndstilladelse eller registrering baseret på generelle bindende regler, der indeholder emissionskontrolforanstaltninger for de pågældende forurenende stoffer, herunder kontrolforanstaltninger i overensstemmelse med vandrammedirektivets artikel 10 og 16. Denne kontrol skal regelmæssigt tages op til revision og om nødvendigt ajourføres."

Horsens Kommune læser således indsatsbekendtgørelsen sådan, at indsatsen i forhold til punktkilder og revurdering af disse allerede er en gældende forpligtelse, jf. indsatsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, jf. bilag 5.

Tilsvarende følger det af Vejledningen, afsnit 8.3.2., at der endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen er gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Dette virker heller ikke korrekt henset til at forpligtigelsen i relation til de grundlæggende foranstaltninger umiddelbart må opfattes som stående.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5.3. Kumulative effekter

Det fremgår af Vejledningen (afsnit 8.3.2), at der ved vurdering af, om en udledning forventes at ville forhindre at målet for de berørte vandområder opnås gælder, at udledningen ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion.

Tilsvarende fremgår af FAQ 54, at udledninger, der i sig selv hindrer overholdelse af miljøkvalitetskrav i et overfladevand, skal reduceres og om nødvendigt helt ophøre. Det fremgår dog i den forbindelse, at der som led i revisionen af en sådan udledningstilladelse ikke skal ske inddragelse, at den i forvejen forekommende koncentration, der skyldes andre kilder. Dette synes efter Horsens Kommunes opfattelse at være i strid med såvel indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, og udledningstilladelsens § 7, stk. 3.

Først i afsnit 8.3.5 Øvrige hensyn, nævnes § 8 stk. 5 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter der ikke kan træffes afgørelse uden den samlede påvirkning tages i betragtning. Herunder at der skal ske inddragelse af øvrige kilder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter i øvrigt.

Det er uhensigtsmæssigt, at det ikke er beskrevet samme sted og første gang, det beskrives hvad en vurdering af, om en udledning kan forhindre målopfyldelse skal inkludere. Horsens Kommune skal anmode om, at FAQen forsynes med en præcisering af ovenstående problemstilling.

Brevdato	16-10-2023
Afsender	£Lovkvalitetskontoret (951s08) (Lovkvalitetskontoret@jm.dk)
Modtagere	Jens Christian Pabst Berthelsen (Sagsbehandler, Vand og Klimatilpasning)
Akttitel	SV: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Identifikationsnummer	505011
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	SV Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Lovkvalitetskontoret (951s08) (Lovkvalitetskontoret@jm.dk)
Titel: SV: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 16-10-2023 12:07

Justitsministeriet har modtaget denne høring.

Hvis der måtte være et ønske om, at Justitsministeriet forholder sig til bestemte spørgsmål i relation til udkastet, bedes I oplyse dette.

Justitsministeriet foretager ikke teknisk gennemgang af udkast til administrative forskrifter. Hvis I har et konkret spørgsmål til den tekniske udformning, er I imidlertid velkomne til at rette henvendelse herom. Der henvises i øvrigt til vejledning om administrative forskrifter, som kan findes her:

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2021/9594>

Justitsministeriet foretager sig på det foreliggende grundlag ikke yderligere i anledning af høringen.

Med venlig hilsen

Martin Reinseth
Souschef

JUSTITSMINISTERIET
Lovkvalitetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. direkte: +45 20 36 28 42
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk;

post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk;
kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk;
horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-
brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk;
kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk;
post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk;
kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk;
norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk;
odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk;
raadhus@rebild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk;
rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk;
sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk;
struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk;
thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk;
vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk;
post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST
Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email
<email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse
<post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk;
internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de;
kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk;
bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK;
formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere
<fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks
Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post
<post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>;
jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk
Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail)
<mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk;
ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>;
Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og
Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn
<info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk;
dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk;
info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium
A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk;
sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk;
fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>;
kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk;
info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk;
geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring)
<hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk;
info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>;
mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk;
mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen
af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine
Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk;
returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk;
info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org;
info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk;
info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk;
Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>;
copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det
Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk;
sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk;
au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org;
martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfnk@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Brevdato	07-11-2023
Afsender	FES-MYN-FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE (FES-MYN@mil.dk) Sendt af FES-JPS04 Jensen, Rasmus: FES-JPS04@mil.dk
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse - Høringssvar: Bemærkninger til Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr.: 2023 - 10012) - FES.j.nr.: 2023/010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Identifikationsnummer	504099
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar - Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr. 2023 - 10012) - FES.j.nr. 2023010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: FES-JFS11 Hansen, Bjarne (FES-JFS11@mil.dk), fes-mil10@mil.dk (fes-mil10@mil.dk), FES-JPS02 Tønder, Peter Eliasson (FES-JPS02@mil.dk)
Fra: FES-MYN-FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE (FES-MYN@mil.dk)
Titel: Høringssvar - Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr.: 2023 - 10012) - FES.j.nr.: 2023/010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Sendt: 07-11-2023 17:10

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Til Miljøministeriet,

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse meddeler herved på vegne af Forsvarsministeriet at have følgende bemærkninger til:

- Høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelse)

Ejendomsstyrelsen skal hertil bemærke, at:

Ad 1.

Det kan med fordel præciseres i vejledningen, at bekendtgørelsen og vejledningen alene finder anvendelse inden for målsatte vandområder. For at undgå tvivl om den administrative afgrænsning mellem målsatte og ikke-målsatte vandforekomster anbefales det, at ordet "*konkret*" udgår fra 8. afsnit på side 5 om "*Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.*".

Ad 4.2.2.1

På side 19, 3. afsnit fremgår, at "Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen.". Det bør præciseres, hvilket eller hvilke ministerområde eller ministerområder, der er omfattet af forpligtelsen til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, der fremgår af bekendtgørelsen.

Det fremgår således af bekendtgørelsens § 3, stk. 1: "Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4."

Endvidere bemærkes, at der f.eks. under bilag 1 i bekendtgørelsen, hvortil Miljøstyrelsen refererer, således fremgår "3. Kystvande" side 291 f, at "*Miljøministeriet og Fødevareministeriet skal sikre etableringen af vådområder og gennemførelsen af lavbundsprojekter efter gældende regler herom.*" (med Ejendomsstyrelsens fremhævelse) og på side 372 "*Miljøministeriet og Fødevareministeriet skal sikre etableringen af fosforvådområder efter gældende regler herom.*" (Ejendomsstyrelsens understregning)

Ad 4.2.3.1

På side 22, 3. afsnit bør det præciseres, hvilket ministerområde der er omfattet af forpligtelsen til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen.

Der henvises til bemærkningerne til foregående afsnit, dvs. "Ad 4.2.2.1"

Ad 8.1

Det fremgår af bekendtgørelsen, at undtagelsesmuligheder alene omfatter kvælstof og fosfor, jf. § 8, stk. 4. Det kan overvejes omtalt i vejledningen, hvorvidt der er øvrige undtagelsesmuligheder end vedrørende kvælstof og fosfor, jf. herved vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7.

Hertil bemærkes, at der i vandrammedirektivets artikel 4 stk. 7 forefindes undtagelsesmuligheder, som ikke er nævnt i denne vejledning.

Ad 8.1.2

Det kan præciseres, om en yderligere belastning af vandområdet omfatter enhver tilførsel af et stof, hvor miljøkvalitetskravet ikke er opfyldt. Det kan forekomme uklart, om udledning af spildevand, der indeholder et forurenende stof, medfører en belastning, hvis koncentrationen af det forurenende stof i udledningen er mindre end koncentrationen i overfladevandområdet.

Ad 8.3.2

Det kan præciseres, hvordan der er sammenhæng mellem forbuddet mod midlertidige forringelser og muligheden for neutralisering senere i planperioden.

Det bør præciseres, hvordan forsigtighedsprincippet kan efterleves, jf. herved side 46, 6. punkt, herunder kravet om at det skal være "åbenbart", at der ikke sker en stigning i koncentrationen, som følge af den påtænkte udledning.

Formuleringen indeholdende ordet "åbenbart" går tilsyneladende længere end Miljø- og Fødevareklagenævnet gjorde i deres afgørelse tidligere på året. Det kunne følgelig overvejes, at formuleringen "Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning." ændres til: "... at der ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke sker en stigning ...".

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461 anvender princippet. Dette sker forbindelse med vurderingen af om "aktiviteten" har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet, jf., herved "3.2.4 Ad 3) Påvirkning af Natura 2000-område" anførte, hvoraf fremgår:

"De kompetente nationale myndigheder giver kun tilladelse til en aktivitet på den beskyttede lokalitet på betingelse af, at de har opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet. Det forholder sig således, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger. Ved en sådan vurdering finder forsigtighedsprincippet anvendelse." (Ejendomsstyrelsens understregning)

Eventuelle spørgsmål eller henvendelser bedes rettet til sagsbehandler Rasmus Jensen pr. e-mail fes-jps04@mil.dk eller pr. telefon 7281 3284.

Med venlig hilsen

Rasmus Jensen

Cand.jur.

Fuldmægtig

FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

Jura- og Policysektionen

Arsenalvej 55, 9800 Hjørring

Telefon + 45 7281 3284 / Mobil + 45 2480 1022

E-mail: jps04@mil.dk / [fiin: jps04@fiin.dk](mailto:jps04@fiin.dk)

www.ejendomsstyrelsen.dk

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; FMN <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM

Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region? sjaelland@regionsjaelland.dk <region@?sjaelland@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koegel.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroed.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine

Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfn@naevneneshus.dk>

Emne: [ATTACHMENT UNSCANNED. REF:ESA]Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringssudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningssudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenende stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningssudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningssudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](#)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Brevdato	03-11-2023
Afsender	ellenmb@law.au.dk Sendt af Ellen Margrethe Basse: ellenmb@law.au.dk
Modtagere	Jens Christian Pabst Berthelsen (Sagsbehandler, Vand og Klimatilpasning)
Akttitel	Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter
Identifikationsnummer	503358
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter høringssvar til departementet (EMB)
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: ellenmb@law.au.dk (ellenmb@law.au.dk)
Titel: Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter
Sendt: 03-11-2023 17:13
Bilag: høringssvar til departementet (EMB).pdf;

Kære Jens Christian Pabst Berthelsen

Hermed fremsender jeg mit høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer

Mvh Ellen Margrethe Basse

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita
Dr.jur.

Tlf: +45 8716 5425
Mobil: +45 2326 1829
Mail: Ellenmb@law.au.dk
<https://pure.au.dk/portal/da/ellenmb@law.au.dk>

Juridisk Institut

Aarhus BSS
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 16, Bygning 1414, kontor 115
8000 Aarhus C
Tel.: +45 8716 5257
Mail: ekspedition.law@au.dk
Web: <http://www.bss.au.dk>

JURIDISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

Ellen Margrethe Basse
Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Risskov den 3. november 2023

Høringssvar som reaktion på Miljøministeriets udkast til ”Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter” – j.nr. 2023-10012

Med henvisning til departementets høringsbrev af 12. oktober 2023, j.nr. 2023-10012, tillader jeg mig hermed at fremsende nogle kritiske kommentarer til udkastet til vejledningen til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområder (herefter *indsatsprogrambekendtgørelsen*).¹ I mit høringssvar vil jeg forholde mig til følgende elementer i departementet udkast til indsatsprogramvejledningen:

MANGLENDE OPLYSNINGER OM RELEVANTE REGLER I UDKASTETS INDLEDENDE KILDEANGIVELSE.....	3
INDSATSPROGRAMBEKENDTGØRELSENS ANVENDELSESOMRÅDE.....	4
VEJLEDNINGSUDKASTETS OPLYSNINGER VEDRØRENDE MILJØFARLIGE STOFFER.....	7
i) AFGRÆNSNINGEN AF DE SITUATIONER, HVOR FORPLIGTELSENE TIL AT OVERHOLDE MILJØKVALITETSKRAVENE GÆLDER.....	8
ii) DEPARTEMENTETS OPLYSNINGER OM OVERSKRIDELSER AF MILJØKVALITETSKRAVENE FOR KONKRETE MILJØFARLIGE STOFFER OG DEN FORUDSATTE INDSATS.....	9
iii) MANGLENDE KVANTITATIVE BEREKNINGER AF KONKRETE INDSATSBEHOV	11
DEPARTEMENTET REDEGØRELSE FOR BEKENDTGØRELSENS § 8'S AFGØRELSESBEGREB OG FASTLÆGGELSEN AF HVAD DER FØLGER AF FORBUDET MOD FORRINGELSE	11
i) DEPARTEMENTETS FORSTÅELSE AF AFGØRELSESBEGREBET	11
ii) DEPARTEMENTETS STILLINGTAGEN TIL FORBUDET MOD FORRINGELSE AF OVERFLADEVANDET	12
<i>En begrænsning af de relevante beskyttede vandområder</i>	<i>12</i>
iii) DEPARTEMENTETS OMTALE AF EU-DOMSTOLENS PRINCIPIELLE DOMME	13
iv) DEPARTEMENTETS ADMINISTRATIONSMODEL	15
<i>Departementet forudsætninger vedrørende vidensniveauet</i>	<i>16</i>
<i>Departementets opstilling af en bevisbyrde</i>	<i>17</i>
<i>Departementets forudsætninger om tilvejebringelsen af de nødvendige data</i>	<i>18</i>
<i>Departementets forudsætning om, at koncentrationen skal vurderes ud det, der måles på repræsentative målestationer</i>	<i>18</i>
<i>Departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene</i>	<i>18</i>
<i>Henvisninger til Miljøstyrelsens udkast til FAQ'er</i>	<i>19</i>
FORUDSÆTNINGERNE VEDRØRENDE ANVENDELSE AF BLANDINGSZONER – HERUNDER FOR UDLEDNING AF MILJØFARLIGE STOFFER	21
FORUDSÆTNINGERNE I UDKASTET OM MULIGHED FOR OPFYLDELSE AF MILJØMÅLENE I EN 4. VANDPLANLÆGNINGSPERIODE	22
EN OPSUMMERING	23

¹ Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (i det følgende omtalt som indsatsprogrambekendtgørelsen)

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

I mit høringssvar forholder jeg mig, som det fremgår af oversigten, til uklarheder i udkastet og til den indskrænkende fortolkning, som departementet foretager af indsatsprogrambekendtgørelsens anvendelsesområde, ligesom jeg kommenter på departementets udlægning af vandrammedirektivet,² herunder dets artikel 4, stk. 1, litra a), og de særlige forpligtelser, der er fastlagt i direktivet. Det, der fremgår af vandkvalitetskravdirektivet³ til begrænsning af udledningen af miljøfarlige stoffer til overfladevandområder (vandløb, søer og kystvande) og om anvendelse af blandingszoner, inddrages ligeledes.

Da departementets udkast vedrører gennemførelsen af forpligtelser, der er fastlagt af EU i vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet, tager jeg udgangspunkt i de forpligtelser, som det danske medlemskab af EU indebærer for departementet til at formulere vejledningen i overensstemmelse med det, der følger af samarbejds- og loyalitetspligten,⁴ herunder de fortolkningsprincipper, der er fastlagt af EU-Domstolen. Jeg henviser her især til princippet om EU-retten forrang og kravet om anvendelse af en EU-konform fortolkning af direktivtekster.⁵ Da der er tale om direktivbestemmelser, der er vedtaget af EU's institutioner med hjemmel i artikel 192, stk. 1, skal minimumskravene respekteres, jf. artikel 193 i Traktaten om Funktionen af Den Europæiske Union (TEUF).

Det følger af EU-retten, at fortolkningen og den konkrete anvendelse af gennemførelseslovgivning – herunder indsatsprogrambekendtgørelsen, der gennemfører forpligtelser fastlagt i vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet – skal kunne respektere de konkrete principielle domme, der er afsagt af EU-domstolen i forhold til fortolkningen af vandrammedirektivet, herunder Weser-dommen⁶ og de opfølgende domme.

At departementet ved formulering af den aktuelle vejledning om de danske myndigheders administrationsordning, skal forklare indsatsprogrambekendtgørelsen i overensstemmelse med EU-Domstolens fortolkning af vandrammedirektivet, fremgår også af sag C-525/20 *Association France Nature Environment*.⁷

I departementets udkast til indsatsprogramvejledningen henvises der flere steder de FAQ'er, der indgår i Miljøstyrelsens vejledning "*Spørgsmål og svar om udledningen af visse forurenende stoffer til vandmiljøet*", uden at det fremgår af udkastet, hvilket FAQ-nummer, der konkret henvises til – herunder om der henvises tale til de FAQ'er, der aktu-

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, som ændret bl.a. ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/39/EU, der bl.a. indeholder en opdateret liste af de prioriterede stoffer og visse andre forurenende stoffer i direktivets bilag I, del A. (vandrammedirektivet).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (vandkvalitetskravdirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/39/EU, der bl.a. indeholder en opdateret liste af de prioriterede stoffer og visse andre forurenende stoffer i direktivets bilag I, del A.

⁴ Jfr. Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) artikel 4, stk. 3 og eksempelvis EU-Domstolens C-404/13 *ClientEarth*.

⁵ De EU-retlige forpligtelser, der gælder i forhold til gennemførelse af vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet m.fl., har jeg beskrevet i "Vand Lovgivning", DJØF Forlag, 2022, side 30 ff.

⁶ Sag C-461/13 *Weser*. Dommen omtales også – herunder i departementets udkast som C-461/13 *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*.

⁷ *Sagen C-525/20 Association France Nature Environment*, der også nævnes i departementets udkast, vedrører en vejledning, som de franske myndigheder havde udarbejdet om forståelse af forringelsesbegrebet i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

elt er sendt i høring af Miljøstyrelsen frem til den 9. november, jfr. Miljøstyrelsens jr.nr. 2023-97843. Da der er en betydelig sammenhæng mellem de to udkast til de fremtidige vejledninger, tillader jeg mig i det følgende at inddrage styrelsens udkast i mine kommentarer, der hvor det måtte være relevant. Man kan også spørge, hvor hensigtsmæssigt det egentlig er med en sådan høringspraksis, der ikke gør det muligt, at vurdere den sammenhængende vejledning, der skal danne grundlag for den fremtidige administrationsmodel, i ét høringssvar.

Jeg behandler ikke i mit høringssvar den del af departementets udkast til vejledningen, der vedrører udledning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) og organisk stof til overfladevandet. Jeg behandler heller ikke det, der mere specifikt vedrører beskyttelsen af grundvandet.

Manglende oplysninger om relevante regler i udkastets indledende kildeangivelse

I angivelsen af de konkret relevante bekendtgørelser, der omtales i departementets vejledningsudkast som relevant kildegrundlag, henvises der på side 7 – kun til indsatsprogrambekendtgørelsen som sådan og til bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster (herefter *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*).⁸

I departementets udkast indgår der imidlertid også henvisninger til *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*⁹ og til *overvågningsbekendtgørelsen*,¹⁰ se bl.a. udkastet side 10 og side 29. De her nævnte bekendtgørelser burde have været nævnt i oversigten på side 7.

I departementets udkast omtales den øvrige relevante lovgivning som ”sektorlovgivningen”. Som det vil fremgå af det følgende, kan de myndigheder og rådgivere, der skal anvende indsatsprogrambekendtgørelsen, ikke anvende bekendtgørelsens bestemmelser, uden at være opmærksomme på, hvor der i den danske sektorlovgivning er hjemmel til at stille krav over for de virksomheder, der udleder spildevand til overfladevandområder.

Det er relevant for de myndigheder, der skal anvende vejledningen, at departementet ikke begrænsede sig til at henvise til ”FAQ’er” og ”sektorlovgivningen”. Det er især relevant her at fremhæve, at blandt den relevante sektorlovgivning indgår *miljøbeskyttelsesloven*,¹¹

⁸ Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster (i det følgende omtalt som *miljømålsbekendtgørelsen*).

⁹ Bekendtgørelse nr. 796 af 15. juni 2023 om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (i det følgende omtalt som *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*).

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 792 af 15. juni 2023 om overvågning af overfladevand, grundvand og beskyttede områder og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (i det følgende omtalt som *overvågningsbekendtgørelsen*).

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023 om miljøbeskyttelse.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

godkendelsesbekendtgørelsen,¹² spildevandsbekendtgørelsen¹³ og/eller udledningsbekendtgørelsen.¹⁴

Indsatsprogrambekendtgørelsens anvendelsesområde

Det fastslås nederst på side 8 i departementets udkast, at indsatsprogrambekendtgørelsen kun finder anvendelse på *de vandområder, der er målsat*. Fortolkningen støttes på en henvisning til vandplanlægningslovens¹⁵ § 2, nr. 1 og nr. 2. Lovens § 2 giver imidlertid efter min opfattelse ikke grundlag for en sådan indskrænkende fortolkning af bekendtgørelsens anvendelsesområde. Da bekendtgørelsen skal opfattes som den danske gennemførelse af vandrammedirektivets artikel 11, er det afgørende, at den fortolkes og anvendes EU-konformt.

Indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 3 blev da også fortolket EU-konformt i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023.¹⁶ Nævnet fastslog bl.a.:

”Det er et flertal i Miljø- og Fødevarerklagenævnets opfattelse på baggrund af navnlig Weser- og Land Nordrhein-Westfalen-dommene, at forringelse af tilstanden i forhold til forurenende stoffer skal forstås således, at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i den lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1. Fler-tallet bemærker, at indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, skal forstås på samme måde, idet bekendtgørelsen er den danske implementering af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af overfladevand og grundvands tilstand.” (min fremhævelse)

Hvis anvendelsesområdet for indsatsprogrambekendtgørelsen er forudsat afgrænset, sådan som det angives i departementets udkast, har de danske myndigheder – herunder kommunerne – på trods af en sådan forudsætning, en pligt til at anvende bekendtgørelsen EU-konformt – med respekt for borgernes og virksomhedernes retssikkerhed. Hjemmelskravet gælder ikke i forhold til myndighedernes handleforpligtelser, hvor de konkrete handlinger ikke forudsætter, at der formuleres krav overfor borgere og virksomheder.

Med hensyn til handlepligten, har EU-Domstolen i Weser-dommen – og en række senere domme – fastslået, at der er tale om en retlige binding for myndighederne til at bidrage til opfyldelsen af de nationalt opstillede miljømål for alle overfladevandområder. Af dommen, der meget klart inddrager de forpligtelser, der følger af direktivets tilvejebringelse af

¹² Bekendtgørelse nr. 1083 af 9. august 2023 om godkendelse af listevirksomhed

¹³ Bekendtgørelse nr. 1393 af 21. juni 2021 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Bekendtgørelsen indeholder særdeles relevante krav, som kommunerne og Miljøstyrelsen skal iagttage, når der skal tages stilling til ansøgninger om udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer, kystvande og havområder, bl.a. fordi bekendtgørelsen indeholder centrale definitioner, fastsættelse af miljøkvalitetskrav, den kombinerede fremgangsmåde, vilkårsformulering og ikke mindst beregninger ved fastsættelse af vilkår, der skal sikre, at udledningen ikke påvirker berørte overfladevandområder eller havområder.

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om vanplanlægning.

¹⁶ Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 23. februar 2023, sagsnummer 22/02461, der ophævede og hjemviste til fornyet behandling af Horsens Kommunes § 25-tilladelse til etablering af en omfartsvej.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

oplysninger om alle vandområder og om formuleringen af indsatsprogrammer, fremgår det bl.a. af præmis 42:

"For at sikre, at medlemsstaterne opfylder de ovenfor nævnte miljømål, indeholder direktiv 2000/60 en række bestemmelser – bl.a. i artikel 3, 5, 8, 11 og 13 i dette direktiv samt i bilag V hertil – der, som ... danner en kompleks proces og omfatter etaper, der er detaljeret reguleret, med henblik på at gøre det muligt for medlemsstaterne at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige på baggrund af de særlige egenskaber og karakteristika, der er identificeret for vandområderne på deres område." (min fremhævelse)

I dommens præmis 49 understreger EU-Domstolen, at forpligtelsen til at forebygge forringelse af vandområder er tillagt en selvstændig status. Det fastslås endvidere i præmis 50, at forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden er retlig bindende i hver fase af gennemførelsen af vandrammedirektivet, herunder at:

"... forpligtelsen gælder for alle typer overfladevandområder og alle tilstande, for hvilke der er vedtaget eller burde være vedtaget en forvaltningsplan. Den pågældende medlemsstat er følgelig forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for et berørt overfladevandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand, medmindre det pågældende projekt anses for at være omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 4, stk. 7, i dette direktiv." (mine fremhævelser)

I dommens præmis 55 fastslås det også, at vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) nr. 1, hvori begrebet "forringelse af tilstanden" af et overfladevandområde indgår, skal fortolkes som en forpligtelse til at forebygge forringelse, der vedrører tilstanden for alle overfladevandområder. Der følger dermed af EU-Domstolens fortolkning af vandrammedirektivets artikel 11, som indsatsprogrambekendtgørelsen forudsættes at gennemføre, at bekendtgørelsen skal finde anvendelse på alle overfladevandområder – hvad enten ministeriet har målsat de enkelte vandområder eller ej.

Det er derfor ikke EU-konformt, når departementet på side 25 i afsnit 4.2.4 "Konkrete indsatser for spildevand", skriver, at det er en forudsætning for, at der kan meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak, at det nedstrømsliggende vandløb er målsat. Det afgørende er i den sammenhæng, at der er hjemmel i "sektorlovgivningen" til at stille krav over for borgerne/virksomhederne. Handleforpligtelsen i indsatsprogrambekendtgørelsens § 8 skal sammenholdes med de regler i miljøbeskyttelseslovens kapitler 4-5 – og de med hjemmel i loven udstedte bekendtgørelser, herunder spildevandsbekendtgørelsen, godkendelsesbekendtgørelsen og/eller udledningsbekendtgørelsen – der giver hjemmel til at gribe ind med skærpende vilkår og påbud, når det vurderes, at der er behov for at sikre en forbedring af overfladevandets tilstand, herunder bl.a. ved at forhindre en forringelse.

Den "ikke EU-konforme" indskrænkende fortolkning af indsatsprogrambekendtgørelsen kommer også til udtryk i udkastets afsnit 4.3, hvor departementet vejleder om "Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer", som myndighederne skal udføre for at forbedre tilstanden efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 9. Departementet skriver på side 29:

"I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats." (min fremhævelse)

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Da der er mange vandområder, hvor tilstanden er ukendt, kan myndighedernes handleforpligtelser ikke begrænses til de vandområder, hvor tilstanden er konstateret at være ”ikke god”,¹⁷ hvis indsatsen skal kunne leve op til de forpligtelser, der følger af vandrammedirektivet.

Omfanget af de overfladevandområder, der i departementets udkast forudsættes at falde uden for det, som myndighederne har en pligt til at bidrage til at forbedre og forhindre forringelse af, kan belyses med henvisning til de oplysninger om vandområdernes aktuelle tilstand, der indgår i ministeriets ”Vandområdeplanerne 2021-2027”, juni 2023 (herefter omtalt som ”VP3”).

Det oplyses i VP3 side 11, at antallet af **vandløb**, i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand med hensyn til forekomst af nationalt specifikke stoffer udgør henholdsvis 190, 900 og 17.490 km. Vandløb i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, udgør henholdsvis 240, 870 og 17.460 km.

Side 13 oplyses det at antallet af **søer** i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand med hensyn til forekomst af nationalt specifikke stoffer er 9, 164 og 813. Antallet af søer i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, er henholdsvis 92, 202 og 692. Der er også betydelige søer – faktisk største delen – hvor tilstanden er ukendt.

Side 15 oplyses det, at antallet af **kystvande** i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand er henholdsvis 82, 16 og 11 af i alt 109 kystvande. Antallet af kystvande og territorialfarvande i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, er henholdsvis 8, 111 og 4.

Som det fremgår af de her gengivne tal fra VP3, er der i dag i meget betydeligt omfang tale om overfladeområder, hvor tilstanden er ukendt.

De sagsbehandlere, som den endelige version af ministeriets vejledning har betydning for, vil formentlig også blive forvirret, hvis de sammenholder departementets afgrænsnings af indsatsen med det, der står i Miljøstyrelsens udkast til en ny formulering af FAQ 43. I den sidstnævnte tekst oplyses det:

”Miljøstyrelsen vurderer, at EU-rettens krav om at forebygge forringelse af tilstanden skal forstås på samme måde for målsatte overfladevandområder og for ikke-målsat overfladevand.”

Det er Miljøstyrelsen, der angiver de korrekte forståelse – nemlig at kravet om forebyggelse af en forringelse ikke kan begrænses til de vandområder, der er målsat.

I departementets udkast til vejledningen oplyses det på side 30, at der ikke skal gennemføres en indsats i de områder, som ministeriet *ikke har tilvejebragt overvågningsdata eller andre data for vandets tilstand*. Departementet forudsætter hermed, at de nationale beslutninger om, i hvilket omfang man i Danmark vil overholde kravene i vandrammedirek-

¹⁷ På side 29 oplyses det endvidere i departementets udkast til vejledningen: ”Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationen af miljøforurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande”. Det vil sige, at der end ikke er oplysninger om forekomsten af de konkrete koncentrationer af de miljøfarlige stoffer i det, der udgør det beslutningsgrundlag, som myndigheder skal støtte sig på under den 3. vandplanlægningsperiode.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

tivets artikel 5 og artikel 8 om tilvejebringelse af basisanalyser og overvågningsdata,¹⁸ kan være bestemmende for den indsats, der skal sikre, at overfladevandet opnår ”god tilstand senest den 22. december 2027. Afgrænsningen af indsatsen til forbedring af vandets tilstand, kan imidlertid ikke bero på det aktuelle mangelfulde vidensniveau om vandområdernes tilstand.

Vejledningsudkastets oplysninger vedrørende miljøfarlige stoffer

Der er i forhold til fastlæggelse af de begrænsninger, der gælder for de danske myndigheds kompetence til at meddele afgørelser, der har betydning for udledningen af miljøfarlige stoffer til overfladevandområder, nogle ganske særlige forpligtelser, som myndighederne skal respekteres efter vandrammedirektivet, *både* på grund af direktivets meget klare formål, jf. artikel 1, litra c), og på grund af at direktivet – i et samspil med vandkvalitetskravdirektivet – fastlægger retligt bindende kvalitetsniveauerne for den maksimale forekomst af sådanne stoffer i overfladevandet.

Forekomsten af miljøfarlige stoffer (MFS) i overfladevandet og i sedimenter/biota skal efter direktivreglerne begrænses i overensstemmelse med de miljøkvalitetskrav, der er opstillet dels på EU-niveau til prioriterede stoffer, dels på nationalt niveau til nationalt specifikke stoffer. De kriterier, der er relevante i forhold til vurderingen af tilstanden i det overfladevand, der er recipient for en udledning af miljøfarlige stoffer, fremgår af vandrammedirektivets bilag V og vandkvalitetskravdirektivets bilag I, hvor det sidstnævnte erstatter vandrammedirektivets bilag X.¹⁹ Der er for de enkelte stoffer opstillet miljøkvalitetskrav i miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelsens bilag 2, del B, tabel 3-5. Nogle af kravene er fastsat som årsgennemsnit (MKK) på grund af langtidsvirkningen af stofferne, medens andre er angivet som maksimumkoncentrationsværdier, som ikke må overskrides selv kortvarigt (MAC-QS).

Med hensyn til koncentrationen af miljøfarlige stoffer i vandet/sedimenter og den tilførsel af stoffer, som er relevant ved stillingtagen til, om den kemiske hhv. de økologiske tilstande kan karakteriseres som ”god” eller ”ikke god”, skal der anvendes en sondring mellem: a) prioriterede farlige stoffer, b) prioriterede stoffer og c) nationalt specifikke stoffer. Der sondres også mellem de krav, der gælder i forhold til vandet, henholdsvis de krav, der er opstillet for sediment/biota. De sidstnævnte miljøkvalitetskrav er fastsat for at beskytte organismer, som lever på eller i sedimentet, og til beskyttelse af de fødekæder, som organismerne indgår i. Princippet ”one out, all out” i vandrammedirektivets artikel 2, nr. 17 og vandkvalitetskravdirektivets artikel 3, stk. 1, litra iii) skal respekteres. Danmark har endvidere efter vandkvalitetskravdirektivets artikel 1, litra c) og litra e) en pligt til at sikre en

¹⁸ Vandrammedirektivets artikel 5 pålægger medlemsstaterne at sikre, at der foretages en analyse af miljøkvaliteten (vandets tilstand) i de overfladevande, der indgår i de enkelte vandområdedistrikter. Der skal endvidere efter direktivets artikel 8 løbende foretages en overvågning af overfladevandets økologiske og kemiske tilstand i overensstemmelse med de krav, der er fastlagt i direktivets bilag V, afsnit 1.3., så der holdes øje med, at tilstanden ikke forringes samt tages initiativer til at sikre at tilstanden bliver ”god”.

¹⁹ Jf. vandrammedirektivets artikel 2, nr. 24 vedrørende den ”Liste over prioriterede stoffer inden for vandpolitikken”, der indgår i vandrammedirektivets bilag X, som er formuleret med vandkvalitetskravdirektivets bilag I, Del A som listen blev formuleret ved det fælles ændringsdirektiv. Listen blev i 2013 udvidet fra at omfatte 33 stoffer til at omfatte 45 stoffer – herunder PFOS.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

progressiv reduktion af prioriterede stoffer, herunder ved at få udfaset særligt farlige prioriterede stoffer. Det nævnes ikke i vejledningsudkastet.

I relation til koncentrationen af miljøfarlige stoffer, som myndighederne skal sikre overholdelsen af i vandområderne – er situationen i dag den – som det også fremgår af departementets udkast – at der ikke eksisterer et konkret kendskab til koncentrationen af de enkelte stoffer i vandområderne.

Mine bemærkninger nedenfor til det, der står i departements udkast afsnit 8.3.2. om miljøfarlige stoffer, er opdelt i følgende punkter:

- i) Departementets afgrænsningen af de situationer, hvor forpligtelserne til at overholde miljøkvalitetskravene gælder, side 8
- ii) Departementets oplysninger om overskridelser af miljøkvalitetskravene for konkrete miljøfarlige stoffer og den forudsatte indsats, side 9
- iii) Departementet oplysninger om manglende kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov, side 11B

i) Afgrænsningen af de situationer, hvor forpligtelserne til at overholde miljøkvalitetskravene gælder

I Departementets vejledningsudkast redegøres der på side 45 for de situationer, hvor myndighederne ifølge departementet er forpligtet til at forholde sig til, om der indgår miljøfarlige stoffer i den udledning, der er tale om at udlede direkte til overfladevandområder. Der står følgende:

"Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik. " (min fremhævelse)

Departementets anvendelse af formuleringen af "godkendelser og tilladelser m.v." gør det nødvendigt at henlede opmærksomheden på, at "m.v." her er særdeles centralt. Det omfatter både revurderingsafgørelser, som IE-direktivet²⁰ og den danske gennemførelseslovgivning foreskriver, og de øvrige påbud, der er hjemmel til at meddele.

Er der koncentrationer af miljøfarlige stoffer i et overfladevandområde, skal der efter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1. litra a gribes ind med skærpende godkendelsesvilkår og påbud over for de udledende virksomheder med den hjemmel, der er i miljøbeskyttelseslovens § 30 og §§ 40-42. Det gælder både ift. de godkendelsespligtige og de ikke-godkendelsespligtige virksomheder.

Det er især vigtigt, at de myndigheder – dvs. Miljøstyrelsen og kommunerne – der foretager en revurdering af de godkendelsespligtige bilag I-anlæg, der udleder spildevand direkte til recipienten, at vurderingen foretages i overensstemmelse med IE-direktivets krav,

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner, der afløste Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 (IPPC-direktivet). Der er bl.a. tale om krav til myndighederne om revurdering af eksisterende miljøgodkendelser hvert 10 år, ligesom der skal foretages en opdatering af eksisterende bilag I-anlægs vilkår senest 4 år efter, at BAT-konklusioner er offentliggjort af Kommissionen.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

herunder med respekt for de i dag gældende miljøkvalitetskrav, der er opstillet ift. de enkelte miljøfarlige stoffer.

ii) Departementets oplysninger om overskridelser af miljøkvalitetskravene for konkrete miljøfarlige stoffer og den forudsatte indsats

I departementets udkast er der på side 30 i tabel 1 redegjort for, at for høje koncentrationer af konkrete miljøfarlige stoffer. Der står følgende i vejledningsudkastet om tabel 1 – herunder om den forudsatte indsats:

”I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I Miljø-GIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingsindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

De danske myndigheder skal imidlertid træffe de foranstaltninger, der er nødvendige til opfyldelse af målene om en ”god tilstand” i vandrammedirektivet artikel 4, stk. 1, litra a) ift. til begrænsning af samtlige de prioriterede stoffer. De gældende miljøkvalitetskrav for de enkelte prioriterede stoffer skal lægges til grund både ved stillingtagen til overfladevandets (recipientens) kemiske tilstand ift. de pågældende stoffer og ved vurdering af om sådanne stoffer kan udledes med spildevandet.” (min fremhævelse)

Tabel 1 har følgende indhold:

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

Det er i den sammenhæng bl.a. nødvendigt at fremhæve, at deadline for tilvejebringelse af ”god tilstand” bl.a. antracen, naphthalen og bly, der indgår i tabel 1, allerede er udløbet den 22. december 2021.²¹

Som supplement til de i tabel 1 oplyste overskridelse af miljøkvalitetsniveauet skal det tilføjes, at der ikke måles for alle de miljøfarlige stoffer – hverken i vandløb, i søer eller i kystvande/marine områder.

Metallerne har således ikke været med i overvågningsprogrammer for marine områder siden 2017. De tidligere overvågningsprogrammer for de marine områder har ikke omfattet alle metaller. Det fremgår af en videnskabelig rapport, der blev udarbejdet af DCE på Aarhus Universitet i 2021.²²

²¹ Det fremgår af vandkvalitetskravdirektivets artikel 3, stk. 1, litra i) som formuleret med ændringen i 2013.

²² DCE’s videnskabelige rapport nr. 466/2021: ”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, Aarhus Universitet, side 79.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det er som nævnt ovenfor ikke kun vandet som sådant, det er relevant at forholde sig til, når det skal vurderes, som et vandområde er i ”god tilstand”. Der gælder også miljøkvalitetskrav til sediment og til biota. I relation til biota fremgår det bl.a. af DCE-rapporten, at kviksølvindholdet i undersøgte fisk var højere end miljøkvalitetskravet i mere end 90 %.²³ Det fremgår endvidere af rapporten, at kviksølv er fundet udbredt i de undersøgte marine områder i koncentrationer, som er højere end miljøkvalitetskravet for kviksølv i biota.²⁴ Det fremgår også af rapporten, at cadmium og bly forekommer i for høje koncentrationer i biota.²⁵ I de undersøgte søer, var kviksølvindholdet i aborrer og skaller højere end miljøkvalitetskravet i mere end 90% af de undersøgte fisk.²⁶

I departementets udkast til indsatsprogramvejledningen redegøres der på side 30 under overskriften ”Konkrete tiltag” for, hvordan det forudsættes, at Danmark lever op til de forpligtelser, der fremgår af vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet. Departementet skriver:

”I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

•De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

•De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførelse af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.”
(min fremhævelse)

Som det fremgår af det citerede, er der ikke aktuelt lagt op til en hurtig, bred og effektiv indsats, som skal gennemføres af miljømyndighederne. Den kommende vejledning er en del af Miljøstyrelsens udkast til nye FAQ’er, jf. herom nedenfor.

Danmark er endvidere ved vandrammedirektivet pålagt at sikre, at der opnås ”god kemisk tilstand” for overfladevand i forhold til samtlige miljøfarlige stoffer senest den 22. december 2027, ligesom der skal sikres en progressiv reduktion af de prioriterede stoffer, der udledes til overfladeområder. Det nævnes ikke i udkastet.

²³”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 73 og side 85.

²⁴”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 83.

²⁵”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 83.

²⁶”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 77.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

iii) Manglende kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov

I departementets udkast til vejledningen oplyses det på side 45

”Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.” (mine fremhævelser)

Erfaringerne med anvendelsen af bekendtgørelsens § 9 har ikke indtil nu være imponerende!

Departementets oplysninger i det citerede gør det nærliggende at spørge, hvordan departementet på den baggrund i den nedenfor omtalte administrationsmodel med det aktuelle vidensniveau overhovedet kan forudsætte, at det er en model, der kan bidrage til opfyldelsen af forpligtelserne over for EU.

Departementet redegørelse for bekendtgørelsens § 8's afgørelsesbegreb og fastlæggelsen af hvad der følger af forbuddet mod forringelse

Forståelsen af departementets fortolkning af myndighedernes forpligtelser ift. vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) skal søges i udkastets afsnit 8 ”Rammen for myndigheders administration af lovgivning”, side 41 ff., hvor der *dels* opstilles nogle forudsætninger om afgørelsesbegrebet, *dels* opstilles en administrationsmodel.

i) Departementets forståelse af afgørelsesbegrebet

I departementets udkast fastslås det på side 41 om anvendelsesområdet for indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 1:

”Ved ”afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning” i § 8, stk. 2 og 3, skal for- stås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst.” (citater side 41)

Dvs. at departementet herved – mere eller mindre direkte – afgrænser afgørelsesbegrebet til kun at vedrøre tilladelser og miljøgodkendelser.

Det er ikke en dækkende beskrivelse af afgørelsesbegrebet i forhold til det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb. Omfattet af begrebet ”afgørelser” i indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 1, er derfor også de revurderingsafgørelser, der skal træffes efter miljøbeskyttelseslovens §§ 41 a-41 b samt efter godkendelsesbekendtgørelsens §§ 45-54, når der er tale om bilag 1-anlæg.²⁷

²⁷ Det fremgår da også af udkastet på side 46, at: ”Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027.” De afgørelser om revurdering af IE-anlæg, der træffes af myndighederne, skal være EU-konforme. Det betyder at eksisterende miljøgodkendelser skal være ændret senest 4 år efter, at Kommissionen har offentliggjort BAT-

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det er en meget vigtig uklarhed i departementets vejledning, der konkret er tale om – ikke mindst i forhold til ikke at forklare de myndigheder, der skal anvende vejledningen, at deres revurdering af bilag 1-anlæg – er omfattet af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8.

Andre virksomheder end bilag 1-anlæg, der udleder direkte til recipienter, skal naturligvis også reguleres ved påbud efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, der gælder eksempelvis, at der med henvisning til den nævnte bekendtgørelsesregel skal overvejes om der er behov for at meddele påbud til godkendelsespligtige bilag 2-anlæg inden for rammerne af miljøbeskyttelseslovens §§ 41-41 a, og/eller om der er behov for at meddele påbud til ikke-godkendelsespligtige virksomheders inden for rammerne af miljøbeskyttelseslovens § 30 og § 42.

ii) Departementets stillingtagen til forbuddet mod forringelse af overfladevandet

På side 41 i departementets udkast til vejledningen redegøres der for forståelsen af myndighedernes forpligtelser til at forhindre forringelse efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, hvor departementets indskrænkende fortolkning af bekendtgørelsens anvendelsesområde igen har betydning for, hvad myndighederne vejledes om.

En begrænsning af de relevante beskyttede vandområder

Departementet afgrænser de vandområder, der skal beskyttes imod forringelse, idet der oplyses følgende:

”Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelsen ved administrationen af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke fonhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt til at forhindre opnåelsen af målet om god tilstand gælder kun for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastsat miljømål, jfr. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-20. Ved påvirkning af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.” (mine fremhævelser)

Det er ikke korrekt, når departementet i det citerede (jf. det fremhævede) konstaterer, *at der ikke er tale om en handlepligt for myndighederne*. I den udstrækning, myndighederne

konklusioner, og at alle bilag 1-anlæg skal underkastes en revurdering senest 10 år efter, at de sidste gang modtog en miljøgodkendelse eller en revurderingsafgørelse. Kravene om revurdering er begrundet i de krav, der gælder på EU-niveau om, at de danske virksomheder ikke må opnå konkurrencefordele ved at få tilladelser til at udlede i strid med de fælles stander på bekostning af de virksomheder, der konkurrerer med inden for den pågældende branche. Husdyrbruglovens kapitel 4, der vedrører revurdering af store husdyrbrug, vil også kunne være relevant for myndighederne at være opmærksom på.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

kan handle, uden at det forudsætter indgreb i borgerne eller virksomhedernes rettigheder, er der en handlepligt.

I den udstrækning, at der er hjemmel til at stille krav over for de virksomheder, der er ansvarlige for en udledning, der medvirker til en forringelse af vandets tilstand – *skal* myndighederne vurdere, om der i den eksisterende lovgivning – herunder miljøbeskyttelsesloven og de af mig ovenfor i afsnit ad 1 omtalte bekendtgørelser – er den nødvendige kompetence til at stille vilkår eller meddele påbud, der kan bidrage til at forbedre vandets kvalitet og til at forhindre en forringelse.

ii) Departementets omtale af EU-Domstolens principielle domme

I forbindelse med departementets redegørelsen for forringelsesbegrebet nævnes Weserdommen,²⁸ Association France Nature Environment-dommen,²⁹ og Land Nordrhein Westfalen-dommen³⁰ på side 42 f. Departementet forholder sig imidlertid ikke i den korte omtale – og heller ikke senere på side 45 ff. i det afsnit 8.3.2., der bærer overskriften ”Miljøfarlige stoffer i overfladevandområder” – til den fortolkning af de nævnte to domme, der blev fastslået af Miljø- og Fødevareklagenævnet i den afgørelse, der blev afsagt den 23. februar 2023 vedrørende udledning af kobber til en recipient, der allerede indeholdt for høje koncentrationer af kobber, det vender jeg tilbage til nedenfor.

I den nye administrationsmodel, der præsenteres i udkastet, forudsætter det af departementet, at udledninger, der ikke kan dokumenteres at påvirke koncentrationen af de relevante stoffer i det modtagne vandområde, kan tillades. Det er en meget vidtgående og ikke EU-konform udlægning af EU-Domstolens praksis.

Til belysning af den kritik, som Miljø- og Fødevareklagenævnet fastslog med sin afgørelse af 23. februar 2023, med henvisning til EU-domstolens praksis af kriteriet ”*påvirkningens betydelighed (signifikans) for vandområdets tilstand*” i det tidlige udkast til vejledningen³¹ kan der citeres følgende fra afgørelsen:³²

”... forringelse af tilstanden i forhold til forurenende stoffer skal forstås således, at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet

²⁸ Sag C-461/13 *Weser* herunder præmis 46, hvori der henvises til, at vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, der fastslår, at der skal være taget alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på den pågældende vandforekomst tilstand.

²⁹ Sag C-525/20 *Association France Nature Environment* – vedrørende midlertidig kortsigtet forringelse uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand, jf. præmisserne 42 og 45

³⁰ Sag C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, herunder med henvisning til dommens præmisser 94-96, hvoraf det fremgår, at forringelsesbegrebet skal forstås ens, uanset om der er tale om overfladevand eller grundvand.

³¹ Nævnet fremhævede i sin afgørelse i forbindelse med omtalen af den gennemførte miljøkonsekvensvurdering (nævnets afsnit 2.3), at det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at der som udgangspunkt ikke kan tillades en øget tilførsel af kobber, når miljøkvalitetskravet i forvejen er overskredet for kobber, med mindre andre kilder minimeres eller en konkret vurdering viser, at udledningen i praksis ikke vil have nogen betydning. Nævnet oplyser herefter om det tidligere udkast til vejledningen: ”I den anledning henvises der til vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, hvoraf det blandt andet fremgår, at beslutningen om en mertilførsel af miljøfremmede stoffer beror på en helt konkret vurdering af påvirkningens betydelighed (signifikans) for vandområdets tilstand.”

³² Det citerede er fra nævnets afsnit 3.3.2.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1.”

...

”Som konsekvens af ovenstående bemærker flertallet endvidere, at det efter flertallets vurdering ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelses vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet, hvorfor der i sagen ikke kan lægges vægt på, at Horsens Kommune har fulgt vejledningen” (min understregning)

Klagenævnet fastslår med støtte i Land Nordrhein Westfalen-dommen, at begrebet forringelse af tilstanden i vandområderne skal fortolkes med henvisning til såvel et kvalitets-element som et stof, samt at den tærskel, over hvilken der konstateres en tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelser af et vandområdes tilstand. Tærsklen skal være så lavt som muligt, hvilket medfører, at en manglende overholdelse af et kvalitetsselement i vandrammedirektivets definition af god kemisk tilstand udgør en forringelse af den pågældende vandforekomsts kemiske tilstand.³³ Det konstateres af nævnet, at EU-Domstolen har fastslået, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof, der allerede overskrider et miljøkvalitetskrav eller en af medlemsstaterne fastlagt grænseværdi, udgør en forringelse. Nævnet henviser til, at det følger af dommen, at når et kvalitetsselement ikke er overholdt på et enkelt overvågningspunkt i en grundvandsforekomst, skal der følgelig konstateres en forringelse af den kemiske tilstand heraf som omhandlet f.s.v.a. grundvand i artikel 4, stk. 1, litra b) nr. 1.³⁴ Er der tale om overfladevand, er det vandkvalitetskravdirektivets bilag 1 A, der fastlægger de relevante miljøkvalitetskrav, medes miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen i bilag 2, dels indeholder EU's kvalitetskrav, dels de nationale grænseværdier.

Særligt vedrørende beskyttelsen imod midlertidig forringelse

Departementet må ikke gennem udformning af sin vejledning om den korrekte forståelse af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, udforme grundlaget for den fremtidige administrationspraksis på en måde, der klart er i strid med direktivreglerne. Det kan belyses med henvisning til den dom C-525/20 *Association France Nature Environment*, som departementet selv nævner i vejledningsudkastet på side 43.³⁵ Det, der står i departementets udkast på side 43 denne dom, fremstår som uklart.

³³ Nævnets afgørelse side 51 med henvisning til C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, præmis 100, 101 og 108.

³⁴ Nævnets afgørelse side 52 med henvisning til C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, præmis 110.

³⁵ Sagen C-525/20 *Association France Nature Environment* vedrører en vejledning nr. 36 om ”undtagelser fra miljømålene i overensstemmelse med artikel 4, stk. 7”, som var blevet udarbejdet af de franske myndigheder inden for rammerne af den såkaldte ”fælles gennemførelsesstrategi for vandrammedirektivet og over svømmelsesdirektivet” af medlemsstaternes og Europa-Kommissionens berørte myndigheder i løbet af december 2017, hvoraf det fremgik, at når sådanne aktiviteter kun har en midlertidig kortsigtet virkning, som er uden langsigtede konsekvenser for et vandområdes tilstand, kan de godkendes, uden at denne godkendelse er betinget af, at betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Vejledning blev underkendt af EU-Domstolen som værende i strid med vandrammedirektivets formål, jf. artikel 1, og den faste praksis om fortolkning af forringelsesbegrebet i artikel 4, stk. 1, litra a.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Da dommens præmisser er meget centrale – og illustrative i forhold til den restriktive praksis, der er fastlagt af EU-Domstolen – er vejledningsteksten vigtig. Domstolen tog stilling til om:

- 1) vandrammedirektivet skal fortolkes således, at den giver medlemsstaterne mulighed for, når de godkender et program eller et projekt, ikke at tage hensyn til deres midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser? og
- 2) I bekræftende fald, hvilke konsekvenser skal disse programmer og projekter da opfylde, jfr. direktivets artikel 4, og navnlig artikel 4, stk. 6 og stk. 7?

Domstolen besvarer de to spørgsmål under ét, herunder med henvisning i den præmis 24, der indgår i Weser-dommen om, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i) ikke kun indeholder programmatisk forpligtelser, men vedrører også enkeltprojekter. Det konkluderes i C-525/20 præmis 45:

”Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de to forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et projekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelser af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre ”forringelse” af området i nævnte bestemmelses forstand. Hvis de konkrete nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.”

Der kan efter dommens præmisser – og en tilsvarende stillingtagen bl.a. i sag C-559/19 *Kommissionen mod Spanien* – ikke være tvivl om, at myndighederne ikke må acceptere midlertidige ”forringelser”, medmindre det kan dokumenteres, at undtagelsesbetingelserne i artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Det burde været meget mere klart i udkastet til vejledningen.

iii) Departementets administrationsmodel

Om departementets konkrete forståelse af forringelsesbegrebets betydning i den fremtidige administration fremgår følgende af udkastet til vejledningen på side 45:

”Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:[...].

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Det er nærliggende at spørge departementet om, hvordan det kan være muligt at anvende et sådant dokumentationskrav, når det følger af EU-Domstolens praksis, at der ikke kan accepteres et program eller et projekt, hvis det indebærer *en risiko* for en forringelse, og hvor tærsklen skal sættes lavt?

Departementet forudsætninger vedrørende vidensniveauet

I det ovenfor gengivne citat indgår der kriteriet en ”stigning i koncentrationsniveauet”. Situationen er imidlertid den, at der meget sjældent vil være de data vedrørende koncentrationsniveauet i recipienten, som departementet forudsætter i udkastet. Departementet i oplyser selv i udkastet på side 45 følgende:

”Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ...”

På side 47 oplyser departementet endvidere:

”Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående. [...]

Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.”

Den tabel 2, der henvises til i det citerede, er ikke at finde i udkastet på side 51.

Det skal med henvisning til sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, præmiernes 30-31, understreges, at manglende data om de miljøfarlige stoffer ikke er en gyldig undskyldning, som de nationale myndigheder kan fremføre som begrundelse for ikke at gribe ind over for forringelser.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Holdbarheden af den administrationsmodel, der lægges op til i udkastet til vejledning, bliver temmelig vanskeligt at forsvare, når de usikkerheder, der er tale om i forhold til kendskabet til forekomsten af de miljøfarlige stoffer i overfladevandet er minimal, og når vanskelighederne med at foretage beregninger af baggrundskoncentrationerne erkendes.

Eksempelvis fremgår det af ”*Novana. Tilstand og udvikling 2008-2019 fra 2021*”,³⁶ at miljøkvalitetskravene for de fleste metaller i vandfasen og for vanadium i sediment er fastsat som ”tilføjede koncentrationer” i den tabel, der illustrerer koncentrationerne. Det betyder ifølge rapporten, at baggrundskoncentrationerne skal være kendte, for at det kan vurderes, om der er overskridelse af miljøkvalitetskravene. Der foreligger aktuelt estimerede baggrundskoncentrationer for barium, kobber, nikkel, vanadium og zink i vandfasen i vandløb og søer. Men hvordan ser det f.eks. ud for andre stoffer – og for overfladevandet i kystområder?

Departementets opstilling af en bevisbyrde

Departementet synes at pålægge de myndigheder, der skal træffe afgørelsen en bevisbyrde, hvor de skal dokumentere, at der ikke vil indtræde en forringelse.

Det er jo det modsatte af den risikovurdering, som EU-Domstolen baserer på principperne i artikel 192, stk. 1 TEUF, herunder forsigtighedsprincippet, jfr. *Weser-dommens* præmis 34. I præmissen indgår de nævnte principper i fortolkningen af vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a):

”Det skal ligeledes bemærkes, at direktiv 2000/60 er et rammedirektiv, der er vedtaget på grundlag af artikel 175, stk. 1, EF (nu artikel 192, stk. 1, TEUF). Direktivet fastlægger fælles principper og en overordnet ramme for indsatsen til beskyttelse af vandet og samordner og integrerer samt på lang sigt yderligere udvikler de overordnede principper og strukturer for beskyttelse og bæredygtig anvendelse af vand i Den Europæiske Union. De fælles principper og den overordnede ramme for indsatsen, der fastlægges i direktivet, skal senere udvikles yderligere af medlemsstaterne ved at vedtage en række særlige foranstaltninger under overholdelse af de i direktivet fastsatte frister. Direktivets formål er imidlertid ikke at gennemføre en fuld harmonisering af medlemsstaternes lovgivning på vandområdet (domme Kommissionen mod Luxembourg, C-32/05, EU:C:2006:749, præmis 41, og Kommissionen mod Tyskland, C-525/12, EU:C:2014:2202, præmis 50)”.

Det er også nærliggende at spørge, hvordan ministeriet kan se bort fra, at Danmark ikke har levet op til de overvågningsforpligtelser, der er fastlagt ved vandrammedirektivets artikel 8 og vandkvalitetskravdirektivet, herunder sidstnævnte direktivs artikel 3, stk. 6. Det fremgår af bestemmelserne, at de danske myndigheder (Miljøstyrelsen) skal analysere de langsigtede udviklingstendenser for koncentrationen af de prioriterede stoffer, som har tendens til at blive akkumuleret i sedimenter og/eller biota og at vedtage overvågningsfrekvenser for sedimenter og/eller biota.

³⁶ DCE’s videnskabelige rapport nr. 466/2021: ”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, Aarhus Universitet, side 69ff.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Departementets forudsætninger om tilvejebringelsen af de nødvendige data

Det er nærliggende at spørge, hvordan departementet mener, at det bliver muligt i den almindelige sagsbehandling, der skal foregå i Miljøstyrelsen og i kommunerne, at tilvejebringe de forudsatte data, som ministeriets nationale overvågningsprogrammer, der har eksisteret under vandplanlægningen side 2003,³⁷ ikke har tilvejebringe endnu?

Departementets administrationsmodel giver anledning til følgende centrale spørgsmål:

Hvilken viden er der aktuelt om det aktuelle koncentrationsniveau, som der med modellen forudsættes at kunne dokumenteres en stigning i forhold til i ”det samlede vandområde”?

Hvordan forestiller departement, at data fra repræsentative målestationer i vandområderne kan være det relevante grundlag?

Hvordan skal departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene forstås?

Departementets forudsætning om, at koncentrationen skal vurderes ud det, der måles på repræsentative målestationer

Ud over, at departementet med udkastet til den fremtidige administrationsmodel, dels som nævnt forudsætter en ”stigning i koncentrationen” dels etablerer en ny ”væsentlighedsmodel”, indgår der i departementets model en forudsætning om, at den stigning, der skal kunne påvises af myndigheden, skal fremskaffes ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder.

Modellen indebærer, at det er nødvendigt at få afdækket, *hvem* departementet forudsætter, skal foretage de forudsatte målinger, der skal kunne bruges til at beregne koncentrationen af de mange forskellige miljøfarlige stoffer (i alt tæt på 200 stoffer) for koncentrationen i det ”berørte overfladeområde”, og *hvordan* departementet forudsætter, at det skal være muligt at fremkomme med relevante oplysninger om koncentrationer, der vedrører i et helt overfladeområde, når målingerne foretages på ”repræsentative overvågningspunkter”. Koncentrationerne vil variere rigtig meget for koncentrationen af stoffer i et overfladevandområde – derfor giver det ikke mening af tale om repræsentative målestationer.

Departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene

Der er heller ikke hjælp at finde i departementets udkast til vejledningen til forståelse af administrationsmodellen i det, der står øverst på side 45 i afsnittet om målopfyldelse:

”Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammen-

³⁷ NOVANA-programmet blev etableret i 2003/2004.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

hæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.” (mine fremhævelser)

Læserne af udkastet bliver forvirret og ikke vejledt af det citerede.

For det første er det meget vanskeligt at finde ud af, hvordan departementet kan forudsætte, at det er muligt på én gang *at respektere forbuddet mod midlertidige forringelser*, og samtidig at gøre det muligt at overskride de miljøkvalitetskrav med baggrund i, at det *udlignes senere* i planperioden.

For det andet er den valgte reguleringsform, hvor de grundlæggende foranstaltninger blot er opremset i indsatsprogrambekendtgørelsens bilag 5 og ikke nærmere forklaret i vejledningsudkastet, helt uoverskuelig. Hvordan skal den ansvarlige sagsbehandler og dennes rådgivere kunne finde ud af – basis i den opremsning af forordninger, direktiver, love og bekendtgørelser, der indgår i bilag 5 – vil kunne sikre *en effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor*.

Henvisninger til Miljøstyrelsens udkast til FAQ'er

Departements udkast til vejledningen er – som nævnt ovenfor – i flere sammenhængende forudsat udfyldt ved de FAQ'er, der udsendes at Miljøstyrelsen, herunder til de FAQ'er, der aktuelt er sendt i høring. Det gælder også ved forklaringen af, hvordan departementet fortolker forureningsbegrebet. I udkastet på side 45 skriver departementet:³⁸

”Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevand-områder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].” (mine fremhævelser)

Departementet skriver videre i udkastet på side 45 om den konkrete vurdering, som myndighederne skal foretage:

”Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages: - [.....]

³⁸ Det citerede indgår, efter at departementet redegør for, at rammerne for at udlede de miljøfarlige stoffer direkte til overfladevandområder først og fremmest skal foretages i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven og anden relevant sektorlovgivning, som gælder uafhængigt af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, og som derfor selvstændigt vil kunne føre til, at en udledning ikke kan tillades. Denne henvisning er formentlig primært relateret til udledningsbekendtgørelsens § 7.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

- *Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota). [.....]*
- *Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning."*

Som det fremgår af citatet, lægger departementet til grund, at der rent faktisk foreligger helt konkrete oplysninger om koncentrationen af – herunder oplysninger om overskridelser af – de relevante kvalitetskrav. Det er ikke tilfældet.

Der er ikke oplysninger om koncentrationen af de mange konkrete miljøfarlige stoffer, der indgår i vandkvalitetskravdirektivets bilag 1 A og miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsens bilag 2 i nogen af vandområderne, der udledes til. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne ovenfor om det, der aktuelt ikke er kendskab til koncentrationerne.

Det konkret FAQ-nr., der henvises i det første af det ovenfor fra udkastet citerede, er ikke oplyst. Det kan derfor blive meget vanskeligt for myndigheder at vurdere, hvad det rent faktisk er, som departementet forudsætter af supplerende vejledning i Miljøstyrelsens spørgsmål og svar.

Det, der henvises til i departementets udkast, må være følgende FAQ'er, der aktuelt er sendt i høring af Miljøstyrelsen som led i fastlæggelse af den fremtidige fortolkning af udledningsbekendtgørelsens regler, er behandlet i:

- "FAQ 38 Hvordan vurderes det, om miljøkvalitetskrav er overholdt?",
- "FAQ 42 Hvordan fastsættes et udlederkrav for et miljøfarligt forurenende stof i en ny tilladelse"
- "FAQ 43 Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i vandområdet?"
- "FAQ 44 Hvordan beregnes stigningen i koncentrationen af et nyt stof i sediment som følge af en udledning?"
- "FAQ 45 Hvordan sikres det, at tilladelse til en ny udledning ikke medfører overskridelse af miljøkvalitetskravet for sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 1"
- "FAQ 46 Hvad skal inddrages ved fastsættelse af udlederkrav i nye tilladelser til udledninger for stoffer uden et generelt kvalitetskrav for vand, men hvor der er fastsat andre miljøkvalitetskrav for stoffet?"
- "FAQ 47 Hvordan fastsættes udlederkrav i en ny tilladelse, når der udpeges en blandingszone?"
- "FAQ 48: Hvad betyder øget forurening i henhold til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer?"
- "FAQ 51: Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlige koncentrationer i sediment, jf. §. 6, stk. 1, nr. 5?"
- "FAQ 54: Hvordan kan en revision af virksomheders godkendelse henholdsvis tilladelse af forurenende stoffer gennemføres?"
- "FAQ 62: Hvordan vurderes det, om en ny tilladelse til udledning vil medføre påvirkning af opfyldelse af miljøkvalitetskravene?"

Den vejledning, der ligger i de oplistede udkast til FAQ 38- FAQ 62, er imidlertid ikke baseret på en respekt for den fast retspraksis, der er udviklet af EU-Domstolen, der bl.a. har fastslået, at tærsklen, hvorover der foreligger en tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden af en vandforekomst, skal være lav, jf. bl.a. *Weserdommen* præmis 67 og *C-559/19 Kommissionen mod Spanien*, præmis 48.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det gælder eksempelvis, når det i udkastet til FAQ 51 anvendes et væsentlighedskriterium, der er baseret på accept af op til 5 % årlig stigning i forhold til miljøkvalitetskravet for sediment i blandingszoner, jf. den henvisning, der er til FAQ 43.

Tilsvarende er det helt klart i strid med forpligtelsen til at sætte tærsklen så lavt som muligt til forebyggelse af forringelser af tilstanden, når det i udkastet til FAQ 54 forudsættes, at revision af miljøgodkendelser og tilladelser til udledning af miljøfarlige stoffer kan foretages som en trinvis tilpasning indtil *”der i indsatsprogrambekendtgørelsen er fastsat en prioritering af indsatsen til begrænsning af udledninger til samme vandområde”*. Retligt vil det være i strid med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) og i strid med EU-Domstolens klare praksis, hvis myndighederne giver tilladelse til direkte udledning i den periode, hvor der forudsættes at blive foretaget en prioritering i indsatsprogrambekendtgørelsen af, hvordan de forskellige kilder skal reduceres og udledningstilladelserne tilpasses. Modellen for en sådan ordning er da heller ikke en del af det, der indgår i departementets udkast til indsatsprogramvejledningen.

Det er i øvrigt også i strid med IE-direktivet at forudsætte i udkastet til FAQ 54, at revisionen af de anlæg, der er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens bilag I, ikke skal foretages inden for de ved direktivet fastlagte tidsgrænser på 10 år for den løbende revision og 4 år regnet fra offentliggørelsen af nye BAT-konklusioner.

Det skal også nævnes, at det er i strid med kravet om, at der skal foretages en beregning af den kumulative påvirkning vandområdet, at der i udkastet til FAQ 54 bemærkes, at myndighederne ved stillingtagen til udledninger, der i sig selv hindrer overholdelse af miljøkvalitetskrav i et overfladevand, ikke skal inddrage *”den i forvejen forekommende koncentration, der skyldes andre kilder”*. Det her anførte i udkastet til en vejledning, der skal bidrage til forståelsen af udledningsbekendtgørelsen, er i øvrigt næppe i overensstemmelse med ordlyden af denne bekendtgørelses § 7, stk. 3.

Forudsætningerne vedrørende anvendelse af blandingszoner – herunder for udledning af miljøfarlige stoffer

I departementets udkast på side 44 fastslås det, at der kan etableres blandingszoner, hvor det kan tillades, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i *”nærmere fastsat omfang”*. Her mangler der i departementets udkast en henvisning til Miljøstyrelsens udkast til en ændret formulering af FAQ 43, FAQ 47 og FAQ 65, der er sendt i høring med svarfrist den 9. november.

I **FAQ 65** fastslås det, at det kan være relevant at udpege en blandingszone, når der trods anvendelse af bedste tilgængelige teknik sker eller vil ske udledning af et forurenende stof i en koncentration over det generelle kvalitetskrav og eller maksimumkoncentrationen.

I **FAQ 47** oplyses der om, hvordan der fastsættes en ny tilladelse, når der udpeges en blandingszone. Der henvises til, at udlederkrav skal fastsættes i overensstemmelse med udledningsbekendtgørelsens § om den kombinerede fremgangsmåde, jf. FAQ 36 samt til: FAQ 37, FAQ 43 og FAQ 68

I **FAQ 43** fastslås det, hvordan kravværdierne for et givet stof i en udledning fastsættes, når miljøkvalitetskrav for stoffer i forvejen er overskredet i vandområdet. Det er det sidstnævnte FAQ, der indeholder den materielle stillingtagen til etablering af blandingszoner. Heri oplyses der bl.a. følgende:

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

”Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelsen af det fastsatte miljømål.....

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5% af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszones rand, jf. FAQ 67.” Hertil er at føje følgende kommentarer/spørgsmål: 1) blandingszoner kan kun anvendes, hvis det er muligt at fortynde koncentrationen, og det vil ikke være muligt, hvis koncentrationen allerede er for høj; 2) der er en pligt til at opfylde miljømålet, der er fastsat i miljømålsbekendtgørelsen senest den 27. december for hele vandområdet – det er ikke muligt med den brede åbning i forhold til anvendelse af blandingszoner, der lægges op til; 3) hvordan kan ministeriet forklare og forsvare anvendelsen af kriteriet ”5% stigning”?

Jeg vil ikke gå nærmere ind på en redegørelse for de mange forudsætninger i vandkvalitetskravdirektivet og Kommissionens *”Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF”*,³⁹ der ikke respekteres i de to vejledningsudkast, der forudsættes at blive anvendt ved anvendelse af blandingszoner. Med henvisning til det, der er redegjort for i den artikel, som Flemming Elbæk og jeg har skrevet *”De retlige rammer for anvendelse af blandingszoner”*, der er publiceret i Tidskrift for Miljø 2023, hæfte 4, side 117 ff., vil jeg konstatere, at blandingszoner ikke kan anvendes som grundlag for ikke at opfylde de opstillede miljømål senest den 22. december 2027. Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7 kan ikke benyttes som et dispensationsgrundlag.

Forudsætningerne i udkastet om mulighed for opfyldelse af miljømålene i en 4. vandplanlægningsperiode

I departements udkast forudsættes det øverst på side 44, at der bliver tale om en 4. vandplanlægningsperiode.

Danmark foreslog i sit høringssvar til Kommissionen ifm. evalueringen af vandrammedirektivet, at der blev foretaget ændringer i vandrammedirektivet, som muliggjorde en forlængelse ind i en ny 4. vandplanlægningsperiode.⁴⁰ Kommissionens tilkendegav imidlertid i et fitnessstjek af vandrammedirektivet, at der ikke vil blive tale om en sådan forlængelse.⁴¹

Det er derfor næppe sandsynligt, at der bliver tale om en forlængelse af de frister, der er fastlagt i vandrammedirektiver. Det fremgår også af det udkast, som Kommissionen fremlagde den 26. oktober 2022 til en revision vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet og

³⁹ Europa-Kommissionens tekniske retningslinjer af 22. december 2010 for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4 K(2010) 9369 endelig (Kommissionens tekniske retningslinjer), side 5 og side 10f. I retningslinjerne indgår som bilag *”Technical Background Document on Identification of Mixing Zones”*.

⁴⁰ Det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets skrivelse af 6. marts 2019 (jf. Miljø- og Fødevareudvalget 2018-19 MOF Alm. Del – Bilag 454, s. 2 og i opsummeringen s. 6-7).

⁴¹ Det oplyses i Miljøministeriets departements skrivelse af 20. februar 2020 (sagsnummer 2020-646), side 9.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

vandkvalitetskravdirektivet, at der ikke forudsættes en 4. vandplanlægningsperiode. Det, som ændringsforslaget vedrører en udvidelse af listen med yderligere 23 stoffer.⁴²

En opsummering

Det kan generelt fastslås, at det med departementets udkast til en vejledning i, hvordan indsatsprogrambekendtgørelsen skal fortolkes og anvendes, bliver meget vanskeligt for de sagsbehandlere og rådgivere, der skal bidrage til at Danmark lever op til de forpligtelser, der er fastlagt ved vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet. Det på trods af, at rigtig mange vandområder er i dårlig økologisk tilstand og/eller dårlig kemisk tilstand i dag.

Departementet har opstillet en administrationsmodel, der er mindst lige så problematisk, som det, der tidligere blev underkendt af Miljø- og Fødevareklagenævnet med afgørelsen af 23. februar 2023.

Ellen Margrethe Basse

⁴² Europa-Kommissionens forslag af 26. oktober 2022 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, COM(2022) 540 final.

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Thomsen, Anja Thrane Hejselbæk (Anja.Thomsen@wsp.com)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	WSP, Anja Hejselbæk Thomsen - Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr.: 2023 - 10012
Identifikationsnummer	502205
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr. 2023 - 10012 WSP Danmark - Høringssvar til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Bohr, Maja la Cour (Maja.Bohr@wsp.com), Mortensen, Keld (Keld.Mortensen@wsp.com), Skovgaard, Henrik (Henrik.Skovgaard@wsp.com), Henschel, Katja (katja.henschel@wsp.com)
Fra: Thomsen, Anja Thrane Hejselbæk (Anja.Thomsen@wsp.com)
Titel: Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr.: 2023 - 10012
Sendt: 03-11-2023 21:30
Bilag: WSP Danmark - Høringssvar til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter.pdf;

Hej,

I modtager hermed høringssvar fra WSP Danmark i forhold til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter af 12. oktober 2023.

WSP har med stor interesse læst Miljøministeriets udkast til ny vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, og har i forlængelse heraf samlet op på tvivlsspørgsmål, som vi mener bør uddybes, for at opnå en mere tydelig vejledning.

Vi ser frem til at læse jeres svar, og vi deltager gerne i en nærmere drøftelse, såfremt I ønsker yderligere uddybelse af vores spørgsmål.

Rigtig god dag.

Venlig
hilsen

Anja Thrane Hejselbæk Thomsen

Specialist
Civilingeniør, PhD

M+ 45 30 66 21 55

WSP Danmark A/S
Sønderhøj 8
8260 Viby J.
Denmark
T+ 45 87 386 166

wsp.com/da-DK

NOTICE: This communication and any attachments ("this message") may contain information which is privileged, confidential, proprietary or otherwise subject to restricted disclosure under applicable law. This message is for the sole use of the intended recipient(s). Any unauthorized use, disclosure, viewing, copying, alteration, dissemination or distribution of, or reliance on, this message is strictly prohibited. If you have received this message in error, or you are not an authorized or intended recipient, please notify the sender immediately by replying to this message, delete this message and all copies from your e-mail system and destroy any printed copies.

Til Miljøministeriet
Departementet, Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012

Høringssvar fra WSP Danmark A/S til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

WSP Danmark A/S har med stor interesse læst Miljøministeriets udkast til ny vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Som høringspart fremsender WSP hermed et høringssvar, som særligt retter sig mod emnet omkring administration af loven, det vil sige kapitel 8.

Indledningsvis ønsker WSP, at der indarbejdes en klar skelnen mellem, hvornår vejledningen forholder sig til indsatsbekendtgørelsen, og hvornår den forholder sig til indsatsbekendtgørelsen i kombination med Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvand og havområder (1433/2017).

Vi ønsker ligeledes at få præciseret, om vejledningen og de beskrevne vurderinger alene omfatter de stoffer, hvortil der er fastsat miljøkvalitetskrav i BEK 796 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

I vejledningen står:

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

WSP ønsker i forlængelse af ovenstående beskrivelse en præcisering af, hvordan Miljøministeriet mener, at man skal håndtere forskellige scenarier:

1. Recipienten i god tilstand - udledning under MKK (miljøkvalitetskrav)
2. Recipienten i god tilstand - udledning over MKK
3. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning under MKK
4. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning over MKK – udledning i lavere koncentration end i recipient
5. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning over MKK – udledning i højere koncentration end i recipient
6. Recipienten i ukendt tilstand

Dette kan eventuelt ske ved at udarbejde et skema som på side 53 i høringsudgaven, men med miljøfarlige forurenende stoffer.

WSP har yderligere følgende spørgsmål til dette emne:

- Om forringelse: Kan det antages, at der først er en forringelse af kvalitetselementet, hvis en resulterende udledning (uanset koncentration i det udledte vand) øges i forhold til den i forvejen forekommende koncentration?

- Det vil derved være muligt at udlede vand med koncentrationer over miljøkvalitetskravet, hvis kravet allerede er overskrevet i recipienten, og udledningen ikke vil medføre en øget resulterende koncentration.
- Såfremt overstående er korrekt, hvordan forholder Miljøministeriet sig til forringelsesprincippet om, at enhver ekstra udledning vil være en forringelse, hvis tilstanden af kvalitetselementet (stoffet) er ikke-god?
- Vil ovenstående princip ikke medfører en risiko for, at miljømålet for det enkelte stof ikke opnås, hvis der meddeles tilladelse til udledninger med højere koncentrationer til vandområder, hvor stofkoncentrationerne i forvejen overstiger miljøkvalitetskravet?
- Miljøministeriet bedes oplyse, hvordan sammenhængen er til vandrammedirektivets bestemmelser i ovennævnte spørgsmål.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

I vejledningen under dette punkt står:

Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster således, at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

- Skal målet for de enkelte miljøfarlige forurenende stoffer forstås som overholdelse af miljøkvalitetskravet for det enkelte stof i recipienten?
- Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser.
 - Er det korrekt forstået, at der ikke er nogen baseline for de miljøfarlige stoffer?
 - Hvis der ikke er en baseline eller øvrige indsatser (andet end § 9), hvordan skal det så vurderes, om en udledning vil reducere en effekt af en forbedrende indsats?

Afsnit 8.3.3 Kvælstof og fosfor

Vejledningens afsnit 8.3.3. omhandler kvælstof og fosforpåvirkning af målsatte kystvande og fosforpåvirkning af målsatte søer.

Det fremgår heraf, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov. Der skelnes ikke mellem forskellige tilstandsklasser i denne tolkning. Forbuddet mod at godkende projekter, der medfører forringelser af overfladevandsområder eller hindrer målopfyldelse, er fastslået af EU-Domstolen i C-461/13 (Weser-dommen). Vi har forstået Weser-dommen således, at et projekt ikke må medføre et fald i tilstanden for et eller flere kvalitetselementer, selv om påvirkningen ikke fører til, at hele overfladevandsområdet rykker en tilstandsklasse ned. Hvis tilstanden for vandområdet er dårlig, vil enhver yderligere forringelse ikke være mulig.

WSP har derfor følgende spørgsmål:

- Gælder forbuddet mod enhver merudledning af kvælstof til kystvandområder, uanset hvilken tilstandsklasse vandområdet har, f.eks. også kystvandvandområder med moderat økologisk tilstand, og hvor det kan dokumenteres, at merudledningen ikke vil medføre en forringelse af tilstanden?

- Det antages, at forbuddet mod merudledning af fosfor til søer skal tolkes på samme måde som merudledning af kvælstof til kystvande. Er der forbud mod merudledning af kvælstof til søer med indsatsbehov for fosfor, når der generelt ikke er defineret et indsatsbehov for tilførslen af kvælstof til søer, hvor tilstanden også kan være påvirket af kvælstof?
- Er det en fejl, at forbuddet vurderes op mod, om målb belastningen overskrides. Målb belastningen er en modelberegnet belastning af kvælstof eller fosfor, som vil sikre fremtidig målopfyldelse sammen med eventuelle andre indsatser. Målb belastningen ligger fast, så menes der ikke, at projektet ikke må medføre, at indsatsbehovet øges?

Generelle input:

Vi læser vejledningen således, at udledning af almindeligt belastet separat regnvand nu skal håndteres på sammen vis som udledninger omfattet af Bek. 1433/2017. Der er ellers beskrevet i bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 1, at denne vandtype ikke er omfattet af denne bekendtgørelse.

WSP har følgende spørgsmål:

- De enkelte projekter kan ikke reparere den kemiske tilstand i vandområderne, hverken i forhold til atmosfærisk deposition eller fortidens synder. Men tilstanden i vandområderne kan betyde, at projekter, der ellers har til formål at forbedre tilstanden i vandområderne, ikke kan gennemføres. Hvordan ser Miljøministeriet på denne problematik?
- Kan Miljøministeriet udpege de stoffer, der skal indgå i vurderinger af udledning af regnvand fra separate regnvandssystemer?
 - Alternativt udpege de stoffer, der ikke skal indgå når der alene er tale om almindeligt belastet separat regnvand?
- Forventer Miljøministeriet at forbedre det datagrundlag, som pt. foreligger?
- Er det Miljøministeriets vurdering, at myndigheden kan bede ansøger kortlægge recipientens kemiske tilstand i henhold til § 17, stk. 7?
- WSP ønsker at det tydeliggøres, hvordan udledning af almindeligt separat regnvand skal vurderes, herunder udlæggelse af blandingszoner.
- Er det Miljøministeriets vurdering, at der fremadrettet skal fastsættes koncentrationskrav for miljøfarlige stoffer, når der meddeles udledningstilladelser til ikke-punktkilder, eller kan der fortsat alene være funktionskrav?

Det bemærkes desuden, at der i Indsatsbekendtgørelsen er indsatser, der skal forbedre vandmiljøet – herunder reducerer overløb fra fælleskloakken til recipient. Hvis udvidelse af fællessystemet og øget udledning fra renseanlægget ikke er muligt, så ser mange projekter ind i, at der skal ske udledning af separat regnvand til vandmiljøet. Dette har tidligere været en god løsning, både i forhold til det stigende grundvand, udledning af næringsstoffer, det hydrauliske regime i vandløbene, økonomi ol.

Regnvandet der skal håndteres, vil ofte være regnvand der stammer fra veje og øvrige befæstelser, hvor der potentielt kan være en række miljøfarlige stoffer, der ikke kan renses væk i de traditionelle BAT bassiner. WSP ønsker at høre ministeriets overvejelser om følgende:

- At reducere overløb har oftest en positiv betydning for den økologiske tilstand i vandområderne, mens udledning af regnvand kan have en negativ betydning for den kemiske tilstand. At rense på regnvand, ud over BAT, kan være fordyrende for projekterne betydeligt – og nogle steder vil det ikke engang være nok til at overholde koncentrationskravene i vandområderne. På offentlige arealer vil regningen sendes videre til borgerne, der vil opleve dette ved taksstiger – hvordan ser Miljøministeriet denne afvejning af samfundets interesser og omkostningseffektivitet?

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Danmarks Sportsfiskerforbund -lbt (lbt@sportsfiskerforbundet.dk) Sendt af Lars Brinch Thygesen: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Brinch Thygesen - Høringssvar - Bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Identifikationsnummer	502195
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Danmarks Sportsfiskerforbund bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012 DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Henning Mørk Jørgensen (hmj@dn.dk)
Fra: Danmarks Sportsfiskerforbund -lbt (lbt@sportsfiskerforbundet.dk)
Titel: Danmarks Sportsfiskerforbund bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Sendt: 03-11-2023 17:54
Bilag: DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf;

Miljøministeriet

Journalnummer 2023 – 10012

Danmarks Sportsfiskerforbund har modtaget Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012.

Danmarks Sportsfiskerforbund vil hermed meddele Miljøministeriet, at vi fuldt og helt bakker op om DN's høringssvar.

Bedste hilsner

Lars Brinch Thygesen
Natur- og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund
Skyttevej 5 – 7182 Bredsten
Telefon: 76 22 70 74
Mobil: 40 14 10 77
Email: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
www.sportsfiskeren.dk
[Facebook](#) - [Instagram](#) - [YouTube](#)

Dato: 3. november 2023

Danmarks
Naturfredningsforening

Til Miljøministeriet

mim@mim.dk

Danmarks Naturfredningsforenings (DNs) høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - journalnummer 2023 – 10012)

Indledningsvis skal DN påpege, at anledningen til den aktuelle revision af Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er den såkaldte Horsensafgørelse fra Miljø og Fødevareklagenævnet (MFKN), som førte til miljøministerens suspension af dele af Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer (som for nuværende er i ikke-synkron høring).

Det er DNs opfattelse at disse revisioner af vejledningerne til fulde skal respektere MFKNs afgørelse og de relevante EU-domstolsafgørelser. Det er DNs opfattelse at den gældende retstilstand efter MFKNs Horsensafgørelse med de EU-afgørelser, der deri henvises til, er følgende:

- Miljøkvalitetskrav for miljøfarlige stoffer skal som udgangspunkt overholdes i udledningen.
- Kan dette trods brug af BAT eller bedre ikke lade sig gøre må udledningen enten undlades eller der må udlægges blandingszone for problemstofferne med overholdelse af reglerne herfor (herunder at alle udlæg af blandingszoner skal fremgå specifikt af vandområdeplanerne, det skal godtgøres, at de er udlagt på baggrund af brug af BAT for de enkelte stoffer, og det skal fremgå for hver enkelt, hvorledes man løbende skal minimere udstrækningen af blandingszonen).
- Såfremt der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for problemstofferne i vand/biota/sediment kan yderligere udledninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på tale da merudledning er en yderligere forringelse i laveste tilstandsklasse
- Der skal altid være kendskab til de relevante koncentrationer i såvel nær- som fjern-recipienten (vand/sediment/biota) af de miljøfarlige stoffer, som er relevante i forbindelse med en ny eller øget udledning – ellers kan det ikke konkret vurderes om der er tale om en forringelse
- Bestemmelsen om ikke-forringelse gælder både for midlertidige forringelser og for dele af et vandområde

Som det fremgår af MFKNs afgørelse med henvisninger til EU-domstolens afgørelser, er det desuden ikke i overensstemmelse med de forpligtelser, som de danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet, at der i Miljøministeriets vejledning indgår en væsentlighedsvurdering, som miljømyndighederne forudsættes at tage udgangspunkt i ved deres stillingtagen til, om der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer når miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet. Domstolspraksis fastslår nemlig at *enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet.*

Det er som sagt DNs opfattelse at den aktuelle og andre relevante vejledninger (som eksempelvis de MST FAQ, der henvises til i det aktuelle udkast til vejledning) skal rumme disse helt klare tilkendegivelser.

Som det fremgår nedenfor er dette ikke tilfældet.

De substantielle ændringer i udkastet til vejledningen er angiveligt alene foretaget i afsnit 8.1.1 ff og 8.3.2, som derfor er de afsnit DN kommenterer i det følgende:

Til 8.1.1 ff

Afsnit 8 i den udsendte vejledning knytter sig til §8 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter

” Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.”

Formuleringen er i overensstemmelse med Vandrammedirektivets (VRDs) krav om ikke-forringelse og opfyldelse af miljømål.

Til bedømmelse af hvornår der foreligger en forringelse i et vandområde henvises til flere EU-domstolsafgørelser:

1. sag C-461/13, hvorefter ” der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en ”forringelse af tilstanden” for overfladevandområdet.”
2. sag C-535/18, hvorefter ” der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.”
3. afgørelse C-525/20, hvorefter ” målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, ... ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand.” Kan et program eller projekt medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

DN skal bemærke i forbindelse med afgørelse 1. ovenfor, at for kemisk tilstand opererer VRD kun med to tilstandsklasser – nemlig god og ikke-god. Det gælder uanset om der er tale om nationalt prioriterede miljøfarlige stoffer, som indgår som del af den økologiske tilstand, eller der er tale om EU-prioriterede stoffer, som indgår selvstændigt som Kemisk tilstand for vandområdet.

Overskrides et fastsat miljøkvalitetskrav (vand/sediment /biota) for blot et enkelt af de prioriterede stoffer i et vandområde er området i ikke-god tilstand (laveste klasse for kemiske stoffer) efter one-out – all out-princippet, og der vil derfor ikke kunne tillades yderligere udledninger, som kan medføre en øget koncentration af det pågældende stof (= forringelse).

Det vil efter DN's opfattelse også indebære at der ikke kan anvendes blandingszone for det pågældende stof.

Afsnit 8.2 omhandler vandområder hvor miljømålet er opfyldt. Her fastslås at merudledning kan tillades så længe det ikke fører til at vandområdet eller tilgrænsende vandområder går en tilstandsklasse ned (= forringelse). Her kan også tillades blandingszoner, hvor koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang efter gældende regler for brug heraf.

Afsnit 8.3 omhandler vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Her anføres at merudledning kun kan tillades såfremt det ikke forringer tilstanden eller hindrer målopfyldelse. Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden. Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske.

DN finder ikke neutralisering senere i planperioden er i overensstemmelse med VRD og EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, hvorefter myndighederne ikke må lægge vægt på muligheden for, at den påvirkning, som recipienten udsættes for, neutraliseres senere i planperioden.

DN er heller ikke enig i at "Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse", hvis der hermed menes at der kan tillades merudledning, der forringer de parametre, som er årsag til den manglende målopfyldelse.

Afsnit 8.3.2 omhandler specifikt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

§ 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter betyder, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline):

" Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til **yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde**. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra **repræsentative overvågningspunkter** i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ]."

DN: Den markerede tekst herover er i modstrid med den tidligere nævnte EU-afgørelse – "*...der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned*". Det er således ikke nødvendigt at det samlede vandområde rykker en klasse ned for et kvalitetselement for at der er tale om en forringelse, en del af vandområdet er tilstrækkeligt.

Det fremgår også af Horsens-afgørelsen, idet MFKN skriver "*... at det følger af EU-Domstolens praksis, at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden...*"

"Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, **der er i**

ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.”

”Er tilstanden ukendt grundet **manglende overvågningsdata** for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

DN: Efter Horsens-afgørelsen fra MFKN står det klart at kendskab til koncentrationerne i recipienten (vand/sediment/biota) af de relevante miljøfarlige stoffer, som en ny udledning indeholder, vil være helt afgørende for om udledningen vil kunne tillades efter alle gældende regler.

Om kendskab til eksisterende koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområdet skrives i vejledningen: ” *Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer*

Overfladevandområders kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

Der lægges således ikke op til i forbindelse til tilladelser til merudledning af miljøfarlige stoffer at der skaffes ny, relevant viden om eksisterende koncentrationer i vandområdet selvom det er afgørende for at kunne behandle en ansøgning herom efter gældende regler.

Det er efter DNs opfattelse helt uholdbart at tillade ny/øgede udledninger uden (nyere) viden om recipientens tilstand for de relevante stoffer – har man ikke data må man skaffe dem, hvad enten det er myndigheden eller ansøger der foretager de således nødvendige analyser.

Det kan desuden ikke efter over 20 år med VRD på nogen måde retfærdiggøres at der er så massivt ukendskab til den kemiske tilstand i langt de fleste vandområder som tilfældet er i dag. Især for vandløb og søer hersker et massivt ukendskab til tilstanden for alle prioriterede miljøfarlige stoffer (eksempelvis er den ukendt for henved 95% af vandløbene jf. vandområdeplan 2021-27), men også i kystvande er der alt for langt mellem målestationer og især sådanne, der kan påvise effekter af væsentlige punktkilder med udledning af miljøfarlige stoffer.

Vejledningsudkastet siger at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Der nævnes en række punkter der altid skal med i vurderingen, herunder:

- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).

DN skal påpege at hermed indlægger miljøministeriet en væsentlighedsvurdering, hvilket ikke er i overensstemmelse med MFKNs afgørelse som siger

"at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1."

og at det

"ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelsens vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet,..."

DN må konkludere at der således ikke er belæg for fremtidige væsentlighedsvurderinger når miljøkvalitetskravene er overskredet, idet al merudledning da er en forringelse, som ikke kan gradbøjes med vilkårligt fastlagte bagatelgrænser uanset om disse fastlægges i en vejledning eller i en konkret væsentlighedsvurdering.

DN hæfter sig herefter ved at der henvises til MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota) – som rettelig bør være MST FAQ 50 (biota) og 51 (sediment):

Af FAQ 51 *Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlig koncentrationsstigning i sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 5?* fremgår, at hvis den gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen af et givet stof i sedimentet som følge af en udledning udgør 5 % eller mere af miljøkvalitetskravet for sediment, bør den betragtes som værende væsentlig. Hvis miljøkvalitetskravet for sediment er overskredet i forvejen i det pågældende overfladevand, henvises til FAQ 43 *Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en ny tilladelse til udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i overfladevand?*, som så i øvrigt viser tilbage til den aktuelle vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer afsnit 8.3.2. for nærmere beskrivelse af, hvordan Miljøministeriet forstår EU-rettens krav om at forebygge forringelse af overfladevandområdets tilstand samt kravet om ikke at hindre mulighed for målopfyldeelse (!).

FAQ 43 siger bl.a.:

"Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål."

"I. Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet

Hvis det generelle kvalitetskrav eller maksimumkoncentrationen for et givet stof i vand allerede er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning til vand eller luft, hvis den ved beregninger kan vise, at udledningen med sikkerhed ikke vil påvirke opfyldelse af miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede blandingszone.

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand, jf. FAQ 67.

For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav.

Miljømyndigheden skal derudover ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på **et repræsentativt målepunkt**. I beregningen skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand. Ved vurdering af, om en beregnet stigning i koncentrationen vil være målbar, kan miljømyndigheden tage udgangspunkt i, hvad der kan måles med de ved overvågning af overfladevand almindeligt anvendte analysemetoder, der opfylder kravene til analysemetoder for kemisk analyse og kontrol ved overvågning af overfladevand, sediment og biota som fastsat i bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger.”

” III. Miljøkvalitetskrav for sediment er overskredet i overfladevandet

Det generelle kvalitetskrav for vand sikrer ikke nødvendigvis beskyttelsen af sedimentmiljøet.

Hvis miljøkvalitetskravet for sediment for et givet stof er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning, som ikke vil medføre en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i sedimentet og dermed påvirke opfyldelsen af miljøkvalitetskravet.

Den beregnede gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen i sedimentet som følge af en udledning bør derfor være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien for miljøkvalitetskravet for sediment. For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien af stoffets miljøkvalitetskrav for sediment.”

Som det ses af den fremhævede tekst vil miljøministeriet altså fortsat anvende en væsentlighedsvurdering til accept af overskridelser af miljøkvalitetskravene, også udenfor de udlagte blandingszoners rand, på 5% af det generelle kvalitetskrav for vand. Altså en slags undtagelseszone udenpå blandingszonen!

Og som det ses vil man for sediment acceptere en årlig stigning i koncentrationen af det problematiske stof på 1% af miljøkvalitetskravet for sediment! Om det alene gælder indenfor den udlagte blandingszone fremgår ikke af forslaget, men det må formodes. For sediment accepteres altså at koncentrationen må stige med 1% af sedimentkvalitetskravet årligt, hvilket for ikke-nedbrydelige stoffer som tungmetaller eller for tungnedbrydelige stoffer betyder at sedimentet gradvist forværres. Det er en meget besynderlig opfattelse af forsigtighedsprincippet, der her lægges for dagen.

Ydermere skal vurderingen af merudledningens betydning beregnes i et repræsentativt punkt (anbefalet som et eksisterende målepunkt fra NOVANA og helst det med størst vanddybde) som kan være placeret langvejs fra merudledningsstedet. Dette punkt skal repræsentere hele vandområdet, hvilket er absurd. Et relevant målepunkt ville ligge nær udledningspunktet i strømrøret for at sikre overholdelse af miljøkvalitetskravene så tæt på udledningen som muligt. At der så vil være samtidig kravoverholdelse i større afstand er overvejende sandsynligt. Det er omvendte er tilfældet for et repræsentativt punkt langt væk – her ved man ikke hvad tilstanden er tættere på udledningen.

Så på trods af MFKNs afgørelse herom ovenfor insisterer miljøministeriet altså på fortsat at foretage en væsentlighedsvurdering som tillader overskridelser af miljøkvalitetskravene udenfor udlagte blandingszoner. Fuldstændigt som det var tilfældet før ministeren greb ind og inddrog disse dele af vejledningen.

Det fremgår af høringsbrevet til høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer”, at

”Miljøministeriets departementet har forestået den juridiske analyse og har i den sammenhæng haft dialog med EU-Kommissionen og gennemført et udvidet nabotjek. På denne baggrund er den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse fastlagt som: En udledning der medfører en målbar stigning i

koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffet.”

Hvad den udførte dialog med EU Kommissionen og nabotjekket har haft af betydning anføres ikke, men bruges her til at legitimere de omskrevne vejledninger og deres fastholdelse af væsentlighedskriterier for at overskride gældende miljøkvalitetskrav udenfor blandingszoner og hermed merudledning af stoffer, der allerede overskrider miljøkvalitetskravene. Desuden betyder brugen af repræsentative beregningspunkter langt fra udledningspunktet at der accepteres forringelser i (mere nærliggende) dele af vandområdet.

Alle disse forhold er i modstrid med såvel MFKNs afgørelse som med EU domstolens afgørelser og næppe et enigt resultat af dialogen med EU Kommissionen og derfor er den reviderede vejledning en ommer.

Den parallelle høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer” MST FAQ slutter 9. november og den tætte sammenhæng mellem de to høringer betyder at DN må tage forbehold for at komme med yderligere bemærkninger til vejledning til indsatsbekendtgørelsen såfremt læsningen af MST FAQ giver anledning hertil.

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Havbiolog i DN Sekretariat
31193235 hmj@dn.dk

Brevdato 03-11-2023

Afsender Tobias Berthel Bendixen (tobias.bendixen@fredericia.dk)

Modtagere Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)

Akttitel Fredericia Kommune, Tobias Berthel Bendixen - Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)

Identifikationsnummer 502171

Versionsnummer 1

Ansvarlig Jens Christian Pabst Berthelsen

Vedlagte dokumenter Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)
Fredericia_Kommune_Høringssvar_til_forslag_til_vandområdeplanerne_for_2021_2027_Godkendt_af_Fredericia_Byråd

Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)

Udskrevet 16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Inger Pabst (inger.pabst@fredericia.dk (inger.pabst@fredericia.dk), Anders Bo Jensen (anders.b.jensen@fredericia.dk)
Fra: Tobias Berthel Bendixen (tobias.bendixen@fredericia.dk)
Titel: Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)
Sendt: 03-11-2023 16:34
Bilag: Fredericia_Kommune_Høringssvar_til_forslag_til_vandområdeplanerne_for_2021_2027_Godkendt_af_Fredericia_Byråd.pdf;

Kære Miljøministeriet,

Nedenfor fremgår Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter:

Udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen beskriver, at afgørelser om tilladelser i forbindelse med udledning af miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) skal bero på en helt konkret vurdering af påvirkningens betydelighed (signifikans) for overfladevandområdets tilstand.

En sådan vurdering kræver omfattende viden om bl.a. de hydrografiske forhold og samlede udledninger i/til recipienten set i forhold til en potentiel tilstandsforringelse. Datagrundlaget for MFS er meget begrænset i de enkelte vandområder, pga. få eller ingen målinger af de prioriterede stoffer i overvågningsprogrammet, samt ingen mængdemæssige målbelastninger for MFS.

- Fredericia Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at kommunerne som myndighed skal varetage de konkrete vurderinger af vandområdenes robusthed på et utilstrækkeligt datagrundlag over for en eventuel merudledning af MFS.
- Fredericia Kommune anbefaler, at NOVANA's overvågningsprogram intensiveres samt at der fastsættes målbelastninger for MFS.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger en generelle supplerende foranstaltninger som kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser.

- Fredericia Kommune anbefaler, at der er udfærdiges et virkemiddelkatalog over konkrete indsatser til reduktion af udledningen af MFS

Det fremgår af bekendtgørelsen om indsatsprogrammer, at der ikke må træffes afgørelse om direkte eller indirekte påvirkning, som medfører forringelse af tilstanden i overfladevandområder eller grundvandsforekomster.

- Fredericia Kommune anbefaler, at der udvikles værktøjer/metoder, der kan anskueliggøre, hvorvidt en udledningstilladelse vil medføre, at et kvalitetselement falder en tilstandsklasse.

Fredericia Kommune indgav høringssvar til udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 og herunder tidligere udgave af Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Det samlede høringssvar sendes hermed igen, da den seneste periodes rapporter omhandlende second opinion, iltsvindshændelser mv. underbygger høringssvarets argumenter vedr. kystvandene. Derudover understøtter vedhæftede ligeledes ovenstående høringssvar til ændringerne i vejledningsudkastet til indsatsbekendtgørelsen.

Venlig hilsen

Tobias Berthel Bendixen

Miljømedarbejder, cand.scient

Natur og Miljø

Fredericia Kommune

61921194

tobias.bendixen@fredericia.dk

Gothersgade 20, 7000 Fredericia

Læs om hvordan vi behandler dine personoplysninger og hvilke rettigheder, du har ift. vores beskyttelse af dine personlige oplysninger.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen [mailto:jecpb@mim.dk]

Sendt: 12. oktober 2023 17:07

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region?sjælland@regionsjaelland.dk <region??> sjælland@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brøndby@brøndby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen <kommunen@fredericia.dk>; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroek.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljøteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftstraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Førevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk;

info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landbounghom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbf.dk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dmu.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](#)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

**Fredericia
Kommune**

HØRINGSSVAR TIL VANDOMRÅDEPLANERNE 2021-27 FOR VANDOMRÅDEDISTRIKT JYLLAND OG FYN

Fredericia Kommunes bemærkninger til den offentlige høring af forslag til vandområdeplanerne 2021 – 2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Høringssvaret er godkendt af Fredericia Byråd den 25. Maj 2022

15. juni 2022

Indledende bemærkninger

Fredericia Kommune har, med udgangspunkt i FN's Verdensmål, udarbejdet strategien ["Fredericia for Verdensmålene"](#), som indeholder flere indsatser og fokusområder, der omhandler vandet. Fokus er at vandkvaliteten sikres og forbedres – uanset om det er vandløb, søer, grundvand og/eller kystvand.

Samtidig arbejdes der på tværkommunalt niveau i form af [Naturpark Lillebælt](#) og "Liv i Lillebælt" om et Lillebælt i balance og forbedring af de marine forhold på mange niveauer; herunder benyttelse af havet og beskyttelsen af samme.

I tråd med tidligere høringssvar vurderes udkastet til vandområdeplanerne 2021-2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn grundlæggende ikke at være ambitiøst nok i forhold til reelt at nå målsætningen om god tilstand i alle vandområder inden 2027; hvilket er meget beklageligt.

Der tages reelt ikke stilling til at reducere/undgå aktiviteter, der påvirker/kan påvirke Lillebælt negativt – og samtidig synes statens overvågning/vidensgrundlag generelt at være mangelfuldt, hvorved vurdering og prioritering af indsatser besværliggøres. Derudover synes de foreliggende virkemidler klart at være utilstrækkelige ift. målsætningen.

Fredericia Kommune vil derfor gerne, at udmøntningen af EU's vandrammedirektiv sker i samarbejde med parter og interessenter og understøtter de igangværende marine indsatser der pågår i hhv. Vejle Fjord og Lillebælt; herunder indsatser afledt af at Lillebælt er udpeget som marin naturnationalpark.

Indholdsfortegnelse

Kystvande.....	4
<i>Marine virkemidler og lokalt funderede analyser</i>	<i>4</i>
<i>Klapning</i>	<i>4</i>
<i>Fiskeri med bundsløbende redskaber</i>	<i>5</i>
<i>Råstofindvinding.....</i>	<i>6</i>
<i>Fosfor.....</i>	<i>6</i>
<i>Skaldyrvande</i>	<i>6</i>
Søer.....	7
<i>Rands Fjord</i>	<i>7</i>
<i>Vådområdeprojekter</i>	<i>7</i>
Vandløb	8
Spildevand	8
Overvågningsprogram	9
<i>Klassificering af vandområder.....</i>	<i>10</i>
<i>Ændringer til MiljøGIS.....</i>	<i>10</i>
Udledningstilladelser	11
Bilag	12

Kystvande

Marine virkemidler og lokalt funderede analyser

De nationale målbelastninger beror på modelberegninger med en række antagelser, som dels gør det usikkert om indsatsbehovet isoleret set er tilstrækkeligt til opnå god økologisk tilstand. Lillebælt er et komplekst vandområde med stor vandgennemstrømning og intern dynamik (turbulens, hydraulisk kontrol mv.), især i og omkring Snævringen. Koncentrationerne af kvælstof, fosfor og fytoplankton i Lillebælt er derfor i høj grad påvirket af stoftilførsler fra tilstødende vandområder. Forudsætningen for de fastsatte nationale indsatsbehov er, at omkringliggende lande også opnår målopfyldelse, hvilket især gør Lillebælt afhængig af international målopfyldelse.

Reduktion af næringsstofftilførslerne fra land mindsker eutrofiering generelt, men vandudveksling medfører tidslig og rumlig forskydning af effekten i kystvandene. Marine virkemidler har derimod direkte lokale virkninger, hvor kvælstof- og fosfor-effekt mv. allerede er dokumenteret for en række tiltag. I forslag til Vandområdeplanerne 2021-2027 indgår marine virkemidler dog fortsat under udviklingsinitiativer.

- *Fredericia Kommune opfordrer til at etablere en midlertidig tilskudsordning til marine virkemidler, evt. med krav om effektmonitorering, som del af udviklingsarbejdet frem mod genbesøget i 2023/2024.*
- *Fredericia Kommune er bekymret for, at fokus på udelukkende at reducere kvælstofbelastningen til kystvandene ikke er tilstrækkeligt til at opnå målopfyldelse, og håber på, at flere presfaktorer inkluderes i udviklingsinitiativerne ved en 'second opinion'.*

Der er stor fokus på natur- og miljøforbedrende tiltag, vidensopbygning og formidling i Lillebælt igennem Naturpark Lillebælt, Bælt i Balance, Liv i Lillebælt, Sund Vejle Fjord mv. Igennem disse projekter er der bl.a. igangsat detaljeret analyse af miljøtilstand og presfaktorer, etablering af marine virkemidler, og flere er planlagt. De involverede kommuner og interessenter er derfor allerede langt fremme i forhold til at kunne indgå i udviklingsinitiativet med kystvandråd og lokalt funderede analyser.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at Lillebælt og/eller Vejle Fjord samt relevante vandoplande indgår som projektområde i ét af de kommende kystvandråd med lokalt funderede analyser.*

Klapning

Klapning af sediment udgør en presfaktor og en risiko for forringelse af den økologiske/kemisk tilstand i Lillebælt. Lillebælts vandområder og størstedelen af de tilstødende fjorde har 'ikke-god kemisk tilstand' jf. seneste tilstandsvurdering. Klapansøgninger vurderes bl.a. på baggrund af indholdet af MFS over for miljøkvalitetskrav. I forslag til vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår det, at der tilføjes og revideres

eksisterende miljøkvalitetskrav for foreløbigt 29 miljøfarlige forurenende stoffer og stofgrupper, forventeligt i 2024.

Udpegningen af eksisterende klappladser blev foretaget af amterne og ligger derfor en længere årrække tilbage. Ved opretning af nye klappladser kræves detaljerede forundersøgelser af hydrografi, sedimentspredning, forventede mængder mv., men der foreligger ikke opdaterede vurderinger for eksisterende klappladser. Klaptilladelser gives derfor på baggrund af tvivlsomme modelleringer og manglende viden om kumulative effekter.

Der er ikke fastsat maksimale klapmængder for klappladser. Igennem de seneste år, har det været en markant stigning i ansøgte mængder til klappladsen ved Trelde Næs, hvilket gør kumulative effekter særligt relevante. Ofte klappes der organisk materiale/gytje, som ikke kan nyttiggøres grundet ringe bæreevne. Det sydlige og nordlige Lillebælt samt fjordene omkring rammes årligt af iltsvind, hvilket alt andet lige risikeres at blive forværret som følge af iltforbruget ved omsætning af akkumuleret organisk materiale.

Sedimenttildækning af bentiske invertebrater og rodfæstede bundplanter har direkte negativ effekt på den økologiske tilstand, da begge parametre er økologiske kvalitetsselementer, hvis tilstandsvurdering er moderat-ringet eller ukendt i Lillebælt. Dertil er der registreret stor østersømusling (*Macoma calcarea*), som er klassificeret som sårbar art på HELCOM's rødliste over bentiske invertebrater, ved klappladsen ved Trelde Næs jf. data fra NOVANA's overvågningsprogram.

- *Fredericia Kommune er meget bekymret for klapnings påvirkning af miljøtilstanden i Lillebælt og opfordrer til, at klappladser i Lillebælt nedlægges.*

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Bundtrawl og muslingeskrab udgør en fysisk presfaktor som dels udfordrer Havstrategidirektivets målsætning, men økologiske kvalitetsselementer i vandområdeplanerne (f.eks. bundfauna og ålegræs) påvirkes ligeledes.

Muslingeskrab er ikke tilladt inden for den observerede/potentielle dybdegrænse for ålegræs, men miljømålsgrænsen er typisk sat ved en større dybde, hvilket betyder at muslingeskrab reelt kan være begrænsende for opfyldelse af den målsatte dybdeudbredelse for rodfæstede bundplanter. Af Finansloven for 2022 fremgår det, at der etableres en trawlfri zone i Bælthavet, hvilket ikke er nærmere konkretiseret endnu.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at den trawlfrie zone inkluderer både muslingeskrab og bundtrawl for hele Lillebælt og de tilstødende fjorde.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til at justere de tilladte dybdegrænser for muslingeskrab jf. Muslinge- og østersbekendtgørelsen til minimum at være lig den målsatte dybdegrænse for rodfæstede bundplanter i vandområdeplanerne.*

Råstofindvinding

Nyere dansk forskning har vist, at kystnære ralrev udgør en vigtig biotop med potentiel høj biodiversitet. Råstofindvindingsområdet ved Kasser Flak ud for Trelde Næs (542-OA) ligger kystnært og i et område med forekomster af større sten. Indvindingstilladelsen løber frem til 2025. Der er desuden etableret en række marine virkemidler igennem projekt Sund Vejle Fjord og der er ønsker om stenrev i området.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at råstofindvindingsområdet ved Trelde Næs (542-OA) nedlægges.*

Fosfor

Vejen til målopfyldelse i kystvandende beror primært på kvælstofindsatsbehovet, mens øvrige presfaktorer beskrives som eventuelle medvirkende faktorer til manglende målopfyldelse. Fosfor kan være en begrænsende faktor for eutrofiering i det marine miljø, og især i de indre fjorde, men der foreligger ikke konkrete fosforindsatsbehov for kystvandområderne. Derfor er der et uudnyttet potentiale ved at mindske fosforbelastningen til kystvandene. Derudover kan der ske utilsigtet øget eutrofiering i fosforfølsomme vandområder i forbindelse med indsatser, udledningstilladelser mv. Eksempelvis ved vådområdeindsatser med henblik på kvælstoffjernelse, hvor der er risiko for fosforfrigivelse ved vådlægning af lavbundsgrunde.

- *Fredericia Kommune ønsker en nærmere konkretisering af fosfors betydning for miljøtilstanden i Lillebælt og de tilstødende fjorde, da foreløbige resultater fra bl.a. DTU Aqua viser en væsentlig effekt af fosforreduktioner.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til fastsætte fosforindsatsbehov for kystvandene, da det forbedrer beslutningsgrundlaget i forbindelse med prioritering af indsatser og afgørelse af udledningstilladelser.*

Skaldyrvande

Udpegningen af skaldyrvande har undladt arealer, som anvendes til klappladser, råstofindvinding, havne samt et bufferzoneareal hertil. Spredning af sediment fra klappladser har vist sig at have påvirke langt større områder end blot det udpegede klappladsområde, hvilket især gør sig gældende i Lillebælt som følge af de hydrografiske forhold. Det ene råstofindvindingsområde ved Tragten i Lillebælt (542-VA) og dele af havneområderne i Fredericia er ikke udpeget med bufferområder i skaldyrvandområdet i Lillebælt.

- *Fredericia Kommune mener ikke, at kvalitetskravene for skaldyrvandområderne i Lillebælt overholdes som følge af fysisk-kemiske presfaktorer.*

Søer

Rands Fjord

Rands Fjord (vandområde ID: 141): er en inddæmmet fjordarm til Vejle Fjord. I 1866 blev der bygget en dæmning og en sluse, hvorefter fjorden blev til en ferskvandssø. I baggrundsdata for tilstandsvurderingen fremgår det, at Rands Fjord er klassificeret som naturlig sø (LWTYPE9) med undtagelse for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. Sørestaurering er derfor muligvis nødvendigt for at opnå målopfyldelse, men nærmere forundersøgelse mangler.

- *Fredericia Kommune ønsker, at det specificeres, hvilke kvalitetselementer der er undtaget for målopfyldelse i Rands Fjord.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at udpege Rands Fjord til sørestaureringsindsats, så der kan søges om tilskud til forundersøgelse, og evt. restaurering af søen.*

De hydrografiske forhold i Rands Fjord er påvirket af afvandingsslusen nær udmundingen til Vejle Fjord, som dagligt lukker i forbindelse med højvande. Ændring af slusepraksis ved mere intelligent styring vil ændre søens hydrografi og potentielt forbedre søens miljøtilstand som feedback-effekt af ændrede fysiske og biologiske forhold. Ændret slusepraksis indgår som virkemiddel under kystvande, men det fremgår ikke, hvorvidt tidligere kystvande/fjordarme er inkluderet herunder.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det tydeliggøres, hvorvidt ændret slusepraksis kan anvendes som miljøforbedrende virkemiddel i inddæmmede søer med historik som kystvande/fjordarme.*

Vådområdeprojekter

I hhv. 2006 og 2009 blev der etableret to vådområdeprojekter (vandområde ID: 3002 og 3003) nær Rands Fjord, som er klassificeret som naturlige søer jf. baggrundsdata for tilstandsvurderingen. Begge søer er undtaget for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. De to søer er placeret parallelt med kanalen til Rands Fjord, i området som historisk set var en del af fjordudmundingen.

- *Fredericia Kommune anbefaler at revurdere, hvorvidt Sø NV for Egeskov og Sø NV for Bøgeskov har naturlig karakter samt at revurdere miljømålskriterierne.*

Vandløb

Fredericia Kommune bifalder vandrådssamarbejdet, hvor vandløbsindsatser er prioriteret efter omkostningseffektivitet inden for en given budgetramme. Det anerkendes, at der fortsat er vandløb, som ikke vil opnå målopfyldelse inden for planperioden jf. manglende planlagte indsatser. Dette skyldes, at der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger forbundet nogle vandløbsindsatser, eller at de fysiske forhold på enkelte vandløbsstrækninger ikke er egnet til restaurering. Eksempelvis, Ullerup Bæk der både er klassificeret som naturlig og stærkt modificeret pga. et længere rørlagt stræk under by og havn, eller blødbundsvandløb med ringe faldforhold, hvor der ikke umiddelbart er egnede løsninger til at forbedre de fysiske forhold.

- *Fredericia Kommune ønsker en tydeliggørelse af strategien for at opnå målopfyldelse i vandløb uden planlagt indsats, da dette er fravalgt pga. manglende omkostningseffektivitet i forudgående Vandrådsarbejde for hovedvandopland Lillebælt, Jylland.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at vandløbsindsatser målrettes til de stedspecifikke forhold*

Prioriteringen af vandløbsindsatser kan både argumenteres ud fra at vælge vandløb med moderat økologisk tilstand for at opnå målopfyldelse for flest mulige vandløb hurtigst muligt. Derimod kan der også argumenteres for at prioritere vandløb med ringe/dårlig økologisk tilstand, da det alt andet lige vil tage længere tid for disse vandløb at opnå målopfyldelse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det kommende prioriteringsværktøj til vandløbsindsatsen inddrager dilemmaet ved valget mellem vandløb, som kræver en relativt stor indsats samt det tidlige aspekt heri.*

Spildevand

Fredericia Kommune er stort set færdig med spildevandsindsatsen fra forrige planperioder. Der resterer dog et lille antal ejendomme, som har fået fristforlængelse. Det betyder, at hovedparten af ejendommene i de enkelte vandoplande med udpeget indsats for renseklasse har gennemført miljøforbedrende tiltag. Der er dog fortsat kystvandoplande, som ikke er udpeget til spildevandsindsats. Dette gælder både oplandet til Gudsø Vig, Kolding Fjord, Vejle Fjord og Lillebælt, Snævringen. Der vurderes især, at være et potentiale ved at reducere fosforbelastningen til Gudsø Vig ved forbedret spildevandsrensning jf. fosfors betydning for eutrofiering i kystvandene, da Gudsø Vig samt Eltang Vig er lavvandede afsnørede fjordarme til Kolding Fjord, ydre.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at ukloakerede ejendomme i kystvandoplandene udpeges til spildevandsindsats. Især med henblik på oplandet til Gudsø Vig, som ligeledes blev meldt ind i høringssvaret til vandområdeplanerne 2015-2021*

Grundvand

Størstedelen af grundvandsforekomsterne er i god kemisk tilstand, men der er også større grundvandsområder med ringe kemisk tilstand inden for hovedvandoplandet Lillebælt, Jylland samt inden for Fredericias kommunegrænse. Alle grundvandsforekomster inden for Fredericia Kommune er desuden i god kvantitativ tilstand.

Alle dybe grundvandsforekomster er i god kemisk tilstand. Der er ringe kemisk tilstand i det regionale grundvandsmagasin, som går på tværs af kommunegrænserne, men det skyldes dog ikke i borerne i Fredericia Kommune. I de terrænnære grundvandsforekomster i Fredericia Kommune er der både registreret god og ringe kemisk tilstand. Målestationerne, som ligger bag tilstandsvurderingen i de terrænnære grundvandsforekomster omfatter ikke kun aktive indvindingsboringer, men inkluderer også sløjfede indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk, Pjedsted Vandværk, Skærbækværkets Vandværk. Flere eksisterende indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk og Follerup Vandværk er ikke en del af baggrundsdata. Desuden er der flere miljøboringer blandt målestationerne.

Overvågningsprogram

Miljøtilstandsvurderingerne beror i mange tilfælde på relativt få målinger, og angiver ikke trends for den tidlige udvikling, hvorved indsatser ikke prioriteres efter evt. vandområder som er i forværrende udvikling. Dertil er der ukendt økologisk tilstand for én eller flere kvalitetsparametre i alle vandløb og søer beliggende inden for Fredericias kommunegrænse samt for kystvandene ud for. Dette gælder især for vandløb, da alle målsatte vandløb i Fredericia Kommune har "ukendt kemisk tilstand", hvilket også gjorde sig gældende i forrige planperiode.

Det har ikke været muligt at tilgå al baggrundsdata for tilstandsvurderingen af kystvandene i høringsperioden, da data ikke var lagt op på Vandplandata.dk. Derfor er der sammenholdt med data fra Overfladevandsdatabasen og Miljødata.dk. Her fremgik der kun ældre vandkemidata for Lillebælt, Snævringen. Snævringen er blevet et separat kystvandområde, som tidligere var en del af nordlige Lillebælt jf. forrige planperiode.

- *Fredericia Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at miljøtilstandsvurderingerne bygger på få data og ikke inkluderer den tidlige udvikling i forhold til prioritering af indsatser.*
- *Fredericia Kommune er enige i kystvandopdelingen jf. de specielle hydrografiske forhold i Snævringen, men påpeger samtidig behovet for yderligere viden om netop hydrografien samt opdateret data for den økologisk tilstand.*

Lillebælt er et komplekst vandområde præget af kraftfulde strømme og turbulens, og især i Snævringen. Dertil er viden om hydraulisk kontrol væsentligt for forståelse af hydrografien i hele Lillebæltområdet. Øget dataindsamling og forskning vil styrke forståelsen af

økosystemet og dermed også muligheden for at implementere effektive miljøforbedrende tiltag.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at overvågningsprogrammet udbygges med permanente målestationer i Lillebælt til kontinuerlig dataindsamling. Evt. ved tilskud til vidensopbygning i forbindelse med projekter i den marine naturnationalpark, kommunesamarbejder eller lignende.*

Klassificering af vandområder

Vandløb

Der er kun registreret én blødbundsstrækning i Fredericia Kommune (Spang Å gennem Taulov Mose). Der er en række andre vandløbsstrækninger, hvor vandløb løber gennem moseområder, og hvor vandet er mere eller mindre stillestående på grund af faldforhold. Det gælder for de nedre dele af henholdsvis Studsdal Bæks, Egum Møllebæk, Fårbækken og Erritsø Bæk. Højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig er tophængt, hvilket betyder, at den reelt fungerer som spærring, men fremgår ikke under spærringer (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker, at typologien for ovenstående vandløbsstrækninger revurderes og ændres til blødbundsvandløb.*
- *Fredericia Kommune ønsker højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig registreret som spærring.*

Kystvande

Gudsø Vig og Eltang Vig udgør den afsnørede del af Kolding Fjord, ydre. De hydrografiske forhold (vandudskiftning, dybdeforhold mv.) i Gudsø Vig og Eltang Vig adskiller sig dog markant fra Kolding Fjord. Derfor bør disse kystvande underinddeles med særskilt kystvandtypologi, når det sammenlignes med lignende tilstødende fjorde til Lillebælt, Bredningen (f.eks. Avnø Vig og Hejlsminde Nor).

- *Fredericia Kommuner opfordrer til at opdele Kolding Fjord, ydre i tre kystvandområder med revurdering af typologien samt miljømål.*

Ændringer til MiljøGIS

I Fredericia By er der registreret en lystbådehavn og en erhvervshavn. Industrihavnen omfatter Møllebugthavn, Centerhavn, Vesthavn, Kastelshavn samt Skanseoddehavn. Der er også en lystbådehavn i Gammelhavn, som er en del af Kanalbyen (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker lystbådehavnen i Gammelhavn registreret i MiljøGIS og andre relevante korttjenester.*

Udledningstilladelser

Fredericia Kommune ser frem til, at der tilvejebringes yderligere viden om MFS, herunder at behovet for nye og reviderede miljøkvalitetskrav vurderes. Det er dog i forvejen vanskeligt at forholde sig til de gældende miljøkvalitetskrav i forbindelse med administrationen af udledningstilladelser. Dette skyldes især manglende viden om den nuværende tilstand for MFS, samtidig med at der skal tages højde for dårligt kendte fortyndingsforhold i Lillebælt.

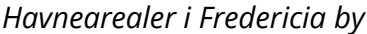
Det fremgår af "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter" § 8, at der ikke må træffes afgørelse om direkte eller indirekte påvirkning, som medfører forringelse af tilstanden i overfladevandområder eller grundvandsforekomster. Det følger af EU domstolens praksis (Weser-dommen), at der ved en "forringelse af tilstanden" skal forstås en forringelse, hvor mindst et af kvalitetselementerne falder en tilstandsklasse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at der udvikles værktøjer/metoder, der kan anskueliggøre, hvorvidt en udledningstilladelse vil medføre, at et kvalitetselement falder en tilstandsklasse.*

Bilag

Placering af højvandsklappen i Studsdal Bæk

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Claus Kjøller (clkj@geus.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	GEUS, Claus Kjøller - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - MIM-J.nr.: 2023-10012
Identifikationsnummer	502169
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	MIM-J.nr. 2023-10012 - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter Høringssvar - vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - GEUS - 20231101
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Claus Kjøller (clkj@geus.dk)
Titel: MIM-J.nr.: 2023-10012 - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 16:25
Bilag: Høringssvar - vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - GEUS - 20231101.pdf;

Hermed høringssvar fra GEUS vedrørende høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Kind Regards

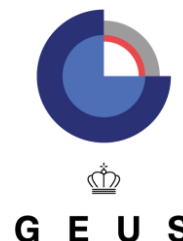
Claus Kjøller

Head of Department, PhD
Geochemistry Department
office: 1-212
phone: (+45) 51 72 82 02
mail: clkj@geus.dk
web: www.geus.dk

Geological Survey of
Denmark and Greenland (GEUS)
Øster Voldgade 10
1350 Copenhagen K
Denmark

G E U S

Miljøstyrelsen

mim@mim.dk

MIM-J.nr.: 2023-10012

J.nr. GEUS 021-0001

Ref. CLKJ

København den 3. november
2023

Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Vi har ved GEUS læst høringsversionen af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Vi har følgende overordnede kommentarer til udkastet:

1. Vi noterer os, at der ikke er fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster, og at der alene er supplerende indsatser ift. overfladevand. Dette kan efter vores vurdering betyde, at der vil være grundvandsforekomster uden for OSD-områder, der er i ringe tilstand, og hvor der ikke vil være konkrete indsatser til forbedring af tilstanden.

2. Der henvises i vejledningen til indsatsprogrammet i Vandområdeplan 2021-2027, hvor der implicit argumenteres for, at udfasningen af medicinsk anvendelse af zink i landbruget vil kunne bidrage til, at forekomster i ringe tilstand grundet overskridelse af tærskelværdien for zink vil kunne ændre tilstand som følge af den reducerede belastning. Vi er enige i, at udfasningen af medicinsk anvendelse af zink i landbruget umiddelbart må give anledning til en mindre belastning på overfladen med zink. Så vidt vi er orienteret, er der dog ikke påvist en sammenhæng mellem grundvandsforekomster i ringe tilstand og anvendelsen af zink i landbruget, hvorfor vi ikke mener, at det nødvendigvis kan sluttes, at den reducerede belastning alene vil kunne resultere i en ændret tilstand. Det

GEUS
De Nationale Geologiske
Undersøgelser for Danmark
og Grønland
Øster Voldgade 10
1350 København K

Tlf. 38 14 20 00

CVR-nr. 55 14 50 16
EAN-nr. 5798009814814

geus@geus.dk
www.geus.dk

*GEUS er en forsknings-
og rådgivningsinstitution
i Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet*

kan bl.a. nævnes, at den seneste tilstandsvurdering viser, at nogle grundvandsforekomster i ringe tilstand som følge af overskridelse af tærskelværdien for zink er beliggende i byområder.

Med venlig hilsen

Claus Kjøller
Statsgeolog, GEUS
Afdeling for Geokemi

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Elizabeth Steenberg (elst@hofo.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Hofo, Elizabeth Steenberg - Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Identifikationsnummer	502196
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Elizabeth Steenberg (elst@hofor.dk)
Titel: Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 17:55

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes HOFOR høringssvar til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

HOFOR skal generelt bemærke, at det er godt, at der udgives en vejledning, der beskriver, hvordan indsatsen overfor vandområdedistrikterne skal fortolkes og håndteres. Det forventer vi vil lette sagsbehandlingen af de tilladelser til udledning til vandområderne, som er nødvendige for, at vi kan sikre vores forsyningspligt.

I det omfang, at der i vejledningen er direkte henvisninger til "høring over udkast til opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet, oktober-november 2023", der har høringsfrist den 9. november, vil vores bemærkninger gives til den høring. Det samme vil gøre sig gældende for bemærkninger til uklarheder i beskrivelser og fortolkninger af konkrete kemiske og økologiske forhold.

Generel bemærkning til vejledning

Det giver et godt overblik over sammenhængen mellem bekendtgørelsen og vejledningen, at hvert kapitel starter med henvisning til den konkrete paragraf i bekendtgørelsen.

Vejledningen beskriver myndighedernes roller og ansvar i forhold til sikring af vandområdernes tilstand. I den forbindelse er det uklart, i hvilket omfang de nødvendige tiltag og undersøgelser i recipienterne (vandløb, søer og havet) kan pålægges virksomheder, forsyningsselskaber mm. Som udgangspunkt er det vores vurdering, at der ikke er juridisk grundlag for at kræve denne opgave løst af andre end de ansvarlige myndigheder. Bemærkningen er dog yderst relevant, da manglende viden om vandområdernes tilstand virker til at være til hinder for, at vi kan få de nødvendige tilladelser til udledning af regnvand, grundvand i forbindelse med grundvandssænkninger, vand fra indkøring af vandværker og skylning af drikkevandsledninger m.m. Dette forhold rammer både vores muligheder for etablering af nye anlæg og for reparation af eksisterende anlæg.

Konkrete bemærkninger til vejledningen:

Afsnit 4.2.4.1 – Spildevandsindsatser til vandløb

Konkrete tiltag, nederst side 23

Beskrivelse af koblingen til lokalplanlægningen mangler, da der ofte vil være brug for, at der udlægges arealer til bassiner og andre renseforanstaltninger, der vil være meget pladskrævende. Det er muligvis en problemstilling, der især er knyttet til byområder.

Tidsfrister, side 24

Der er fastsat en tidsfrist på 3 år til som minimum at kunne igangsætte indsatsprogrammernes foranstaltninger. Da mange af de anlæg, som forsyningsselskaberne skal opføre, vil kræve gennemførelse af VVM eller miljøkonsekvensvurdering, er fristen på 3 år meget kort. Hvis tidsfristen skal forstås på anden vis, mangler der er uddybning af, hvad der specifikt ligger i overholdelse af den fastsatte tidsfrist på 3 år.

Afsnit 4.2.4.2 – spildevandsbelastning til søer

Regnvandsbetingede overløb – øverst side 28

Det fremgår, at udledningen af fosfor skal reduceres mest muligt. Der mangler en definition af, hvad der menes med "mest muligt".

Afsnit 4.3.1.1 – formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelsen

Øverst side 30, sidste sætning i afsnittet ”I MiljøGIS tilknyttet....”

Er det korrekt, at der ikke skal gennemføres indsatser for vandområder med ukendt tilstand? Og skal det i givet fald forstås således, at hvis vandkvalitetskriteriet for relevante stoffer er overholdt i de konkrete udledninger, skal der ikke gennemføres indsatser, og vi vil i givet fald kunne få tilladelse til merudledning til det pågældende vandområde?

Afsnit 8.3.2 – Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandsområder

Side 46, afsnit 9 ”Ved vurdering af om en udledning....” (1. sætning i afsnittet)

Det fremgår, at en udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion. Foreligger der oversigter over disse gennemførte og/eller planlagte reduktioner for de konkrete vandområder, og fremgår det i givet fald, hvilke indsatser, der skal foretages i de kommuner, der er opland til de pågældende vandområder?

8.3.4 – Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Sidste afsnit på side 49 der starter med ”Bestemmelsen giver mulighed for....”

Heraf fremgår det, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledning efter indhentning af tilladelse fra Miljøstyrelsen. Det er uklart, hvad der menes med ”mindre udledning”, og det fremgår ikke, om der er en bagatelgrænse for, hvor lille en merudledning, der kræver tilladelse fra Miljøstyrelsen. Er det i denne sammenhæng muligt for myndighederne at anvende princippet ”skøn under regel”? Hvis der ikke er en bagatelgrænse, vil selv udledning af meget små mængder vand i forbindelse med f.eks. en grundvandssænkning skulle have en tilladelse fra Miljøstyrelsen.

Derudover mangler der en definition af, hvad der menes med ”undtagelsesvist”. I mange af de aktiviteter, som HOFOR udfører, vil der være behov for at udlede vand i form af bl.a. højtstående/indtrængende grundvand ved ledningsrenoveringer, skyllevand fra skylning af vandledninger, indkøringsvand fra indkøring af vandværker, vand fra grundvandssænkning i forbindelse med anlægsarbejder og lignende. Mange af disse udledninger kan have et ret stort omfang (mængde) og selvom koncentrationerne af kvælstof og fosfor er meget lille, vil det betyde, at der sker en merudledning. Hvis der i disse tilfælde ikke kan meddeles dispensation af Miljøstyrelsen, vil vi ikke kunne gennemføre vores aktiviteter. Det skal bemærkes, at koncentrationerne ofte er så lave, at rensning ikke er mulig.

Afsnit 8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter, Vandindvindingstilladelser

Det ser af høringsudkastet til vejledningen ikke ud til, at styrelsen har opdateret afsnit 8.4 om vandindvindingstilladelser. Vi vil opfordre til, at styrelsen tager dette op til genovervejelse, da vejledningen i dag er meget overordnet i forhold til sagsbehandling for vandindvindingstilladelser. Det risikerer at medføre uensartet sagsbehandling på tværs af kommunerne, ikke mindst i lyset af stigende pres på grundvandsressourcen. Helt overordnet savnes en entydig vejledning om prioritering af grundvandsressourcens anvendelse, som tidligere var foretaget i amternes vandressourceplaner og i de første vandplaner (retningslinje 39), hvor ressourcen var prioriteret til:

1. Befolkningens almindelige vandforsyning, ...
2. Opretholdelse af en miljømæssig acceptabel vandføring og vandstand ...
3. Andre formål, hvortil der ikke stilles krav om drikkevandskvalitet og regelmæssig kontrol, ...

Da grundvandsforekomsterne strækker sig på tværs af kommunegrænser, er der som minimum behov for en regional tilgang i forhold til fordeling af ressourcens anvendelse. Uden en regional tilgang vurderes der at være risiko for problemer ved forlængelse af eksisterende tilladelser, men især ved tilladelse til nye kildepladser, når det er en enkelt kommune, der løsrevet fra de regionale sammenhænge, skal vurdere indvindingens påvirkning. Det gælder også i de tilfælde, hvor en kildeplads strækker sig over flere kommuner, eller hvor indvinding i en kommune påvirker naturområder i nabokommuner. Samtidig kan det være problematisk at vurdere vægtningen mellem naboforsyninger i den enkelte kommune. Dertil kommer vægtningen mellem miljø/natur og forsyningshensyn, som ikke bør overlades til den enkelte kommunale sagsbehandler.

Desuden bemærkes, at vejledningen ikke vejleder om nogen former for metoder, fx i forhold til naturvurderinger, hvor der savnes afskæringskriterier, krav til kumulativ påvirkning mv.

Af vejledningen angives blot, at kommunerne er godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser. Dette anerkender dog ikke behovet for vejledning i en situation hvor ressourcen

er presset. En risiko herved kan som nævnt være uensartet sagsbehandling kommunerne imellem.

Hvis vores bemærkninger giver anledning til spørgsmål og yderligere uddybning, er I meget velkomne til at tage fat i mig.

Rigtig god weekend.

Med venlig hilsen

Elizabeth Steenberg
Sektionsleder
Miljø

Direkte tlf.: 2795 4130
E-mail: Elst@hofor.dk

HOFOR A/S

Ørestads Boulevard 35 | 2300 København S | Telefon: 33 95 33 95 | CVR-NR.: 1007 3022 | www.hofor.dk

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Henrik Borg Kristensen (HBK@if.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Landbrug & Fødevarer, Henrik Borg Kristensen - Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012
Identifikationsnummer	502141
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012 LF høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Henrik Borg Kristensen (HBK@lf.dk)
Titel: Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012
Sendt: 03-11-2023 16:02
Bilag: LF høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers bemærkninger til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.

Venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen

Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed

M +45 3070 3119 | E hbk@lf.dk

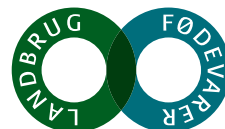
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3 · DK-1609 København V

www.lf.dk

Det danske fødevarerhverv har en vision om at være klimaneutralt i 2050. Sammen med vores medlemmer fra landbruget, fødevarer- og agroindustrien, vil vi vise, at der findes en økonomisk bæredygtig vej til en klimaneutral fødevarerproduktion. Som repræsentant for hele fødevarerklyngen, der understøtter 180.000 arbejdspladser og en årlig eksport på 196 milliarder kroner, repræsenterer vi en værdikæde med tyngde og vilje til at finde løsninger på verdens klimaudfordringer i tæt samspil med resten af Danmark.

Dato 3. november 2023
Side 1 af 2

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
mim@mim.dk
CC: jecpb@mim.dk

Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.

Miljøministeriet har den 12. oktober 2023 udsendt udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter med høringsfrist den 3. november 2023.

En afgørelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra 23. februar 2023 har medført, at hovedparten af miljøgodkendelser med udledning af forurenende stoffer er blevet sat på pause. Pauseringen har været voldsomt begrænsende for produktionen, og har blandt andet forsinket og fordyret projekter, som skulle være med til at sikre en mere grøn omstilling i erhvervet – fx udvinding af alternative proteiner som erstatning for sojaprotein. Der er tale om projekter, hvor merudledningen af miljøfremmede stoffer har været forsvindende lille.

Grundet sagens alvor skal Landbrug & Fødevarer kvittere for Miljøministeriets prioritering af sagen ifm. høringen af den nye vejledning. Landbrug & Fødevarer noterer sig desuden, at løsningen ikke vil medføre, at koncentrationer af forurenende stoffer i de berørte vandområder vil stige. Ændringerne vil dermed ikke medføre negative konsekvenser for miljøet.

Øgede administrative byrder

Ændringerne i vejledningerne medfører, at en udledning til luft eller vand ikke må føre til en stigning i koncentrationen i det samlede vandområde.

Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der stilles for store krav til graden af dokumentation for efterlevelse af reglerne, ligesom reglerne i flere tilfælde medfører usikkerhed for virksomhederne. Det anføres blandt andet, at myndighedens afgørelse om, hvorvidt en udledning kan forventes at medføre en forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Da der ikke anføres kriterier for brugen af forsigtighedsprincippet, vil dette skabe en stor usikkerhed for virksomhederne, da de ikke kan forudsige, hvordan de kan leve op til kravene i vejledningen.

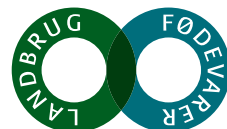
Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at Miljøministeriet gennemgår vejledningen med henblik på at reducere de administrative byrder, herunder enten fjerne omtalen af forsigtighedsprincippet, eller anføre præcise kriterier for, hvordan princippet skal bringes i anvendelse ifm. de nye krav.

Eksisterende udledninger og nye målinger

En række virksomheder står overfor en revision af deres miljøgodkendelser ifm. implementering af BREF-kravenes BAT-konklusioner. Implementeringen af kravene kan medføre måling af stoffer, som ikke hidtil er blevet målt. Der er derved risiko for, at der måles koncentrationer af nye miljøfremmede stoffer i eksisterende udledninger.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 120 milliarder kroner årligt og med 141.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

Da der er tale om eksisterende udledninger, vil nye fund af stoffer i udledningerne ikke kunne øge koncentrationerne i de pågældende vandområder. Det bør derfor anføres tydeligt i vejledningen, at eksisterende udledninger, hvor man måler nye stoffer, ikke skal underkastes de nye krav.

Såfremt der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen

Chefkonsulent

D 33 39 46 56

M 51 67 15 49

E hbk@if.dk

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Steen Pedersen (SPE@MST.DK)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Miljøstyrelsen, Steen Pedersen - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr.: 8719428)
Identifikationsnummer	502125
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr. 8719428)
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Steen Pedersen (SPE@MST.DK)
Titel: Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr.: 8719428)
Sendt: 03-11-2023 15:43

Til Miljøministeriet

Miljøstyrelsen har 12. oktober 2023 fra Miljøministeriet modtaget udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer i høring. Miljøstyrelsen skal herved meddele, at udkastet ikke giver styrelsen anledning til bemærkninger.

Venlig hilsen
Steen Pedersen

Steen Pedersen

Cand.scient. | Hav- og Vandmiljø
+45 72 54 49 22 | +45 93 58 81 46 | SPE@MST.DK

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Transportministeriet (trm@trm.dk) Sendt af TRM@trm.dk
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Transportministeriet, Lene Priess - Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)
Identifikationsnummer	502115
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr. 274618) Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618) Høringssvar til TRM Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM høringssvar Høringssvar TS
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Transportministeriet (trm@trm.dk)
Titel: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)
Sendt: 03-11-2023 15:32
Bilag: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618).eml; Høringssvar til TRM.pdf; Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM h=B8ringssvar.pdf; Høringssvar TS.pdf;

Den vedhæftede e-mail er blevet behandlet af Sikker E-mail Postkasse.

Modtaget af Sikker E-mail Postkasse: 03-11-2023 15:32:48,874 CET

Sikkerhedskontrollen af e-mailen gav følgende resultat:

Fortrolig (krypteret): Nej
Digital signatur: Gyldig
signatur verificeret: 03-11-2023 15:32:49,011 CET

Virksomhedscertifikat
Firma : Transportministeriet
Navn : vipre sikkermail
CVR : 43265717

Bemærkning:

Øvrige oplysninger:

Krypteringstilstand:
transport nøgle krypteret med: Ingen kryptering
data krypteret med: Ingen kryptering

Til: mim@mim.dk
Cc: jecpb@mim.dk (Jens Christian Pabst Berthelsen)
Fra: (TRM@trm.dk)
Titel: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)
Sendt: 03-11-2023 15:32
Bilag: Høringssvar til TRM.pdf; Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM h8ringssvar.pdf; Høringssvar TS.pdf;

Til Miljøministeriet

Vedr. Høring af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme til vandområdedistrikter (indsatsbekendtgørelsen).

Transportministeriets høringssvar vedlægges sammen med høringssvar fra Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen.

Sund og Bælt Holding A/S har desuden sendt høringssvar direkte til Miljøministeriet.

Med venlig hilsen

Lene Priess
Chefkonsulent

Transportministeriet
Ministry of Transport
Vej- og Brokontoret
Frederiksholms Kanal 27 F
DK-1220 København K

+ 45 23 49 41 68
lpr@trm.dk
www.trm.dk

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
Att.: Vej- og Brokontoret v. Lene Priess

Dato	26. oktober 2023
Sagsbehandler	Lene Holdtdal
Mail	leh1@vd.dk
Telefon	72442843
Dokument	23/15877-1
Side	1/3

Vejdirektoratets bemærkninger til Transportministeriet til brug for Miljøministeriets høring vedrørende udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Transportministeriet har fremsendt udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (herefter indsatsbekendtgørelsen) til Vejdirektoratet med henblik på bidrag til høringssvar til Miljøministeriet.

Vejdirektoratet bemærker, at nærværende kommentarer alene knytter sig til de dele af udkast til vejledning, der omhandler opdatering af forhold vedrørende forringelse og midlertidige forringelser samt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand i vejledningens kap. 8 jf. Miljøministeriets høringsbrev af 12. oktober 2023.

Vejdirektoratet vil indledningsvist gerne henlede opmærksomheden på det forhold, at Vejdirektoratets behov for tilladelse jf. indsatsbekendtgørelsens § 8 relaterer sig til udledning af vejvand. De stoffer, der udledes via vejvand stammer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder). Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. gælder ikke for almindelige belastede separate regnvandsudledninger jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 1. Vejdirektoratet læser Miljøstyrelsens FAQ nr. 7 således, at udledning af vejvand er at betragte som almindeligt belastet separate regnvandsudledninger, hvormed udledning af vejvand ikke er omfattet af bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. Såfremt Miljøministeriet har en anden fortolkning af rækkevidden for bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv., hører Vejdirektoratet gerne nærmere uddybelse af begrundelse derfor.

Vejdirektoratet har følgende bemærkninger til udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen:

Ufuldstændigt datagrundlag

Vejdirektoratet vil gerne henlede opmærksomheden på, at det vurderes at være tvivlsomt, om der foreligger tilstrækkeligt datagrundlag til at foretage de forudsatte vurderinger i vejledning til indsatsbekendtgørelse. Vejdirektoratet har ikke fuldstændig viden om den præcise sammensætning af indholdsstoffer i vejvand og koncentrationen deraf, ligesom der ikke foreligger tilstrækkeligt vidensgrundlag til at vurdere den kemiske tilstand i målsatte vandløb med ukendt tilstand. Det vurderes,

at der mangler viden for så vidt angår mere end 90 % af de berørte vandløb. Vejdirektoratet har igennem de seneste år arbejdet med problemstillingen ved at finde "repræsentative" vandløb med kendt kemisk tilstand i et forsøg på at sandsynliggøre, hvordan en udledning vil påvirke en given recipient. Dette er en vanskelig øvelse, som i flere tilfælde ikke har været mulig at udføre.

Vejdirektoratet bemærker, at der i afsnit 8.1.1-8.1.3 tages udgangspunkt i flerårige gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Vejdirektoratet ser positivt derpå, men vurderer generelt set, at der ikke foreligger et tilstrækkeligt datagrundlag til at foretage vurderinger af påvirkninger af overfladevandområder.

Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøstyrelsen tydeliggør, hvilke parametre der skal anvendes ved fastlæggelse af tilstand for overflade områder, der har "ukendt tilstand". Der henvises i vejledningen afsnit 8.3.2 til, at myndigheden kan inddrage metoder og alternative vurderingskriterier, som *den finder anvendelig*. Vejdirektoratet finder, at denne formulering ikke giver reel vejledning i, hvorledes beregninger skal foretages. Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøstyrelsen præciserer, hvorledes denne vurdering kan foretages, samt hvilket datagrundlag, der forventes at skulle finde anvendelse til vurdering af tilstand.

Vejdirektoratet kan til orientering oplyse, at der er igangsat et forskningsprojekt i samarbejde med Aalborg Universitet til undersøgelse af indhold af stoffer i vejvand. Aalborg Universitet vil undersøge og dokumentere, hvilke stoffer og koncentrationer, der er i vejvand, hvad der tilbageholdes i bassiner, og hvad der udledes på årsbasis. Forskningsprojektet forventes tidligst færdigt i marts 2025, hvorefter der formentlig vil være mere viden om indhold af miljøfarlige forurenende stoffer i vejvand. Vejdirektoratet gør dog opmærksom på, at der fortsat forventes at være en vis grad af usikkerhed vedrørende det specifikke indhold af stoffer i netop vejvand, hvilket skyldes de forskelligartede kilder.

Miljøfarlige forurenende stoffer som følge af atmosfærisk deposition

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, at såvel direkte som indirekte påvirkning skal indgå i vurderingen ved tilladelse til udledning til overfladeområder og grundvandsforekomster. I vejledningens afsnit 8.1. (s. 42) fremgår det, at en indirekte påvirkning også kan ske ved atmosfærisk deposition, f.eks. af kvælstof eller tungmetaller.

Vejdirektoratet vil gerne henlede opmærksomheden på, at vejvand indeholder stoffer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder), samt eventuelt også stoffer hidrørende fra atmosfærisk deposition.

Vejdirektoratet finder, at det er uhensigtsmæssigt, hvis Vejdirektoratet pålægges krav til håndtering af miljøfarlige forurenende stoffer, der hidrører fra anden forureningskilde (fx fra landbrugsvirksomhed).

Vejdirektoratet ser gerne, at det i vejledningen tydeliggøres, hvorledes vurderingen af miljøfarlige forurenede stoffer hidrørende fra forskellige og spredte kilder skal foretages i forbindelse med tilladelser efter indsatsbekendtgørelsens § 8.

Midlertidige forringelser

Der henvises i vejledningens punkt 8.1 (s. 43) til EU-domstolens afgørelse C-525/20, der fastslår, at selv midlertidige forringelser også er i strid med vandrammedirektivet.

Det fremgår ligeledes, at midlertidige forringelser vil kunne accepteres, hvis det er *"åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører "forringelse" af området i bestemmelsens forstand."*

Vejdirektoratet vil gerne høre, om Miljøministeriet har fortolkningsbidrag til vurdering af rækkevidden af denne undtagelsesmulighed i forbindelse med midlertidige forringelser.

Blandingszoner

Vejledningens afsnit 8.2 (s. 44) forudsætter, at der kan udpeges blandingszoner omkring udledningspunkter jf. bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. Som skitseret ovenfor omfatter bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. ikke almindeligt belastede regnvandsudledninger jf. § 1, stk. 2, nr. 1.

Vejdirektoratet vil gerne bede Miljøministeriet tilkendegive, om det er muligt at udpege blandingszoner ved udledning af vejvand fra statslige veje?

Inddragelse af øvrige nye planlagte påvirkninger

Ifølge vejledningens afsnit 8.3.2 (s. 46) skal der ved vurderingen af, om en udledning vil medføre forringelse eller hindring af målopfyldelse inddrages hensyn til eksisterende og *eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger*.

Vejdirektoratet finder det uklart, hvornår "øvrige påvirkninger" skal inddrages ved vurdering af udledning, herunder hvornår øvrige forhold kan betragtes som værende "planlagte".

Vejdirektoratet vil gerne anmode Miljøministeriet om at belyse nærmere, hvornår der er tale om "nye planlagte påvirkninger".

Hensyn til nedbringelse af udledninger

Det fremgår af vejledningens afsnit 8.3.2 (s. 46), at myndigheden ikke har ubegrænset mulighed for at tillade udledninger, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof.

Vejdirektoratet vurderer, at det på baggrund af den nuværende formulering er uklart i hvilket omfang, myndighederne kan nægte at give revurderet tilladelse til udledningstilladelse eller mindske udstrækningen af blandingszoner. Relaterer dette afsnit sig også til udledning af vejvand (diffuse kilder), eller sigtes der til alene til udledningstilladelser ved punktkilder? Gælder det såvel nye udledningstilladelser som revurdering af eksisterende tilladelser?

Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøministeriet giver en uddybende beskrivelse af i hvilke tilfælde myndigheden kan nægte udledningstilladelse i tilfælde, hvor udledningen ikke vil medføre forringelse i tilstand.

Transportministeriet

Departementet

.
Miljøministeriet

3. november 2023
2023-4702

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00
trm@trm.dk
www.trm.dk

Transportministeriets bemærkninger til høring om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Vedr. Miljøministeriets j.nr. 2023-10012

Transportministeriet takker for den fremsendte høring over et udkast til vejledningen, som efter ministeriets opfattelse medvirker til at fjerne noget af den usikkerhed om grundlaget for gennemførelse af anlægsprojekter, der opstod efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. marts 2023.

Vejledningen er dog på nogle punkter ikke tilstrækkeligt klar, jf. nedenfor, hvilket blandt andet vurderes at ville kunne føre til fortsat usikkerhed for muligheden for – og økonomien forbundet med - at gennemføre de statslige infrastrukturprojekter, der er forudsat i den politiske aftale om Infrastrukturplan 2035.

Hvor der er en forpligtelse til at forebygge forringelse af vandforekomster, finder Transportministeriet dog, at et statsligt projekt som udgangspunkt hverken direkte eller indirekte kan pålægges at håndtere udledning af stoffer, der ikke hidrører fra projektet, men som f.eks. stammer fra landbruget.

Transportministeriet bemærker overordnet, at almindeligt belastede regnvandsudledning er omfattet af indsatsbekendtgørelsen, men ikke af bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer. Regnvandsudledning fra veje betragtes som almindeligt belastede regnvandsudledninger, hvor de stoffer, der udledes, stammer fra diffuse kilder. Transportministeriet ser positivt på Miljøministeriets forslag til nedsættelse af en arbejdsgruppe vedrørende udledning af vand fra veje og ser frem til at deltage.

Derudover finder Transportministeriet det positivt, at vejledningen nu præciserer forringelsesbegrebet.

I vejledningens reviderede afsnit tillægges en mere teknisk dimension til vurderingen af påvirkningen af et vandområde, hvilket forudsætter, at der er tilstrækkelige data, herunder om indholdet af stoffer i regnvandsudledning og tilstanden i konkrete vandområder. Transportministeriet må overordnet betvivle, om det nødvendige datagrundlag for at lave den konkrete vurdering er tilstede.

Miljøministeriet **opfordres** derfor til at vejlede nærmere om, hvordan vurderingerne foretages, hvor datagrundlaget ikke findes.

Miljøministeriet **opfordres** også til at vejlede nærmere om beregningsmetoder, dokumentationskrav mv. i form af best practice og eksempler. Det kunne f.eks. være beregningsmetode for neutralisering af effekten af en udledning, jf. vejledningens punkt 8.3.2 side 47 øverst, hvor der henvises til kompenserende foranstaltninger.

Transportministeriet henviser øvrigt til det vedlagte høringssvar fra Vejdirektoratet, der beskriver den ovennævnte problemstilling nærmere.

Derudover har Transportministeriet følgende *konkrete bemærkninger*, der primært knytter sig til vejledningens afsnit 8.3.2.:

8.3.2 Miljøforurenende stoffer i overfladevandområder

Øverst side 46 er henvisningen til "øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering" efter Transportministeriets opfattelse problematisk. Transportministeriets anlægsenheder har ikke nødvendigvis et overblik over alle projekter, som i fremtiden kan påvirke et vandområde. Formuleringen giver derfor anledning til at overveje, hvem der etablerer et sådant overblik. Endvidere vil der være spørgsmål om, hvornår en planlagt påvirkning kan/skal inddrages i forbindelse med statslige anlægsprojekter, hvor den statslige anlægsmyndighed har miljøkonsekvensvurderingsforpligtelsen. Hvornår anses en påvirkning for planlagt? Hvordan skal en planlagt påvirkning oplyses i vurderingen og på hvilket niveau?

Miljøministeriet **anmodes** om at give yderligere vejledning herom.

Sidste afsnit side 46/øverst side 47 fremstår uklart, jf. bl.a. "*Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledningen ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen ...*" sammenholdt med princippet om, at der ved dårlig tilstand

skal ske reduktion af andre kilder ved tilladelse til yderligere udledning. Afsnittet kan forstås således, at miljømyndigheden har en generel og overordnet mulighed for at afvise enhver ny udledning, så længe der er et "behov" for en indsats. Det kan efter Transportministeriets opfattelse ikke være i overensstemmelse med gældende ret, at miljømyndigheden kan afvise en ny udledning, der hverken vil føre til en stigning i koncentrationen af miljøfarlige stoffer eller på anden vis vil modvirke planlagte foranstaltninger. Det kan heller ikke være i overensstemmelse med gældende ret, at miljømyndigheden kan afvise at tillade udledning, hvis der samtidigt sker reduktion af andre kilder, og der ikke er risiko for, at vandområde ikke kan opnå god tilstand.

Det **anbefales** derfor, at Miljøministeriet præciserer afsnittet.

Vejledningen henviser flere gange til revurdering og revision af tilladelser uden angivelse af hjemmel hertil:

På side 46 er det f.eks. anført: " (...) i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser". Henset til ordvalget antager Transportministeriet, at der henvises til hjemlen i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 (forurenende virksomhed) til at foretage revurdering, hvilket Miljøministeriet **bedes bekræfte**.

På side 47 i sidste afsnit henvises til "revision af eksisterende tilladelser til udledning" af miljøfarlige stoffer og i sætningen efter til vejledning (FAQ) til bekendtgørelse om visse forurenende stoffer, der som nævnt ikke finder anvendelse ved udledning af almindeligt belastet regnvand.

På baggrund af ovenstående må Transportministeriet forstå vejledningen således, at der henvises til revurdering og revision af tilladelser til udledning fra punktkilder - og ikke til almindeligt belastede regnvandsudledninger.

Det **anbefales**, at Miljøministeriet præciserer vejledningen og angiver hjemlen for miljømyndighedens revision og revurdering af udledningstilladelser.

Miljøministeriet **bedes** desuden **bekræfte**, at den justerede vejledning ikke medfører en generel forpligtelse for miljømyndigheden til at genoptage sager, der vedrører eksisterende tilladelser til almindeligt belastede regnvandsudledninger.

Vejledningens anvendelse af begrebet ”merudledning”:

På side 47 i sidste afsnit under 8.3.2 henvises til ”merudledning”. Anvendelse af begrebet synes uhensigtsmæssig, bl.a. set i lyset af Miljøministeriets udtalelse af 11. oktober 2023 om Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. marts 2023. Begrebet ”merudledning” anvendes hverken i de foregående afsnit om miljøfarlige stoffer eller i FAQ til vejledning om udledning af forurenende stoffer, som Miljøstyrelsen har sendt i høring. Afsnittet og tabel 2, side 53, bør redigeres, så terminologien ensrettes afspejlende ovennævnte udtalelse.

Transportministeriet bemærker desuden, at begrebet ”merudledning” fortsat anvendes i afsnit 8.3.3. og 8.3.4 om kvælstof og fosfor. Det er Transportministeriets opfattelse, at det afgørende for udledning af kvælstof og fosfor også er, at en ny udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen. Miljøministeriet **opfordres** derfor til at tilrette de pågældende afsnit.

Herudover henvises som nævnt til vedlagte høringssvar fra Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen.

Transportministeriet deltager gerne i et møde med henblik på en drøftelse af bemærkningerne i dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Lasse Winterberg
Kontorchef

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Telefon +45 7221 8800
info@trafikstyrelsen.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Notat

Dato: 03-11-2023

Sagsnr.: 2023-137006

Dokumentnr.: 2104408

Sagsbehandler: MIZW

Høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Trafikstyrelsen har følgende bemærkninger til ovennævnte høring.

Trafikstyrelsen noterer sig som følge af bekendtgørelsens §8, at styrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Trafikstyrelsen noterer sig at Miljøministeriet fastsætter: "Der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selvom denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet."

Trafikstyrelsen noterer sig videre, at der "ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde" og at "Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder."

På den baggrund forstår styrelsen det således, at styrelsen ikke vil kunne tillade anlægsprojekter, hvis udledning medfører en målbar stigning i koncentration af forurenende stoffer ("påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder") for hvilke miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i det samlede vandområde.

Trafikstyrelsen noterer sig ligeledes, at hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til §8 stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen jf. § 8 stk. 4. Hvorved at Miljøstyrelsen i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering kan tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning.

Trafikstyrelsen noterer sig, at styrelsen som vvm-myndighed for anlægsprojekt..er skal sikre, at godkendelser og tilladelser til disse ikke er til hinder for målopfyldelse ej heller tilstandsforringelse i et nærliggende vandområde. Styrelsen anbefaler at afsnit 8.3.2 præciseres idet, at det fremstår som om, at styrelsen løbende vil skulle revidere meddelte godkendelser og tilladelser, så de fortsat er i overensstemmelse med dette. Det antages, at dette ikke er gældende for anlægsprojekter, der i sin natur er midlertidige, og som i nogle tilfælde vil være vedtaget ved lov, vejledningen bør præciseres på punkt, evt. ved at præcisere gyldighedsperioden for VVM-tilladelser.

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Line Jedig Bergmann (lijb@sbf.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Sund&Bælt, Line Jedig Bergmann - Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Identifikationsnummer	502081
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	VS Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023) Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Titti Kopp (tiko@sbf.dk), TRM Lene Priess (LPR@TRM.dk)
Fra: Line Jedig Bergmann (lijb@sbf.dk)
Titel: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 03-11-2023 15:03
Bilag: Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen.docx;

Vedlagt er Sund & Bælts høringssvar vedrørende udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (journalnummer 2023 – 10012).

Venlig hilsen

Line Bergmann

Direktionskonsulent
Ledelsessekretariat

Dir.tlf. +45 33 43 44 15
Mobil +45 60 58 06 54

Sund & Bælt Holding A/S

Vester Søgade 10 Tel + 45 33 93 52 00 www.sundogbaelt.dk
1601 København V Fax + 45 33 93 10 25 www.storebaelt.dk

Sund & Bælts vigtigste opgave er at gøre det nemmere at være rejsende. Mere end 250.000 kunder benytter hver dag Sund & Bælts trafik anlæg, dvs. Storebæltsforbindelsen, Øresundsmotorvejen og Øresundsbanen med tilhørende stationer samt havnene i Odden, Ebeltoft, Spodsbjerg og Tårs. Sund & Bælt er et statsejet aktieselskab, der også gennemfører projekteringsarbejdet for en fast forbindelse over Femern Bælt med de tilhørende danske landanlæg. Koncernen ejer ligeledes Brobizz A/S, som tilbyder samlet elektronisk afregning for kørsel på betalingsveje i Skandinavien og Østrig.

Sund & Bælt Holding A/S CVR-nummer 15 69 46 88

Tænk på miljøet, inden du printer.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVM IPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk <region@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk;

kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sis@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasg.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; krc@krc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; Femern Info <info@femern.dk>; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; Sund og Bælt . <info@sbfdk.dk>; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dmidk.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevarerklagenævnet <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Sendt pr. mail til: mim@mim.dk
Miljøministeriet
Journalnummer 2023-10012

X. november 2023

Høringssvar til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Miljøministeriet har den 12. oktober 2023 sendt udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter i høring.

Sund & Bælt takker for det fremsendte udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (herefter vejledningsudkastet), samt muligheden for at afgive høringssvar.

Sund & Bælt har følgende kommentarer til det fremsendte vejledningsudkast:

Til afsnit 8.1.1. om forringelser og midlertidige forringelser:

Det er positivt, at det i vejledningsudkastet er præciseret, hvornår der foreligger en forringelse af tilstanden.

Det foreslås, at vejledningsudkastet suppleres med en uddybning af, herunder eksempler på, hvornår en virkning *efter dens art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og derfor ikke medfører forringelse af området i bestemmelsens forstand*.

Det bemærkes også, at vejledningsudkastet præciserer, at forringelse af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Det fremgår dog ikke, hvordan denne præcisering skal forstås i forhold til begrebet korttidsudledninger i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da der i denne bekendtgørelses § 6 stk. 6 angives, at der kan tillades kortvarig overskridelse af et generelt kvalitetskrav, når den aktivitet, der forårsager udledningen, bidrager til en væsentlig forbedring af miljøtilstanden i det pågældende overfladevandområde eller havområde. Det foreslås, der sikres kongruens mellem vejledningen og den relevante sektorlovgivning.

Til afsnit 8.3.2. om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Det fremgår af afsnit om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen. Det fremgår, at vurderingen som minimum altid skal iagttage bl.a. *"eksisterende*

Sund & Bælts vigtigste opgave er at gøre det nemmere at være rejsende. Mere end 250.000 kunder benytter hver dag Sund & Bælts trafik anlæg, dvs. Storebæltsforbindelsen, Øresundsmotorvejen og Øresundsbanen med tilhørende stationer samt havnene i Odden, Ebeltoft, Spodsbjerg og Tårs. Sund & Bælt er et statsejet aktieselskab, der også gennemfører projekteringsarbejdet for en fast forbindelse over Femern Bælt med de tilhørende danske landanlæg. Koncernen ejer ligeledes BroBizz A/S, som tilbyder samlet elektronisk afregning for kørsel på betalingsveje i Skandinavien og Østrig.

Sund & Bælt Holding A/S

Vester Søgade 10
DK - 1601 København V

Tel +45 33 93 52 00
www.sundogbaelt.dk

CVR 15 69 46 88

MAMT

påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, ... idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.”

Dette forhold synes omfattende, idet det ikke er nærmere specificeret, hvad "planlagte påvirkninger" indebærer. Såfremt teksten henviser til det, som nævnes i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5¹, foreslås det, at bestemmelsens ordlyd afskrives i teksten med henblik på at opnå ensartethed. Dette vil indebære, at "planlagte påvirkninger" ændres til "godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter". Hvis det ikke er betingelsen i bekendtgørelsens § 8, stk. 5, som vejledningsteksten henviser til, foreslås det, at dette specificeres og det derudover uddybes, hvad der forstås ved "planlagte påvirkninger", samt hvorledes disse kan identificeres, herunder også af en bygherre som led i en VVM-proces. Det bemærkes i den forbindelse, at der gælder et forvaltningsretligt saglighedskrav, som hindrer, at der kan stilles myndighedskrav, som ikke er mulige at opfylde.

I situationen, hvor miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, fremgår det af afsnit 8.3.2, at det ved en vurdering af, om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand, gælder, at en ny udledning ikke må føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages i den forbindelse, at der sker en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Sammen med fremlæggelsen af forståelsen af den potentielle fjernhed af sådanne repræsentative overvågningspunkter på høringsmøde i Miljøstyrelsen d. 25. oktober 2023, virker der ikke til at være kongruens med noter om anvendelse af miljøkvalitetskrav i bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (BEK.nr. 796 af 13/06/2023), hvor det i bilag II, del B, afsnit 4 under punkt 4 og 5 angives, at for hhv. generelle miljøkvalitetskrav og maksimumkoncentration gælder, at disse ved hvert repræsentativt målepunkt inden for vandområdet ikke overstiger eller er højere end kravværdien. Præciseringen til hvert repræsentativt målepunkt er også at finde i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008. Det foreslås, at det i vejledningen uddybes, hvordan opfyldelse af overholdelse af kravværdier i hvert repræsentativt målepunkt kan sammenholdes med målinger på relativt få og fjerne målepunkter eller overholdelse for det samlede vandområde. Dertil kommer, at det fremgår uklart, hvad der skal forstås ved et "repræsentativt overvågningspunkt", herunder hvordan det vurderes og hvem det påhviler at vurdere, hvorvidt punktet er "repræsentativt", samt hvad konsekvenserne af en mangel på et sådant repræsentativt overvågningspunkt er for de påkrævede vurderinger af, hvorvidt en konkret udledning forhindrer målopfyldelsen og forringer af tilstanden i recipienten.

Til tabel på side 53

Følgende fremgår af nederste linje på tabellen i vejledningsudkastets side 53: *"Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder"*. Det kan på baggrund af vejledningsudkastet til opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet, konstateres, at der er visse uoverensstemmelser mellem tabellen og vejledningen, herunder undrer vi os over, hvordan denne vejlednings tekst hænger sammen med, at der ikke må ske en yderligere forringelse af en recipient, hvor et

¹ "Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning."

miljøkvalitetskrav er overskredet. Det samme problem gør sig gældende i vejledningsudkastet til spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet. Dette vil blive nærmere beskrevet i Sund & Bælts høringssvar til det vejledningsudkast.

Øvrige bemærkninger

Såfremt Miljøministeriet har spørgsmål til ovenstående bemærkninger, er ministeriet velkommen til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Titti Kopp
Direktør, Miljøjura og Bæredygtighed (advokat, ph.d.)
Projektudvikling
Mail: Tiko@sbfdk.dk

Dir.tlf.: +45 33 41 62 13

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Philip Thomasen (pht@taenketankenhav.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Tænketanken Hav, Philip Thomasen - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav
Identifikationsnummer	502089
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav Tænketanken Havs høringssvar til- ukast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Philip Thomasen (pht@taenketankenhav.dk)
Titel: Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav
Sendt: 03-11-2023 15:06
Bilag: Tænketanken Havs høringssvar til- udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Vedhæftet denne mail er Tænketanken Havs høringssvar angående *udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*.

Med venlig hilsen

Philip Thomasen
Konsulent

Tænketanken Hav | Læderstræde 20 | 1201 København K
Mobil: 3092 0011 | E-mail: pht@taenketankenhav.dk
www.taenketankenhav.dk |

TÆNKE
TANKEN **Hav**

3. november 2023

Tænketanken Havs høringssvar angående *udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*

MST Journalnummer 2023-10012

Nærværende høringssvar har fokus på vejledningens indhold om håndtering af miljøfarlige stoffer.

Det danske havmiljø er i meget dårlig forfatning og der kræves omfattende indsatser – også ift. miljøfarlige stoffer – for at genoprette havets tilstand. Vedr. miljøfarlige stoffer er der behov for at forbedre den kemiske tilstand i stort set alle Danmarks marine vandområder, som indgår i vandrammedirektivet. Kun 8 ud af 124 vandområder (kystvande og territorialfarvande) er i god kemisk tilstand. Kontrol med udledninger af miljøfarlige stoffer er derfor essentielt for at vende denne udvikling til en god tilstand.

Tænketanken Havs sætter spørgsmålstegn ved, om vejledningen vil leve op til kravene om, at Danmark skal 1) sikre en gradvis forbedring af vandområdernes tilstand til en god kemisk tilstand og 2) sikre, at der ikke sker forringelse af den kemiske tilstand.

I lyset af ovenstående finder Tænketanken Hav det yderst problematisk, at Miljøstyrelsen anvender en ny forståelse af forringelsesbegrebet, der tillader større udledninger af et givent miljøfarligt forurenende stof (MFS). Den nye praksis kan potentielt medføre et øget stress på de danske marine vandområder og vil efter Tænketanken Havs opfattelse ikke medføre en forbedring af det danske havmiljø og kan endda resultere i en forringelse af beskyttelsesniveauet for det danske havmiljø - ift. nuværende praksis.

Konkrete bemærkninger

Tænketanken Hav ser i udgangspunktet positivt på, at der skal foretages konkrete vurderinger af en potentiel udledning og der skal tillægges fokus på mange relevante forhold, herunder tidsmæssig udstrækning, type af overfladevand, eksisterende påvirkninger mm. At inddrage disse forhold i vurderingen, er afgørende for at skabe et samlet billede af det vandområde der ønskes at udlede til.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger, jf. § 8, de rammer og krav for, at en udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Tænketanken Hav er dog bekymret over, om formuleringerne i den foreslåede vejledning er i overensstemmelse med målet om ikke at forringe et vandområdes tilstand og at sikre en gradvis forbedring af tilstanden, særligt med fokus på følgende punkter:

Det findes yderst problematisk, at spørgsmålet om hvornår udledningen af MFS vurderes at medføre en forringelse af vandområdet vurderes efter følgende forudsætninger:

- Hvorvidt udledningen af et stof, i et vandområde, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet, kan måles som en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Altså vil det fremover **kun** blive anset som en forringelse, hvis en merudledning til et vandområde, hvori MKK for dette stof allerede er overskredet, medfører en målbar stigning i koncentrationen i hele vandområdet.
- At der først antages en stigning i koncentration, hvis stigningen kan påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Dette betyder, at afstanden kan være lang mellem en udledning fra en punktkilde og det repræsentative målepunkt. Dermed kan det i mange tilfælde medføre en betydelig grad af fortynding af et givent stof, og dermed påvirke hvorvidt en koncentrationsstigning kan måles ved det repræsentative målepunkt, selv om udledningen vil punktkilden er ganske markant.

Ved at anvende denne tilgang tillades en potentiel opkoncentrering af MFS i hele vandområdet, hvilket vil medføre store forringelser førend dette kan vurderes ved et repræsentativt målepunkt.

- Tænk tanken Hav ser kritisk på den foreslåede tilgang til vejledningens anvendelse af begrebet forringelse og vejledningens tilgang til at tillade udledning af MFS i vandområder hvori MKK allerede er overskredet. Der synes her at være uoverensstemmelser med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), hvori det specifikt fremgår, at der udover krav om ikke at forringe overfladevandområder ligeledes findes krav om at forbedre alle overfladevandområder til en god kemisk tilstand. Tænk tanken Hav vurderer således, at det kan være på kant med vandrammedirektivet, hvis vejledningen giver mulighed for at tillade en større udledning af MFS til overfladevandområder, hvori der er ikke-god kemisk tilstand og/eller hvori MKK for enkelte stoffer er overskredet.
- Det er problematisk, at der ved vurdering af målopfyldelse kun tages højde for enkelte stoffer separat. Der bør anlægges en vurdering af, hvorvidt forskellige enkeltstoffer i lavere koncentrationer end MKK kan påvirke den økologiske eller kemiske tilstand i vandområdet negativt.
- Det er problematisk, at der i tabel 2, side 58 henvises til, at der kan tillades en merudledning til vandområder, hvori MKK allerede er overskredet, såfremt denne mertilførsel ikke kan påvises ved et repræsentativt overvågningspunkt.

Tænk tanken Hav håber, at de anførte kommentarer bliver vel modtaget i lyset af, at regeringsgrundlaget fra 2022 fastlægger, at Danmark skal leve op til vandrammedirektivet og at Danmark fortsat er langt fra at have et rent og sundt marint kystmiljø med en rig biodiversitet.

Skulle ovenstående give anledning til spørgsmål, er I meget velkommen til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Philip Thomasen

Konsulent

Tænk tanken Hav

3092 0011

pht@taenketankenhav.dk

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Andreas Christoffer Lund (ACLU) (ACLU@vestfor.dk)
Modtagere	mst@mst.dk; MST Vandforsyning postkasse (vandforsyning@mst.dk)
Akttitel	Vestforbrænding, Andreas Christoffer Lund - VS: Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding
Identifikationsnummer	502010
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	VS Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: mst@mst.dk (mst@mst.dk), MST Vandforsyning postkasse (vandforsyning@mst.dk)
Cc: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk), Inga Damgaard Sørensen (INGS@vestfor.dk), Jørgen Peter Jensen (JPEJ (JPEJ@vestfor.dk), Kim Crillesen (KC (KC@vestfor.dk)
Fra: Andreas Christoffer Lund (ACLU) (ACLU@vestfor.dk)
Titel: VS: Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding
Sendt: 03-11-2023 14:07
Bilag: Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023.pdf;

Til Miljøministeriet mst@mst.dk cc. vandforsyning@mst.dk

Hermed fremsendes Vestforbrændings høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845 som er udsendt i høring til og med den 9. november 2023.

Andreas Christoffer Lund
Projektchef
Carbon Capture

Mobil: +45 26322304
E-mail: ACLU@vestfor.dk

Ejby Mosevej 219
2600 Glostrup
Tlf.: 44 85 70 00

Få nyheder fra
Vestforbrænding

Databeskyttelse: læs hvordan Vestforbrænding
behandler personoplysninger her

Til Miljøstyrelsen

Høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"
Miljøministeriets journalnummer 2023 – 10012

og

Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845

Høringskommentar vedr. ny vejledning og FAQ for vandområder

Indledning

Miljøministeriet har i perioden d. 12. oktober til d. 3. november 2023 sendt "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" (herefter omtalte som 'ny vejledning') i offentlig høring. Ligeledes har Miljøstyrelsen sendt "Udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer'" (herefter omtalt som 'ny FAQ') i offentlig høring i perioden 12. oktober til 9. november 2023.

Vestforbrænding I/S har gennemgået de to høringsdokumenter for elementer, der potentielt kan bidrage til forvirring eller af andre årsager kan besværliggøre gennemførelsen af lovpligtige vurderinger af projekter og godkendelser, som Vestforbrænding I/S samt lignende virksomheder er underlagt, på et relevant og fagligt grundlag.

Foruden ovenstående to høringsdokumenter har Miljøministeriet også d. 6. oktober 2023 udsendt notatet "Notat om fortolkning og håndtering af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)" (herefter omtalt som 'notat vedr. sag 22/02461'), hvis indhold bl.a. ligger til grund for den nye vejledning og den nye FAQ. Konklusioner og overvejelser præsenteret i dette notat vurderes derfor relevant at inddrage i forbindelse med gennemgang af de to høringsdokumenter.

Vestforbrænding I/S finder det som udgangspunkt positivt, at Miljøministeriet og Miljøstyrelsen har opdateret både vejledning og FAQ for derved at afhjælpe den tvivl, der er opstået som følge af den såkaldte Horsens-dom (sag 22/02461). Disse opdateringer har været længe ventet, da dommen har skabt betydelig usikkerhed om, hvordan miljømyndigheder og virksomheder skal håndtere ansøgninger og vurderinger, der på forskellig vis kan medføre påvirkning af danske vandområder. Sagsbehandling er for mange af disse projekter således blevet enten væsentligt forsinket eller er gået helt i stå.

Hvor den nye vejledning og FAQ på nogle punkter synes at angive relevante og operationelle rammer og fremgangsmåder til vurdering af udledning af f.eks. miljøfremmede stoffer i forbindelse med regn- og spildevand, så er der dog flere formuleringer, der efterlader tvivl om, hvordan den nye vejledning og FAQ skal tolkes, når det f.eks. gælder atmosfærisk deposition af miljøfremmede stoffer, særligt når disse formuleringer læses i kombination med miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461.

På baggrund af ovennævnte tre dokumenter, ny vejledning, ny FAQ og notat vedr. sag 22/02461, indeholder nedenstående høringskommentar dermed en gennemgang af en række emner og problemstillinger, særligt relateret til atmosfæriske depositioner af miljøfremmede stoffer. Dette gælder også evt. nye miljøfremmede stoffer, der kan blive udledt i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg, hvor der mangler en nærmere redegørelse for, hvordan man som ansøger og/eller miljømyndighed kan eller bør forholde sig til vurdering heraf eller hvor angivelser og formuleringer i eller på tværs af de enkelte dokumenter kan give anledning til forvirring.

Indeværende høringskommentar skal således tolkes som input og overvejelsespunkter til den videre udvikling af både den nye vejledning og den nye FAQ, der vil gøre det nemmere for miljømyndigheder og ansøgere at foretage vurderinger af sådanne projekter og udledninger på et både tilstrækkeligt, nødvendigt og relevant grundlag.

Væsentligste konklusioner fra notat om fortolkning af Miljø- og Fødevarenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

I forbindelse med notat vedr. sag 22/02461 konkluderer Miljøministeriet, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i sagen kan tolkes således, at der alene er tale om, at en stigning i *koncentrationen* af et forurenende stof [hvor vandområdet allerede ligger over miljøkvalitetskravet herfor] vil betyde en forringelse af tilstanden herfor.

Således er der ikke tale om, at enhver mer-tilførelse til vandområdet automatisk vil medføre en forringelse heraf, men alene såfremt der er tale om en tilførsel, der vil medføre en stigning i vandområdet koncentration af det pågældende stof. Dermed vil tilførsel af et forurenende stof i en koncentration, der er lavere end eller lig den koncentration, der i forvejen er i vandområdet, ikke udgøre en forringelse, da en sådan udledning ikke vil øge koncentrationen af stoffet i vandområdet.

Yderligere anfører Miljøministeriet i notatet, at der ved konkret vurdering af, hvorvidt en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen og dermed en forringelse af vandområdet, skal lægges til grund, hvorvidt der er tale om en *målbart* stigning af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Det er således Vestforbrænding I/S' forståelse, at Miljøministeriet tolkning af afgørelsen lægger op til, at en udledning, der medfører en ikke-målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof, normalt ikke vil kunne opfattes som en forringelse af vandområdet.

Denne forståelse synes understøttet af formulering i den nye vejledning (s. 45, afsnit 8.3.2), hvor det angives, at *"Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder"*.

Miljøministeriet bedes bekræfte, hvorvidt denne forståelse er korrekt.

Atmosfærisk depositioner og koncentrationsstigninger

I modsætning til udledning af vandige opløsninger af forurenende stoffer, hvor stofferne udledes i en eksisterende koncentration opløst i vand, der kan være både højere eller lavere end den koncentration, som stoffet allerede forefindes i det berørte vandområde, så vil en atmosfærisk deposition af et forurenende stof som udgangspunkt altid øge koncentrationen af stoffet i det berørte vandområde, i det stoffet her introduceres som "rent" stof ikke opløst i vand.

Med udgangspunkt i vejledningens formulering om, at det alene er en *målbart* stigning i koncentrationen af det forurenende stof, der lægges til grund for, hvorvidt der vil ske en forringelse af vandområdet, så er det Vestforbrænding I/S' forståelse, at en koncentrationsstigning som følge af den atmosfæriske deposition ikke i sig selv nødvendigvis vil føre til en forringelse af vandområdet i det en sådan forringelse dels kræver, at stoffet forefindes i en koncentration, hvor miljøkvalitetskravet for vandområdet allerede er eller vil blive overskredet samt at stoffet introduceres i en mængde, der er tilstrækkelig til at medføre en *målbart* ændring af stoffets koncentration.

Vestforbrænding finder som udgangspunkt positivt, at der i vejledning og FAQ tages højde for, at marginale udledninger, der *ikke* vil medføre forringelser af vandområder eller hindre målopfyldelse, ikke automatisk hindres.

Med udgangspunkt i vejledningens formuleringer i afsnit 8.3.2, så er det dog umiddelbart svært at gennemskue, hvilken begrundelse der i den nye FAQ (svar til spørgsmål 43) ligger til grund for, at der for vandområder, hvor miljøkvalitetskravet af et forurenende stof allerede er overskredet, altid vil kunne tillades en stigning i koncentrationen i vand på op til 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand, mens der for sediment vil kunne tillades en gennemsnitlig (årlig) stigning på 1 % af stoffets miljøkvalitetskrav.

For flere stoffer formodes en sådan stigning at være mindre end det, der som følge af eksisterende analysemetoder, vil kunne måles, hvorfor kravet om målbart og påviselig stigning ikke synes overholdt. For andre stoffer vurderes det dog sandsynligt, at f.eks. en 5 % stigning af stoffets koncentration vil ligge indenfor det område, der vil kunne måles med anerkendte analysemetoder i dag. Således synes disse retningslinjer fra den nye FAQ ikke at pege i samme retning som formuleringerne omkring målbart i hverken vejledning eller notat vedr. sag 22/02461.

Miljøstyrelsen bedes således nærmere redegøre for, hvad der ligger til grund for antagelsen om, at der kan godkendes en stigning i koncentrationen på op til 5 % af det generelle kvalitetskrav for vand samt en (årlig) stigning på 1 % af miljøkvalitetskravet for sediment, når miljøkvalitetskravet herfor allerede er overskredet og hvordan dette forholder sig til kriteriet om målbart som præsenteret i vejledningens afsnit 8.3.2.

Eksisterende forhold og manglende data

Der er bl.a. i svaret til spørgsmål 43 og 45 i den nye FAQ angivet, at der ved beregning af, hvorvidt udledning vil medføre en stigning i koncentrationen af eller en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et forurenende stof skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand.

Endvidere angives det i FAQ'ens svar til spørgsmål 60, at der for udledning til luft via OML-beregninger – afhængig af projektets og udledningens omfang – potentielt vil skulle vurderes på påvirkninger af

vandområder op til en afstand af 15 km eller mere fra kilden. Således vil der i forbindelse med atmosfæriske udledninger potentielt være behov for at vurdere på koncentrationsændringer for et meget stort antal vandområder, der alle – i teorien – dels vil modtage forskellige mængder samt have forskellige i forvejen forekommende koncentrationer af de udledte stoffer.

For mange vandområder foreligger der dog ikke data om indholdet af miljøfremmede stoffer og det er derfor ikke muligt at fremsøge disse informationer. Endvidere er der mange forurenende stoffer, som der ikke foretages analyser for, ligesom der for mange af disse stoffer ikke er angivet officielle krav eller metoder til, hvordan disse stoffer skal analyseres.

Således er det ikke tydeligt, hvordan man som miljømyndighed eller ansøger skal forholde sig til kravet om medtagning af eksisterende koncentrationer, når der ikke eksisterer data herfor for de påvirkede vandområder.

- Vil det f.eks. for stoffer, for hvilke der foreligger målinger indenfor det samlede undersøgelsesområde, være rimeligt at anvende højeste *målte* værdi som repræsentativt worst-case scenarie for alle vandområder i hele området?
- Vil man i de tilfælde, hvor der eksisterer sådanne data, skulle anvende f.eks. en relevant fraktil af landsdækkende undersøgelser for det pågældende stof som repræsentativt for de vandområder, hvor der ikke findes konkrete målinger?
- Vil man for ikke-letnedbrydelige stoffer, for hvilke der ikke foreligger målinger, hverken lokalt indenfor undersøgelsesområdet eller nationalt i form af landsdækkende undersøgelser, ud fra et forsigtighedsprincip kunne eller skulle antage, at miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet således, at vurdering heraf følger fremgangsmåden beskrevet i svaret til FAQ'ens spørgsmål 43?
- Vil man for letnedbrydelige stoffer kunne antage, at stoffets koncentration i vandområdet forud for projektets udledning er 0 således at der alene vurderes på om projektet udledning i sig selv medfører overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav?

Således bedes Miljøstyrelse redegøre nærmere for, hvordan inddragelse af i forvejen forekommende koncentrationer af forurenende stoffer ønskes foretaget i de tilfælde, hvor der ikke foreligger konkrete data herom.

Målbarehed

Det er i Miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461 angivet, at der ved konkret vurdering af, om en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen af et forurenende stof - og dermed udgøre en forringelse af vandområdet - er lagt til grund, at der vil være tale om en *målbare* stigning i koncentrationen af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Denne formulering understøttes i den nye FAQ, hvor der i svar til spørgsmål 43 angives, at *"Miljømyndigheden skal [...] ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på et repræsentativt målepunkt"* samt *"Ved vurdering af hvorvidt en (beregnet) stigning er målbare, kan inddrages de almindeligt anvendte analysemetoder, som i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger er fastsat for målinger for kemisk analyse og kontrol af overfladevands tilstand, sedimenter og biota til brug for overvågning"*.

Der er i bilag 1 i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger¹ angivet krav til detektionsgrænse samt ekspanderede usikkerheder i både absolutte og relative værdier for en række forskellige stoffer, der bør anvendes i forbindelse med hhv. lave og høje koncentrationstværdier.

Det dog her ikke entydigt, hvilken værdi miljømyndigheden skal forholde sig til for at afgøre, hvorvidt en stigning i koncentrationen af et stof er målbart og Miljøstyrelsen bedes derfor uddybe, i hvilke tilfælde samt hvordan de forskellige værdier vil være relevant at anvende i afgørelsen af, om en beregnet stigning i koncentrationen af et forurenende stof vil medføre forringelse af vandområdets tilstand.

Yderligere er der i Bekendtgørelsen bilag 1 alene redegjort for analysekrav for udvalgte stoffer, mens der ikke er angivet krav for andre stoffer, der f.eks. i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg vil blive udledt. Således er der ikke angivet fremgangsmåde for, hvordan miljømyndighederne her skal vurdere, om de udledte stoffer vil resultere i en målbart stigning af koncentrationen af det forurenende stof og Miljøstyrelsen bedes derfor også her redegøre for, på hvilket grundlag denne vurdering ønskes foretaget.

Således bedes Miljøstyrelsen i nærmere grad redegøre for, hvad der menes med målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof samt hvordan dette afgøres for stoffer, for hvilke der ikke foreligge eksisterende analysekrav for usikkerhed og/eller detektionsgrænser.

Særlige problemstillinger i forhold til Carbon Capture-anlæg

I forbindelse med etablering af Carbon Capture-anlæg, der har til formål at bidrage til reduktion af Danmarks samlede CO₂-udledning, er der en række særlige problemstillinger, der gør sig gældende i forhold til vurdering af anlæggenes emission og efterfølgende deposition af miljøfremmede stoffer.

Først og fremmest er den anvendte blanding, der benyttes til opsamling af CO₂ fra røggassen, ofte en forretningshemmelighed, som det enten ikke er muligt for virksomheden at få oplyst eller hvor virksomheden, som forudsætning for at få oplysninger herom, skal underskrive en NDA (Non-Disclosure Agreement), der medfører, at virksomheden ikke må viderebringe oplysninger om stofblandingen til andre, hvilket også inkluderer miljømyndighederne, uden eksplicit tilladelser hertil.

Ofte vil det dog være muligt for virksomheden at få oplyst den stofgruppe, der anvendes i blandingen, mens det nøjagtige stof- og blandingsforhold, ikke vil være oplyst. Således vil det for virksomheden ikke være muligt at foretage en vurdering af miljøpåvirkningen af den konkrete stofblanding, da stofsammensætningen – og dermed relevante miljødata i forhold til f.eks. PNEC-værdier samt halveringstider – ikke er kendt.

Det er i den eksisterende vejledning og FAQ ikke angivet, hvordan man som miljømyndighed eller virksomhed kan eller bør forholde sig i forbindelse med vurdering af miljøpåvirkning i sådanne situationer og Vestforbrænding I/S ønskes derfor at problemstilling tages op og behandles som del af revisionen af vejledning og FAQ.

¹ BEK nr. 529 af 14/05/2023

Forslag til alternativt grundlag for myndighedsbehandling af atmosfæriske depositioner til vandområder

Vestforbrænding I/S foreslår, at der i forbindelse med atmosfæriske depositioner til vandområder - i lighed med DCEs anbefalinger i udkast for "Manual for vurdering af deposition i Natura 2000-områder" (2017) - indføres et administrativt afskæringskriterium, hvorunder ethvert depositionsbidrag af et forurenende stof opfattes som et nulbidrag.

Udgangspunktet for kravene til gunstig bevaringsstatus for akvatiske Natura 2000-naturtyper er, at der for vandområderne er opfyldelse af miljøkvalitetskrav for miljøfremmede stoffer og metaller. Det skyldes grundlæggende, at miljøkvalitetskravene er fastsat efter guidelines, der på baggrund af objektive og videnskabelige metoder tager hensyn til de mest følsomme organismegrupper. Således vurderes anvendelse af et afskæringskriterium, der vil beskytte forekomst af akvatiske habitatnaturtyper også at beskytte forekomsten af vandområder generelt.

Således vil vurdering af depositionen påvirkning af vandområder skulle udføres i to trin:

- Vurdering i forhold til stoffets afskæringskriterium
Medfører deposition af et forurenende stof en koncentrationsændring, der er *mindre* end afskæringskriteriet for det pågældende stof, vurderes deposition ikke at føre til en forringelse af vandområdet og depositionen opfattes således administrativ som et nulbidrag.
- Vurdering i forhold til stoffets miljøkvalitetskrav
I de tilfælde, hvor depositionen af et miljøfremmed stof *ikke* ligger under afskæringskriteriet for stoffet, så sammenholdes koncentrationsbidraget med stoffets miljøkvalitetskrav i det der inddrages tilgængelig viden om i forvejen forekommende koncentrationer for vandområdet. Hvis mer-depositionen i kombination den i forvejen forekommende koncentration ikke fører til en overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav, så vurderes der samlet ikke at ske en forringelse af vandområdets kemiske eller økologiske tilstand som følge heraf.

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Kirstine Frank Jensen (LFST) (KIRJEN@lbst.dk) Sendt af Kirstine Frank Jensen: KIRJEN@lbst.dk
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Landbrugsstyrelsen, Kirstine Frank Jensen - J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)
Identifikationsnummer	502061
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Mette Klintebjerg Fuglsang (LFST) (mekfug@lbst.dk), Helle Schøler (LBST) (hs@lbst.dk)
Fra: Kirstine Frank Jensen (LFST) (KIRJEN@lbst.dk)
Titel: J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)
Sendt: 03-11-2023 14:50

Til Miljøministeriet

Landbrugsstyrelsen har ikke bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kirstine Frank Jensen
Fuldmægtig | Natur- & Landbrugsudvikling
| kirjen@lbst.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen | Pionér Allé 9, 6270 Tønder | Tlf.+45 33 95 80 00 | mail@lbst.dk | www.lbst.dk

På vores hjemmeside kan du læse, hvordan vi behandler dine personoplysninger: <https://lbst.dk/persondata/>

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVM IPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse

<post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden

for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Karen Søgaard Christiansen (KSCH) (KSCH@NIRAS.DK)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Niras, Karen Søgaard Christiansen - Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012
Identifikationsnummer	502066
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012 Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen jour 2023- 10012
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Karen Søgaard Christiansen (KSCH) (KSCH@NIRAS.DK)
Titel: Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012
Sendt: 03-11-2023 14:53
Bilag: Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen jour 2023-10012.pdf;

Til rette vedkommende,

Vedlagt er NIRAS' Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012

Med venlig hilsen

Karen Søgaard Christiansen
Afdelingschef

NIRAS

Sortemosevej 19
3450 Allerød
Denmark
www.niras.dk

M: +45 2345 3053
T: +45 4810 4200
E: ksch@niras.dk

Følg os på: **in f**

Denne e-mail kan indeholde fortrolige oplysninger. Hvis du fejlagtigt har modtaget denne, kontakt venligst afsenderen øjeblikkeligt og slet mailen samt eventuelle bilag. Kopier ikke denne mail, og undlad at dele dens indhold med tredje part. Tak. NIRAS' håndtering af personlig information står beskrevet i vores [privatlivspolitik](#).

Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012

Dato: 3. november 2023

Indhold

1	Manglende beskyttelse af vandmiljøet	2
1.1	Vejledninger i høring	2
2	Påvirkning af vandområder i ikke-god tilstand.....	3
2.1	Vejledning om merudledning.....	4
2.1.1	Blandingszoner / påvirkningszoner	4
2.1.1.1	Påvirkningszoner	5
2.1.2	FAQ nr. 43 Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet / 5 % reglen	6
2.1.3	Repræsentative målepunkter	6
2.1.4	Målbarhed.....	7
2.1.5	Mængdebetragtning	8
2.1.6	Reviderede vejledning vs betydelighedsvurdering.....	8
2.2	Kumulative påvirkninger – forringe og forhindre.....	8
2.3	Videnskabelige beregningstekniske vejledninger	8
2.3.1	Sedimentberegningsmetode beskrevet i FAQ nr. 43 og 44.....	9
2.3.2	Påvirkning af biota.....	10
2.4	Opgørelse over vandområder i ikke-god tilstand	10
3	Øvrige.....	11
3.1	Formuleringer, der er svære at forstå.....	11
3.2	Grundvand.....	11
3.3	Opkoncentrering.....	11
3.4	Luft	12

Tak for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen (vejledningen) samt opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQ).

Vi håber, at vores høringssvar vil bidrage til de endelige vejledninger. Vi står meget gerne til rådighed for en yderligere uddybning af vores høringssvar.

Nærværende høringssvar vil fortrinsvist vedrøre FAQ'en men vil også berøre forhold i vejledningen. Der vil udover blive refereret til såvel indsatsbekendtgørelsen¹ og udlederbekendtgørelsen².

NIRAS byder de nye og opdaterede vejledninger velkomne, da de er med til at præcisere en række forhold, der tidligere har givet anledning til tvivl i forbindelse med administration af udledningstilladelser mv.

1 Manglende beskyttelse af vandmiljøet

Vandrammedirektivet bygger på beslutninger fra 1988 om at forbedre vandmiljøet, og trådte i kraft d. 23. oktober 2000³.

Det fremgår af vandrammedirektivets præambel nr. 27, at direktivets *"endelige mål er at opnå en eliminering af prioriterede farlige stoffer og at bidrage til at opnå koncentrationer i havmiljøet, der er tæt på baggrundsværdierne for naturligt forekommende stoffer."*

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 4, pkt. a ii) at myndighederne skal udarbejde indsatsplaner, der skal sikre god tilstand, senest 15 år efter direktivets ikrafttrædelse.

I dag har vi 2023, og der er fortsat meget store dele af det danske vandmiljø, der er påvirket i uacceptabel grad af forurening fra miljøfarlige forurenende stoffer, og der er tilsyneladende meget, meget få indsatser med henblik på at sikre god tilstand, for så vidt angår de prioriterede stoffer og de nationale stoffer, udover den generelle regulering af stofferne (udfasning af kviksølv, PFOS, cadmium etc.). Der findes kun få indsatser overfor punktkilder, herunder tilslutningstilladelser, og der er ikke noget samlet overblik over, hvilke udledningskilder, der er årsag til ikke-god tilstand i de pågældende vandområder i ikke god tilstand.

1.1 Vejledninger i høring

Miljøstyrelsen har sendt to vejledninger i høring:

- Ny FAQ-vejledning vedr. udledningen af miljøfarlige forurenende stoffer i høring
- ny version af *vejledning til indsatsprogrammer*.

Der er mange udfordringer forbundet med de vurderinger, der skal foretages for at muliggøre en udledning indeholdende miljøfarlige forurenende stoffer der kan påvirke et vandområde, særligt når vandområdet er i ikke-god tilstand (som for MFS'er betyder, at tilstanden er i den dårligste tilstandsklasse).

¹ Indsatsprogrambekendtgørelsen BEK nr. 797 13/06/2023

² Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder Bek nr. 1433 af 21/11/2017

³ Vandrammedirektivet: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>

Det er derfor betryggende, at Miljøministeriet og -styrelsen har fundet det relevant at arbejde med at tilvejebringe vejledningsmateriale.

Formålet med begge vejledninger handler overordnet om at overholde den lovgivning, der skal sikre, at der arbejdes målrettet hen mod at forebygge forringelser og opnå god tilstand i vandområderne.

Det er imidlertid NIRAS' opfattelse, at der er behov for at lægge mere arbejde i vejledningerne, inden de er i overensstemmelse med vandrammedirektivets og dansk lovgivnings bestemmelser og inden de kan stå alene som vejledningsmateriale til myndigheder.

Som vejledningsmaterialet er udformet nu, er det NIRAS' opfattelse, at det kan anvendes på en måde, der både er i modstrid med specifikke EU-domme og vandrammedirektivets formålsparagraf om en stadig forbedring af vandmiljøets tilstand. Merpåvirkning af vandområder i ikke-god tilstand kan være til hinder for opnåelse af god tilstand, og måske endda medføre yderligere forringelse af tilstanden.

Det er derfor NIRAS' vurdering, at det er helt væsentligt at nå et niveau af præcision i vejledningen, som ikke kan fejltolkes, og som sikrer en ensretning og en sammenlignelighed myndigheder imellem.

Noget af denne præcision vurderes at kunne klares relativt nemt, mens noget andre kræver et større, men nødvendigt arbejde for at komme i mål med vejledninger, der er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser ift. Vandrammedirektivet. Nedenfor følger NIRAS' bidrag og forslag til, de vigtigste emner, der bør arbejdes videre med i vejledningerne inden de bliver endelige.

2 Påvirkning af vandområder i ikke-god tilstand

Der er jf. Miljøstyrelsens data, der er anvendt til tilstandsvurdering af målsatte søer, vandløb og kystvande i VP3, 225 søer (ud af i alt 295 tilstandsvurderede søer), 101 vandløb (ud af i alt 173 tilstandsvurderede vandløb) og 112 kystvande (ud af i alt 119 tilstandsvurderede kystvande), der er i ikke-god tilstand i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer.

Den helt væsentlige betragtning, og efter NIRAS' vurdering det springende punkt, er, at der som forudsætning for at kunne gives tilladelse til en merudledning til områder i ikke-god tilstand, eksisterer et godt kendskab til øvrige kilder til forurening i området, samt at der foreligger en indsatsplan for konkret nedbringelse af forureningen.

Det må være en betingelse for accept af merudledning, at der til trods for merudledningen, er god evidens for at der kan opnås god tilstand i vandområdet inden for en acceptabel tidsfrist.

Det er endvidere NIRAS' vurdering, at der bør kunne etableres en bagatelgrænse for, hvornår en merudledning overhovedet bør underkastes en dyberegående vurdering. Denne bagatelgrænse er efter NIRAS' vurdering også afhængig af, at der er et godt overblik over de allerede eksisterende kilder til påvirkning af vandområdet. Påvirkninger i bagatelagtig størrelse er ikke fritaget for at overholde bestemmelserne om bedste tilgængelige teknologi og teknik.

Det er ikke holdbart i forhold til VRD at tillade merudledning til vandområder i ikke-god tilstand, hvor der ikke er et tilstrækkeligt overblik over påvirkninger samt en konkret plan for opnåelse af god tilstand, og dermed ikke en reel og saglig viden om, hvorvidt der overhovedet kan opnås god tilstand i vandområdet.

Den fremgangsmåde for merpåvirkning af vandområder i ikke-god tilstand, som MST har valgt at benytte i FAQ'en har desuden det problem, at etablering af nye, miljøvenlige aktiviteter kan blive forhindret i at blive etableret, hvis der allerede i forvejen er udledninger fra aktiviteter, som samlet set ødelægger tilstanden i vandområdet.

2.1 Vejledning om merudledning

I dette afsnit bemærker NIRAS, hvor der konkret er behov for en præcisering og tilretning for at bringe vejledningerne i tråd med gældende lovgivning. Afsnittet er delt op i emner, der vedrører metoder beskrevet i de reviderede vejledninger.

2.1.1 Blandingszoner / påvirkningszoner

Blandingszoner som begreb har eksisteret i dansk forvaltning siden i hvert fald 2002 (MST 690 <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2002/87-7972-107-9/pdf/87-7972-108-7.pdf>), hvor forståelsen er, at miljøkravene skal kunne overholdes på blandingszonens rand.

I nævnte udgivelse (MST 690) er desuden vejledning til primitive overslagsberegninger for fortyndingsforholdene tæt på udledningpunktet. Det er uklart, om disse overslagsberegninger vil kunne accepteres som valide.

Europakommissionen har udarbejdet vejledningmateriale til udarbejdelse af blandingszoner: Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner⁴ og et støttedokument: Technical Background Document on Identification of Mixing Zones⁵. Begge dokumenter er nævnt i den nuværende FAQ nr. 66.

Det fremgår af støttedokumentet, at såfremt der er overskridelser af miljøkvalitetskravet i et vandområde, så er der ikke længere tale om et blandingszoneproblem. Det handler om at få nedbragt øvrige kilder, og det skal ske i regi af vandområdeplanen. Citat fra støttedokumentets FAQ nr. 2:

*What should Member States do if there is already an exceedance of the EQS in the receiving water body? This is a consenting policy issue rather than a mixing zone question and while it is recognised as a real problem it should be dealt with under the River Basin Management Planning process directly. **In plain terms this means that in circumstances where the upstream quality exceeds the EQS just upstream of the point of discharge a fundamental review of all permits above this point may be required.***

Det fremgår af de nævnte tekniske retningslinjer fra Europakommissionen, at blandingszoner er områder i umiddelbar nærhed af en udledning, hvori miljøkvalitetskravet kan overskrides.

Det tolker NIRAS, som at miljøkvalitetskravet *som udgangspunkt* skal overholdes uden for blandingszonen.

Det fremgår også, at (citater):

Direktiv 2008/105/EF gør det muligt for medlemsstaterne at tillade sådanne overskridelseszoner i vandområderne, såfremt en række kriterier er opfyldt (se afsnit 2.3). Det er vigtigt at kende disse

⁴ Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF (K(2010) 9369 endelig) ([https://circabc.europa.eu/sd/a/fe7c0991-9432-4d6e-bed1-1a3be9fdf772/DA_ACT_C\(2010\)9369.doc](https://circabc.europa.eu/sd/a/fe7c0991-9432-4d6e-bed1-1a3be9fdf772/DA_ACT_C(2010)9369.doc)).

⁵ <https://circabc.europa.eu/sd/a/78ce94bb-6f1c-4379-87ac-88a18967c4c3/Technical%20Background%20Document%20on%20the%20Identification%20of%20Mixing%20Zones.doc>

kriterier, da det sætter den kompetente myndighed i stand til for det første at klarlægge, om dette overskridelsesniveau er acceptabelt forud for udpegningen af en blandingszone, og derefter at fastsætte det passende sted for overvågningspunkter.

(i den engelske version, side 9) "The Competent Authority must be satisfied that the relevant Water Framework Directive objectives for the water body set out in the River Basin Management Plan will be met, when establishing the acceptability of the extent of a proposed mixing zone")

Det er som nævnt indledningsvist en forudsætning og en præmis, at der er god tilstand i vandområderne (eller at der arbejdes målrettet mod at opnå god tilstand), da det er hele formålet med vandrammedirektivet og de nærliggende direktiver, der skal sikre god tilstand i EU's vandområder.

Det må derfor være en fejltolkning, at der *umiddelbart* kan udlægges blandingszoner i et område, hvor der også er overskridelser af MKK udenfor zonen.

Vores forståelse er, at myndighederne skal have en plan for, hvordan man opnår god tilstand i vandområdet. Det betyder, at så længe, der ikke er en relevant og tilstrækkelig kildeopsporing, og efterfølgende plan for nedbringelse af koncentrationen af det relevante stof, bør der ikke kunne meddeles tilladelse til udledning, der involverer udpegning af blandingszoner, og slet ikke udledning til vandområder, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet.

Vi foreslår, at vejledningsmaterialet udbygges med vejledning om, at når der er ikke-god tilstand for et specifikt stof, kan der ikke tillades merudledning af stoffet, førend der er foretaget en kildeopsporing og foreligger en konkret plan for nedbringelse af kilder, således at opnåelse af god tilstand er sikret.

Kan det ikke lade sig gøre at opnå god tilstand, må konklusionen være, at dele af vandområdet ikke vil kunne opnå god tilstand. Den erkendelse vil afhjælpe de forvaltningsmæssige udfordringer, der er iboende enhver afgørelse, der medfører merpåvirkning af et sådant område.

2.1.1.1 Påvirkningszoner

Det er problematisk, at der sker en forståelsesmæssig sammenblanding af merudledning til vandområder i ikke-god tilstand med merudledning til vandområder i god tilstand.

Det er forholdsvist uproblematisk og ukontroversielt at udlægge blandingszoner i vandområder i god tilstand, mens det er nyt i dansk forvaltning at udlægge den slags zoner i områder med ikke-god tilstand.

Vi foreslår, at såfremt vejledningen om udlægning af zoner i områder med ikke-god tilstand fastholdes, at man omdøber denne nye type zoner til "**påvirkningszoner**", således at de forvaltningsmæssigt, forståelsesmæssigt og formidlingsmæssigt kan adskilles fra de traditionelle blandingszoner.

En sådan opdeling vil være til nytte for de projekter, hvor der ønskes udledning til vandområder i god tilstand, da de ikke vil kunne forveksles med de mere kontroversielle påvirkninger i vandområder med ikke-god tilstand.

Det vil også være til administrativt gavn for sager med en såkaldt udlagt "påvirkningszone", da disse lettere vil kunne identificeres og behandles derefter.

2.1.2 FAQ nr. 43 Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet / 5 % reglen

Idet der måles udvalgte MFS i vandfasen i vandløb og der findes et frit tilgængeligt værktøj til beregninger (udviklet af MSt og henvist til i FAQ'en) af koncentrationsstigning af stoffer i vandløb (fortyndingsberegner), vurderes denne metode at være praktisk anvendelig for udledning til vandløb.

Det fremgår dog ikke af FAQ nr. 43, hvordan dette loft skal sikre mod kumulative effekter i vandområdet med ikke-god tilstand. Det er ikke usandsynligt, at der over tid kan ske flere udledninger til samme vandområde, som isoleret set alle beregnes til at bidrage med 5%, og dermed isoleret vurderes ikke at ville påvirke miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede påvirkningszone. Denne fremgangsmåde vurderes dog ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen, når der meget sandsynligt vil være tale om adskillige udledninger til samme vandområde.

For søer og kystvande overvåges der udelukkende i biota og sediment, og det er med vejledningen i høring uklart om man i et scenarie med en påvirkning af et vandområde i ikke-god tilstand, kan se bort fra beregnings- og forudsætningsmetoderne i *vandfasen*, når der ikke er foretaget tilstandsvurdering i denne matrice. Det bør tydeliggøres i FAQ'en, hvordan dette skal håndteres.

I tilfælde af, at projekter selv har indhentet relevant data (konc. i vandfasen) om recipienten jf. MFVK 21/10101⁶ fx til brug for indhentning af viden om i forvejen forekommende koncentrationer og der her ses overskridelser af MKK i vandfasen for et eller flere stoffer, henledes opmærksomheden på, at der ikke findes frit tilgængelige værktøjer til en screening af påvirkningens udbredelse (fortyndingsberegninger), som ellers henvises til i FAQ nr. 68. Dette værktøj, udarbejdet af DHI, skal tilkøbes og så vidt NIRAS er oplyst, koster screeningsværktøjet 15.000 kr/mdr.

FAQ nr. 68 henviser til at værktøjet kan bruges for søer, men det er uvist, om det rent faktisk gør sig gældende idet NIRAS ikke har adgang til værktøjet, og at der på DHIs hjemmeside om screeningsværktøjet kun er refereret til kystvande og fjorde.

NIRAS anbefaler, at et sådan værktøj, der er udarbejdet i samarbejde med MST, gøres offentligt tilgængeligt for myndigheder, bygherrer og rådgivere, således at alle mindre udledninger kan screenes. Uden adgang til dette værktøj, er det meget usandsynligt at man vil kunne udarbejde de anviste beregninger i forbindelse med små projekter. Hvis ikke værktøjet kan gøres frit tilgængeligt, er det NIRAS' opfattelse, at man ikke bør henvise til det i vejledningen som et led i en beslutning om afgørelse, men at beregningsmetoden må justeres, således at beregningen kan foretages uden dette værktøj. Større projekter vil sandsynligvis skulle udarbejde en fuld hydraulisk model af udledning og recipient.

2.1.3 Repræsentative målepunkter

Udover ovenstående "5 % - regel", foreskriver **FAQ nr. 43** at man yderligere - ved beregning - skal sikre, at udledninger til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af relevant stof i et *repræsentativt målepunkt*.

Repræsentativt målepunkt bør præciseres, så det klart fremgår, at målepunktet skal være repræsentativt for, hvor vandet udledes. Formuleringerne vedr. at tillade merudledning til vandområder i ikke-god tilstand, når blot der ikke sker en målbar koncentrationsforøgelse i "*repræsentative målepunkter*", som potentielt kan være beliggende langt fra udledningspunktet **er yderst problematiske**. Det er desuden meget væsentligt, at læseren af

⁶ Holstebroafgørelsen; <https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/b5fd5339-b8e2-4802-ab2c-64a52e54bf12>

vejledningen ikke forledes til at tro, at målbarhed i eet målepunkt er den eneste begrænsning. Det er fuldstændigt afgørende, at der ikke sker en forringelse af tilstanden uden for en blandingszone/påvirkningszone.

Det bør derfor tydeliggøres i FAQ nr. 43 at der er tale om et krav til to beregninger: Først 5 % reglen, og hvis denne er overholdt, så beregning af koncentrationsstigning ved målepunkter.

Det kan give grundlag for misforståelser og store merudledninger / forureninger af vandområder, hvis ikke disse formuleringer ledsages af meget klare støtteformuleringer, som fx : At udledningen i sig selv ikke må være til hinder for målsætningsopfyldelse. At der ikke må være en påvirkning uden for en påvirkningszone.

Og det er efter NIRAS' vurdering et åbent spørgsmål, om en merpåvirkning med et stof kan tillades, når den i kumulation med andre kilder kan medføre en stigning i koncentrationen i et område med ikke-god tilstand for stoffet, når der ikke er en plan for at opnå god tilstand i området.

De repræsentative målepunkter fremgår af EU-kommissionens tekniske retningslinjer, men nævnes specifikt her i som målepunkter, der har til formål at sikre, at der ikke sker overskridelser uden for blandingszonen, og at der skal være **overholdelse i ethvert repræsentativt målepunkt**. Vi læser FAQ'ens formuleringer om "hvad forstås ved et repræsentativt målepunkt" som at det er nok at sikre overholdelse i eet punkt, der i nogle tilfælde vil kunne komme til at ligge langt borte fra udledningspunktet. Den forståelse er tæt på at være det diametralt modsatte af EU-vejledningens hensigt, og de øvrige formuleringer i FAQ'en om overholdelse af MKK i alle repræsentative målepunkter. Formuleringerne vedr. de repræsentative målepunkter vilkårlige steder i vandområdet bør laves om. Det er en misforståelse at hvis man kan undgå en stigning i et repræsentativt punkt langt borte fra udledningspunktet, så kan en mertilførsel tillades.

Desuden bør det præciseres om beregningerne ved målepunkterne kun gælder vandfasen eller også de øvrige matricer.

Afsnit 8 i vejledningen til indsatsprogrammer: *"Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades."* Det bør præciseres i vejledningen, hvornår der er tale om midlertidig forringelse, både tidsligt og rumligt.

2.1.4 Målbarhed

Som nævnt i afsnittet ovenfor, er det yderst vigtigt at præcisere, at denne beregning og vurdering ikke kan stå alene. Der skal foretages beregning af koncentrationsstigning ved randen af blandingszone/påvirkningszone forinden.

NIRAS er tvivlende over anvendeligheden af denne metode til vurdering. Dette set i lyset af, at hvis man før denne beregning, har beregnet at en udledning ikke medfører en koncentrationsstigning på mere end 5% af MKK, kan man så på noget tidspunkt forestille sig, at denne udledning ville kunne måles i vand et andet sted længere fra.

Miljøstyrelsen bør præcisere hvad en målbar koncentrationsstigning er. Er det detektionsgrænsen, kvantifikationsgrænsen eller måleusikkerheden for det konkrete stof, der menes. Samt præcisere om det kun er i vand beregningen skal udføres eller for sediment også. Biota vurderes ikke at være en mulighed, eftersom der er en mangel af beregningsværktøj for denne matrice.

Om muligt, bør MST udarbejde en standard, for hvad målbarhed er, hvis denne vurderingsmetode fortsat vurderes egnet. Ligesom der foreligger en standard for fraktionen af organisk stof. Den skal dog følge forsigtighedsprincippet og være konservativ.

2.1.5 Mængdebetragtning

NIRAS er uforstående overfor, at man i de reviderede vejledninger ikke forholder sig til en mængdebetragtning ved vurdering af, om en merudledning kan medføre en yderlig forringelse af vandområder i ikke-god tilstand for MFS (fx i FAQ nr. 43 og 45), som det fremgår af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (afsnit 8.3.2). Det fremgår af FAQ nr. 12, der er uændret, at: *"Ansøgningen om udledningstilladelse skal indeholde oplysninger om den udledte vandmængde og udledningens stofsammensætning, udtrykt i koncentration og mængde."* At man ved ansøgning bl.a. skal oplyse en mængde, men at det ikke skal indgå i vurderingerne om påvirkning, synes ikke i tråd med hinanden.

Dertil fremgår det af vejledningen til indsatsprogrammer, at *"Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområders økologiske tilstand."* Når udledning af stoffer i betydende mængder ligger til grund for valget af de nationale specifikke stoffer bør det vel også indgå som en væsentlig del af vurderingsgrundlaget for en udlednings påvirkning. Ligeledes er mængdebetragtningen inddraget i FAQ 44, til beregning af koncentrationsstigning i sedimentet.

2.1.6 Reviderede vejledning vs betydelighedsvurdering

De suspendede dele af den eksisterende vejledning indeholdt vejledning til betydelighedsvurdering, der gav mulighed for at tillade en merudledning, baseret på en konkret vurdering af en merudlednings betydelighed.

Den reviderede vejledning til mertilførsler til et vandområde i ikke-god tilstand for MFS, er tilsyneladende - pba. de ovenstående afsnit (2.1-), en mere lempelig tilgang end den tidligere tilgang med betydelighedsvurderinger.

Det er NIRAS' vurdering at en betydelighedsvurdering principielt ikke kan finde sted, uden at der er et forholdsvist godt overblik over de øvrige kilder til forurening af vandområdet. Det overblik er i flere tilfælde blevet tilvejebragt i forbindelse med betydelighedsvurderingen, dog uden en plan for, hvordan der vil blive opnået god tilstand for det pågældende MFS.

Med det fremtidige forvaltningsregime, som den nye FAQ lægger op til, frembringes der ikke pr. default en sådan vurdering af den samlede påvirkning af et område i forbindelse med udarbejdelse af ansøgningsmaterialet.

2.2 Kumulative påvirkninger – forringe og forhindre

Det fremgår af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (afsnit 8.3.2), at der ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre at målet for et for de berørte vandområder opnås gælder, at udledningen ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion.

Først i afsnit 8.3.5 Øvrige hensyn, nævnes §8 stk. 5 i indsatsbekendtgørelsen, at der ikke kan træffes afgørelse uden den samlede påvirkning tages i betragtning. Herunder øvrige kilder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter tages i betragtning ?

Det er uhensigtsmæssigt, at det ikke er beskrevet samme sted og første gang, det beskrives hvad en vurdering af, om en udledning kan forhindre målopfyldelse skal inkludere.

2.3 Videnskabelige beregningstekniske vejledninger

Der henvises i vejledning til indsatsprogrammer til beregningstekniske vejledninger fremført i FAQ'en. Så vidt NIRAS er bekendt vedrører det disse to beregninger/emner:

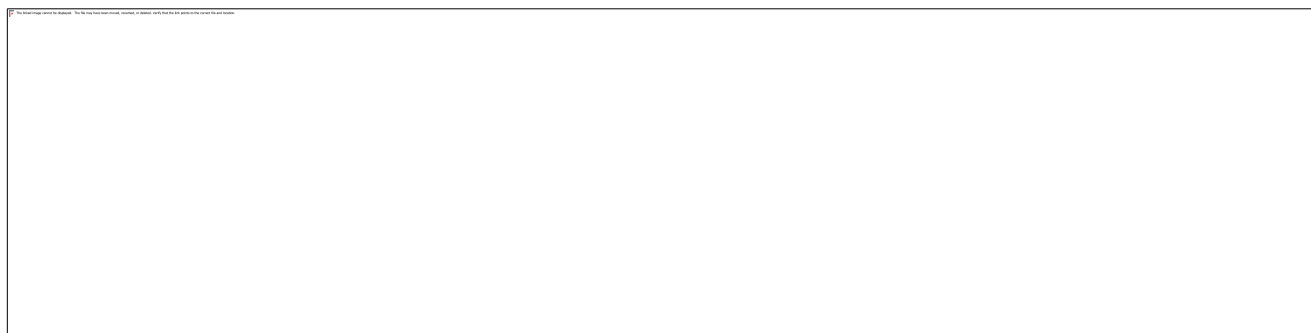
2.3.1 Sedimentberegningsmetode beskrevet i FAQ nr. 43 og 44

Opmærksomheden henledes på, at der er uoverensstemmelse mellem den tekniske vejledning om udarbejdelse af kvalitetskriterier, som MST henviser til, og ECHAs TGD R.16, der er grundlaget for beregningerne. I forhold til sediment tager man ikke højde for, hvad der allerede er i sedimentet, men kun nyligt sedimenteret materiale, da det er hvad organismerne er eksponeret for.

I FAQ nr. 44 beskriver Miljøstyrelsen, hvordan de mener en forøgelse af sedimentkoncentrationen kan beregnes. MST henviser til den tekniske vejledning for, hvordan MKK bestemmes i sediment: <https://edit.mst.dk/media/3ydpnqdw/guidance-no-27-deriving-environmental-quality-standards-version-2018.pdf>

Efter NIRAS opfattelse og forståelse af den tekniske vejledning er det, MST beskriver ikke i overensstemmelse med den tekniske vejledning. En vurdering af om et miljøkvalitetskrav i sediment er overskredet, bør baseres på samme principper som MKK fastsættes. Et sedimentkvalitetskriterie fastsættes som beskrevet i kapitel 5 i den tekniske guideline og omfatter ikke, som MST beskriver, areal i forhold til fx vandudskiftning. Arealet vil kun være relevant ift. en vurdering af om sedimentkvalitetskriteriet er overholdt på blandingszonens kant. Den tekniske vejledning følger principperne i ECHA TGD R.16 https://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r16_en.pdf/b9f0f406-ff5f-4315-908e-e5f83115d6af

Den beskriver, at PEC (dvs. den forventede koncentration i sediment) skal bestemmes ud fra koncentrationen i nyligt sedimenteret materiale:

Koncentrationen i sediment bestemmes ved følgende udtryk:

A.16-3.3.4 Calculation of PEC_{local} for the sediment compartment (freshwater and marine water)

In this section, the following parameter is derived:

- local concentration in sediment during the release episode.

PEC_{local} for sediment can be compared to the PNEC for sediment dwelling organisms. The concentration in freshly deposited sediment is taken as the PEC for sediment, therefore, the properties of suspended matter are used. The concentration in bulk sediment can be derived from the corresponding water body concentration, assuming a thermodynamic partitioning equilibrium (see also Di Toro et al., 1991):

$$PEC_{local, sed} = \frac{K_{susp-water}}{RHO_{susp}} \cdot PEC_{local(sea)water} \cdot 1000 \quad \text{(Equation R.16-34)}$$

Hvor $K_{\text{susp-water}}$ bestemmes ved udtrykket:

$$K_{\text{comp-water}} = \cancel{F_{\text{air-comp}} \cdot K_{\text{air-water}}} + F_{\text{water-comp}} + F_{\text{solid-comp}} \cdot \frac{K_{\text{p-comp}}}{1000} \cdot \text{RHO}_{\text{solid}} \quad (\text{Equation R.16-7})$$

with comp ∈ {soil, susp, sed}

Den eneste forskel er, at den tekniske vejledning angiver, at der skal bruges densiteten af sediment fremfor densiteten af partikler i beregningen.

Miljøstyrelsen kan med fordel udarbejde en liste over relevante K_d -værdier ($K_{\text{p-comp}}$), der kan indgå i vurderingerne med henblik på ensretning og sammenlignelighed.

Dertil bør Miljøstyrelsen forholde sig til, at angive maksimale acceptable udbredelser af påvirkningsområder ift. sediment i vejledningen, ligesom for blandingszoner i vand.

2.3.2 Påvirkning af biota

Til vurdering af påvirkning af biota, både i vandområder med god tilstand for MFS og med ikke-god tilstand, er det en "vand-sikrer-biota" metode, der henvises til. Det er nem og pragmatisk tilgang, men overvågningsdata viser desværre for nogle stoffer, at det umiddelbart ikke forholder sig sådan i virkeligheden. Nedenfor følger et eksempel for bly og cadmium. Om det samme gør sig gældende for øvrige stoffer, er uvist.

I 2021 foretog MST virksomheder prøvetagning af metaller i vandfasen tre gange i 24 kystvande i DK. Alle prøver viser koncentrationer af bly og cadmium, der overholder MKK for vand. De fleste resultater af bly er desuden under detektionsgrænsen på 0,1 µg/l, mens alle prøver viste koncentration af cadmium under detektionsgrænsen på 0,03 µg/l. Ser man på tilstandsvurderingerne af kystvande, er der 78 kystvande med overskridelser af MKK for bly i biota og 52 kystvande med overskridelser af MKK for cadmium i biota. Begge stoffer overholder MKK for sediment i alle sedimentprøver. Biota-målinger er foretaget i muslinger, og kan derfor ikke være et udtryk for tidligere tiders forurening, da alderen på de muslinger, man indsamler, typisk vil være mellem 1-2 år.

Det anbefales at denne videnskabelige metode revurderes. I første omgang for de stoffer, hvor eksisterende overvågningsdata tydeligt viser, at vandkoncentrationer under MKK for vand ikke beskytter mod overskridelse af MKK i biota. Dernæst bør det undersøges, om MKK for andre stoffer, såsom organiske miljøfarlige stoffer, hvor der ikke eksisterer data fra vandfasen, også er behæftet med bias ift. beskyttelse af biota.

Dertil gøres der opmærksom på, at det fastsatte MKK for bly i vand er EU fastsat og ikke i overensstemmelse med det vandkvalitetskriterie (som er lavere), der er benyttet til at udarbejde MKK for biota. Det bør rettes op, så der som minimum er overensstemmelse med proceduren for "vand-sikrer-biota", for de stoffer, hvor der er fastsat miljøkvalitetskrav.

2.4 Opgørelse over vandområder i ikke-god tilstand

Opgørelse over antal/km vandforekomster i ikke-god tilstand for MFS på side 29 (vejl. 2021) er helt fjernet fra udkastet 2023. Og ordlyden "og dermed hvilke vandområder der skal gennemføres en indsats over for" er også slettet. Da det ikke er et ubetydeligt antal vandområder, der ikke har opnået målopfyldelse, foreslås det at genindsætte en sådan opgørelse for at tydeliggøre behovet for indsatser.

3 Øvrige

3.1 Formuleringer, der er svære at forstå

På side 43 i vejledning til indsatsprogrammer 2023, er de første fire linjer svære at læse (understreget) og foreslås omformuleret således at teksten ikke kan misforstås:

"I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt."

3.2 Grundvand

Vejledninger berører ikke direkte, hvornår der er tale om en yderlig forringelse af en grundvandsforekomst i ikke-god kemisk tilstand. Dette bør fremgå, således at der er overensstemmelse i sagsbehandling af projekter/ansøgninger, der kan medføre en påvirkning på grundvandsforekomster.

3.3 Opkoncentrering

Det fremgår af klagenævnsafgørelsen (VEGA), at klagenævnet opfatter enhver koncentrationsforøgelse af et stof i et område med ikke-god tilstand for det pågældende stof som en forringelse af tilstanden.

I forbindelse med den grønne omstilling af samfundet er der flere steder i landet projekter i gang, der skal etablere PtX, dvs. benytte overskuds-el fra vind- og solkraft til hydrolyse af vand, og dermed skabe brint, der kan bruges til fremstilling af gas- eller væskeformige brændstoffer.

Der skal bruges enorme mængder vand til brintproduktionen, og en god kilde til vand, som ikke belaster grundvandsressourcen, kan være rensat spildevand fra de større byer.

Imidlertid er der i den forbindelse et helt særligt problem, nemlig at den eksisterende udledning af rensat spildevand bliver opkoncentreret, når dele af vandstrømmens vand fjernes til brint, og indholdsstofferne dermed opkoncentreres.

Der vil være tale om fortsat udledning af den samme, eller marginalt lavere stofmængde som hidtil, men blot med en højere koncentration.

I vandområdet vil det resultere i en højere koncentration tæt på udledningspunktet, men alt andet lige også resultere i en blandingszone med en lavere geografisk udbredelse.

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis denne helt særlige problemstilling bliver adresseret.

Såfremt udledningen fra et renseanlæg, der leverer vandt til et sådant PtX-anlæg, allerede i dag er problematisk i forhold til overholdelse af miljøkvalitetskrav i det modtagende vandområde, vil en direkte udledning fra PtX-fabrikken afløse udledningen fra renseanlægget, men ikke forværre den generelle tilstand i vandområdet.

Med den tidligere FAQ kunne en betydelighedsvurdering benyttes til at acceptere den ændrede påvirkning fra et sådan udledning fra et PtX-anlæg. Med den nye vejledning ser det ud til at blive vanskeligere at træffe

afgørelse om den type ændret udledning, idet der kun tages højde for koncentrationer og ikke mængder, hvor mængderne er adresseret selvstændigt i afsnit 2.1.5. Dermed er det således lige så meget en opfordring til at implementere betragtninger både ift. koncentrationer og mængder i vurderinger af påvirkninger af miljøet. Betragtningerne skal medvirke til at beskytte miljøet, men også at fremme den nødvendige grønne omstilling

Bemærk, at ovenstående ikke handler om PtX-anlæg baseret på grundvand eller andre kilder til vand; der er kun tale om den cirkulære økonomi i at benytte allerede rensset spildevand fra eksisterende udledninger, dvs. der i intet tilfælde vil være tale om udledning af mere stof pr år.

3.4 Luft

FAQ nr. 60: Hvordan beregnes luftemissioners påvirkning af vandområder? (Side 79 i udkast til vejledning)

Udkastet til vejledningen angiver at "følgende beregningsmodel kan for stoffer med høj bindingskapacitet til partikler anvendes til beregning af en luftbåren forurenings påvirkning af vandområder".....1) Den luftbårne forurening fra en kilde beregnes med en OML-beregning, hvor forureningspåvirkningen bestemmes på baggrund af retning af afstand fra kilden..."

NIRAS vurderer, at OML i sin nuværende form ikke er særlig velegnet til at beregne deposition. NIRAS foreslår, der enten åbnes for at andre beregningsprogrammer end OML kan benyttes, eller at OML snarest udvikles til at beregne deposition mere retvisende.

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Yusrah Asgar (yuas@sm.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Social-, Bolig- og Ældreministeriet, Yusrah Asgar - Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909) (SM Id nr.: 776952)
Identifikationsnummer	501989
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr. 8614909) (SM Id nr. 776952)
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Yusrah Asgar (yuas@sm.dk)
Titel: Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909) (SM Id nr.: 776952)
Sendt: 03-11-2023 13:56

Til Miljøministeriet

Miljøministeriet har ved e-mail af 12. oktober 2023 anmodet Social-, Bolig- og Ældreministeriet om eventuelle bemærkninger til den omhandlede høring.

Det meddeles herved, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet ikke har bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Yusrah Asgar

Fuldmægtig

Center for Jura og Internationale Opgaver

Mobil: +45 41 85 12 45

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

[Sådan behandler vi dine personoplysninger](#)

Til: Økonomiministeriet (oem@oem.dk), um@um.dk (um@um.dk), Finansministeriets postkasse (fm@fm.dk), Forsvarsministeriet (fmn@fmn.dk), fes@mil.dk (fes@mil.dk), Indenrigs- og Sundhedsministeriet (sum@sum.dk), Justitsministeriet (jm@jm.dk), Kulturministeriet (kum@kum.dk), 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse (em@em.dk), Hovedpostkassen (post@sm.dk), Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (kefm@kefm.dk), BM Postkasse (BM@bm.dk), UVM - UVMIPPOST (uvm@uvm.dk), UIM Hovedpostkasse (uim@uim.dk), Skatteministeriet Ledelsessekretariat (skm@skm.dk), fvm@fvm.dk (fvm@fvm.dk), Kirkeministeriet (KM@KM.DK), Transportministeriet (trm@trm.dk), Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (digmin@digmin.dk), UFM FP DEP - UFM Departement (ufm@ufm.dk), Statsministeriet (stm@stm.dk), kl@kl.dk (kl@kl.dk), Danske Regioner (Regioner@regioner.dk), 'Region Nordjylland' (region@rn.dk), kontakt@rm.dk (kontakt@rm.dk), 'Region Sjælland' (regionsjaelland@regionsjaelland.dk), Egedal Kommune (kommune@egekom.dk), Haderslev Kommune (post@haderslev.dk), MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse (MST@MST.DK), NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse (nst@nst.dk), 'email@fvst.dk' (email@fvst.dk), Mail (FST (mail@fiskeristyrelsen.dk), Mail (mail@lbst.dk), kdi@kdi.dk (kdi@kdi.dk), Energistyrelsens officielle postkasse (ENS@ENS.DK), 'vd@vd.dk' (vd@vd.dk), Grænseforeningen Info (info@graenseforeningen.dk), internetredaktion@mekun.landsh.de (poststelle@lm.mv-regierung.de (poststelle@lm.mv-regierung.de), poststelle@bmuv.bund.de (poststelle@bmuv.bund.de), kn.registrator@regeringskansliet.se (kn.registrator@regeringskansliet.se), postkasse@advokatsamfundet.dk (postkasse@advokatsamfundet.dk), LandboSenior Aabenraa (sjs@landbosyd.dk), AGROLAB A/S (agrolab@agrolab.dk), Bornholms Landbrug & Fødevarer (bl@blf.dk), info@blb.dk (info@blb.dk), Foreningen Tænk tanken CONCITO (info@concito.dk), SEGES (info@seges.dk), info@dangodning.dk (info@dangodning.dk), formand@dkcpc.dk (formand@dkcpc.dk), Danish Seafood Association (mail (mail@danishseafood.org), Danmarks fiskehandlere (fisk@fiskehandlerne.dk), Danmarks Fiskeriforening (mail (mail@dkfisk.dk), friko@sekr.dk (fiko@sekr.dk), Danmarks Naturfredsningsforening (dn@dn.dk), Post (post@jaegerne.dk), info@pelagisk.dk (info@pelagisk.dk), Danmarks Sportsfiskerforbund -post (post@sportsfiskerforbundet.dk), Dansk Akvakultur (danskakvakultur@danskakvakultur.dk), jespersimonsendk@gmail.com (jespersimonsendk@gmail.com), dibyggeri@di.dk (dibyggeri@di.dk), Green Power Denmark (info@greenpowerdenmark.dk),

'debra@energibranchen.dk' (debra@energibranchen.dk), hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), teamstr@gmail.com (teamstr@gmail.com), Danish Seafood Association (mail@mail@danishseafood.org), DANSK GEOLOGISK FORENING (dgfemail@gmail.com), Dansk Industri (di@di.dk), Dansk kano- og kajakforbund (dkf@kano-kajak.dk), info@danskmiljoteknologi.dk (info@danskmiljoteknologi.dk), ds@sejlsport.dk (ds@sejlsport.dk), Anders Frandsen (af@danskskovforening.dk), dsf@sportsdykning.dk (dsf@sportsdykning.dk), Dansk Transport og Logistik (DTL) (dtl@dtl.eu), mail@danskeadvokater.dk (mail@danskeadvokater.dk), danskgartneri@danskgartneri.dk (danskgartneri@danskgartneri.dk), dof@dof.dk (dof@dof.dk), danskehavne@danskehavne.dk (danskehavne@danskehavne.dk), Danske Maritime (info@danskemaritime.dk), Dansk Planteværn (info@plantevaern.dk), info@danishshipping.dk (info@danishshipping.dk), Danske Speditører (info@dasp.dk), info@dansketursejlere.dk (info@dansketursejlere.dk), dv@danskevandloeb.dk (dv@danskevandloeb.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), info@dhigroup.com (info@dhigroup.com), Landinspektørforeningen (mail@lsp-foreningen.dk), info@drivkraftdanmark.dk (info@drivkraftdanmark.dk), Donslab (info@donslab.dk), Energinet.dk (info@energinet.dk), info@envidan.dk (info@envidan.dk), fh@fho.dk (fh@fho.dk), Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse (SFS@dma.dk), info@biodynamisk.dk (info@biodynamisk.dk), sekretariat@broendborer.dk (sekretariat@broendborer.dk), QFish (po@qfish.dk), info@flidhavne.dk (info@flidhavne.dk), mail@envina.dk (mail@envina.dk), Henrik Engell Rhod (HER@domstol.dk), fri@frinet.dk (fri@frinet.dk), info@danskevv.dk (info@danskevv.dk), soeren@fskpo.dk (soeren@fskpo.dk), Foreningen Muslingeervet (FME) (fme@musling.eu), kontakt@nejtilmotorvej.nu (kontakt@nejtilmotorvej.nu), info@frdk.dk (info@frdk.dk), Danmarks Tekniske Universitet (dtu) (dtu@dtu.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@flex-fertilizer.com (info@flex-fertilizer.com), INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM (INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM), Skovdal Entreprenør & Udlejning v/Kristian Klinck Hansen (skovdal@profibermail.dk), fr@friluftsraadet.dk (fr@friluftsraadet.dk), 'geus@geus.dk' (geus@geus.dk), info@hedeselskabet.dk (info@hedeselskabet.dk), hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), HOFOR (hofor@hofor.dk), info@hededanmark.dk (info@hededanmark.dk), mfi@ida.dk (mfi@ida.dk), info@kimointernational.org (info@kimointernational.org), ktc@ktc.dk (ktc@ktc.dk), jch@post5.tele.dk (jch@post5.tele.dk), Landbrug & Førevarer (hoering@lf.dk), mail@landdistrikterne.dk (mail@landdistrikterne.dk), jette@lal.dk (jette@lal.dk), helle@lal.dk (helle@lal.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), Levende Hav (llh@levende-hav.dk), lfmj@lfmj.dk (lfmj@lfmj.dk), mail@landbonord.dk (mail@landbonord.dk), LandboSyd (info@landbosyd.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@landboudom.dk (info@landboudom.dk), Landbrugsrådgivning Syd (lrs@lrs.dk), Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter (ldm@maelkeproducenter.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), lil@fjordland.dk (lil@fjordland.dk), Marine Ingredients (amb@maring.org), info@cleanenergywire.org (info@cleanenergywire.org), WSP (info-dk@wsp.com), kontakt@plast.dk (kontakt@plast.dk), returbar@returbar.dk (returbar@returbar.dk), info@sagro.dk (info@sagro.dk), info@sweco.dk (info@sweco.dk), MULTI MEDIA CONSULTING A/S (niras@niras.dk), info@skovdyrkerne.dk (info@skovdyrkerne.dk), kr@stf.dk (kr@stf.dk), Rådgivningscenter Nord (info@hjff.dk), Common Wadden Sea Secretariat (bostelmann@waddensea-secretariat.org), 'info@verdensskove.org' (info@verdensskove.org), info@okologi.dk (info@okologi.dk), 'info@byoghavn.dk' (info@byoghavn.dk), Femern_AS (info@femern.dk), INFO@FFSKAGEN.DK (INFO@FFSKAGEN.DK), grakom@grakom.dk (grakom@grakom.dk), po@grakom.dk (po@grakom.dk), Energy Cluster Denmark (info@energycluster.dk), info@ncc.dk (info@ncc.dk), info@sbfdk (info@sbfdk), thorkild-diness.jensen@totalenergies.com (thorkild-diness.jensen@totalenergies.com), velas@velas.dk (velas@velas.dk), Ørsted Hovedpostkasse (info@orsted.com), info.dk@greenpeace.org (info.dk@greenpeace.org), NOAHs Sekretariat (noah (noah@noah.dk), copenhagen@oceana.org (copenhagen@oceana.org), info@plasticchange.org (info@plasticchange.org), mai-britt.no@wwf.dk (mai-britt.no@wwf.dk), 'cbs@cbs.dk' (cbs@cbs.dk), 'ku@ku.dk' (ku@ku.dk), Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet (science@science.ku.dk), itu@itu.dk (itu@itu.dk), ruc@ruc.dk (ruc@ruc.dk), sdu@sdu.dk (sdu@sdu.dk), ifro@ifro.ku.dk (ifro@ifro.ku.dk), DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (dca@au.dk), Dce@au.dk (Dce@au.dk), au@au.dk (au@au.dk), food@au.dk (food@au.dk), ecos@au.dk (ecos@au.dk), 'presse@dmi.dk' (presse@dmi.dk), vive@vive.dk (vive@vive.dk), ICROFS (ICROFS@icrofs.org), Den selvejende institution MARTEC - Maritime and Polytechnic College (martec@martec.dk), info@rgo.dk (info@rgo.dk), Miljø- og Fødevareklagenævnets funktionspostkasse (mfkn@naevneneshus.dk), Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk), Ærø Kommune (post@aeroekommune.dk), Aabenraa Kommune (post@aabenraa.dk), Aalborg Kommune (aalborg@aalborg.dk), Aarhus Kommune (post@aarhus.dk), Albertslund Kommune (albertslund@albertslund.dk), Allerød Kommune (kommunen@alleroed.dk), Assens Kommune (assens@assens.dk), BALLERUP KOMMUNE - Borgerservice (borger@balk.dk), Billund Kommune (kommunen@billund.dk), Bornholms Regionskommune (post@brk.dk), Brøndby Kommune (brondby@brondby.dk), Brønderslev Kommune (raadhus@99454545.dk), Gribskov Kommune (borgerservice@gribskov.dk), COWI (kontaktpersoner (cowi@cowi.com), Dragør Kommune (raadhuset@dragor.dk), Esbjerg Kommune (raadhuset@esbjergkommune.dk), Fanø Kommune (raadhuset@fanoe.dk), Favrskov Kommune (favrskov@favrskov.dk), Faxe Kommune (kommunen@faxekommune.dk), Fredensborg Kommune (fredensborg@fredensborg.dk), Fredericia Kommune (kommunen@fredericia.dk), Frederiksberg Kommune (raadhuset@frederiksberg.dk), Frederikshavn Kommune (post@frederikshavn.dk), Frederikssund Kommune (epost@frederikssund.dk), Furesø Kommune (furesoe@furesoe.dk), fmk@fmk.dk (fmk@fmk.dk), Gentofte Kommune (gentofte@gentofte.dk), Gladsaxe Kommune (kommunen@gladsaxe.dk), Glostrup Kommune (glostrup.kommune@glostrup.dk), Greve Kommune

(raadhus@greve.dk), Guldborgsund Kommune (kommunen@guldborgsund.dk), Halsnæs Kommune (mail@halsnaes.dk), Hedensted Kommune (mail@hedensted.dk), Helsingør Kommune (mail@helsingor.dk), Herlev Kommune (herlev@herlev.dk), Herning Kommune (kommunen@herning.dk), Hillerød Kommune (hillerod@hillerod.dk), Hjørring Kommune (hjoerring@hjoerring.dk), Holstebro Kommune (kommunen@holstebro.dk), Horsens Kommune (horsens.kommune@horsens.dk), Hvidovre Kommune (hvidovre@hvidovre.dk), Høje-Taastrup Kommune (kommune@htk.dk), Hørsholm Kommune (kommunen@horsholm.dk), Ikast-Brande Kommune (post@ikast-brande.dk), Eurofins Steins Laboratorium A/S (eurofins@eurofins.dk), Region Syddanmark - Region Syddanmark (kontakt@rsyd.dk), Holbæk Kommune (post@holb.dk), Ishøj Kommune (ishojkommune@ishoj.dk), Jammerbugt Kommune (raadhus@jammerbugt.dk), Kalundborg Kommune (kalundborg@kalundborg.dk), Kerteminde Kommune (kommune@kerteminde.dk), Kolding Kommune (kommunen@kolding.dk), Københavns Kommune (borgerservice@kk.dk), Køge Kommune (raadhus@koege.dk), Langeland Kommune (post@langelandkommune.dk), Lejre Kommune (post@lejre.dk), Lemvig Kommune (lemvig.kommune@lemvig.dk), Lolland Kommune (lolland@lolland.dk), Lyngby-Taarbæk Kommune (lyngby@ltk.dk), Læsø Kommune (kommunen@laesoe.dk), Mariagerfjord Kommune (raadhus@mariagerfjord.dk), Middelfart Kommune (middelfart@middelfart.dk), Morsø Kommune (kommunen@morsoe.dk), Norddjurs Kommune (norddjurs@norddjurs.dk), Nordfyns Kommune (post@nordfynskommune.dk), Nyborg Kommune (kommune@nyborg.dk), Næstved Kommune (naestved@naestved.dk), Odder Kommune (odder.kommune@odder.dk), Odense Kommune (odense@odense.dk), Odsherred Kommune (kommune@odsherred.dk), Randers Kommune (randers.kommune@randers.dk), Rebild Kommune (raadhus@rebild.dk), Ringkøbing-Skjern Kommune (post@rksk.dk), Ringsted Kommune (ringsted@ringsted.dk), Roskilde Kommune (kommunen@roskilde.dk), Rudersdal Kommune (rudersdal@rudersdal.dk), Rødovre Kommune (rk@rk.dk), Samsø Kommune (kommune@samsøe.dk), Silkeborg Kommune (kommunen@silkeborg.dk), Skanderborg Kommune (skanderborg.kommune@skanderborg.dk), Skive Kommune (sk@skivekommune.dk), Slagelse Kommune (slagelse@slagelse.dk), SLKS hovedpostkasse (post@slks.dk), jajdi@toender.dk (jajdi@toender.dk), Rambøll (info@ramboll.com), Solrød Kommune (kommune@solrod.dk), Sorø Kommune (soroekom@soroe.dk), Stevns Kommune (stevns@stevns.dk), Struer Kommune (struer@struer.dk), Svendborg Kommune (svendborg@svendborg.dk), Syddjurs Kommune (syddjurs@syddjurs.dk), Sønderborg Kommune (post@sonderborg.dk), Thisted Kommune (thistedkommune@thisted.dk), Tønder Kommune (toender@toender.dk), Tårnby Kommune (kommunen@taarnby.dk), Vallensbæk Kommune (kommune@vallensbaek.dk), Varde Kommune (vardekommune@varde.dk), Vejen Kommune (post@vejen.dk), Vejle Kommune (post@vejle.dk), Vesthimmerlands Kommune (post@vesthimmerland.dk), Viborg Kommune (viborg@viborg.dk), Vordingborg Kommune (post@vordingborg.dk)

Cc: Jane Hansen (jahan@mst.dk), Maria Immaculada Benavent Benavent (maibb@mst.dk), Lykke Feld (lyfel@mst.dk), Jan Reisz (jarei@mst.dk), Louise Bjerregaard Madsen (lobma@mst.dk), Steen Pedersen (SPE@MST.DK)

Fra: Dorte Balle Harder (dbs@MST.DK)

Titel: TO og TIL EVT. KOMMENTERING - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909)

Sendt: 19-10-2023 14:28

Det fremsendte høringsmateriale er offentliggjort på høringsportalen 12. oktober 2023.

Høringsmaterialet kan med fordel læses i sammenhæng med udkast til ny vejledning til bekendtgørelse om vejledning om indsatsprogrammer, som er fremsendt tidligere.

Med venlig hilsen

Dorte Balle Harder

Chefkonsulent, jurist | Hav- og Vandmiljø

+45 41 27 16 50 | +45 41 27 16 50 | dbs@MST.DK

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

Sådan håndterer Miljøstyrelsen personoplysninger:

<https://mst.dk/om-miljoestyrelsen/miljoestyrelsens-persondatapolitik/henvendelser>

Til: Ærø Kommune (kontaktpersoner) (post@aeroekommune.dk), Aabenraa Kommune (kontaktpersoner) (post@aabenraa.dk), Aalborg Kommune (kontaktpersoner) (aalborg@aalborg.dk), Aarhus Kommune (kontaktpersoner) (post@aarhus.dk), Albertslund Kommune (kontaktpersoner) (albertslund@albertslund.dk), Allerød Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@alleroed.dk), Assens Kommune (kontaktpersoner) (assens@assens.dk), Ballerup Kommune (kontaktpersoner) (borger@balk.dk), Billund Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@billund.dk), Bornholms Regionskommune (kontaktpersoner) (post@brk.dk),

Brøndby Kommune (kontaktpersoner) (brondby@brondby.dk), Brønderslev Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@99454545.dk), borgerservice@gribbskov.dk (borgerservice@gribbskov.dk), COWI (kontaktpersoner) (cowi@cowi.com), Dragør Kommune (kontaktpersoner) (dragoer@dragoer.dk), Esbjerg Kommune (kontaktpersoner) (raadhuset@esbjergkommune.dk), Fanø Kommune (kontaktpersoner) (raadhuset@fanoe.dk), Favrskov Kommune (kontaktpersoner) (favrskov@favrskov.dk), Faxe Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@faxekommune.dk), Fredensborg Kommune (kontaktpersoner) (fredensborg@fredensborg.dk), Fredericia Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@fredericia.dk), Frederiksberg Kommune (raadhuset@frederiksberg.dk), Frederikshavns Kommune (kontaktpersoner) (post@frederikshavn.dk), epost@frederikssund.dk (epost@frederikssund.dk), Furesø Kommune (kontaktpersoner) (furesoe@furesoe.dk), Faaborg-Midtfyn Kommune (kontaktpersoner) (fmk@fmk.dk), Gentofte Kommune (kontaktpersoner) (gentofte@gentofte.dk), Gladsaxe Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@gladsaxe.dk), Glostrup Kommune (kontaktpersoner) (glostrup.kommune@glostrup.dk), Greve Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@greve.dk), Guldborgsund Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@guldborgsund.dk), Halsnæs Kommune (kontaktpersoner) (mail@halsnaes.dk), Hedensted Kommune (kontaktpersoner) (mail@hedensted.dk), Helsingør Kommune (kontaktpersoner) (mail@helsingor.dk), Herlev Kommune (kontaktpersoner) (herlev@herlev.dk), Herning Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@herning.dk), Hillerød Kommune (kontaktpersoner) (hillerod@hillerod.dk), Hjørring Kommune (kontaktpersoner) (hjoerring@hjoerring.dk), Holstebro Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@holstebro.dk), Horsens Kommune (kontaktpersoner) (horsens.kommune@horsens.dk), Hvidovre Kommune (kontaktpersoner) (hvidovre@hvidovre.dk), Høje-Taastrup Kommune (kontaktpersoner) (kommune@htk.dk), Hørsholm Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@horsholm.dk), Ikast-Brande Kommune (post@ikast-brande.dk), Eurofins Steins Laboratorium A/S (eurofins@eurofins.dk), Region Syddanmark (kontakt@rsyd.dk), post@holb.dk (post@holb.dk), Ishøj Kommune (kontaktpersoner) (ishojkommune@ishoj.dk), Jammerbugt Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@jammerbugt.dk), Kalundborg Kommune (kontaktpersoner) (kalundborg@kalundborg.dk), Kerteminde Kommune (kontaktpersoner) (kommune@kerteminde.dk), Kolding Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@kolding.dk), Københavns Kommune (kontaktpersoner) (borgerservice@kk.dk), Køge Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@koege.dk), Langeland Kommune (kontaktpersoner) (post@langelandkommune.dk), Lejre Kommune (kontaktpersoner) (post@lejre.dk), lemvig.kommune@lemvig.dk (lemvig.kommune@lemvig.dk), Lolland Kommune, Rødby Trafikhavn (kontaktpersoner) (lolland@lolland.dk), Lyngby-Taarbæk Kommune (kontaktpersoner) (lyngby@ltk.dk), Læsø Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@laesoe.dk), Mariagerfjord Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@mariagerfjord.dk), Middelfart Kommune (kontaktpersoner) (middelfart@middelfart.dk), Morsø Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@morsoe.dk), Norddjurs Kommune (kontaktpersoner) (norddjurs@norddjurs.dk), Nordfyns Kommune (kontaktpersoner) (post@nordfynskommune.dk), Nyborg Kommune (kontaktpersoner) (kommune@nyborg.dk), Næstved Kommune (kontaktpersoner) (naestved@naestved.dk), Odder Kommune (kontaktpersoner) (odder.kommune@odder.dk), Odense Kommune (kontaktpersoner) (odense@odense.dk), Odsherred Kommune (kontaktpersoner) (kommune@odsherred.dk), Randers Kommune (kontaktpersoner) (randers.kommune@randers.dk), Rebild Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@rebuild.dk), Ringkøbing-Skjern Kommune (kontaktpersoner) (post@rksk.dk), Ringsted Kommune (kontaktpersoner) (ringsted@ringsted.dk), Roskilde Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@roskilde.dk), Rudersdal Kommune (kontaktpersoner) (rudersdal@rudersdal.dk), Rødovre Kommune (kontaktpersoner) (rk@rk.dk), Samsø Kommune (kontaktpersoner) (kommune@samsoe.dk), Silkeborg Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@silkeborg.dk), Skanderborg Kommune (kontaktpersoner) (skanderborg.kommune@skanderborg.dk), Skive Kommune (kontaktpersoner) (sk@skivekommune.dk), Slagelse Kommune (kontaktpersoner) (slagelse@slagelse.dk), SLKS hovedpostkasse (post@slks.dk), jajdi@toender.dk (jajdi@toender.dk), Rambøll (info@ramboll.com), Solrød Kommune (kontaktpersoner) (kommune@solrod.dk), Sorø Kommune (kontaktpersoner) (soroekom@soroek.dk), Stevn Kommune (kontaktpersoner) (stevns@stevns.dk), Struer Kommune (kontaktpersoner) (struer@struer.dk), Svendborg Kommune (kontaktpersoner) (svendborg@svendborg.dk), Syddjurs Kommune (kontaktpersoner) (syddjurs@syddjurs.dk), Sønderborg Kommune (kontaktpersoner) (post@sonderborg.dk), Thisted Kommune (kontaktpersoner) (thistedkommune@thisted.dk), Tønder Kommune (kontaktpersoner) (toender@toender.dk), Tårnby Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@taarnby.dk), Vallensbæk Kommune (kontaktpersoner) (kommune@vallensbaek.dk), Varde Kommune (kontaktpersoner) (vardekommune@varde.dk), Vejen Kommune (kontaktpersoner) (post@vejen.dk), Vejle Kommune (kontaktpersoner) (Post@vejle.dk), Vesthimmerlands Kommune (kontaktpersoner) (post@vesthimmerland.dk), Viborg Kommune (kontaktpersoner) (viborg@viborg.dk), Vordingborg Kommune (kontaktpersoner) (post@vordingborg.dk), Økonomiministeriet (oem@oem.dk), Udenrigsministeriet (um@um.dk), Finansministeriets postkasse (fm@fm.dk), Forsvarsministeriet (fmn@fmn.dk), Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (fes@mil.dk), Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (sum@sum.dk), Justitsministeriet (jm@jm.dk), Kulturministeriet (kum@kum.dk), 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse (em@em.dk), Social- Bolig- og Ældreministeriet (post@sm.dk), EFKM - Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet (kefm@kefm.dk), BM Postkasse (BM@bm.dk), UVM - UVMIOPOST (uvm@uvm.dk), uim@uim.dk (uim@uim.dk), skm@skm.dk (skm@skm.dk), Fødevareministeriet – (fvm@fvm.dk), km@km.dk (km@km.dk), trm@trm.dk (trm@trm.dk), Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (digmin@digmin.dk), UFM FP DEP - UFM Departement (ufm@ufm.dk), Statsministeriet (stm@stm.dk), kl@kl.dk (kl@kl.dk), Danske regioner (regioner@regioner.dk), Region Nordjylland (region@rn.dk), Hovedpostkasse Region Midtjylland (Kontakt@rm.dk), region sjaelland@regionsjaelland.dk (regionsjaelland@regionsjaelland.dk), Egedal Kommune (kontaktpersoner) (kommune@egekom.dk), post@haderslev.dk (post@haderslev.dk), Hovedpostkasse (mst@mst.dk), Marianne

Mørk (nst@nst.dk), email@fvst.dk (email@fvst.dk), Mail (FST (mail@fiskeristyrelsen.dk), mail@lbst.dk (mail@lbst.dk), kdi@kdi.dk (kdi@kdi.dk), Energistyrelsens officielle postkasse (ENS@ENS.DK), vd@vd.dk (vd@vd.dk), GRÆNSEFORENINGEN (info@graenseforeningen.dk), internetredaktion@mekun.landsh.de (internetredaktion@mekun.landsh.de), poststelle@lm.mv-regierung.de (poststelle@lm.mv-regierung.de), poststelle@bmuv.bund.de (poststelle@bmuv.bund.de), kn.registrator@regeringskansliet.se (kn.registrator@regeringskansliet.se), postkasse@advokatsamfundet.dk (postkasse@advokatsamfundet.dk), LandboSenior Aabenraa (sjs@landbosyd.dk), AGROLAB A/S (agrolab@agrolab.dk), Bornholms Landbrug & Fødevarer (bl@blf.dk), info@blb.dk (info@blb.dk), Foreningen Tænketanken CONCITO (info@concito.dk), info@seges.dk (info@seges.dk), info@dangodning.dk (info@dangodning.dk), formand@dkcpc.dk (formand@dkcpc.dk), 'mail@danishseafood.org' (mail@danishseafood.org), 'fisk@fiskehandlerne.dk' (fisk@fiskehandlerne.dk), 'mail@dkfisk.dk' (mail@dkfisk.dk), friko@sekr.dk (fiko@sekr.dk), Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk), Post (post@jaegerne.dk), info@pelagisk.dk (info@pelagisk.dk), post@sportsfiskerforbundet.dk (post@sportsfiskerforbundet.dk), danskakvakultur@danskakvakultur.dk (danskakvakultur@danskakvakultur.dk), Gershøj Fritidsfiskerforening (jespersimonsendk@gmail.com), dibyggeri@di.dk (dibyggeri@di.dk), Green Power Denmark (info@greenpowerdenmark.dk), Dansk Energi Brancheforening (DEBRA@ENERGIBRANCHEN.DK (DEBRA@ENERGIBRANCHEN.DK), Dansk Erhverv (hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), teamstr@gmail.com (teamstr@gmail.com), 'mail@danishseafood.org' (mail@danishseafood.org), DANSK GEOLOGISK FORENING (dgfemail@gmail.com), Dansk Industri (di@di.dk (di@di.dk), Dansk kano- og kajakforbund (dkf@kano-kajak.dk), Dansk Miljøteknologi (info@danskmiljoteknologi.dk), ds@sejlsport.dk (ds@sejlsport.dk), Anders Frandsen (af@danskskovforening.dk), dsf@sportsdykning.dk (dsf@sportsdykning.dk), DTL-Danske Vognmænd (dtl@dtl.eu), mail@danskeadvokater.dk (mail@danskeadvokater.dk), danskgartneri@danskgartneri.dk (danskgartneri@danskgartneri.dk), Hovedforeningen Dansk Ornitologisk Forening (dof@dof.dk (dof@dof.dk), 'danskehavne@danskehavne.dk' (danskehavne@danskehavne.dk), Danske Maritime (info@danskemaritime.dk), DANSK PLANTEVÆRN (info@plantevaern.dk), Danske Rederier (info@danishshipping.dk), Danske Speditører (info@dasp.dk), info@dansketursejlere.dk (info@dansketursejlere.dk), dv@danskevandloeb.dk (dv@danskevandloeb.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), info@dhigroup.com (info@dhigroup.com), Landinspektørforeningen (mail@lsp-foreningen.dk), info@drivkraftdanmark.dk (info@drivkraftdanmark.dk), Donslab (info@donslab.dk), Energinet (info@energinet.dk), info@envidan.dk (info@envidan.dk), Fagbevægelseshovedorganisation (FH (fh@fho.dk), Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse (SFS@dma.dk), info@biodynamisk.dk (info@biodynamisk.dk), sekretariat@broendborer.dk (sekretariat@broendborer.dk), QFish (po@qfish.dk), info@flidhavne.dk (info@flidhavne.dk), ENVINA (mail@envina.dk), Henrik Engell Rhod (HER@domstol.dk), Foreningen af rådgivende ingeniører (fri@frinet.dk), info@danskevv.dk (info@danskevv.dk), soeren@fskpo.dk (soeren@fskpo.dk), FORENINGEN MUSLINGEERHVERVET (fme@musling.eu), kontakt@nejtilmotorvej.nu (kontakt@nejtilmotorvej.nu), info@frdk.dk (info@frdk.dk), dtu@dtu.dk (dtu@dtu.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@flex-fertilizer.com (info@flex-fertilizer.com), INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM (INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM), Skovdal Entreprenør & Udlejning v/Kristian Klinck Hansen (skovdal@profibermail.dk), Friluftsrådet (fr@friluftstraadet.dk), geus@geus.dk (geus@geus.dk), info@hedeselskabet.dk (info@hedeselskabet.dk), Dansk Erhverv (hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), HOFOR (hofor@hofor.dk), info@hededanmark.dk (info@hededanmark.dk), mfi@ida.dk (mfi@ida.dk), info@kimointernational.org (info@kimointernational.org), ktc@ktc.dk (ktc@ktc.dk), jch@post5.tele.dk (jch@post5.tele.dk), Landbrug & Fødevarer (hoering@lf.dk), Landdistrikternes Fællesråds hovedkontor (mail@landdistrikterne.dk), jette@lal.dk (jette@lal.dk), helle@lal.dk (helle@lal.dk), LANDSFORENINGEN PRAKTISK ØKOLOGI (info@praktiskoekologi.dk), llh@levende-hav.dk (llh@levende-hav.dk), lfmj@lfmj.dk (lfmj@lfmj.dk), mail@landbonord.dk (mail@landbonord.dk), LandboSyd (info@landbosyd.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@landbounngdom.dk (info@landbounngdom.dk), Landbrugsrådgivning Syd (lrs@lrs.dk), LANDSFORENINGEN AF DANSKE MÆLKEPRODUCENTER (ldm@maelkeproducenter.dk), LANDSFORENINGEN PRAKTISK ØKOLOGI (info@praktiskoekologi.dk), lil@fjordland.dk (lil@fjordland.dk), Anne Mette Bæk (amb@MARING.org), info@cleanenergywire.org (info@cleanenergywire.org), WSP (info-dk@wsp.com), kontakt@plast.dk (kontakt@plast.dk), returbat@returbat.dk (returbat@returbat.dk), info@sagro.dk (info@sagro.dk), info@sweco.dk (info@sweco.dk), MULTI MEDIA CONSULTING A/S (niras@niras.dk), info@skovdyrkerne.dk (info@skovdyrkerne.dk), kr@stf.dk (kr@stf.dk), Rådgivningscenter Nord (info@hjff.dk), Common Wadden Sea Secretariat (bostelmann@waddensea-secretariat.org), Verdens Skove (info@verdensskove.org), info@okologi.dk (info@okologi.dk), info@byoghavn.dk (info@byoghavn.dk), Femern_AS (info@femern.dk), INFO@FFSKAGEN.DK (INFO@FFSKAGEN.DK), Grakom Arbejdsgivere (grakom@grakom.dk), po@grakom.dk (po@grakom.dk), Energy Cluster Denmark (info@energycluster.dk), info@ncc.dk (info@ncc.dk), info@sbfd.dk (info@sbfd.dk), thorkild-diness.jensen@totalenergies.com (thorkild-diness.jensen@totalenergies.com), velas@velas.dk (velas@velas.dk), info@orsted.com (info@orsted.com), info.dk@greenpeace.org (info.dk@greenpeace.org), noah@noah.dk (noah@noah.dk), copenhagen@oceana.org (copenhagen@oceana.org), info@plasticchange.org (info@plasticchange.org), mai-britt.no@wwf.dk (mai-britt.no@wwf.dk), cbs@cbs.dk (cbs@cbs.dk), ku@ku.dk (ku@ku.dk), science@science.ku.dk (science@science.ku.dk), IT-Universitetet i København (itu@itu.dk), ruc@ruc.dk (ruc@ruc.dk), sdu@sdu.dk (sdu@sdu.dk), ifro@ifro.ku.dk (ifro@ifro.ku.dk), dca@au.dk (dca@au.dk), dce@au.dk (dce@au.dk), au@au.dk (au@au.dk), food@au.dk (food@au.dk), ecos@au.dk (ecos@au.dk), Presse (presse@dmi.dk), VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (vive@vive.dk), ICROFS (ICROFS@icrofs.org), Den

selvejende institution MARTEC - Maritime and Polytechnic College (martec@martec.dk), Rådet for Grøn Omstilling (info@rgo.dk), Miljø- og Fødevareklagenævnets funktionspostkasse (mfkn@naevneneshus.dk)

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)

Titel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Sendt: 12-10-2023 17:05

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Mie Thomsen (MITH@kl.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	KL, Mie Thomsen - Høringssvar - journalnummer 2023 - 10012
Identifikationsnummer	501967
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	journalnummer 2023 - 10012 KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)

Fra: Mie Thomsen (MITH@kl.dk)

Titel: journalnummer 2023 - 10012

Sendt: 03-11-2023 13:45

Bilag: KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter.pdf;

Hermed høringssvar fra KL.

Med venlig hilsen

Mie Thomsen

Konsulent

Klima og Tværkommunalt Samarbejde

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3559

E MITH@kl.dk

T +45 3370 3370

W kl.dk

NOTAT

KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Her følger KL's høringssvar til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter". KL har set meget frem til en opdatering af vejledningen. Vi har dog i højere grad samlet kommentarer til vores høringssvar på ændringerne i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer.

Overordnet ønsker vi, at teksten i vejledningen er mere klar og forståelig, da den flere steder kan føre til misforståelser. Denne vejledning er central for kommunernes arbejde på spildevandsområdet, og det er derfor særligt vigtigt, at vejledningen er letforståelig.

KL har ikke den opfattelse, at det på nuværende tidspunkt, er en forpligtelse for kommunerne at gennemgå eller revurdere alle udledningstilladelser til vandområder, der ikke opnår målopfyldelse. Vi ønsker afklaring på, om Ministeriet er af den opfattelse.

Mvh.

Mie Thomsen, Konsulent

Dato: 3. november 2023

Sags ID: SAG-2023-04860
Dok. ID: 3386039

E-mail: MITH@kl.dk
Direkte: 3370 3559

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Christian Andersen (CAN@regioner.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Danske Regioner, Christian Andersen - Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Identifikationsnummer	501814
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Christian Andersen (CAN@regioner.dk)
Titel: Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer
Sendt: 03-11-2023 11:25
Bilag: Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen
Christian Andersen
Chefrådgiver
Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer

Danske Regioner

Dampfærgevej 22
2100 København Ø

M 40 22 30 17

E can@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til
regioner@regioner.dk

Miljøministeriet

mim@mim.dk

DANSKE
REGIONER

03-11-2023

EMN-2023-01044

1662926

Christian Andersen

Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer – vedr. Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012

Danske Regioner afgav d. 22. juni 2022 [høringssvar på forslag til vandområdeplanerne for perioden 2022-2027](#).

De to udkast til vejledninger, "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" og "Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" er begge konsekvensrettet af Miljøministeriet pga. Miljø- og fødevareklagenævnets afgørelse i den såkaldte VEGA-sag.

Med afgørelsen tilsidesatte Miljø- og fødevareklagenævnet afsnit 8.3.2 i Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Det fremgik, at det var muligt at skønne, hvorvidt en udledning af et miljøfarligt forurenende stof (MFS) til et målsat overfladevandområde i ikke-god tilstand for stoffet, kunne anses for at være betydelig og dermed udgøre en forringelse. Vejledningen om indsatsprogrammer var i høring samtidigt med vandplanerne mellem 22/12-21 til 22/6-22, men de er ikke efterfølgende blevet offentliggjort netop pga. VEGA-sagen.

Afgørelsen betød også, at Miljøministeriet var nødt til at suspendere vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 om "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer".

Ændringerne i de to vejledninger som følge af afgørelsen handler altså om, hvordan man skal give tilladelser til udledning af MFS til overfladevandområder, herunder

- Hvordan Miljøministeriet nu forstår den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse, når der skal gives en udledningstilladelse

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

(nemlig som: En udledning, der medfører en målbar stigning i koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandsområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffer) (vejl. om indsatsprogrammer)

- Den metode miljømyndigheden skal bruge for at vurdere dette (vejl. om Spørgsmål og svar)

Ændringerne præciserer bl.a., at det skal eftervises ved beregninger, at udledningen ikke medfører en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i et repræsentative målepunkt, og det er defineret, hvad der forstås ved et repræsentativt målepunkt. Derudover præciseres bl.a., at den tidlige udvikling skal indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades og at afgørelsen skal bygge på forsigtighedsprincippet.

Hvordan berører ændringerne regionerne?

Denne ændring berører regionerne, når de skal ansøge om udledningstilladelse til overfladevand. De kan fx ske i.f.m. bortledning af oppumpet afværgevand, eller udledning af vand fra et spunset område, der skal drænes før et afværgeprojekt, kan gå i gang. Regionerne skal nu bruge den nye metode til at anskueliggøre konsekvenserne af udledningen af vores afværgevand til overfladevandområdet overfor miljømyndigheden. Forskellen mellem den tidligere metode og den præciserede metode vurderes imidlertid at have mindre betydning.

Vi har ved den tidligere høring mellem 22/12-21 til 22/6-22 ikke haft specifikke bemærkninger til de nu reviderede afsnit i vejledningen om indsatsprogrammer.

Imidlertid går konsekvenserne af VEGA-afgørelsen ud på at stramme op i forhold til fortsat forurening af overfladevandsområder. Vi har både i det politiske høringssvar og i de tekniske og tektnære rettelser ifm. høringen af vandområdeplanerne gjort opmærksom på problemerne med den manglende finansiering af både overfladevandsopgaven og generationsforureningsopgaven. Begge opgaver er kilder til forurening af overfladevandområder, som medvirker til, at mange danske overfladevandområder er i ikke-god tilstand. Jo længere der går, før disse forureninger adresseres, jo mere spreder de sig.

Venlig hilsen

Christian Andersen
chefrådgiver

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Anja Aalling Hansen (T72l@kk.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Københavns Kommune, Anja Aalling Hansen - Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Identifikationsnummer	501653
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter 2023-0426305-1 Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bek 51945349_33378709_0
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Anja Aalling Hansen (T72I@kk.dk)
Titel: Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 10:28
Bilag: 2023-0426305-1 Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bek 51945349_33378709_0.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed Københavns Kommunes høringssvar. Se vedhæftet fil.

Med venlig hilsen

Anja Aalling Hansen
Sagsbehandler
Vand og Natur

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed

Njalsgade 13, 1. sal, 1021
Postboks 380
2300 København S

Telefon 3366 3306
Mobil 2034 8802
E-mail t72i@kk.dk
EAN 5798009809452

Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed
Teknik- og Miljøforvaltningen

Til Miljøministeriet

Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Københavns Kommune har gennemgået udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Københavns Kommune har en række bemærkninger som overordnet set bunder i, at teksten er vanskelig at forstå, og flere steder kan misforstås. Da vejledning udgør en væsentlig ramme for kommunernes arbejde med vandmiljø, er det vigtigt at teksten er entydig og letforståelig.

1)

Følgende tekst fremgår af 8.3.2 (s. 46):

"I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027."

Københavns Kommune forstår teksten således, at hvis der ikke er målopfyldelse, og der er udpeget en indsats mod MFS, skal indsatsen, som kan bestå af reduktion af blandingszoner og/eller revurdering af udledninger, være gennemført inden 2027.

Københavns Kommune vurderer ikke, at kommunen er forpligtet til at gennemgå eksisterende udledninger, hvis der ikke er udpeget en indsats.

3. november 2023

Sagsnummer
2023-0426305

Dokumentnummer
2023-0426305-1

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og Natur
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

2)

Af 8.3.2 (s. 46-47) fremgår:

"Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af kompenserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledningen neutraliseres fuldt ud."

Københavns Kommune mener, at teksten kan misforstås.

Københavns Kommune forståelse er, at der i et vandområde uden målopfyldelse, bør kunne udledes eksempelvis vand med en koncentration, der er lavere end miljøkvalitetskravene uden, at det kræver kompensation.

Venlig hilsen

Mia Jahn Knudsen
Vand og Natur

Brevdato	03-11-2023
Afsender	Henning Mørk Jørgensen (hmj@dn.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Danmarks Naturfredningsforening, Henning Mørk Jørgensen - Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Identifikationsnummer	501622
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012 DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Henning Mørk Jørgensen (hmj@dn.dk)
Titel: Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Sendt: 03-11-2023 10:05
Bilag: DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf;

Vedhæftet fremsendes Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Rådgiver vandmiljø, hav- og fiskeripolitik

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531193235
E-mail: hmj@dn.dk

Dato: 3. november 2023

Danmarks
Naturfredningsforening

Til Miljøministeriet

mim@mim.dk

Danmarks Naturfredningsforenings (DNs) høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - journalnummer 2023 – 10012)

Indledningsvis skal DN påpege, at anledningen til den aktuelle revision af Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er den såkaldte Horsensafgørelse fra Miljø og Fødevareklagenævnet (MFKN), som førte til miljøministerens suspension af dele af Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer (som for nuværende er i ikke-synkron høring).

Det er DNs opfattelse at disse revisioner af vejledningerne til fulde skal respektere MFKNs afgørelse og de relevante EU-domstolsafgørelser. Det er DNs opfattelse at den gældende retstilstand efter MFKNs Horsensafgørelse med de EU-afgørelser, der deri henvises til, er følgende:

- Miljøkvalitetskrav for miljøfarlige stoffer skal som udgangspunkt overholdes i udledningen.
- Kan dette trods brug af BAT eller bedre ikke lade sig gøre må udledningen enten undlades eller der må udlægges blandingszone for problemstofferne med overholdelse af reglerne herfor (herunder at alle udlæg af blandingszoner skal fremgå specifikt af vandområdeplanerne, det skal godtgøres, at de er udlagt på baggrund af brug af BAT for de enkelte stoffer, og det skal fremgå for hver enkelt, hvorledes man løbende skal minimere udstrækningen af blandingszonen).
- Såfremt der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for problemstofferne i vand/biota/sediment kan yderligere udledninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på tale da merudledning er en yderligere forringelse i laveste tilstandsklasse
- Der skal altid være kendskab til de relevante koncentrationer i såvel nær- som fjern-recipienten (vand/sediment/biota) af de miljøfarlige stoffer, som er relevante i forbindelse med en ny eller øget udledning – ellers kan det ikke konkret vurderes om der er tale om en forringelse
- Bestemmelsen om ikke-forringelse gælder både for midlertidige forringelser og for dele af et vandområde

Som det fremgår af MFKNs afgørelse med henvisninger til EU-domstolens afgørelser, er det desuden ikke i overensstemmelse med de forpligtelser, som de danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet, at der i Miljøministeriets vejledning indgår en væsentlighedsvurdering, som miljømyndighederne forudsættes at tage udgangspunkt i ved deres stillingtagen til, om der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer når miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet. Domstolspraksis fastslår nemlig at *enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet.*

Det er som sagt DNs opfattelse at den aktuelle og andre relevante vejledninger (som eksempelvis de MST FAQ, der henvises til i det aktuelle udkast til vejledning) skal rumme disse helt klare tilkendegivelser.

Som det fremgår nedenfor er dette ikke tilfældet.

De substantielle ændringer i udkastet til vejledningen er angiveligt alene foretaget i afsnit 8.1.1 ff og 8.3.2, som derfor er de afsnit DN kommenterer i det følgende:

Til 8.1.1 ff

Afsnit 8 i den udsendte vejledning knytter sig til §8 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter

” Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.”

Formuleringen er i overensstemmelse med Vandrammedirektivets (VRDs) krav om ikke-forringelse og opfyldelse af miljømål.

Til bedømmelse af hvornår der foreligger en forringelse i et vandområde henvises til flere EU-domstolsafgørelser:

1. sag C-461/13, hvorefter ” der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en ”forringelse af tilstanden” for overfladevandområdet.”
2. sag C-535/18, hvorefter ” der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.”
3. afgørelse C-525/20, hvorefter ” målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, ... ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand.” Kan et program eller projekt medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

DN skal bemærke i forbindelse med afgørelse 1. ovenfor, at for kemisk tilstand opererer VRD kun med to tilstandsklasser – nemlig god og ikke-god. Det gælder uanset om der er tale om nationalt prioriterede miljøfarlige stoffer, som indgår som del af den økologiske tilstand, eller der er tale om EU-prioriterede stoffer, som indgår selvstændigt som Kemisk tilstand for vandområdet.

Overskrides et fastsat miljøkvalitetskrav (vand/sediment /biota) for blot et enkelt af de prioriterede stoffer i et vandområde er området i ikke-god tilstand (laveste klasse for kemiske stoffer) efter one-out – all out-princippet, og der vil derfor ikke kunne tillades yderligere udledninger, som kan medføre en øget koncentration af det pågældende stof (= forringelse).

Det vil efter DN's opfattelse også indebære at der ikke kan anvendes blandingszone for det pågældende stof.

Afsnit 8.2 omhandler vandområder hvor miljømålet er opfyldt. Her fastslås at merudledning kan tillades så længe det ikke fører til at vandområdet eller tilgrænsende vandområder går en tilstandsklasse ned (= forringelse). Her kan også tillades blandingszoner, hvor koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang efter gældende regler for brug heraf.

Afsnit 8.3 omhandler vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Her anføres at merudledning kun kan tillades såfremt det ikke forringer tilstanden eller hindrer målopfyldelse. Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden. Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske.

DN finder ikke neutralisering senere i planperioden er i overensstemmelse med VRD og EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, hvorefter myndighederne ikke må lægge vægt på muligheden for, at den påvirkning, som recipienten udsættes for, neutraliseres senere i planperioden.

DN er heller ikke enig i at "Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse", hvis der hermed menes at der kan tillades merudledning, der forringer de parametre, som er årsag til den manglende målopfyldelse.

Afsnit 8.3.2 omhandler specifikt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

§ 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter betyder, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline):

" Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til **yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde**. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra **repræsentative overvågningspunkter** i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ]."

DN: Den markerede tekst herover er i modstrid med den tidligere nævnte EU-afgørelse – "*...der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned*". Det er således ikke nødvendigt at det samlede vandområde rykker en klasse ned for et kvalitetselement for at der er tale om en forringelse, en del af vandområdet er tilstrækkeligt.

Det fremgår også af Horsens-afgørelsen, idet MFKN skriver "*... at det følger af EU-Domstolens praksis, at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden...*"

"Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, **der er i**

ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.”

”Er tilstanden ukendt grundet **manglende overvågningsdata** for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

DN: Efter Horsens-afgørelsen fra MFKN står det klart at kendskab til koncentrationerne i recipienten (vand/sediment/biota) af de relevante miljøfarlige stoffer, som en ny udledning indeholder, vil være helt afgørende for om udledningen vil kunne tillades efter alle gældende regler.

Om kendskab til eksisterende koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområdet skrives i vejledningen:

” Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområders kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

Der lægges således ikke op til i forbindelse til tilladelser til merudledning af miljøfarlige stoffer at der skaffes ny, relevant viden om eksisterende koncentrationer i vandområdet selvom det er afgørende for at kunne behandle en ansøgning herom efter gældende regler.

Det er efter DNs opfattelse helt uholdbart at tillade ny/øgede udledninger uden (nyere) viden om recipientens tilstand for de relevante stoffer – har man ikke data må man skaffe dem, hvad enten det er myndigheden eller ansøger der foretager de således nødvendige analyser.

Det kan desuden ikke efter over 20 år med VRD på nogen måde retfærdiggøres at der er så massivt ukendskab til den kemiske tilstand i langt de fleste vandområder som tilfældet er i dag. Især for vandløb og søer hersker et massivt ukendskab til tilstanden for alle prioriterede miljøfarlige stoffer (eksempelvis er den ukendt for henved 95% af vandløbene jf. vandområdeplan 2021-27), men også i kystvande er der alt for langt mellem målestationer og især sådanne, der kan påvise effekter af væsentlige punktkilder med udledning af miljøfarlige stoffer.

Vejledningsudkastet siger at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Der nævnes en række punkter der altid skal med i vurderingen, herunder:

- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).

DN skal påpege at hermed indlægger miljøministeriet en væsentlighedsvurdering, hvilket ikke er i overensstemmelse med MFKNs afgørelse som siger

"at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1."

og at det

"ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelsens vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet,..."

DN må konkludere at der således ikke er belæg for fremtidige væsentlighedsvurderinger når miljøkvalitetskravene er overskredet, idet al merudledning da er en forringelse, som ikke kan gradbøjes med vilkårligt fastlagte bagatelgrænser uanset om disse fastlægges i en vejledning eller i en konkret væsentlighedsvurdering.

DN hæfter sig herefter ved at der henvises til MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota) – som rettelig bør være MST FAQ 50 (biota) og 51 (sediment):

Af FAQ 51 *Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlig koncentrationsstigning i sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 5?* fremgår, at hvis den gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen af et givet stof i sedimentet som følge af en udledning udgør 5 % eller mere af miljøkvalitetskravet for sediment, bør den betragtes som værende væsentlig. Hvis miljøkvalitetskravet for sediment er overskredet i forvejen i det pågældende overfladevand, henvises til FAQ 43 *Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en ny tilladelse til udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i overfladevand?*, som så i øvrigt viser tilbage til den aktuelle vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer afsnit 8.3.2. for nærmere beskrivelse af, hvordan Miljøministeriet forstår EU-rettens krav om at forebygge forringelse af overfladevandområdets tilstand samt kravet om ikke at hindre mulighed for målopfyldeelse (!).

FAQ 43 siger bl.a.:

"Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål."

"I. Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet

Hvis det generelle kvalitetskrav eller maksimumkoncentrationen for et givet stof i vand allerede er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning til vand eller luft, hvis den ved beregninger kan vise, at udledningen med sikkerhed ikke vil påvirke opfyldelse af miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede blandingszone.

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand, jf. FAQ 67.

For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav.

Miljømyndigheden skal derudover ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på **et repræsentativt målepunkt**. I beregningen skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand. Ved vurdering af, om en beregnet stigning i koncentrationen vil være målbar, kan miljømyndigheden tage udgangspunkt i, hvad der kan måles med de ved overvågning af overfladevand almindeligt anvendte analysemetoder, der opfylder kravene til analysemetoder for kemisk analyse og kontrol ved overvågning af overfladevand, sediment og biota som fastsat i bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger.”

” III. Miljøkvalitetskrav for sediment er overskredet i overfladevandet

Det generelle kvalitetskrav for vand sikrer ikke nødvendigvis beskyttelsen af sedimentmiljøet.

Hvis miljøkvalitetskravet for sediment for et givet stof er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning, som ikke vil medføre en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i sedimentet og dermed påvirke opfyldelsen af miljøkvalitetskravet.

Den beregnede gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen i sedimentet som følge af en udledning bør derfor være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien for miljøkvalitetskravet for sediment. For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien af stoffets miljøkvalitetskrav for sediment.”

Som det ses af den fremhævede tekst vil miljøministeriet altså fortsat anvende en væsentlighedsvurdering til accept af overskridelser af miljøkvalitetskravene, også udenfor de udlagte blandingszoners rand, på 5% af det generelle kvalitetskrav for vand. Altså en slags undtagelseszone udenpå blandingszonen!

Og som det ses vil man for sediment acceptere en årlig stigning i koncentrationen af det problematiske stof på 1% af miljøkvalitetskravet for sediment! Om det alene gælder indenfor den udlagte blandingszone fremgår ikke af forslaget, men det må formodes. For sediment accepteres altså at koncentrationen må stige med 1% af sedimentkvalitetskravet årligt, hvilket for ikke-nedbrydelige stoffer som tungmetaller eller for tungnedbrydelige stoffer betyder at sedimentet gradvist forværres. Det er en meget besynderlig opfattelse af forsigtighedsprincippet, der her lægges for dagen.

Ydermere skal vurderingen af merudledningens betydning beregnes i et repræsentativt punkt (anbefalet som et eksisterende målepunkt fra NOVANA og helst det med størst vanddybde) som kan være placeret langvejs fra merudledningsstedet. Dette punkt skal repræsentere hele vandområdet, hvilket er absurd. Et relevant målepunkt ville ligge nær udledningspunktet i strømrøret for at sikre overholdelse af miljøkvalitetskravene så tæt på udledningen som muligt. At der så vil være samtidig kravoverholdelse i større afstand er overvejende sandsynligt. Det er omvendte er tilfældet for et repræsentativt punkt langt væk – her ved man ikke hvad tilstanden er tættere på udledningen.

Så på trods af MFKNs afgørelse herom ovenfor insisterer miljøministeriet altså på fortsat at foretage en væsentlighedsvurdering som tillader overskridelser af miljøkvalitetskravene udenfor udlagte blandingszoner. Fuldstændigt som det var tilfældet før ministeren greb ind og inddrog disse dele af vejledningen.

Det fremgår af høringsbrevet til høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer”, at

”Miljøministeriets departementet har forestået den juridiske analyse og har i den sammenhæng haft dialog med EU-Kommissionen og gennemført et udvidet nabotjek. På denne baggrund er den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse fastlagt som: En udledning der medfører en målbar stigning i

koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffet.”

Hvad den udførte dialog med EU Kommissionen og nabotjekket har haft af betydning anføres ikke, men bruges her til at legitimere de omskrevne vejledninger og deres fastholdelse af væsentlighedskriterier for at overskride gældende miljøkvalitetskrav udenfor blandingszoner og hermed merudledning af stoffer, der allerede overskrider miljøkvalitetskravene. Desuden betyder brugen af repræsentative beregningspunkter langt fra udledningspunktet at der accepteres forringelser i (mere nærliggende) dele af vandområdet.

Alle disse forhold er i modstrid med såvel MFKNs afgørelse som med EU domstolens afgørelser og næppe et enigt resultat af dialogen med EU Kommissionen og derfor er den reviderede vejledning en ommer.

Den parallelle høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer” MST FAQ slutter 9. november og den tætte sammenhæng mellem de to høringer betyder at DN må tage forbehold for at komme med yderligere bemærkninger til vejledning til indsatsbekendtgørelsen såfremt læsningen af MST FAQ giver anledning hertil.

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Havbiolog i DN Sekretariat
31193235 hmj@dn.dk

Brevdato	02-11-2023
Afsender	Svend-Erik Jepsen (SEJ@DI.DK)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Dansk Industri, Svend-Erik Jepsen - DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Identifikationsnummer	501445
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Svend-Erik Jepsen (SEJ@DI.DK)
Titel: DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 02-11-2023 16:05
Bilag: DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes DI's bemærkninger til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Jepsen

Miljøpolitik og cirkulær økonomi
Fagleder, Vand og Klimatilpasning

(+45) 3377 3685

(+45) 2949 4407 (Mobil)

sej@di.dk

di.dk

Dansk Industri

Læs, hvordan DI behandler og beskytter
persondata i [DI's Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att.: Vand og Klimatilpasning
Sendt som e-mail til mim@mim.dk
Kopi til: jecpb@mim.dk

DI's bemærkninger til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

DI har den 12. oktober 2023 modtaget ovenstående udkast til vejledning i høring med frist den 3. november 2023.

Indledningsvist vil DI gerne anerkende det store arbejde, som Miljøministeriet har lagt i at afsøge modeller for den fremtidige forvaltning af vandområderne og udledningstilladelser til disse i lyset af afgørelsen fra Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sagen 22/02461). DI finder, at denne vejledning og den nye vejledning med FAQ'er fra Miljøstyrelsen, der ligeledes er i høring, vil udgøre et administrationsgrundlag, der kan fungere i praksis. Vi kan dog samtidig imødesæ, at ansøgningsprocedurer og dokumentationsgrundlag bliver mere omfangsrigt og dermed også mere omkostningstungt. DI skal henstille til, at de økonomiske byrder, der er forbundet med nye og reviderede tilladelser, tilstræbes reduceret så meget som muligt.

I forhold til den konkrete vejledning er kapitel 8 af særlig interesse, da den giver rammen for myndighedens administration af lovgivningen, og specielt kapitel 8.3.2. om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder. DI støtter, at beregningerne af, at der ikke vil ske en stigning i koncentrationen i et repræsentativt overvågningspunkt, samt, at vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning. Vi undrer os dog over formuleringen "under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder" – er det ikke en selvfølge i en myndigheds administrationsarbejde?

DI anerkender, at det af vejledningen fremgår, at der naturligvis skal arbejdes på at reducere udledningen og dermed også mindske udstrækningen af blandingszoner i takt med udvikling af nye og bedre teknologier til at nedbringe koncentrationerne i spildevandet. Den metodik følger ligeledes af arbejdet med BAT/BREF som en del af IE direktivet (Industrial Emission).

DI står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af dette høringssvar og den kommende vejledning.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Jepsen

Brevdato	02-11-2023
Afsender	Anna Gade Holm (angho@odense.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Odense Kommune, Anna Gade Holm - Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012
Identifikationsnummer	501272
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012 Høringssvar til Miljøstyrelsen og Miljøministeriet 2. november 2023
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Anna Gade Holm (angho@odense.dk)
Titel: Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012
Sendt: 02-11-2023 14:17
Bilag: Høringssvar til Miljøstyrelsen og Miljøministeriet 2. november 2023.pdf;

Til Miljøministeriet

Høring J. nr. 2023-10012

Venlig hilsen

Anna Gade Holm
Biolog

Mobil 29 36 52 36
angho@odense.dk

ODENSE KOMMUNE
Klima- og Miljøforvaltningen
Natur og Miljø
Kontor
Nørregade 36, 5000
Odense C
www.odense.dk

Odense Kommune behandler dine personoplysninger. Du kan se mere om, hvordan det foregår og dine rettigheder på www.odense.dk/privatlivspolitik

Klima- og Miljøforvaltningen

Natur og Miljø
Vandhåndtering og Gartneri

Nørregade 36
5000 Odense C

www.odense.dk

Tlf. 29 36 52 36

Høringssvar fra Odense Kommune vedrørende:

- **udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 2021 "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" (2023-97845)**
- **udkast om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (2023-10012)**

Hermed sendes høringssvar fra Odense Kommune vedrørende Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 2021 "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" og udkast om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter for så vidt angår bestemmelserne om miljøfarlige forurenede stoffer i overfladevand.

DATO
2. november 2023

REF.
ANGHO/HEMWH

JOURNAL NR.
06.11.00-K04-1-23

Odense Kommune har læst og forholdt sig elementerne i vejledningen. Kommunen finder, at der er godt takter i vejledningen, der kan hjælpe kommunerne videre i sagsbehandlingen i udledningstilladelser til områder uden målsætningsopfyldelse. Odense Kommune bemærker, at MFS fra punktkilder udledt til områder uden målsætningsopfyldelse beregningsmæssigt må overskride med 5 % på blandingszonens rand og ikke må forøge koncentrationen af det enkelte stof målbart i et repræsentativt punkt for hele det modtagende vandområde.

Odense Kommune mener, at den pågældende vejledning angiver en anvendelig metode, som kommunerne kan benytte til de fremtidige tilladelser.

Miljøstyrelsen oplyste under høringsmødet den 25. oktober 2023, at der er nedsat en arbejdsgruppe, der beskæftiger sig med løsninger inden for udledning af regnbetingede udledninger (RBU) fra separatkloak. Resultatet af dette arbejde ser Odense Kommune frem til. Især i forhold til rækkefølgen af implementeringen af bestemmelserne i EU-direktiverne og manglen på værktøjer fra Miljøstyrelsens side til at reducere de væsentligste kilder til miljøfarlige forurenede stoffer. Dette har væsentlige og u hensigtsmæssige konsekvenser for både miljøbeskyttelsen og kommunernes arbejde.

Vandrammedirektivets bestemmelser om miljøfarlige forurenede stoffer er allerede implementeret i bekendtgørelse 1433 om udledning af miljøfarlige

forurenede stoffer¹ og i bekendtgørelse nr. 796 om fastlæggelse af miljømål². Problemet er, at i forhold til vejledning til indsatsbekendtgørelsen, så er der endnu ikke udført "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov". Denne kvantitative beregning kunne, på samme måde som virkemiddelkataloget for kvælstof, pege på indsatser i forhold til de største og de betydeligste kilder af miljøfarlige forurenede stoffer, og som koster mindst rent samfundsøkonomisk. Det skaber den situation, at Miljø- og Fødevareklagenævnet afgør klagesager efter direktivernes bestemmelser, der er implementeret i de danske bekendtgørelser, men at de "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" ikke er implementeret, hvilket medfører, at reguleringen og indsatser påføres de tilfældige punktkilder, der ender i klagenævnet, og ikke de kilder, der er størst og mindst omkostningstunge at regulere. Reelt kan denne situation resultere i at aktører som spildevandsforsyninger, Vejdirektoratet eller private udledere tvinges til at opkøbe kompenserende landbrugsjord. Et andet element i denne situation er, at Kommunerne især er låste i at finde andre kilder at reducere udledningen fra, da kommunerne ikke er myndighed på de betydelige kilder så som indholdet af kobber og zink i grisebælg.

Miljøstyrelsen bør hurtigst muligt udføre "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" for miljøfarlige forurenede stoffer, samt fastsætte en konkret handleplan og implementere de konkrete indsatskrav, som reducerer miljøfarlige forurenede stoffer. Og man kunne med fordel starte med kobber og zink.

RBU separatkloak har altid været omfattet af en speciel retsstilling, idet punktkilden ikke er omfattet af bek. nr. 1433 om udledning af MFS. Det giver god mening, at RBU separatkloak er undtaget af bekendtgørelsen 1433 (og EU-direktiverne), idet separatkloak i bund og grund er en diffus kilde, da forureneren ikke er en virksomhed eller en juridisk enhed, men at selve aktiviteten "at køre på vejen" er en diffus kilde. Sådan en form for udledning er produktreguleret og bør som udgangspunkt reguleres som sådan.

Med indsatsbekendtgørelsens §8 bliver denne specielle retsstilling taget fra de separate udledninger, hvilket gør, at RBU separatkloak bliver stærkt reguleret, selv om det er en forholdsvis lille kilde af miljøfarlige forurenende stoffer ift. øvrige diffuse kilder. Overmere så forbyder den nuværende forvaltning og Miljøstyrelsens manglende "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" sig mod en af de vigtigste grundtanker i Miljøbeskyttelsesloven nemlig proportionalitetsprincippet. Er det proportionelt at udføre indsatser på mindre diffuse kilder og lade de store - og indsatsmæssigt billige kilder – gå ureguleret hen, på grund af et manglende virkemiddelkatalog for miljøfarlige forurenende stoffer.

¹ Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder (Bek. nr. 1433 af 21/11/2017).

² Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (Bek. nr. 796 af 13/06/2023)

Brevdato	02-11-2023
Afsender	1-DEP Høringer (hoeringer@em.dk) Sendt af DEP Høringer: hoeringer@em.dk
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	EM's høringssvar: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr.: 748779)
Identifikationsnummer	500791
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Cecilie Spanner Rydeng
Vedlagte dokumenter	EM's høringssvar Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr. 748779)
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: 1-DEP Høringer (hoeringer@em.dk)
Titel: EM's høringssvar: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr.: 748779)
Sendt: 02-11-2023 09:11

Til Miljøministeriet

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Det noteres, at høringen også er blevet sendt til følgende af Erhvervsministeriets styrelser: ERST, SFS og SIK

Med venlig hilsen

Sanne Erholt (EM-DEP)
Direktionssekretær
DEP høringer

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
hoeringer@em.dk
Tlf. 33 92 33 50
Mobil +45 91 33 70 74

EAN 5798000026001

Erhvervsministeriet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside em.dk/privatlivspolitik.

Erhvervsministeriet gør opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du ikke er den tilsigtede modtager, bedes du straks underrette afsenderen ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, skal vi gøre klart, at enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail kan være ulovlig.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region@sjælland@regionsjaælland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brøndby@brøndby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk;

raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koerge.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejr.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; sorøekom@sorøe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbæk.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aerøekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund - post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljøteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhiigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftstraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofo@hofo.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbff.dk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dmi.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevarerklagenævnet <mfn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i

2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Brevdato	25-10-2023
Afsender	Louise Jessen Schack (lojs@soroe.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Sorø Kommune - Høringssvar: Bemærkninger til udkast til ny vejledning (Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 -)
Identifikationsnummer	496186
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Louise Jessen Schack (lojs@soroe.dk)
Titel: Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar
Sendt: 25-10-2023 13:30

Kære MIM,

Jeg har læst jeres afsnit 8.3.2 i udkast til ny vejledning.

Kunne I ikke nævne noget i vejledningen om at Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder ikke gælder almindeligt belastede separate regnvandsudledninger. Dette emne er ofte diskuteret i kommunerne og emnet ser ikke ud til at indgå i den nye vejledning.

Det ville være fedt hvis I kunne beskrive juraen i hvad der så gælder og hvorfor – hvilke love og bekendtgørelse og §§ - for de almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

Kan / skal /må man fx udpege blandingszone for almindeligt belastede separate regnvandsudledninger?
Kan / skal /må vi stille koncentrationskrav til almindeligt belastede separate regnvandsudledninger?

Det står muligvis i jeres FAQ nr. 6, som jeg har læst.

Men våde bassiner / BAT kan jo ikke fjerne 100% for alle stoffer fx fra vejvand. Og hvad gør man så?

Muligvis er det mig der ikke har erfaring nok til at gennemskue juraen helt klart, men emnet er oppe og vende hver gang, jeg er til møde med mine kollegaer i andre kommuner.

Venlig hilsen

Louise Jessen Schack
Miljømedarbejder

Hovednr.: 57876000
Direkte: 57876378
E-mail: lojs@soroe.dk
www.soroe.dk

Sorø Kommune
Teknik, Miljø og Drift, Natur og Miljø
Rådhusvej 8
4180 Sorø

PARKERING OG INDGANG
VIA **ABSALONSGADE 17**

Brevdato	26-10-2023
Afsender	Jens Emil Skovdal Hach (JESKHA@fiskeristyrelsen.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Fiskeristyrelsen, Jens Emil Skovdal Hach - Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012
Identifikationsnummer	496919
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 Høringssvar 2023-10012 (D13969961)
Dokumenter uden PDF-version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Jens Emil Skovdal Hach (JESKHA@fiskeristyrelsen.dk)
Titel: Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012
Sendt: 26-10-2023 13:51
Bilag: Høringssvar 2023-10012 (D13969961).pdf;

Til rette vedkommende

Hermed fiskeristyrelsens besvarelse af høring tilsendt den 12. oktober 2023.

Hav en god dag.

Venlig hilsen

Jens Emil Skovdal Hach

Fuldmægtig | Fiskerikontrolkontoret
+45 72 18 58 17 | +45 33 44 31 85 | Jeskha@fiskeristyrelsen.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fiskeristyrelsen | Nyropsgade 30 | 1780 København V | Tlf. +45 72 18 56 00 | mail@fiskeristyrelsen.dk | www.fiskeristyrelsen.dk

På Fiskeristyrelsen.dk kan du læse om, hvordan vi behandler dine [personoplysninger](#).

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Fiskeristyrelsen

Afdeling: Fiskeristyrelsen
J.nr.: 23-4000-000294
Ref.: Jeskha
Dato: 26-10-2023
Bedes anført i svar

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Høringssvar

Fiskeristyrelsen har ingen kommentarer til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Brevdato	26-10-2023
Afsender	Nina Munck Richter Henriksen (nmrh@dma.dk)
Modtagere	Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Akttitel	Søfartsstyrelsen - Høringssvar: Ingen kommentarer til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Identifikationsnummer	497145
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Jens Christian Pabst Berthelsen
Vedlagte dokumenter	VS Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023) Høringsbrev Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter Høringsliste
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	16. nov 2023

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Nina Munck Richter Henriksen (nmrh@dma.dk)
Titel: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 26-10-2023 16:41
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsliste.pdf;

Til journalnummer 2023 – 10012

Søfartsstyrelsen har ingen kommentarer til denne høring.

Med venlig hilsen

SØFARTSSTYRELSEN
Nina Munck Richter Henriksen
Kontorfuldmægtig
Maritim regulering og jura

Tlf: 72 19 62 25 | nmrh@dma.dk
Søfartsstyrelsen | Batterivej 7 | 4220 Korsør
www.sofartsstyrelsen.dk

Fra: Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>
Sendt: 13. oktober 2023 07:21
Til: SFS Høringer <hoeringer@dma.dk>
Emne: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>
Sendt: 12. oktober 2023 17:05
Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMiPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk;

glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk.dk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dami.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringssudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringsvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringsvar samtykkes til offentliggørelse af høringsvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringsvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- striker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale/med hævning af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævning af bund ske som anvist under virkemidlet hævning af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeværket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og bentiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå mål opfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rør-lagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldeelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanens bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klappning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsatserne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renselasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomsters tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-rens-er-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldeelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Til: Dorte Balle Harder (dbs@MST.DK)
Fra: Dorte Balle Harder (dorbh@mim.dk)
Titel: Indkomne høringssvar - vejledning til indsatsbekendtgørelsen
Sendt: 05-12-2023 11:19
Bilag: Aktilag, id nr 502127: Danske Vandløb, Helge Danneskiold-Samsøe - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter..pdf; Aktilag, id nr 505666: Horsens kommune, Charlotte Lyrskov - 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse.pdf; Aktilag, id nr 505011: SV Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf; Aktilag, id nr 504099: Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse - Høringssvar Bemærkninger til Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr. 2023 - 10012) - FES.j.nr. 2023010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION].pdf; Aktilag, id nr 503358: Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter.pdf; Aktilag, id nr 502205: WSP, Anja Hejselbæk Thomsen - Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr. 2023 - 10012.pdf; Aktilag, id nr 502195: Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Brinch Thygesen - Høringssvar - Bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012.pdf; Aktilag, id nr 502171: Fredericia Kommune, Tobias Berthel Bendixen - Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012).pdf; Aktilag, id nr 502169: GEUS, Claus Kjøller - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - MIM-J.nr. 2023-10012.pdf; Aktilag, id nr 502196: Hofo, Elizabeth Steenberg - Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Aktilag, id nr 502141: Landbrug & Fødevarer, Henrik Borg Kristensen - Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.pdf; Aktilag, id nr 502125: Miljøstyrelsen, Steen Pedersen - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr. 8719428).pdf; Aktilag, id nr 502115: Transportministeriet, Lene Priess - Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr. 274618).pdf; Aktilag, id nr 502081: Sund&Bælt, Line Jedig Bergmann - Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf; Aktilag, id nr 502089: Tænk tanken Hav, Philip Thomasen - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænk tanken Hav.pdf; Aktilag, id nr 502010: Vestforbrænding, Andreas Christoffer Lund - VS Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding.pdf; Aktilag, id nr 502061: Landbrugsstyrelsen, Kirstine Frank Jensen - J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen).pdf; Aktilag, id nr 502066: Niras, Karen Søgaard Christiansen - Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012.pdf; Aktilag, id nr 501989: Social-, Bolig- og Ældreministeriet, Yusrah Asgar - Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr. 8614909) (SM Id nr. 776952).pdf; Aktilag, id nr 501967: KL, Mie Thomsen - Høringssvar - journalnummer 2023 - 10012.pdf; Aktilag, id nr 501814: Danske Regioner, Christian Andersen - Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Aktilag, id nr 501653: Københavns Kommune, Anja Aalling Hansen - Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Aktilag, id nr 501622: Danmarks Naturfredningsforening, Henning Mørk Jørgensen - Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012.pdf; Aktilag, id nr 501445: Dansk Industri, Svend-Erik Jepsen - DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Aktilag, id nr 501272: Odense Kommune, Anna Gade Holm - Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012.pdf; Aktilag, id nr 500791: EM's høringssvar Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr. 748779).pdf; Aktilag, id nr 496186: Sorø Kommune - Høringssvar Bemærkninger til udkast til ny vejledning (Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 -).pdf; Aktilag, id nr 496919: Fiskeristyrelsen, Jens Emil Skovdal Hach - Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012.pdf; Aktilag, id nr 497145: Søfartsstyrelsen - Høringssvar Ingen kommentarer til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).pdf; Oversigt over indkomne høringssvar.docx; Høringsnotat.docx; Høringsnotat EMB{F2#3304781#3#3285204#2} - Kopi.docx; Høringsnotat MogS{F2#3304781#3#3285204#2} - Kopi.docx;

Venlig hilsen

Jens Christian Pabst Berthelsen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning

+45 20 11 65 16 | +45 20 11 65 16 | jecpb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Holmens Kanal 42 | 1060 København K | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 17. november 2023

Oversigt over indkomne høringssvar

- Professor emerita, dr.jur. Ellen Margrethe Basse
- Danske Vandløb
- Horsens Kommune
- Justitsministeriet
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- WSP
- DANVA
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Fredericia Kommune
- GEUS
- HOFOR
- Landbrug og Fødevarer
- Miljøstyrelsen
- Transport Ministeriet
- Trafikstyrelsen
- Sund og Bælt
- Tænk tanken Hav
- Vestforbrændingen
- Landbrugsstyrelsen
- NIRAS
- Social- Bolig- og Ældreministeriet
- KL
- Danske Regioner
- Dansk Industri
- Københavns Kommune
- Danmarks Naturfredningsforening
- Odense Kommune
- Erhvervsministeriet
- Sorø Kommune
- Fiskeristyrelsen
- Søfartsstyrelsen

HØRINGSNOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2022-2514
Ref. JECPB
Den 20. november 2023

Høringsnotat vedr. vejledning til indsatsbekendtgørelsen

Vejledningen blev i udkast sendt i ekstern høring den xx. xxxx 2023 med frist for afgivelse af høringssvar den xx. xxxx 2023.

Som følge af den offentlige høring er der foretaget xxxxxxxx

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra xx organisationer og virksomheder.

Følgende 5 høringssvar har fremsendt bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse:

- Ffff
- Ffff
- Fffff
- Ffffff
- ffffff

Miljøministeriet takker alle høringssvarer for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

1. Miljøministeriets fortolkning af gældende ret

1.x EU-direktiver

Ellen Margrethe Basse kommentere

Miljøministeriets bemærkninger: Vandrammedirektivet sætter mål om god tilstand og om at undgå forringelser i alt overfladevand og grundvand. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte medlemsstater dog et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål i vandområdeplanerne. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for indfrielse af vandrammedirektivets målsætninger. Denne udvælgelse sker i Danmark på baggrund af en række kriterier, som er fastlagt med henblik på så vidt muligt at favne de vandløb, der vurderes at have betydning for indfrielsen af vandrammedirektivets mål og formål. I vandplanlægningen for 2021-2027 indgår på denne

baggrund vandløb med et opland under 10 km², hvis de har en dokumenteret høj naturværdi i form af en god økologisk tilstand eller høj økologisk tilstand, eller har et fysisk potentiale til at opnå en sådan tilstand.

Miljøministeriet er ikke enig i, at der er givet divergerende meldinger om vandløb uden et konkret miljømål i forhold til "ikke forringelses-princippet". Det gælder således fortsat, at vandløb uden et konkret miljømål ikke må påvirkes, hvis det forringer tilstanden i et vandløb med et konkret mål eller forhindrer, at målet kan nås, jf. ovenfor. Vandløb uden konkret miljømål er desuden fortsat beskyttet af natur- og miljølovgivningen.

Miljøministeriets bemærkninger: Miljøministeriet bemærker, at alle vandløb og søer i Danmark er omfattet af vandrammedirektivets formål, men det betyder ikke, at alle søer og vandløb der ved også skal have et miljømål og være beskyttet mod forringelse – det krav er kun relevant for vandløb og søer, der vurderes at udgøre overfladevandområder, dvs. en afgrænset og betydelig mængde overfladevand. Det følger direkte af vandrammedirektivets artikel 4 om miljømål. Alle vandløb med et afstrømningsområde større end 10 km² skal være omfattet af et miljømål. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte EU-medlemsstater et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for vandrammedirektivets formål, det vil sige vandløbets betydning for vandøkosystemerne og tilknyttet terrestrisk natur. Efter vandrammedirektivet skal alle søer større end 50 ha være omfattet af et miljømål. Dog er det muligt at vælge en mindre deskriptor for størrelse på grund af naturgivne forhold. Det har Danmark gjort, og afskærer som udgangspunkt søer ved 5 ha, da der findes mange små søer i landet. Miljøministeriet vurderer, at den danske fortolkning af vandrammedirektivet er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. (752)

1.x Forringelses begrebet

Ellen Magrethe Basse fremhæver at indsatsbekendtgørelsens § 8 stk. 3 skal forstås på samme måde som vandrammedirektivets art. 4, stk. 1, da dette er den danske implementering af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af overfladevand og grundvands tilstand.

Ellen Marethe Basse mener der er en uoverensstemmelse mellem vejledningens fortolkning af vandrammedirektivets art 4, stk. 1 og den dertil nævnte forpligtigelse til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand, på baggrund af Weser dommen, Land Nordrhein Estfalen-dommen og Association France Nature Environment.

Miljøministeriet forstår forringelses

Efter vandrammedirektivet skal forringelse af vandforekomsternes aktuelle tilstand forebygges, og påvirkninger som forhindrer, at berørte vandforekomster ikke har en tilstand, der svarer til vandrammedirektivets mål om god tilstand, **herunder bl.a. god økologisk tilstand**, skal som udgangspunkt nedbringes til et niveau, der ikke forhindrer målopfyldelse. Vandplanlægningen er baseret på en række faktuelle oplysninger om tilstand og belastningsforhold fra bl.a. det nationale overvågningsprogram NOVANA, men også en række oplysninger fra kommunerne om bl.a. påvirkninger af vandløb m.v. Overvågningsprogrammet NOVANA revideres hvert 6. år sammen med det øvrige grundlag for vandplanlægningen. Miljøstyrelsen er ved at opdatere det nuværende NOVANA-overvågningsprogram for en ny flerårig periode. Der kan i den forbindelse tages stilling til den fremadrettede overvågning i vandområder, der ikke opfylder målsætningen.

1.x EU domstolens praksis

1.x Afgørelsesbegrebet

Ellen Margrethe Basse pointerer en uklarhed i vejledningen angående departementets beskrivelse og brug af afgørelsesbegrebet.

1.x Handlepligt

Ellen Margrethe Basse kommenterer, at i den udstrækning, at der er hjemmel til at stille krav over for de virksomheder, der er ansvarlige for en udledning, der medvirker til en forringelse af vandets tilstand – skal myndighederne vurdere, om der i den eksisterende lovgivning – herunder miljøbeskyttelsesloven og relevante bekendtgørelser – er den nødvendige kompetence til at stille vilkår eller meddele påbud, der kan bidrage til at forbedre vandets kvalitet og til at forhindre en forringelse.

2.x Blandingszoner

Ellen Margrethe Basse beder ministeriet forklare og forsvare anvendelsen af reglerne for blandingszoner, mere konkret, anvendelsen af kriteriet "5% stigning", samt hvordan den brede anvendelse af blandingszoner kan leve op til miljømålet fastsat i miljømålsbekendtgørelsen senest den 27. december for hele vandområdet.

1) Planperiode

Ellen Margrethe Basse henviser til der i vejledningen forudsættes det øverst på side 44, at der bliver tale om en 4. vandplanlægningsperiode, hvilket Kommissionen tilkendegav at der ikke vil blive tale om en sådan forlængelse.

a) Målopfyldelse

Miljøministeriets bemærkning vedrørende udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, afsnit 8.3.1.

"Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås".

Miljøministeriet ligger vægt på at der i det pågældende vandområde kan være tale om en påvirkning og ikke en forringelse af overfladevandområdets tilstand. Ifølge EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 Association France Nature Environments **punkt 18?**

"Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i sin dom af 1. juli 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), fastslog, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60/EF skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse i henhold til stk. 6 og 7 i nævnte artikel – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato."

"Domstolen har i den henseende fastslået, at artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60 ikke

begrænser sig til ved en programmatisk formulering at anføre simple mål for forvaltningsplaner, men har bindende virkning, så snart det pågældende vandområdes økologiske tilstand er fastslået, i alle faser i den procedure, der er fastlagt ved dette direktiv. Denne bestemmelse indeholder således ikke kun programmatiske forpligtelser, men vedrører også enkeltprojekter (jf. i denne retning dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, præmis 43 og 47).”

”artikel 4 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre »forringelse« af området i nævnte bestemmelses forstand.”

En afgørelse om godkendelse af en udledning må ikke tage udgangspunkt i at udledningen vil foresage en forringelse i et overfladevandområde jf. de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandrammedirektivets (paragraf? stk?). Miljøministeriet forstår vandrammedirektivets artikel 4 således at aktiviteter der påvirker et overfladevandområde men neutraliseres inden planperiodens afslutning, ikke forhindrer de indsatsprogrammer myndighederne udfører jf. Vandrammedirektivets artikel 4, med henblik på at opnå målopfyldeelse i planperioden. Den pågældende miljømyndighed er i overensstemmelse med vandrammedirektivet og sag C525/20 Association France Nature Environments forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for det berørte vandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand. Alle afgørelser om udledningstilladelser skal fortsat opfylde krav jf. lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 5 om miljøbeskyttelse.

Miljøministeriet og Miljøstyrelsen arbejder på en række virkemidler der til at fremskønne processen for god-tilstand i vandområderne herunder

Hvordan forstår Mim forsigtighedsprincippet i forbindelse med at tillade en påvirkning og princippet Om at forebygge indsatsen for kvaliteten af vandområderne?

2) Regnvand og vejvand (Egen titel, men høre måske indeunder administrationsmodellen) (kan evt. kaldes diffuse kilder?)

Miljøministeriets bemærkninger: Fristen for målopfyldeelse er direktivbunden og ufravigelig. Miljøministeriet bemærker desuden at videreførte indsatser fra VP2 har været kendt siden forrige planperiode. Det betyder, at indsatserne som minimum skal være igangsat inden udgangen af 2027. Er kommunen i tvivl om den nærmere gennemførelse af en spildevandsindsats, kan Miljøstyrelsen kontaktes for vejledning. (s. 768)

Miljøministeriets bemærkninger: Der er ikke forskel i tilgangen ved vurdering af en påvirkning. Det afgørende er, om påvirkningen – punktkilde eller diffus kilde – forringer tilstanden eller forhindrer, at målet for berørte vandforekomster bliver nået. Det er en konkret vurdering ud fra påvirkningens karakter, eventuelle øvrige eksisterende og/eller planlagte påvirkninger og de berørte vandforekomsters aktuelle tilstand og særlige karakteristika. Det er efter Miljøministeriets opfattelse ikke nødvendigt at præcisere dette yderligere i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. (s. 766)

Regnvandsudløb kan primært være et problem i forhold til den kemiske tilstand eller den økologiske

tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne. Der vil i forbindelse med genbesøget i 2023/2024 blive overvejet indsatser i forhold til den kemiske tilstand og økologiske tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøstyrelsen vil på baggrund af ny viden opdatere bekendtgørelsen og spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/naturvand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renservi-det/spoergsmaalog-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) med henblik på at sikre, at understøtte kommunernes arbejde. (s. 575)

Det er kommunen og spildevandsforsyningen, der med deres detaillendeskab til de regnbetingede overløb vurderer, hvilke tiltag over for regnbetingede overløb der er behov for at gennemføre, så udledningerne ikke er årsag til, at miljømålet for det omhandlende vandområde ikke kan opfyldes, jf. vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres tiltag over for alle regnbetingede overløb i oplandet til et udpeget vandområde. I MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027 er der en vejledende visning af alle regnbetingede overløb i oplande til de udpegede vandområder. I plandokumentet er alle 44 regnbetingede overløb i oplandet til de 11 udpegede vandløb angivet i indsatskemaet. (s. 577)

4. MFS-målinger

4.x Administrationsmodellen

Myndigheder skal administrere i overensstemmelse vandrammedirektivets almindelige principper om at forebygge forringelse m.v., som implementeret i "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter". Det fremgår således af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at "Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres." (s. 278)

Miljøministeriets bemærkninger: Det fremgår af Miljørapport for vandområdeplanerne 2021-2027, side 10-11, at ifølge miljøvurderingsloven, skal den myndighed, der gennemfører en miljøvurdering, udarbejde en miljørapport, der vurderer den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens mål og geografiske anvendelsesområde. Miljørapporten udarbejdes på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i lovens bilag 4, herunder bl.a. en skitse af planens indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer og programmer, de relevante aspekter af den nuværende miljøtilstand og dens sandsynlige udvikling, hvis planen ikke gennemføres samt miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt. Konkrete projekter, som følger af implementeringen af indsatsprogrammet til vandområdeplanerne 2021-2027, kan efter omstændighederne være særskilt omfattet af reglerne om miljøvurdering, jf. bilag 1 og 2 i miljøvurderingsloven. Det betyder, at der forud for iværksættelsen af foranstaltningen (projektet), skal foretages en screening af og/eller en miljøvurdering med en efterfølgende tilladelse til det konkrete projekt. (s. 761)

- Vurderinger

Skal kommuner revidere eksisterende udledningstilladelser?

Odense Kommune fastslår, at indsatsbekendtgørelsens § 8 og vejledningen hertil, fastlægger meget stramme og svært håndterbare rammer for muligheden for at opnå, henholdsvis at meddele, tilladelse til ny eller øget udledning (...)

Miljøministeriets bemærkninger: De mål, der gælder for vandområderne, skal overholdes. Der er ikke muligt ud fra en proportionalitetsbetragtning at tillade udledninger, der forhindrer målene. Hvis der skal skabes plads til en udledning, kan dette kun ske ved at reducere øvrige udledninger eller oprensning af eksisterende forureninger, der ikke skyldes en igangværende udledning. Hvis der er et indsatsbehov for f.eks. kvælstof i et vandområde kan der ikke ske yderligere udledning, medmindre udledning er ubetydelig for vandområdets tilstand og opfyldelse af målet. Det er derfor vurderet nødvendigt med en konkret vurdering af hver enkelt sag. Miljøministerens kompetence bliver delegeret til Miljøstyrelsen, når vandområdeplanerne 2021-2027 offentliggøres i endelig form. (s. 769)

4.x Bevis byrde

Ellen Margrete Basse mener departementet pålægger myndigheder der skal træffe en afgørelse en bevisbyrde hvor de skal dokumentere at der ikke vil indtræde en forringelse som er det modsatte af den risikovurdering som EU-domstolen baserer på principperne i artikel 192 stk 1 TEUF herunder forsigtighedsprincippet.

Ellen Margrethe Basse mener at myndighedernes pålagte bevisbyrde nødvendiggør at vejledningerne indeholder en beskrivelse af hvem der skal foretage målinger.

Konkrete nye projekter, omfattet af miljøvurderingsloven, vil skulle miljøvurderes. Herved afdækkes de miljømæssige konsekvenser ved projekterne, og det kan sikres, at projekterne er forenelige med den beskyttelse og de mål, som gælder for vandmiljø og natur. Desuden gælder generelt, at myndigheder ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Myndigheder skal herved og uafhængigt af miljøvurderingsloven sikre, at der tilvejebringes de nødvendige oplysninger om forventet miljøeffekt.

4.x overvågningsforpligtigelse

Ellen Margrethe Basse spørger, hvordan ministeriet kan se bort fra, at Danmark ikke har levet op til de overvågningsforpligtelser, der er fastlagt ved vandrammedirektivet.

Ellen Margrethe Basse pointerer på baggrund af EU-dommen France Nature Environment, at manglende data om miljøfarlige stoffer ikke er en gyldig undskyldning, som de nationale myndigheder kan fremføre som begrundelse for ikke at gribe ind over for forringelser, og henviser til vandrammedirektivets artikel 11.

4.x Manglende viden om MFS-koncentrationer

Ellen Margrethe Basse påpeger en mangel på oplysninger om koncentrationer af relevante kvalitetskrav når departementet ligger til grund for, i vejledningen, at der foreligger konkrete oplysninger af koncentrationen herunder overskridelser af de relevante kvalitetskrav.

Miljøministeriet er enig i kategoriseringen af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer som

en grænseoverskridende påvirkning. Af sammenfatningen af indsatsprogram i forslag til vandområdeplanerne fremgår (afsnit 7.7), at: "For at kunne udpege konkrete indsatser er der behov for at nedbringe antallet af overfladevandområder i ukendt tilstand for så vidt angår miljøfarlige forurenende stoffer og forbedre grundlaget for klassificering af tilstanden". For alle fire Vandområdedistrikter gælder det, at der er afsat midler til at tilvejebringe yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet frem mod 2024, herunder sikre en relevant overvågning, der giver den nødvendige viden om vandmiljøet og dermed et bedre grundlag for formuleringen af et indsatsprogram for miljøfarlige forurenende stoffer." Der er således ikke med indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter fastlagt konkrete foranstaltninger til nedbringelse af tilførsel af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder (s. 761)

Miljøministeriets bemærkning: Miljøministeriet har som led i Strategien for miljøfarlige stoffer iværksat eller planlægger iværksættelse af en række initiativer, som har til formål at få et bedre overblik over forureninger med miljøfarlige forurenende stoffer og få et tilstrækkeligt vidensgrundlag til ved genbesøget i 2023/2024 at kunne beslutte de nødvendige indsatser. Initiativerne skal blandt andet give mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet og kilder til miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøministeriet har bl.a. igangsat projekter om kildeopsporing og iværksat et stort fagligt arbejde med at opdatere og fastsætte nye miljøkvalitetskrav. Herudover arbejder Miljøministeriet på at videreudvikle overvågningen ved bl.a. at udvikle modeller til at estimere koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområder. Miljøministeriet er opmærksom på, at modellering kræver et tilstrækkeligt datagrundlag, og at der også er behov for fysisk prøvetagning. Miljøministeriet har nedsat et partnerskab for miljøfarlige stoffer på tværs af myndigheder og interesseorganisationer, som skal være med til at identificere virkningsfulde foranstaltninger til at reducere forurening med miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. Der vil ved genbesøget i 2023/2024 blive taget stilling til indsatser, herunder finansiering. (s. 210)

Vandrammedirektivet forpligter til at iværksætte foranstaltninger til beskyttelse, forbedring og restaurering af overfladevandområdet med henblik på at opnå god tilstand for alle kvalitetselementerne. Eventuel manglende viden om forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i et vandområde eller manglende overholdelse af miljøkvalitetskrav for et eller flere sådanne stoffer afskærer ikke forpligtelser til at iværksætte foranstaltninger over for øvrige påvirkninger af vandområdets tilstand. (s. 210)

- **Metaller (svares på herunder)**
- **Kritik af måling af koncentrationer langt fra udledningskilden**

I Miljøministeriets Strategi for miljøfarlige stoffer og i vandområdeplanerne er der fokus på vidensopbygning på området. Miljøministeriet planlægger herunder en række initiativer for at få mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet. Der er f.eks. igangsat et større arbejde med at udarbejde miljøkvalitetskrav for 29 stoffer og stofgrupper, hvor der ikke er fastsat miljøkvalitetskrav for den matrice, hvori stofferne overvåges. Derudover har ministeriet igangsat et større arbejde med at udvikle modeller, som kan anvendes til at estimere stofkoncentrationen i områder, hvor der ikke er foretaget målinger for miljøfarlige forurenende stoffer. Der arbejdes konkret på en model, som skal kunne estimere koncentrationen af metaller i vandløbsvandområder, der ikke overvåges, på grundlag af data om udledninger og overvågningsdata fra repræsentative vandløbsvandområder. Overvågningen af forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområderne i regi af det nationale overvågningsprogram, NOVANA, er primært tilrettelagt, så den kan tilvejebringe et generelt overblik over tilstanden i vandområderne og følge udviklingen heri. NOVANA omfatter ikke nærmere lokale undersøgelser i forbindelse med konkrete udledninger, idet sådanne undersøgelser hører under tilsynet efter miljøbeskyttelsesloven, som varetages af den relevante

myndighed. Miljøministeriet kan oplyse, at det fremgår af spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hver-dagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-reanser-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>), hvornår en påvirkning udgør en forringelse eller hindrer målopfyldelse, herunder mulighed for at indregne fortynding.

Vandrammedirektivets generelle miljømål for vandløb, søer og kystvande er god overfladevandstilstand. Ved god overfladevandstilstand forstås, at både den økologiske tilstand og kemiske tilstand som minimum er god i et overfladevandområde. Herunder at der er god tilstand for alle biologiske, hydromorfologiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer. (s.776).

Miljøministeriet vurderer, at den nuværende overvågning for kystvande generelt lever op til kravene i Vandrammedirektivet.

- Atmosfærisk disposition
- a) Power to X (carbon capture anlæg)
- 3) Blandingszoner
- a) Overskridelse af MKK
- b) Vandrammedirektivet

Miljøministeriets bemærkninger: Miljømålsbekendtgørelsen § 4 gennemfører vandrammedirektivets art. 4, stk. 7. Det bemærkes, at bestemmelsen kun angår aktiviteter, der fysisk ændrer vandområdernes karakteristika.

Fysisk-kemiske påvirkninger, herunder påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne, kan som alt overvejende udgangspunkt kun håndteres inden for rammerne af reglerne om blandingszoner, der udpeges i forbindelse med den konkrete miljøgodkendelse af aktiviteten. Det vil således ikke være muligt at fastlægge mindre strenge miljømål, eller i øvrigt ophæve de mål, der måtte gælde for berørte vandområder. (XXX) og vil være uforenelige med direktivets beskyttelse, som kun kan fraviges inden for de begrænsede situationer, der er beskrevet i direktivets bestemmelser om undtagelser.

- 4) Fremtidsklimasikret vandløbsindsats

Ad 1: Danske Vandløbs høringssvar

Danske Vandløbs mener, at når nu der afsættes penge til konkrete fysiske indsatser for vandløb opfordrer Danske Vandløb til at der indtænkes klimatilpasning i indsatserne.

Miljøministeriets svar:

Fremtidsklimasikret vandløbsindsats:

De fastlagte fysiske vandløbsindsatser i vandområdeplanerne er som udgangspunkt baseret på forslag fra kommuner og vandråd. Kommuner og vandråd har som led i arbejdet kunne inddrage de væsentlige synergier, der kan være af vandløbsindsatser på fx natur, biodiversitet og klima. Vandløbsrestaurering kan fx medvirke til at afbøde negative konsekvenser ved øget nedbør og tørke, men bidrager også til mere biodiversitet. Derudover er der fastlagt indsatser, der omfatter restaurering af ådale, der ud over at forbedre tilstanden i vandløb, kan have positive synergier i form af øget biodiversitet, reduktion af kvælstof og CO₂ og i relation til klimatilpasning; vandparkering.

Commented [JCPB1]: Ivan

Det er kommunernes der som vandløbsmyndighed har ansvar for sikre, at regulativerne indeholder de tilstrækkelige forskrifter/foranstaltninger til at vedligeholde vandløbet under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvalitet, bl.a. målet om god økologisk tilstand.

Virkemidler ift. klimaindsatsen:

De fysiske vandløbsindsatser omfatter i alt syv typer af indsatser (mindre strækningbaserede restaureringer, genslyngning, restaurering af ådale, åbning af rørlagte strækninger, fjernelse af fysiske spærringer, etablering af okkeranlæg og etablering af sandfang), der kan dække brugen af flere forskellige virkemidler. De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb.

Der er frem mod genbesøg af vandområdeplanerne i 2024 igangsat en overlapsanalyse bl.a. med henblik på at vurdere allerede igangsatte eller planlagte tiltag, der kan have positiv effekt på vandløbenes tilstand, fx natur-, klima-, eller kvælstofindsatser.

HØRINGSNOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2022-2514
Ref. JECPB
Den 20. november 2023

Høringsnotat vedr. vejledning til indsatsbekendtgørelsen

Vejledningen blev i udkast sendt i ekstern høring den xx. xxxx 2023 med frist for afgivelse af høringssvar den xx. xxxx 2023.

Som følge af den offentlige høring er der foretaget xxxxxxxx

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra xx organisationer og virksomheder.

Følgende 5 høringsparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse:

- Ffff
- Ffff
- Fffff
- Ffffff
- ffffff

Miljøministeriet takker alle høringsparter for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

1. Miljøministeriets fortolkning af gældende ret

Der er i alt modtaget XX høringssvar, der omhandler hvorvidt ”udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen for vandområdedisktriker” lever op til gældende ret.

1.x EU-direktiver

Miljøministeriets bemærkninger: Vandrammedirektivet sætter mål om god tilstand og om at undgå forringelser i alt overfladevand og grundvand. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte medlemsstater dog et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål i vandområdeplanerne. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for indfrielse af vandrammedirektivets målsætninger.

Denne udvælgelse sker i Danmark på baggrund af en række kriterier, som er fastlagt med henblik på så vidt muligt at favne de vandløb, der vurderes at have betydning for indfrielsen af vandrammedirektivets mål og formål. I vandplanlægningen for 2021-2027 indgår på denne baggrund vandløb med et opland under 10 km², hvis de har en dokumenteret høj naturværdi i form af en god økologisk tilstand eller høj økologisk tilstand, eller har et fysisk potentiale til at opnå en sådan tilstand.

Miljøministeriet er ikke enig i, at der er givet divergerende meldinger om vandløb uden et konkret miljømål i forhold til "ikke forringelses-princippet". Det gælder således fortsat, at vandløb uden et konkret miljømål ikke må påvirkes, hvis det forringer tilstanden i et vandløb med et konkret mål eller forhindrer, at målet kan nås, jf. ovenfor. Vandløb uden konkret miljømål er desuden fortsat beskyttet af natur- og miljølovgivningen.

Miljøministeriets bemærkninger: Miljøministeriet bemærker, at alle vandløb og søer i Danmark er omfattet af vandrammedirektivets formål, men det betyder ikke, at alle søer og vandløb der ved også skal have et miljømål og være beskyttet mod forringelse – det krav er kun relevant for vandløb og søer, der vurderes at udgøre overfladevandområder, dvs. en afgrænset og betydelig mængde overfladevand. Det følger direkte af vandrammedirektivets artikel 4 om miljømål. Alle vandløb med et afstrømningsområde større end 10 km² skal være omfattet af et miljømål. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte EU-medlemsstater et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for vandrammedirektivets formål, det vil sige vandløbets betydning for vandøkosystemerne og tilknyttet terrestrisk natur. Efter vandrammedirektivet skal alle søer større end 50 ha være omfattet af et miljømål. Dog er det muligt at vælge en mindre deskriptor for størrelse på grund af naturgivne forhold. Det har Danmark gjort, og afskærer som udgangspunkt søer ved 5 ha, da der findes mange små søer i landet. Miljøministeriet vurderer, at den danske fortolkning af vandrammedirektivet er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. (752)

1.x Forringelses begrebet

Vejdirektoratet er tvivl om hvorvidt vejledningens fortolkning af begrebet forringelser lever op til forpligtelser i vandrammedirektivet og beder ministeriet om et fortolkningsbidrag.

Miljøministeriet forstår forringelses

Efter vandrammedirektivet skal forringelse af vandforekomsternes aktuelle tilstand forebygges, og påvirkninger som forhindrer, at berørte vandforekomster ikke har en tilstand, der svarer til vandrammedirektivets mål om god tilstand, **herunder bl.a. god økologisk tilstand**, skal som udgangspunkt nedbringes til et niveau, der ikke forhindrer målopfyldelse. Vandplanlægningen er baseret på en række faktuelle oplysninger om tilstand og belastningsforhold fra bl.a. det nationale overvågningsprogram NOVANA, men også en række oplysninger fra kommunerne om bl.a. påvirkninger af vandløb m.v. Overvågningsprogrammet NOVANA revideres hvert 6. år sammen med det øvrige grundlag for vandplanlægningen. Miljøstyrelsen er ved at opdatere det nuværende NOVANA-overvågningsprogram for en ny flerårig periode. Der kan i den forbindelse tages stilling til den fremadrettede overvågning i vandområder, der ikke opfylder målsætningen.

- a) EU domstolens praksis

2) Planperiode

- a) Målopfyldelse

Miljøministeriets bemærkning vedrørende udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, afsnit 8.3.1.

"Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås".

Miljøministeriet ligger vægt på at der i det pågældende vandområde kan være tale om en påvirkning og ikke en forringelse af overfladevandområdets tilstand. Ifølge EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 Association France Nature Environments **punkt 18?**

"Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i sin dom af 1. juli 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), fastslog, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60/EF skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse i henhold til stk. 6 og 7 i nævnte artikel – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato."

"Domstolen har i den henseende fastslået, at artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60 ikke begrænser sig til ved en programmatisk formulering at anføre simple mål for forvaltningsplaner, men har bindende virkning, så snart det pågældende vandområdes økologiske tilstand er fastslået, i alle faser i den procedure, der er fastlagt ved dette direktiv. Denne bestemmelse indeholder således ikke kun programmatiske forpligtelser, men vedrører også enkeltprojekter (jf. i denne retning dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, præmis 43 og 47)."

"artikel 4 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre »forringelse« af området i nævnte bestemmelses forstand."

En afgørelse om godkendelse af en udledning må ikke tage udgangspunkt i at udledningen vil foresage en forringelse i et overfladevandområde jf. de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandrammedirektivets **(paragraf? stk?)**. Miljøministeriet forstår vandrammedirektivets artikel 4 således at aktiviteter der påvirker et overfladevandområde men neutraliseres inden planperiodens afslutning, ikke forhindrer de indsatsprogrammer myndighederne udfører jf. Vandrammedirektivets artikel 4, med henblik på at opnå målopfyldelse i planperioden. Den pågældende miljømyndighed er i overensstemmelse med vandrammedirektivet og sag C525/20 Association France Nature Environments forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for det berørte vandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand. Alle afgørelser om udledningstilladelser skal fortsat opfylde krav jf. lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 5 om miljøbeskyttelse.

Miljøministeriet og Miljøstyrelsen arbejder på en række virkemidler der til at fremskønne processen for god-tilstand i vandområderne herunder

Hvordan forstår Mim forsigtighedsprincippet i forbindelse med at tillade en påvirkning og princippet Om at forebygge indsatsen for kvaliteten af vandområderne?

3) Regnvand og vejvand (Egen titel, men høre måske indeunder administrationsmodellen) (kan evt. kaldes diffuse kilder?)

Miljøministeriets bemærkninger: Fristen for målopfyldelse er direktivbunden og ufravigelig. Miljøministeriet bemærker desuden at videreførte indsatser fra VP2 har været kendt siden forrige planperiode. Det betyder, at indsatserne som minimum skal være igangsat inden udgangen af 2027. Er kommunen i tvivl om den nærmere gennemførelse af en spildevandsindsats, kan Miljøstyrelsen kontaktes for vejledning. (s. 768)

Miljøministeriets bemærkninger: Der er ikke forskel i tilgangen ved vurdering af en påvirkning. Det afgørende er, om påvirkningen – punktkilde eller diffus kilde – forringer tilstanden eller forhindrer, at målet for berørte vandforekomster bliver nået. Det er en konkret vurdering ud fra påvirkningens karakter, eventuelle øvrige eksisterende og/eller planlagte påvirkninger og de berørte vandforekomsters aktuelle tilstand og særlige karakteristika. Det er efter Miljøministeriets opfattelse ikke nødvendigt at præcisere dette yderligere i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. (s. 766)

Regnvandsudløb kan primært være et problem i forhold til den kemiske tilstand eller den økologiske tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne. Der vil i forbindelse med genbesøget i 2023/2024 blive overvejet indsatser i forhold til den kemiske tilstand og økologiske tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøstyrelsen vil på baggrund af ny viden opdatere bekendtgørelsen og spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/naturvand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renservi-det/spoergsmaalog-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) med henblik på at sikre, at understøtte kommunernes arbejde. (s. 575)

Det er kommunen og spildevandsforsyningen, der med deres detaillkendskab til de regnbetingede overløb vurderer, hvilke tiltag over for regnbetingede overløb der er behov for at gennemføre, så udledningerne ikke er årsag til, at miljømålet for det omhandlende vandområde ikke kan opfyldes, jf. vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres tiltag over for alle regnbetingede overløb i oplandet til et udpeget vandområde. I MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027 er der en vejledende visning af alle regnbetingede overløb i oplande til de udpegede vandområder. I plandokumentet er alle 44 regnbetingede overløb i oplandet til de 11 udpegede vandløb angivet i indsatskemaet. (s. 577)

- 4) Ellen Margrethe Basse
a) Afgørelsesbegrebet
b) Handlepligt

MFS-målinger

- c) Administrationsmodellen
Myndigheder skal administrere i overensstemmelse vandrammedirektivets almindelige principper

om at forebygge forringelse m.v., som implementeret i "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter". Det fremgår således af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at "Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres." (s. 278)

Miljøministeriets bemærkninger: Det fremgår af Miljørapport for vandområdeplanerne 2021-2027, side 10-11, at ifølge miljøvurderingsloven, skal den myndighed, der gennemfører en miljøvurdering, udarbejde en miljørapport, der vurderer den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens mål og geografiske anvendelsesområde. Miljørapporten udarbejdes på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i lovens bilag 4, herunder bl.a. en skitse af planens indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer og programmer, de relevante aspekter af den nuværende miljøtilstand og dens sandsynlige udvikling, hvis planen ikke gennemføres samt miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt. Konkrete projekter, som følger af implementeringen af indsatsprogrammet til vandområdeplanerne 2021-2027, kan efter omstændighederne være særskilt omfattet af reglerne om miljøvurdering, jf. bilag 1 og 2 i miljøvurderingsloven. Det betyder, at der forud for iværksættelsen af foranstaltningen (projektet), skal foretages en screening af og/eller en miljøvurdering med en efterfølgende tilladelse til det konkrete projekt. (s. 761)

- **Vurderinger**

Vejdirektoratet ser gerne, at det i vejledningen tydeliggøres, hvorledes vurderingen af miljøfarlige forurenede stoffer hidrørende fra forskellige og spredte kilder skal foretages i forbindelse med tilladelser efter indsatsbekendtgørelsens § 8
Vejdirektoratet finder det uhensigtsmæssigt at blive pålagt et krav til håndtering af miljøfarlige stoffer fra anden forureningskilde (eksempel en landbrugsvirksomhed).

Skal kommuner revidere eksisterende udledningstilladelser?

Odense Kommune fastslår, at indsatsbekendtgørelsens § 8 og vejledningen hertil, fastlægger meget stramme og svært håndterbare rammer for muligheden for at opnå, henholdsvis at meddele, tilladelse til ny eller øget udledning (...)

Miljøministeriets bemærkninger: De mål, der gælder for vandområderne, skal overholdes. Der er ikke muligt ud fra en proportionalitetsbetragtning at tillade udledninger, der forhindrer målene. Hvis der skal skabes plads til en udledning, kan dette kun ske ved at reducere øvrige udledninger eller oprensning af eksisterende forureninger, der ikke skyldes en igangværende udledning. Hvis der er et indsatsbehov for f.eks. kvælstof i et vandområde kan der ikke ske yderligere udledning, medmindre udledning er ubetydelig for vandområdets tilstand og opfyldelse af målet. Det er derfor vurderet nødvendigt med en konkret vurdering af hver enkelt sag. Miljøministerens kompetence bliver delegeret til Miljøstyrelsen, når vandområdeplanerne 2021-2027 offentliggøres i endelig form. (s. 769)

- **Bevis byrde/overvågningsforpligtigelse**

Konkrete nye projekter, omfattet af miljøvurderingsloven, vil skulle miljøvurderes. Herved afdækkes de miljømæssige konsekvenser ved projekterne, og det kan sikres, at projekterne er forenelige med den beskyttelse og de mål, som gælder for vandmiljø og natur. Desuden gælder generelt, at myndigheder ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden

for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Myndigheder skal herved og uafhængigt af miljøvurderingsloven sikre, at der tilvejebringes de nødvendige oplysninger om forventet miljøeffekt.

d) Manglende viden om MFS-koncentrationer

Miljøministeriet er enig i kategoriseringen af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer som en grænseoverskridende påvirkning. Af sammenfatningen af indsatsprogram i forslag til vandområdeplanerne fremgår (afsnit 7.7), at: "For at kunne udpege konkrete indsatser er der behov for at nedbringe antallet af overfladevandområder i ukendt tilstand for så vidt angår miljøfarlige forurenende stoffer og forbedre grundlaget for klassificering af tilstanden". For alle fire Vandområdedistrikter gælder det, at der er afsat midler til at tilvejebringe yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet frem mod 2024, herunder sikre en relevant overvågning, der giver den nødvendige viden om vandmiljøet og dermed et bedre grundlag for formuleringen af et indsatsprogram for miljøfarlige forurenende stoffer." Der er således ikke med indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter fastlagt konkrete foranstaltninger til nedbringelse af tilførsel af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder (s. 761)

Miljøministeriets bemærkning: Miljøministeriet har som led i Strategien for miljøfarlige stoffer iværksat eller planlægger iværksættelse af en række initiativer, som har til formål at få et bedre overblik over forureninger med miljøfarlige forurenende stoffer og få et tilstrækkeligt vidensgrundlag til ved genbesøget i 2023/2024 at kunne beslutte de nødvendige indsatser. Initiativerne skal blandt andet give mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet og kilder til miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøministeriet har bl.a. igangsat projekter om kildeopsporing og iværksat et stort fagligt arbejde med at opdatere og fastsætte nye miljøkvalitetskrav. Herudover arbejder Miljøministeriet på at videreudvikle overvågningen ved bl.a. at udvikle modeller til at estimere koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområder. Miljøministeriet er opmærksom på, at modellering kræver et tilstrækkeligt datagrundlag, og at der også er behov for fysisk prøvetagning. Miljøministeriet har nedsat et partnerskab for miljøfarlige stoffer på tværs af myndigheder og interesseorganisationer, som skal være med til at identificere virkningsfulde foranstaltninger til at reducere forurening med miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. Der vil ved genbesøget i 2023/2024 blive taget stilling til indsatser, herunder finansiering. (s. 210)

Vandrammedirektivet forpligter til at iværksætte foranstaltninger til beskyttelse, forbedring og restaurering af overfladevandområdet med henblik på at opnå god tilstand for alle kvalitetselementerne. Eventuel manglende viden om forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i et vandområde eller manglende overholdelse af miljøkvalitetskrav for et eller flere sådanne stoffer afskærer ikke forpligtelser til at iværksætte foranstaltninger over for øvrige påvirkninger af vandområdets tilstand. (s. 210)

- **Metaller (svares på herunder)**
- **Kritik af måling af koncentrationer langt fra udledningskilden**

I Miljøministeriets Strategi for miljøfarlige stoffer og i vandområdeplanerne er der fokus på vidensopbygning på området. Miljøministeriet planlægger herunder en række initiativer for at få mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet. Der er f.eks. igangsat et større arbejde med at udarbejde miljøkvalitetskrav for 29 stoffer og stofgrupper, hvor der ikke er fastsat miljøkvalitetskrav for den matrice, hvori stofferne overvåges. Derudover har ministeriet igangsat et større arbejde med at udvikle modeller, som kan anvendes til at estimere stofkoncentrationen i områder, hvor der ikke er

foretaget målinger for miljøfarlige forurenende stoffer. Der arbejdes konkret på en model, som skal kunne estimere koncentrationen af metaller i vandløbsvandområder, der ikke overvåges, på grundlag af data om udledninger og overvågningsdata fra repræsentative vandløbsvandområder. Overvågningen af forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområderne i regi af det nationale overvågningsprogram, NOVANA, er primært tilrettelagt, så den kan tilvejebringe et generelt overblik over tilstanden i vandområderne og følge udviklingen heri. NOVANA omfatter ikke nærmere lokale undersøgelser i forbindelse med konkrete udledninger, idet sådanne undersøgelser hører under tilsynet efter miljøbeskyttelsesloven, som varetages af den relevante myndighed. Miljøministeriet kan oplyse, at det fremgår af spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hver-dagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-reenser-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>), hvornår en påvirkning udgør en forringelse eller hindrer målopfyldelse, herunder mulighed for at indregne fortynding.

Vandrammedirektivets generelle miljømål for vandløb, søer og kystvande er god overfladevandstilstand. Ved god overfladevandstilstand forstås, at både den økologiske tilstand og kemiske tilstand som minimum er god i et overfladevandområde. Herunder at der er god tilstand for alle biologiske, hydromorfologiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer. (s.776).

Miljøministeriet vurderer, at den nuværende overvågning for kystvande generelt lever op til kravene i Vandrammedirektivet.

- Atmosfærisk disposition
- e) Power to X (carbon capture anlæg)
- 5) Blandingszoner
 - a) Overskridelse af MKK
 - b) Vandrammedirektivet

Miljøministeriets bemærkninger: Miljømålsbekendtgørelsen § 4 gennemfører vandrammedirektivets art. 4, stk. 7. Det bemærkes, at bestemmelsen kun angår aktiviteter, der fysisk ændrer vandområdernes karakteristika.

Fysisk-kemiske påvirkninger, herunder påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne, kan som alt overvejende udgangspunkt kun håndteres inden for rammerne af reglerne om blandingszoner, der udpeges i forbindelse med den konkrete miljøgodkendelse af aktiviteten. Det vil således ikke være muligt at fastlægge mindre strenge miljømål, eller i øvrigt ophæve de mål, der måtte gælde for berørte vandområder. (XXX) og vil være uforenelige med direktivets beskyttelse, som kun kan fraviges inden for de begrænsede situationer, der er beskrevet i direktivets bestemmelser om undtagelser.

- 6) Fremtidsklimasikret vandløbsindsats

Ad 1: Danske Vandløbs høringssvar

Danske Vandløbs mener, at når nu der afsættes penge til konkrete fysiske indsatser for vandløb opfordrer Danske Vandløb til at der indtænkes klimatilpasning i indsatserne.

Miljøministeriets svar:

Fremtidsklimasikret vandløbsindsats:

Commented [JCPB1]: Ivan

De fastlagte fysiske vandløbsindsatser i vandområdeplanerne er som udgangspunkt baseret på forslag fra kommuner og vandråd. Kommuner og vandråd har som led i arbejdet kunne inddrage de væsentlige synergier, der kan være af vandløbsindsatser på fx natur, biodiversitet og klima. Vandløbsrestaurering kan fx medvirke til at afbøde negative konsekvenser ved øget nedbør og tørke, men bidrager også til mere biodiversitet. Derudover er der fastlagt indsatser, der omfatter restaurering af ådale, der ud over at forbedre tilstanden i vandløb, kan have positive synergier i form af øget biodiversitet, reduktion af kvælstof og CO₂ og i relation til klimatilpasning; vandparkering.

Det er kommunernes der som vandløbsmyndighed har ansvar for sikre, at regulativerne indeholder de tilstrækkelige forskrifter/foranstaltninger til at vedligeholde vandløbet under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvalitet, bl.a. målet om god økologisk tilstand.

Virkemidler ift. klimaindsatsen:

De fysiske vandløbsindsatser omfatter i alt syv typer af indsatser (mindre strækningsbaserede restaureringer, genslyngning, restaurering af ådale, åbning af rørlagte strækninger, fjernelse af fysiske spærringer, etablering af okkeranlæg og etablering af sandfang), der kan dække brugen af flere forskellige virkemidler. De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb.

Der er frem mod genbesøg af vandområdeplanerne i 2024 igangsat en overlapsanalyse bl.a. med henblik på at vurdere allerede igangsatte eller planlagte tiltag, der kan have positiv effekt på vandløbenes tilstand, fx natur-, klima-, eller kvælstofindsatser.

HØRINGSNOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2022-2514
Ref. JECPB
Den 20. november 2023

Høringsnotat vedr. vejledning til indsatsbekendtgørelsen

Vejledningen blev i udkast sendt i ekstern høring den xx. xxxx 2023 med frist for afgivelse af høringssvar den xx. xxxx 2023.

Som følge af den offentlige høring er der foretaget xxxxxxxx

Miljøministeriet har modtaget høringssvar fra xx organisationer og virksomheder.

Følgende 5 høringssvar har fremsendt bemærkninger til udkastet til bekendtgørelse:

- Ffff
- Ffff
- Fffff
- Fffffff
- fffffff

Miljøministeriet takker alle høringssvarer for deres afgivne høringssvar.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv.

Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

1. xxxxx
2. xxxxx
3. xxxxx
4. xxxxxxx
5. xxxxx

1. Miljøministeriets fortolkning af gældende ret

Der er i alt modtaget XX høringssvar, der omhandler hvorvidt "udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen for vandområdedisktriker" lever op til gældende ret.

1.x EU direktiver

Danmarks Naturfredningsforening mener at der i vejledningen indgår en væsentlighedsvurdering ved myndigheders stillingtagen til, om der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer når miljøkvalitetskravet er overskredet i vandområdet. DN mener det er i strid med forpligtigelser som danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet.

Sund&Bælt tvivler på om vejledningen lever op til direktiv om miljøkvalitetskrav med den nuværende mængde af målepunkter.

Miljøministeriets bemærkninger: Vandrammedirektivet sætter mål om god tilstand og om at

undgå forringelser i alt overfladevand og grundvand. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte medlemsstater dog et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål i vandområdeplanerne. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for indfrielse af vandrammedirektivets målsætninger. Denne udvælgelse sker i Danmark på baggrund af en række kriterier, som er fastlagt med henblik på så vidt muligt at favne de vandløb, der vurderes at have betydning for indfrielsen af vandrammedirektivets mål og formål. I vandplanlægningen for 2021-2027 indgår på denne baggrund vandløb med et opland under 10 km², hvis de har en dokumenteret høj naturværdi i form af en god økologisk tilstand eller høj økologisk tilstand, eller har et fysisk potentiale til at opnå en sådan tilstand.

Miljøministeriet er ikke enig i, at der er givet divergerende meldinger om vandløb uden et konkret miljømål i forhold til "ikke forringelses-princippet". Det gælder således fortsat, at vandløb uden et konkret miljømål ikke må påvirkes, hvis det forringer tilstanden i et vandløb med et konkret mål eller forhindrer, at målet kan nås, jf. ovenfor. Vandløb uden konkret miljømål er desuden fortsat beskyttet af natur- og miljølovgivningen.

Miljøministeriets bemærkninger: Miljøministeriet bemærker, at alle vandløb og søer i Danmark er omfattet af vandrammedirektivets formål, men det betyder ikke, at alle søer og vandløb der ved også skal have et miljømål og være beskyttet mod forringelse – det krav er kun relevant for vandløb og søer, der vurderes at udgøre overfladevandområder, dvs. en afgrænset og betydelig mængde overfladevand. Det følger direkte af vandrammedirektivets artikel 4 om miljømål. Alle vandløb med et afstrømningsområde større end 10 km² skal være omfattet af et miljømål. For vandløb med et opland mindre end 10 km² har de enkelte EU-medlemsstater et vist nationalt skøn til at definere, hvilke vandløb der skal være omfattet af et konkret miljømål. Det afgørende er i denne sammenhæng vandløbets betydning for vandrammedirektivets formål, det vil sige vandløbets betydning for vandøkosystemerne og tilknyttet terrestrisk natur. Efter vandrammedirektivet skal alle søer større end 50 ha være omfattet af et miljømål. Dog er det muligt at vælge en mindre deskriptor for størrelse på grund af naturgivne forhold. Det har Danmark gjort, og afskærer som udgangspunkt søer ved 5 ha, da der findes mange små søer i landet. Miljøministeriet vurderer, at den danske fortolkning af vandrammedirektivet er i overensstemmelse med EU-lovgivningen. (752)

1.x Forringelses begrebet

Vestforbrænding ønsker departementets godkendelse af forståelsen af forringelsesbegrebet. Vestforbrændingen forstår begrebet således at en atmosfærisk deposition ikke nødvendigvis vil føre til en forringelse af vandområdet.

Vestforbrændingen ønsker departementets godkendelse af forståelsen af forringelsesbegrebet.

Vestforbrændingen tolker en udledning, der medføre en ikke-målbar stigning i koncentrationen af et forurenende stof, normalt ikke vil kunne opfattes som en forringelse af vandområdet.

Horsens Kommune mener vejledningen er i strid med forpligtigelsen til at sætte beskyttelsestærsklen så lavt som muligt til forebyggelse af forringelser af tilstanden jf. bl.a. C-461/13, og forpligtigelsen til at opnå målopfyldelse.

Miljøministeriet forstår forringelses

Efter vandrammedirektivet skal forringelse af vandforekomsternes aktuelle tilstand forebygges, og påvirkninger som forhindrer, at berørte vandforekomster ikke har en tilstand, der svarer til vandrammedirektivets mål om god tilstand, herunder bl.a. god økologisk tilstand, skal som udgangspunkt nedbringes til et niveau, der ikke forhindrer målopfyldelse. Vandplanlægningen er baseret på en række faktuelle oplysninger om tilstand og belastningsforhold fra bl.a. det nationale overvågningsprogram NOVANA, men også en række oplysninger fra kommunerne om bl.a. påvirkninger af vandløb m.v. Overvågningsprogrammet NOVANA revideres hvert 6. år sammen med det øvrige grundlag for vandplanlægningen. Miljøstyrelsen er ved at opdatere det nuværende

NOVANA-overvågningsprogram for en ny flerårig periode. Der kan i den forbindelse tages stilling til den fremadrettede overvågning i vandområder, der ikke opfylder målsætningen.

1.x EU domstolens praksis

Der er i alt modtaget XX høringssvar, der omhandler hvorvidt ”udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen for vandområdedisktriker” lever op til EU-domstolens praksis.

Danmarks Naturfredningsforening mener, vejledningen er i strid med EU-afgørelsen omhandlende Association France Nature Environment.

Horsens Kommune spørger om Miljøministeriet har forholdt sig til EU-domstolens praksis vedrørende forståelsen af en kortvarig midlertidig forringelse?

NIRAS mener vejledningen er i strid med EU-domme og vandrammedirektivets formålsparagraf om en stadig forbedring af vandmiljøets tilstand.

NIRAS mener at udledningstilladelser givet på den baggrund at koncentrationen i et repræsentativt målepunkt ikke stiger er i strid med EU-domstolens praksis.

1.x forsigtighedsprincippet

Landbrug og Fødevarer mener der mangler kriterier for indførelsen af forsigtighedsprincippet og pointere at manglende kriterier vil skabe usikkerhed for virksomheder da de ikke kan forudsige hvordan de skal leve op til kravene i vejledningen.

2. Blandingszoner

Danmarks Naturfredningsforening mener at der ikke er belæg for fremtidige væsentlighedsvurderinger til accept af overskridelser af miljøkvalitetskravene, også udenfor de udlagte blandingszoner rand på 5% af det generelle kvalitetskrav for vand.

Danmarks Naturfredningsforening mener at der ikke kan anvendes blandingszoner i vandområder med ikke-god tilstand jf. one-out-all out princippet. Da yderligere udledninger kan føre til en forringelse af vandområdet.

Rent Havmiljø mener at regler for blandingszoner går imod forsigtighedsprincippet forelagt EU.

Vestforbrænding spørger om hvorledes reglerne for blandingszoner forholder sig til kriteriet om målbarhed i vejledningen.

NIRAS mener at der ikke bør kunne meddeles udledningstilladelser, herunder blandingszoner, i vandområder så længe der ikke er tilstrækkelig kildeopsporing og planer for indsatser, især i vandområder hvor miljøkvalitetskravet er overskredet.

NIRAS og Rent Havmiljø mener at udlægnen af blandingszoner hvor miljøkvalitetskravet er overskredet er i strid med EU-direktiver.

Horsens Kommune spørger om det er muligt at udlægge en blandingszone for almindeligt belastede regnvandsudledninger.

Horsens Kommune mener det er uklart hvorfra hjemlen til, at et miljøkvalitetskrav, der i forvejen er overskredet kan overskrides med 5%.

3. Planperiode

3.x Målopfylde

HOFOR spørger om det er rigtigt forstået at der må udledes i pågældende vandområder i ”ukendt-tilstand” såfremt vandkvalitetskriteriet for relevante stoffer er overholdt i de konkrete udledninger? Rent Havmiljø mener vejledningen giver anledning til at kunne udlede større mængder miljøfarlige stoffer, trods vandrammedirektivets 2027 målsætning.

Tænketanken Hav og WSP mener vejledningens fortolkning af forringelsesbegrebet giver anledning til større udledning af miljøfarlige stoffer og tvivler på at denne fortolkning vil bidrage til målopfylde jf. vandrammedirektivet.

Miljøministeriets bemærkningerne vedrørende udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, afsnit 8.3.1.

"Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås".

Miljøministeriet ligger vægt på at der i det pågældende vandområde kan være tale om en påvirkning og ikke en forringelse af overfladevandområdets tilstand. Ifølge EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 Association France Nature Environments punkt 18?

"Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i sin dom af 1. juli 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), fastslog, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i)-iii), i direktiv 2000/60/EF skal fortolkes således, at medlemsstaterne – medmindre der indrømmes en fravigelse i henhold til stk. 6 og 7 i nævnte artikel – er forpligtede til at nægte at godkende et enkeltprojekt, såfremt det kan medføre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato."

"Domstolen har i den henseende fastslået, at artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60 ikke begrænser sig til ved en programmatisk formulering at anføre simple mål for forvaltningsplaner, men har bindende virkning, så snart det pågældende vandområdes økologiske tilstand er fastslået, i alle faser i den procedure, der er fastlagt ved dette direktiv. Denne bestemmelse indeholder således ikke kun programmatiske forpligtelser, men vedrører også enkeltprojekter (jf. i denne retning dom af 1.7.2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, præmis 43 og 47)."

"artikel 4 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre »forringelse« af området i nævnte bestemmelses forstand."

En afgørelse om godkendelse af en udledning må ikke tage udgangspunkt i at udledningen vil foresage en forringelse i et overfladevandområde jf. de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandrammedirektivets (paragraf? stk?). Miljøministeriet forstår vandrammedirektivets artikel 4 således at aktiviteter der påvirker et overfladevandområde men neutraliseres inden planperiodens afslutning, ikke forhindrer de indsatsprogrammer myndighederne udfører jf. Vandrammedirektivets artikel 4, med henblik på at opnå målopfyldelse i planperioden. Den pågældende miljømyndighed er i overensstemmelse med vandrammedirektivet og sag C525/20 Association France Nature Environments forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for det berørte vandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand. Alle afgørelser om udledningstilladelser skal fortsat opfylde krav jf. lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 5 om miljøbeskyttelse.

Miljøministeriet og Miljøstyrelsen arbejder på en række virkemidler der til at fremskønne processen for god-tilstand i vandområderne herunder

Hvordan forstår Mim forsigtighedsprincippet i forbindelse med at tillade en påvirkning og princippet Om at forebygge indsatsen for kvaliteten af vandområderne?

4.Regnvand og vejvand (Egen titel, men høre måske indeunder administrationsmodellen) (kan evt. kaldes diffuse kilder?)

Miljøministeriets bemærkninger: Fristen for målopfyldelse er direktivbunden og ufravigelig.

Miljøministeriet bemærker desuden at videreførte indsatser fra VP2 har været kendt siden forrige planperiode. Det betyder, at indsatserne som minimum skal være igangsat inden udgangen af 2027. Er kommunen i tvivl om den nærmere gennemførelse af en spildevandsindsats, kan Miljøstyrelsen kontaktes for vejledning. (s. 768)

Miljøministeriets bemærkninger: Der er ikke forskel i tilgangen ved vurdering af en påvirkning. Det afgørende er, om påvirkningen – punktkilde eller diffus kilde – forringer tilstanden eller forhindrer, at målet for berørte vandforekomster bliver nået. Det er en konkret vurdering ud fra påvirkningens karakter, eventuelle øvrige eksisterende og/eller planlagte påvirkninger og de berørte vandforekomsters aktuelle tilstand og særlige karakteristika. Det er efter Miljøministeriets opfattelse ikke nødvendigt at præcisere dette yderligere i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. (s. 766)

Regnvandsudløb kan primært være et problem i forhold til den kemiske tilstand eller den økologiske tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne. Der vil i forbindelse med genbesøget i 2023/2024 blive overvejet indsatser i forhold til den kemiske tilstand og økologiske tilstand fsva. miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøstyrelsen vil på baggrund af ny viden opdatere bekendtgørelsen og spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/naturvand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-reenser-vi-det/spoergsmaalog-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) med henblik på at sikre, at understøtte kommunernes arbejde. (s. 575)

Det er kommunen og spildevandsforsyningen, der med deres detaillkendskab til de regnbetingede overløb vurderer, hvilke tiltag over for regnbetingede overløb der er behov for at gennemføre, så udledningerne ikke er årsag til, at miljømålet for det omhandlende vandområde ikke kan opfyldes, jf. vejledningen til indsatsbekendtgørelsen. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres tiltag over for alle regnbetingede overløb i oplandet til et udpeget vandområde. I MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027 er der en vejledende visning af alle regnbetingede overløb i oplande til de udpegede vandområder. I plandokumentet er alle 44 regnbetingede overløb i oplandet til de 11 udpegede vandløb angivet i indsatskemaet. (s. 577)

5.MFS-målinger (ændre titel)

5.x Administrationsmodellen

Dansk Industri tilstræber at den økonomiske byrde forbundet med ansøgningsprocedurer og dokumentationsgrundlag af nye reviderede tilladelser, reduceres så meget som muligt. HOFOR pointerer en mangel i vejledningen vedrørende proceduren for sagsbehandling af vandindvindingstilladelser når ressourcen er presset.

Myndigheder skal administrere i overensstemmelse vandrammedirektivets almindelige principper om at forebygge forringelse m.v., som implementeret i "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter". Det fremgår således af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at "Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres." (s. 278)

Miljøministeriets bemærkninger: Det fremgår af Miljørapport for vandområdeplanerne 2021-2027, side 10-11, at ifølge miljøvurderingsloven, skal den myndighed, der gennemfører en miljøvurdering, udarbejde en miljørapport, der vurderer den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens gennemførelse og rimelige alternativer under hensyn til planens mål og geografiske anvendelsesområde. Miljørapporten udarbejdes på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i lovens bilag 4, herunder bl.a. en skitse af planens indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer og programmer, de relevante aspekter af den nuværende miljøtilstand og dens sandsynlige udvikling, hvis planen ikke gennemføres samt miljøforholdene i områder, der kan blive væsentligt berørt. Konkrete projekter, som følger af implementeringen af indsatsprogrammet til

vandområdeplanerne 2021-2027, kan efter omstændighederne være særskilt omfattet af reglerne om miljøvurdering, jf. bilag 1 og 2 i miljøvurderingsloven. Det betyder, at der forud for iværksættelsen af foranstaltningen (projektet), skal foretages en screening af og/eller en miljøvurdering med en efterfølgende tilladelse til det konkrete projekt. (s. 761)

5.x Vurderinger

Fredericia Kommune mener det er uhensigtsmæssigt at FK skal varetage de konkrete vurderinger af vandområdernes robusthed på et utilstrækkeligt datagrundlag overfor en eventuel merudledning af miljøfarlige stoffer.

HOFOR udtrykker en bekymring for at manglende viden om vandområdernes tilstand kan være en forhindring for at få nødvendige tilladelser.

Landbrug og Fødevarer mener der stilles for store krav til graden af dokumentation for de relevante myndigheder.

Skal kommuner revidere eksisterende udledningstilladelser?

Odense Kommune fastslår, at indsatsbekendtgørelsens § 8 og vejledningen hertil, fastlægger meget stramme og svært håndterbare rammer for muligheden for at opnå, henholdsvis at meddele, tilladelse til ny eller øget udledning (...)

Miljøministeriets bemærkninger: De mål, der gælder for vandområderne, skal overholdes. Der er ikke muligt ud fra en proportionalitetsbetragtning at tillade udledninger, der forhindrer målene. Hvis der skal skabes plads til en udledning, kan dette kun ske ved at reducere øvrige udledninger eller oprensning af eksisterende forureninger, der ikke skyldes en igangværende udledning. Hvis der er et indsatsbehov for f.eks. kvælstof i et vandområde kan der ikke ske yderligere udledning, medmindre udledning er ubetydelig for vandområdets tilstand og opfyldelse af målet. Det er derfor vurderet nødvendigt med en konkret vurdering af hver enkelt sag. Miljøministerens kompetence bliver delegeret til Miljøstyrelsen, når vandområdeplanerne 2021-2027 offentliggøres i endelig form. (s. 769)

5.x.Bevis byrde/overvågningsforpligtigelse

Konkrete nye projekter, omfattet af miljøvurderingsloven, vil skulle miljøvurderes. Herved afdækkes de miljømæssige konsekvenser ved projekterne, og det kan sikres, at projekterne er forenelige med den beskyttelse og de mål, som gælder for vandmiljø og natur. Desuden gælder generelt, at myndigheder ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Myndigheder skal herved og uafhængigt af miljøvurderingsloven sikre, at der tilvejebringes de nødvendige oplysninger om forventet miljøeffekt.

5.x. Manglende viden om MFS-koncentrationer

GEUS pointerer at der med de nye vejledninger ikke er fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster.

Miljøministeriet er enig med manglen på indsatser for grundvandsforekomster i vejledningen. Indsatser for grundvandsforekomster vil blive behandlet i genbesøget af vandplanlægning 3.

Miljøministeriet er enig i kategoriseringen af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer som

en grænseoverskridende påvirkning. Af sammenfatningen af indsatsprogram i forslag til vandområdeplanerne fremgår (afsnit 7.7), at: "For at kunne udpege konkrete indsatser er der behov

for at nedbringe antallet af overfladevandområder i ukendt tilstand for så vidt angår miljøfarlige forurenende stoffer og forbedre grundlaget for klassificering af tilstanden". For alle fire Vandområdedistrikter gælder det, at der er afsat midler til at tilvejebringe yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet frem mod 2024, herunder sikre en relevant overvågning, der giver den nødvendige viden om vandmiljøet og dermed et bedre grundlag for formuleringen af et indsatsprogram for miljøfarlige forurenende stoffer." Der er således ikke med indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter fastlagt konkrete foranstaltninger til nedbringelse af tilførsel af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder (s. 761)

Miljøministeriets bemærkning: Miljøministeriet har som led i Strategien for miljøfarlige stoffer

iværksat eller planlægger iværksættelse af en række initiativer, som har til formål at få et bedre overblik over forureninger med miljøfarlige forurenende stoffer og få et tilstrækkeligt vidensgrundlag til ved genbesøget i 2023/2024 at kunne beslutte de nødvendige indsatser. Initiativerne skal blandt andet give mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet og kilder til miljøfarlige forurenende stoffer. Miljøministeriet har bl.a. igangsat projekter om kildeopsporing og iværksat et stort fagligt arbejde med at opdatere og fastsætte nye miljøkvalitetskrav. Herudover arbejder Miljøministeriet på at videreudvikle overvågningen ved bl.a. at udvikle modeller til at estimere koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområder. Miljøministeriet er opmærksom på, at modellering kræver et tilstrækkeligt datagrundlag, og at der også er behov for fysisk prøvetagning. Miljøministeriet har nedsat et partnerskab for miljøfarlige stoffer på tværs af myndigheder og interesseorganisationer, som skal være med til at identificere virkningsfulde foranstaltninger til at reducere forurening med miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. Der vil ved genbesøget i 2023/2024 blive taget stilling til indsatser, herunder finansiering. (s. 210)

Vandrammedirektivet forpligter til at iværksætte foranstaltninger til beskyttelse, forbedring og

restauration af overfladevandområdet med henblik på at opnå god tilstand for alle kvalitetselementerne. Eventuel manglende viden om forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i et

vandområde eller manglende overholdelse af miljøkvalitetskrav for et eller flere sådanne stoffer afskærer ikke forpligtelser til at iværksætte foranstaltninger over for øvrige påvirkninger af

vandområdets tilstand. (s. 210)

5.x. Metaller (svares på herunder)

5.x. Kritik af måling af koncentrationer langt fra udledningskilden

Rent Havmiljø er uforstående overfor at udledningstilladelser kan gives på baggrund af en måling der kan ligge mere end 20 km fra udledningens blandingszone.

I Miljøministeriets Strategi for miljøfarlige stoffer og i vandområdeplanerne er der fokus på

vidensopbygning på området. Miljøministeriet planlægger herunder en række initiativer for at få mere viden om den kemiske tilstand i vandmiljøet. Der er f.eks. igangsat et større arbejde med at udarbejde miljøkvalitetskrav for 29 stoffer og stofgrupper, hvor der ikke er fastsat miljøkvalitetskrav for den matrice, hvori stofferne overvåges. Derudover har ministeriet igangsat et større arbejde med at udvikle modeller, som kan anvendes til at estimere stofkoncentrationen i områder, hvor der ikke er foretaget målinger for miljøfarlige forurenende stoffer. Der arbejdes konkret på en model, som skal kunne estimere koncentrationen af metaller i vandløbsvandområder, der ikke overvåges, på grundlag af data om udledninger og overvågningsdata fra repræsentative vandløbsvandområder.

Overvågningen af forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområderne i regi af det nationale overvågningsprogram, NOVANA, er primært tilrettelagt, så den kan tilvejebringe et generelt overblik over tilstanden i vandområderne og følge udviklingen heri. NOVANA omfatter ikke nærmere lokale undersøgelser i forbindelse med konkrete udledninger, idet sådanne undersøgelser hører under tilsynet efter miljøbeskyttelsesloven, som varetages af den relevante myndighed. Miljøministeriet kan oplyse, at det fremgår af spørgsmål/svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet på styrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hver-dagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-reenser-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>), hvornår en påvirkning udgør en forringelse eller hindrer målopfyldelse, herunder mulighed for at indregne fortynding.

Vandrammedirektivets generelle miljømål for vandløb, søer og kystvande er god overfladevandstilstand. Ved god overfladevandstilstand forstås, at både den økologiske tilstand og kemiske tilstand som minimum er god i et overfladevandområde. Herunder at der er god tilstand for alle biologiske, hydromorfologiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer. (s.776).

Miljøministeriet vurderer, at den nuværende overvågning for kystvande generelt lever op til kravene i Vandrammedirektivet.

5.x. Atmosfærisk disposition

Vestforbrænding mener det er svært at fremsøge informationer om hvorvidt udledning i luften påvirker ramte vandområder, da dette ikke vides, samtidig med der ikke foreligger data derom.

5.x. Power to X (carbon capture anlæg)

NIRAS ønsker problemstillingen taget op vedrørende carbon capture anlæg der benytter spildevand fra eksisterende udledninger. Det vil sige at udledningen fra anlæggende vil have en udledning af den samme koncentration eller marginalt lavere stofmængde, men med en højere koncentration. Den nye vejledning tager udgangspunkt i koncentrationer og ikke mængder hvilket kan have konsekvenser for udledningstilladelserne for carbon capture anlæg.

Vestforbrændingen ønsker problemstillingen taget op om hvordan man som miljømyndighed eller virksomhed kan eller bør forholde sig i forbindelse med vurdering af miljøpåvirkning i situationer hvor virksomheder ikke får oplyst stofgruppe og blandingsforhold og kan på den baggrund ikke forholde sig til den miljømæssige påvirkning af for eksempel carbon capture anlæg.

Miljøministeriets bemærkninger: Miljømålsbekendtgørelsen § 4 gennemfører vandrammedirektivets art. 4, stk. 7. Det bemærkes, at bestemmelsen kun angår aktiviteter, der fysisk ændrer vandområdernes karakteristika.

Fysisk-kemiske påvirkninger, herunder påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer af vandområderne, kan som alt overvejende udgangspunkt kun håndteres inden for rammerne af reglerne om blandingszoner, der udpeges i forbindelse med den konkrete miljøgodkendelse af aktiviteten. Det vil således ikke være muligt at fastlægge mindre strenge miljømål, eller i øvrigt ophæve de mål, der måtte gælde for berørte vandområder. (XXX) og vil være uforenelige med direktivets beskyttelse, som kun kan fraviges inden for de begrænsede situationer, der er beskrevet i direktivets bestemmelser om undtagelser.

6. Fremtidsklimasikret vandløbsindsats

Ad 1: Danske Vandløbs høringssvar

Danske Vandløbs mener, at når nu der afsættes penge til konkrete fysiske indsatser for vandløb opfordrer Danske Vandløb til at der indtænkes klimatilpasning i indsatserne.

Miljøministeriets svar:

Fremtidsklimasikret vandløbsindsats:

De fastlagte fysiske vandløbsindsatser i vandområdeplanerne er som udgangspunkt baseret på forslag fra kommuner og vandråd. Kommuner og vandråd har som led i arbejdet kunne inddrage de væsentlige synergier, der kan være af vandløbsindsatser på fx natur, biodiversitet og klima. Vandløbsrestaurering kan fx medvirke til at afbøde negative konsekvenser ved øget nedbør og tørke, men bidrager også til mere biodiversitet. Derudover er der fastlagt indsatser, der omfatter restaurering af ådale, der ud over at forbedre tilstanden i vandløb, kan have positive synergier i form af øget biodiversitet, reduktion af kvælstof og CO₂ og i relation til klimatilpasning; vandparkering.

Commented [JCPB1]: Ivan

Det er kommunernes der som vandløbsmyndighed har ansvar for sikre, at regulativerne indeholder de tilstrækkelige forskrifter/foranstaltninger til at vedligeholde vandløbet under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvalitet, bl.a. målet om god økologisk tilstand.

Virkemidler ift. klimaindsatsen:

De fysiske vandløbsindsatser omfatter i alt syv typer af indsatser (mindre strækningsbaserede

restaureringer, genslyngning, restaurering af ådale, åbning af rørlagte strækninger, fjernelse af

fysiske spærringer, etablering af okkeranlæg og etablering af sandfang), der kan dække brugen af flere forskellige virkemidler. De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb.

Der er frem mod genbesøg af vandområdeplanerne i 2024 igangsat en overlapsanalyse bl.a. med henblik på at vurdere allerede igangsatte eller planlagte tiltag, der kan have positiv effekt på vandløbenes tilstand, fx natur-, klima-, eller kvælstofindsatser.

Aktdetaljer

**Akttitel: Horsens kommune, Charlotte Lyrskov - 2023-10012 -
Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse
Aktnummer: 38**

Akt ID: 505666

Dato: 10-11-2023 10:25:54

Type: Indgående

Dokumenter: [1] 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse.eml

[2] Høringssvar - Vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret FAQ om udledning af vis.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Charlotte Lyrskov (cly@horsens.dk)
Titel: 2023-10012 - Høringssvar til udkast til vejledning om indsatsprogrambekendtgørelse
Sendt: 10-11-2023 10:24
Bilag: Høringssvar - Vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret FAQ om udledning af vis.pdf;

Til rette vedkommende,

Hermed fremsendes til orientering Horsens Kommunes høringssvar til Miljøstyrelsens FAQ'er.

Høringssvaret fremsendes til Miljøministeriet, da det også vedrører ministeriets vejledning om indsatsprogrambekendtgørelsen, som netop har været i høring.

Med venlig hilsen

Charlotte Lyrskov
Kommunaldirektør
cly@horsens.dk

Telefon: 76292002

Horsens Kommune

Vi behandler naturligvis dine personoplysninger efter reglerne for databeskyttelse. Læs mere [her](#)

Horsens Kommune

Afs. Kommunaldirektøren
Chr M Østergaards Vej 4, 8700 Horsens

Sagsnr. 09.00.00-K04-1-23
Dato: 8.11.2023

Miljøstyrelsen

Høringssvar til Miljøministeriets vejledninger til indsatsprogrambekendtgørelsen og opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet

1. Indledning

Horsens Kommune takker for muligheden for at for at afgive høringssvar til udkast til vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen (Vejledningen) samt opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQen).

Horsens Kommune har i nærværende indlæg fortrinsvist koncentreret bemærkningerne til forhold relateret til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 23. februar 2023, 22/02461, og Horsens Kommune håber, at nærværende høringssvar vil bidrage til de endelige vejledninger og skabe klarhed over retsstilling på et komplekst område. Vi står meget gerne til rådighed for en yderligere uddybning af vores høringssvar.

Nærværende høringssvar vil fortrinsvist vedrøre FAQen men vil også berøre forhold i Vejledningen. Der vil herudover blive refereret til såvel indsatsbekendtgørelsen¹ og udledningsbekendtgørelsen².

.....

2. Overordnet

Horsens Kommune hilser de nye/opdaterede vejledninger velkomne, da de er med til at præcisere en række forhold, der tidligere har givet anledning til tvivl i forbindelse med administrationen af udledningstilladelser mv.

Horsens Kommune bemærker dog, at en vejledning skal have hjemmel i en lov, bekendtgørelse eller lignende retsgrundlag, jf. bl.a. Vestre Landsrets dom af 16. april 2015, S-0012-15, hvorfor Horsens Kommune har en række spørgsmål til såvel FAQen som Vejledningen og forholdet til både vandrammedirektivet og de

¹ Jf. bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

² Jf. bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder

Find os

www.horsens.dk

Kontakt os

76292929

Følg os

 facebook.com/endelafflokken

 linkedin.com/company/horsens-kommune

tilhørende underdirektiver samt EU-domstolens praksis og dansk klagenævnsspraksis.

.....

3. FAQ 43

3.1. Hvad forstås ved et repræsentativt målepunkt

3.1.1. Repræsentativt målepunkt

FAQ'en beskriver et repræsentativt målepunkt for vandområdet, som en overvågningsstation eller hvis ingen overvågningsstation, så måling på det dybeste sted gældende for hhv. kystvande og søer. Når der tales udledninger, er de oftest kystnære og en overvågningsstation eller dybeste punkt i vandområdet vil i de fleste tilfælde være langt fra kysten. Hvordan sikres det, på baggrund af formuleringer i vejledningsmaterialet, at der ikke er en overskridelse af miljøkvalitetskravet i dele af vandområdet grundet påvirkninger fra land?

Det må forventes, at der er en voldsom fortynding/opblanding inden stofferne måles på overvågningsstation, og der således er en overskridelse af miljøkvalitetskravet i dele af vandområdet som der ikke tages højde for, når det repræsentative målepunkt er placeret som anvist i FAQ 43.

Det er desuden væsentligt, at få præciseret, hvorvidt den omstændighed at noget er målbart i ét målepunkt, er det eneste, der skal eftervises.

3.1.2. Håndtering af overskridelser andre steder i vandområdet

Den beskrevne fremgangsmåde i FAQ 43 synes at give mulighed for, at en myndighed kan godkende et projekt, selvom projektet vil medføre en kortsigtet midlertidig forringelse af et vandområde i andre dele af vandområdet, når blot den "repræsentative" måling viser, at der i netop dette "repræsentative" målepunkt ikke er en overskridelse mv. af de relevante miljøkvalitetskrav.

En sådan fremgangsmåde er efter Horsens Kommunes opfattelse vanskelig at forene med EU-domstolens praksis, jf. særligt C-461/13 (Weser) og C-525/20 (Association France Nature Environnement), præmis 37, 42 og 45.

Det følger herudover af C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen), præmis 118, at når et kvalitetselement ikke overholdes på et enkelt overvågningspunkt i en grundvandsforekomst, skal der følgelig konstateres en forringelse af den kemiske tilstand heraf som omhandlet i direktivets art. 4, stk. 1, litra b), nr. i). Det følger af samme dom, præmis 94-96, at der ikke er forskel på, hvordan forringelsesbegrebet skal forstås i forhold til overfladevand og grundvand.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis er på linje med EU-domstolens praksis, jf. bl.a. 22/02461 og 21/01947, hvor Nævnet i sidstnævnte afgørelse fra 25. oktober 2023, under henvisning til netop C-525/20, udtaler:

"...at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden, og at den tærskel, over hvilken der konstateres en tilsidesættelse af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af et vandområdes tilstand, skal være så lav som muligt."

Den citerede passus efterlader et indtryk af, at Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår EU-domstolens praksis således, at også en kortvarig midlertidig forringelse, som forringelsesbegrebet er defineret i bl.a. C-461/13 og C-535/, i blot en del af et vandområde er i strid med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1.

Horsens Kommune kan ikke af FAQen se, at Miljøstyrelsen og/eller departementet har forholdt sig til foreneligheden mellem FAQ 43 og EU-domstolens og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, og Horsens Kommune skal derfor forespørge, hvorvidt Miljøstyrelsen og/eller departementet i forbindelse med udfærdigelsen af FAQ 43 har forholdt sig til den relevante praksis, samt på hvilket grundlag Miljøstyrelsen og/eller departementet vurderer, at FAQ 43 er foreneligt med EU-domstolens og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis?

3.2. Blandingszoner

Blandingszoner er hjemlet i udledningsbekendtgørelsens § 8, og bestemmelsen synes umiddelbart at være en ret stringent implementering af artikel 4, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (vandkvalitetskravdirektivet), som ændret i 2013, der indeholder den direktivfæstede hjemmel til udlægning af blandingszoner. FAQen rejser dog en række spørgsmål om forholdet mellem FAQen og det bagvedliggende regelgrundlag samt relevant praksis.

3.2.1. Anvendelsesområdet for blandingszoner

Indledningsvist ønsker Horsens Kommune en afklaring af, hvorvidt det overhovedet er muligt at udlægge en blandingszone for almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

Det følger af FAQ 3 og 6, at almindeligt belastede separate regnvandsudledninger ikke er omfattet af udledningsbekendtgørelsen, jf. § 1, stk. 2, nr. 1. Det følger også af FAQ 6 at:

"baggrunden herfor er, at stoffer, der udledes fra almindeligt belastede separate regnvandssystemer, generelt stammer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder), hvor regulering ikke kan ske over for den enkelte kilde, der bidrager til udledningen."

Af FAQ 6 fremgår det også, at almindeligt belastede separate regnvandssystemer dog forsat skal reguleres, og FAQ 6 kan læses således, at der bl.a. kan være knyttet en udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 og indsatsbekendtgørelsens § 8 til almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

FAQ 6 kan efter Horsens Kommunes opfattelse læses således, at et normalt regnvandsbassin til eksempelvis opsamling og rensning af vejvand er et almindeligt belastet separat regnvandssystem med en tilhørende udledning.

Dette efterlader for Horsens Kommune spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at udlægge en blandingszone i forbindelse med en udledningstilladelse mv. til almindeligt belastede separate regnvandssystemer, når disse systemer mv. ikke er udledninger, som er omfattet af udledningsbekendtgørelsen, hvori § 8 udgør hjemlen i dansk ret til udlægning af blandingszoner. Horsens Kommune skal anmode om, at FAQen forsynes med Miljøstyrelsens forståelse af ovenstående problemstilling.

3.2.2. Udlægning af blandingszone i et område, hvor miljøkvalitetskravet er overskredet

Det fastslås i miljøkvalitetskravdirektivets i artikel 4, stk. 1, at:

"Medlemsstaterne kan udpege blandingszoner omkring udledningspunkter. Koncentrationerne af et eller flere af de i bilag I, del A, anførte stoffer kan overskride de relevante miljøkvalitetskrav inden for sådanne blandingszoner, hvis de ikke påvirker det øvrige overfladevandområdes opfyldelse af disse krav."

Det fastslås i udledningsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, at:

"Miljømyndigheden kan udpege blandingszoner omkring udledningspunkter. Med forbehold for § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, kan koncentrationerne af et eller flere af de i tabel 3-5 i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand anførte stoffer overskride de relevante miljøkvalitetskrav inden for sådanne blandingszoner, hvis de ikke påvirker det øvrige overfladevandområdes opfyldelse af disse krav. Miljømyndigheden fastsætter nærmere, hvilke miljøkvalitetskrav der kan overskrides, herunder i hvilket omfang."

Det fremgår af selve ordlyden af de citerede bestemmelser, at overskridelse af miljøkvalitetskrav alene kan finde sted inden for blandingszonen.

Det tolker Horsens Kommune, såledesat miljøkvalitetskravet skal overholdes uden for blandingszonen/på blandingszonens rand, hvorfor en blandingszone ikke kan udlægges, hvis miljøkvalitetskravet for det pågældende stof i forvejen er overskredet.

I forbindelse med at Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver og hjemviser en revideret miljøgodkendelse og et tillæg til miljøgodkendelsen under henvisning til udledningsbekendtgørelsens regler, vejledte Nævnet den pågældende kommune om udlægning af blandingszoner ved bl.a. at fastslå:

»Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker ..., at det er en forudsætning for fastsættelse af en blandingszone, at udledningen af forurenende stoffer forinden er nedbragt mest muligt gennem anvendelse af BAT, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, og at miljøkvalitetskravene ikke overskrides uden for blandingszonen. Sidstnævnte skal sikres ved beregning efter § 7, stk. 1, jf. stk. 2." (vores fremhævelse)

Vandrammedirektivet og miljøkvalitetskravdirektivet skal sikre god tilstand i vandområderne, og Horsens Kommune er derfor uforstående overfor, at FAQ'en beskriver mulighed for udlægning af blandingszoner i vandområder, hvor der i forvejen er overskridelser af miljøkvalitetskravet for de stoffer en zone ønskes udlagt for.

Det følger af FAQ 43, afsnit 1, at

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand.

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse usikkert, hvorvidt denne fremgangsmåde er i overensstemmelse med de bagvedliggende regelgrundlag om blandingszoner, ligesom det er uklart, hvorfra hjemlen til, at et miljøkvalitetskrav, der i forvejen er overskredet kan overskrides med yderligere 5 % fremkommer.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i FAQ 43, har fornøden hjemmel.

4. FAQ 44 – Mængder og koncentration

Horsens Kommune er uforstående overfor, at man i de reviderede vejledninger ikke forholder sig til en mængdebetragtning ved vurdering af, om en merudledning kan medføre en (yderligere) forringelse af vandområder i ikke-god tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer eller i øvrigt hindre målopfyldelse. Dette fremgår bl.a. af FAQ nr. 43 og 45, og af Vejledningen afsnit 8.3.2, hvor der kun er nævnt koncentrationsstigninger, som en del af en vurdering af, om en udledning vil medføre en forringelse. Det fremgår af FAQ nr. 12, der er uændret, at:

"Ansøgningen om udledningstilladelse skal indeholde oplysninger om den udledte vandmængde og udledningens stofsammensætning, udtrykt i koncentration og mængde." At man ved ansøgning bl.a. skal oplyse en mængde, men at dette forhold ikke efter Vejledningen skal indgå i vurderingerne af, om et projekt vil medføre en forringelse eller hindre målopfyldelse, synes derfor ikke at være i tråd med hinanden.

Dertil fremgår det af Vejledningen, at *"Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområders økologiske tilstand."* Når udledning af stoffer i betydende mængder ligger til grund for valget af de nationalt specifikke stoffer og klassificeringen af vandområders økologiske tilstand, bør det efter Horsens Kommunes opfattelse også indgå som en væsentlig del af vurderingsgrundlaget for en udlednings påvirkning. Ligeledes er mængdebetragtningen inddraget i FAQ 44, til beregning af koncentrationsstigning i sedimentet.

Dertil kommer, at det i praksis anvendte værktøj (massebalance) til, fx at fastslå størrelsen på en afværgeforanstaltning i forhold til reduktion af tilførslen fra andre kilder stiller krav til, at den udledte mængde er kendt, for at den kan modregnes i den påtænkte udledning, jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse 22/02461. Det samme gør sig gældende ved vurdering af, om en påvirkning neutraliseres i planperioden, som beskrevet i Vejledningen afsnit 8.3.1.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5. Målopfyldelse

5.1. Overordnet

I Vejledningens afsnit 8.3.1. fremgår, at

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås.

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse usikkert, om denne passus er i overensstemmelse med C-525/20, hvorefter også midlertidige kortvarige forringelser er i strid med vandrammedirektivets artikel 4 og dermed også forpligtelsen til at opnå målopfyldelse.

Miljøministeriet har i svar på Folketingsspørgsmål 637 erklæret sig enig i ovennævnte betragtning og har overfor Folketinget tilkendegivet, at sætningen om, at det ved vurderingen af, om en afgørelse vil hindre opfyldelsen af miljømålet skal tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden, ikke vil blive videreført i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

Den anførte passus er som angivet overfor Folketinget taget ud af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, og det er derfor særdeles uheldigt, at miljøministeriet forsat vejleder om, at det ved vurderingen af, om en afgørelse vil hindre opfyldelsen af miljømålet skal tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden.

Det er meget vanskeligt at finde ud af, hvordan departementet kan forudsætte, at det er muligt på én gang *at respektere forbuddet mod midlertidige forringelser*, og samtidig at gøre det muligt at overskride de miljøkvalitetskrav med baggrund i, at det *udlignes senere* i planperioden.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5.2. FAQ 54

Det er efter Horsens Kommunes opfattelse i strid med forpligtelsen til at sætte beskyttelsestærsklen så lavt som muligt til forebyggelse af forringelser af tilstanden, jf. bl.a. C-461/13, og forpligtelsen til at opnå målopfyldelse, når det i FAQ 54 forudsættes, at revurderingen af miljøgodkendelser og udledningstilladelser i forhold til miljøfarlige stoffer kan foretages en trinvis tilpasning indtil *"der i indsatsprogrambekendtgørelsen er fastsat en prioritering af indsatsen til begrænsning af udledninger til samme vandområde"*.

Det følger direkte at forarbejderne til vandplanloven, de specielle bemærkninger til § 20, stk. 2, at

[....]

g) Punktkilder.

Der skal i indsatsprogrammet være fastsat foranstaltninger om forudgående regulering af alle punktkilder, der har betydning for miljøtilstanden i vandområderne. Punktkilderne er i dag alle regulerede via miljøbeskyttelsesloven og husdyrbrugloven i form af godkendelser og tilladelser. Bestemmelsen omfatter hydrauliske parametre, fysiske-kemiske parametre, mikrobiologiske parametre og miljøfarlige stoffer inkl. tungmetaller. Der skal henvises hertil i indsatsprogrammet.

Punktkildeemissioner til atmosfæren, der medfører deposition til overfladevandområder, er også omfattet.

Indsatsprogrammet skal endvidere referere til de stoffer, der er et generelt forbud mod at tilføre vandet, som angivet i spildevandsbekendtgørelsen.

Der skal ske regelmæssig revision af tilladelser, godkendelser og andre reguleringsværktøjer med henblik på opfyldelse af den ønskede miljøtilstand, og indsatsprogrammet skal give en oversigt over dem, der forudsættes revideret.

[.....]

Det fremgår direkte af indsatsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, at

"Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1."

Det følger i den forbindelse af indsatsbekendtgørelsens bilag 5, at

"Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er foranstaltninger, som gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-retlige forpligtelser, jf. lovens § 20, stk. 2. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. [.....]"

Ved gennemførelse af de grundlæggende foranstaltninger skal der tages alle relevante skridt for at undgå at øge forureningen af marine vande. Med forbehold for gældende lovgivning må iværksættelse af grundlæggende foranstaltninger under ingen omstændigheder hverken direkte eller indirekte medføre øget forurening af overfladevand, medmindre overholdelse heraf vil medføre øget forurening af miljøet som helhed. [....]"

Herudover følger af skemaet i bilag 5, der oplister de grundlæggende foranstaltninger, at

"g) Foranstaltninger for udledninger fra punktkilder, der kan være årsag til forurening, krav om forudgående regulering, såsom et forbud mod tilførsel af forurenende stoffer til vandet, eller krav om forhåndstilladelse eller registrering baseret på generelle bindende regler, der indeholder emissionskontrolforanstaltninger for de pågældende forurenende stoffer, herunder kontrolforanstaltninger i overensstemmelse med vandrammedirektivets artikel 10 og 16. Denne kontrol skal regelmæssigt tages op til revision og om nødvendigt ajourføres."

Horsens Kommune læser således indsatsbekendtgørelsen sådan, at indsatsen i forhold til punktkilder og revurdering af disse allerede er en gældende forpligtelse, jf. indsatsbekendtgørelsens § 3, stk. 2, jf. bilag 5.

Tilsvarende følger det af Vejledningen, afsnit 8.3.2., at der endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen er gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Dette virker heller ikke korrekt henset til at forpligtigelsen i relation til de grundlæggende foranstaltninger umiddelbart må opfattes som stående.

Horsens Kommune ønsker ovenstående uddybet og præciseret i de endelige vejledninger for fjerne tvivl om, hvorvidt det anviste i vejledningsmaterialet, er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav.

5.3. Kumulative effekter

Det fremgår af Vejledningen (afsnit 8.3.2), at der ved vurdering af, om en udledning forventes at ville forhindre at målet for de berørte vandområder opnås gælder, at udledningen ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion.

Tilsvarende fremgår af FAQ 54, at udledninger, der i sig selv hindrer overholdelse af miljøkvalitetskrav i et overfladevand, skal reduceres og om nødvendigt helt ophøre. Det fremgår dog i den forbindelse, at der som led i revisionen af en sådan udledningstilladelse ikke skal ske inddragelse, at den i forvejen forekommende koncentration, der skyldes andre kilder. Dette synes efter Horsens Kommunes opfattelse at være i strid med såvel indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5, og udledningstilladelsens § 7, stk. 3.

Først i afsnit 8.3.5 Øvrige hensyn, nævnes § 8 stk. 5 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter der ikke kan træffes afgørelse uden den samlede påvirkning tages i betragtning. Herunder at der skal ske inddragelse af øvrige kilder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter i øvrigt.

Det er uhensigtsmæssigt, at det ikke er beskrevet samme sted og første gang, det beskrives hvad en vurdering af, om en udledning kan forhindre målopfyldelse skal inkludere. Horsens Kommune skal anmode om, at FAQen forsynes med en præcisering af ovenstående problemstilling.

Aktdetaljer

Akttitel: SV: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Aktnummer: 37

Akt ID: 505011

Dato: 16-10-2023 12:07:44

Type: Indgående

Dokumenter: [1] SV Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).eml

Den 6. februar 2024

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Lovkvalitetskontoret (951s08) (Lovkvalitetskontoret@jm.dk)
Titel: SV: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 16-10-2023 12:07

Justitsministeriet har modtaget denne høring.

Hvis der måtte være et ønske om, at Justitsministeriet forholder sig til bestemte spørgsmål i relation til udkastet, bedes I oplyse dette.

Justitsministeriet foretager ikke teknisk gennemgang af udkast til administrative forskrifter. Hvis I har et konkret spørgsmål til den tekniske udformning, er I imidlertid velkomne til at rette henvendelse herom. Der henvises i øvrigt til vejledning om administrative forskrifter, som kan findes her:

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2021/9594>

Justitsministeriet foretager sig på det foreliggende grundlag ikke yderligere i anledning af høringen.

Med venlig hilsen

Martin Reinseth
Souschef

JUSTITSMINISTERIET
Lovkvalitetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. direkte: +45 20 36 28 42
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk;

post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk;
kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk;
horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-
brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk;
kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk;
post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk;
kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk;
norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk;
odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk;
raadhus@rebild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk;
rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk;
sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk;
struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk;
thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk;
vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk;
post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST
Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email
<email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse
<post@slks.dk>; Energistylelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk;
internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de;
kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk;
bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK;
formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere
<fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks
Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post
<post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>;
jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk
Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail)
<mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk;
ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>;
Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og
Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn
<info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk;
dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk;
info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium
A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk;
sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk;
fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>;
kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk;
info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk;
geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring)
<hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk;
info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>;
mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk;
mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen
af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine
Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk;
returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk;
info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org;
info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk;
info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk;
Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>;
copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det
Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk;
sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk;
au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org;
martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfnk@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

**Akttitel: Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse - Høringssvar:
Bemærkninger til Vejledning om bekendtgørelse om
indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr.: 2023 - 10012) -
FES.j.nr.: 2023/010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Aktnummer: 36**

Akt ID: 504099

Dato: 07-11-2023 17:10:29

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar - Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr. 2023 - 10012) - FES.j.nr. 2023010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION].eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: FES-JFS11 Hansen, Bjarne (FES-JFS11@mil.dk), fes-mil10@mil.dk (fes-mil10@mil.dk), FES-JPS02 Tønder, Peter Eliasson (FES-JPS02@mil.dk)
Fra: FES-MYN-FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE (FES-MYN@mil.dk)
Titel: Høringssvar - Vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (MIM j.nr.: 2023 - 10012) - FES.j.nr.: 2023/010581 [RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION]
Sendt: 07-11-2023 17:10

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Til Miljøministeriet,

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse meddeler herved på vegne af Forsvarsministeriet at have følgende bemærkninger til:

- Høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelse)

Ejendomsstyrelsen skal hertil bemærke, at:

Ad 1.

Det kan med fordel præciseres i vejledningen, at bekendtgørelsen og vejledningen alene finder anvendelse inden for målsatte vandområder. For at undgå tvivl om den administrative afgrænsning mellem målsatte og ikke-målsatte vandforekomster anbefales det, at ordet "*konkret*" udgår fra 8. afsnit på side 5 om "*Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.*".

Ad 4.2.2.1

På side 19, 3. afsnit fremgår, at "Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen.". Det bør præciseres, hvilket eller hvilke ministerområde eller ministerområder, der er omfattet af forpligtelsen til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, der fremgår af bekendtgørelsen.

Det fremgår således af bekendtgørelsens § 3, stk. 1: "Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4."

Endvidere bemærkes, at der f.eks. under bilag 1 i bekendtgørelsen, hvortil Miljøstyrelsen refererer, således fremgår "3. Kystvande" side 291 f, at "*Miljøministeriet og Fødevareministeriet skal sikre etableringen af vådområder og gennemførelsen af lavbundsprojekter efter gældende regler herom.*" (med Ejendomsstyrelsens fremhævelse) og på side 372 "*Miljøministeriet og Fødevareministeriet skal sikre etableringen af fosforvådområder efter gældende regler herom.*" (Ejendomsstyrelsens understregning)

Ad 4.2.3.1

På side 22, 3. afsnit bør det præciseres, hvilket ministerområde der er omfattet af forpligtelsen til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen.

Der henvises til bemærkningerne til foregående afsnit, dvs. "Ad 4.2.2.1"

Ad 8.1

Det fremgår af bekendtgørelsen, at undtagelsesmuligheder alene omfatter kvælstof og fosfor, jf. § 8, stk. 4. Det kan overvejes omtalt i vejledningen, hvorvidt der er øvrige undtagelsesmuligheder end vedrørende kvælstof og fosfor, jf. herved vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7.

Hertil bemærkes, at der i vandrammedirektivets artikel 4 stk. 7 forefindes undtagelsesmuligheder, som ikke er nævnt i denne vejledning.

Ad 8.1.2

Det kan præciseres, om en yderligere belastning af vandområdet omfatter enhver tilførsel af et stof, hvor miljøkvalitetskravet ikke er opfyldt. Det kan forekomme uklart, om udledning af spildevand, der indeholder et forurenende stof, medfører en belastning, hvis koncentrationen af det forurenende stof i udledningen er mindre end koncentrationen i overfladevandområdet.

Ad 8.3.2

Det kan præciseres, hvordan der er sammenhæng mellem forbuddet mod midlertidige forringelser og muligheden for neutralisering senere i planperioden.

Det bør præciseres, hvordan forsigtighedsprincippet kan efterleves, jf. herved side 46, 6. punkt, herunder kravet om at det skal være "åbenbart", at der ikke sker en stigning i koncentrationen, som følge af den påtænkte udledning.

Formuleringen indeholdende ordet "åbenbart" går tilsyneladende længere end Miljø- og Fødevareklagenævnet gjorde i deres afgørelse tidligere på året. Det kunne følgelig overvejes, at formuleringen "Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning." ændres til: "... at der ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke sker en stigning ...".

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461 anvender princippet. Dette sker forbindelse med vurderingen af om "aktiviteten" har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet, jf., herved "3.2.4 Ad 3) Påvirkning af Natura 2000-område" anførte, hvoraf fremgår:

"De kompetente nationale myndigheder giver kun tilladelse til en aktivitet på den beskyttede lokalitet på betingelse af, at de har opnået vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet. Det forholder sig således, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger. Ved en sådan vurdering finder forsigtighedsprincippet anvendelse." (Ejendomsstyrelsens understregning)

Eventuelle spørgsmål eller henvendelser bedes rettet til sagsbehandler Rasmus Jensen pr. e-mail fes-jps04@mil.dk eller pr. telefon 7281 3284.

Med venlig hilsen

Rasmus Jensen

Cand.jur.

Fuldmægtig

FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

Jura- og Policysektionen

Arsenalvej 55, 9800 Hjørring

Telefon + 45 7281 3284 / Mobil + 45 2480 1022

E-mail: jps04@mil.dk / [fiin: jps04@fiin.dk](mailto:jps04@fiin.dk)

www.ejendomsstyrelsen.dk

RELEASABLE TO INTERNET TRANSMISSION

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; FMN <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM

Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region? sjaelland@regionsjaelland.dk <region♦??sjaelland@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koegel.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroed.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine

Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfnk@naevneneshus.dk>

Emne: [ATTACHMENT UNSCANNED. REF:ESA]Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenende stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](#)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

Akttitel: Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter

Aktnummer: 35

Akt ID: 503358

Dato: 03-11-2023 17:13:21

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter.eml

[2] høringssvar til departementet (EMB).pdf

Den 6. februar 2024

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: ellenmb@law.au.dk (ellenmb@law.au.dk)
Titel: Høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for landdistrikter
Sendt: 03-11-2023 17:13
Bilag: høringssvar til departementet (EMB).pdf;

Kære Jens Christian Pabst Berthelsen

Hermed fremsender jeg mit høringssvar på departementets udkast til en vejledning om bekendtgørelsen om indsatsprogrammer

Mvh Ellen Margrethe Basse

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita
Dr.jur.

Tlf: +45 8716 5425
Mobil: +45 2326 1829
Mail: Ellenmb@law.au.dk
<https://pure.au.dk/portal/da/ellenmb@law.au.dk>

Juridisk Institut

Aarhus BSS
Aarhus Universitet
Bartholins Allé 16, Bygning 1414, kontor 115
8000 Aarhus C
Tel.: +45 8716 5257
Mail: ekspedition.law@au.dk
Web: <http://www.bss.au.dk>

JURIDISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

Ellen Margrethe Basse
Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Risskov den 3. november 2023

Høringssvar som reaktion på Miljøministeriets udkast til ”Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter” – j.nr. 2023-10012

Med henvisning til departementets høringsbrev af 12. oktober 2023, j.nr. 2023-10012, tillader jeg mig hermed at fremsende nogle kritiske kommentarer til udkastet til vejledningen til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområder (herefter *indsatsprogrambekendtgørelsen*).¹ I mit høringssvar vil jeg forholde mig til følgende elementer i departementet udkast til indsatsprogramvejledningen:

MANGLENDE OPLYSNINGER OM RELEVANTE REGLER I UDKASTETS INDLEDENDE KILDEANGIVELSE.....	3
INDSATSPROGRAMBEKENDTGØRELSENS ANVENDELSESOMRÅDE.....	4
VEJLEDNINGSUDKASTETS OPLYSNINGER VEDRØRENDE MILJØFARLIGE STOFFER.....	7
i) AFGRÆNSNINGEN AF DE SITUATIONER, HVOR FORPLIGTELSENE TIL AT OVERHOLDE MILJØKVALITETSKRAVENE GÆLDER.....	8
ii) DEPARTEMENTETS OPLYSNINGER OM OVERSKRIDELSER AF MILJØKVALITETSKRAVENE FOR KONKRETE MILJØFARLIGE STOFFER OG DEN FORUDSATTE INDSATS.....	9
iii) MANGLENDE KVANTITATIVE BEREKNINGER AF KONKRETE INDSATSBEHOV	11
DEPARTEMENTET REDEGØRELSE FOR BEKENDTGØRELSENS § 8'S AFGØRELSESBEGREB OG FASTLÆGGELSEN AF HVAD DER FØLGER AF FORBUDET MOD FORRINGELSE	11
i) DEPARTEMENTETS FORSTÅELSE AF AFGØRELSESBEGREBET	11
ii) DEPARTEMENTETS STILLINGTAGEN TIL FORBUDET MOD FORRINGELSE AF OVERFLADEVANDET	12
<i>En begrænsning af de relevante beskyttede vandområder</i>	<i>12</i>
iii) DEPARTEMENTETS OMTALE AF EU-DOMSTOLENS PRINCIPIELLE DOMME	13
DEPARTEMENTETS ADMINISTRATIONSMODEL	15
<i>Departementet forudsætninger vedrørende vidensniveauet</i>	<i>16</i>
<i>Departementets opstilling af en bevisbyrde</i>	<i>17</i>
<i>Departementets forudsætninger om tilvejebringelsen af de nødvendige data</i>	<i>18</i>
<i>Departementets forudsætning om, at koncentrationen skal vurderes ud det, der måles på repræsentative målestationer</i>	<i>18</i>
<i>Departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene</i>	<i>18</i>
<i>Henvisninger til Miljøstyrelsens udkast til FAQ'er</i>	<i>19</i>
FORUDSÆTNINGERNE VEDRØRENDE ANVENDELSE AF BLANDINGSZONER – HERUNDER FOR UDLEDNING AF MILJØFARLIGE STOFFER	21
FORUDSÆTNINGERNE I UDKASTET OM MULIGHED FOR OPFYLDELSE AF MILJØMÅLENE I EN 4. VANDPLANLÆGNINGSPERIODE	22
EN OPSUMMERING	23

¹ Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (i det følgende omtalt som indsatsprogrambekendtgørelsen)

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

I mit høringssvar forholder jeg mig, som det fremgår af oversigten, til uklarheder i udkastet og til den indskrænkende fortolkning, som departementet foretager af indsatsprogrambekendtgørelsens anvendelsesområde, ligesom jeg kommenter på departementets udlægning af vandrammedirektivet,² herunder dets artikel 4, stk. 1, litra a), og de særlige forpligtelser, der er fastlagt i direktivet. Det, der fremgår af vandkvalitetskravdirektivet³ til begrænsning af udledningen af miljøfarlige stoffer til overfladevandområder (vandløb, søer og kystvande) og om anvendelse af blandingszoner, inddrages ligeledes.

Da departementets udkast vedrører gennemførelsen af forpligtelser, der er fastlagt af EU i vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet, tager jeg udgangspunkt i de forpligtelser, som det danske medlemskab af EU indebærer for departementet til at formulere vejledningen i overensstemmelse med det, der følger af samarbejds- og loyalitetspligten,⁴ herunder de fortolkningsprincipper, der er fastlagt af EU-Domstolen. Jeg henviser her især til princippet om EU-retten forrang og kravet om anvendelse af en EU-konform fortolkning af direktivtekster.⁵ Da der er tale om direktivbestemmelser, der er vedtaget af EU's institutioner med hjemmel i artikel 192, stk. 1, skal minimumskravene respekteres, jf. artikel 193 i Traktaten om Funktionen af Den Europæiske Union (TEUF).

Det følger af EU-retten, at fortolkningen og den konkrete anvendelse af gennemførelseslovgivning – herunder indsatsprogrambekendtgørelsen, der gennemfører forpligtelser fastlagt i vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet – skal kunne respektere de konkrete principielle domme, der er afsagt af EU-domstolen i forhold til fortolkningen af vandrammedirektivet, herunder Weser-dommen⁶ og de opfølgende domme.

At departementet ved formulering af den aktuelle vejledning om de danske myndigheders administrationsordning, skal forklare indsatsprogrambekendtgørelsen i overensstemmelse med EU-Domstolens fortolkning af vandrammedirektivet, fremgår også af sag C-525/20 *Association France Nature Environment*.⁷

I departementets udkast til indsatsprogramvejledningen henvises der flere steder de FAQ'er, der indgår i Miljøstyrelsens vejledning "*Spørgsmål og svar om udledningen af visse forurenende stoffer til vandmiljøet*", uden at det fremgår af udkastet, hvilket FAQ-nummer, der konkret henvises til – herunder om der henvises tale til de FAQ'er, der aktu-

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, som ændret bl.a. ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/39/EU, der bl.a. indeholder en opdateret liste af de prioriterede stoffer og visse andre forurenende stoffer i direktivets bilag I, del A. (vandrammedirektivet).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken (vandkvalitetskravdirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/39/EU, der bl.a. indeholder en opdateret liste af de prioriterede stoffer og visse andre forurenende stoffer i direktivets bilag I, del A.

⁴ Jfr. Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) artikel 4, stk. 3 og eksempelvis EU-Domstolens C-404/13 *ClientEarth*.

⁵ De EU-retlige forpligtelser, der gælder i forhold til gennemførelse af vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet m.fl., har jeg beskrevet i "Vand Lovgivning", DJØF Forlag, 2022, side 30 ff.

⁶ Sag C-461/13 *Weser*. Dommen omtales også – herunder i departementets udkast som C-461/13 *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*.

⁷ Sagen C-525/20 *Association France Nature Environment*, der også nævnes i departementets udkast, vedrører en vejledning, som de franske myndigheder havde udarbejdet om forståelse af forringelsesbegrebet i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

elt er sendt i høring af Miljøstyrelsen frem til den 9. november, jfr. Miljøstyrelsens jr.nr. 2023-97843. Da der er en betydelig sammenhæng mellem de to udkast til de fremtidige vejledninger, tillader jeg mig i det følgende at inddrage styrelsens udkast i mine kommentarer, der hvor det måtte være relevant. Man kan også spørge, hvor hensigtsmæssigt det egentlig er med en sådan høringspraksis, der ikke gør det muligt, at vurdere den sammenhængende vejledning, der skal danne grundlag for den fremtidige administrationsmodel, i ét høringssvar.

Jeg behandler ikke i mit høringssvar den del af departementets udkast til vejledningen, der vedrører udledning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) og organisk stof til overfladevandet. Jeg behandler heller ikke det, der mere specifikt vedrører beskyttelsen af grundvandet.

Manglende oplysninger om relevante regler i udkastets indledende kildeangivelse

I angivelsen af de konkret relevante bekendtgørelser, der omtales i departementets vejledningsudkast som relevant kildegrundlag, henvises der på side 7 – kun til indsatsprogrambekendtgørelsen som sådan og til bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster (herefter *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*).⁸

I departementets udkast indgår der imidlertid også henvisninger til *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*⁹ og til *overvågningsbekendtgørelsen*,¹⁰ se bl.a. udkastet side 10 og side 29. De her nævnte bekendtgørelser burde have været nævnt i oversigten på side 7.

I departementets udkast omtales den øvrige relevante lovgivning som ”sektorlovgivningen”. Som det vil fremgå af det følgende, kan de myndigheder og rådgivere, der skal anvende indsatsprogrambekendtgørelsen, ikke anvende bekendtgørelsens bestemmelser, uden at være opmærksomme på, hvor der i den danske sektorlovgivning er hjemmel til at stille krav over for de virksomheder, der udleder spildevand til overfladevandområder.

Det er relevant for de myndigheder, der skal anvende vejledningen, at departementet ikke begrænsede sig til at henvise til ”FAQ’er” og ”sektorlovgivningen”. Det er især relevant her at fremhæve, at blandt den relevante sektorlovgivning indgår *miljøbeskyttelsesloven*,¹¹

⁸ Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster (i det følgende omtalt som *miljømålsbekendtgørelsen*).

⁹ Bekendtgørelse nr. 796 af 15. juni 2023 om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (i det følgende omtalt som *miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen*).

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 792 af 15. juni 2023 om overvågning af overfladevand, grundvand og beskyttede områder og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (i det følgende omtalt som *overvågningsbekendtgørelsen*).

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023 om miljøbeskyttelse.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

godkendelsesbekendtgørelsen,¹² spildevandsbekendtgørelsen¹³ og/eller udledningsbekendtgørelsen.¹⁴

Indsatsprogrambekendtgørelsens anvendelsesområde

Det fastslås nederst på side 8 i departementets udkast, at indsatsprogrambekendtgørelsen kun finder anvendelse på *de vandområder, der er målsat*. Fortolkningen støttes på en henvisning til vandplanlægningslovens¹⁵ § 2, nr. 1 og nr. 2. Lovens § 2 giver imidlertid efter min opfattelse ikke grundlag for en sådan indskrænkende fortolkning af bekendtgørelsens anvendelsesområde. Da bekendtgørelsen skal opfattes som den danske gennemførelse af vandrammedirektivets artikel 11, er det afgørende, at den fortolkes og anvendes EU-konformt.

Indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 3 blev da også fortolket EU-konformt i Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023.¹⁶ Nævnet fastslog bl.a.:

”Det er et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse på baggrund af navnlig Weser- og Land Nordrhein-Westfalen-dommene, at forringelse af tilstanden i forhold til forurenende stoffer skal forstås således, at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i den lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1. Fler-tallet bemærker, at indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, skal forstås på samme måde, idet bekendtgørelsen er den danske implementering af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af overfladevand og grundvands tilstand.” (min fremhævelse)

Hvis anvendelsesområdet for indsatsprogrambekendtgørelsen er forudsat afgrænset, sådan som det angives i departementets udkast, har de danske myndigheder – herunder kommunerne – på trods af en sådan forudsætning, en pligt til at anvende bekendtgørelsen EU-konformt – med respekt for borgernes og virksomhedernes retssikkerhed. Hjemmelskravet gælder ikke i forhold til myndighedernes handleforpligtelser, hvor de konkrete handlinger ikke forudsætter, at der formuleres krav overfor borgere og virksomheder.

Med hensyn til handlepligten, har EU-Domstolen i Weser-dommen – og en række senere domme – fastslået, at der er tale om en retlige binding for myndighederne til at bidrage til opfyldelsen af de nationalt opstillede miljømål for alle overfladevandområder. Af dommen, der meget klart inddrager de forpligtelser, der følger af direktivets tilvejebringelse af

¹² Bekendtgørelse nr. 1083 af 9. august 2023 om godkendelse af listevirksomhed

¹³ Bekendtgørelse nr. 1393 af 21. juni 2021 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Bekendtgørelsen indeholder særdeles relevante krav, som kommunerne og Miljøstyrelsen skal iagttage, når der skal tages stilling til ansøgninger om udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer, kystvande og havområder, bl.a. fordi bekendtgørelsen indeholder centrale definitioner, fastsættelse af miljøkvalitetskrav, den kombinerede fremgangsmåde, vilkårsformulering og ikke mindst beregninger ved fastsættelse af vilkår, der skal sikre, at udledningen ikke påvirker berørte overfladevandområder eller havområder.

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 om vanplanlægning.

¹⁶ Miljø- og Fødevareklagenævnet den 23. februar 2023, sagsnummer 22/02461, der ophævede og hjemviste til fornyet behandling af Horsens Kommunes § 25-tilladelse til etablering af en omfartsvej.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

oplysninger om alle vandområder og om formuleringen af indsatsprogrammer, fremgår det bl.a. af præmis 42:

"For at sikre, at medlemsstaterne opfylder de ovenfor nævnte miljømål, indeholder direktiv 2000/60 en række bestemmelser – bl.a. i artikel 3, 5, 8, 11 og 13 i dette direktiv samt i bilag V hertil – der, som ... danner en kompleks proces og omfatter etaper, der er detaljeret reguleret, med henblik på at gøre det muligt for medlemsstaterne at gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige på baggrund af de særlige egenskaber og karakteristika, der er identificeret for vandområderne på deres område." (min fremhævelse)

I dommens præmis 49 understreger EU-Domstolen, at forpligtelsen til at forebygge forringelse af vandområder er tillagt en selvstændig status. Det fastslås endvidere i præmis 50, at forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden er retlig bindende i hver fase af gennemførelsen af vandrammedirektivet, herunder at:

"... forpligtelsen gælder for alle typer overfladevandområder og alle tilstande, for hvilke der er vedtaget eller burde være vedtaget en forvaltningsplan. Den pågældende medlemsstat er følgelig forpligtet til at nægte at godkende et projekt, såfremt sidstnævnte kan medføre en forringelse af tilstanden for et berørt overfladevandområde eller indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand, medmindre det pågældende projekt anses for at være omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 4, stk. 7, i dette direktiv." (mine fremhævelser)

I dommens præmis 55 fastslås det også, at vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) nr. 1, hvori begrebet "forringelse af tilstanden" af et overfladevandområde indgår, skal fortolkes som en forpligtelse til at forebygge forringelse, der vedrører tilstanden for alle overfladevandområder. Der følger dermed af EU-Domstolens fortolkning af vandrammedirektivets artikel 11, som indsatsprogrambekendtgørelsen forudsættes at gennemføre, at bekendtgørelsen skal finde anvendelse på alle overfladevandområder – hvad enten ministeriet har målsat de enkelte vandområder eller ej.

Det er derfor ikke EU-konformt, når departementet på side 25 i afsnit 4.2.4 "Konkrete indsatser for spildevand", skriver, at det er en forudsætning for, at der kan meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak, at det nedstrømsliggende vandløb er målsat. Det afgørende er i den sammenhæng, at der er hjemmel i "sektorlovgivningen" til at stille krav over for borgerne/virksomhederne. Handleforpligtelsen i indsatsprogrambekendtgørelsens § 8 skal sammenholdes med de regler i miljøbeskyttelseslovens kapitler 4-5 – og de med hjemmel i loven udstedte bekendtgørelser, herunder spildevandsbekendtgørelsen, godkendelsesbekendtgørelsen og/eller udledningsbekendtgørelsen – der giver hjemmel til at gribe ind med skærpende vilkår og påbud, når det vurderes, at der er behov for at sikre en forbedring af overfladevandets tilstand, herunder bl.a. ved at forhindre en forringelse.

Den "ikke EU-konforme" indskrænkende fortolkning af indsatsprogrambekendtgørelsen kommer også til udtryk i udkastets afsnit 4.3, hvor departementet vejleder om "Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer", som myndighederne skal udføre for at forbedre tilstanden efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 9. Departementet skriver på side 29:

"I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats." (min fremhævelse)

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Da der er mange vandområder, hvor tilstanden er ukendt, kan myndighedernes handleforpligtelser ikke begrænses til de vandområder, hvor tilstanden er konstateret at være ”ikke god”,¹⁷ hvis indsatsen skal kunne leve op til de forpligtelser, der følger af vandrammedirektivet.

Omfanget af de overfladevandområder, der i departementets udkast forudsættes at falde uden for det, som myndighederne har en pligt til at bidrage til at forbedre og forhindre forringelse af, kan belyses med henvisning til de oplysninger om vandområdernes aktuelle tilstand, der indgår i ministeriets ”Vandområdeplanerne 2021-2027”, juni 2023 (herefter omtalt som ”VP3”).

Det oplyses i VP3 side 11, at antallet af **vandløb**, i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand med hensyn til forekomst af nationalt specifikke stoffer udgør henholdsvis 190, 900 og 17.490 km. Vandløb i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, udgør henholdsvis 240, 870 og 17.460 km.

Side 13 oplyses det at antallet af **søer** i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand med hensyn til forekomst af nationalt specifikke stoffer er 9, 164 og 813. Antallet af søer i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, er henholdsvis 92, 202 og 692. Der er også betydelige søer – faktisk største delen – hvor tilstanden er ukendt.

Side 15 oplyses det, at antallet af **kystvande** i god, ikke-god og ukendt økologisk tilstand er henholdsvis 82, 16 og 11 af i alt 109 kystvande. Antallet af kystvande og territorialfarvande i god, ikke-god og ukendt kemisk tilstand, som bestemmes af forekomst af prioriterede stoffer, er henholdsvis 8, 111 og 4.

Som det fremgår af de her gengivne tal fra VP3, er der i dag i meget betydeligt omfang tale om overfladeområder, hvor tilstanden er ukendt.

De sagsbehandlere, som den endelige version af ministeriets vejledning har betydning for, vil formentlig også blive forvirret, hvis de sammenholder departementets afgrænsnings af indsatsen med det, der står i Miljøstyrelsens udkast til en ny formulering af FAQ 43. I den sidstnævnte tekst oplyses det:

”Miljøstyrelsen vurderer, at EU-rettens krav om at forebygge forringelse af tilstanden skal forstås på samme måde for målsatte overfladevandområder og for ikke-målsat overfladevand.”

Det er Miljøstyrelsen, der angiver de korrekte forståelse – nemlig at kravet om forebyggelse af en forringelse ikke kan begrænses til de vandområder, der er målsat.

I departementets udkast til vejledningen oplyses det på side 30, at der ikke skal gennemføres en indsats i de områder, som ministeriet *ikke har tilvejebragt overvågningsdata eller andre data for vandets tilstand*. Departementet forudsætter hermed, at de nationale beslutninger om, i hvilket omfang man i Danmark vil overholde kravene i vandrammedirek-

¹⁷ På side 29 oplyses det endvidere i departementets udkast til vejledningen: ”Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationen af miljøforurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande”. Det vil sige, at der end ikke er oplysninger om forekomsten af de konkrete koncentrationer af de miljøfarlige stoffer i det, der udgør det beslutningsgrundlag, som myndigheder skal støtte sig på under den 3. vandplanlægningsperiode.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

tivets artikel 5 og artikel 8 om tilvejebringelse af basisanalyser og overvågningsdata,¹⁸ kan være bestemmende for den indsats, der skal sikre, at overfladevandet opnår ”god tilstand senest den 22. december 2027. Afgrænsningen af indsatsen til forbedring af vandets tilstand, kan imidlertid ikke bero på det aktuelle mangelfulde vidensniveau om vandområdernes tilstand.

Vejledningsudkastets oplysninger vedrørende miljøfarlige stoffer

Der er i forhold til fastlæggelse af de begrænsninger, der gælder for de danske myndigheders kompetence til at meddele afgørelser, der har betydning for udledningen af miljøfarlige stoffer til overfladevandområder, nogle ganske særlige forpligtelser, som myndighederne skal respekteres efter vandrammedirektivet, *både* på grund af direktivets meget klare formål, jf. artikel 1, litra c), og på grund af at direktivet – i et samspil med vandkvalitetskravdirektivet – fastlægger retligt bindende kvalitetsniveauerne for den maksimale forekomst af sådanne stoffer i overfladevandet.

Forekomsten af miljøfarlige stoffer (MFS) i overfladevandet og i sedimenter/biota skal efter direktivreglerne begrænses i overensstemmelse med de miljøkvalitetskrav, der er opstillet dels på EU-niveau til prioriterede stoffer, dels på nationalt niveau til nationalt specifikke stoffer. De kriterier, der er relevante i forhold til vurderingen af tilstanden i det overfladevand, der er recipient for en udledning af miljøfarlige stoffer, fremgår af vandrammedirektivets bilag V og vandkvalitetskravdirektivets bilag I, hvor det sidstnævnte erstatter vandrammedirektivets bilag X.¹⁹ Der er for de enkelte stoffer opstillet miljøkvalitetskrav i miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelsens bilag 2, del B, tabel 3-5. Nogle af kravene er fastsat som årsgennemsnit (MKK) på grund af langtidsvirkningen af stofferne, medens andre er angivet som maksimumkoncentrationsværdier, som ikke må overskrides selv kortvarigt (MAC-QS).

Med hensyn til koncentrationen af miljøfarlige stoffer i vandet/sedimenter og den tilførsel af stoffer, som er relevant ved stillingtagen til, om den kemiske hhv. de økologiske tilstande kan karakteriseres som ”god” eller ”ikke god”, skal der anvendes en sondring mellem: a) prioriterede farlige stoffer, b) prioriterede stoffer og c) nationalt specifikke stoffer. Der sondres også mellem de krav, der gælder i forhold til vandet, henholdsvis de krav, der er opstillet for sediment/biota. De sidstnævnte miljøkvalitetskrav er fastsat for at beskytte organismer, som lever på eller i sedimentet, og til beskyttelse af de fødekæder, som organismerne indgår i. Princippet ”one out, all out” i vandrammedirektivets artikel 2, nr. 17 og vandkvalitetskravdirektivets artikel 3, stk. 1, litra iii) skal respekteres. Danmark har endvidere efter vandkvalitetskravdirektivets artikel 1, litra c) og litra e) en pligt til at sikre en

¹⁸ Vandrammedirektivets artikel 5 pålægger medlemsstaterne at sikre, at der foretages en analyse af miljøkvaliteten (vandets tilstand) i de overfladevande, der indgår i de enkelte vandområdedistrikter. Der skal endvidere efter direktivets artikel 8 løbende foretages en overvågning af overfladevandets økologiske og kemiske tilstand i overensstemmelse med de krav, der er fastlagt i direktivets bilag V, afsnit 1.3., så der holdes øje med, at tilstanden ikke forringes samt tages initiativer til at sikre at tilstanden bliver ”god”.

¹⁹ Jf. vandrammedirektivets artikel 2, nr. 24 vedrørende den ”Liste over prioriterede stoffer inden for vandpolitikken”, der indgår i vandrammedirektivets bilag X, som er formuleret med vandkvalitetskravdirektivets bilag I, Del A som listen blev formuleret ved det fælles ændringsdirektiv. Listen blev i 2013 udvidet fra at omfatte 33 stoffer til at omfatte 45 stoffer – herunder PFOS.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

progressiv reduktion af prioriterede stoffer, herunder ved at få udfaset særligt farlige prioriterede stoffer. Det nævnes ikke i vejledningsudkastet.

I relation til koncentrationen af miljøfarlige stoffer, som myndighederne skal sikre overholdelsen af i vandområderne – er situationen i dag den – som det også fremgår af departementets udkast – at der ikke eksisterer et konkret kendskab til koncentrationen af de enkelte stoffer i vandområderne.

Mine bemærkninger nedenfor til det, der står i departements udkast afsnit 8.3.2. om miljøfarlige stoffer, er opdelt i følgende punkter:

- i) Departementets afgrænsningen af de situationer, hvor forpligtelserne til at overholde miljøkvalitetskravene gælder, side 8
- ii) Departementets oplysninger om overskridelser af miljøkvalitetskravene for konkrete miljøfarlige stoffer og den forudsatte indsats, side 9
- iii) Departementet oplysninger om manglende kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov, side 11B

i) Afgrænsningen af de situationer, hvor forpligtelserne til at overholde miljøkvalitetskravene gælder

I Departementets vejledningsudkast redegøres der på side 45 for de situationer, hvor myndighederne ifølge departementet er forpligtet til at forholde sig til, om der indgår miljøfarlige stoffer i den udledning, der er tale om at udlede direkte til overfladevandområder. Der står følgende:

"Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik." (min fremhævelse)

Departementets anvendelse af formuleringen af "godkendelser og tilladelser m.v." gør det nødvendigt at henlede opmærksomheden på, at "m.v." her er særdeles centralt. Det omfatter både revurderingsafgørelser, som IE-direktivet²⁰ og den danske gennemførelseslovgivning foreskriver, og de øvrige påbud, der er hjemmel til at meddele.

Er der koncentrationer af miljøfarlige stoffer i et overfladevandområde, skal der efter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1. litra a gribes ind med skærpende godkendelsesvilkår og påbud over for de udledende virksomheder med den hjemmel, der er i miljøbeskyttelseslovens § 30 og §§ 40-42. Det gælder både ift. de godkendelsespligtige og de ikke-godkendelsespligtige virksomheder.

Det er især vigtigt, at de myndigheder – dvs. Miljøstyrelsen og kommunerne – der foretager en revurdering af de godkendelsespligtige bilag I-anlæg, der udleder spildevand direkte til recipienten, at vurderingen foretages i overensstemmelse med IE-direktivets krav,

²⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner, der afløste Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 (IPPC-direktivet). Der er bl.a. tale om krav til myndighederne om revurdering af eksisterende miljøgodkendelser hvert 10 år, ligesom der skal foretages en opdatering af eksisterende bilag I-anlægs vilkår senest 4 år efter, at BAT-konklusioner er offentliggjort af Kommissionen.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

herunder med respekt for de i dag gældende miljøkvalitetskrav, der er opstillet ift. de enkelte miljøfarlige stoffer.

ii) Departementets oplysninger om overskridelser af miljøkvalitetskravene for konkrete miljøfarlige stoffer og den forudsatte indsats

I departementets udkast er der på side 30 i tabel 1 redegjort for, at for høje koncentrationer af konkrete miljøfarlige stoffer. Der står følgende i vejledningsudkastet om tabel 1 – herunder om den forudsatte indsats:

”I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I Miljø-GIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingsindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

De danske myndigheder skal imidlertid træffe de foranstaltninger, der er nødvendige til opfyldelse af målene om en ”god tilstand” i vandrammedirektivet artikel 4, stk. 1, litra a) ift. til begrænsning af samtlige de prioriterede stoffer. De gældende miljøkvalitetskrav for de enkelte prioriterede stoffer skal lægges til grund både ved stillingtagen til overfladevandets (recipientens) kemiske tilstand ift. de pågældende stoffer og ved vurdering af om sådanne stoffer kan udledes med spildevandet.” (min fremhævelse)

Tabel 1 har følgende indhold:

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

Det er i den sammenhæng bl.a. nødvendigt at fremhæve, at deadline for tilvejebringelse af ”god tilstand” bl.a. antracen, naphthalen og bly, der indgår i tabel 1, allerede er udløbet den 22. december 2021.²¹

Som supplement til de i tabel 1 oplyste overskridelse af miljøkvalitetsniveauet skal det tilføjes, at der ikke måles for alle de miljøfarlige stoffer – hverken i vandløb, i søer eller i kystvande/marine områder.

Metallerne har således ikke været med i overvågningsprogrammer for marine områder siden 2017. De tidligere overvågningsprogrammer for de marine områder har ikke omfattet alle metaller. Det fremgår af en videnskabelig rapport, der blev udarbejdet af DCE på Aarhus Universitet i 2021.²²

²¹ Det fremgår af vandkvalitetskravdirektivets artikel 3, stk. 1, litra i) som formuleret med ændringen i 2013.

²² DCE’s videnskabelige rapport nr. 466/2021: ”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, Aarhus Universitet, side 79.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det er som nævnt ovenfor ikke kun vandet som sådant, det er relevant at forholde sig til, når det skal vurderes, som et vandområde er i ”god tilstand”. Der gælder også miljøkvalitetskrav til sediment og til biota. I relation til biota fremgår det bl.a. af DCE-rapporten, at kviksølvindholdet i undersøgte fisk var højere end miljøkvalitetskravet i mere end 90 %.²³ Det fremgår endvidere af rapporten, at kviksølv er fundet udbredt i de undersøgte marine områder i koncentrationer, som er højere end miljøkvalitetskravet for kviksølv i biota.²⁴ Det fremgår også af rapporten, at cadmium og bly forekommer i for høje koncentrationer i biota.²⁵ I de undersøgte søer, var kviksølvindholdet i aborrer og skaller højere end miljøkvalitetskravet i mere end 90% af de undersøgte fisk.²⁶

I departementets udkast til indsatsprogramvejledningen redegøres der på side 30 under overskriften ”Konkrete tiltag” for, hvordan det forudsættes, at Danmark lever op til de forpligtelser, der fremgår af vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet. Departementet skriver:

”I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

•De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

•De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførelse af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.”
(min fremhævelse)

Som det fremgår af det citerede, er der ikke aktuelt lagt op til en hurtig, bred og effektiv indsats, som skal gennemføres af miljømyndighederne. Den kommende vejledning er en del af Miljøstyrelsens udkast til nye FAQ’er, jf. herom nedenfor.

Danmark er endvidere ved vandrammedirektivet pålagt at sikre, at der opnås ”god kemisk tilstand” for overfladevand i forhold til samtlige miljøfarlige stoffer senest den 22. december 2027, ligesom der skal sikres en progressiv reduktion af de prioriterede stoffer, der udledes til overfladeområder. Det nævnes ikke i udkastet.

²³”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 73 og side 85.

²⁴”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 83.

²⁵”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 83.

²⁶”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, side 77.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

iii) Manglende kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov

I departementets udkast til vejledningen oplyses det på side 45

”Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.” (mine fremhævelser)

Erfaringerne med anvendelsen af bekendtgørelsens § 9 har ikke indtil nu være imponerende!

Departementets oplysninger i det citerede gør det nærliggende at spørge, hvordan departementet på den baggrund i den nedenfor omtalte administrationsmodel med det aktuelle vidensniveau overhovedet kan forudsætte, at det er en model, der kan bidrage til opfyldelsen af forpligtelserne over for EU.

Departementet redegørelse for bekendtgørelsens § 8's afgørelsesbegreb og fastlæggelsen af hvad der følger af forbuddet mod forringelse

Forståelsen af departementets fortolkning af myndighedernes forpligtelser ift. vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) skal søges i udkastets afsnit 8 ”Rammen for myndigheders administration af lovgivning”, side 41 ff., hvor der *dels* opstilles nogle forudsætninger om afgørelsesbegrebet, *dels* opstilles en administrationsmodel.

i) Departementets forståelse af afgørelsesbegrebet

I departementets udkast fastslås det på side 41 om anvendelsesområdet for indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 1:

”Ved ”afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning” i § 8, stk. 2 og 3, skal for- stås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst.” (citater side 41)

Dvs. at departementet herved – mere eller mindre direkte – afgrænser afgørelsesbegrebet til kun at vedrøre tilladelser og miljøgodkendelser.

Det er ikke en dækkende beskrivelse af afgørelsesbegrebet i forhold til det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb. Omfattet af begrebet ”afgørelser” i indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, stk. 1, er derfor også de revurderingsafgørelser, der skal træffes efter miljøbeskyttelseslovens §§ 41 a-41 b samt efter godkendelsesbekendtgørelsens §§ 45-54, når der er tale om bilag 1-anlæg.²⁷

²⁷ Det fremgår da også af udkastet på side 46, at: ”Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027.” De afgørelser om revurdering af IE-anlæg, der træffes af myndighederne, skal være EU-konforme. Det betyder at eksisterende miljøgodkendelser skal være ændret senest 4 år efter, at Kommissionen har offentliggjort BAT-

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det er en meget vigtig uklarhed i departementets vejledning, der konkret er tale om – ikke mindst i forhold til ikke at forklare de myndigheder, der skal anvende vejledningen, at deres revurdering af bilag 1-anlæg – er omfattet af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8.

Andre virksomheder end bilag 1-anlæg, der udleder direkte til recipienter, skal naturligvis også reguleres ved påbud efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, der gælder eksempelvis, at der med henvisning til den nævnte bekendtgørelsesregel skal overvejes om der er behov for at meddele påbud til godkendelsespligtige bilag 2-anlæg inden for rammerne af miljøbeskyttelseslovens §§ 41-41 a, og/eller om der er behov for at meddele påbud til ikke-godkendelsespligtige virksomheders inden for rammerne af miljøbeskyttelseslovens § 30 og § 42.

ii) Departementets stillingtagen til forbuddet mod forringelse af overfladevandet

På side 41 i departementets udkast til vejledningen redegøres der for forståelsen af myndighedernes forpligtelser til at forhindre forringelse efter indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, hvor departementets indskrænkende fortolkning af bekendtgørelsens anvendelsesområde igen har betydning for, hvad myndighederne vejledes om.

En begrænsning af de relevante beskyttede vandområder

Departementet afgrænser de vandområder, der skal beskyttes imod forringelse, idet der oplyses følgende:

”Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelsen ved administrationen af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke fonhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt til at forhindre opnåelsen af målet om god tilstand gælder kun for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastsat miljømål, jfr. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-20. Ved påvirkning af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.” (mine fremhævelser)

Det er ikke korrekt, når departementet i det citerede (jf. det fremhævede) konstaterer, *at der ikke er tale om en handlepligt for myndighederne*. I den udstrækning, myndighederne

konklusioner, og at alle bilag 1-anlæg skal underkastes en revurdering senest 10 år efter, at de sidste gang modtog en miljøgodkendelse eller en revurderingsafgørelse. Kravene om revurdering er begrundet i de krav, der gælder på EU-niveau om, at de danske virksomheder ikke må opnå konkurrencefordele ved at få tilladelser til at udlede i strid med de fælles stander på bekostning af de virksomheder, der konkurrerer med inden for den pågældende branche. Husdyrbruglovens kapitel 4, der vedrører revurdering af store husdyrbrug, vil også kunne være relevant for myndighederne at være opmærksom på.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

kan handle, uden at det forudsætter indgreb i borgerne eller virksomhedernes rettigheder, er der en handlepligt.

I den udstrækning, at der er hjemmel til at stille krav over for de virksomheder, der er ansvarlige for en udledning, der medvirker til en forringelse af vandets tilstand – *skal* myndighederne vurdere, om der i den eksisterende lovgivning – herunder miljøbeskyttelsesloven og de af mig ovenfor i afsnit ad 1 omtalte bekendtgørelser – er den nødvendige kompetence til at stille vilkår eller meddele påbud, der kan bidrage til at forbedre vandets kvalitet og til at forhindre en forringelse.

ii) Departementets omtale af EU-Domstolens principielle domme

I forbindelse med departementets redegørelsen for forringelsesbegrebet nævnes Weserdommen,²⁸ Association France Nature Environment-dommen,²⁹ og Land Nordrhein Westfalen-dommen³⁰ på side 42 f. Departementet forholder sig imidlertid ikke i den korte omtale – og heller ikke senere på side 45 ff. i det afsnit 8.3.2., der bærer overskriften ”Miljøfarlige stoffer i overfladevandområder” – til den fortolkning af de nævnte to domme, der blev fastslået af Miljø- og Fødevareklagenævnet i den afgørelse, der blev afsagt den 23. februar 2023 vedrørende udledning af kobber til en recipient, der allerede indeholdt for høje koncentrationer af kobber, det vender jeg tilbage til nedenfor.

I den nye administrationsmodel, der præsenteres i udkastet, forudsætter det af departementet, at udledninger, der ikke kan dokumenteres at påvirke koncentrationen af de relevante stoffer i det modtagne vandområde, kan tillades. Det er en meget vidtgående og ikke EU-konform udlægning af EU-Domstolens praksis.

Til belysning af den kritik, som Miljø- og Fødevareklagenævnet fastslog med sin afgørelse af 23. februar 2023, med henvisning til EU-domstolens praksis af kriteriet ”*påvirkningens betydelighed (signifikans) for vandområdets tilstand*” i det tidlige udkast til vejledningen³¹ kan der citeres følgende fra afgørelsen:³²

”... forringelse af tilstanden i forhold til forurenende stoffer skal forstås således, at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet

²⁸ Sag C-461/13 *Weser* herunder præmis 46, hvori der henvises til, at vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, der fastslår, at der skal være taget alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på den pågældende vandforekomst tilstand.

²⁹ Sag C-525/20 *Association France Nature Environment* – vedrørende midlertidig kortsigtet forringelse uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand, jf. præmisserne 42 og 45

³⁰ Sag C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, herunder med henvisning til dommens præmisser 94-96, hvoraf det fremgår, at forringelsesbegrebet skal forstås ens, uanset om der er tale om overfladevand eller grundvand.

³¹ Nævnet fremhævede i sin afgørelse i forbindelse med omtalen af den gennemførte miljøkonsekvensvurdering (nævnets afsnit 2.3), at det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at der som udgangspunkt ikke kan tillades en øget tilførsel af kobber, når miljøkvalitetskravet i forvejen er overskredet for kobber, med mindre andre kilder minimeres eller en konkret vurdering viser, at udledningen i praksis ikke vil have nogen betydning. Nævnet oplyser herefter om det tidligere udkast til vejledningen: ”I den anledning henvises der til vejledningen til indsatsbekendtgørelsen, hvoraf det blandt andet fremgår, at beslutningen om en mertilførsel af miljøfremmede stoffer beror på en helt konkret vurdering af påvirkningens betydelighed (signifikans) for vandområdets tilstand.”

³² Det citerede er fra nævnets afsnit 3.3.2.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1.”

...

”Som konsekvens af ovenstående bemærker flertallet endvidere, at det efter flertallets vurdering ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelses vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet, hvorfor der i sagen ikke kan lægges vægt på, at Horsens Kommune har fulgt vejledningen” (min understregning)

Klagenævnet fastslår med støtte i Land Nordrhein Westfalen-dommen, at begrebet forringelse af tilstanden i vandområderne skal fortolkes med henvisning til såvel et kvalitets-element som et stof, samt at den tærskel, over hvilken der konstateres en tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelser af et vandområdes tilstand. Tærsklen skal være så lavt som muligt, hvilket medfører, at en manglende overholdelse af et kvalitetsselement i vandrammedirektivets definition af god kemisk tilstand udgør en forringelse af den pågældende vandforekomsts kemiske tilstand.³³ Det konstateres af nævnet, at EU-Domstolen har fastslået, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof, der allerede overskrider et miljøkvalitetskrav eller en af medlemsstaterne fastlagt grænseværdi, udgør en forringelse. Nævnet henviser til, at det følger af dommen, at når et kvalitetsselement ikke er overholdt på et enkelt overvågningspunkt i en grundvandsforekomst, skal der følgelig konstateres en forringelse af den kemiske tilstand heraf som omhandlet f.s.v.a. grundvand i artikel 4, stk. 1, litra b) nr. 1.³⁴ Er der tale om overfladevand, er det vandkvalitetskravdirektivets bilag 1 A, der fastlægger de relevante miljøkvalitetskrav, medes miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsen i bilag 2, dels indeholder EU's kvalitetskrav, dels de nationale grænseværdier.

Særligt vedrørende beskyttelsen imod midlertidig forringelse

Departementet må ikke gennem udformning af sin vejledning om den korrekte forståelse af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, udforme grundlaget for den fremtidige administrationspraksis på en måde, der klart er i strid med direktivreglerne. Det kan belyses med henvisning til den dom C-525/20 *Association France Nature Environment*, som departementet selv nævner i vejledningsudkastet på side 43.³⁵ Det, der står i departementets udkast på side 43 denne dom, fremstår som uklart.

³³ Nævnets afgørelse side 51 med henvisning til C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, præmis 100, 101 og 108.

³⁴ Nævnets afgørelse side 52 med henvisning til C-535/18 *Land Nordrhein Westfalen*, præmis 110.

³⁵ Sagen C-525/20 *Association France Nature Environment* vedrører en vejledning nr. 36 om ”undtagelser fra miljømålene i overensstemmelse med artikel 4, stk. 7”, som var blevet udarbejdet af de franske myndigheder inden for rammerne af den såkaldte ”fælles gennemførelsesstrategi for vandrammedirektivet og over svømmelsesdirektivet” af medlemsstaternes og Europa-Kommissionens berørte myndigheder i løbet af december 2017, hvoraf det fremgik, at når sådanne aktiviteter kun har en midlertidig kortsigtet virkning, som er uden langsigtede konsekvenser for et vandområdes tilstand, kan de godkendes, uden at denne godkendelse er betinget af, at betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Vejledning blev underkendt af EU-Domstolen som værende i strid med vandrammedirektivets formål, jf. artikel 1, og den faste praksis om fortolkning af forringelsesbegrebet i artikel 4, stk. 1, litra a.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Da dommens præmisser er meget centrale – og illustrative i forhold til den restriktive praksis, der er fastlagt af EU-Domstolen – er vejledningsteksten vigtig. Domstolen tog stilling til om:

- 1) vandrammedirektivet skal fortolkes således, at den giver medlemsstaterne mulighed for, når de godkender et program eller et projekt, ikke at tage hensyn til deres midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser? og
- 2) I bekræftende fald, hvilke konsekvenser skal disse programmer og projekter da opfylde, jfr. direktivets artikel 4, og navnlig artikel 4, stk. 6 og stk. 7?

Domstolen besvarer de to spørgsmål under ét, herunder med henvisning i den præmis 24, der indgår i Weser-dommen om, at artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i) ikke kun indeholder programmatisk forpligtelser, men vedrører også enkeltprojekter. Det konkluderes i C-525/20 præmis 45:

”Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de to forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4 i direktiv 2000/60 skal fortolkes således, at den ikke giver medlemsstaterne mulighed for, når de vurderer, om et program eller et projekt er foreneligt med formålet om at forebygge forringelser af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke kan medføre ”forringelse” af området i nævnte bestemmelses forstand. Hvis de konkrete nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.”

Der kan efter dommens præmisser – og en tilsvarende stillingtagen bl.a. i sag C-559/19 *Kommissionen mod Spanien* – ikke være tvivl om, at myndighederne ikke må acceptere midlertidige ”forringelser”, medmindre det kan dokumenteres, at undtagelsesbetingelserne i artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Det burde været meget mere klart i udkastet til vejledningen.

iii) Departementets administrationsmodel

Om departementets konkrete forståelse af forringelsesbegrebets betydning i den fremtidige administration fremgår følgende af udkastet til vejledningen på side 45:

”Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:[...].

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Det er nærliggende at spørge departementet om, hvordan det kan være muligt at anvende et sådant dokumentationskrav, når det følger af EU-Domstolens praksis, at der ikke kan accepteres et program eller et projekt, hvis det indebærer *en risiko* for en forringelse, og hvor tærsklen skal sættes lavt?

Departementet forudsætninger vedrørende vidensniveauet

I det ovenfor gengivne citat indgår der kriteriet en ”stigning i koncentrationsniveauet”. Situationen er imidlertid den, at der meget sjældent vil være de data vedrørende koncentrationsniveauet i recipienten, som departementet forudsætter i udkastet. Departementet i oplyser selv i udkastet på side 45 følgende:

”Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ...”

På side 47 oplyser departementet endvidere:

”Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående. [...]

Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.”

Den tabel 2, der henvises til i det citerede, er ikke at finde i udkastet på side 51.

Det skal med henvisning til sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, præmiernes 30-31, understreges, at manglende data om de miljøfarlige stoffer ikke er en gyldig undskyldning, som de nationale myndigheder kan fremføre som begrundelse for ikke at gribe ind over for forringelser.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Holdbarheden af den administrationsmodel, der lægges op til i udkastet til vejledning, bliver temmelig vanskeligt at forsvare, når de usikkerheder, der er tale om i forhold til kendskabet til forekomsten af de miljøfarlige stoffer i overfladevandet er minimal, og når vanskelighederne med at foretage beregninger af baggrundskoncentrationerne erkendes.

Eksempelvis fremgår det af ”*Novana. Tilstand og udvikling 2008-2019 fra 2021*”,³⁶ at miljøkvalitetskravene for de fleste metaller i vandfasen og for vanadium i sediment er fastsat som ”tilføjede koncentrationer” i den tabel, der illustrerer koncentrationerne. Det betyder ifølge rapporten, at baggrundskoncentrationerne skal være kendte, for at det kan vurderes, om der er overskridelse af miljøkvalitetskravene. Der foreligger aktuelt estimerede baggrundskoncentrationer for barium, kobber, nikkel, vanadium og zink i vandfasen i vandløb og søer. Men hvordan ser det f.eks. ud for andre stoffer – og for overfladevandet i kystområder?

Departementets opstilling af en bevisbyrde

Departementet synes at pålægge de myndigheder, der skal træffe afgørelsen en bevisbyrde, hvor de skal dokumentere, at der ikke vil indtræde en forringelse.

Det er jo det modsatte af den risikovurdering, som EU-Domstolen baserer på principperne i artikel 192, stk. 1 TEUF, herunder forsigtighedsprincippet, jfr. *Weser-dommens* præmis 34. I præmissen indgår de nævnte principper i fortolkningen af vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a):

”Det skal ligeledes bemærkes, at direktiv 2000/60 er et rammedirektiv, der er vedtaget på grundlag af artikel 175, stk. 1, EF (nu artikel 192, stk. 1, TEUF). Direktivet fastlægger fælles principper og en overordnet ramme for indsatsen til beskyttelse af vandet og samordner og integrerer samt på lang sigt yderligere udvikler de overordnede principper og strukturer for beskyttelse og bæredygtig anvendelse af vand i Den Europæiske Union. De fælles principper og den overordnede ramme for indsatsen, der fastlægges i direktivet, skal senere udvikles yderligere af medlemsstaterne ved at vedtage en række særlige foranstaltninger under overholdelse af de i direktivet fastsatte frister. Direktivets formål er imidlertid ikke at gennemføre en fuld harmonisering af medlemsstaternes lovgivning på vandområdet (domme Kommissionen mod Luxembourg, C-32/05, EU:C:2006:749, præmis 41, og Kommissionen mod Tyskland, C-525/12, EU:C:2014:2202, præmis 50)”.

Det er også nærliggende at spørge, hvordan ministeriet kan se bort fra, at Danmark ikke har levet op til de overvågningsforpligtelser, der er fastlagt ved vandrammedirektivets artikel 8 og vandkvalitetskravdirektivet, herunder sidstnævnte direktivs artikel 3, stk. 6. Det fremgår af bestemmelserne, at de danske myndigheder (Miljøstyrelsen) skal analysere de langsigtede udviklingstendenser for koncentrationen af de prioriterede stoffer, som har tendens til at blive akkumuleret i sedimenter og/eller biota og at vedtage overvågningsfrekvenser for sedimenter og/eller biota.

³⁶ DCE’s videnskabelige rapport nr. 466/2021: ”Miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet. Novana, Tilstand og udvikling 2008-2019”, Aarhus Universitet, side 69ff.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Departementets forudsætninger om tilvejebringelsen af de nødvendige data

Det er nærliggende at spørge, hvordan departementet mener, at det bliver muligt i den almindelige sagsbehandling, der skal foregå i Miljøstyrelsen og i kommunerne, at tilvejebringe de forudsatte data, som ministeriets nationale overvågningsprogrammer, der har eksisteret under vandplanlægningen siden 2003,³⁷ ikke har tilvejebringe endnu?

Departementets administrationsmodel giver anledning til følgende centrale spørgsmål:

Hvilken viden er der aktuelt om det aktuelle koncentrationsniveau, som der med modellen forudsættes at kunne dokumenteres en stigning i forhold til i ”det samlede vandområde”?

Hvordan forestiller departementet, at data fra repræsentative målestationer i vandområderne kan være det relevante grundlag?

Hvordan skal departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene forstås?

Departementets forudsætning om, at koncentrationen skal vurderes ud det, der måles på repræsentative målestationer

Ud over, at departementet med udkastet til den fremtidige administrationsmodel, dels som nævnt forudsætter en ”stigning i koncentrationen” dels etablerer en ny ”væsentlighedsmodel”, indgår der i departementets model en forudsætning om, at den stigning, der skal kunne påvises af myndigheden, skal fremskaffes ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder.

Modellen indebærer, at det er nødvendigt at få afdækket, *hvem* departementet forudsætter, skal foretage de forudsatte målinger, der skal kunne bruges til at beregne koncentrationen af de mange forskellige miljøfarlige stoffer (i alt tæt på 200 stoffer) for koncentrationen i det ”berørte overfladeområde”, og *hvordan* departementet forudsætter, at det skal være muligt at fremkomme med relevante oplysninger om koncentrationer, der vedrører i et helt overfladeområde, når målingerne foretages på ”repræsentative overvågningspunkter”. Koncentrationerne vil variere rigtig meget for koncentrationen af stoffer i et overfladevandområde – derfor giver det ikke mening at tale om repræsentative målestationer.

Departementets forudsætninger vedrørende opfyldelse af miljømålene

Der er heller ikke hjælp at finde i departementets udkast til vejledningen til forståelse af administrationsmodellen i det, der står øverst på side 45 i afsnittet om målopfyldelse:

”Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammen-

³⁷ NOVANA-programmet blev etableret i 2003/2004.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

hæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.” (mine fremhævelser)

Læserne af udkastet bliver forvirret og ikke vejledt af det citerede.

For det første er det meget vanskeligt at finde ud af, hvordan departementet kan forudsætte, at det er muligt på én gang *at respektere forbuddet mod midlertidige forringelser*, og samtidig at gøre det muligt at overskride de miljøkvalitetskrav med baggrund i, at det *udlignes senere* i planperioden.

For det andet er den valgte reguleringsform, hvor de grundlæggende foranstaltninger blot er opremset i indsatsprogrambekendtgørelsens bilag 5 og ikke nærmere forklaret i vejledningsudkastet, helt uoverskuelig. Hvordan skal den ansvarlige sagsbehandler og dennes rådgivere kunne finde ud af – basis i den opremsning af forordninger, direktiver, love og bekendtgørelser, der indgår i bilag 5 – vil kunne sikre *en effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor*.

Henvisninger til Miljøstyrelsens udkast til FAQ'er

Departements udkast til vejledningen er – som nævnt ovenfor – i flere sammenhængende forudsat udfyldt ved de FAQ'er, der udsendes at Miljøstyrelsen, herunder til de FAQ'er, der aktuelt er sendt i høring. Det gælder også ved forklaringen af, hvordan departementet fortolker forureningsbegrebet. I udkastet på side 45 skriver departementet:³⁸

”Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevand-områder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].” (mine fremhævelser)

Departementet skriver videre i udkastet på side 45 om den konkrete vurdering, som myndighederne skal foretage:

”Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages: - [.....]

³⁸ Det citerede indgår, efter at departementet redegør for, at rammerne for at udlede de miljøfarlige stoffer direkte til overfladevandområder først og fremmest skal foretages i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven og anden relevant sektorlovgivning, som gælder uafhængigt af indsatsprogrambekendtgørelsens § 8, og som derfor selvstændigt vil kunne føre til, at en udledning ikke kan tillades. Denne henvisning er formentlig primært relateret til udledningsbekendtgørelsens § 7.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

- *Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota). [.....]*
- *Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.”*

Som det fremgår af citatet, lægger departementet til grund, at der rent faktisk foreligger helt konkrete oplysninger om koncentrationen af – herunder oplysninger om overskridelser af – de relevante kvalitetskrav. Det er ikke tilfældet.

Der er ikke oplysninger om koncentrationen af de mange konkrete miljøfarlige stoffer, der indgår i vandkvalitetskravdirektivets bilag 1 A og miljømålsfastsættelsesbekendtgørelsens bilag 2 i nogen af vandområderne, der udledes til. Det fremgår bl.a. af bemærkningerne ovenfor om det, der aktuelt ikke er kendskab til koncentrationerne.

Det konkret FAQ-nr., der henvises i det første af det ovenfor fra udkastet citerede, er ikke oplyst. Det kan derfor blive meget vanskeligt for myndigheder at vurdere, hvad det rent faktisk er, som departementet forudsætter af supplerende vejledning i Miljøstyrelsens spørgsmål og svar.

Det, der henvises til i departementets udkast, må være følgende FAQ'er, der aktuelt er sendt i høring af Miljøstyrelsen som led i fastlæggelse af den fremtidige fortolkning af udledningsbekendtgørelsens regler, er behandlet i:

- ”FAQ 38 Hvordan vurderes det, om miljøkvalitetskrav er overholdt?”
- ”FAQ 42 Hvordan fastsættes et udlederkrav for et miljøfarligt forurenende stof i en ny tilladelse”
- ”FAQ 43 Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i vandområdet?”
- ”FAQ 44 Hvordan beregnes stigningen i koncentrationen af et nyt stof i sediment som følge af en udledning?”
- ”FAQ 45 Hvordan sikres det, at tilladelse til en ny udledning ikke medfører overskridelse af miljøkvalitetskravet for sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 1”
- ”FAQ 46 Hvad skal inddrages ved fastsættelse af udlederkrav i nye tilladelser til udledninger for stoffer uden et generelt kvalitetskrav for vand, men hvor der er fastsat andre miljøkvalitetskrav for stoffet?”
- ”FAQ 47 Hvordan fastsættes udlederkrav i en ny tilladelse, når der udpeges en blandingszone?”
- ”FAQ 48: Hvad betyder øget forurening i henhold til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer?”
- ”FAQ 51: Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlige koncentrationer i sediment, jf. §. 6, stk. 1, nr. 5?”
- ”FAQ 54: Hvordan kan en revision af virksomheders godkendelse henholdsvis tilladelse af forurenende stoffer gennemføres?”
- ”FAQ 62: Hvordan vurderes det, om en ny tilladelse til udledning vil medføre påvirkning af opfyldelse af miljøkvalitetskravene?”

Den vejledning, der ligger i de oplistede udkast til FAQ 38- FAQ 62, er imidlertid ikke baseret på en respekt for den fast retspraksis, der er udviklet af EU-Domstolen, der bl.a. har fastslået, at tærsklen, hvorover der foreligger en tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden af en vandforekomst, skal være lav, jf. bl.a. *Weserdommen* præmis 67 og *C-559/19 Kommissionen mod Spanien*, præmis 48.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

Det gælder eksempelvis, når det i udkastet til FAQ 51 anvendes et væsentlighedskriterium, der er baseret på accept af op til 5 % årlig stigning i forhold til miljøkvalitetskravet for sediment i blandingszoner, jf. den henvisning, der er til FAQ 43.

Tilsvarende er det helt klart i strid med forpligtelsen til at sætte tærsklen så lavt som muligt til forebyggelse af forringelser af tilstanden, når det i udkastet til FAQ 54 forudsættes, at revision af miljøgodkendelser og tilladelser til udledning af miljøfarlige stoffer kan foretages som en trinvis tilpasning indtil *”der i indsatsprogrambekendtgørelsen er fastsat en prioritering af indsatsen til begrænsning af udledninger til samme vandområde”*. Retligt vil det være i strid med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a) og i strid med EU-Domstolens klare praksis, hvis myndighederne giver tilladelse til direkte udledning i den periode, hvor der forudsættes at blive foretaget en prioritering i indsatsprogrambekendtgørelsen af, hvordan de forskellige kilder skal reduceres og udledningstilladelserne tilpasses. Modellen for en sådan ordning er da heller ikke en del af det, der indgår i departementets udkast til indsatsprogramvejledningen.

Det er i øvrigt også i strid med IE-direktivet at forudsætte i udkastet til FAQ 54, at revisionen af de anlæg, der er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens bilag I, ikke skal foretages inden for de ved direktivet fastlagte tidsgrænser på 10 år for den løbende revision og 4 år regnet fra offentliggørelsen af nye BAT-konklusioner.

Det skal også nævnes, at det er i strid med kravet om, at der skal foretages en beregning af den kumulative påvirkning vandområdet, at der i udkastet til FAQ 54 bemærkes, at myndighederne ved stillingtagen til udledninger, der i sig selv hindrer overholdelse af miljøkvalitetskrav i et overfladevand, ikke skal inddrage *”den i forvejen forekommende koncentration, der skyldes andre kilder”*. Det her anførte i udkastet til en vejledning, der skal bidrage til forståelsen af udledningsbekendtgørelsen, er i øvrigt næppe i overensstemmelse med ordlyden af denne bekendtgørelses § 7, stk. 3.

Forudsætningerne vedrørende anvendelse af blandingszoner – herunder for udledning af miljøfarlige stoffer

I departementets udkast på side 44 fastslås det, at der kan etableres blandingszoner, hvor det kan tillades, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i *”nærmere fastsat omfang”*. Her mangler der i departementets udkast en henvisning til Miljøstyrelsens udkast til en ændret formulering af FAQ 43, FAQ 47 og FAQ 65, der er sendt i høring med svarfrist den 9. november.

I **FAQ 65** fastslås det, at det kan være relevant at udpege en blandingszone, når der trods anvendelse af bedste tilgængelige teknik sker eller vil ske udledning af et forurenende stof i en koncentration over det generelle kvalitetskrav og eller maksimumkoncentrationen.

I **FAQ 47** oplyses der om, hvordan der fastsættes en ny tilladelse, når der udpeges en blandingszone. Der henvises til, at udlederkrav skal fastsættes i overensstemmelse med udledningsbekendtgørelsens § om den kombinerede fremgangsmåde, jf. FAQ 36 samt til: FAQ 37, FAQ 43 og FAQ 68

I **FAQ 43** fastslås det, hvordan kravværdierne for et givet stof i en udledning fastsættes, når miljøkvalitetskrav for stoffer i forvejen er overskredet i vandområdet. Det er det sidstnævnte FAQ, der indeholder den materielle stillingtagen til etablering af blandingszoner. Heri oplyses der bl.a. følgende:

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

”Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelsen af det fastsatte miljømål.....

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5% af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszones rand, jf. FAQ 67.” Hertil er at føje følgende kommentarer/spørgsmål: 1) blandingszoner kan kun anvendes, hvis det er muligt at fortynde koncentrationen, og det vil ikke være muligt, hvis koncentrationen allerede er for høj; 2) der er en pligt til at opfylde miljømålet, der er fastsat i miljømålsbekendtgørelsen senest den 27. december for hele vandområdet – det er ikke muligt med den brede åbning i forhold til anvendelse af blandingszoner, der lægges op til; 3) hvordan kan ministeriet forklare og forsvare anvendelsen af kriteriet ”5% stigning”?

Jeg vil ikke gå nærmere ind på en redegørelse for de mange forudsætninger i vandkvalitetskravdirektivet og Kommissionens *”Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF”*,³⁹ der ikke respekteres i de to vejledningsudkast, der forudsættes at blive anvendt ved anvendelse af blandingszoner. Med henvisning til det, der er redegjort for i den artikel, som Flemming Elbæk og jeg har skrevet *”De retlige rammer for anvendelse af blandingszoner”*, der er publiceret i Tidskrift for Miljø 2023, hæfte 4, side 117 ff., vil jeg konstatere, at blandingszoner ikke kan anvendes som grundlag for ikke at opfylde de opstillede miljømål senest den 22. december 2027. Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7 kan ikke benyttes som et dispensationsgrundlag.

Forudsætningerne i udkastet om mulighed for opfyldelse af miljømålene i en 4. vandplanlægningsperiode

I departements udkast forudsættes det øverst på side 44, at der bliver tale om en 4. vandplanlægningsperiode.

Danmark foreslog i sit høringssvar til Kommissionen ifm. evalueringen af vandrammedirektivet, at der blev foretaget ændringer i vandrammedirektivet, som muliggjorde en forlængelse ind i en ny 4. vandplanlægningsperiode.⁴⁰ Kommissionens tilkendegav imidlertid i et fitnessstjek af vandrammedirektivet, at der ikke vil blive tale om en sådan forlængelse.⁴¹

Det er derfor næppe sandsynligt, at der bliver tale om en forlængelse af de frister, der er fastlagt i vandrammedirektiver. Det fremgår også af det udkast, som Kommissionen fremlagde den 26. oktober 2022 til en revision vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet og

³⁹ Europa-Kommissionens tekniske retningslinjer af 22. december 2010 for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4 K(2010) 9369 endelig (Kommissionens tekniske retningslinjer), side 5 og side 10f. I retningslinjerne indgår som bilag *”Technical Background Document on Identification of Mixing Zones”*.

⁴⁰ Det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets skrivelse af 6. marts 2019 (jf. Miljø- og Fødevareudvalget 2018-19 MOF Alm. Del – Bilag 454, s. 2 og i opsummeringen s. 6-7).

⁴¹ Det oplyses i Miljøministeriets departements skrivelse af 20. februar 2020 (sagsnummer 2020-646), side 9.

Ellen Margrethe Basse

Professor emerita, dr. jur. & jur. dr. (h.c.)

vandkvalitetskravdirektivet, at der ikke forudsættes en 4. vandplanlægningsperiode. Det, som ændringsforslaget vedrører en udvidelse af listen med yderligere 23 stoffer.⁴²

En opsummering

Det kan generelt fastslås, at det med departementets udkast til en vejledning i, hvordan indsatsprogrambekendtgørelsen skal fortolkes og anvendes, bliver meget vanskeligt for de sagsbehandlere og rådgivere, der skal bidrage til at Danmark lever op til de forpligtelser, der er fastlagt ved vandrammedirektivet og vandkvalitetskravdirektivet. Det på trods af, at rigtig mange vandområder er i dårlig økologisk tilstand og/eller dårlig kemisk tilstand i dag.

Departementet har opstillet en administrationsmodel, der er mindst lige så problematisk, som det, der tidligere blev underkendt af Miljø- og Fødevareklagenævnet med afgørelsen af 23. februar 2023.

Ellen Margrethe Basse

⁴² Europa-Kommissionens forslag af 26. oktober 2022 om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken, COM(2022) 540 final.

Aktdetaljer

Akttitel: WSP, Anja Hejselbæk Thomsen - Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr.: 2023 - 10012

Aktnummer: 34

Akt ID: 502205

Dato: 03-11-2023 21:30:47

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr. 2023 - 10012.eml
[2] WSP Danmark - Høringssvar til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Bohr, Maja la Cour (Maja.Bohr@wsp.com), Mortensen, Keld (Keld.Mortensen@wsp.com), Skovgaard, Henrik (Henrik.Skovgaard@wsp.com), Henschel, Katja (katja.henschel@wsp.com)
Fra: Thomsen, Anja Thrane Hejselbæk (Anja.Thomsen@wsp.com)
Titel: Høringssvar på Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter J.nr.: 2023 - 10012
Sendt: 03-11-2023 21:30
Bilag: WSP Danmark - Høringssvar til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter.pdf;

Hej,

I modtager hermed høringssvar fra WSP Danmark i forhold til Udkast til Vejledning til Bekendtgørelse om Indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter af 12. oktober 2023.

WSP har med stor interesse læst Miljøministeriets udkast til ny vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, og har i forlængelse heraf samlet op på tvivlsspørgsmål, som vi mener bør uddybes, for at opnå en mere tydelig vejledning.

Vi ser frem til at læse jeres svar, og vi deltager gerne i en nærmere drøftelse, såfremt I ønsker yderligere uddybelse af vores spørgsmål.

Rigtig god dag.

Venlig
hilsen

Anja Thrane Hejselbæk Thomsen

Specialist
Civilingeniør, PhD

M+ 45 30 66 21 55

WSP Danmark A/S
Sønderhøj 8
8260 Viby J.
Denmark
T+ 45 87 386 166

wsp.com/da-DK

NOTICE: This communication and any attachments ("this message") may contain information which is privileged, confidential, proprietary or otherwise subject to restricted disclosure under applicable law. This message is for the sole use of the intended recipient(s). Any unauthorized use, disclosure, viewing, copying, alteration, dissemination or distribution of, or reliance on, this message is strictly prohibited. If you have received this message in error, or you are not an authorized or intended recipient, please notify the sender immediately by replying to this message, delete this message and all copies from your e-mail system and destroy any printed copies.

Til Miljøministeriet
Departementet, Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012

Høringssvar fra WSP Danmark A/S til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

WSP Danmark A/S har med stor interesse læst Miljøministeriets udkast til ny vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Som høringsspart fremsender WSP hermed et høringssvar, som særligt retter sig mod emnet omkring administration af loven, det vil sige kapitel 8.

Indledningsvis ønsker WSP, at der indarbejdes en klar skelnen mellem, hvornår vejledningen forholder sig til indsatsbekendtgørelsen, og hvornår den forholder sig til indsatsbekendtgørelsen i kombination med Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvand og havområder (1433/2017).

Vi ønsker ligeledes at få præciseret, om vejledningen og de beskrevne vurderinger alene omfatter de stoffer, hvortil der er fastsat miljøkvalitetskrav i BEK 796 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

I vejledningen står:

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

WSP ønsker i forlængelse af ovenstående beskrivelse en præcisering af, hvordan Miljøministeriet mener, at man skal håndtere forskellige scenarier:

1. Recipienten i god tilstand - udledning under MKK (miljøkvalitetskrav)
2. Recipienten i god tilstand - udledning over MKK
3. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning under MKK
4. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning over MKK – udledning i lavere koncentration end i recipient
5. Recipienten i ikke-god tilstand - udledning over MKK – udledning i højere koncentration end i recipient
6. Recipienten i ukendt tilstand

Dette kan eventuelt ske ved at udarbejde et skema som på side 53 i høringsudgaven, men med miljøfarlige forurenende stoffer.

WSP har yderligere følgende spørgsmål til dette emne:

- Om forringelse: Kan det antages, at der først er en forringelse af kvalitetselementet, hvis en resulterende udledning (uanset koncentration i det udledte vand) øges i forhold til den i forvejen forekommende koncentration?

- Det vil derved være muligt at udlede vand med koncentrationer over miljøkvalitetskravet, hvis kravet allerede er overskrevet i recipienten, og udledningen ikke vil medføre en øget resulterende koncentration.
- Såfremt overstående er korrekt, hvordan forholder Miljøministeriet sig til forringelsesprincippet om, at enhver ekstra udledning vil være en forringelse, hvis tilstanden af kvalitetselementet (stoffet) er ikke-god?
- Vil ovenstående princip ikke medfører en risiko for, at miljømålet for det enkelte stof ikke opnås, hvis der meddeles tilladelse til udledninger med højere koncentrationer til vandområder, hvor stofkoncentrationerne i forvejen overstiger miljøkvalitetskravet?
- Miljøministeriet bedes oplyse, hvordan sammenhængen er til vandrammedirektivets bestemmelser i ovennævnte spørgsmål.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

I vejledningen under dette punkt står:

Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster således, at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

- Skal målet for de enkelte miljøfarlige forurenende stoffer forstås som overholdelse af miljøkvalitetskravet for det enkelte stof i recipienten?
- Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser.
 - Er det korrekt forstået, at der ikke er nogen baseline for de miljøfarlige stoffer?
 - Hvis der ikke er en baseline eller øvrige indsatser (andet end § 9), hvordan skal det så vurderes, om en udledning vil reducere en effekt af en forbedrende indsats?

Afsnit 8.3.3 Kvælstof og fosfor

Vejledningens afsnit 8.3.3. omhandler kvælstof og fosforpåvirkning af målsatte kystvande og fosforpåvirkning af målsatte søer.

Det fremgår heraf, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov. Der skelnes ikke mellem forskellige tilstandsklasser i denne tolkning. Forbuddet mod at godkende projekter, der medfører forringelser af overfladevandsområder eller hindrer målopfyldelse, er fastslået af EU-Domstolen i C-461/13 (Weser-dommen). Vi har forstået Weser-dommen således, at et projekt ikke må medføre et fald i tilstanden for et eller flere kvalitetselementer, selv om påvirkningen ikke fører til, at hele overfladevandsområdet rykker en tilstandsklasse ned. Hvis tilstanden for vandområdet er dårlig, vil enhver yderligere forringelse ikke være mulig.

WSP har derfor følgende spørgsmål:

- Gælder forbuddet mod enhver merudledning af kvælstof til kystvandområder, uanset hvilken tilstandsklasse vandområdet har, f.eks. også kystvandvandområder med moderat økologisk tilstand, og hvor det kan dokumenteres, at merudledningen ikke vil medføre en forringelse af tilstanden?

- Det antages, at forbuddet mod merudledning af fosfor til søer skal tolkes på samme måde som merudledning af kvælstof til kystvande. Er der forbud mod merudledning af kvælstof til søer med indsatsbehov for fosfor, når der generelt ikke er defineret et indsatsbehov for tilførslen af kvælstof til søer, hvor tilstanden også kan være påvirket af kvælstof?
- Er det en fejl, at forbuddet vurderes op mod, om målb belastningen overskrides. Målb belastningen er en modelberegnet belastning af kvælstof eller fosfor, som vil sikre fremtidig målopfyldelse sammen med eventuelle andre indsatser. Målb belastningen ligger fast, så menes der ikke, at projektet ikke må medføre, at indsatsbehovet øges?

Generelle input:

Vi læser vejledningen således, at udledning af almindeligt belastet separat regnvand nu skal håndteres på sammen vis som udledninger omfattet af Bek. 1433/2017. Der er ellers beskrevet i bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 1, at denne vandtype ikke er omfattet af denne bekendtgørelse.

WSP har følgende spørgsmål:

- De enkelte projekter kan ikke reparere den kemiske tilstand i vandområderne, hverken i forhold til atmosfærisk deposition eller fortidens synder. Men tilstanden i vandområderne kan betyde, at projekter, der ellers har til formål at forbedre tilstanden i vandområderne, ikke kan gennemføres. Hvordan ser Miljøministeriet på denne problematik?
- Kan Miljøministeriet udpege de stoffer, der skal indgå i vurderinger af udledning af regnvand fra separate regnvandssystemer?
 - Alternativt udpege de stoffer, der ikke skal indgå når der alene er tale om almindeligt belastet separat regnvand?
- Forventer Miljøministeriet at forbedre det datagrundlag, som pt. foreligger?
- Er det Miljøministeriets vurdering, at myndigheden kan bede ansøger kortlægge recipientens kemiske tilstand i henhold til § 17, stk. 7?
- WSP ønsker at det tydeliggøres, hvordan udledning af almindeligt separat regnvand skal vurderes, herunder udlæggelse af blandingszoner.
- Er det Miljøministeriets vurdering, at der fremadrettet skal fastsættes koncentrationskrav for miljøfarlige stoffer, når der meddeles udledningstilladelser til ikke-punktkilder, eller kan der fortsat alene være funktionskrav?

Det bemærkes desuden, at der i Indsatsbekendtgørelsen er indsatser, der skal forbedre vandmiljøet – herunder reducerer overløb fra fælleskloakken til recipient. Hvis udvidelse af fællessystemet og øget udledning fra renseanlægget ikke er muligt, så ser mange projekter ind i, at der skal ske udledning af separat regnvand til vandmiljøet. Dette har tidligere været en god løsning, både i forhold til det stigende grundvand, udledning af næringsstoffer, det hydrauliske regime i vandløbene, økonomi ol.

Regnvandet der skal håndteres, vil ofte være regnvand der stammer fra veje og øvrige befæstelser, hvor der potentielt kan være en række miljøfarlige stoffer, der ikke kan renses væk i de traditionelle BAT bassiner. WSP ønsker at høre ministeriets overvejelser om følgende:

- At reducere overløb har oftest en positiv betydning for den økologiske tilstand i vandområderne, mens udledning af regnvand kan have en negativ betydning for den kemiske tilstand. At rense på regnvand, ud over BAT, kan være fordyrende for projekterne betydeligt – og nogle steder vil det ikke engang være nok til at overholde koncentrationskravene i vandområderne. På offentlige arealer vil regningen sendes videre til borgerne, der vil opleve dette ved taksstiger – hvordan ser Miljøministeriet denne afvejning af samfundets interesser og omkostningseffektivitet?

Aktdetaljer

**Akttitel: Danmarks Sportsfiskerforbund, Lars Brinch Thygesen -
Høringssvar - Bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings
høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM
journalnummer 2023 – 10012
Aktnummer: 33**

Akt ID: 502195

Dato: 03-11-2023 17:55:05

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Danmarks Sportsfiskerforbund bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til
Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012.eml
[2] DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Henning Mørk Jørgensen (hmj@dn.dk)
Fra: Danmarks Sportsfiskerforbund -lbt (lbt@sportsfiskerforbundet.dk)
Titel: Danmarks Sportsfiskerforbund bakker op om Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Sendt: 03-11-2023 17:54
Bilag: DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf;

Miljøministeriet

Journalnummer 2023 – 10012

Danmarks Sportsfiskerforbund har modtaget Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012.

Danmarks Sportsfiskerforbund vil hermed meddele Miljøministeriet, at vi fuldt og helt bakker op om DN's høringssvar.

Bedste hilsner

Lars Brinch Thygesen
Natur- og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund
Skyttevej 5 – 7182 Bredsten
Telefon: 76 22 70 74
Mobil: 40 14 10 77
Email: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
www.sportsfiskeren.dk
[Facebook](#) - [Instagram](#) - [YouTube](#)

Dato: 3. november 2023

Danmarks
Naturfredningsforening

Til Miljøministeriet

mim@mim.dk

Danmarks Naturfredningsforenings (DNs) høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - journalnummer 2023 – 10012)

Indledningsvis skal DN påpege, at anledningen til den aktuelle revision af Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er den såkaldte Horsensafgørelse fra Miljø og Fødevareklagenævnet (MFKN), som førte til miljøministerens suspension af dele af Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer (som for nuværende er i ikke-synkron høring).

Det er DNs opfattelse at disse revisioner af vejledningerne til fulde skal respektere MFKNs afgørelse og de relevante EU-domstolsafgørelser. Det er DNs opfattelse at den gældende retstilstand efter MFKNs Horsensafgørelse med de EU-afgørelser, der deri henvises til, er følgende:

- Miljøkvalitetskrav for miljøfarlige stoffer skal som udgangspunkt overholdes i udledningen.
- Kan dette trods brug af BAT eller bedre ikke lade sig gøre må udledningen enten undlades eller der må udlægges blandingszone for problemstofferne med overholdelse af reglerne herfor (herunder at alle udlæg af blandingszoner skal fremgå specifikt af vandområdeplanerne, det skal godtgøres, at de er udlagt på baggrund af brug af BAT for de enkelte stoffer, og det skal fremgå for hver enkelt, hvorledes man løbende skal minimere udstrækningen af blandingszonen).
- Såfremt der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for problemstofferne i vand/biota/sediment kan yderligere udledninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på tale da merudledning er en yderligere forringelse i laveste tilstandsklasse
- Der skal altid være kendskab til de relevante koncentrationer i såvel nær- som fjern-recipienten (vand/sediment/biota) af de miljøfarlige stoffer, som er relevante i forbindelse med en ny eller øget udledning – ellers kan det ikke konkret vurderes om der er tale om en forringelse
- Bestemmelsen om ikke-forringelse gælder både for midlertidige forringelser og for dele af et vandområde

Som det fremgår af MFKNs afgørelse med henvisninger til EU-domstolens afgørelser, er det desuden ikke i overensstemmelse med de forpligtelser, som de danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet, at der i Miljøministeriets vejledning indgår en væsentlighedsvurdering, som miljømyndighederne forudsættes at tage udgangspunkt i ved deres stillingtagen til, om der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer når miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet. Domstolspraksis fastslår nemlig at *enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet.*

Det er som sagt DNs opfattelse at den aktuelle og andre relevante vejledninger (som eksempelvis de MST FAQ, der henvises til i det aktuelle udkast til vejledning) skal rumme disse helt klare tilkendegivelser.

Som det fremgår nedenfor er dette ikke tilfældet.

De substantielle ændringer i udkastet til vejledningen er angiveligt alene foretaget i afsnit 8.1.1 ff og 8.3.2, som derfor er de afsnit DN kommenterer i det følgende:

Til 8.1.1 ff

Afsnit 8 i den udsendte vejledning knytter sig til §8 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter

” Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.”

Formuleringen er i overensstemmelse med Vandrammedirektivets (VRDs) krav om ikke-forringelse og opfyldelse af miljømål.

Til bedømmelse af hvornår der foreligger en forringelse i et vandområde henvises til flere EU-domstolsafgørelser:

1. sag C-461/13, hvorefter ” der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en ”forringelse af tilstanden” for overfladevandområdet.”
2. sag C-535/18, hvorefter ” der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.”
3. afgørelse C-525/20, hvorefter ” målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, ... ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand.” Kan et program eller projekt medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

DN skal bemærke i forbindelse med afgørelse 1. ovenfor, at for kemisk tilstand opererer VRD kun med to tilstandsklasser – nemlig god og ikke-god. Det gælder uanset om der er tale om nationalt prioriterede miljøfarlige stoffer, som indgår som del af den økologiske tilstand, eller der er tale om EU-prioriterede stoffer, som indgår selvstændigt som Kemisk tilstand for vandområdet.

Overskrides et fastsat miljøkvalitetskrav (vand/sediment /biota) for blot et enkelt af de prioriterede stoffer i et vandområde er området i ikke-god tilstand (laveste klasse for kemiske stoffer) efter one-out – all out-princippet, og der vil derfor ikke kunne tillades yderligere udledninger, som kan medføre en øget koncentration af det pågældende stof (= forringelse).

Det vil efter DN's opfattelse også indebære at der ikke kan anvendes blandingszone for det pågældende stof.

Afsnit 8.2 omhandler vandområder hvor miljømålet er opfyldt. Her fastslås at merudledning kan tillades så længe det ikke fører til at vandområdet eller tilgrænsende vandområder går en tilstandsklasse ned (= forringelse). Her kan også tillades blandingszoner, hvor koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang efter gældende regler for brug heraf.

Afsnit 8.3 omhandler vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Her anføres at merudledning kun kan tillades såfremt det ikke forringer tilstanden eller hindrer målopfyldelse. Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden. Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske.

DN finder ikke neutralisering senere i planperioden er i overensstemmelse med VRD og EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, hvorefter myndighederne ikke må lægge vægt på muligheden for, at den påvirkning, som recipienten udsættes for, neutraliseres senere i planperioden.

DN er heller ikke enig i at "Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse", hvis der hermed menes at der kan tillades merudledning, der forringer de parametre, som er årsag til den manglende målopfyldelse.

Afsnit 8.3.2 omhandler specifikt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

§ 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter betyder, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline):

" Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til **yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde**. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra **repræsentative overvågningspunkter** i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ]."

DN: Den markerede tekst herover er i modstrid med den tidligere nævnte EU-afgørelse – "*...der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned*". Det er således ikke nødvendigt at det samlede vandområde rykker en klasse ned for et kvalitetselement for at der er tale om en forringelse, en del af vandområdet er tilstrækkeligt.

Det fremgår også af Horsens-afgørelsen, idet MFKN skriver "*... at det følger af EU-Domstolens praksis, at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden...*"

"Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, **der er i**

ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.”

”Er tilstanden ukendt grundet **manglende overvågningsdata** for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

DN: Efter Horsens-afgørelsen fra MFKN står det klart at kendskab til koncentrationerne i recipienten (vand/sediment/biota) af de relevante miljøfarlige stoffer, som en ny udledning indeholder, vil være helt afgørende for om udledningen vil kunne tillades efter alle gældende regler.

Om kendskab til eksisterende koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområdet skrives i vejledningen: ” *Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer*

Overfladevandområders kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

Der lægges således ikke op til i forbindelse til tilladelser til merudledning af miljøfarlige stoffer at der skaffes ny, relevant viden om eksisterende koncentrationer i vandområdet selvom det er afgørende for at kunne behandle en ansøgning herom efter gældende regler.

Det er efter DNs opfattelse helt uholdbart at tillade ny/øgede udledninger uden (nyere) viden om recipientens tilstand for de relevante stoffer – har man ikke data må man skaffe dem, hvad enten det er myndigheden eller ansøger der foretager de således nødvendige analyser.

Det kan desuden ikke efter over 20 år med VRD på nogen måde retfærdiggøres at der er så massivt ukendskab til den kemiske tilstand i langt de fleste vandområder som tilfældet er i dag. Især for vandløb og søer hersker et massivt ukendskab til tilstanden for alle prioriterede miljøfarlige stoffer (eksempelvis er den ukendt for henved 95% af vandløbene jf. vandområdeplan 2021-27), men også i kystvande er der alt for langt mellem målestationer og især sådanne, der kan påvise effekter af væsentlige punktkilder med udledning af miljøfarlige stoffer.

Vejledningsudkastet siger at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Der nævnes en række punkter der altid skal med i vurderingen, herunder:

- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).

DN skal påpege at hermed indlægger miljøministeriet en væsentlighedsvurdering, hvilket ikke er i overensstemmelse med MFKNs afgørelse som siger

"at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1."

og at det

"ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelsens vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet,..."

DN må konkludere at der således ikke er belæg for fremtidige væsentlighedsvurderinger når miljøkvalitetskravene er overskredet, idet al merudledning da er en forringelse, som ikke kan gradbøjes med vilkårligt fastlagte bagatelgrænser uanset om disse fastlægges i en vejledning eller i en konkret væsentlighedsvurdering.

DN hæfter sig herefter ved at der henvises til MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota) – som rettelig bør være MST FAQ 50 (biota) og 51 (sediment):

Af FAQ 51 *Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlig koncentrationsstigning i sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 5?* fremgår, at hvis den gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen af et givet stof i sedimentet som følge af en udledning udgør 5 % eller mere af miljøkvalitetskravet for sediment, bør den betragtes som værende væsentlig. Hvis miljøkvalitetskravet for sediment er overskredet i forvejen i det pågældende overfladevand, henvises til FAQ 43 *Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en ny tilladelse til udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i overfladevand?*, som så i øvrigt viser tilbage til den aktuelle vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer afsnit 8.3.2. for nærmere beskrivelse af, hvordan Miljøministeriet forstår EU-rettens krav om at forebygge forringelse af overfladevandområdets tilstand samt kravet om ikke at hindre mulighed for målopfyldeelse (!).

FAQ 43 siger bl.a.:

"Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål."

"I. Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet

Hvis det generelle kvalitetskrav eller maksimumkoncentrationen for et givet stof i vand allerede er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning til vand eller luft, hvis den ved beregninger kan vise, at udledningen med sikkerhed ikke vil påvirke opfyldelse af miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede blandingszone.

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand, jf. FAQ 67.

For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav.

Miljømyndigheden skal derudover ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på **et repræsentativt målepunkt**. I beregningen skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand. Ved vurdering af, om en beregnet stigning i koncentrationen vil være målbar, kan miljømyndigheden tage udgangspunkt i, hvad der kan måles med de ved overvågning af overfladevand almindeligt anvendte analysemetoder, der opfylder kravene til analysemetoder for kemisk analyse og kontrol ved overvågning af overfladevand, sediment og biota som fastsat i bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger.”

” III. Miljøkvalitetskrav for sediment er overskredet i overfladevandet

Det generelle kvalitetskrav for vand sikrer ikke nødvendigvis beskyttelsen af sedimentmiljøet.

Hvis miljøkvalitetskravet for sediment for et givet stof er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning, som ikke vil medføre en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i sedimentet og dermed påvirke opfyldelsen af miljøkvalitetskravet.

Den beregnede gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen i sedimentet som følge af en udledning bør derfor være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien for miljøkvalitetskravet for sediment. For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien af stoffets miljøkvalitetskrav for sediment.”

Som det ses af den fremhævede tekst vil miljøministeriet altså fortsat anvende en væsentlighedsvurdering til accept af overskridelser af miljøkvalitetskravene, også udenfor de udlagte blandingszoners rand, på 5% af det generelle kvalitetskrav for vand. Altså en slags undtagelseszone udenpå blandingszonen!

Og som det ses vil man for sediment acceptere en årlig stigning i koncentrationen af det problematiske stof på 1% af miljøkvalitetskravet for sediment! Om det alene gælder indenfor den udlagte blandingszone fremgår ikke af forslaget, men det må formodes. For sediment accepteres altså at koncentrationen må stige med 1% af sedimentkvalitetskravet årligt, hvilket for ikke-nedbrydelige stoffer som tungmetaller eller for tungnedbrydelige stoffer betyder at sedimentet gradvist forværres. Det er en meget besynderlig opfattelse af forsigtighedsprincippet, der her lægges for dagen.

Ydermere skal vurderingen af merudledningens betydning beregnes i et repræsentativt punkt (anbefalet som et eksisterende målepunkt fra NOVANA og helst det med størst vanddybde) som kan være placeret langvejs fra merudledningsstedet. Dette punkt skal repræsentere hele vandområdet, hvilket er absurd. Et relevant målepunkt ville ligge nær udledningspunktet i strømrøret for at sikre overholdelse af miljøkvalitetskravene så tæt på udledningen som muligt. At der så vil være samtidig kravoverholdelse i større afstand er overvejende sandsynligt. Det er omvendte er tilfældet for et repræsentativt punkt langt væk – her ved man ikke hvad tilstanden er tættere på udledningen.

Så på trods af MFKNs afgørelse herom ovenfor insisterer miljøministeriet altså på fortsat at foretage en væsentlighedsvurdering som tillader overskridelser af miljøkvalitetskravene udenfor udlagte blandingszoner. Fuldstændigt som det var tilfældet før ministeren greb ind og inddrog disse dele af vejledningen.

Det fremgår af høringsbrevet til høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer”, at

”Miljøministeriets departementet har forestået den juridiske analyse og har i den sammenhæng haft dialog med EU-Kommissionen og gennemført et udvidet nabotjek. På denne baggrund er den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse fastlagt som: En udledning der medfører en målbar stigning i

koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffet.”

Hvad den udførte dialog med EU Kommissionen og nabetjekket har haft af betydning anføres ikke, men bruges her til at legitimere de omskrevne vejledninger og deres fastholdelse af væsentlighedskriterier for at overskride gældende miljøkvalitetskrav udenfor blandingszoner og hermed merudledning af stoffer, der allerede overskrider miljøkvalitetskravene. Desuden betyder brugen af repræsentative beregningspunkter langt fra udledningspunktet at der accepteres forringelser i (mere nærliggende) dele af vandområdet.

Alle disse forhold er i modstrid med såvel MFKNs afgørelse som med EU domstolens afgørelser og næppe et enigt resultat af dialogen med EU Kommissionen og derfor er den reviderede vejledning en ommer.

Den parallelle høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer” MST FAQ slutter 9. november og den tætte sammenhæng mellem de to høringer betyder at DN må tage forbehold for at komme med yderligere bemærkninger til vejledning til indsatsbekendtgørelsen såfremt læsningen af MST FAQ giver anledning hertil.

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Havbiolog i DN Sekretariat
31193235 hmj@dn.dk

Aktdetaljer

Akttitel: Fredericia Kommune, Tobias Berthel Bendixen - Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)

Aktnummer: 32

Akt ID: 502171

Dato: 03-11-2023 16:34:45

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012).eml
[2]
Fredericia_Kommune_Høringssvar_til_forslag_til_vandområdeplanerne_for_2021_2027_Godkendt_af_Fredericia_Byråd.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Inger Pabst (inger.pabst@fredericia.dk (inger.pabst@fredericia.dk), Anders Bo Jensen (anders.b.jensen@fredericia.dk)
Fra: Tobias Berthel Bendixen (tobias.bendixen@fredericia.dk)
Titel: Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Journalnr. 2023 - 10012)
Sendt: 03-11-2023 16:34
Bilag: Fredericia_Kommune_Høringssvar_til_forslag_til_vandområdeplanerne_for_2021_2027_Godkendt_af_Fredericia_Byråd.pdf;

Kære Miljøministeriet,

Nedenfor fremgår Fredericia Kommunes høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter:

Udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen beskriver, at afgørelser om tilladelser i forbindelse med udledning af miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) skal bero på en helt konkret vurdering af påvirkningens betydelighed (signifikans) for overfladevandområdets tilstand.

En sådan vurdering kræver omfattende viden om bl.a. de hydrografiske forhold og samlede udledninger i/til recipienten set i forhold til en potentiel tilstandsforringelse. Datagrundlaget for MFS er meget begrænset i de enkelte vandområder, pga. få eller ingen målinger af de prioriterede stoffer i overvågningsprogrammet, samt ingen mængdemæssige målbelastninger for MFS.

- Fredericia Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at kommunerne som myndighed skal varetage de konkrete vurderinger af vandområdernes robusthed på et utilstrækkeligt datagrundlag over for en eventuel merudledning af MFS.
- Fredericia Kommune anbefaler, at NOVANA's overvågningsprogram intensiveres samt at der fastsættes målbelastninger for MFS.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger en generelle supplerende foranstaltninger som kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser.

- Fredericia Kommune anbefaler, at der er udfærdiges et virkemiddelkatalog over konkrete indsatser til reduktion af udledningen af MFS

Det fremgår af bekendtgørelsen om indsatsprogrammer, at der ikke må træffes afgørelse om direkte eller indirekte påvirkning, som medfører forringelse af tilstanden i overfladevandområder eller grundvandsforekomster.

- Fredericia Kommune anbefaler, at der udvikles værktøjer/metoder, der kan anskueliggøre, hvorvidt en udledningstilladelse vil medføre, at et kvalitetselement falder en tilstandsklasse.

Fredericia Kommune indgav høringssvar til udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 og herunder tidligere udgave af Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Det samlede høringssvar sendes hermed igen, da den seneste periodes rapporter omhandlende second opinion, iltsvindshændelser mv. underbygger høringssvarets argumenter vedr. kystvandene. Derudover understøtter vedhæftede ligeledes ovenstående høringssvar til ændringerne i vejledningsudkastet til indsatsbekendtgørelsen.

Venlig hilsen

Tobias Berthel Bendixen

Miljømedarbejder, cand.scient

Natur og Miljø

Fredericia Kommune

61921194

tobias.bendixen@fredericia.dk

Gothersgade 20, 7000 Fredericia

Læs om hvordan vi behandler dine personoplysninger og hvilke rettigheder, du har ift. vores beskyttelse af dine personlige oplysninger.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen [mailto:jecpb@mim.dk]

Sendt: 12. oktober 2023 17:07

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region?sjælland@regionsjaelland.dk <region??> sjælland@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brøndby@brøndby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen <kommunen@fredericia.dk>; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsøe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroed.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljøteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftstraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofor@hofor.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Førevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk;

info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landbounqdom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbf.dk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.noe@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](#)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

**Fredericia
Kommune**

HØRINGSSVAR TIL VANDOMRÅDEPLANERNE 2021-27 FOR VANDOMRÅDEDISTRIKT JYLLAND OG FYN

Fredericia Kommunes bemærkninger til den offentlige høring af forslag til vandområdeplanerne 2021 – 2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn.

Høringssvaret er godkendt af Fredericia Byråd den 25. Maj 2022

15. juni 2022

Indledende bemærkninger

Fredericia Kommune har, med udgangspunkt i FN's Verdensmål, udarbejdet strategien ["Fredericia for Verdensmålene"](#), som indeholder flere indsatser og fokusområder, der omhandler vandet. Fokus er at vandkvaliteten sikres og forbedres – uanset om det er vandløb, søer, grundvand og/eller kystvand.

Samtidig arbejdes der på tværkommunalt niveau i form af [Naturpark Lillebælt](#) og "Liv i Lillebælt" om et Lillebælt i balance og forbedring af de marine forhold på mange niveauer; herunder benyttelse af havet og beskyttelsen af samme.

I tråd med tidligere høringssvar vurderes udkastet til vandområdeplanerne 2021-2027 for vandområdedistrikt Jylland og Fyn grundlæggende ikke at være ambitiøst nok i forhold til reelt at nå målsætningen om god tilstand i alle vandområder inden 2027; hvilket er meget beklageligt.

Der tages reelt ikke stilling til at reducere/undgå aktiviteter, der påvirker/kan påvirke Lillebælt negativt – og samtidig synes statens overvågning/vidensgrundlag generelt at være mangelfuldt, hvorved vurdering og prioritering af indsatser besværliggøres. Derudover synes de foreliggende virkemidler klart at være utilstrækkelige ift. målsætningen.

Fredericia Kommune vil derfor gerne, at udmøntningen af EU's vandrammedirektiv sker i samarbejde med parter og interessenter og understøtter de igangværende marine indsatser der pågår i hhv. Vejle Fjord og Lillebælt; herunder indsatser afledt af at Lillebælt er udpeget som marin naturnationalpark.

Indholdsfortegnelse

Kystvande.....	4
<i>Marine virkemidler og lokalt funderede analyser</i>	<i>4</i>
<i>Klapning</i>	<i>4</i>
<i>Fiskeri med bundsløbende redskaber</i>	<i>5</i>
<i>Råstofindvinding.....</i>	<i>6</i>
<i>Fosfor.....</i>	<i>6</i>
<i>Skaldyrvande</i>	<i>6</i>
Søer.....	7
<i>Rands Fjord</i>	<i>7</i>
<i>Vådområdeprojekter</i>	<i>7</i>
Vandløb	8
Spildevand	8
Overvågningsprogram	9
<i>Klassificering af vandområder.....</i>	<i>10</i>
<i>Ændringer til MiljøGIS.....</i>	<i>10</i>
Udledningstilladelser	11
Bilag	12

Kystvande

Marine virkemidler og lokalt funderede analyser

De nationale målbelastninger beror på modelberegninger med en række antagelser, som dels gør det usikkert om indsatsbehovet isoleret set er tilstrækkeligt til opnå god økologisk tilstand. Lillebælt er et komplekst vandområde med stor vandgennemstrømning og intern dynamik (turbulens, hydraulisk kontrol mv.), især i og omkring Snævringen. Koncentrationerne af kvælstof, fosfor og fytoplankton i Lillebælt er derfor i høj grad påvirket af stoftilførsler fra tilstødende vandområder. Forudsætningen for de fastsatte nationale indsatsbehov er, at omkringliggende lande også opnår målopfyldelse, hvilket især gør Lillebælt afhængig af international målopfyldelse.

Reduktion af næringsstoftilførslerne fra land mindsker eutrofiering generelt, men vandudveksling medfører tidslig og rumlig forskydning af effekten i kystvandene. Marine virkemidler har derimod direkte lokale virkninger, hvor kvælstof- og fosfor-effekt mv. allerede er dokumenteret for en række tiltag. I forslag til Vandområdeplanerne 2021-2027 indgår marine virkemidler dog fortsat under udviklingsinitiativer.

- *Fredericia Kommune opfordrer til at etablere en midlertidig tilskudsordning til marine virkemidler, evt. med krav om effektmonitorering, som del af udviklingsarbejdet frem mod genbesøget i 2023/2024.*
- *Fredericia Kommune er bekymret for, at fokus på udelukkende at reducere kvælstofbelastningen til kystvandene ikke er tilstrækkeligt til at opnå målopfyldelse, og håber på, at flere presfaktorer inkluderes i udviklingsinitiativerne ved en 'second opinion'.*

Der er stor fokus på natur- og miljøforbedrende tiltag, vidensopbygning og formidling i Lillebælt igennem Naturpark Lillebælt, Bælt i Balance, Liv i Lillebælt, Sund Vejle Fjord mv. Igennem disse projekter er der bl.a. igangsat detaljeret analyse af miljøtilstand og presfaktorer, etablering af marine virkemidler, og flere er planlagt. De involverede kommuner og interessenter er derfor allerede langt fremme i forhold til at kunne indgå i udviklingsinitiativet med kystvandråd og lokalt funderede analyser.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at Lillebælt og/eller Vejle Fjord samt relevante vandoplande indgår som projektområde i ét af de kommende kystvandråd med lokalt funderede analyser.*

Klapning

Klapning af sediment udgør en presfaktor og en risiko for forringelse af den økologiske/kemisk tilstand i Lillebælt. Lillebælts vandområder og størstedelen af de tilstødende fjorde har 'ikke-god kemisk tilstand' jf. seneste tilstandsvurdering. Klapansøgninger vurderes bl.a. på baggrund af indholdet af MFS over for miljøkvalitetskrav. I forslag til vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår det, at der tilføjes og revideres

eksisterende miljøkvalitetskrav for foreløbigt 29 miljøfarlige forurenende stoffer og stofgrupper, forventeligt i 2024.

Udpegningen af eksisterende klappladser blev foretaget af amterne og ligger derfor en længere årrække tilbage. Ved opretning af nye klappladser kræves detaljerede forundersøgelser af hydrografi, sedimentspredning, forventede mængder mv., men der foreligger ikke opdaterede vurderinger for eksisterende klappladser. Klaptilladelser gives derfor på baggrund af tvivlsomme modelleringer og manglende viden om kumulative effekter.

Der er ikke fastsat maksimale klapmængder for klappladser. Igennem de seneste år, har det været en markant stigning i ansøgte mængder til klappladsen ved Trelde Næs, hvilket gør kumulative effekter særligt relevante. Ofte klappes der organisk materiale/gytje, som ikke kan nyttiggøres grundet ringe bæreevne. Det sydlige og nordlige Lillebælt samt fjordene omkring rammes årligt af iltsvind, hvilket alt andet lige risikeres at blive forværret som følge af iltforbruget ved omsætning af akkumuleret organisk materiale.

Sedimenttildækning af bentiske invertebrater og rodfæstede bundplanter har direkte negativ effekt på den økologiske tilstand, da begge parametre er økologiske kvalitetsselementer, hvis tilstandsvurdering er moderat-ringet eller ukendt i Lillebælt. Dertil er der registreret stor østersømusling (*Macoma calcarea*), som er klassificeret som sårbar art på HELCOM's rødliste over bentiske invertebrater, ved klappladsen ved Trelde Næs jf. data fra NOVANA's overvågningsprogram.

- *Fredericia Kommune er meget bekymret for klapnings påvirkning af miljøtilstanden i Lillebælt og opfordrer til, at klappladser i Lillebælt nedlægges.*

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Bundtrawl og muslingeskrab udgør en fysisk presfaktor som dels udfordrer Havstrategidirektivets målsætning, men økologiske kvalitetsselementer i vandområdeplanerne (f.eks. bundfauna og ålegræs) påvirkes ligeledes.

Muslingeskrab er ikke tilladt inden for den observerede/potentielle dybdegrænse for ålegræs, men miljømålsgrænsen er typisk sat ved en større dybde, hvilket betyder at muslingeskrab reelt kan være begrænsende for opfyldelse af den målsatte dybdeudbredelse for rodfæstede bundplanter. Af Finansloven for 2022 fremgår det, at der etableres en trawlfri zone i Bælthavet, hvilket ikke er nærmere konkretiseret endnu.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at den trawlfrie zone inkluderer både muslingeskrab og bundtrawl for hele Lillebælt og de tilstødende fjorde.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til at justere de tilladte dybdegrænser for muslingeskrab jf. Muslinge- og østersbekendtgørelsen til minimum at være lig den målsatte dybdegrænse for rodfæstede bundplanter i vandområdeplanerne.*

Råstofindvinding

Nyere dansk forskning har vist, at kystnære ralrev udgør en vigtig biotop med potentiel høj biodiversitet. Råstofindvindingsområdet ved Kasser Flak ud for Trelde Næs (542-OA) ligger kystnært og i et område med forekomster af større sten. Indvindingstilladelsen løber frem til 2025. Der er desuden etableret en række marine virkemidler igennem projekt Sund Vejle Fjord og der er ønske om stenrev i området.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at råstofindvindingsområdet ved Trelde Næs (542-OA) nedlægges.*

Fosfor

Vejen til målopfyldelse i kystvandende beror primært på kvælstofindsatsbehovet, mens øvrige presfaktorer beskrives som eventuelle medvirkende faktorer til manglende målopfyldelse. Fosfor kan være en begrænsende faktor for eutrofiering i det marine miljø, og især i de indre fjorde, men der foreligger ikke konkrete fosforindsatsbehov for kystvandområderne. Derfor er der et uudnyttet potentiale ved at mindske fosforbelastningen til kystvandene. Derudover kan der ske utilsigtet øget eutrofiering i fosforfølsomme vandområder i forbindelse med indsatser, udledningstilladelser mv. Eksempelvis ved vådområdeindsatser med henblik på kvælstoffjernelse, hvor der er risiko for fosforfrigivelse ved vådlægning af lavbundsgrunde.

- *Fredericia Kommune ønsker en nærmere konkretisering af fosfors betydning for miljøtilstanden i Lillebælt og de tilstødende fjorde, da foreløbige resultater fra bl.a. DTU Aqua viser en væsentlig effekt af fosforreduktioner.*
- *Fredericia Kommune opfordrer til fastsætte fosforindsatsbehov for kystvandene, da det forbedrer beslutningsgrundlaget i forbindelse med prioritering af indsatser og afgørelse af udledningstilladelser.*

Skaldyrvande

Udpegningen af skaldyrvande har undladt arealer, som anvendes til klappladser, råstofindvinding, havne samt et bufferzoneareal hertil. Spredning af sediment fra klappladser har vist sig at have påvirket langt større områder end blot det udpegede klappladsområde, hvilket især gør sig gældende i Lillebælt som følge af de hydrografiske forhold. Det ene råstofindvindingsområde ved Tragten i Lillebælt (542-VA) og dele af havneområderne i Fredericia er ikke udpeget med bufferområder i skaldyrvandområdet i Lillebælt.

- *Fredericia Kommune mener ikke, at kvalitetskravene for skaldyrvandområderne i Lillebælt overholdes som følge af fysisk-kemiske presfaktorer.*

Søer

Rands Fjord

Rands Fjord (vandområde ID: 141): er en inddæmmet fjordarm til Vejle Fjord. I 1866 blev der bygget en dæmning og en sluse, hvorefter fjorden blev til en ferskvandssø. I baggrundsdata for tilstandsvurderingen fremgår det, at Rands Fjord er klassificeret som naturlig sø (LWTYPE9) med undtagelse for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. Sørestaurering er derfor muligvis nødvendigt for at opnå målopfyldelse, men nærmere forundersøgelse mangler.

- *Fredericia Kommune ønsker, at det specificeres, hvilke kvalitetselementer der er undtaget for målopfyldelse i Rands Fjord.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at udpege Rands Fjord til sørestaureringsindsats, så der kan søges om tilskud til forundersøgelse, og evt. restaurering af søen.*

De hydrografiske forhold i Rands Fjord er påvirket af afvandingsslusen nær udmundingen til Vejle Fjord, som dagligt lukker i forbindelse med højvande. Ændring af slusepraksis ved mere intelligent styring vil ændre søens hydrografi og potentielt forbedre søens miljøtilstand som feedback-effekt af ændrede fysiske og biologiske forhold. Ændret slusepraksis indgår som virkemiddel under kystvande, men det fremgår ikke, hvorvidt tidligere kystvande/fjordarme er inkluderet herunder.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det tydeliggøres, hvorvidt ændret slusepraksis kan anvendes som miljøforbedrende virkemiddel i inddæmmede søer med historik som kystvande/fjordarme.*

Vådområdeprojekter

I hhv. 2006 og 2009 blev der etableret to vådområdeprojekter (vandområde ID: 3002 og 3003) nær Rands Fjord, som er klassificeret som naturlige søer jf. baggrundsdata for tilstandsvurderingen. Begge søer er undtaget for målopfyldelse i 2027 som følge af kemisk træghed (intern P-belastning) og/eller biologisk træghed. De to søer er placeret parallelt med kanalen til Rands Fjord, i området som historisk set var en del af fjordudmundingen.

- *Fredericia Kommune anbefaler at revurdere, hvorvidt Sø NV for Egeskov og Sø NV for Bøgeskov har naturlig karakter samt at revurdere miljømålskriterierne.*

Vandløb

Fredericia Kommune bifalder vandrådssamarbejdet, hvor vandløbsindsatser er prioriteret efter omkostningseffektivitet inden for en given budgetramme. Det anerkendes, at der fortsat er vandløb, som ikke vil opnå målopfyldelse inden for planperioden jf. manglende planlagte indsatser. Dette skyldes, at der vil være uforholdsmæssigt store omkostninger forbundet nogle vandløbsindsatser, eller at de fysiske forhold på enkelte vandløbsstrækninger ikke er egnet til restaurering. Eksempelvis, Ullerup Bæk der både er klassificeret som naturlig og stærkt modificeret pga. et længere rørlagt stræk under by og havn, eller blødbundsvandløb med ringe faldforhold, hvor der ikke umiddelbart er egnede løsninger til at forbedre de fysiske forhold.

- *Fredericia Kommune ønsker en tydeliggørelse af strategien for at opnå målopfyldelse i vandløb uden planlagt indsats, da dette er fravalgt pga. manglende omkostningseffektivitet i forudgående Vandrådsarbejde for hovedvandopland Lillebælt, Jylland.*
- *Fredericia Kommune anbefaler, at vandløbsindsatser målrettes til de stedspecifikke forhold*

Prioriteringen af vandløbsindsatser kan både argumenteres ud fra at vælge vandløb med moderat økologisk tilstand for at opnå målopfyldelse for flest mulige vandløb hurtigst muligt. Derimod kan der også argumenteres for at prioritere vandløb med ringe/dårlig økologisk tilstand, da det alt andet lige vil tage længere tid for disse vandløb at opnå målopfyldelse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at det kommende prioriteringsværktøj til vandløbsindsatsen inddrager dilemmaet ved valget mellem vandløb, som kræver en relativt stor indsats samt det tidlige aspekt heri.*

Spildevand

Fredericia Kommune er stort set færdig med spildevandsindsatsen fra forrige planperioder. Der resterer dog et lille antal ejendomme, som har fået fristforlængelse. Det betyder, at hovedparten af ejendommene i de enkelte vandoplande med udpeget indsats for renseklasse har gennemført miljøforbedrende tiltag. Der er dog fortsat kystvandoplande, som ikke er udpeget til spildevandsindsats. Dette gælder både oplandet til Gudsø Vig, Kolding Fjord, Vejle Fjord og Lillebælt, Snævringen. Der vurderes især, at være et potentiale ved at reducere fosforbelastningen til Gudsø Vig ved forbedret spildevandsrensning jf. fosfors betydning for eutrofiering i kystvandene, da Gudsø Vig samt Eltang Vig er lavvandede afsnørede fjordarme til Kolding Fjord, ydre.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at ukloakerede ejendomme i kystvandoplandene udpeges til spildevandsindsats. Især med henblik på oplandet til Gudsø Vig, som ligeledes blev meldt ind i høringssvaret til vandområdeplanerne 2015-2021*

Grundvand

Størstedelen af grundvandsforekomsterne er i god kemisk tilstand, men der er også større grundvandsområder med ringe kemisk tilstand inden for hovedvandoplandet Lillebælt, Jylland samt inden for Fredericias kommunegrænse. Alle grundvandsforekomster inden for Fredericia Kommune er desuden i god kvantitativ tilstand.

Alle dybe grundvandsforekomster er i god kemisk tilstand. Der er ringe kemisk tilstand i det regionale grundvandsmagasin, som går på tværs af kommunegrænserne, men det skyldes dog ikke i borerne i Fredericia Kommune. I de terrænnære grundvandsforekomster i Fredericia Kommune er der både registreret god og ringe kemisk tilstand. Målestationerne, som ligger bag tilstandsvurderingen i de terrænnære grundvandsforekomster omfatter ikke kun aktive indvindingsboringer, men inkluderer også sløjfede indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk, Pjedsted Vandværk, Skærbækværkets Vandværk. Flere eksisterende indvindingsboringer fra Kongsted Vandværk og Follerup Vandværk er ikke en del af baggrundsdata. Desuden er der flere miljøboringer blandt målestationerne.

Overvågningsprogram

Miljøtilstandsvurderingerne beror i mange tilfælde på relativt få målinger, og angiver ikke trends for den tidlige udvikling, hvorved indsatser ikke prioriteres efter evt. vandområder som er i forværrende udvikling. Dertil er der ukendt økologisk tilstand for én eller flere kvalitetsparametre i alle vandløb og søer beliggende inden for Fredericias kommunegrænse samt for kystvandene ud for. Dette gælder især for vandløb, da alle målsatte vandløb i Fredericia Kommune har "ukendt kemisk tilstand", hvilket også gjorde sig gældende i forrige planperiode.

Det har ikke været muligt at tilgå al baggrundsdata for tilstandsvurderingen af kystvandene i høringsperioden, da data ikke var lagt op på Vandplandata.dk. Derfor er der sammenholdt med data fra Overfladevandsdatabasen og Miljødata.dk. Her fremgik der kun ældre vandkemidata for Lillebælt, Snævringen. Snævringen er blevet et separat kystvandområde, som tidligere var en del af nordlige Lillebælt jf. forrige planperiode.

- *Fredericia Kommune finder det uhensigtsmæssigt, at miljøtilstandsvurderingerne bygger på få data og ikke inkluderer den tidlige udvikling i forhold til prioritering af indsatser.*
- *Fredericia Kommune er enige i kystvandopdelingen jf. de specielle hydrografiske forhold i Snævringen, men påpeger samtidig behovet for yderligere viden om netop hydrografien samt opdateret data for den økologisk tilstand.*

Lillebælt er et komplekst vandområde præget af kraftfulde strømme og turbulens, og især i Snævringen. Dertil er viden om hydraulisk kontrol væsentligt for forståelse af hydrografien i hele Lillebæltområdet. Øget dataindsamling og forskning vil styrke forståelsen af

økosystemet og dermed også muligheden for at implementere effektive miljøforbedrende tiltag.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at overvågningsprogrammet udbygges med permanente målestationer i Lillebælt til kontinuerlig dataindsamling. Evt. ved tilskud til vidensopbygning i forbindelse med projekter i den marine naturnationalpark, kommunesamarbejder eller lignende.*

Klassificering af vandområder

Vandløb

Der er kun registreret én blødbundsstrækning i Fredericia Kommune (Spang Å gennem Taulov Mose). Der er en række andre vandløbsstrækninger, hvor vandløb løber gennem moseområder, og hvor vandet er mere eller mindre stillestående på grund af faldforhold. Det gælder for de nedre dele af henholdsvis Studsdal Bæks, Egum Møllebæk, Fårbækken og Erritsø Bæk. Højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig er tophængt, hvilket betyder, at den reelt fungerer som spærring, men fremgår ikke under spærringer (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker, at typologien for ovenstående vandløbsstrækninger revurderes og ændres til blødbundsvandløb.*
- *Fredericia Kommune ønsker højvandsklappen mellem udløbet fra Studsdal Bæk til Gudsø Vig registreret som spærring.*

Kystvande

Gudsø Vig og Eltang Vig udgør den afsnørede del af Kolding Fjord, ydre. De hydrografiske forhold (vandudskiftning, dybdeforhold mv.) i Gudsø Vig og Eltang Vig adskiller sig dog markant fra Kolding Fjord. Derfor bør disse kystvande underinddeles med særskilt kystvandtypologi, når det sammenlignes med lignende tilstødende fjorde til Lillebælt, Bredningen (f.eks. Avnø Vig og Hejlsminde Nor).

- *Fredericia Kommuner opfordrer til at opdele Kolding Fjord, ydre i tre kystvandområder med revurdering af typologien samt miljømål.*

Ændringer til MiljøGIS

I Fredericia By er der registreret en lystbådehavn og en erhvervshavn. Industrihavnen omfatter Møllebugthavn, Centerhavn, Vesthavn, Kastelshavn samt Skanseoddehavn. Der er også en lystbådehavn i Gammelhavn, som er en del af Kanalbyen (se placering i bilag).

- *Fredericia Kommune ønsker lystbådehavnen i Gammelhavn registreret i MiljøGIS og andre relevante korttjenester.*

Udledningstilladelser

Fredericia Kommune ser frem til, at der tilvejebringes yderligere viden om MFS, herunder at behovet for nye og reviderede miljøkvalitetskrav vurderes. Det er dog i forvejen vanskeligt at forholde sig til de gældende miljøkvalitetskrav i forbindelse med administrationen af udledningstilladelser. Dette skyldes især manglende viden om den nuværende tilstand for MFS, samtidig med at der skal tages højde for dårligt kendte fortyndingsforhold i Lillebælt.

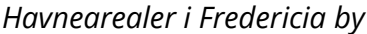
Det fremgår af "Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for Vandområdedistrikter" § 8, at der ikke må træffes afgørelse om direkte eller indirekte påvirkning, som medfører forringelse af tilstanden i overfladevandområder eller grundvandsforekomster. Det følger af EU domstolens praksis (Weser-dommen), at der ved en "forringelse af tilstanden" skal forstås en forringelse, hvor mindst et af kvalitetselementerne falder en tilstandsklasse.

- *Fredericia Kommune anbefaler, at der udvikles værktøjer/metoder, der kan anskueliggøre, hvorvidt en udledningstilladelse vil medføre, at et kvalitetselement falder en tilstandsklasse.*

Bilag

Placering af højvandsklappen i Studsdal Bæk

Aktdetaljer

Akttitel: GEUS, Claus Kjøller - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - MIM-J.nr.: 2023-10012

Aktnummer: 31

Akt ID: 502169

Dato: 03-11-2023 16:26:08

Type: Indgående

Dokumenter: [1] MIM-J.nr. 2023-10012 - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml
[2] Høringssvar - vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - GEUS - 20231101.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Claus Kjøller (clkj@geus.dk)
Titel: MIM-J.nr.: 2023-10012 - Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 16:25
Bilag: Høringssvar - vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter - GEUS - 20231101.pdf;

Hermed høringssvar fra GEUS vedrørende høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Kind Regards

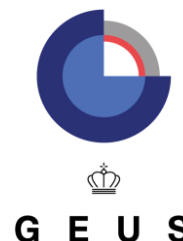
Claus Kjøller

Head of Department, PhD
Geochemistry Department
office: 1-212
phone: (+45) 51 72 82 02
mail: clkj@geus.dk
web: www.geus.dk

Geological Survey of
Denmark and Greenland (GEUS)
Øster Voldgade 10
1350 Copenhagen K
Denmark

G E U S

Miljøstyrelsen

mim@mim.dk

MIM-J.nr.: 2023-10012

J.nr. GEUS 021-0001

Ref. CLKJ

København den 3. november
2023

Høringssvar til høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Vi har ved GEUS læst høringsversionen af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Vi har følgende overordnede kommentarer til udkastet:

1. Vi noterer os, at der ikke er fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster, og at der alene er supplerende indsatser ift. overfladevand. Dette kan efter vores vurdering betyde, at der vil være grundvandsforekomster uden for OSD-områder, der er i ringe tilstand, og hvor der ikke vil være konkrete indsatser til forbedring af tilstanden.

2. Der henvises i vejledningen til indsatsprogrammet i Vandområdeplan 2021-2027, hvor der implicit argumenteres for, at udfasningen af medicinsk anvendelse af zink i landbruget vil kunne bidrage til, at forekomster i ringe tilstand grundet overskridelse af tærskelværdien for zink vil kunne ændre tilstand som følge af den reducerede belastning. Vi er enige i, at udfasningen af medicinsk anvendelse af zink i landbruget umiddelbart må give anledning til en mindre belastning på overfladen med zink. Så vidt vi er orienteret, er der dog ikke påvist en sammenhæng mellem grundvandsforekomster i ringe tilstand og anvendelsen af zink i landbruget, hvorfor vi ikke mener, at det nødvendigvis kan sluttes, at den reducerede belastning alene vil kunne resultere i en ændret tilstand. Det

GEUS
De Nationale Geologiske
Undersøgelser for Danmark
og Grønland
Øster Voldgade 10
1350 København K

Tlf. 38 14 20 00

CVR-nr. 55 14 50 16
EAN-nr. 5798009814814

geus@geus.dk
www.geus.dk

*GEUS er en forsknings-
og rådgivningsinstitution
i Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet*

kan bl.a. nævnes, at den seneste tilstandsvurdering viser, at nogle grundvandsforekomster i ringe tilstand som følge af overskridelse af tærskelværdien for zink er beliggende i byområder.

Med venlig hilsen

Claus Kjøller
Statsgeolog, GEUS
Afdeling for Geokemi

Aktdetaljer

Akttitel: Hofor, Elizabeth Steenberg - Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Aktnummer: 30

Akt ID: 502196

Dato: 03-11-2023 17:56:03

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Elizabeth Steenberg (elst@hofor.dk)
Titel: Høringssvar til journalnummer 2023 - 10012 - Udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 17:55

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes HOFOR høringssvar til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

HOFOR skal generelt bemærke, at det er godt, at der udgives en vejledning, der beskriver, hvordan indsatsen overfor vandområdedistrikterne skal fortolkes og håndteres. Det forventer vi vil lette sagsbehandlingen af de tilladelser til udledning til vandområderne, som er nødvendige for, at vi kan sikre vores forsyningspligt.

I det omfang, at der i vejledningen er direkte henvisninger til "høring over udkast til opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet, oktober-november 2023", der har høringsfrist den 9. november, vil vores bemærkninger gives til den høring. Det samme vil gøre sig gældende for bemærkninger til uklarheder i beskrivelser og fortolkninger af konkrete kemiske og økologiske forhold.

Generel bemærkning til vejledning

Det giver et godt overblik over sammenhængen mellem bekendtgørelsen og vejledningen, at hvert kapitel starter med henvisning til den konkrete paragraf i bekendtgørelsen.

Vejledningen beskriver myndighedernes roller og ansvar i forhold til sikring af vandområdernes tilstand. I den forbindelse er det uklart, i hvilket omfang de nødvendige tiltag og undersøgelser i recipienterne (vandløb, søer og havet) kan pålægges virksomheder, forsyningsselskaber mm. Som udgangspunkt er det vores vurdering, at der ikke er juridisk grundlag for at kræve denne opgave løst af andre end de ansvarlige myndigheder. Bemærkningen er dog yderst relevant, da manglende viden om vandområdernes tilstand virker til at være til hinder for, at vi kan få de nødvendige tilladelser til udledning af regnvand, grundvand i forbindelse med grundvandssænkninger, vand fra indkøring af vandværker og skylning af drikkevandsledninger m.m. Dette forhold rammer både vores muligheder for etablering af nye anlæg og for reparation af eksisterende anlæg.

Konkrete bemærkninger til vejledningen:

Afsnit 4.2.4.1 – Spildevandsindsatser til vandløb

Konkrete tiltag, nederst side 23

Beskrivelse af koblingen til lokalplanlægningen mangler, da der ofte vil være brug for, at der udlægges arealer til bassiner og andre renseforanstaltninger, der vil være meget pladskrævende. Det er muligvis en problemstilling, der især er knyttet til byområder.

Tidsfrister, side 24

Der er fastsat en tidsfrist på 3 år til som minimum at kunne igangsætte indsatsprogrammernes foranstaltninger. Da mange af de anlæg, som forsyningsselskaberne skal opføre, vil kræve gennemførelse af VVM eller miljøkonsekvensvurdering, er fristen på 3 år meget kort. Hvis tidsfristen skal forstås på anden vis, mangler der er uddybning af, hvad der specifikt ligger i overholdelse af den fastsatte tidsfrist på 3 år.

Afsnit 4.2.4.2 – spildevandsbelastning til søer

Regnvandsbetingede overløb – øverst side 28

Det fremgår, at udledningen af fosfor skal reduceres mest muligt. Der mangler en definition af, hvad der menes med "mest muligt".

Afsnit 4.3.1.1 – formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelsen

Øverst side 30, sidste sætning i afsnittet ”I MiljøGIS tilknyttet....”

Er det korrekt, at der ikke skal gennemføres indsatser for vandområder med ukendt tilstand? Og skal det i givet fald forstås således, at hvis vandkvalitetskriteriet for relevante stoffer er overholdt i de konkrete udledninger, skal der ikke gennemføres indsatser, og vi vil i givet fald kunne få tilladelse til merudledning til det pågældende vandområde?

Afsnit 8.3.2 – Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandsområder

Side 46, afsnit 9 ”Ved vurdering af om en udledning....” (1. sætning i afsnittet)

Det fremgår, at en udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion. Foreligger der oversigter over disse gennemførte og/eller planlagte reduktioner for de konkrete vandområder, og fremgår det i givet fald, hvilke indsatser, der skal foretages i de kommuner, der er opland til de pågældende vandområder?

8.3.4 – Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Sidste afsnit på side 49 der starter med ”Bestemmelsen giver mulighed for....”

Heraf fremgår det, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledning efter indhentning af tilladelse fra Miljøstyrelsen. Det er uklart, hvad der menes med ”mindre udledning”, og det fremgår ikke, om der er en bagatelgrænse for, hvor lille en merudledning, der kræver tilladelse fra Miljøstyrelsen. Er det i denne sammenhæng muligt for myndighederne at anvende princippet ”skøn under regel”? Hvis der ikke er en bagatelgrænse, vil selv udledning af meget små mængder vand i forbindelse med f.eks. en grundvandssænkning skulle have en tilladelse fra Miljøstyrelsen.

Derudover mangler der en definition af, hvad der menes med ”undtagelsesvist”. I mange af de aktiviteter, som HOFOR udfører, vil der være behov for at udlede vand i form af bl.a. højtstående/indtrængende grundvand ved ledningsrenoveringer, skyllevand fra skylning af vandledninger, indkøringsvand fra indkøring af vandværker, vand fra grundvandssænkning i forbindelse med anlægsarbejder og lignende. Mange af disse udledninger kan have et ret stort omfang (mængde) og selvom koncentrationerne af kvælstof og fosfor er meget lille, vil det betyde, at der sker en merudledning. Hvis der i disse tilfælde ikke kan meddeles dispensation af Miljøstyrelsen, vil vi ikke kunne gennemføre vores aktiviteter. Det skal bemærkes, at koncentrationerne ofte er så lave, at rensning ikke er mulig.

Afsnit 8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter, Vandindvindingstilladelser

Det ser af høringsudkastet til vejledningen ikke ud til, at styrelsen har opdateret afsnit 8.4 om vandindvindingstilladelser. Vi vil opfordre til, at styrelsen tager dette op til genovervejelse, da vejledningen i dag er meget overordnet i forhold til sagsbehandling for vandindvindingstilladelser. Det risikerer at medføre uensartet sagsbehandling på tværs af kommunerne, ikke mindst i lyset af stigende pres på grundvandsressourcen. Helt overordnet savnes en entydig vejledning om prioritering af grundvandsressourcens anvendelse, som tidligere var foretaget i amternes vandressourceplaner og i de første vandplaner (retningslinje 39), hvor ressourcen var prioriteret til:

1. Befolkningens almindelige vandforsyning, ...
2. Opretholdelse af en miljømæssig acceptabel vandføring og vandstand ...
3. Andre formål, hvortil der ikke stilles krav om drikkevandskvalitet og regelmæssig kontrol, ...

Da grundvandsforekomsterne strækker sig på tværs af kommunegrænser, er der som minimum behov for en regional tilgang i forhold til fordeling af ressourcens anvendelse. Uden en regional tilgang vurderes der at være risiko for problemer ved forlængelse af eksisterende tilladelser, men især ved tilladelse til nye kildepladser, når det er en enkelt kommune, der løsrevet fra de regionale sammenhænge, skal vurdere indvindingens påvirkning. Det gælder også i de tilfælde, hvor en kildeplads strækker sig over flere kommuner, eller hvor indvinding i en kommune påvirker naturområder i nabokommuner. Samtidig kan det være problematisk at vurdere vægtningen mellem naboforsyninger i den enkelte kommune. Dertil kommer vægtningen mellem miljø/natur og forsyningshensyn, som ikke bør overlades til den enkelte kommunale sagsbehandler.

Desuden bemærkes, at vejledningen ikke vejleder om nogen former for metoder, fx i forhold til naturvurderinger, hvor der savnes afskæringskriterier, krav til kumulativ påvirkning mv.

Af vejledningen angives blot, at kommunerne er godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser. Dette anerkender dog ikke behovet for vejledning i en situation hvor ressourcen

er presset. En risiko herved kan som nævnt være uensartet sagsbehandling kommunerne imellem.

Hvis vores bemærkninger giver anledning til spørgsmål og yderligere uddybning, er I meget velkomne til at tage fat i mig.

Rigtig god weekend.

Med venlig hilsen

Elizabeth Steenberg
Sektionsleder
Miljø

Direkte tlf.: 2795 4130
E-mail: Elst@hofor.dk

HOFOR A/S

Ørestads Boulevard 35 | 2300 København S | Telefon: 33 95 33 95 | CVR-NR.: 1007 3022 | www.hofor.dk

Aktdetaljer

Akttitel: Landbrug & Fødevarer, Henrik Borg Kristensen - Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012

Aktnummer: 29

Akt ID: 502141

Dato: 03-11-2023 16:02:21

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.eml
[2] LF høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Henrik Borg Kristensen (HBK@lf.dk)
Titel: Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012
Sendt: 03-11-2023 16:02
Bilag: LF høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes Landbrug & Fødevarers bemærkninger til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.

Venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen

Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed

M +45 3070 3119 | E hbk@lf.dk

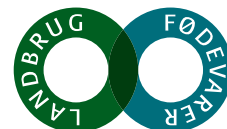
Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3 · DK-1609 København V

www.lf.dk

Det danske fødevarerhverv har en vision om at være klimaneutralt i 2050. Sammen med vores medlemmer fra landbruget, fødevarer- og agroindustrien, vil vi vise, at der findes en økonomisk bæredygtig vej til en klimaneutral fødevarerproduktion. Som repræsentant for hele fødevarerklyngen, der understøtter 180.000 arbejdspladser og en årlig eksport på 196 milliarder kroner, repræsenterer vi en værdikæde med tyngde og vilje til at finde løsninger på verdens klimaudfordringer i tæt samspil med resten af Danmark.

Dato 3. november 2023
Side 1 af 2

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
mim@mim.dk
CC: jecpb@mim.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Landbrug & Fødevarers høringssvar til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, J. Nr. 2023-10012.

Miljøministeriet har den 12. oktober 2023 udsendt udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter med høringsfrist den 3. november 2023.

En afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet fra 23. februar 2023 har medført, at hovedparten af miljøgodkendelser med udledning af forurenende stoffer er blevet sat på pause. Pauseringen har været voldsomt begrænsende for produktionen, og har blandt andet forsinket og fordyret projekter, som skulle være med til at sikre en mere grøn omstilling i erhvervet – fx udvinding af alternative proteiner som erstatning for sojaprotein. Der er tale om projekter, hvor merudledningen af miljøfremmede stoffer har været forsvindende lille.

Grundet sagens alvor skal Landbrug & Fødevarer kvittere for Miljøministeriets prioritering af sagen ifm. høringen af den nye vejledning. Landbrug & Fødevarer noterer sig desuden, at løsningen ikke vil medføre, at koncentrationer af forurenende stoffer i de berørte vandområder vil stige. Ændringerne vil dermed ikke medføre negative konsekvenser for miljøet.

Øgede administrative byrder

Ændringerne i vejledningerne medfører, at en udledning til luft eller vand ikke må føre til en stigning i koncentrationen i det samlede vandområde.

Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der stilles for store krav til graden af dokumentation for efterlevelse af reglerne, ligesom reglerne i flere tilfælde medfører usikkerhed for virksomhederne. Det anføres blandt andet, at myndighedens afgørelse om, hvorvidt en udledning kan forventes at medføre en forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Da der ikke anføres kriterier for brugen af forsigtighedsprincippet, vil dette skabe en stor usikkerhed for virksomhederne, da de ikke kan forudsige, hvordan de kan leve op til kravene i vejledningen.

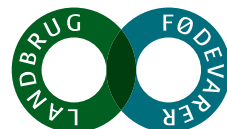
Landbrug & Fødevarer skal anmode om, at Miljøministeriet gennemgår vejledningen med henblik på at reducere de administrative byrder, herunder enten fjerne omtalen af forsigtighedsprincippet, eller anføre præcise kriterier for, hvordan princippet skal bringes i anvendelse ifm. de nye krav.

Eksisterende udledninger og nye målinger

En række virksomheder står overfor en revision af deres miljøgodkendelser ifm. implementering af BREF-kravenes BAT-konklusioner. Implementeringen af kravene kan medføre måling af stoffer, som ikke hidtil er blevet målt. Der er derved risiko for, at der måles koncentrationer af nye miljøfremmede stoffer i eksisterende udledninger.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 120 milliarder kroner årligt og med 141.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

Da der er tale om eksisterende udledninger, vil nye fund af stoffer i udledningerne ikke kunne øge koncentrationerne i de pågældende vandområder. Det bør derfor anføres tydeligt i vejledningen, at eksisterende udledninger, hvor man måler nye stoffer, ikke skal underkastes de nye krav.

Såfremt der er spørgsmål eller problemstillinger, der ønskes uddybet, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Henrik Borg Kristensen

Chefkonsulent

D 33 39 46 56

M 51 67 15 49

E hbk@if.dk

Aktdetaljer

Akttitel: Danske Vandløb, Helge Danneskiold-Samsøe - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Aktnummer: 28

Akt ID: 502127

Dato: 03-11-2023 15:47:57

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter..eml
[2] Danske Vandløbs høringssvar på udkast til vejledning til indsatsprogrammer journalnummer 2023 -10012.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Lars Egedal (lars.egedal@freddal.dk), Jørgen Dalgaard (fam@jpdal.dk), Niels Grønnegaard (helleogniels@paradis.dk), Jesper Haarslev (jh40815996@gmail.com), sv.steenholdt@gmail.com (sv.steenholdt@gmail.com), Torben Pedersen (tp-bwi@mail.dk), Steen Rasmussen (sr@steensbo.dk), post@vindumovergaard.dk (post@vindumovergaard.dk), klausen_cows@hotmail.com (klausen_cows@hotmail.com), Vagn Sørensen (vagngudum@waoomail.dk), Lars Peter Boel (boel@dlgtele.dk), Lars Olsen (olsen.louisendal@email.dk), Poul B. Christensen (frueholt@profibermail.dk), Niels Møller (niels@koustrupmolle.dk)
Fra: Helge Danneskiold-Samsøe (h_danneskiold@yahoo.dk)
Titel: Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
Sendt: 03-11-2023 15:47
Bilag: Danske Vandløbs høringssvar på udkast til vejledning til indsatsprogrammer journalnummer 2023 -10012.pdf;

Til Miljøministeriet, Departementet, Vand- og Klimatilpasning, Journalnummer 2023 - 10012

Hermed er vedhæftet Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar fra Danske Vandløb på udkast til vejledning til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Med venlig hilsen

Helge Danneskiold-Samsøe

Formand for Danske Vandløb

Miljøministeriet
Departementet
Vand og Klimatilpasning
Journalnummer 2023-10012

Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 33 39 49 90
E dv@danskevandloeb.dk
W www.danskevandloeb.dk
CVR DK 34 56 90 37

3. november 2023

Danske Vandløbs høringssvar til

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

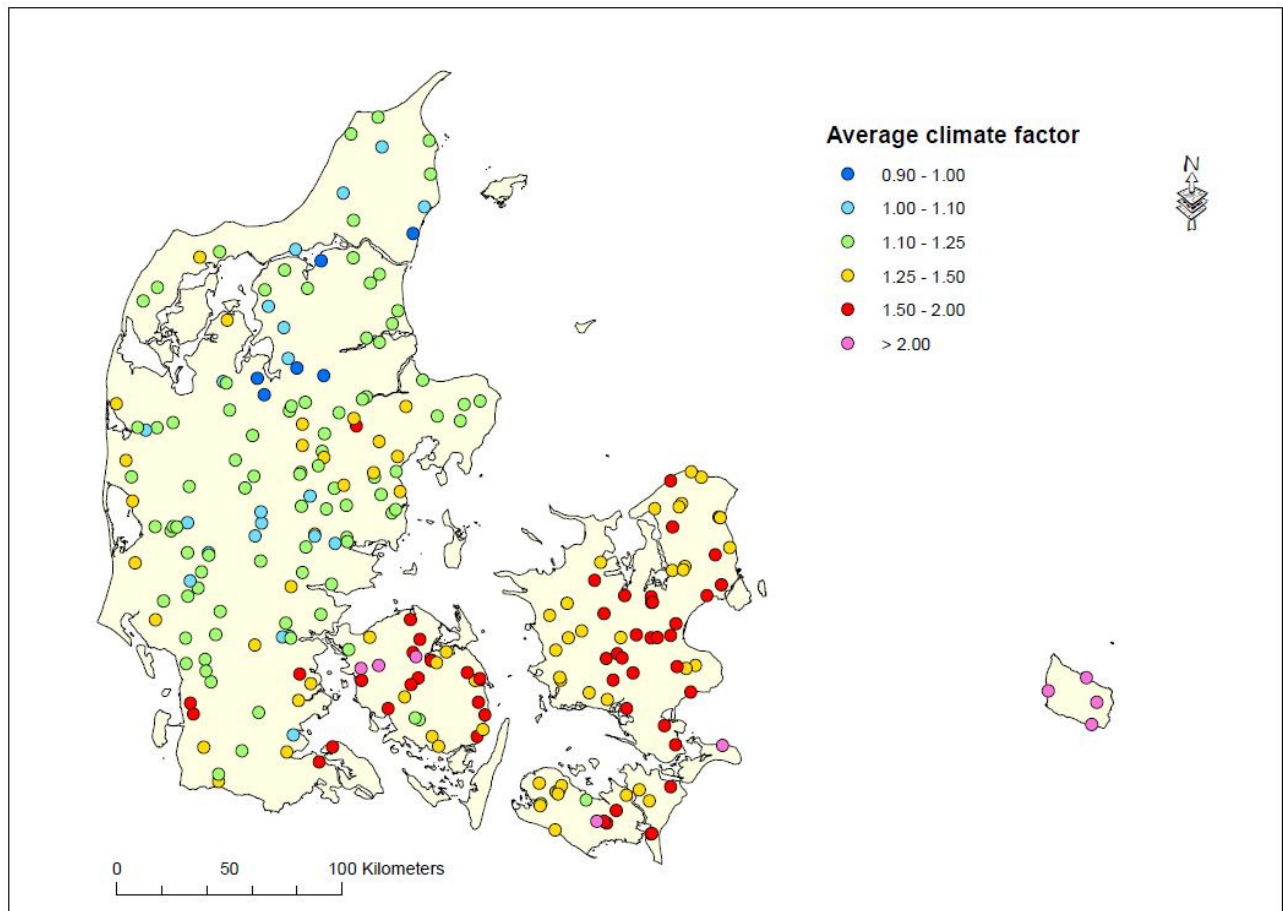
Når nu der afsættes penge til konkrete fysiske indsatser for vandløb opfordrer Danske Vandløb til at der indtænkes klimatilpasning i indsatserne:

I vejledningen til bekendtgørelsens fremtidige indsatser for vandløb, bør der således pålægges krav om at disse indsatsers gennemførelse sker under forudsætning af at de klima- eller samfundsrelaterede ændringer til øget vandaflledning indgår som forudsætning for at støtte indsatsen.

GEUS har beregnet den såkaldte klimafaktor forskellige steder i landet for at estimere de kommende klimaændringer. Klimafaktor = Forhold mellem fremtidig (år 2050-2100) og nutidig max afstrømninger (år 1961-1990)

- Eks: Klimafaktor = 1,5 → Afstrømning 50% større i 2021-2050 sammenlignet med 1961-1990

Som det fremgår af Figur 1, så skal stort set alle vandløb i fremtiden føre mere vand end de har gjort. Det er derfor tvingende nødvendigt, at når der gives tilskud til disse projekter, at der altid tænkes klimatilpasning ind i projektet samtidigt.

Figur 1: Estimerede klimafaktorer for klimagenereret ændring i 100 års maksimumafstrømning estimeret for fremtidsperioden 2021-2050 i forhold til reference perioden 1961-1990

http://www.klimatilpasning.dk/media/877909/Final_report_GEUS_2014_38.pdf

Vi mener således, at det er yderst relevant at det som forudsætning for at den konkrete indsats kan gennemføres, samtidigt sikres/kræves at disse indsatser også i en fremtidig horisont giver vandløbene kapacitet til at afvandingsproblematikken i 2050 tilgodeses. Herved sikres, i modsætning til foreliggende udkast til vejledning til bekendtgørelse, at indsatserne er fremtidssikret. En indsats skal således kunne imødekomme fremtidens vandføringsbehov i år 2050-2100 for at kunne gennemføres.

På side 12-15 i vejledningen gennemgås forskellige typer indsatser, som kommenteres i det følgende:

Udlægning af groft materiale (smårestaurationer)

Denne type indsats er ikke egnet i forhold til klimatilpasning, da vandføringsevnen forringes væsentligt, idet sten og grus optager plads i vandløbet som skal bruges til vandføring. Derudover er der risiko for dykkede dræn. Danske Vandløb opfordrer derfor til, at denne indsats fjernes eller erstattes med udskiftning af bund.

Udskiftning af bundmateriale

Denne type indsats vurderes at være neutral for vandføringsevnen. Men i forhold til klimatilpasning er den ikke forbedrende. Danske Vandløb opfordrer til, at den nye vandløbsbund etableres dybere i vandløbet end den gamle, så bedre vandføringsevne kan opnås, når der alligevel skal graves i vandløbet.

Hævning af vandløbsbunden

Denne type indsats er direkte i modstrid med klimatilpasningen og skaber langt flere oversvømmelser end blot ved uændrede forhold. Metoden giver dykkede dræn med stuvning af vand op i drænsystemerne, som i flade områder kan brede sig flere kilometer ud til siderne med store udbyttetab til følge. Desuden bliver drænsystemerne ødelagt, da deres selvrensende effekt ødelægges, når de ikke har frit udløb i en længere periode. Metoden er ligeledes i modstrid med vandløbsloven § 27 der påpeger at: "Vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres". Staten er således erstatningspligtig. Danske Vandløb opfordrer derfor på det kraftigste at denne indsats tages ud af vejledningen til bekendtgørelsen, da den både er lovstridig og tilmed har store økonomiske konsekvenser for lodsejer.

Man kunne i stedet for mod erstatning af det forbrugte areal indføre dobbeltprofil vandløb. Det ville tilgodese både afvanding og natur/miljø.

Plantning af træer

For vandløb der løber øst – vest eller modsat, anbefales det at træer udelukkende plantes på sydsiden af vandløbet inden for vandløbets område, så lodsejers tilstødende mark ikke gøres mindre. Derudover kræver træer vedligeholdelse, idet de skal beskæres, så der ikke hænger grene ned i vandløbet og begrænser vandføringsevnen. Ligeledes må trærødderne heller ikke stikke direkte ud i vandløbet, da det også kan begrænse vandføringsevnen. Sker dette, skal rødderne beskæres, så profilet igen er frit. Dødt ved skal ligeledes fjernes, så det heller ikke forringer vandføringsevnen.

Såfremt dette er overholdt og der afsættes de nødvendige midler til vedligeholdelse vurderes dette at være neutralt i forhold til vandføringsevnen, men det er ikke klimatilpasning.

Udlæg af groft materiale og plantning af træer.

Dette er et meget dårligt forslag da der her gælder de samme principper som for indsatsen: Udlægning af groft materiale. Danske Vandløb opfordrer derfor til at denne indsats fjernes helt eller udskiftning af bund i stedet for.

Genslyngning

Genslyngning medfører at vandløbet fra punkt A til B skal løbe en væsentligt længere distance i forhold til den direkte vej. Da faldet mellem punkt A og B er fast, betyder det alt andet lige at faldet spredes ud over en længere distance og dermed får hele strækningen som gennemsnit et langt mindre fald. Da mindre fald betyder mindre vandføringsevne, er denne indsats også i modstrid med klimatilpasningerne og vil således give flere oversvømmelser i forhold til uændrede forhold. Derudover inddrager det mere af lodsejers jord og staten er således erstatningspligtig både i forhold til det ekstra jord der inddrages og i forhold til ekstra oversvømmelser. Danske Vandløb anbefaler på den baggrund klart, at dette virkemiddel fjernes.

Hvis vandløbet skal slynges, skal vandføringsevnen tilpasses. Dvs. større dybde og eventuelt bredde.

Åbning af rørlægninger

På den ene side foreslås åbning af rørlagte strækning, som isoleret set er godt ud fra en klimasynsvinkel, men oven i det skal bunden hæves, hvilket ikke er godt og ulovligt i forhold til §27. Dertil kommer, at mange rørlægninger går direkte igennem lodsejers marker, så ved en genåbning skæres marken over og det medfører dårlig arrondering med risiko for overlap ved anvendelse af gødning og pesticider. Pga. hævnningen af bund og gennemskårne marker kan Danske Vandløb ikke anbefale den metode.

Fjernelse af fysiske spærringer

Dette er en meget god indsats i forhold til klimatilpasning, da vandføringsevnen forbedres væsentligt ved fjernelse af disse. Danske Vandløb anbefaler på det kraftigste, at denne indsats anvendes langt mere i fremtiden i forhold til i dag, da det virkelig er klimatilpasning.

Sandfang

Da sandfang fjerner materiale fra vandet er dette godt klimatilpasningsmæssigt og Danske Vandløb kan derfor bakke op om den metode.

Okker

Da okkerbassiner har de lidt de samme egenskaber som sandfang, kan denne metode også fint anvendes.

Danske Vandløbs forslag til alternative indsatser

I vejledningen foreslår vi at der gøres plads til indsatserne Dobbeltprofil, Mini-ådale og omløb, hvor vandet ledes uden om en by, som det er sket med Bogense Bybæk, se link:

<https://www.tv2fyn.dk/nordfyn/ny-kanal-skal-redde-bogense-fra-oversvømmelser>

Det er meget skuffende, at disse virkemidler ikke er med, da det netop er virkemidler som giver plads til klimatilpasninger og miljø samtidig. Disse tre virkemidler vil vi gerne have ind i lovgivning og vejledninger snarest muligt.

Øvrige forhold

Under dette afsnit står at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene som gennemføres først. Dette giver ikke mening, hvis det netop er spildevandet der er skyld DVF-værdien ikke er høj nok. Inden den fysiske indsats sættes i gang, bør der således gennemføres en kemisk måling. Viser den kemiske måling at det er spildevandet der er skyld i problemstillingen, bør spildevandsindsatsen gennemføres først.

Ukloakerede ejendomme – antal ejendomme

Fra side 25 i vejledningen handler det om antal ukloakerede ejendomme. I den forbindelse tager vejledningen ikke hensyn til at kloakering kan medføre at kloakvand pumpes over vandskel. Når det pumpes over vandskel skal det sikres, at der er plads til kloakvandet i det vandløb det pumpes over i.

Afslutningsvis skal det fremføres: Det er en stor mangel ved den samlede vejledning, at der ikke er lavet en økonomisk konsekvensvurdering af de forskellige forslag. Det kan derfor ikke understreges nok, at nogle af indsatserne således kan have både store økonomiske og personlige konsekvenser.

Med venlig hilsen

Helge Danneskiold-Samsøe

Formand for Danske Vandløb

Aktdetaljer

Akttitel: Miljøstyrelsen, Steen Pedersen - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr.: 8719428)

Aktnummer: 27

Akt ID: 502125

Dato: 03-11-2023 15:44:02

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr. 8719428).eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Steen Pedersen (SPE@MST.DK)
Titel: Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (MST Id nr.: 8719428)
Sendt: 03-11-2023 15:43

Til Miljøministeriet

Miljøstyrelsen har 12. oktober 2023 fra Miljøministeriet modtaget udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer i høring. Miljøstyrelsen skal herved meddele, at udkastet ikke giver styrelsen anledning til bemærkninger.

Venlig hilsen
Steen Pedersen

Steen Pedersen
Cand.scient. | Hav- og Vandmiljø
+45 72 54 49 22 | +45 93 58 81 46 | SPE@MST.DK

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen | Tolderundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Aktdetaljer

Akttitel: Transportministeriet, Lene Priess - Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)

Aktnummer: 26

Akt ID: 502115

Dato: 03-11-2023 15:32:53

Type: Indgående

Dokumenter:

- [1] Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr. 274618).eml
- [2] Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618).eml
- [3] Høringssvar til TRM.pdf
- [4] Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM høringsB8ringssvar.pdf
- [5] Høringssvar TS.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Transportministeriet (trm@trm.dk)
Titel: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)
Sendt: 03-11-2023 15:32
Bilag: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618).eml; Høringssvar til TRM.pdf; Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM h=B8ringssvar.pdf; Høringssvar TS.pdf;

Den vedhæftede e-mail er blevet behandlet af Sikker E-mail Postkasse.

Modtaget af Sikker E-mail Postkasse: 03-11-2023 15:32:48,874 CET

Sikkerhedskontrollen af e-mailen gav følgende resultat:

Fortrolig (krypteret): Nej
Digital signatur: Gyldig
signatur verificeret: 03-11-2023 15:32:49,011 CET

Virksomhedscertifikat
Firma : Transportministeriet
Navn : vipre sikkermail
CVR : 43265717

Bemærkning:

Øvrige oplysninger:

Krypteringstilstand:
transport nøgle krypteret med: Ingen kryptering
data krypteret med: Ingen kryptering

Til: mim@mim.dk
Cc: jecpb@mim.dk (Jens Christian Pabst Berthelsen)
Fra: (TRM@trm.dk)
Titel: Til Miljøministeriet - j.nr. 2023-10012 - Transportministeriets høringssvar til vejledning til indsatsbekendtgørelse (Id nr.: 274618)
Sendt: 03-11-2023 15:32
Bilag: Høringssvar til TRM.pdf; Revideret vejledning til BEK om indsatsprogrammer - TRM høringsB8ringssvar.pdf; Høringssvar TS.pdf;

Til Miljøministeriet

Vedr. Høring af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer til vandområdedistrikter (indsatsbekendtgørelsen).

Transportministeriets høringssvar vedlægges sammen med høringssvar fra Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen.

Sund og Bælt Holding A/S har desuden sendt høringssvar direkte til Miljøministeriet.

Med venlig hilsen

Lene Priess
Chefkonsulent

Transportministeriet
Ministry of Transport
Vej- og Brokontoret
Frederiksholms Kanal 27 F
DK-1220 København K

+ 45 23 49 41 68
lpr@trm.dk
www.trm.dk

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
Att.: Vej- og Brokontoret v. Lene Priess

Dato	26. oktober 2023
Sagsbehandler	Lene Holdtdal
Mail	leh1@vd.dk
Telefon	72442843
Dokument	23/15877-1
Side	1/3

Vejdirektoratets bemærkninger til Transportministeriet til brug for Miljøministeriets høring vedrørende udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Transportministeriet har fremsendt udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (herefter indsatsbekendtgørelsen) til Vejdirektoratet med henblik på bidrag til høringssvar til Miljøministeriet.

Vejdirektoratet bemærker, at nærværende kommentarer alene knytter sig til de dele af udkast til vejledning, der omhandler opdatering af forhold vedrørende forringelse og midlertidige forringelser samt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand i vejledningens kap. 8 jf. Miljøministeriets høringsbrev af 12. oktober 2023.

Vejdirektoratet vil indledningsvist gerne henlede opmærksomheden på det forhold, at Vejdirektoratets behov for tilladelse jf. indsatsbekendtgørelsens § 8 relaterer sig til udledning af vejvand. De stoffer, der udledes via vejvand stammer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder). Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. gælder ikke for almindelige belastede separate regnvandsudledninger jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 1. Vejdirektoratet læser Miljøstyrelsens FAQ nr. 7 således, at udledning af vejvand er at betragte som almindeligt belastet separate regnvandsudledninger, hvormed udledning af vejvand ikke er omfattet af bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. Såfremt Miljøministeriet har en anden fortolkning af rækkevidden for bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv., hører Vejdirektoratet gerne nærmere uddybelse af begrundelse derfor.

Vejdirektoratet har følgende bemærkninger til udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen:

Ufuldstændigt datagrundlag

Vejdirektoratet vil gerne henlede opmærksomheden på, at det vurderes at være tvivlsomt, om der foreligger tilstrækkeligt datagrundlag til at foretage de forudsatte vurderinger i vejledning til indsatsbekendtgørelse. Vejdirektoratet har ikke fuldstændig viden om den præcise sammensætning af indholdsstoffer i vejvand og koncentrationen deraf, ligesom der ikke foreligger tilstrækkeligt vidensgrundlag til at vurdere den kemiske tilstand i målsatte vandløb med ukendt tilstand. Det vurderes,

at der mangler viden for så vidt angår mere end 90 % af de berørte vandløb. Vejdirektoratet har igennem de seneste år arbejdet med problemstillingen ved at finde "repræsentative" vandløb med kendt kemisk tilstand i et forsøg på at sandsynliggøre, hvordan en udledning vil påvirke en given recipient. Dette er en vanskelig øvelse, som i flere tilfælde ikke har været mulig at udføre.

Vejdirektoratet bemærker, at der i afsnit 8.1.1-8.1.3 tages udgangspunkt i flerårige gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Vejdirektoratet ser positivt derpå, men vurderer generelt set, at der ikke foreligger et tilstrækkeligt datagrundlag til at foretage vurderinger af påvirkninger af overfladevandområder.

Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøstyrelsen tydeliggør, hvilke parametre der skal anvendes ved fastlæggelse af tilstand for overflade områder, der har "ukendt tilstand". Der henvises i vejledningen afsnit 8.3.2 til, at myndigheden kan inddrage metoder og alternative vurderingskriterier, som *den finder anvendelig*. Vejdirektoratet finder, at denne formulering ikke giver reel vejledning i, hvorledes beregninger skal foretages. Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøstyrelsen præciserer, hvorledes denne vurdering kan foretages, samt hvilket datagrundlag, der forventes at skulle finde anvendelse til vurdering af tilstand.

Vejdirektoratet kan til orientering oplyse, at der er igangsat et forskningsprojekt i samarbejde med Aalborg Universitet til undersøgelse af indhold af stoffer i vejvand. Aalborg Universitet vil undersøge og dokumentere, hvilke stoffer og koncentrationer, der er i vejvand, hvad der tilbageholdes i bassiner, og hvad der udledes på årsbasis. Forskningsprojektet forventes tidligst færdigt i marts 2025, hvorefter der formentlig vil være mere viden om indhold af miljøfarlige forurenende stoffer i vejvand. Vejdirektoratet gør dog opmærksom på, at der fortsat forventes at være en vis grad af usikkerhed vedrørende det specifikke indhold af stoffer i netop vejvand, hvilket skyldes de forskellige kilder.

Miljøfarlige forurenende stoffer som følge af atmosfærisk deposition

Det fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8, at såvel direkte som indirekte påvirkning skal indgå i vurderingen ved tilladelse til udledning til overfladeområder og grundvandsforekomster. I vejledningens afsnit 8.1. (s. 42) fremgår det, at en indirekte påvirkning også kan ske ved atmosfærisk deposition, f.eks. af kvælstof eller tungmetaller.

Vejdirektoratet vil gerne henlede opmærksomheden på, at vejvand indeholder stoffer fra diffuse kilder (flere forskellige og spredte kilder), samt eventuelt også stoffer hidrørende fra atmosfærisk deposition.

Vejdirektoratet finder, at det er uhensigtsmæssigt, hvis Vejdirektoratet pålægges krav til håndtering af miljøfarlige forurenende stoffer, der hidrører fra anden forureningskilde (fx fra landbrugsvirksomhed).

Vejdirektoratet ser gerne, at det i vejledningen tydeliggøres, hvorledes vurderingen af miljøfarlige forurenede stoffer hidrørende fra forskellige og spredte kilder skal foretages i forbindelse med tilladelser efter indsatsbekendtgørelsens § 8.

Midlertidige forringelser

Der henvises i vejledningens punkt 8.1 (s. 43) til EU-domstolens afgørelse C-525/20, der fastslår, at selv midlertidige forringelser også er i strid med vandrammedirektivet.

Det fremgår ligeledes, at midlertidige forringelser vil kunne accepteres, hvis det er *"åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører "forringelse" af området i bestemmelsens forstand."*

Vejdirektoratet vil gerne høre, om Miljøministeriet har fortolkningsbidrag til vurdering af rækkevidden af denne undtagelsesmulighed i forbindelse med midlertidige forringelser.

Blandingszoner

Vejledningens afsnit 8.2 (s. 44) forudsætter, at der kan udpeges blandingszoner omkring udledningspunkter jf. bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. Som skitseret ovenfor omfatter bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer mv. ikke almindeligt belastede regnvandsudledninger jf. § 1, stk. 2, nr. 1.

Vejdirektoratet vil gerne bede Miljøministeriet tilkendegive, om det er muligt at udpege blandingszoner ved udledning af vejvand fra statslige veje?

Inddragelse af øvrige nye planlagte påvirkninger

Ifølge vejledningens afsnit 8.3.2 (s. 46) skal der ved vurderingen af, om en udledning vil medføre forringelse eller hindring af målopfyldelse inddrages hensyn til eksisterende og *eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger*.

Vejdirektoratet finder det uklart, hvornår "øvrige påvirkninger" skal inddrages ved vurdering af udledning, herunder hvornår øvrige forhold kan betragtes som værende "planlagte".

Vejdirektoratet vil gerne anmode Miljøministeriet om at belyse nærmere, hvornår der er tale om "nye planlagte påvirkninger".

Hensyn til nedbringelse af udledninger

Det fremgår af vejledningens afsnit 8.3.2 (s. 46), at myndigheden ikke har ubegrænset mulighed for at tillade udledninger, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof.

Vejdirektoratet vurderer, at det på baggrund af den nuværende formulering er uklart i hvilket omfang, myndighederne kan nægte at give revurderet tilladelse til udledningstilladelse eller mindske udstrækningen af blandingszoner. Relaterer dette afsnit sig også til udledning af vejvand (diffuse kilder), eller sigtes der til alene til udledningstilladelser ved punktkilder? Gælder det såvel nye udledningstilladelser som revurdering af eksisterende tilladelser?

Vejdirektoratet ser gerne, at Miljøministeriet giver en uddybende beskrivelse af i hvilke tilfælde myndigheden kan nægte udledningstilladelse i tilfælde, hvor udledningen ikke vil medføre forringelse i tilstand.

Transportministeriet

Departementet

.
Miljøministeriet

3. november 2023
2023-4702

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00
trm@trm.dk
www.trm.dk

Transportministeriets bemærkninger til høring om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Vedr. Miljøministeriets j.nr. 2023-10012

Transportministeriet takker for den fremsendte høring over et udkast til vejledningen, som efter ministeriets opfattelse medvirker til at fjerne noget af den usikkerhed om grundlaget for gennemførelse af anlægsprojekter, der opstod efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. marts 2023.

Vejledningen er dog på nogle punkter ikke tilstrækkeligt klar, jf. nedenfor, hvilket blandt andet vurderes at ville kunne føre til fortsat usikkerhed for muligheden for – og økonomien forbundet med - at gennemføre de statslige infrastrukturprojekter, der er forudsat i den politiske aftale om Infrastrukturplan 2035.

Hvor der er en forpligtelse til at forebygge forringelse af vandforekomster, finder Transportministeriet dog, at et statsligt projekt som udgangspunkt hverken direkte eller indirekte kan pålægges at håndtere udledning af stoffer, der ikke hidrører fra projektet, men som f.eks. stammer fra landbruget.

Transportministeriet bemærker overordnet, at almindeligt belastede regnvandsudledning er omfattet af indsatsbekendtgørelsen, men ikke af bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer. Regnvandsudledning fra veje betragtes som almindeligt belastede regnvandsudledninger, hvor de stoffer, der udledes, stammer fra diffuse kilder. Transportministeriet ser positivt på Miljøministeriets forslag til nedsættelse af en arbejdsgruppe vedrørende udledning af vand fra veje og ser frem til at deltage.

Derudover finder Transportministeriet det positivt, at vejledningen nu præciserer forringelsesbegrebet.

I vejledningens reviderede afsnit tillægges en mere teknisk dimension til vurderingen af påvirkningen af et vandområde, hvilket forudsætter, at der er tilstrækkelige data, herunder om indholdet af stoffer i regnvandsudledning og tilstanden i konkrete vandområder. Transportministeriet må overordnet betvivle, om det nødvendige datagrundlag for at lave den konkrete vurdering er tilstede.

Miljøministeriet **opfordres** derfor til at vejlede nærmere om, hvordan vurderingerne foretages, hvor datagrundlaget ikke findes.

Miljøministeriet **opfordres** også til at vejlede nærmere om beregningsmetoder, dokumentationskrav mv. i form af best practice og eksempler. Det kunne f.eks. være beregningsmetode for neutralisering af effekten af en udledning, jf. vejledningens punkt 8.3.2 side 47 øverst, hvor der henvises til kompenserende foranstaltninger.

Transportministeriet henviser øvrigt til det vedlagte høringssvar fra Vejdirektoratet, der beskriver den ovennævnte problemstilling nærmere.

Derudover har Transportministeriet følgende *konkrete bemærkninger*, der primært knytter sig til vejledningens afsnit 8.3.2.:

8.3.2 Miljøforurenende stoffer i overfladevandområder

Øverst side 46 er henvisningen til "øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering" efter Transportministeriets opfattelse problematisk. Transportministeriets anlægsenheder har ikke nødvendigvis et overblik over alle projekter, som i fremtiden kan påvirke et vandområde. Formuleringen giver derfor anledning til at overveje, hvem der etablerer et sådant overblik. Endvidere vil der være spørgsmål om, hvornår en planlagt påvirkning kan/skal inddrages i forbindelse med statslige anlægsprojekter, hvor den statslige anlægsmyndighed har miljøkonsekvensvurderingsforpligtelsen. Hvornår anses en påvirkning for planlagt? Hvordan skal en planlagt påvirkning oplyses i vurderingen og på hvilket niveau?

Miljøministeriet **anmodes** om at give yderligere vejledning herom.

Sidste afsnit side 46/øverst side 47 fremstår uklart, jf. bl.a. "*Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledningen ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen ...*" sammenholdt med princippet om, at der ved dårlig tilstand

skal ske reduktion af andre kilder ved tilladelse til yderligere udledning. Afsnittet kan forstås således, at miljømyndigheden har en generel og overordnet mulighed for at afvise enhver ny udledning, så længe der er et "behov" for en indsats. Det kan efter Transportministeriets opfattelse ikke være i overensstemmelse med gældende ret, at miljømyndigheden kan afvise en ny udledning, der hverken vil føre til en stigning i koncentrationen af miljøfarlige stoffer eller på anden vis vil modvirke planlagte foranstaltninger. Det kan heller ikke være i overensstemmelse med gældende ret, at miljømyndigheden kan afvise at tillade udledning, hvis der samtidigt sker reduktion af andre kilder, og der ikke er risiko for, at vandområde ikke kan opnå god tilstand.

Det **anbefales** derfor, at Miljøministeriet præciserer afsnittet.

Vejledningen henviser flere gange til revurdering og revision af tilladelser uden angivelse af hjemmel hertil:

På side 46 er det f.eks. anført: " (...) i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser". Henset til ordvalget antager Transportministeriet, at der henvises til hjemlen i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 (forurenende virksomhed) til at foretage revurdering, hvilket Miljøministeriet **bedes bekræfte**.

På side 47 i sidste afsnit henvises til "revision af eksisterende tilladelser til udledning" af miljøfarlige stoffer og i sætningen efter til vejledning (FAQ) til bekendtgørelse om visse forurenende stoffer, der som nævnt ikke finder anvendelse ved udledning af almindeligt belastet regnvand.

På baggrund af ovenstående må Transportministeriet forstå vejledningen således, at der henvises til revurdering og revision af tilladelser til udledning fra punktkilder - og ikke til almindeligt belastede regnvandsudledninger.

Det **anbefales**, at Miljøministeriet præciserer vejledningen og angiver hjemlen for miljømyndighedens revision og revurdering af udledningstilladelser.

Miljøministeriet **bedes** desuden **bekræfte**, at den justerede vejledning ikke medfører en generel forpligtelse for miljømyndigheden til at genoptage sager, der vedrører eksisterende tilladelser til almindeligt belastede regnvandsudledninger.

Vejledningens anvendelse af begrebet ”merudledning”:

På side 47 i sidste afsnit under 8.3.2 henvises til ”merudledning”. Anvendelse af begrebet synes uhensigtsmæssig, bl.a. set i lyset af Miljøministeriets udtalelse af 11. oktober 2023 om Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. marts 2023. Begrebet ”merudledning” anvendes hverken i de foregående afsnit om miljøfarlige stoffer eller i FAQ til vejledning om udledning af forurenende stoffer, som Miljøstyrelsen har sendt i høring. Afsnittet og tabel 2, side 53, bør redigeres, så terminologien ensrettes afspejlende ovennævnte udtalelse.

Transportministeriet bemærker desuden, at begrebet ”merudledning” fortsat anvendes i afsnit 8.3.3. og 8.3.4 om kvælstof og fosfor. Det er Transportministeriets opfattelse, at det afgørende for udledning af kvælstof og fosfor også er, at en ny udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen. Miljøministeriet **opfordres** derfor til at tilrette de pågældende afsnit.

Herudover henvises som nævnt til vedlagte høringssvar fra Vejdirektoratet og Trafikstyrelsen.

Transportministeriet deltager gerne i et møde med henblik på en drøftelse af bemærkningerne i dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Lasse Winterberg
Kontorchef

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
Telefon +45 7221 8800
info@trafikstyrelsen.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Notat

Dato: 03-11-2023

Sagsnr.: 2023-137006

Dokumentnr.: 2104408

Sagsbehandler: MIZW

Høring om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Trafikstyrelsen har følgende bemærkninger til ovennævnte høring.

Trafikstyrelsen noterer sig som følge af bekendtgørelsens §8, at styrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Trafikstyrelsen noterer sig at Miljøministeriet fastsætter: "Der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selvom denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet."

Trafikstyrelsen noterer sig videre, at der "ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde" og at "Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder."

På den baggrund forstår styrelsen det således, at styrelsen ikke vil kunne tillade anlægsprojekter, hvis udledning medfører en målbar stigning i koncentration af forurenende stoffer ("påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder") for hvilke miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i det samlede vandområde.

Trafikstyrelsen noterer sig ligeledes, at hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til §8 stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen jf. § 8 stk. 4. Hvorved at Miljøstyrelsen i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering kan tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning.

Trafikstyrelsen noterer sig, at styrelsen som vvm-myndighed for anlægsprojekt..er skal sikre, at godkendelser og tilladelser til disse ikke er til hinder for målopfyldelse ej heller tilstandsforringelse i et nærliggende vandområde. Styrelsen anbefaler at afsnit 8.3.2 præciseres idet, at det fremstår som om, at styrelsen løbende vil skulle revidere meddelte godkendelser og tilladelser, så de fortsat er i overensstemmelse med dette. Det antages, at dette ikke er gældende for anlægsprojekter, der i sin natur er midlertidige, og som i nogle tilfælde vil være vedtaget ved lov, vejledningen bør præciseres på punkt, evt. ved at præcisere gyldighedsperioden for VVM-tilladelser.

Aktdetaljer

Akttitel: Sund&Bælt, Line Jedig Bergmann - Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Aktnummer: 25

Akt ID: 502081

Dato: 03-11-2023 15:04:10

Type: Indgående

Dokumenter: [1] VS Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).eml
[2] Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen.docx

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Titti Kopp (tiko@sbf.dk), TRM Lene Priess (LPR@TRM.dk)
Fra: Line Jedig Bergmann (lijb@sbf.dk)
Titel: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 03-11-2023 15:03
Bilag: Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen.docx;

Vedlagt er Sund & Bælts høringssvar vedrørende udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (journalnummer 2023 – 10012).

Venlig hilsen

Line Bergmann

Direktionskonsulent
Ledelsessekretariat

Dir.tlf. +45 33 43 44 15
Mobil +45 60 58 06 54

Sund & Bælt Holding A/S

Vester Søgade 10 Tel + 45 33 93 52 00 www.sundogbaelt.dk
1601 København V Fax + 45 33 93 10 25 www.storebaelt.dk

Sund & Bælts vigtigste opgave er at gøre det nemmere at være rejsende. Mere end 250.000 kunder benytter hver dag Sund & Bælts trafik anlæg, dvs. Storebæltsforbindelsen, Øresundsmotorvejen og Øresundsbanen med tilhørende stationer samt havnene i Odden, Ebeltoft, Spodsbjerg og Tårs. Sund & Bælt er et statsejet aktieselskab, der også gennemfører projekteringsarbejdet for en fast forbindelse over Femern Bælt med de tilhørende danske landanlæg. Koncernen ejer ligeledes Brobizz A/S, som tilbyder samlet elektronisk afregning for kørsel på betalingsveje i Skandinavien og Østrig.

Sund & Bælt Holding A/S CVR-nummer 15 69 46 88

Tænk på miljøet, inden du printer.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVM IPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk <region@regionsjaelland.dk>; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk;

kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sis@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasg.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; Femern Info <info@femern.dk>; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; Sund og Bælt . <info@sbfdk.dk>; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dmidk.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevarerklagenævnet <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Sendt pr. mail til: mim@mim.dk
Miljøministeriet
Journalnummer 2023-10012

X. november 2023

Høringssvar til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Miljøministeriet har den 12. oktober 2023 sendt udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter i høring.

Sund & Bælt takker for det fremsendte udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (herefter vejledningsudkastet), samt muligheden for at afgive høringssvar.

Sund & Bælt har følgende kommentarer til det fremsendte vejledningsudkast:

Til afsnit 8.1.1. om forringelser og midlertidige forringelser:

Det er positivt, at det i vejledningsudkastet er præciseret, hvornår der foreligger en forringelse af tilstanden.

Det foreslås, at vejledningsudkastet suppleres med en uddybning af, herunder eksempler på, hvornår en virkning *efter dens art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og derfor ikke medfører forringelse af området i bestemmelsens forstand*".

Det bemærkes også, at vejledningsudkastet præciserer, at forringelse af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt. Det fremgår dog ikke, hvordan denne præcisering skal forstås i forhold til begrebet korttidsudledninger i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da der i denne bekendtgørelses § 6 stk. 6 angives, at der kan tillades kortvarig overskridelse af et generelt kvalitetskrav, når den aktivitet, der forårsager udledningen, bidrager til en væsentlig forbedring af miljøtilstanden i det pågældende overfladevandområde eller havområde. Det foreslås, der sikres kongruens mellem vejledningen og den relevante sektorlovgivning.

Til afsnit 8.3.2. om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Det fremgår af afsnit om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen. Det fremgår, at vurderingen som minimum altid skal iagttage bl.a. *"eksisterende*

Sund & Bælts vigtigste opgave er at gøre det nemmere at være rejsende. Mere end 250.000 kunder benytter hver dag Sund & Bælts trafik anlæg, dvs. Storebæltsforbindelsen, Øresundsmotorvejen og Øresundsbanen med tilhørende stationer samt havnene i Odden, Ebeltoft, Spodsbjerg og Tårs. Sund & Bælt er et statsejet aktieselskab, der også gennemfører projekteringsarbejdet for en fast forbindelse over Femern Bælt med de tilhørende danske landanlæg. Koncernen ejer ligeledes BroBizz A/S, som tilbyder samlet elektronisk afregning for kørsel på betalingsveje i Skandinavien og Østrig.

Sund & Bælt Holding A/S

Vester Søgade 10
DK - 1601 København V

Tel +45 33 93 52 00
www.sundogbaelt.dk

CVR 15 69 46 88

MAMT

påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, ... idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.”

Dette forhold synes omfattende, idet det ikke er nærmere specificeret, hvad ”planlagte påvirkninger” indebærer. Såfremt teksten henviser til det, som nævnes i indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 5¹, foreslås det, at bestemmelsens ordlyd afskrives i teksten med henblik på at opnå ensartethed. Dette vil indebære, at ”planlagte påvirkninger” ændres til ”godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter”. Hvis det ikke er betingelsen i bekendtgørelsens § 8, stk. 5, som vejledningsteksten henviser til, foreslås det, at dette specificeres og det derudover uddybes, hvad der forstås ved ”planlagte påvirkninger”, samt hvorledes disse kan identificeres, herunder også af en bygherre som led i en VVM-proces. Det bemærkes i den forbindelse, at der gælder et forvaltningsretligt saglighedskrav, som hindrer, at der kan stilles myndighedskrav, som ikke er mulige at opfylde.

I situationen, hvor miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, fremgår det af afsnit 8.3.2, at det ved en vurdering af, om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand, gælder, at en ny udledning ikke må føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages i den forbindelse, at der sker en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Sammen med fremlæggelsen af forståelsen af den potentielle fjernhed af sådanne repræsentative overvågningspunkter på høringsmøde i Miljøstyrelsen d. 25. oktober 2023, virker der ikke til at være kongruens med noter om anvendelse af miljøkvalitetskrav i bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (BEK.nr. 796 af 13/06/2023), hvor det i bilag II, del B, afsnit 4 under punkt 4 og 5 angives, at for hhv. generelle miljøkvalitetskrav og maksimumkoncentration gælder, at disse ved hvert repræsentativt målepunkt inden for vandområdet ikke overstiger eller er højere end kravværdien. Præciseringen til hvert repræsentativt målepunkt er også at finde i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2008/105/EF af 16. december 2008. Det foreslås, at det i vejledningen uddybes, hvordan opfyldelse af overholdelse af kravværdier i hvert repræsentativt målepunkt kan sammenholdes med målinger på relativt få og fjerne målepunkter eller overholdelse for det samlede vandområde. Dertil kommer, at det fremgår uklart, hvad der skal forstås ved et ”repræsentativt overvågningspunkt”, herunder hvordan det vurderes og hvem det påhviler at vurdere, hvorvidt punktet er ”repræsentativt”, samt hvad konsekvenserne af en mangel på et sådant repræsentativt overvågningspunkt er for de påkrævede vurderinger af, hvorvidt en konkret udledning forhindrer målopfyldelsen og forringer af tilstanden i recipienten.

Til tabel på side 53

Følgende fremgår af nederste linje på tabellen i vejledningsudkastets side 53: *”Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder”*. Det kan på baggrund af vejledningsudkastet til opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet, konstateres, at der er visse uoverensstemmelser mellem tabellen og vejledningen, herunder undrer vi os over, hvordan denne vejlednings tekst hænger sammen med, at der ikke må ske en yderligere forringelse af en recipient, hvor et

¹ ”Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.”

miljøkvalitetskrav er overskredet. Det samme problem gør sig gældende i vejledningsudkastet til spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet. Dette vil blive nærmere beskrevet i Sund & Bælts høringssvar til det vejledningsudkast.

Øvrige bemærkninger

Såfremt Miljøministeriet har spørgsmål til ovenstående bemærkninger, er ministeriet velkommen til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Titti Kopp
Direktør, Miljøjura og Bæredygtighed (advokat, ph.d.)
Projektudvikling
Mail: Tiko@sbfdk.dk

Dir.tlf.: +45 33 41 62 13

Aktdetaljer

Akttitel: Tænk tanken Hav, Philip Thomasen - Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænk tanken Hav

Aktnummer: 24

Akt ID: 502089

Dato: 03-11-2023 15:07:04

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænk tanken Hav.eml
[2] Tænk tanken Havs høringssvar til- ukast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Philip Thomasen (pht@taenketankenhav.dk)
Titel: Journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar afgivet af Tænketanken Hav
Sendt: 03-11-2023 15:06
Bilag: Tænketanken Havs høringssvar til- udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Vedhæftet denne mail er Tænketanken Havs høringssvar angående *udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*.

Med venlig hilsen

Philip Thomasen
Konsulent

Tænketanken Hav | Læderstræde 20 | 1201 København K
Mobil: 3092 0011 | E-mail: pht@taenketankenhav.dk
www.taenketankenhav.dk |

TÆNKE
TANKEN **Hav**

3. november 2023

Tænketanken Havs høringssvar angående *udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*

MST Journalnummer 2023-10012

Nærværende høringssvar har fokus på vejledningens indhold om håndtering af miljøfarlige stoffer.

Det danske havmiljø er i meget dårlig forfatning og der kræves omfattende indsatser – også ift. miljøfarlige stoffer – for at genoprette havets tilstand. Vedr. miljøfarlige stoffer er der behov for at forbedre den kemiske tilstand i stort set alle Danmarks marine vandområder, som indgår i vandrammedirektivet. Kun 8 ud af 124 vandområder (kystvande og territorialfarvande) er i god kemisk tilstand. Kontrol med udledninger af miljøfarlige stoffer er derfor essentielt for at vende denne udvikling til en god tilstand.

Tænketanken Havs sætter spørgsmålstegn ved, om vejledningen vil leve op til kravene om, at Danmark skal 1) sikre en gradvis forbedring af vandområdernes tilstand til en god kemisk tilstand og 2) sikre, at der ikke sker forringelse af den kemiske tilstand.

I lyset af ovenstående finder Tænketanken Hav det yderst problematisk, at Miljøstyrelsen anvender en ny forståelse af forringelsesbegrebet, der tillader større udledninger af et givent miljøfarligt forurenende stof (MFS). Den nye praksis kan potentielt medføre et øget stress på de danske marine vandområder og vil efter Tænketanken Havs opfattelse ikke medføre en forbedring af det danske havmiljø og kan endda resultere i en forringelse af beskyttelsesniveauet for det danske havmiljø - ift. nuværende praksis.

Konkrete bemærkninger

Tænketanken Hav ser i udgangspunktet positivt på, at der skal foretages konkrete vurderinger af en potentiel udledning og der skal tillægges fokus på mange relevante forhold, herunder tidsmæssig udstrækning, type af overfladevand, eksisterende påvirkninger mm. At inddrage disse forhold i vurderingen, er afgørende for at skabe et samlet billede af det vandområde der ønskes at udlede til.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger, jf. § 8, de rammer og krav for, at en udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Tænketanken Hav er dog bekymret over, om formuleringerne i den foreslåede vejledning er i overensstemmelse med målet om ikke at forringe et vandområdes tilstand og at sikre en gradvis forbedring af tilstanden, særligt med fokus på følgende punkter:

Det findes yderst problematisk, at spørgsmålet om hvornår udledningen af MFS vurderes at medføre en forringelse af vandområdet vurderes efter følgende forudsætninger:

- Hvorvidt udledningen af et stof, i et vandområde, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet, kan måles som en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Altså vil det fremover **kun** blive anset som en forringelse, hvis en merudledning til et vandområde, hvori MKK for dette stof allerede er overskredet, medfører en målbar stigning i koncentrationen i hele vandområdet.
- At der først antages en stigning i koncentration, hvis stigningen kan påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Dette betyder, at afstanden kan være lang mellem en udledning fra en punktkilde og det repræsentative målepunkt. Dermed kan det i mange tilfælde medføre en betydelig grad af fortynding af et givent stof, og dermed påvirke hvorvidt en koncentrationsstigning kan måles ved det repræsentative målepunkt, selv om udledningen vil punktkilden er ganske markant.

Ved at anvende denne tilgang tillades en potentiel opkoncentrering af MFS i hele vandområdet, hvilket vil medføre store forringelser førend dette kan vurderes ved et repræsentativt målepunkt.

- Tænk tanken Hav ser kritisk på den foreslåede tilgang til vejledningens anvendelse af begrebet forringelse og vejledningens tilgang til at tillade udledning af MFS i vandområder hvori MKK allerede er overskredet. Der synes her at være uoverensstemmelser med vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra a), nr. ii) og iii), hvori det specifikt fremgår, at der udover krav om ikke at forringe overfladevandområder ligeledes findes krav om at forbedre alle overfladevandområder til en god kemisk tilstand. Tænk tanken Hav vurderer således, at det kan være på kant med vandrammedirektivet, hvis vejledningen giver mulighed for at tillade en større udledning af MFS til overfladevandområder, hvori der er ikke-god kemisk tilstand og/eller hvori MKK for enkelte stoffer er overskredet.
- Det er problematisk, at der ved vurdering af målopfyldelse kun tages højde for enkelte stoffer separat. Der bør anlægges en vurdering af, hvorvidt forskellige enkeltstoffer i lavere koncentrationer end MKK kan påvirke den økologiske eller kemiske tilstand i vandområdet negativt.
- Det er problematisk, at der i tabel 2, side 58 henvises til, at der kan tillades en merudledning til vandområder, hvori MKK allerede er overskredet, såfremt denne mertilførsel ikke kan påvises ved et repræsentativt overvågningspunkt.

Tænk tanken Hav håber, at de anførte kommentarer bliver vel modtaget i lyset af, at regeringsgrundlaget fra 2022 fastlægger, at Danmark skal leve op til vandrammedirektivet og at Danmark fortsat er langt fra at have et rent og sundt marint kystmiljø med en rig biodiversitet.

Skulle ovenstående give anledning til spørgsmål, er I meget velkommen til at kontakte undertegnede.

Venlig hilsen

Philip Thomasen

Konsulent

Tænk tanken Hav

3092 0011

pht@taenketankenhav.dk

Aktdetaljer

Akttitel: Niras, Karen Søgaard Christiansen - Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012
Aktnummer: 23

Akt ID: 502066

Dato: 03-11-2023 14:53:48

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012.eml
[2] Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen jour 2023-10012.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Karen Søgaard Christiansen (KSCH) (KSCH@NIRAS.DK)
Titel: Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012
Sendt: 03-11-2023 14:53
Bilag: Høringssvar vejledning til indsatsbekendtgørelsen jour 2023-10012.pdf;

Til rette vedkommende,

Vedlagt er NIRAS' Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012

Med venlig hilsen

Karen Søgaard Christiansen
Afdelingschef

NIRAS
Sortemosevej 19
3450 Allerød
Denmark
www.niras.dk

M: +45 2345 3053
T: +45 4810 4200
E: ksch@niras.dk

Følg os på: **in f**

Denne e-mail kan indeholde fortrolige oplysninger. Hvis du fejlagtigt har modtaget denne, kontakt venligst afsenderen øjeblikkeligt og slet mailen samt eventuelle bilag. Kopier ikke denne mail, og undlad at dele dens indhold med tredje part. Tak. NIRAS' håndtering af personlig information står beskrevet i vores [privatlivspolitik](#).

Høringssvar til Miljøministeriets udkast til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" – j.nr. 2023-10012

Dato: 3. november 2023

Indhold

1	Manglende beskyttelse af vandmiljøet	2
1.1	Vejledninger i høring	2
2	Påvirkning af vandområder i ikke-god tilstand.....	3
2.1	Vejledning om merudledning.....	4
2.1.1	Blandingszoner / påvirkningszoner	4
2.1.1.1	Påvirkningszoner	5
2.1.2	FAQ nr. 43 Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet / 5 % reglen	6
2.1.3	Repræsentative målepunkter	6
2.1.4	Målbarhed.....	7
2.1.5	Mængdebetragtning	8
2.1.6	Reviderede vejledning vs betydelighedsvurdering.....	8
2.2	Kumulative påvirkninger – forringe og forhindre.....	8
2.3	Videnskabelige beregningstekniske vejledninger	8
2.3.1	Sedimentberegningsmetode beskrevet i FAQ nr. 43 og 44.....	9
2.3.2	Påvirkning af biota.....	10
2.4	Opgørelse over vandområder i ikke-god tilstand	10
3	Øvrige.....	11
3.1	Formuleringer, der er svære at forstå.....	11
3.2	Grundvand.....	11
3.3	Opkoncentrering.....	11
3.4	Luft	12

Tak for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til vejledning til indsatsprogrambekendtgørelsen (vejledningen) samt opdateret vejledning – spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQ).

Vi håber, at vores høringssvar vil bidrage til de endelige vejledninger. Vi står meget gerne til rådighed for en yderligere uddybning af vores høringssvar.

Nærværende høringssvar vil fortrinsvist vedrøre FAQ'en men vil også berøre forhold i vejledningen. Der vil udover blive refereret til såvel indsatsbekendtgørelsen¹ og udlederbekendtgørelsen².

NIRAS byder de nye og opdaterede vejledninger velkomne, da de er med til at præcisere en række forhold, der tidligere har givet anledning til tvivl i forbindelse med administration af udledningstilladelser mv.

1 Manglende beskyttelse af vandmiljøet

Vandrammedirektivet bygger på beslutninger fra 1988 om at forbedre vandmiljøet, og trådte i kraft d. 23. oktober 2000³.

Det fremgår af vandrammedirektivets præambel nr. 27, at direktivets *"endelige mål er at opnå en eliminering af prioriterede farlige stoffer og at bidrage til at opnå koncentrationer i havmiljøet, der er tæt på baggrundsværdierne for naturligt forekommende stoffer."*

Det fremgår af vandrammedirektivets artikel 4, pkt. a ii) at myndighederne skal udarbejde indsatsplaner, der skal sikre god tilstand, senest 15 år efter direktivets ikrafttrædelse.

I dag har vi 2023, og der er fortsat meget store dele af det danske vandmiljø, der er påvirket i uacceptabel grad af forurening fra miljøfarlige forurenende stoffer, og der er tilsyneladende meget, meget få indsatser med henblik på at sikre god tilstand, for så vidt angår de prioriterede stoffer og de nationale stoffer, udover den generelle regulering af stofferne (udfasning af kviksølv, PFOS, cadmium etc.). Der findes kun få indsatser overfor punktkilder, herunder tilslutningstilladelser, og der er ikke noget samlet overblik over, hvilke udledningskilder, der er årsag til ikke-god tilstand i de pågældende vandområder i ikke god tilstand.

1.1 Vejledninger i høring

Miljøstyrelsen har sendt to vejledninger i høring:

- Ny FAQ-vejledning vedr. udledningen af miljøfarlige forurenende stoffer i høring
- ny version af *vejledning til indsatsprogrammer*.

Der er mange udfordringer forbundet med de vurderinger, der skal foretages for at muliggøre en udledning indeholdende miljøfarlige forurenende stoffer der kan påvirke et vandområde, særligt når vandområdet er i ikke-god tilstand (som for MFS'er betyder, at tilstanden er i den dårligste tilstandsklasse).

¹ Indsatsprogrambekendtgørelsen BEK nr. 797 13/06/2023

² Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder Bek nr. 1433 af 21/11/2017

³ Vandrammedirektivet: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:02000L0060-20141120>

Det er derfor betryggende, at Miljøministeriet og -styrelsen har fundet det relevant at arbejde med at tilvejebringe vejledningsmateriale.

Formålet med begge vejledninger handler overordnet om at overholde den lovgivning, der skal sikre, at der arbejdes målrettet hen mod at forebygge forringelser og opnå god tilstand i vandområderne.

Det er imidlertid NIRAS' opfattelse, at der er behov for at lægge mere arbejde i vejledningerne, inden de er i overensstemmelse med vandrammedirektivets og dansk lovgivnings bestemmelser og inden de kan stå alene som vejledningsmateriale til myndigheder.

Som vejledningsmaterialet er udformet nu, er det NIRAS' opfattelse, at det kan anvendes på en måde, der både er i modstrid med specifikke EU-domme og vandrammedirektivets formålsparagraf om en stadig forbedring af vandmiljøets tilstand. Merpåvirkning af vandområder i ikke-god tilstand kan være til hinder for opnåelse af god tilstand, og måske endda medføre yderligere forringelse af tilstanden.

Det er derfor NIRAS' vurdering, at det er helt væsentligt at nå et niveau af præcision i vejledningen, som ikke kan fejltolkes, og som sikrer en ensretning og en sammenlignelighed myndigheder imellem.

Noget af denne præcision vurderes at kunne klares relativt nemt, mens noget andre kræver et større, men nødvendigt arbejde for at komme i mål med vejledninger, der er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser ift. Vandrammedirektivet. Nedenfor følger NIRAS' bidrag og forslag til, de vigtigste emner, der bør arbejdes videre med i vejledningerne inden de bliver endelige.

2 Påvirkning af vandområder i ikke-god tilstand

Der er jf. Miljøstyrelsens data, der er anvendt til tilstandsvurdering af målsatte søer, vandløb og kystvande i VP3, 225 søer (ud af i alt 295 tilstandsvurderede søer), 101 vandløb (ud af i alt 173 tilstandsvurderede vandløb) og 112 kystvande (ud af i alt 119 tilstandsvurderede kystvande), der er i ikke-god tilstand i forhold til miljøfarlige forurenende stoffer.

Den helt væsentlige betragtning, og efter NIRAS' vurdering det springende punkt, er, at der som forudsætning for at kunne gives tilladelse til en merudledning til områder i ikke-god tilstand, eksisterer et godt kendskab til øvrige kilder til forurening i området, samt at der foreligger en indsatsplan for konkret nedbringelse af forureningen.

Det må være en betingelse for accept af merudledning, at der til trods for merudledningen, er god evidens for at der kan opnås god tilstand i vandområdet inden for en acceptabel tidsfrist.

Det er endvidere NIRAS' vurdering, at der bør kunne etableres en bagatelgrænse for, hvornår en merudledning overhovedet bør underkastes en dyberegående vurdering. Denne bagatelgrænse er efter NIRAS' vurdering også afhængig af, at der er et godt overblik over de allerede eksisterende kilder til påvirkning af vandområdet. Påvirkninger i bagatelagtig størrelse er ikke fritaget for at overholde bestemmelserne om bedste tilgængelige teknologi og teknik.

Det er ikke holdbart i forhold til VRD at tillade merudledning til vandområder i ikke-god tilstand, hvor der ikke er et tilstrækkeligt overblik over påvirkninger samt en konkret plan for opnåelse af god tilstand, og dermed ikke en reel og saglig viden om, hvorvidt der overhovedet kan opnås god tilstand i vandområdet.

Den fremgangsmåde for merpåvirkning af vandområder i ikke-god tilstand, som MST har valgt at benytte i FAQ'en har desuden det problem, at etablering af nye, miljøvenlige aktiviteter kan blive forhindret i at blive etableret, hvis der allerede i forvejen er udledninger fra aktiviteter, som samlet set ødelægger tilstanden i vandområdet.

2.1 Vejledning om merudledning

I dette afsnit bemærker NIRAS, hvor der konkret er behov for en præcisering og tilretning for at bringe vejledningerne i tråd med gældende lovgivning. Afsnittet er delt op i emner, der vedrører metoder beskrevet i de reviderede vejledninger.

2.1.1 Blandingszoner / påvirkningszoner

Blandingszoner som begreb har eksisteret i dansk forvaltning siden i hvert fald 2002 (MST 690 <https://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2002/87-7972-107-9/pdf/87-7972-108-7.pdf>), hvor forståelsen er, at miljøkravene skal kunne overholdes på blandingszonens rand.

I nævnte udgivelse (MST 690) er desuden vejledning til primitive overslagsberegninger for fortyndingsforholdene tæt på udledningpunktet. Det er uklart, om disse overslagsberegninger vil kunne accepteres som valide.

Europakommissionen har udarbejdet vejledningmateriale til udarbejdelse af blandingszoner: Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner⁴ og et støttedokument: Technical Background Document on Identification of Mixing Zones⁵. Begge dokumenter er nævnt i den nuværende FAQ nr. 66.

Det fremgår af støttedokumentet, at såfremt der er overskridelser af miljøkvalitetskravet i et vandområde, så er der ikke længere tale om et blandingszoneproblem. Det handler om at få nedbragt øvrige kilder, og det skal ske i regi af vandområdeplanen. Citat fra støttedokumentets FAQ nr. 2:

*What should Member States do if there is already an exceedance of the EQS in the receiving water body? This is a consenting policy issue rather than a mixing zone question and while it is recognised as a real problem it should be dealt with under the River Basin Management Planning process directly. **In plain terms this means that in circumstances where the upstream quality exceeds the EQS just upstream of the point of discharge a fundamental review of all permits above this point may be required.***

Det fremgår af de nævnte tekniske retningslinjer fra Europakommissionen, at blandingszoner er områder i umiddelbar nærhed af en udledning, hvori miljøkvalitetskravet kan overskrides.

Det tolker NIRAS, som at miljøkvalitetskravet *som udgangspunkt* skal overholdes uden for blandingszonen.

Det fremgår også, at (citater):

Direktiv 2008/105/EF gør det muligt for medlemsstaterne at tillade sådanne overskridelseszoner i vandområderne, såfremt en række kriterier er opfyldt (se afsnit 2.3). Det er vigtigt at kende disse

⁴ Tekniske retningslinjer for udpegning af blandingszoner i henhold til art. 4, stk. 4, i direktiv 2008/105/EF (K(2010) 9369 endelig) ([https://circabc.europa.eu/sd/a/fe7c0991-9432-4d6e-bed1-1a3be9fdf772/DA_ACT_C\(2010\)9369.doc](https://circabc.europa.eu/sd/a/fe7c0991-9432-4d6e-bed1-1a3be9fdf772/DA_ACT_C(2010)9369.doc)).

⁵ <https://circabc.europa.eu/sd/a/78ce94bb-6f1c-4379-87ac-88a18967c4c3/Technical%20Background%20Document%20on%20the%20Identification%20of%20Mixing%20Zones.doc>

kriterier, da det sætter den kompetente myndighed i stand til for det første at klarlægge, om dette overskridelsesniveau er acceptabelt forud for udpegningen af en blandingszone, og derefter at fastsætte det passende sted for overvågningspunkter.

(i den engelske version, side 9) "The Competent Authority must be satisfied that the relevant Water Framework Directive objectives for the water body set out in the River Basin Management Plan will be met, when establishing the acceptability of the extent of a proposed mixing zone")

Det er som nævnt indledningsvist en forudsætning og en præmis, at der er god tilstand i vandområderne (eller at der arbejdes målrettet mod at opnå god tilstand), da det er hele formålet med vandrammedirektivet og de nærliggende direktiver, der skal sikre god tilstand i EU's vandområder.

Det må derfor være en fejlfortolkning, at der *umiddelbart* kan udlægges blandingszoner i et område, hvor der også er overskridelser af MKK udenfor zonen.

Vores forståelse er, at myndighederne skal have en plan for, hvordan man opnår god tilstand i vandområdet. Det betyder, at så længe, der ikke er en relevant og tilstrækkelig kildeopsporing, og efterfølgende plan for nedbringelse af koncentrationen af det relevante stof, bør der ikke kunne meddeles tilladelse til udledning, der involverer udpegning af blandingszoner, og slet ikke udledning til vandområder, hvor miljøkvalitetskravet allerede er overskredet.

Vi foreslår, at vejledningsmaterialet udbygges med vejledning om, at når der er ikke-god tilstand for et specifikt stof, kan der ikke tillades merudledning af stoffet, førend der er foretaget en kildeopsporing og foreligger en konkret plan for nedbringelse af kilder, således at opnåelse af god tilstand er sikret.

Kan det ikke lade sig gøre at opnå god tilstand, må konklusionen være, at dele af vandområdet ikke vil kunne opnå god tilstand. Den erkendelse vil afhjælpe de forvaltningsmæssige udfordringer, der er iboende enhver afgørelse, der medfører merpåvirkning af et sådant område.

2.1.1.1 Påvirkningszoner

Det er problematisk, at der sker en forståelsesmæssig sammenblanding af merudledning til vandområder i ikke-god tilstand med merudledning til vandområder i god tilstand.

Det er forholdsvist uproblematisk og ukontroversielt at udlægge blandingszoner i vandområder i god tilstand, mens det er nyt i dansk forvaltning at udlægge den slags zoner i områder med ikke-god tilstand.

Vi foreslår, at såfremt vejledningen om udlægning af zoner i områder med ikke-god tilstand fastholdes, at man omdøber denne nye type zoner til "**påvirkningszoner**", således at de forvaltningsmæssigt, forståelsesmæssigt og formidlingsmæssigt kan adskilles fra de traditionelle blandingszoner.

En sådan opdeling vil være til nytte for de projekter, hvor der ønskes udledning til vandområder i god tilstand, da de ikke vil kunne forveksles med de mere kontroversielle påvirkninger i vandområder med ikke-god tilstand.

Det vil også være til administrativt gavn for sager med en såkaldt udlagt "påvirkningszone", da disse lettere vil kunne identificeres og behandles derefter.

2.1.2 FAQ nr. 43 Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet / 5 % reglen

Idet der måles udvalgte MFS i vandfasen i vandløb og der findes et frit tilgængeligt værktøj til beregninger (udviklet af MSt og henvist til i FAQ'en) af koncentrationsstigning af stoffer i vandløb (fortyndingsberegner), vurderes denne metode at være praktisk anvendelig for udledning til vandløb.

Det fremgår dog ikke af FAQ nr. 43, hvordan dette loft skal sikre mod kumulative effekter i vandområdet med ikke-god tilstand. Det er ikke usandsynligt, at der over tid kan ske flere udledninger til samme vandområde, som isoleret set alle beregnes til at bidrage med 5%, og dermed isoleret vurderes ikke at ville påvirke miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede påvirkningszone. Denne fremgangsmåde vurderes dog ikke at være i overensstemmelse med lovgivningen, når der meget sandsynligt vil være tale om adskillige udledninger til samme vandområde.

For søer og kystvande overvåges der udelukkende i biota og sediment, og det er med vejledningen i høring uklart om man i et scenarie med en påvirkning af et vandområde i ikke-god tilstand, kan se bort fra beregnings- og forudsætningsmetoderne i *vandfasen*, når der ikke er foretaget tilstandsvurdering i denne matrice. Det bør tydeliggøres i FAQ'en, hvordan dette skal håndteres.

I tilfælde af, at projekter selv har indhentet relevant data (konc. i vandfasen) om recipienten jf. MFVK 21/10101⁶ fx til brug for indhentning af viden om i forvejen forekommende koncentrationer og der her ses overskridelser af MKK i vandfasen for et eller flere stoffer, henledes opmærksomheden på, at der ikke findes frit tilgængelige værktøjer til en screening af påvirkningens udbredelse (fortyndingsberegninger), som ellers henviset til i FAQ nr. 68. Dette værktøj, udarbejdet af DHI, skal tilkøbes og så vidt NIRAS er oplyst, koster screeningsværktøjet 15.000 kr/mdr.

FAQ nr. 68 henviser til at værktøjet kan bruges for søer, men det er uvist, om det rent faktisk gør sig gældende idet NIRAS ikke har adgang til værktøjet, og at der på DHIs hjemmeside om screeningsværktøjet kun er refereret til kystvande og fjorde.

NIRAS anbefaler, at et sådan værktøj, der er udarbejdet i samarbejde med MST, gøres offentligt tilgængeligt for myndigheder, bygherrer og rådgivere, således at alle mindre udledninger kan screenes. Uden adgang til dette værktøj, er det meget usandsynligt at man vil kunne udarbejde de anviste beregninger i forbindelse med små projekter. Hvis ikke værktøjet kan gøres frit tilgængeligt, er det NIRAS' opfattelse, at man ikke bør henvise til det i vejledningen som et led i en beslutning om afgørelse, men at beregningsmetoden må justeres, således at beregningen kan foretages uden dette værktøj. Større projekter vil sandsynligvis skulle udarbejde en fuld hydraulisk model af udledning og recipient.

2.1.3 Repræsentative målepunkter

Udover ovenstående "5 % - regel", foreskriver **FAQ nr. 43** at man yderligere - ved beregning - skal sikre, at udledninger til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af relevant stof i et *repræsentativt målepunkt*.

Repræsentativt målepunkt bør præciseres, så det klart fremgår, at målepunktet skal være repræsentativt for, hvor vandet udledes. Formuleringerne vedr. at tillade merudledning til vandområder i ikke-god tilstand, når blot der ikke sker en målbar koncentrationsforøgelse i "*repræsentative målepunkter*", som potentielt kan være beliggende langt fra udledningspunktet **er yderst problematiske**. Det er desuden meget væsentligt, at læseren af

⁶ Holstebroafgrølsen; <https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/b5fd5339-b8e2-4802-ab2c-64a52e54bf12>

vejledningen ikke forledes til at tro, at målbarhed i eet målepunkt er den eneste begrænsning. Det er fuldstændigt afgørende, at der ikke sker en forringelse af tilstanden uden for en blandingszone/påvirkningszone.

Det bør derfor tydeliggøres i FAQ nr. 43 at der er tale om et krav til to beregninger: Først 5 % reglen, og hvis denne er overholdt, så beregning af koncentrationsstigning ved målepunkter.

Det kan give grundlag for misforståelser og store merudledninger / forureninger af vandområder, hvis ikke disse formuleringer ledsages af meget klare støtteformuleringer, som fx : At udledningen i sig selv ikke må være til hinder for målsætningsopfyldelse. At der ikke må være en påvirkning uden for en påvirkningszone.

Og det er efter NIRAS' vurdering et åbent spørgsmål, om en merpåvirkning med et stof kan tillades, når den i kumulation med andre kilder kan medføre en stigning i koncentrationen i et område med ikke-god tilstand for stoffet, når der ikke er en plan for at opnå god tilstand i området.

De repræsentative målepunkter fremgår af EU-kommissionens tekniske retningslinjer, men nævnes specifikt her i som målepunkter, der har til formål at sikre, at der ikke sker overskridelser uden for blandingszonen, og at der skal være **overholdelse i ethvert repræsentativt målepunkt**. Vi læser FAQ'ens formuleringer om "hvad forstås ved et repræsentativt målepunkt" som at det er nok at sikre overholdelse i eet punkt, der i nogle tilfælde vil kunne komme til at ligge langt borte fra udledningspunktet. Den forståelse er tæt på at være det diametralt modsatte af EU-vejledningens hensigt, og de øvrige formuleringer i FAQ'en om overholdelse af MKK i alle repræsentative målepunkter. Formuleringerne vedr. de repræsentative målepunkter vilkårlige steder i vandområdet bør laves om. Det er en misforståelse at hvis man kan undgå en stigning i et repræsentativt punkt langt borte fra udledningspunktet, så kan en mertilførsel tillades.

Desuden bør det præciseres om beregningerne ved målepunkterne kun gælder vandfasen eller også de øvrige matricer.

Afsnit 8 i vejledningen til indsatsprogrammer: *"Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades."* Det bør præciseres i vejledningen, hvornår der er tale om midlertidig forringelse, både tidsligt og rumligt.

2.1.4 Målbarhed

Som nævnt i afsnittet ovenfor, er det yderst vigtigt at præcisere, at denne beregning og vurdering ikke kan stå alene. Der skal foretages beregning af koncentrationsstigning ved randen af blandingszone/påvirkningszone forinden.

NIRAS er tvivlende over anvendeligheden af denne metode til vurdering. Dette set i lyset af, at hvis man før denne beregning, har beregnet at en udledning ikke medfører en koncentrationsstigning på mere end 5% af MKK, kan man så på noget tidspunkt forestille sig, at denne udledning ville kunne måles i vand et andet sted længere fra.

Miljøstyrelsen bør præcisere hvad en målbar koncentrationsstigning er. Er det detektionsgrænsen, kvantifikationsgrænsen eller måleusikkerheden for det konkrete stof, der menes. Samt præcisere om det kun er i vand beregningen skal udføres eller for sediment også. Biota vurderes ikke at være en mulighed, eftersom der er en mangel af beregningsværktøj for denne matrice.

Om muligt, bør MST udarbejde en standard, for hvad målbarhed er, hvis denne vurderingsmetode fortsat vurderes egnet. Ligesom der foreligger en standard for fraktionen af organisk stof. Den skal dog følge forsigtighedsprincippet og være konservativ.

2.1.5 Mængdebetragtning

NIRAS er uforstående overfor, at man i de reviderede vejledninger ikke forholder sig til en mængdebetragtning ved vurdering af, om en merudledning kan medføre en yderlig forringelse af vandområder i ikke-god tilstand for MFS (fx i FAQ nr. 43 og 45), som det fremgår af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (afsnit 8.3.2). Det fremgår af FAQ nr. 12, der er uændret, at: *"Ansøgningen om udledningstilladelse skal indeholde oplysninger om den udledte vandmængde og udledningens stofsammensætning, udtrykt i koncentration og mængde."* At man ved ansøgning bl.a. skal oplyse en mængde, men at det ikke skal indgå i vurderingerne om påvirkning, synes ikke i tråd med hinanden.

Dertil fremgår det af vejledningen til indsatsprogrammer, at *"Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområders økologiske tilstand."* Når udledning af stoffer i betydende mængder ligger til grund for valget af de nationale specifikke stoffer bør det vel også indgå som en væsentlig del af vurderingsgrundlaget for en udlednings påvirkning. Ligeledes er mængdebetragtningen inddraget i FAQ 44, til beregning af koncentrationsstigning i sedimentet.

2.1.6 Reviderede vejledning vs betydelighedsvurdering

De suspendede dele af den eksisterende vejledning indeholdt vejledning til betydelighedsvurdering, der gav mulighed for at tillade en merudledning, baseret på en konkret vurdering af en merudlednings betydelighed.

Den reviderede vejledning til mertilførsler til et vandområde i ikke-god tilstand for MFS, er tilsyneladende - pba. de ovenstående afsnit (2.1-), en mere lempelig tilgang end den tidligere tilgang med betydelighedsvurderinger.

Det er NIRAS' vurdering at en betydelighedsvurdering principielt ikke kan finde sted, uden at der er et forholdsvist godt overblik over de øvrige kilder til forurening af vandområdet. Det overblik er i flere tilfælde blevet tilvejebragt i forbindelse med betydelighedsvurderingen, dog uden en plan for, hvordan der vil blive opnået god tilstand for det pågældende MFS.

Med det fremtidige forvaltningsregime, som den nye FAQ lægger op til, frembringes der ikke pr. default en sådan vurdering af den samlede påvirkning af et område i forbindelse med udarbejdelse af ansøgningsmaterialet.

2.2 Kumulative påvirkninger – forringe og forhindre

Det fremgår af vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (afsnit 8.3.2), at der ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre at målet for et for de berørte vandområder opnås gælder, at udledningen ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion.

Først i afsnit 8.3.5 Øvrige hensyn, nævnes §8 stk. 5 i indsatsbekendtgørelsen, at der ikke kan træffes afgørelse uden den samlede påvirkning tages i betragtning. Herunder øvrige kilder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter tages i betragtning ?

Det er uhensigtsmæssigt, at det ikke er beskrevet samme sted og første gang, det beskrives hvad en vurdering af, om en udledning kan forhindre målopfyldelse skal inkludere.

2.3 Videnskabelige beregningstekniske vejledninger

Der henvises i vejledning til indsatsprogrammer til beregningstekniske vejledninger fremført i FAQ'en. Så vidt NIRAS er bekendt vedrører det disse to beregninger/emner:

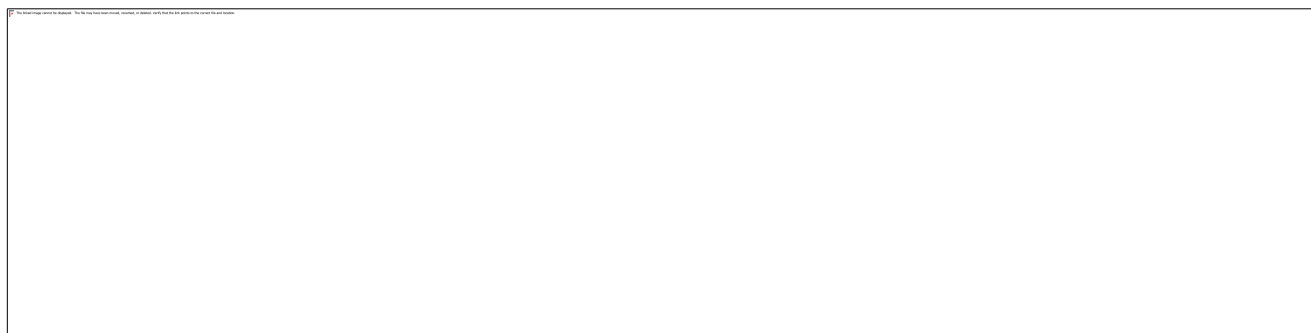
2.3.1 Sedimentberegningsmetode beskrevet i FAQ nr. 43 og 44

Opmærksomheden henledes på, at der er uoverensstemmelse mellem den tekniske vejledning om udarbejdelse af kvalitetskriterier, som MST henviser til, og ECHAs TGD R.16, der er grundlaget for beregningerne. I forhold til sediment tager man ikke højde for, hvad der allerede er i sedimentet, men kun nyligt sedimenteret materiale, da det er hvad organismerne er eksponeret for.

I FAQ nr. 44 beskriver Miljøstyrelsen, hvordan de mener en forøgelse af sedimentkoncentrationen kan beregnes. MST henviser til den tekniske vejledning for, hvordan MKK bestemmes i sediment: <https://edit.mst.dk/media/3ydpnqdw/guidance-no-27-deriving-environmental-quality-standards-version-2018.pdf>

Efter NIRAS opfattelse og forståelse af den tekniske vejledning er det, MST beskriver ikke i overensstemmelse med den tekniske vejledning. En vurdering af om et miljøkvalitetskrav i sediment er overskredet, bør baseres på samme principper som MKK fastsættes. Et sedimentkvalitetskriterie fastsættes som beskrevet i kapitel 5 i den tekniske guideline og omfatter ikke, som MST beskriver, areal i forhold til fx vandudskiftning. Arealet vil kun være relevant ift. en vurdering af om sedimentkvalitetskriteriet er overholdt på blandingszonens kant. Den tekniske vejledning følger principperne i ECHA TGD R.16 https://echa.europa.eu/documents/10162/13632/information_requirements_r16_en.pdf/b9f0f406-ff5f-4315-908e-e5f83115d6af

Den beskriver, at PEC (dvs. den forventede koncentration i sediment) skal bestemmes ud fra koncentrationen i nyligt sedimenteret materiale:

Koncentrationen i sediment bestemmes ved følgende udtryk:

A.16-3.3.4 Calculation of PEC_{local} for the sediment compartment (freshwater and marine water)

In this section, the following parameter is derived:

- local concentration in sediment during the release episode.

PEC_{local} for sediment can be compared to the PNEC for sediment dwelling organisms. The concentration in freshly deposited sediment is taken as the PEC for sediment, therefore, the properties of suspended matter are used. The concentration in bulk sediment can be derived from the corresponding water body concentration, assuming a thermodynamic partitioning equilibrium (see also Di Toro et al., 1991):

$$PEC_{local, sed} = \frac{K_{susp-water}}{RHO_{susp}} \cdot PEC_{local(sea)water} \cdot 1000 \quad \text{(Equation R.16-34)}$$

Hvor $K_{\text{susp-water}}$ bestemmes ved udtrykket:

$$K_{\text{comp-water}} = \cancel{F_{\text{air-comp}} \cdot K_{\text{air-water}}} + F_{\text{water-comp}} + F_{\text{solid-comp}} \cdot \frac{K_{\text{p-comp}}}{1000} \cdot \text{RHO}_{\text{solid}} \quad (\text{Equation R.16-7})$$

with comp ∈ {soil, susp, sed}

Den eneste forskel er, at den tekniske vejledning angiver, at der skal bruges densiteten af sediment fremfor densiteten af partikler i beregningen.

Miljøstyrelsen kan med fordel udarbejde en liste over relevante K_d -værdier ($K_{\text{p-comp}}$), der kan indgå i vurderingerne med henblik på ensretning og sammenlignelighed.

Dertil bør Miljøstyrelsen forholde sig til, at angive maksimale acceptable udbredelser af påvirkningsområder ift. sediment i vejledningen, ligesom for blandingszoner i vand.

2.3.2 Påvirkning af biota

Til vurdering af påvirkning af biota, både i vandområder med god tilstand for MFS og med ikke-god tilstand, er det en "vand-sikrer-biota" metode, der henvises til. Det er nem og pragmatisk tilgang, men overvågningsdata viser desværre for nogle stoffer, at det umiddelbart ikke forholder sig sådan i virkeligheden. Nedenfor følger et eksempel for bly og cadmium. Om det samme gør sig gældende for øvrige stoffer, er uvist.

I 2021 foretog MST virksomheder prøvetagning af metaller i vandfasen tre gange i 24 kystvande i DK. Alle prøver viser koncentrationer af bly og cadmium, der overholder MKK for vand. De fleste resultater af bly er desuden under detektionsgrænsen på 0,1 µg/l, mens alle prøver viste koncentration af cadmium under detektionsgrænsen på 0,03 µg/l. Ser man på tilstandsvurderingerne af kystvande, er der 78 kystvande med overskridelser af MKK for bly i biota og 52 kystvande med overskridelser af MKK for cadmium i biota. Begge stoffer overholder MKK for sediment i alle sedimentprøver. Biota-målinger er foretaget i muslinger, og kan derfor ikke være et udtryk for tidligere tiders forurening, da alderen på de muslinger, man indsamler, typisk vil være mellem 1-2 år.

Det anbefales at denne videnskabelige metode revurderes. I første omgang for de stoffer, hvor eksisterende overvågningsdata tydeligt viser, at vandkoncentrationer under MKK for vand ikke beskytter mod overskridelse af MKK i biota. Dernæst bør det undersøges, om MKK for andre stoffer, såsom organiske miljøfarlige stoffer, hvor der ikke eksisterer data fra vandfasen, også er behæftet med bias ift. beskyttelse af biota.

Dertil gøres der opmærksom på, at det fastsatte MKK for bly i vand er EU fastsat og ikke i overensstemmelse med det vandkvalitetskriterie (som er lavere), der er benyttet til at udarbejde MKK for biota. Det bør rettes op, så der som minimum er overensstemmelse med proceduren for "vand-sikrer-biota", for de stoffer, hvor der er fastsat miljøkvalitetskrav.

2.4 Opgørelse over vandområder i ikke-god tilstand

Opgørelse over antal/km vandforekomster i ikke-god tilstand for MFS på side 29 (vejl. 2021) er helt fjernet fra udkastet 2023. Og ordlyden "og dermed hvilke vandområder der skal gennemføres en indsats over for" er også slettet. Da det ikke er et ubetydeligt antal vandområder, der ikke har opnået målopfyldelse, foreslås det at genindsætte en sådan opgørelse for at tydeliggøre behovet for indsatser.

3 Øvrige

3.1 Formuleringer, der er svære at forstå

På side 43 i vejledning til indsatsprogrammer 2023, er de første fire linjer svære at læse (understreget) og foreslås omformuleret således at teksten ikke kan misforstås:

"I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt."

3.2 Grundvand

Vejledninger berører ikke direkte, hvornår der er tale om en yderlig forringelse af en grundvandsforekomst i ikke-god kemisk tilstand. Dette bør fremgå, således at der er overensstemmelse i sagsbehandling af projekter/ansøgninger, der kan medføre en påvirkning på grundvandsforekomster.

3.3 Opkoncentrering

Det fremgår af klagenævnsafgørelsen (VEGA), at klagenævnet opfatter enhver koncentrationsforøgelse af et stof i et område med ikke-god tilstand for det pågældende stof som en forringelse af tilstanden.

I forbindelse med den grønne omstilling af samfundet er der flere steder i landet projekter i gang, der skal etablere PtX, dvs. benytte overskuds-el fra vind- og solkraft til hydrolyse af vand, og dermed skabe brint, der kan bruges til fremstilling af gas- eller væskeformige brændstoffer.

Der skal bruges enorme mængder vand til brintproduktionen, og en god kilde til vand, som ikke belaster grundvandsressourcen, kan være rensat spildevand fra de større byer.

Imidlertid er der i den forbindelse et helt særligt problem, nemlig at den eksisterende udledning af rensat spildevand bliver opkoncentreret, når dele af vandstrømmens vand fjernes til brint, og indholdsstofferne dermed opkoncentreres.

Der vil være tale om fortsat udledning af den samme, eller marginalt lavere stofmængde som hidtil, men blot med en højere koncentration.

I vandområdet vil det resultere i en højere koncentration tæt på udledningspunktet, men alt andet lige også resultere i en blandingszone med en lavere geografisk udbredelse.

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis denne helt særlige problemstilling bliver adresseret.

Såfremt udledningen fra et renseanlæg, der leverer vandt til et sådant PtX-anlæg, allerede i dag er problematisk i forhold til overholdelse af miljøkvalitetskrav i det modtagende vandområde, vil en direkte udledning fra PtX-fabrikken afløse udledningen fra renseanlægget, men ikke forværre den generelle tilstand i vandområdet.

Med den tidligere FAQ kunne en betydelighedsvurdering benyttes til at acceptere den ændrede påvirkning fra et sådan udledning fra et PtX-anlæg. Med den nye vejledning ser det ud til at blive vanskeligere at træffe

afgørelse om den type ændret udledning, idet der kun tages højde for koncentrationer og ikke mængder, hvor mængderne er adresseret selvstændigt i afsnit 2.1.5. Dermed er det således lige så meget en opfordring til at implementere betragtninger både ift. koncentrationer og mængder i vurderinger af påvirkninger af miljøet. Betragtningerne skal medvirke til at beskytte miljøet, men også at fremme den nødvendige grønne omstilling

Bemærk, at ovenstående ikke handler om PtX-anlæg baseret på grundvand eller andre kilder til vand; der er kun tale om den cirkulære økonomi i at benytte allerede rensset spildevand fra eksisterende udledninger, dvs. der i intet tilfælde vil være tale om udledning af mere stof pr år.

3.4 Luft

FAQ nr. 60: Hvordan beregnes luftemissioners påvirkning af vandområder? (Side 79 i udkast til vejledning)

Udkastet til vejledningen angiver at "følgende beregningsmodel kan for stoffer med høj bindingskapacitet til partikler anvendes til beregning af en luftbåren forurenings påvirkning af vandområder".....1) Den luftbårne forurening fra en kilde beregnes med en OML-beregning, hvor forureningspåvirkningen bestemmes på baggrund af retning af afstand fra kilden..."

NIRAS vurderer, at OML i sin nuværende form ikke er særlig velegnet til at beregne deposition. NIRAS foreslår, der enten åbnes for at andre beregningsprogrammer end OML kan benyttes, eller at OML snarest udvikles til at beregne deposition mere retvisende.

Aktdetaljer

Akttitel: Landbrugsstyrelsen, Kirstine Frank Jensen - J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)

Aktnummer: 22

Akt ID: 502061

Dato: 03-11-2023 14:50:52

Type: Indgående

Dokumenter: [1] J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen).eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Mette Klintebjerg Fuglsang (LFST (mekfug@lbst.dk), Helle Schøler (LBST) (hs@lbst.dk)
Fra: Kirstine Frank Jensen (LFST) (KIRJEN@lbst.dk)
Titel: J.nr. 2023-10012 - Høringssvar - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen)
Sendt: 03-11-2023 14:50

Til Miljøministeriet

Landbrugsstyrelsen har ikke bemærkninger.

Med venlig hilsen

Kirstine Frank Jensen

Fuldmægtig | Natur- & Landbrugsudvikling
| kirjen@lbst.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Landbrugsstyrelsen | Pionér Allé 9, 6270 Tønder | Tlf.+45 33 95 80 00 | mail@lbst.dk | www.lbst.dk

På vores hjemmeside kan du læse, hvordan vi behandler dine personoplysninger: <https://lbst.dk/persondata/>

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVM IPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse

<post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seg.es>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfkn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden

for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

Akttitel: Vestforbænnig, Andreas Christoffer Lund - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012, Vestforbrændings høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"

Aktnummer: 21

Akt ID: 502013

Dato: 03-11-2023 14:11:13

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012, Vestforbrændings høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter".eml

[2] Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: mst@mst.dk (mst@mst.dk), MST Vandforsyning postkasse (vandforsyning@mst.dk), Inga Damgaard Sørensen (INGS@vestfor.dk), Jørgen Peter Jensen (JPEJ (JPEJ@vestfor.dk), Kim Crillesen (KC (KC@vestfor.dk), Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Andreas Christoffer Lund (ACLU) (ACLU@vestfor.dk)
Titel: Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012, Vestforbrændings høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"
Sendt: 03-11-2023 14:10
Bilag: Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023.pdf;

Til Miljøministeriet mim@mim.dk

Hermed fremsendes Vestforbrændings høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" (Miljøministeriets journalnummer 2023 – 10012), som er udsendt i høring til og med den 3. november 2023.

Mvh,

Andreas Christoffer Lund
Projektchef
Carbon Capture

Mobil: +45 26322304
E-mail: ACLU@vestfor.dk

Ejby Mosevej 219
2600 Glostrup
Tlf.: 44 85 70 00

Databeskyttelse: læs hvordan Vestforbrænding behandler personoplysninger her

Til Miljøstyrelsen

Høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"
Miljøministeriets journalnummer 2023 – 10012

og

Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845

Høringskommentar vedr. ny vejledning og FAQ for vandområder

Indledning

Miljøministeriet har i perioden d. 12. oktober til d. 3. november 2023 sendt "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" (herefter omtalte som 'ny vejledning') i offentlig høring. Ligeledes har Miljøstyrelsen sendt "Udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer'" (herefter omtalt som 'ny FAQ') i offentlig høring i perioden 12. oktober til 9. november 2023.

Vestforbrænding I/S har gennemgået de to høringsskemaer for elementer, der potentielt kan bidrage til forvirring eller af andre årsager kan besværliggøre gennemførelsen af lovpligtige vurderinger af projekter og godkendelser, som Vestforbrænding I/S samt lignende virksomheder er underlagt, på et relevant og fagligt grundlag.

Foruden ovenstående to høringsskemaer har Miljøministeriet også d. 6. oktober 2023 udsendt notatet "Notat om fortolkning og håndtering af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)" (herefter omtalt som 'notat vedr. sag 22/02461'), hvis indhold bl.a. ligger til grund for den nye vejledning og den nye FAQ. Konklusioner og overvejelser præsenteret i dette notat vurderes derfor relevant at inddrage i forbindelse med gennemgang af de to høringsskemaer.

Vestforbrænding I/S finder det som udgangspunkt positivt, at Miljøministeriet og Miljøstyrelsen har opdateret både vejledning og FAQ for derved at afhjælpe den tvivl, der er opstået som følge af den såkaldte Horsens-dom (sag 22/02461). Disse opdateringer har været længe ventet, da dommen har skabt betydelig usikkerhed om, hvordan miljømyndigheder og virksomheder skal håndtere ansøgninger og vurderinger, der på forskellig vis kan medføre påvirkning af danske vandområder. Sagsbehandling er for mange af disse projekter således blevet enten væsentligt forsinket eller er gået helt i stå.

Hvor den nye vejledning og FAQ på nogle punkter synes at angive relevante og operationelle rammer og fremgangsmåder til vurdering af udledning af f.eks. miljøfremmede stoffer i forbindelse med regn- og spildevand, så er der dog flere formuleringer, der efterlader tvivl om, hvordan den nye vejledning og FAQ skal tolkes, når det f.eks. gælder atmosfærisk deposition af miljøfremmede stoffer, særligt når disse formuleringer læses i kombination med miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461.

På baggrund af ovennævnte tre dokumenter, ny vejledning, ny FAQ og notat vedr. sag 22/02461, indeholder nedenstående høringskommentar dermed en gennemgang af en række emner og problemstillinger, særligt relateret til atmosfæriske depositioner af miljøfremmede stoffer. Dette gælder også evt. nye miljøfremmede stoffer, der kan blive udledt i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg, hvor der mangler en nærmere redegørelse for, hvordan man som ansøger og/eller miljømyndighed kan eller bør forholde sig til vurdering heraf eller hvor angivelser og formuleringer i eller på tværs af de enkelte dokumenter kan give anledning til forvirring.

Indeværende høringskommentar skal således tolkes som input og overvejelsespunkter til den videre udvikling af både den nye vejledning og den nye FAQ, der vil gøre det nemmere for miljømyndigheder og ansøgere at foretage vurderinger af sådanne projekter og udledninger på et både tilstrækkeligt, nødvendigt og relevant grundlag.

Væsentligste konklusioner fra notat om fortolkning af Miljø- og Fødevarenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

I forbindelse med notat vedr. sag 22/02461 konkluderer Miljøministeriet, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i sagen kan tolkes således, at der alene er tale om, at en stigning i *koncentrationen* af et forurenende stof [hvor vandområdet allerede ligger over miljøkvalitetskravet herfor] vil betyde en forringelse af tilstanden herfor.

Således er der ikke tale om, at enhver mer-tilførelse til vandområdet automatisk vil medføre en forringelse heraf, men alene såfremt der er tale om en tilførsel, der vil medføre en stigning i vandområdet koncentration af det pågældende stof. Dermed vil tilførsel af et forurenende stof i en koncentration, der er lavere end eller lig den koncentration, der i forvejen er i vandområdet, ikke udgøre en forringelse, da en sådan udledning ikke vil øge koncentrationen af stoffet i vandområdet.

Yderligere anfører Miljøministeriet i notatet, at der ved konkret vurdering af, hvorvidt en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen og dermed en forringelse af vandområdet, skal lægges til grund, hvorvidt der er tale om en *målbart* stigning af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Det er således Vestforbrænding I/S' forståelse, at Miljøministeriet tolkning af afgørelsen lægger op til, at en udledning, der medfører en ikke-målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof, normalt ikke vil kunne opfattes som en forringelse af vandområdet.

Denne forståelse synes understøttet af formulering i den nye vejledning (s. 45, afsnit 8.3.2), hvor det angives, at *"Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder"*.

Miljøministeriet bedes bekræfte, hvorvidt denne forståelse er korrekt.

Atmosfærisk depositioner og koncentrationsstigninger

I modsætning til udledning af vandige opløsninger af forurenende stoffer, hvor stofferne udledes i en eksisterende koncentration opløst i vand, der kan være både højere eller lavere end den koncentration, som stoffet allerede forefindes i det berørte vandområde, så vil en atmosfærisk deposition af et forurenende stof som udgangspunkt altid øge koncentrationen af stoffet i det berørte vandområde, i det stoffet her introduceres som "rent" stof ikke opløst i vand.

Med udgangspunkt i vejledningens formulering om, at det alene er en *målbart* stigning i koncentrationen af det forurenende stof, der lægges til grund for, hvorvidt der vil ske en forringelse af vandområdet, så er det Vestforbrænding I/S' forståelse, at en koncentrationsstigning som følge af den atmosfæriske deposition ikke i sig selv nødvendigvis vil føre til en forringelse af vandområdet i det en sådan forringelse dels kræver, at stoffet forefindes i en koncentration, hvor miljøkvalitetskravet for vandområdet allerede er eller vil blive overskredet samt at stoffet introduceres i en mængde, der er tilstrækkelig til at medføre en *målbart* ændring af stoffets koncentration.

Vestforbrænding finder som udgangspunkt positivt, at der i vejledning og FAQ tages højde for, at marginale udledninger, der *ikke* vil medføre forringelser af vandområder eller hindre målopfyldelse, ikke automatisk hindres.

Med udgangspunkt i vejledningens formuleringer i afsnit 8.3.2, så er det dog umiddelbart svært at gennemskue, hvilken begrundelse der i den nye FAQ (svar til spørgsmål 43) ligger til grund for, at der for vandområder, hvor miljøkvalitetskravet af et forurenende stof allerede er overskredet, altid vil kunne tillades en stigning i koncentrationen i vand på op til 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand, mens der for sediment vil kunne tillades en gennemsnitlig (årlig) stigning på 1 % af stoffets miljøkvalitetskrav.

For flere stoffer formodes en sådan stigning at være mindre end det, der som følge af eksisterende analysemetoder, vil kunne måles, hvorfor kravet om målbart og påviselig stigning ikke synes overholdt. For andre stoffer vurderes det dog sandsynligt, at f.eks. en 5 % stigning af stoffets koncentration vil ligge indenfor det område, der vil kunne måles med anerkendte analysemetoder i dag. Således synes disse retningslinjer fra den nye FAQ ikke at pege i samme retning som formuleringerne omkring målbart i hverken vejledning eller notat vedr. sag 22/02461.

Miljøstyrelsen bedes således nærmere redegøre for, hvad der ligger til grund for antagelsen om, at der kan godkendes en stigning i koncentrationen på op til 5 % af det generelle kvalitetskrav for vand samt en (årlig) stigning på 1 % af miljøkvalitetskravet for sediment, når miljøkvalitetskravet herfor allerede er overskredet og hvordan dette forholder sig til kriteriet om målbart som præsenteret i vejledningens afsnit 8.3.2.

Eksisterende forhold og manglende data

Der er bl.a. i svaret til spørgsmål 43 og 45 i den nye FAQ angivet, at der ved beregning af, hvorvidt udledning vil medføre en stigning i koncentrationen af eller en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et forurenende stof skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand.

Endvidere angives det i FAQ'ens svar til spørgsmål 60, at der for udledning til luft via OML-beregninger – afhængig af projektets og udledningens omfang – potentielt vil skulle vurderes på påvirkninger af

vandområder op til en afstand af 15 km eller mere fra kilden. Således vil der i forbindelse med atmosfæriske udledninger potentielt være behov for at vurdere på koncentrationsændringer for et meget stort antal vandområder, der alle – i teorien – dels vil modtage forskellige mængder samt have forskellige i forvejen forekommende koncentrationer af de udledte stoffer.

For mange vandområder foreligger der dog ikke data om indholdet af miljøfremmede stoffer og det er derfor ikke muligt at fremsøge disse informationer. Endvidere er der mange forurenende stoffer, som der ikke foretages analyser for, ligesom der for mange af disse stoffer ikke er angivet officielle krav eller metoder til, hvordan disse stoffer skal analyseres.

Således er det ikke tydeligt, hvordan man som miljømyndighed eller ansøger skal forholde sig til kravet om medtagning af eksisterende koncentrationer, når der ikke eksisterer data herfor for de påvirkede vandområder.

- Vil det f.eks. for stoffer, for hvilke der foreligger målinger indenfor det samlede undersøgelsesområde, være rimeligt at anvende højeste *målte* værdi som repræsentativt worst-case scenarie for alle vandområder i hele området?
- Vil man i de tilfælde, hvor der eksisterer sådanne data, skulle anvende f.eks. en relevant fraktil af landsdækkende undersøgelser for det pågældende stof som repræsentativt for de vandområder, hvor der ikke findes konkrete målinger?
- Vil man for ikke-letnedbrydelige stoffer, for hvilke der ikke foreligger målinger, hverken lokalt indenfor undersøgelsesområdet eller nationalt i form af landsdækkende undersøgelser, ud fra et forsigtighedsprincip kunne eller skulle antage, at miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet således, at vurdering heraf følger fremgangsmåden beskrevet i svaret til FAQ'ens spørgsmål 43?
- Vil man for letnedbrydelige stoffer kunne antage, at stoffets koncentration i vandområdet forud for projektets udledning er 0 således at der alene vurderes på om projektet udledning i sig selv medfører overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav?

Således bedes Miljøstyrelse redegøre nærmere for, hvordan inddragelse af i forvejen forekommende koncentrationer af forurenende stoffer ønskes foretaget i de tilfælde, hvor der ikke foreligger konkrete data herom.

Målbarehed

Det er i Miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461 angivet, at der ved konkret vurdering af, om en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen af et forurenende stof - og dermed udgøre en forringelse af vandområdet - er lagt til grund, at der vil være tale om en *målbare* stigning i koncentrationen af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Denne formulering understøttes i den nye FAQ, hvor der i svar til spørgsmål 43 angives, at *"Miljømyndigheden skal [...] ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på et repræsentativt målepunkt"* samt *"Ved vurdering af hvorvidt en (beregnet) stigning er målbare, kan inddrages de almindeligt anvendte analysemetoder, som i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger er fastsat for målinger for kemisk analyse og kontrol af overfladevands tilstand, sedimenter og biota til brug for overvågning"*.

Der er i bilag 1 i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger¹ angivet krav til detektionsgrænse samt ekspanderede usikkerheder i både absolutte og relative værdier for en række forskellige stoffer, der bør anvendes i forbindelse med hhv. lave og høje koncentrationstværdier.

Det dog her ikke entydigt, hvilken værdi miljømyndigheden skal forholde sig til for at afgøre, hvorvidt en stigning i koncentrationen af et stof er målbart og Miljøstyrelsen bedes derfor uddybe, i hvilke tilfælde samt hvordan de forskellige værdier vil være relevant at anvende i afgørelsen af, om en beregnet stigning i koncentrationen af et forurenende stof vil medføre forringelse af vandområdets tilstand.

Yderligere er der i Bekendtgørelsen bilag 1 alene redegjort for analysekrav for udvalgte stoffer, mens der ikke er angivet krav for andre stoffer, der f.eks. i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg vil blive udledt. Således er der ikke angivet fremgangsmåde for, hvordan miljømyndighederne her skal vurdere, om de udledte stoffer vil resultere i en målbart stigning af koncentrationen af det forurenende stof og Miljøstyrelsen bedes derfor også her redegøre for, på hvilket grundlag denne vurdering ønskes foretaget.

Således bedes Miljøstyrelsen i nærmere grad redegøre for, hvad der menes med målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof samt hvordan dette afgøres for stoffer, for hvilke der ikke foreligge eksisterende analysekrav for usikkerhed og/eller detektionsgrænser.

Særlige problemstillinger i forhold til Carbon Capture-anlæg

I forbindelse med etablering af Carbon Capture-anlæg, der har til formål at bidrage til reduktion af Danmarks samlede CO₂-udledning, er der en række særlige problemstillinger, der gør sig gældende i forhold til vurdering af anlæggenes emission og efterfølgende deposition af miljøfremmede stoffer.

Først og fremmest er den anvendte blanding, der benyttes til opsamling af CO₂ fra røggassen, ofte en forretningshemmelighed, som det enten ikke er muligt for virksomheden at få oplyst eller hvor virksomheden, som forudsætning for at få oplysninger herom, skal underskrive en NDA (Non-Disclosure Agreement), der medfører, at virksomheden ikke må viderebringe oplysninger om stofblandingen til andre, hvilket også inkluderer miljømyndighederne, uden eksplicit tilladelser hertil.

Ofte vil det dog være muligt for virksomheden at få oplyst den stofgruppe, der anvendes i blandingen, mens det nøjagtige stof- og blandingsforhold, ikke vil være oplyst. Således vil det for virksomheden ikke være muligt at foretage en vurdering af miljøpåvirkningen af den konkrete stofblanding, da stofsammensætningen – og dermed relevante miljødata i forhold til f.eks. PNEC-værdier samt halveringstider – ikke er kendt.

Det er i den eksisterende vejledning og FAQ ikke angivet, hvordan man som miljømyndighed eller virksomhed kan eller bør forholde sig i forbindelse med vurdering af miljøpåvirkning i sådanne situationer og Vestforbrænding I/S ønskes derfor at problemstilling tages op og behandles som del af revisionen af vejledning og FAQ.

¹ BEK nr. 529 af 14/05/2023

Forslag til alternativt grundlag for myndighedsbehandling af atmosfæriske depositioner til vandområder

Vestforbrænding I/S foreslår, at der i forbindelse med atmosfæriske depositioner til vandområder - i lighed med DCEs anbefalinger i udkast for "Manual for vurdering af deposition i Natura 2000-områder" (2017) - indføres et administrativt afskæringskriterium, hvorunder ethvert depositionsbidrag af et forurenende stof opfattes som et nulbidrag.

Udgangspunktet for kravene til gunstig bevaringsstatus for akvatiske Natura 2000-naturtyper er, at der for vandområderne er opfyldelse af miljøkvalitetskrav for miljøfremmede stoffer og metaller. Det skyldes grundlæggende, at miljøkvalitetskravene er fastsat efter guidelines, der på baggrund af objektive og videnskabelige metoder tager hensyn til de mest følsomme organismegrupper. Således vurderes anvendelse af et afskæringskriterium, der vil beskytte forekomst af akvatiske habitatnaturtyper også at beskytte forekomsten af vandområder generelt.

Således vil vurdering af depositionen påvirkning af vandområder skulle udføres i to trin:

- Vurdering i forhold til stoffets afskæringskriterium
Medfører deposition af et forurenende stof en koncentrationsændring, der er *mindre* end afskæringskriteriet for det pågældende stof, vurderes deposition ikke at føre til en forringelse af vandområdet og depositionen opfattes således administrativ som et nulbidrag.
- Vurdering i forhold til stoffets miljøkvalitetskrav
I de tilfælde, hvor depositionen af et miljøfremmed stof *ikke* ligger under afskæringskriteriet for stoffet, så sammenholdes koncentrationsbidraget med stoffets miljøkvalitetskrav i det der inddrages tilgængelig viden om i forvejen forekommende koncentrationer for vandområdet. Hvis mer-depositionen i kombination den i forvejen forekommende koncentration ikke fører til en overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav, så vurderes der samlet ikke at ske en forringelse af vandområdets kemiske eller økologiske tilstand som følge heraf.

Aktdetaljer

Akttitel: Vestforbrænding, Andreas Christoffer Lund - VS: Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding

Aktnummer: 20

Akt ID: 502010

Dato: 03-11-2023 14:09:22

Type: Indgående

Dokumenter: [1] VS Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding.eml

[2] Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023.pdf

Den 6. februar 2024

Til: mst@mst.dk (mst@mst.dk), MST Vandforsyning postkasse (vandforsyning@mst.dk)
Cc: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk), Inga Damgaard Sørensen (INGS@vestfor.dk), Jørgen Peter Jensen (JPEJ (JPEJ@vestfor.dk), Kim Crillesen (KC (KC@vestfor.dk)
Fra: Andreas Christoffer Lund (ACLU) (ACLU@vestfor.dk)
Titel: VS: Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845, Vestforbrænding
Sendt: 03-11-2023 14:07
Bilag: Høringssvar - Vestforbrænding ift. j.nr. 2023 - 10012 og 2023-97845_03.11.2023.pdf;

Til Miljøministeriet mst@mst.dk cc. vandforsyning@mst.dk

Hermed fremsendes Vestforbrændings høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845 som er udsendt i høring til og med den 9. november 2023.

Andreas Christoffer Lund
Projektchef
Carbon Capture

Mobil: +45 26322304
E-mail: ACLU@vestfor.dk

Ejby Mosevej 219
2600 Glostrup
Tlf.: 44 85 70 00

Få nyheder fra
Vestforbrænding

Databeskyttelse: læs hvordan Vestforbrænding
behandler personoplysninger her

Til Miljøstyrelsen

Høringssvar til "Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter"
Miljøministeriets journalnummer 2023 – 10012

og

Høringssvar til ændringer af vejledningen "Spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer" j.nr. 2023-97845

Høringskommentar vedr. ny vejledning og FAQ for vandområder

Indledning

Miljøministeriet har i perioden d. 12. oktober til d. 3. november 2023 sendt "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" (herefter omtalte som 'ny vejledning') i offentlig høring. Ligeledes har Miljøstyrelsen sendt "Udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer'" (herefter omtalt som 'ny FAQ') i offentlig høring i perioden 12. oktober til 9. november 2023.

Vestforbrænding I/S har gennemgået de to høringsdokumenter for elementer, der potentielt kan bidrage til forvirring eller af andre årsager kan besværliggøre gennemførelsen af lovpligtige vurderinger af projekter og godkendelser, som Vestforbrænding I/S samt lignende virksomheder er underlagt, på et relevant og fagligt grundlag.

Foruden ovenstående to høringsdokumenter har Miljøministeriet også d. 6. oktober 2023 udsendt notatet "Notat om fortolkning og håndtering af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)" (herefter omtalt som 'notat vedr. sag 22/02461'), hvis indhold bl.a. ligger til grund for den nye vejledning og den nye FAQ. Konklusioner og overvejelser præsenteret i dette notat vurderes derfor relevant at inddrage i forbindelse med gennemgang af de to høringsdokumenter.

Vestforbrænding I/S finder det som udgangspunkt positivt, at Miljøministeriet og Miljøstyrelsen har opdateret både vejledning og FAQ for derved at afhjælpe den tvivl, der er opstået som følge af den såkaldte Horsens-dom (sag 22/02461). Disse opdateringer har været længe ventet, da dommen har skabt betydelig usikkerhed om, hvordan miljømyndigheder og virksomheder skal håndtere ansøgninger og vurderinger, der på forskellig vis kan medføre påvirkning af danske vandområder. Sagsbehandling er for mange af disse projekter således blevet enten væsentligt forsinket eller er gået helt i stå.

Hvor den nye vejledning og FAQ på nogle punkter synes at angive relevante og operationelle rammer og fremgangsmåder til vurdering af udledning af f.eks. miljøfremmede stoffer i forbindelse med regn- og spildevand, så er der dog flere formuleringer, der efterlader tvivl om, hvordan den nye vejledning og FAQ skal tolkes, når det f.eks. gælder atmosfærisk deposition af miljøfremmede stoffer, særligt når disse formuleringer læses i kombination med miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461.

På baggrund af ovennævnte tre dokumenter, ny vejledning, ny FAQ og notat vedr. sag 22/02461, indeholder nedenstående høringskommentar dermed en gennemgang af en række emner og problemstillinger, særligt relateret til atmosfæriske depositioner af miljøfremmede stoffer. Dette gælder også evt. nye miljøfremmede stoffer, der kan blive udledt i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg, hvor der mangler en nærmere redegørelse for, hvordan man som ansøger og/eller miljømyndighed kan eller bør forholde sig til vurdering heraf eller hvor angivelser og formuleringer i eller på tværs af de enkelte dokumenter kan give anledning til forvirring.

Indeværende høringskommentar skal således tolkes som input og overvejelsespunkter til den videre udvikling af både den nye vejledning og den nye FAQ, der vil gøre det nemmere for miljømyndigheder og ansøgere at foretage vurderinger af sådanne projekter og udledninger på et både tilstrækkeligt, nødvendigt og relevant grundlag.

Væsentligste konklusioner fra notat om fortolkning af Miljø- og Fødevarenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

I forbindelse med notat vedr. sag 22/02461 konkluderer Miljøministeriet, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i sagen kan tolkes således, at der alene er tale om, at en stigning i *koncentrationen* af et forurenende stof [hvor vandområdet allerede ligger over miljøkvalitetskravet herfor] vil betyde en forringelse af tilstanden herfor.

Således er der ikke tale om, at enhver mer-tilførelse til vandområdet automatisk vil medføre en forringelse heraf, men alene såfremt der er tale om en tilførsel, der vil medføre en stigning i vandområdet koncentration af det pågældende stof. Dermed vil tilførsel af et forurenende stof i en koncentration, der er lavere end eller lig den koncentration, der i forvejen er i vandområdet, ikke udgøre en forringelse, da en sådan udledning ikke vil øge koncentrationen af stoffet i vandområdet.

Yderligere anfører Miljøministeriet i notatet, at der ved konkret vurdering af, hvorvidt en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen og dermed en forringelse af vandområdet, skal lægges til grund, hvorvidt der er tale om en *målbart* stigning af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Det er således Vestforbrænding I/S' forståelse, at Miljøministeriet tolkning af afgørelsen lægger op til, at en udledning, der medfører en ikke-målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof, normalt ikke vil kunne opfattes som en forringelse af vandområdet.

Denne forståelse synes understøttet af formulering i den nye vejledning (s. 45, afsnit 8.3.2), hvor det angives, at *"Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder"*.

Miljøministeriet bedes bekræfte, hvorvidt denne forståelse er korrekt.

Atmosfærisk depositioner og koncentrationsstigninger

I modsætning til udledning af vandige opløsninger af forurenende stoffer, hvor stofferne udledes i en eksisterende koncentration opløst i vand, der kan være både højere eller lavere end den koncentration, som stoffet allerede forefindes i det berørte vandområde, så vil en atmosfærisk deposition af et forurenende stof som udgangspunkt altid øge koncentrationen af stoffet i det berørte vandområde, i det stoffet her introduceres som "rent" stof ikke opløst i vand.

Med udgangspunkt vejledningens formulering om, at det alene er en *målbart* stigning i koncentrationen af det forurenende stof, der lægges til grund for, hvorvidt der vil ske en forringelse af vandområdet, så er det Vestforbrænding I/S' forståelse, at en koncentrationsstigning som følge af den atmosfæriske deposition ikke i sig selv nødvendigvis vil føre til en forringelse af vandområdet i det en sådan forringelse dels kræver, at stoffet forefindes i en koncentration, hvor miljøkvalitetskravet for vandområdet allerede er eller vil blive overskredet samt at stoffet introduceres i en mængde, der er tilstrækkelig til at medføre en *målbart* ændring af stoffets koncentration.

Vestforbrænding finder som udgangspunkt positivt, at der i vejledning og FAQ tages højde for, at marginale udledninger, der *ikke* vil medføre forringelser af vandområder eller hindre målopfyldelse, ikke automatisk hindres.

Med udgangspunkt i vejledningens formuleringer i afsnit 8.3.2, så er det dog umiddelbart svært at gennemskue, hvilken begrundelse der i den nye FAQ (svar til spørgsmål 43) ligger til grund for, at der for vandområder, hvor miljøkvalitetskravet af et forurenende stof allerede er overskredet, altid vil kunne tillades en stigning i koncentrationen i vand på op til 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand, mens der for sediment vil kunne tillades en gennemsnitlig (årlig) stigning på 1 % af stoffets miljøkvalitetskrav.

For flere stoffer formodes en sådan stigning at være mindre end det, der som følge af eksisterende analysemetoder, vil kunne måles, hvorfor kravet om målbart og påviselig stigning ikke synes overholdt. For andre stoffer vurderes det dog sandsynligt, at f.eks. en 5 % stigning af stoffets koncentration vil ligge indenfor det område, der vil kunne måles med anerkendte analysemetoder i dag. Således synes disse retningslinjer fra den nye FAQ ikke at pege i samme retning som formuleringerne omkring målbart i hverken vejledning eller notat vedr. sag 22/02461.

Miljøstyrelsen bedes således nærmere redegøre for, hvad der ligger til grund for antagelsen om, at der kan godkendes en stigning i koncentrationen på op til 5 % af det generelle kvalitetskrav for vand samt en (årlig) stigning på 1 % af miljøkvalitetskravet for sediment, når miljøkvalitetskravet herfor allerede er overskredet og hvordan dette forholder sig til kriteriet om målbart som præsenteret i vejledningens afsnit 8.3.2.

Eksisterende forhold og manglende data

Der er bl.a. i svaret til spørgsmål 43 og 45 i den nye FAQ angivet, at der ved beregning af, hvorvidt udledning vil medføre en stigning i koncentrationen af eller en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et forurenende stof skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand.

Endvidere angives det i FAQ'ens svar til spørgsmål 60, at der for udledning til luft via OML-beregninger – afhængig af projektets og udledningens omfang – potentielt vil skulle vurderes på påvirkninger af

vandområder op til en afstand af 15 km eller mere fra kilden. Således vil der i forbindelse med atmosfæriske udledninger potentielt være behov for at vurdere på koncentrationsændringer for et meget stort antal vandområder, der alle – i teorien – dels vil modtage forskellige mængder samt have forskellige i forvejen forekommende koncentrationer af de udledte stoffer.

For mange vandområder foreligger der dog ikke data om indholdet af miljøfremmede stoffer og det er derfor ikke muligt at fremsøge disse informationer. Endvidere er der mange forurenende stoffer, som der ikke foretages analyser for, ligesom der for mange af disse stoffer ikke er angivet officielle krav eller metoder til, hvordan disse stoffer skal analyseres.

Således er det ikke tydeligt, hvordan man som miljømyndighed eller ansøger skal forholde sig til kravet om medtagning af eksisterende koncentrationer, når der ikke eksisterer data herfor for de påvirkede vandområder.

- Vil det f.eks. for stoffer, for hvilke der foreligger målinger indenfor det samlede undersøgelsesområde, være rimeligt at anvende højeste *målte* værdi som repræsentativt worst-case scenarie for alle vandområder i hele området?
- Vil man i de tilfælde, hvor der eksisterer sådanne data, skulle anvende f.eks. en relevant fraktil af landsdækkende undersøgelser for det pågældende stof som repræsentativt for de vandområder, hvor der ikke findes konkrete målinger?
- Vil man for ikke-letnedbrydelige stoffer, for hvilke der ikke foreligger målinger, hverken lokalt indenfor undersøgelsesområdet eller nationalt i form af landsdækkende undersøgelser, ud fra et forsigtighedsprincip kunne eller skulle antage, at miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet således, at vurdering heraf følger fremgangsmåden beskrevet i svaret til FAQ'ens spørgsmål 43?
- Vil man for letnedbrydelige stoffer kunne antage, at stoffets koncentration i vandområdet forud for projektets udledning er 0 således at der alene vurderes på om projektet udledning i sig selv medfører overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav?

Således bedes Miljøstyrelse redegøre nærmere for, hvordan inddragelse af i forvejen forekommende koncentrationer af forurenende stoffer ønskes foretaget i de tilfælde, hvor der ikke foreligger konkrete data herom.

Målbarehed

Det er i Miljøministeriets notat vedr. sag 22/02461 angivet, at der ved konkret vurdering af, om en udledning af et forurenende stof vil medføre en stigning i koncentrationen af et forurenende stof - og dermed udgøre en forringelse af vandområdet - er lagt til grund, at der vil være tale om en *målbare* stigning i koncentrationen af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Denne formulering understøttes i den nye FAQ, hvor der i svar til spørgsmål 43 angives, at *"Miljømyndigheden skal [...] ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på et repræsentativt målepunkt"* samt *"Ved vurdering af hvorvidt en (beregnet) stigning er målbare, kan inddrages de almindeligt anvendte analysemetoder, som i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger er fastsat for målinger for kemisk analyse og kontrol af overfladevands tilstand, sedimenter og biota til brug for overvågning"*.

Der er i bilag 1 i Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger¹ angivet krav til detektionsgrænse samt ekspanderede usikkerheder i både absolutte og relative værdier for en række forskellige stoffer, der bør anvendes i forbindelse med hhv. lave og høje koncentrationstværdier.

Det dog her ikke entydigt, hvilken værdi miljømyndigheden skal forholde sig til for at afgøre, hvorvidt en stigning i koncentrationen af et stof er målbart og Miljøstyrelsen bedes derfor uddybe, i hvilke tilfælde samt hvordan de forskellige værdier vil være relevant at anvende i afgørelsen af, om en beregnet stigning i koncentrationen af et forurenende stof vil medføre forringelse af vandområdets tilstand.

Yderligere er der i Bekendtgørelsen bilag 1 alene redegjort for analysekrav for udvalgte stoffer, mens der ikke er angivet krav for andre stoffer, der f.eks. i forbindelse med drift af Carbon Capture-anlæg vil blive udledt. Således er der ikke angivet fremgangsmåde for, hvordan miljømyndighederne her skal vurdere, om de udledte stoffer vil resultere i en målbart stigning af koncentrationen af det forurenende stof og Miljøstyrelsen bedes derfor også her redegøre for, på hvilket grundlag denne vurdering ønskes foretaget.

Således bedes Miljøstyrelsen i nærmere grad redegøre for, hvad der menes med målbart stigning i koncentrationen af et forurenende stof samt hvordan dette afgøres for stoffer, for hvilke der ikke foreligge eksisterende analysekrav for usikkerhed og/eller detektionsgrænser.

Særlige problemstillinger i forhold til Carbon Capture-anlæg

I forbindelse med etablering af Carbon Capture-anlæg, der har til formål at bidrage til reduktion af Danmarks samlede CO₂-udledning, er der en række særlige problemstillinger, der gør sig gældende i forhold til vurdering af anlæggenes emission og efterfølgende deposition af miljøfremmede stoffer.

Først og fremmest er den anvendte blanding, der benyttes til opsamling af CO₂ fra røggassen, ofte en forretningshemmelighed, som det enten ikke er muligt for virksomheden at få oplyst eller hvor virksomheden, som forudsætning for at få oplysninger herom, skal underskrive en NDA (Non-Disclosure Agreement), der medfører, at virksomheden ikke må viderebringe oplysninger om stofblandingen til andre, hvilket også inkluderer miljømyndighederne, uden eksplicit tilladelser hertil.

Ofte vil det dog være muligt for virksomheden at få oplyst den stofgruppe, der anvendes i blandingen, mens det nøjagtige stof- og blandingsforhold, ikke vil være oplyst. Således vil det for virksomheden ikke være muligt at foretage en vurdering af miljøpåvirkningen af den konkrete stofblanding, da stofsammensætningen – og dermed relevante miljødata i forhold til f.eks. PNEC-værdier samt halveringstider – ikke er kendt.

Det er i den eksisterende vejledning og FAQ ikke angivet, hvordan man som miljømyndighed eller virksomhed kan eller bør forholde sig i forbindelse med vurdering af miljøpåvirkning i sådanne situationer og Vestforbrænding I/S ønskes derfor at problemstilling tages op og behandles som del af revisionen af vejledning og FAQ.

¹ BEK nr. 529 af 14/05/2023

Forslag til alternativt grundlag for myndighedsbehandling af atmosfæriske depositioner til vandområder

Vestforbrænding I/S foreslår, at der i forbindelse med atmosfæriske depositioner til vandområder - i lighed med DCEs anbefalinger i udkast for "Manual for vurdering af deposition i Natura 2000-områder" (2017) - indføres et administrativt afskæringskriterium, hvorunder ethvert depositionsbidrag af et forurenende stof opfattes som et nulbidrag.

Udgangspunktet for kravene til gunstig bevaringsstatus for akvatiske Natura 2000-naturtyper er, at der for vandområderne er opfyldelse af miljøkvalitetskrav for miljøfremmede stoffer og metaller. Det skyldes grundlæggende, at miljøkvalitetskravene er fastsat efter guidelines, der på baggrund af objektive og videnskabelige metoder tager hensyn til de mest følsomme organismegrupper. Således vurderes anvendelse af et afskæringskriterium, der vil beskytte forekomst af akvatiske habitatnaturtyper også at beskytte forekomsten af vandområder generelt.

Således vil vurdering af depositionen påvirkning af vandområder skulle udføres i to trin:

- Vurdering i forhold til stoffets afskæringskriterium
Medfører deposition af et forurenende stof en koncentrationsændring, der er *mindre* end afskæringskriteriet for det pågældende stof, vurderes deposition ikke at føre til en forringelse af vandområdet og depositionen opfattes således administrativ som et nulbidrag.
- Vurdering i forhold til stoffets miljøkvalitetskrav
I de tilfælde, hvor depositionen af et miljøfremmed stof *ikke* ligger under afskæringskriteriet for stoffet, så sammenholdes koncentrationsbidraget med stoffets miljøkvalitetskrav i det der inddrages tilgængelig viden om i forvejen forekommende koncentrationer for vandområdet. Hvis mer-depositionen i kombination den i forvejen forekommende koncentration ikke fører til en overskridelse af stoffets miljøkvalitetskrav, så vurderes der samlet ikke at ske en forringelse af vandområdets kemiske eller økologiske tilstand som følge heraf.

Aktdetaljer

Akttitel: Social-, Bolig- og Ældreministeriet, Yusrah Asgar - Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909) (SM Id nr.: 776952)

Aktnummer: 19

Akt ID: 501989

Dato: 03-11-2023 13:57:04

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr. 8614909) (SM Id nr. 776952).eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Yusrah Asgar (yuas@sm.dk)
Titel: Svar fra SBÆM - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909) (SM Id nr.: 776952)
Sendt: 03-11-2023 13:56

Til Miljøministeriet

Miljøministeriet har ved e-mail af 12. oktober 2023 anmodet Social-, Bolig- og Ældreministeriet om eventuelle bemærkninger til den omhandlede høring.

Det meddeles herved, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet ikke har bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Yusrah Asgar

Fuldmægtig

Center for Jura og Internationale Opgaver

Mobil: +45 41 85 12 45

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

[Sådan behandler vi dine personoplysninger](#)

Til: Økonomiministeriet (oem@oem.dk), um@um.dk (um@um.dk), Finansministeriets postkasse (fm@fm.dk), Forsvarsministeriet (fmn@fmn.dk), fes@mil.dk (fes@mil.dk), Indenrigs- og Sundhedsministeriet (sum@sum.dk), Justitsministeriet (jm@jm.dk), Kulturministeriet (kum@kum.dk), 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse (em@em.dk), Hovedpostkassen (post@sm.dk), Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (kefm@kefm.dk), BM Postkasse (BM@bm.dk), UVM - UVMIPPOST (uvm@uvm.dk), UIM Hovedpostkasse (uim@uim.dk), Skatteministeriet Ledelsessekretariat (skm@skm.dk), fvm@fvm.dk (fvm@fvm.dk), Kirkeministeriet (KM@KM.DK), Transportministeriet (trm@trm.dk), Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (digmin@digmin.dk), UFM FP DEP - UFM Departement (ufm@ufm.dk), Statsministeriet (stm@stm.dk), kl@kl.dk (kl@kl.dk), Danske Regioner (Regioner@regioner.dk), 'Region Nordjylland' (region@rn.dk), kontakt@rm.dk (kontakt@rm.dk), 'Region Sjælland' (regionsjaelland@regionsjaelland.dk), Egedal Kommune (kommune@egekom.dk), Haderslev Kommune (post@haderslev.dk), MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse (MST@MST.DK), NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse (nst@nst.dk), 'email@fvst.dk' (email@fvst.dk), Mail (FST (mail@fiskeristyrelsen.dk), Mail (mail@lbst.dk), kdi@kdi.dk (kdi@kdi.dk), Energistyrelsens officielle postkasse (ENS@ENS.DK), 'vd@vd.dk' (vd@vd.dk), Grænseforeningen Info (info@graenseforeningen.dk), internetredaktion@mekun.landsh.de (poststelle@lm.mv-regierung.de (poststelle@lm.mv-regierung.de), poststelle@bmuv.bund.de (poststelle@bmuv.bund.de), kn.registrator@regeringskansliet.se (kn.registrator@regeringskansliet.se), postkasse@advokatsamfundet.dk (postkasse@advokatsamfundet.dk), LandboSenior Aabenraa (sjs@landbosyd.dk), AGROLAB A/S (agrolab@agrolab.dk), Bornholms Landbrug & Fødevarer (bl@blf.dk), info@blb.dk (info@blb.dk), Foreningen Tænk tanken CONCITO (info@concito.dk), SEGES (info@seges.dk), info@dangodning.dk (info@dangodning.dk), formand@dkcpc.dk (formand@dkcpc.dk), Danish Seafood Association (mail (mail@danishseafood.org), Danmarks fiskehandlere (fisk@fiskehandlerne.dk), Danmarks Fiskeriforening (mail (mail@dkfisk.dk), friko@sekr.dk (fiko@sekr.dk), Danmarks Naturfredsningsforening (dn@dn.dk), Post (post@jaegerne.dk), info@pelagisk.dk (info@pelagisk.dk), Danmarks Sportsfiskerforbund -post (post@sportsfiskerforbundet.dk), Dansk Akvakultur (danskakvakultur@danskakvakultur.dk), jespersimonsendk@gmail.com (jespersimonsendk@gmail.com), dibyggeri@di.dk (dibyggeri@di.dk), Green Power Denmark (info@greenpowerdenmark.dk),

'debra@energibranchen.dk' (debra@energibranchen.dk), hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), teamstr@gmail.com (teamstr@gmail.com), Danish Seafood Association (mail@mail@danishseafood.org), DANSK GEOLOGISK FORENING (dgfemail@gmail.com), Dansk Industri (di@di.dk), Dansk kano- og kajakforbund (dkf@kano-kajak.dk), info@danskmiljoteknologi.dk (info@danskmiljoteknologi.dk), ds@sejlsport.dk (ds@sejlsport.dk), Anders Frandsen (af@danskskovforening.dk), dsf@sportsdykning.dk (dsf@sportsdykning.dk), Dansk Transport og Logistik (DTL) (dtl@dtl.eu), mail@danskeadvokater.dk (mail@danskeadvokater.dk), danskgartneri@danskgartneri.dk (danskgartneri@danskgartneri.dk), dof@dof.dk (dof@dof.dk), danskehavne@danskehavne.dk (danskehavne@danskehavne.dk), Danske Maritime (info@danskemaritime.dk), Dansk Planteværn (info@plantevaern.dk), info@danishshipping.dk (info@danishshipping.dk), Danske Speditører (info@dasp.dk), info@dansketursejlere.dk (info@dansketursejlere.dk), dv@danskevandloeb.dk (dv@danskevandloeb.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), info@dhigroup.com (info@dhigroup.com), Landinspektørforeningen (mail@lsp-foreningen.dk), info@drivkraftdanmark.dk (info@drivkraftdanmark.dk), Donslab (info@donslab.dk), Energinet.dk (info@energinet.dk), info@envidan.dk (info@envidan.dk), fh@fho.dk (fh@fho.dk), Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse (SFS@dma.dk), info@biodynamisk.dk (info@biodynamisk.dk), sekretariat@broendborer.dk (sekretariat@broendborer.dk), QFish (po@qfish.dk), info@flidhavne.dk (info@flidhavne.dk), mail@envina.dk (mail@envina.dk), Henrik Engell Rhod (HER@domstol.dk), fri@frinet.dk (fri@frinet.dk), info@danskevv.dk (info@danskevv.dk), soeren@fskpo.dk (soeren@fskpo.dk), Foreningen Muslingeervet (FME) (fme@musling.eu), kontakt@nejtilmotorvej.nu (kontakt@nejtilmotorvej.nu), info@frdk.dk (info@frdk.dk), Danmarks Tekniske Universitet (dtu) (dtu@dtu.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@flex-fertilizer.com (info@flex-fertilizer.com), INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM (INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM), Skovdal Entreprenør & Udlejning v/Kristian Klinck Hansen (skovdal@profibermail.dk), fr@friluftsraadet.dk (fr@friluftsraadet.dk), 'geus@geus.dk' (geus@geus.dk), info@hedeselskabet.dk (info@hedeselskabet.dk), hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), HOFOR (hofor@hofor.dk), info@hededanmark.dk (info@hededanmark.dk), mfi@ida.dk (mfi@ida.dk), info@kimointernational.org (info@kimointernational.org), ktc@ktc.dk (ktc@ktc.dk), jch@post5.tele.dk (jch@post5.tele.dk), Landbrug & Førevarer (hoering@lf.dk), mail@landdistrikterne.dk (mail@landdistrikterne.dk), jette@lal.dk (jette@lal.dk), helle@lal.dk (helle@lal.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), Levende Hav (llh@levende-hav.dk), lfmj@lfmj.dk (lfmj@lfmj.dk), mail@landbonord.dk (mail@landbonord.dk), LandboSyd (info@landbosyd.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@landboudom.dk (info@landboudom.dk), Landbrugsrådgivning Syd (lrs@lrs.dk), Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter (ldm@maelkeproducenter.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), lil@fjordland.dk (lil@fjordland.dk), Marine Ingredients (amb@maring.org), info@cleanenergywire.org (info@cleanenergywire.org), WSP (info-dk@wsp.com), kontakt@plast.dk (kontakt@plast.dk), returbar@returbar.dk (returbar@returbar.dk), info@sagro.dk (info@sagro.dk), info@sweco.dk (info@sweco.dk), MULTI MEDIA CONSULTING A/S (niras@niras.dk), info@skovdyrkerne.dk (info@skovdyrkerne.dk), kr@stf.dk (kr@stf.dk), Rådgivningscenter Nord (info@hjff.dk), Common Wadden Sea Secretariat (bostelmann@waddensea-secretariat.org), 'info@verdensskove.org' (info@verdensskove.org), info@okologi.dk (info@okologi.dk), 'info@byoghavn.dk' (info@byoghavn.dk), Femern_AS (info@femern.dk), INFO@FFSKAGEN.DK (INFO@FFSKAGEN.DK), grakom@grakom.dk (grakom@grakom.dk), po@grakom.dk (po@grakom.dk), Energy Cluster Denmark (info@energycluster.dk), info@ncc.dk (info@ncc.dk), info@sbfd.dk (info@sbfd.dk), thorkild-diness.jensen@totalenergies.com (thorkild-diness.jensen@totalenergies.com), velas@velas.dk (velas@velas.dk), Ørsted Hovedpostkasse (info@orsted.com), info.dk@greenpeace.org (info.dk@greenpeace.org), NOAHs Sekretariat (noah (noah@noah.dk), copenhagen@oceana.org (copenhagen@oceana.org), info@plasticchange.org (info@plasticchange.org), mai-britt.no@wwf.dk (mai-britt.no@wwf.dk), 'cbs@cbs.dk' (cbs@cbs.dk), 'ku@ku.dk' (ku@ku.dk), Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet (science@science.ku.dk), itu@itu.dk (itu@itu.dk), ruc@ruc.dk (ruc@ruc.dk), sdu@sdu.dk (sdu@sdu.dk), ifro@ifro.ku.dk (ifro@ifro.ku.dk), DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (dca@au.dk), Dce@au.dk (Dce@au.dk), au@au.dk (au@au.dk), food@au.dk (food@au.dk), ecos@au.dk (ecos@au.dk), 'presse@dmi.dk' (presse@dmi.dk), vive@vive.dk (vive@vive.dk), ICROFS (ICROFS@icrofs.org), Den selvejende institution MARTEC - Maritime and Polytechnic College (martec@martec.dk), info@rgo.dk (info@rgo.dk), Miljø- og Fødevareklagenævnets funktionspostkasse (mfkn@naeveneshus.dk), Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk), Ærø Kommune (post@aeroekommune.dk), Aabenraa Kommune (post@aabenraa.dk), Aalborg Kommune (aalborg@aalborg.dk), Aarhus Kommune (post@aarhus.dk), Albertslund Kommune (albertslund@albertslund.dk), Allerød Kommune (kommunen@alleroed.dk), Assens Kommune (assens@assens.dk), BALLERUP KOMMUNE - Borgerservice (borger@balk.dk), Billund Kommune (kommunen@billund.dk), Bornholms Regionskommune (post@brk.dk), Brøndby Kommune (brondby@brondby.dk), Brønderslev Kommune (raadhus@99454545.dk), Gribskov Kommune (borgerservice@gribskov.dk), COWI (kontaktpersoner (cowi@cowi.com), Dragør Kommune (raadhuset@dragor.dk), Esbjerg Kommune (raadhuset@esbjergkommune.dk), Fanø Kommune (raadhuset@fanoe.dk), Favrskov Kommune (favrskov@favrskov.dk), Faxe Kommune (kommunen@faxekommune.dk), Fredensborg Kommune (fredensborg@fredensborg.dk), Fredericia Kommune (kommunen@fredericia.dk), Frederiksberg Kommune (raadhuset@frederiksberg.dk), Frederikshavn Kommune (post@frederikshavn.dk), Frederikssund Kommune (epost@frederikssund.dk), Furesø Kommune (furesoe@furesoe.dk), fmk@fmk.dk (fmk@fmk.dk), Gentofte Kommune (gentofte@gentofte.dk), Gladsaxe Kommune (kommunen@gladsaxe.dk), Glostrup Kommune (glostrup.kommune@glostrup.dk), Greve Kommune

(raadhus@greve.dk), Guldborgsund Kommune (kommunen@guldborgsund.dk), Halsnæs Kommune (mail@halsnaes.dk), Hedensted Kommune (mail@hedensted.dk), Helsingør Kommune (mail@helsingor.dk), Herlev Kommune (herlev@herlev.dk), Herning Kommune (kommunen@herning.dk), Hillerød Kommune (hillerod@hillerod.dk), Hjørring Kommune (hjoerring@hjoerring.dk), Holstebro Kommune (kommunen@holstebro.dk), Horsens Kommune (horsens.kommune@horsens.dk), Hvidovre Kommune (hvidovre@hvidovre.dk), Høje-Taastrup Kommune (kommune@htk.dk), Hørsholm Kommune (kommunen@horsholm.dk), Ikast-Brande Kommune (post@ikast-brande.dk), Eurofins Steins Laboratorium A/S (eurofins@eurofins.dk), Region Syddanmark - Region Syddanmark (kontakt@rsyd.dk), Holbæk Kommune (post@holb.dk), Ishøj Kommune (ishojkommune@ishoj.dk), Jammerbugt Kommune (raadhus@jammerbugt.dk), Kalundborg Kommune (kalundborg@kalundborg.dk), Kerteminde Kommune (kommune@kerteminde.dk), Kolding Kommune (kommunen@kolding.dk), Københavns Kommune (borgerservice@kk.dk), Køge Kommune (raadhus@koege.dk), Langeland Kommune (post@langelandkommune.dk), Lejre Kommune (post@lejre.dk), Lemvig Kommune (lemvig.kommune@lemvig.dk), Lolland Kommune (lolland@lolland.dk), Lyngby-Taarbæk Kommune (lyngby@ltk.dk), Læsø Kommune (kommunen@laesoe.dk), Mariagerfjord Kommune (raadhus@mariagerfjord.dk), Middelfart Kommune (middelfart@middelfart.dk), Morsø Kommune (kommunen@morsoe.dk), Norddjurs Kommune (norddjurs@norddjurs.dk), Nordfyns Kommune (post@nordfynskommune.dk), Nyborg Kommune (kommune@nyborg.dk), Næstved Kommune (naestved@naestved.dk), Odder Kommune (odder.kommune@odder.dk), Odense Kommune (odense@odense.dk), Odsherred Kommune (kommune@odsherred.dk), Randers Kommune (randers.kommune@randers.dk), Rebild Kommune (raadhus@rebuild.dk), Ringkøbing-Skjern Kommune (post@rksk.dk), Ringsted Kommune (ringsted@ringsted.dk), Roskilde Kommune (kommunen@roskilde.dk), Rudersdal Kommune (rudersdal@rudersdal.dk), Rødovre Kommune (rk@rk.dk), Samsø Kommune (kommune@samsøe.dk), Silkeborg Kommune (kommunen@silkeborg.dk), Skanderborg Kommune (skanderborg.kommune@skanderborg.dk), Skive Kommune (sk@skivekommune.dk), Slagelse Kommune (slagelse@slagelse.dk), SLKS hovedpostkasse (post@slks.dk), jajdi@toender.dk (jajdi@toender.dk), Rambøll (info@ramboll.com), Solrød Kommune (kommune@solrod.dk), Sorø Kommune (soroekom@soroe.dk), Stevns Kommune (stevns@stevns.dk), Struer Kommune (struer@struer.dk), Svendborg Kommune (svendborg@svendborg.dk), Syddjurs Kommune (syddjurs@syddjurs.dk), Sønderborg Kommune (post@sonderborg.dk), Thisted Kommune (thistedkommune@thisted.dk), Tønder Kommune (toender@toender.dk), Tårnby Kommune (kommunen@taarnby.dk), Vallensbæk Kommune (kommune@vallensbaek.dk), Varde Kommune (vardekommune@varde.dk), Vejen Kommune (post@vejen.dk), Vejle Kommune (post@vejle.dk), Vesthimmerlands Kommune (post@vesthimmerland.dk), Viborg Kommune (viborg@viborg.dk), Vordingborg Kommune (post@vordingborg.dk)

Cc: Jane Hansen (jahan@mst.dk), Maria Immaculada Benavent Benavent (maibb@mst.dk), Lykke Feld (lyfel@mst.dk), Jan Reisz (jarei@mst.dk), Louise Bjerregaard Madsen (lobma@mst.dk), Steen Pedersen (SPE@MST.DK)

Fra: Dorte Balle Harder (dbs@MST.DK)

Titel: TO og TIL EVT. KOMMENTERING - Høringsmateriale - Ændringer i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer FRIST 9. november 2023 (MST Id nr.: 8614909)

Sendt: 19-10-2023 14:28

Det fremsendte høringsmateriale er offentliggjort på høringsportalen 12. oktober 2023.

Høringsmaterialet kan med fordel læses i sammenhæng med udkast til ny vejledning til bekendtgørelse om vejledning om indsatsprogrammer, som er fremsendt tidligere.

Med venlig hilsen

Dorte Balle Harder

Chefkonsulent, jurist | Hav- og Vandmiljø

+45 41 27 16 50 | +45 41 27 16 50 | dbs@MST.DK

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

Sådan håndterer Miljøstyrelsen personoplysninger:

<https://mst.dk/om-miljoestyrelsen/miljoestyrelsens-persondatapolitik/henvendelser>

Til: Ærø Kommune (kontaktpersoner) (post@aeroekommune.dk), Aabenraa Kommune (kontaktpersoner) (post@aabenraa.dk), Aalborg Kommune (kontaktpersoner) (aalborg@aalborg.dk), Aarhus Kommune (kontaktpersoner) (post@aarhus.dk), Albertslund Kommune (kontaktpersoner) (albertslund@albertslund.dk), Allerød Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@alleroed.dk), Assens Kommune (kontaktpersoner) (assens@assens.dk), Ballerup Kommune (kontaktpersoner) (borger@balk.dk), Billund Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@billund.dk), Bornholms Regionskommune (kontaktpersoner) (post@brk.dk),

Brøndby Kommune (kontaktpersoner) (brondby@brondby.dk), Brønderslev Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@99454545.dk), borgerservice@gribbskov.dk (borgerservice@gribbskov.dk), COWI (kontaktpersoner) (cowi@cowi.com), Dragør Kommune (kontaktpersoner) (dragoer@dragoer.dk), Esbjerg Kommune (kontaktpersoner) (raadhuset@esbjergkommune.dk), Fanø Kommune (kontaktpersoner) (raadhuset@fanoe.dk), Favrskov Kommune (kontaktpersoner) (favrskov@favrskov.dk), Faxe Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@faxekommune.dk), Fredensborg Kommune (kontaktpersoner) (fredensborg@fredensborg.dk), Fredericia Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@fredericia.dk), Frederiksberg Kommune (kontaktpersoner) (raadhuset@frederiksberg.dk), Frederikshavns Kommune (kontaktpersoner) (post@frederikshavn.dk), epost@frederikssund.dk (epost@frederikssund.dk), Furesø Kommune (kontaktpersoner) (furesoe@furesoe.dk), Faaborg-Midtfyn Kommune (kontaktpersoner) (fmk@fmk.dk), Gentofte Kommune (kontaktpersoner) (gentofte@gentofte.dk), Gladsaxe Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@gladsaxe.dk), Glostrup Kommune (kontaktpersoner) (glostrup.kommune@glostrup.dk), Greve Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@greve.dk), Guldborgsund Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@guldborgsund.dk), Halsnæs Kommune (kontaktpersoner) (mail@halsnaes.dk), Hedensted Kommune (kontaktpersoner) (mail@hedensted.dk), Helsingør Kommune (kontaktpersoner) (mail@helsingor.dk), Herlev Kommune (kontaktpersoner) (herlev@herlev.dk), Herning Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@herning.dk), Hillerød Kommune (kontaktpersoner) (hillerod@hillerod.dk), Hjørring Kommune (kontaktpersoner) (hjoerring@hjoerring.dk), Holstebro Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@holstebro.dk), Horsens Kommune (kontaktpersoner) (horsens.kommune@horsens.dk), Hvidovre Kommune (kontaktpersoner) (hvidovre@hvidovre.dk), Høje-Taastrup Kommune (kontaktpersoner) (kommune@htk.dk), Hørsholm Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@horsholm.dk), Ikast-Brande Kommune (post@ikast-brande.dk), Eurofins Steins Laboratorium A/S (eurofins@eurofins.dk), Region Syddanmark (kontakt@rsyd.dk), post@holb.dk (post@holb.dk), Ishøj Kommune (kontaktpersoner) (ishojkommune@ishoj.dk), Jammerbugt Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@jammerbugt.dk), Kalundborg Kommune (kontaktpersoner) (kalundborg@kalundborg.dk), Kerteminde Kommune (kontaktpersoner) (kommune@kerteminde.dk), Kolding Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@kolding.dk), Københavns Kommune (kontaktpersoner) (borgerservice@kk.dk), Køge Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@koege.dk), Langeland Kommune (kontaktpersoner) (post@langelandkommune.dk), Lejre Kommune (kontaktpersoner) (post@lejre.dk), lemvig.kommune@lemvig.dk (lemvig.kommune@lemvig.dk), Lolland Kommune, Rødby Trafikhavn (kontaktpersoner) (lolland@lolland.dk), Lyngby-Taarbæk Kommune (kontaktpersoner) (lyngby@ltk.dk), Læsø Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@laesoe.dk), Mariagerfjord Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@mariagerfjord.dk), Middelfart Kommune (kontaktpersoner) (middelfart@middelfart.dk), Morsø Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@morsoe.dk), Norddjurs Kommune (kontaktpersoner) (norddjurs@norddjurs.dk), Nordfyns Kommune (kontaktpersoner) (post@nordfynskommune.dk), Nyborg Kommune (kontaktpersoner) (kommune@nyborg.dk), Næstved Kommune (kontaktpersoner) (naestved@naestved.dk), Odder Kommune (kontaktpersoner) (odder.kommune@odder.dk), Odense Kommune (kontaktpersoner) (odense@odense.dk), Odsherred Kommune (kontaktpersoner) (kommune@odsherred.dk), Randers Kommune (kontaktpersoner) (randers.kommune@randers.dk), Rebild Kommune (kontaktpersoner) (raadhus@rebuild.dk), Ringkøbing-Skjern Kommune (kontaktpersoner) (post@rksk.dk), Ringsted Kommune (kontaktpersoner) (ringsted@ringsted.dk), Roskilde Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@roskilde.dk), Rudersdal Kommune (kontaktpersoner) (rudersdal@rudersdal.dk), Rødovre Kommune (kontaktpersoner) (rk@rk.dk), Samsø Kommune (kontaktpersoner) (kommune@samsoe.dk), Silkeborg Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@silkeborg.dk), Skanderborg Kommune (kontaktpersoner) (skanderborg.kommune@skanderborg.dk), Skive Kommune (kontaktpersoner) (sk@skivekommune.dk), Slagelse Kommune (kontaktpersoner) (slagelse@slagelse.dk), SLKS hovedpostkasse (post@slks.dk), jajdi@toender.dk (jajdi@toender.dk), Rambøll (info@ramboll.com), Solrød Kommune (kontaktpersoner) (kommune@solrod.dk), Sorø Kommune (kontaktpersoner) (soroekom@soroek.dk), Stevn Kommune (kontaktpersoner) (stevns@stevns.dk), Struer Kommune (kontaktpersoner) (struer@struer.dk), Svendborg Kommune (kontaktpersoner) (svendborg@svendborg.dk), Syddjurs Kommune (kontaktpersoner) (syddjurs@syddjurs.dk), Sønderborg Kommune (kontaktpersoner) (post@sonderborg.dk), Thisted Kommune (kontaktpersoner) (thistedkommune@thisted.dk), Tønder Kommune (kontaktpersoner) (toender@toender.dk), Tårnby Kommune (kontaktpersoner) (kommunen@taarnby.dk), Vallensbæk Kommune (kontaktpersoner) (kommune@vallensbaek.dk), Varde Kommune (kontaktpersoner) (vardekommune@varde.dk), Vejen Kommune (kontaktpersoner) (post@vejen.dk), Vejle Kommune (kontaktpersoner) (Post@vejle.dk), Vesthimmerlands Kommune (kontaktpersoner) (post@vesthimmerland.dk), Viborg Kommune (kontaktpersoner) (viborg@viborg.dk), Vordingborg Kommune (kontaktpersoner) (post@vordingborg.dk), Økonomiministeriet (oem@oem.dk), Udenrigsministeriet (um@um.dk), Finansministeriets postkasse (fm@fm.dk), Forsvarsministeriet (fmn@fmn.dk), Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (fes@mil.dk), Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (sum@sum.dk), Justitsministeriet (jm@jm.dk), Kulturministeriet (kum@kum.dk), 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse (em@em.dk), Social- Bolig- og Ældreministeriet (post@sm.dk), EFKM - Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet (kefm@kefm.dk), BM Postkasse (BM@bm.dk), UVM - UVMPOST (uvm@uvm.dk), uim@uim.dk (uim@uim.dk), skm@skm.dk (skm@skm.dk), Fødevareministeriet – (fvm@fvm.dk), km@km.dk (km@km.dk), trm@trm.dk (trm@trm.dk), Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (digmin@digmin.dk), UFM FP DEP - UFM Departement (ufm@ufm.dk), Statsministeriet (stm@stm.dk), kl@kl.dk (kl@kl.dk), Danske regioner (regioner@regioner.dk), Region Nordjylland (region@rn.dk), Hovedpostkasse Region Midtjylland (Kontakt@rm.dk), region sjaelland@regionsjaelland.dk (regionsjaelland@regionsjaelland.dk), Egedal Kommune (kontaktpersoner) (kommune@egekom.dk), post@haderslev.dk (post@haderslev.dk), Hovedpostkasse (mst@mst.dk), Marianne

Mørk (nst@nst.dk), email@fvst.dk (email@fvst.dk), Mail (FST (mail@fiskeristyrelsen.dk), mail@lbst.dk (mail@lbst.dk), kdi@kdi.dk (kdi@kdi.dk), Energistyrelsens officielle postkasse (ENS@ENS.DK), vd@vd.dk (vd@vd.dk), GRÆNSEFORENINGEN (info@graenseforeningen.dk), internetredaktion@mekun.landsh.de (internetredaktion@mekun.landsh.de), poststelle@lm.mv-regierung.de (poststelle@lm.mv-regierung.de), poststelle@bmuv.bund.de (poststelle@bmuv.bund.de), kn.registrator@regeringskansliet.se (kn.registrator@regeringskansliet.se), postkasse@advokatsamfundet.dk (postkasse@advokatsamfundet.dk), LandboSenior Aabenraa (sjs@landbosyd.dk), AGROLAB A/S (agrolab@agrolab.dk), Bornholms Landbrug & Fødevarer (bl@blf.dk), info@blb.dk (info@blb.dk), Foreningen Tænk tanken CONCITO (info@concito.dk), info@seges.dk (info@seges.dk), info@dangodning.dk (info@dangodning.dk), formand@dkcpc.dk (formand@dkcpc.dk), 'mail@danishseafood.org' (mail@danishseafood.org), 'fisk@fiskehandlerne.dk' (fisk@fiskehandlerne.dk), 'mail@dkfisk.dk' (mail@dkfisk.dk), friko@sekr.dk (fiko@sekr.dk), Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk), Post (post@jaegerne.dk), info@pelagisk.dk (info@pelagisk.dk), post@sportsfiskerforbundet.dk (post@sportsfiskerforbundet.dk), danskakvakultur@danskakvakultur.dk (danskakvakultur@danskakvakultur.dk), Gershøj Fritidsfiskerforening (jespersimonsendk@gmail.com), dibyggeri@di.dk (dibyggeri@di.dk), Green Power Denmark (info@greenpowerdenmark.dk), Dansk Energi Brancheforening (DEBRA@ENERGIBRANCHEN.DK (DEBRA@ENERGIBRANCHEN.DK), Dansk Erhverv (hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), teamstr@gmail.com (teamstr@gmail.com), 'mail@danishseafood.org' (mail@danishseafood.org), DANSK GEOLOGISK FORENING (dgfemail@gmail.com), Dansk Industri (di@di.dk (di@di.dk), Dansk kano- og kajakforbund (dkf@kano-kajak.dk), Dansk Miljøteknologi (info@danskmiljoteknologi.dk), ds@sejlsport.dk (ds@sejlsport.dk), Anders Frandsen (af@danskskovforening.dk), dsf@sportsdykning.dk (dsf@sportsdykning.dk), DTL-Danske Vognmænd (dtl@dtl.eu), mail@danskeadvokater.dk (mail@danskeadvokater.dk), danskgartneri@danskgartneri.dk (danskgartneri@danskgartneri.dk), Hovedforeningen Dansk Ornitologisk Forening (dof@dof.dk (dof@dof.dk), 'danskehavne@danskehavne.dk' (danskehavne@danskehavne.dk), Danske Maritime (info@danskemaritime.dk), DANSK PLANTEVÆRN (info@plantevaern.dk), Danske Rederier (info@danishshipping.dk), Danske Speditører (info@dasp.dk), info@dansketursejlere.dk (info@dansketursejlere.dk), dv@danskevandloeb.dk (dv@danskevandloeb.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), info@dhigroup.com (info@dhigroup.com), Landinspektørforeningen (mail@lsp-foreningen.dk), info@drivkraftdanmark.dk (info@drivkraftdanmark.dk), Donslab (info@donslab.dk), Energinet (info@energinet.dk), info@envidan.dk (info@envidan.dk), Fagbevægelseshovedorganisation (FH (fh@fho.dk), Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse (SFS@dma.dk), info@biodynamisk.dk (info@biodynamisk.dk), sekretariat@broendborer.dk (sekretariat@broendborer.dk), QFish (po@qfish.dk), info@flidhavne.dk (info@flidhavne.dk), ENVINA (mail@envina.dk), Henrik Engell Rhod (HER@domstol.dk), Foreningen af rådgivende ingeniører (fri@frinet.dk), info@danskevv.dk (info@danskevv.dk), soeren@fskpo.dk (soeren@fskpo.dk), FORENINGEN MUSLINGEERHVERVET (fme@musling.eu), kontakt@nejtilmotorvej.nu (kontakt@nejtilmotorvej.nu), info@frdk.dk (info@frdk.dk), dtu@dtu.dk (dtu@dtu.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@flex-fertilizer.com (info@flex-fertilizer.com), INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM (INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM), Skovdal Entreprenør & Udlejning v/Kristian Klinck Hansen (skovdal@profibermail.dk), Friluftsrådet (fr@friluftsradet.dk), geus@geus.dk (geus@geus.dk), info@hedeselskabet.dk (info@hedeselskabet.dk), Dansk Erhverv (hoeringssager@danskerhverv.dk (hoeringssager@danskerhverv.dk), HOFOR (hofor@hofor.dk), info@hededanmark.dk (info@hededanmark.dk), mfi@ida.dk (mfi@ida.dk), info@kimointernational.org (info@kimointernational.org), ktc@ktc.dk (ktc@ktc.dk), jch@post5.tele.dk (jch@post5.tele.dk), Landbrug & Fødevarer (hoering@lf.dk), Landdistrikternes Fællesråds hovedkontor (mail@landdistrikterne.dk), jette@lal.dk (jette@lal.dk), helle@lal.dk (helle@lal.dk), LANDSFORENINGEN PRAKTISK ØKOLOGI (info@praktiskoekologi.dk), llh@levende-hav.dk (llh@levende-hav.dk), lfmj@lfmj.dk (lfmj@lfmj.dk), mail@landbonord.dk (mail@landbonord.dk), LandboSyd (info@landbosyd.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@landbounngdom.dk (info@landbounngdom.dk), Landbrugsrådgivning Syd (lrs@lrs.dk), LANDSFORENINGEN AF DANSKE MÆLKEPRODUCENTER (ldm@maelkeproducenter.dk), LANDSFORENINGEN PRAKTISK ØKOLOGI (info@praktiskoekologi.dk), lil@fjordland.dk (lil@fjordland.dk), Anne Mette Bæk (amb@MARING.org), info@cleanenergywire.org (info@cleanenergywire.org), WSP (info-dk@wsp.com), kontakt@plast.dk (kontakt@plast.dk), returbat@returbat.dk (returbat@returbat.dk), info@sagro.dk (info@sagro.dk), info@sweco.dk (info@sweco.dk), MULTI MEDIA CONSULTING A/S (niras@niras.dk), info@skovdyrkerne.dk (info@skovdyrkerne.dk), kr@stf.dk (kr@stf.dk), Rådgivningscenter Nord (info@hjff.dk), Common Wadden Sea Secretariat (bostelmann@waddensea-secretariat.org), Verdens Skove (info@verdensskove.org), info@okologi.dk (info@okologi.dk), info@byoghavn.dk (info@byoghavn.dk), Femern_AS (info@femern.dk), INFO@FFSKAGEN.DK (INFO@FFSKAGEN.DK), Grakom Arbejdsgivere (grakom@grakom.dk), po@grakom.dk (po@grakom.dk), Energy Cluster Denmark (info@energycluster.dk), info@ncc.dk (info@ncc.dk), info@sbfd.dk (info@sbfd.dk), thorkild-diness.jensen@totalenergies.com (thorkild-diness.jensen@totalenergies.com), velas@velas.dk (velas@velas.dk), info@orsted.com (info@orsted.com), info.dk@greenpeace.org (info.dk@greenpeace.org), noah@noah.dk (noah@noah.dk), copenhagen@oceana.org (copenhagen@oceana.org), info@plasticchange.org (info@plasticchange.org), mai-britt.no@wwf.dk (mai-britt.no@wwf.dk), cbs@cbs.dk (cbs@cbs.dk), ku@ku.dk (ku@ku.dk), science@science.ku.dk (science@science.ku.dk), IT-Universitetet i København (itu@itu.dk), ruc@ruc.dk (ruc@ruc.dk), sdu@sdu.dk (sdu@sdu.dk), ifro@ifro.ku.dk (ifro@ifro.ku.dk), dca@au.dk (dca@au.dk), dce@au.dk (dce@au.dk), au@au.dk (au@au.dk), food@au.dk (food@au.dk), ecos@au.dk (ecos@au.dk), Presse (presse@dm.dk), VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (vive@vive.dk), ICROFS (ICROFS@icrofs.org), Den

selvejende institution MARTEC - Maritime and Polytechnic College (martec@martec.dk), Rådet for Grøn Omstilling (info@rgo.dk), Miljø- og Fødevareklagenævnets funktionspostkasse (mfkn@naevneneshus.dk)

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)

Titel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Sendt: 12-10-2023 17:05

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

Akttitel: KL, Mie Thomsen - Høringssvar - journalnummer 2023 - 10012
Aktnummer: 18

Akt ID: 501967

Dato: 03-11-2023 13:45:58

Type: Indgående

Dokumenter: [1] journalnummer 2023 - 10012.eml

[2] KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Mie Thomsen (MITH@kl.dk)
Titel: journalnummer 2023 - 10012
Sendt: 03-11-2023 13:45
Bilag: KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogramme for vandområdedistrikter.pdf;

Hermed høringssvar fra KL.

Med venlig hilsen
Mie Thomsen

Konsulent
Klima og Tværkommunalt Samarbejde

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3559
E MITH@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

NOTAT

KL's høringssvar på Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Her følger KL's høringssvar til "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter". KL har set meget frem til en opdatering af vejledningen. Vi har dog i højere grad samlet kommentarer til vores høringssvar på ændringerne i Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer.

Overordnet ønsker vi, at teksten i vejledningen er mere klar og forståelig, da den flere steder kan føre til misforståelser. Denne vejledning er central for kommunernes arbejde på spildevandsområdet, og det er derfor særligt vigtigt, at vejledningen er letforståelig.

KL har ikke den opfattelse, at det på nuværende tidspunkt, er en forpligtelse for kommunerne at gennemgå eller revurdere alle udledningstilladelser til vandområder, der ikke opnår målopfyldelse. Vi ønsker afklaring på, om Ministeriet er af den opfattelse.

Mvh.

Mie Thomsen, Konsulent

Dato: 3. november 2023

Sags ID: SAG-2023-04860
Dok. ID: 3386039

E-mail: MITH@kl.dk
Direkte: 3370 3559

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 1

Aktdetaljer

Akttitel: Danske Regioner, Christian Andersen - Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Aktnummer: 17

Akt ID: 501814

Dato: 03-11-2023 11:26:21

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer.eml

[2] Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Christian Andersen (CAN@regioner.dk)
Titel: Vedr. journalnummer 2023 - 10012 - Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer
Sendt: 03-11-2023 11:25
Bilag: Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen
Christian Andersen
Chefrådgiver
Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer

Danske Regioner

Dampfærgevej 22
2100 København Ø

M 40 22 30 17

E can@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til
regioner@regioner.dk

Miljøministeriet

mim@mim.dk

DANSKE
REGIONER

03-11-2023

EMN-2023-01044

1662926

Christian Andersen

Danske Regioners høringssvar på vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter samt Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer – vedr. Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012

Danske Regioner afgav d. 22. juni 2022 [høringssvar på forslag til vandområdeplanerne for perioden 2022-2027](#).

De to udkast til vejledninger, "Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter" og "Vejledning om Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" er begge konsekvensrettet af Miljøministeriet pga. Miljø- og fødevareklagenævnets afgørelse i den såkaldte VEGA-sag.

Med afgørelsen tilsidesatte Miljø- og fødevareklagenævnet afsnit 8.3.2 i Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Det fremgik, at det var muligt at skønne, hvorvidt en udledning af et miljøfarligt forurenende stof (MFS) til et målsat overfladevandområde i ikke-god tilstand for stoffet, kunne anses for at være betydelig og dermed udgøre en forringelse. Vejledningen om indsatsprogrammer var i høring samtidigt med vandplanerne mellem 22/12-21 til 22/6-22, men de er ikke efterfølgende blevet offentliggjort netop pga. VEGA-sagen.

Afgørelsen betød også, at Miljøministeriet var nødt til at suspendere vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 om "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer".

Ændringerne i de to vejledninger som følge af afgørelsen handler altså om, hvordan man skal give tilladelser til udledning af MFS til overfladevandområder, herunder

- Hvordan Miljøministeriet nu forstår den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse, når der skal gives en udledningstilladelse

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

(nemlig som: En udledning, der medfører en målbar stigning i koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandsområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffer) (vejl. om indsatsprogrammer)

- Den metode miljømyndigheden skal bruge for at vurdere dette (vejl. om Spørgsmål og svar)

Ændringerne præciserer bl.a., at det skal eftervises ved beregninger, at udledningen ikke medfører en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i et repræsentative målepunkt, og det er defineret, hvad der forstås ved et repræsentativt målepunkt. Derudover præciseres bl.a., at den tidlige udvikling skal indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades og at afgørelsen skal bygge på forsigtighedsprincippet.

Hvordan berører ændringerne regionerne?

Denne ændring berører regionerne, når de skal ansøge om udledningstilladelse til overfladevand. De kan fx ske i.f.m. bortledning af oppumpet afværgevand, eller udledning af vand fra et spunset område, der skal drænes før et afværgeprojekt, kan gå i gang. Regionerne skal nu bruge den nye metode til at anskueliggøre konsekvenserne af udledningen af vores afværgevand til overfladevandområdet overfor miljømyndigheden. Forskellen mellem den tidligere metode og den præciserede metode vurderes imidlertid at have mindre betydning.

Vi har ved den tidligere høring mellem 22/12-21 til 22/6-22 ikke haft specifikke bemærkninger til de nu reviderede afsnit i vejledningen om indsatsprogrammer.

Imidlertid går konsekvenserne af VEGA-afgørelsen ud på at stramme op i forhold til fortsat forurening af overfladevandsområder. Vi har både i det politiske høringssvar og i de tekniske og tekstnære rettelser ifm. høringen af vandområdeplanerne gjort opmærksom på problemerne med den manglende finansiering af både overfladevandsopgaven og generationsforureningsopgaven. Begge opgaver er kilder til forurening af overfladevandområder, som medvirker til, at mange danske overfladevandområder er i ikke-god tilstand. Jo længere der går, før disse forureninger adresseres, jo mere spreder de sig.

Venlig hilsen

Christian Andersen
chefrådgiver

Aktdetaljer

Akttitel: Københavns Kommune, Anja Aalling Hansen - Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Aktnummer: 15

Akt ID: 501653

Dato: 03-11-2023 10:28:36

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml
[2] 2023-0426305-1 Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bek 51945349_33378709_0.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Anja Aalling Hansen (T72I@kk.dk)
Titel: Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 03-11-2023 10:28
Bilag: 2023-0426305-1 Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bek 51945349_33378709_0.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed Københavns Kommunes høringssvar. Se vedhæftet fil.

Med venlig hilsen

Anja Aalling Hansen
Sagsbehandler
Vand og Natur

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed

Njalsgade 13, 1. sal, 1021
Postboks 380
2300 København S

Telefon 3366 3306
Mobil 2034 8802
E-mail t72i@kk.dk
EAN 5798009809452

Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed
Teknik- og Miljøforvaltningen

Til Miljøministeriet

Svar fra Københavns Kommune på høring af udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Københavns Kommune har gennemgået udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Københavns Kommune har en række bemærkninger som overordnet set bunder i, at teksten er vanskelig at forstå, og flere steder kan misforstås. Da vejledning udgør en væsentlig ramme for kommunernes arbejde med vandmiljø, er det vigtigt at teksten er entydig og letforståelig.

1)

Følgende tekst fremgår af 8.3.2 (s. 46):

"I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027."

Københavns Kommune forstår teksten således, at hvis der ikke er målopfyldelse, og der er udpeget en indsats mod MFS, skal indsatsen, som kan bestå af reduktion af blandingszoner og/eller revurdering af udledninger, være gennemført inden 2027.

Københavns Kommune vurderer ikke, at kommunen er forpligtet til at gennemgå eksisterende udledninger, hvis der ikke er udpeget en indsats.

3. november 2023

Sagsnummer
2023-0426305

Dokumentnummer
2023-0426305-1

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og Natur
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

2)

Af 8.3.2 (s. 46-47) fremgår:

"Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af kompenserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledningen neutraliseres fuldt ud."

Københavns Kommune mener, at teksten kan misforstås.

Københavns Kommune forståelse er, at der i et vandområde uden målopfyldelse, bør kunne udledes eksempelvis vand med en koncentration, der er lavere end miljøkvalitetskravene uden, at det kræver kompensation.

Venlig hilsen

Mia Jahn Knudsen
Vand og Natur

Aktdetaljer

**Akttitel: Danmarks Naturfredningsforening, Henning Mørk Jørgensen -
Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til
indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012**

Aktnummer: 14

Akt ID: 501622

Dato: 03-11-2023 10:06:45

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM
journalnummer 2023 – 10012.eml

[2] DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Henning Mørk Jørgensen (hmj@dn.dk)
Titel: Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012
Sendt: 03-11-2023 10:05
Bilag: DN høringssvar til vejl. til indsatsbekendtgørelsen nov.2023.pdf;

Vedhæftet fremsendes Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - MIM journalnummer 2023 – 10012

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Rådgiver vandmiljø, hav- og fiskeripolitik

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø

Tlf.: +45 39174000
Mobil: +4531193235
E-mail: hmj@dn.dk

Dato: 3. november 2023

Danmarks
Naturfredningsforening

Til Miljøministeriet

mim@mim.dk

Danmarks Naturfredningsforenings (DNs) høringssvar til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen - journalnummer 2023 – 10012)

Indledningsvis skal DN påpege, at anledningen til den aktuelle revision af Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er den såkaldte Horsensafgørelse fra Miljø og Fødevareklagenævnet (MFKN), som førte til miljøministerens suspension af dele af Vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse stoffer (som for nuværende er i ikke-synkron høring).

Det er DNs opfattelse at disse revisioner af vejledningerne til fulde skal respektere MFKNs afgørelse og de relevante EU-domstolsafgørelser. Det er DNs opfattelse at den gældende retstilstand efter MFKNs Horsensafgørelse med de EU-afgørelser, der deri henvises til, er følgende:

- Miljøkvalitetskrav for miljøfarlige stoffer skal som udgangspunkt overholdes i udledningen.
- Kan dette trods brug af BAT eller bedre ikke lade sig gøre må udledningen enten undlades eller der må udlægges blandingszone for problemstofferne med overholdelse af reglerne herfor (herunder at alle udlæg af blandingszoner skal fremgå specifikt af vandområdeplanerne, det skal godtgøres, at de er udlagt på baggrund af brug af BAT for de enkelte stoffer, og det skal fremgå for hver enkelt, hvorledes man løbende skal minimere udstrækningen af blandingszonen).
- Såfremt der allerede forekommer overskridelser af miljøkvalitetskravene for problemstofferne i vand/biota/sediment kan yderligere udledninger over miljøkvalitetskravene ikke komme på tale da merudledning er en yderligere forringelse i laveste tilstandsklasse
- Der skal altid være kendskab til de relevante koncentrationer i såvel nær- som fjern-recipienten (vand/sediment/biota) af de miljøfarlige stoffer, som er relevante i forbindelse med en ny eller øget udledning – ellers kan det ikke konkret vurderes om der er tale om en forringelse
- Bestemmelsen om ikke-forringelse gælder både for midlertidige forringelser og for dele af et vandområde

Som det fremgår af MFKNs afgørelse med henvisninger til EU-domstolens afgørelser, er det desuden ikke i overensstemmelse med de forpligtelser, som de danske myndigheder er pålagt ved vandrammedirektivet, at der i Miljøministeriets vejledning indgår en væsentlighedsvurdering, som miljømyndighederne forudsættes at tage udgangspunkt i ved deres stillingtagen til, om der kan meddeles tilladelser til at udlede konkrete miljøfarlige stoffer når miljøkvalitetskravet allerede er overskredet i vandområdet. Domstolspraksis fastslår nemlig at *enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet.*

Det er som sagt DNs opfattelse at den aktuelle og andre relevante vejledninger (som eksempelvis de MST FAQ, der henvises til i det aktuelle udkast til vejledning) skal rumme disse helt klare tilkendegivelser.

Som det fremgår nedenfor er dette ikke tilfældet.

De substantielle ændringer i udkastet til vejledningen er angiveligt alene foretaget i afsnit 8.1.1 ff og 8.3.2, som derfor er de afsnit DN kommenterer i det følgende:

Til 8.1.1 ff

Afsnit 8 i den udsendte vejledning knytter sig til §8 i indsatsbekendtgørelsen, hvorefter

” Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.”

Formuleringen er i overensstemmelse med Vandrammedirektivets (VRDs) krav om ikke-forringelse og opfyldelse af miljømål.

Til bedømmelse af hvornår der foreligger en forringelse i et vandområde henvises til flere EU-domstolsafgørelser:

1. sag C-461/13, hvorefter ” der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en ”forringelse af tilstanden” for overfladevandområdet.”
2. sag C-535/18, hvorefter ” der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.”
3. afgørelse C-525/20, hvorefter ” målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, ... ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand.” Kan et program eller projekt medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

DN skal bemærke i forbindelse med afgørelse 1. ovenfor, at for kemisk tilstand opererer VRD kun med to tilstandsklasser – nemlig god og ikke-god. Det gælder uanset om der er tale om nationalt prioriterede miljøfarlige stoffer, som indgår som del af den økologiske tilstand, eller der er tale om EU-prioriterede stoffer, som indgår selvstændigt som Kemisk tilstand for vandområdet.

Overskrides et fastsat miljøkvalitetskrav (vand/sediment /biota) for blot et enkelt af de prioriterede stoffer i et vandområde er området i ikke-god tilstand (laveste klasse for kemiske stoffer) efter one-out – all out-princippet, og der vil derfor ikke kunne tillades yderligere udledninger, som kan medføre en øget koncentration af det pågældende stof (= forringelse).

Det vil efter DN's opfattelse også indebære at der ikke kan anvendes blandingszone for det pågældende stof.

Afsnit 8.2 omhandler vandområder hvor miljømålet er opfyldt. Her fastslås at merudledning kan tillades så længe det ikke fører til at vandområdet eller tilgrænsende vandområder går en tilstandsklasse ned (= forringelse). Her kan også tillades blandingszoner, hvor koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang efter gældende regler for brug heraf.

Afsnit 8.3 omhandler vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Her anføres at merudledning kun kan tillades såfremt det ikke forringer tilstanden eller hindrer målopfyldelse. Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden. Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske.

DN finder ikke neutralisering senere i planperioden er i overensstemmelse med VRD og EU-domstolens afgørelse i sag C-525/20 *Association France Nature Environment*, hvorefter myndighederne ikke må lægge vægt på muligheden for, at den påvirkning, som recipienten udsættes for, neutraliseres senere i planperioden.

DN er heller ikke enig i at "Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse", hvis der hermed menes at der kan tillades merudledning, der forringer de parametre, som er årsag til den manglende målopfyldelse.

Afsnit 8.3.2 omhandler specifikt miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

§ 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter betyder, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline):

" Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til **yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde**. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra **repræsentative overvågningspunkter** i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ]."

DN: Den markerede tekst herover er i modstrid med den tidligere nævnte EU-afgørelse – "*...der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned*". Det er således ikke nødvendigt at det samlede vandområde rykker en klasse ned for et kvalitetselement for at der er tale om en forringelse, en del af vandområdet er tilstrækkeligt.

Det fremgår også af Horsens-afgørelsen, idet MFKN skriver "*... at det følger af EU-Domstolens praksis, at også midlertidige og lokalt afgrænsede forringelser af tilstanden for et overfladevand er i strid med forpligtigelsen til at forebygge forringelse af tilstanden...*"

"Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, **der er i**

ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.”

”Er tilstanden ukendt grundet **manglende overvågningsdata** for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

DN: Efter Horsens-afgørelsen fra MFKN står det klart at kendskab til koncentrationerne i recipienten (vand/sediment/biota) af de relevante miljøfarlige stoffer, som en ny udledning indeholder, vil være helt afgørende for om udledningen vil kunne tillades efter alle gældende regler.

Om kendskab til eksisterende koncentrationer af miljøfarlige stoffer i vandområdet skrives i vejledningen: ” *Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer*

Overfladevandområders kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljø-kvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.”

Der lægges således ikke op til i forbindelse til tilladelser til merudledning af miljøfarlige stoffer at der skaffes ny, relevant viden om eksisterende koncentrationer i vandområdet selvom det er afgørende for at kunne behandle en ansøgning herom efter gældende regler.

Det er efter DNs opfattelse helt uholdbart at tillade ny/øgede udledninger uden (nyere) viden om recipientens tilstand for de relevante stoffer – har man ikke data må man skaffe dem, hvad enten det er myndigheden eller ansøger der foretager de således nødvendige analyser.

Det kan desuden ikke efter over 20 år med VRD på nogen måde retfærdiggøres at der er så massivt ukendskab til den kemiske tilstand i langt de fleste vandområder som tilfældet er i dag. Især for vandløb og søer hersker et massivt ukendskab til tilstanden for alle prioriterede miljøfarlige stoffer (eksempelvis er den ukendt for henved 95% af vandløbene jf. vandområdeplan 2021-27), men også i kystvande er der alt for langt mellem målestationer og især sådanne, der kan påvise effekter af væsentlige punktkilder med udledning af miljøfarlige stoffer.

Vejledningsudkastet siger at det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Der nævnes en række punkter der altid skal med i vurderingen, herunder:

- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stofkoncentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).

DN skal påpege at hermed indlægger miljøministeriet en væsentlighedsvurdering, hvilket ikke er i overensstemmelse med MFKNs afgørelse som siger

"at når miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, og vandområdet dermed er i det lavest mulige tilstandsniveau, skal enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet anses som en forringelse af vandområdets tilstand i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1."

og at det

"ikke er i overensstemmelse med forpligtigelsen til at forebygge forringelser af tilstanden af overfladevand at tillade en mertilførsel af kobber efter en konkret væsentlighedsvurdering som anført i Miljøstyrelsens vejledning til indsatsbekendtgørelsen, når kvalitetskravet allerede er overskredet. Vejledningen er ikke i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet,..."

DN må konkludere at der således ikke er belæg for fremtidige væsentlighedsvurderinger når miljøkvalitetskravene er overskredet, idet al merudledning da er en forringelse, som ikke kan gradbøjes med vilkårligt fastlagte bagatelgrænser uanset om disse fastlægges i en vejledning eller i en konkret væsentlighedsvurdering.

DN hæfter sig herefter ved at der henvises til MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota) – som rettelig bør være MST FAQ 50 (biota) og 51 (sediment):

Af FAQ 51 *Hvordan sikres det, at en ny udledning ikke medfører væsentlig koncentrationsstigning i sediment, jf. § 6, stk. 1, nr. 5?* fremgår, at hvis den gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen af et givet stof i sedimentet som følge af en udledning udgør 5 % eller mere af miljøkvalitetskravet for sediment, bør den betragtes som værende væsentlig. Hvis miljøkvalitetskravet for sediment er overskredet i forvejen i det pågældende overfladevand, henvises til FAQ 43 *Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en ny tilladelse til udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i overfladevand?*, som så i øvrigt viser tilbage til den aktuelle vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer afsnit 8.3.2. for nærmere beskrivelse af, hvordan Miljøministeriet forstår EU-rettens krav om at forebygge forringelse af overfladevandområdets tilstand samt kravet om ikke at hindre mulighed for målopfylde (!).

FAQ 43 siger bl.a.:

"Det er ikke afgørende for muligheden for at udpege en blandingszone for et givet stof, om miljøkvalitetskravet for det pågældende stof er overholdt eller ej i det berørte overfladevandområde, så længe koncentrationen af stoffet ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål."

"I. Miljøkvalitetskrav for vand er overskredet i overfladevandet

Hvis det generelle kvalitetskrav eller maksimumkoncentrationen for et givet stof i vand allerede er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning til vand eller luft, hvis den ved beregninger kan vise, at udledningen med sikkerhed ikke vil påvirke opfyldelse af miljøkvalitetskravet i overfladevandet uden for den udpegede blandingszone.

For at sikre et tilstrækkeligt og ensartet miljøbeskyttelsesniveau bør miljømyndigheden kun tillade en koncentrationsstigning på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand beregnet i blandingszonens rand, jf. FAQ 67.

For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav.

Miljømyndigheden skal derudover ved beregning sikre, at udledningen til vand eller luft ikke medfører en stigning i koncentrationen af pågældende stof på **et repræsentativt målepunkt**. I beregningen skal indgå den i forvejen forekommende koncentration af stoffet i det modtagende overfladevand. Ved vurdering af, om en beregnet stigning i koncentrationen vil være målbar, kan miljømyndigheden tage udgangspunkt i, hvad der kan måles med de ved overvågning af overfladevand almindeligt anvendte analysemetoder, der opfylder kravene til analysemetoder for kemisk analyse og kontrol ved overvågning af overfladevand, sediment og biota som fastsat i bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger.”

” III. Miljøkvalitetskrav for sediment er overskredet i overfladevandet

Det generelle kvalitetskrav for vand sikrer ikke nødvendigvis beskyttelsen af sedimentmiljøet.

Hvis miljøkvalitetskravet for sediment for et givet stof er overskredet i overfladevandet, kan miljømyndigheden kun give tilladelse til en udledning, som ikke vil medføre en stigning i koncentrationen af det pågældende stof i sedimentet og dermed påvirke opfyldelsen af miljøkvalitetskravet.

Den beregnede gennemsnitlige årlige stigning af koncentrationen i sedimentet som følge af en udledning bør derfor være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien for miljøkvalitetskravet for sediment. For udledninger til luft bør en beregnet koncentrationsstigning som følge af depositionen overalt i overfladevandet være mindst mulig og ikke mere end 1 % af værdien af stoffets miljøkvalitetskrav for sediment.”

Som det ses af den fremhævede tekst vil miljøministeriet altså fortsat anvende en væsentlighedsvurdering til accept af overskridelser af miljøkvalitetskravene, også udenfor de udlagte blandingszoners rand, på 5% af det generelle kvalitetskrav for vand. Altså en slags undtagelseszone udenpå blandingszonen!

Og som det ses vil man for sediment acceptere en årlig stigning i koncentrationen af det problematiske stof på 1% af miljøkvalitetskravet for sediment! Om det alene gælder indenfor den udlagte blandingszone fremgår ikke af forslaget, men det må formodes. For sediment accepteres altså at koncentrationen må stige med 1% af sedimentkvalitetskravet årligt, hvilket for ikke-nedbrydelige stoffer som tungmetaller eller for tungnedbrydelige stoffer betyder at sedimentet gradvist forværres. Det er en meget besynderlig opfattelse af forsigtighedsprincippet, der her lægges for dagen.

Ydermere skal vurderingen af merudledningens betydning beregnes i et repræsentativt punkt (anbefalet som et eksisterende målepunkt fra NOVANA og helst det med størst vanddybde) som kan være placeret langvejs fra merudledningsstedet. Dette punkt skal repræsentere hele vandområdet, hvilket er absurd. Et relevant målepunkt ville ligge nær udledningspunktet i strømrøret for at sikre overholdelse af miljøkvalitetskravene så tæt på udledningen som muligt. At der så vil være samtidig kravoverholdelse i større afstand er overvejende sandsynligt. Det er omvendte er tilfældet for et repræsentativt punkt langt væk – her ved man ikke hvad tilstanden er tættere på udledningen.

Så på trods af MFKNs afgørelse herom ovenfor insisterer miljøministeriet altså på fortsat at foretage en væsentlighedsvurdering som tillader overskridelser af miljøkvalitetskravene udenfor udlagte blandingszoner. Fuldstændigt som det var tilfældet før ministeren greb ind og inddrog disse dele af vejledningen.

Det fremgår af høringsbrevet til høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer”, at

”Miljøministeriets departementet har forestået den juridiske analyse og har i den sammenhæng haft dialog med EU-Kommissionen og gennemført et udvidet nabotjek. På denne baggrund er den retlige ramme for, hvad der vil udgøre en yderligere forringelse fastlagt som: En udledning der medfører en målbar stigning i

koncentrationen af et MFS i et samlet målsat overfladevandområde, hvor koncentrationen af dette MFS i forvejen overskrider miljøkvalitetskrav for stoffet.”

Hvad den udførte dialog med EU Kommissionen og nabotjekket har haft af betydning anføres ikke, men bruges her til at legitimere de omskrevne vejledninger og deres fastholdelse af væsentlighedskriterier for at overskride gældende miljøkvalitetskrav udenfor blandingszoner og hermed merudledning af stoffer, der allerede overskrider miljøkvalitetskravene. Desuden betyder brugen af repræsentative beregningspunkter langt fra udledningspunktet at der accepteres forringelser i (mere nærliggende) dele af vandområdet.

Alle disse forhold er i modstrid med såvel MFKNs afgørelse som med EU domstolens afgørelser og næppe et enigt resultat af dialogen med EU Kommissionen og derfor er den reviderede vejledning en ommer.

Den parallelle høring af Vejledning 9053 af 21. december 2021 ”Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer” MST FAQ slutter 9. november og den tætte sammenhæng mellem de to høringer betyder at DN må tage forbehold for at komme med yderligere bemærkninger til vejledning til indsatsbekendtgørelsen såfremt læsningen af MST FAQ giver anledning hertil.

Venlig hilsen

Henning Mørk Jørgensen
Havbiolog i DN Sekretariat
31193235 hmj@dn.dk

Aktdetaljer

Akttitel: Dansk Industri, Svend-Erik Jepsen - DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Aktnummer: 13

Akt ID: 501445

Dato: 02-11-2023 16:05:40

Type: Indgående

Dokumenter: [1] DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml
[2] DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Cc: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Fra: Svend-Erik Jepsen (SEJ@DI.DK)
Titel: DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 02-11-2023 16:05
Bilag: DI høringssvar på vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf;

Til Miljøministeriet

Hermed fremsendes DI's bemærkninger til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Jepsen

Miljøpolitik og cirkulær økonomi
Fagleder, Vand og Klimatilpasning

(+45) 3377 3685

(+45) 2949 4407 (Mobil)

sej@di.dk

di.dk

Dansk Industri

Læs, hvordan DI behandler og beskytter
persondata i [DI's Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att.: Vand og Klimatilpasning
Sendt som e-mail til mim@mim.dk
Kopi til: jecpb@mim.dk

DI's bemærkninger til udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

DI har den 12. oktober 2023 modtaget ovenstående udkast til vejledning i høring med frist den 3. november 2023.

Indledningsvist vil DI gerne anerkende det store arbejde, som Miljøministeriet har lagt i at afsøge modeller for den fremtidige forvaltning af vandområderne og udledningstilladelser til disse i lyset af afgørelsen fra Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 (sagen 22/02461). DI finder, at denne vejledning og den nye vejledning med FAQ'er fra Miljøstyrelsen, der ligeledes er i høring, vil udgøre et administrationsgrundlag, der kan fungere i praksis. Vi kan dog samtidig imødesæ, at ansøgningsprocedurer og dokumentationsgrundlag bliver mere omfangsrigt og dermed også mere omkostningstungt. DI skal henstille til, at de økonomiske byrder, der er forbundet med nye og reviderede tilladelser, tilstræbes reduceret så meget som muligt.

I forhold til den konkrete vejledning er kapitel 8 af særlig interesse, da den giver rammen for myndighedens administration af lovgivningen, og specielt kapitel 8.3.2. om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder. DI støtter, at beregningerne af, at der ikke vil ske en stigning i koncentrationen i et repræsentativt overvågningspunkt, samt, at vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning. Vi undrer os dog over formuleringen "under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder" – er det ikke en selvfølge i en myndigheds administrationsarbejde?

DI anerkender, at det af vejledningen fremgår, at der naturligvis skal arbejdes på at reducere udledningen og dermed også mindske udstrækningen af blandingszoner i takt med udvikling af nye og bedre teknologier til at nedbringe koncentrationerne i spildevandet. Den metodik følger ligeledes af arbejdet med BAT/BREF som en del af IE direktivet (Industrial Emission).

DI står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af dette høringssvar og den kommende vejledning.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Jepsen

Aktdetaljer

Akttitel: Odense Kommune, Anna Gade Holm - Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012
Aktnummer: 12

Akt ID: 501272

Dato: 02-11-2023 14:20:08

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012.eml
[2] Høringssvar til Miljøstyrelsen og Miljøministeriet 2. november 2023.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Anna Gade Holm (angho@odense.dk)
Titel: Høringssvar fra Odense Kommune - Vejledning om indsatsbekendtgørelsen j.nr. 2023-10012
Sendt: 02-11-2023 14:17
Bilag: Høringssvar til Miljøstyrelsen og Miljøministeriet 2. november 2023.pdf;

Til Miljøministeriet

Høring J. nr. 2023-10012

Venlig hilsen

Anna Gade Holm
Biolog

Mobil 29 36 52 36
angho@odense.dk

ODENSE KOMMUNE
Klima- og Miljøforvaltningen
Natur og Miljø
Kontor
Nørregade 36, 5000
Odense C
www.odense.dk

Odense Kommune behandler dine personoplysninger. Du kan se mere om, hvordan det foregår og dine rettigheder på www.odense.dk/privatlivspolitik

Klima- og Miljøforvaltningen

Natur og Miljø
Vandhåndtering og Gartneri

Nørregade 36
5000 Odense C

www.odense.dk

Tlf. 29 36 52 36

Høringssvar fra Odense Kommune vedrørende:

- **udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 2021 "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" (2023-97845)**
- **udkast om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (2023-10012)**

Hermed sendes høringssvar fra Odense Kommune vedrørende Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 2021 "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" og udkast om vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter for så vidt angår bestemmelserne om miljøfarlige forurenede stoffer i overfladevand.

DATO
2. november 2023

REF.
ANGHO/HEMWH

JOURNAL NR.
06.11.00-K04-1-23

Odense Kommune har læst og forholdt sig elementerne i vejledningen. Kommunen finder, at der er godt takter i vejledningen, der kan hjælpe kommunerne videre i sagsbehandlingen i udledningstilladelser til områder uden målsætningsopfyldelse. Odense Kommune bemærker, at MFS fra punktkilder udledt til områder uden målsætningsopfyldelse beregningsmæssigt må overskride med 5 % på blandingszonens rand og ikke må forøge koncentrationen af det enkelte stof målbart i et repræsentativt punkt for hele det modtagende vandområde.

Odense Kommune mener, at den pågældende vejledning angiver en anvendelig metode, som kommunerne kan benytte til de fremtidige tilladelser.

Miljøstyrelsen oplyste under høringsmødet den 25. oktober 2023, at der er nedsat en arbejdsgruppe, der beskæftiger sig med løsninger inden for udledning af regnbetingede udledninger (RBU) fra separatkloak. Resultatet af dette arbejde ser Odense Kommune frem til. Især i forhold til rækkefølgen af implementeringen af bestemmelserne i EU-direktiverne og manglen på værktøjer fra Miljøstyrelsens side til at reducere de væsentligste kilder til miljøfarlige forurenede stoffer. Dette har væsentlige og u hensigtsmæssige konsekvenser for både miljøbeskyttelsen og kommunernes arbejde.

Vandrammedirektivets bestemmelser om miljøfarlige forurenede stoffer er allerede implementeret i bekendtgørelse 1433 om udledning af miljøfarlige

forurenede stoffer¹ og i bekendtgørelse nr. 796 om fastlæggelse af miljømål². Problemet er, at i forhold til vejledning til indsatsbekendtgørelsen, så er der endnu ikke udført "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov". Denne kvantitative beregning kunne, på samme måde som virkemiddelkataloget for kvælstof, pege på indsatser i forhold til de største og de betydeligste kilder af miljøfarlige forurenede stoffer, og som koster mindst rent samfundsøkonomisk. Det skaber den situation, at Miljø- og Fødevareklagenævnet afgør klagesager efter direktivernes bestemmelser, der er implementeret i de danske bekendtgørelser, men at de "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" ikke er implementeret, hvilket medfører, at reguleringen og indsatser påføres de tilfældige punktkilder, der ender i klagenævnet, og ikke de kilder, der er størst og mindst omkostningstunge at regulere. Reelt kan denne situation resultere i at aktører som spildevandsforsyninger, Vejdirektoratet eller private udledere tvinges til at opkøbe kompenserende landbrugsjord. Et andet element i denne situation er, at Kommunerne især er låste i at finde andre kilder at reducere udledningen fra, da kommunerne ikke er myndighed på de betydelige kilder så som indholdet af kobber og zink i grisebælg.

Miljøstyrelsen bør hurtigst muligt udføre "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" for miljøfarlige forurenede stoffer, samt fastsætte en konkret handleplan og implementere de konkrete indsatskrav, som reducerer miljøfarlige forurenede stoffer. Og man kunne med fordel starte med kobber og zink.

RBU separatkloak har altid været omfattet af en speciel retsstilling, idet punktkilden ikke er omfattet af bek. nr. 1433 om udledning af MFS. Det giver god mening, at RBU separatkloak er undtaget af bekendtgørelsen 1433 (og EU-direktiverne), idet separatkloak i bund og grund er en diffus kilde, da forurenere ikke er en virksomhed eller en juridisk enhed, men at selve aktiviteten "at køre på vejen" er en diffus kilde. Sådan en form for udledning er produktreguleret og bør som udgangspunkt reguleres som sådan.

Med indsatsbekendtgørelsens §8 bliver denne specielle retsstilling taget fra de separate udledninger, hvilket gør, at RBU separatkloak bliver stærkt reguleret, selv om det er en forholdsvis lille kilde af miljøfarlige forurenende stoffer ift. øvrige diffuse kilder. Overmere så forbyder den nuværende forvaltning og Miljøstyrelsens manglende "kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov" sig mod en af de vigtigste grundtanker i Miljøbeskyttelsesloven nemlig proportionalitetsprincippet. Er det proportionelt at udføre indsatser på mindre diffuse kilder og lade de store - og indsatsmæssigt billige kilder – gå ureguleret hen, på grund af et manglende virkemiddelkatalog for miljøfarlige forurenende stoffer.

¹ Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder (Bek. nr. 1433 af 21/11/2017).

² Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand (Bek. nr. 796 af 13/06/2023)

Aktdetaljer

Akttitel: EM's høringssvar: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr.: 748779)

Aktnummer: 11

Akt ID: 500791

Dato: 02-11-2023 09:12:46

Type: Indgående

Dokumenter: [1] EM's høringssvar Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr. 748779).eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: 1-DEP Høringer (hoeringer@em.dk)
Titel: EM's høringssvar: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journalnummer 2023 - 10012 (EM Id nr.: 748779)
Sendt: 02-11-2023 09:11

Til Miljøministeriet

Erhvervsministeriet har ingen bemærkninger til den fremsendte høring: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Det noteres, at høringen også er blevet sendt til følgende af Erhvervsministeriets styrelser: ERST, SFS og SIK

Med venlig hilsen

Sanne Erholt (EM-DEP)
Direktionssekretær
DEP høringer

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
hoeringer@em.dk
Tlf. 33 92 33 50
Mobil +45 91 33 70 74

EAN 5798000026001

Erhvervsministeriet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside em.dk/privatlivspolitik.

Erhvervsministeriet g r opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du ikke er den tilsigtede modtager, bedes du straks underrette afsenderen ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, skal vi gøre klart, at enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail kan være ulovlig.

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Sendt: 12. oktober 2023 17:05

Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og  ldreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; region sjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk; glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk;

raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koegel.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejr.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroe@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund - post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftstraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofo@hofo.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbk.dk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dm.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevarerklagenævnet <mfn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i

2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

Akttitel: SV: Høring af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Aktnummer: 10

Akt ID: 495582

Dato: 24-10-2023 16:19:00

Type: Udgående

Dokumenter: [1] SV Høring af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml

Den 6. februar 2024

Til: Klaus Hougaard (klh@fjernvarmefyn.dk)
Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Titel: SV: Høring af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 24-10-2023 16:19

Kære Klaus

Tak for din henvendelse.

I er velkomne til, at indsende et høringssvar, som vil blive behandlet på lige fod med de andre indkomne høringssvar.

Bemærk at høringsfristen er den 3. november. 2023.

Venlig hilsen

Jens Christian Berthelsen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning
+45 20 11 65 16 | jecpb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Vester Voldgade 123 | 1552 København V | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Fra: Klaus Hougaard <klh@fjernvarmefyn.dk>

Sendt: 24. oktober 2023 15:08

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>

Emne: Høring af udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Miljøministeriet

Departementet

Vand og Klimatilpasning

Att.: Jens Christian Pabst Berthelsen

Fjernvarme Fyn er direkte berørt af dette lovområde, idet vi har en ansøgning om miljøgodkendelse til udledning af rensset røggaskondensat direkte til recipienten Odense Fjord liggende hos Miljøstyrelsen. Da vi ikke er repræsenteret på den udsendte høringsliste, vil vi gerne have oplyst, om det er muligt for os at indsende høringssvar på lige fod med de nævnte parter på høringslisten.

Med venlig hilsen

Klaus Hougaard

Miljøkonsulent

Telefon: 27 15 04 27

klh@fjernvarmefyn.dk

Havnegade 120

5000 Odense C

Telefon: 65 47 30 00

www.fjernvarmefyn.dk

FJERNVARME FYN

Aktdetaljer

Akttitel: Søfartsstyrelsen - Høringssvar: Ingen kommentarer til Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Aktnummer: 9

Akt ID: 497145

Dato: 26-10-2023 16:41:57

Type: Indgående

Dokumenter:

- [1] VS Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).eml
- [2] Høringsbrev.pdf
- [3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
- [4] Høringsliste.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Nina Munck Richter Henriksen (nmrh@dma.dk)
Titel: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 26-10-2023 16:41
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsliste.pdf;

Til journalnummer 2023 – 10012

Søfartsstyrelsen har ingen kommentarer til denne høring.

Med venlig hilsen

SØFARTSSTYRELSEN
Nina Munck Richter Henriksen
Kontorfuldmægtig
Maritim regulering og jura

Tlf: 72 19 62 25 | nmrh@dma.dk
Søfartsstyrelsen | Batterivej 7 | 4220 Korsør
www.sofartsstyrelsen.dk

Fra: Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>
Sendt: 13. oktober 2023 07:21
Til: SFS Høringer <hoeringer@dma.dk>
Emne: VS: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen <jecpb@mim.dk>
Sendt: 12. oktober 2023 17:05
Til: Økonomiministeriet <oem@oem.dk>; Udenrigsministeriet <um@um.dk>; Finansministeriets postkasse <fm@fm.dk>; Forsvarsministeriet <fmn@fmn.dk>; FES <fes@mil.dk>; DEP Sundhedsministeriet <sum@sum.dk>; Justitsministeriet <jm@jm.dk>; Kulturministeriet <kum@kum.dk>; 1-DEP Erhvervsministeriets officielle postkasse <em@em.dk>; Social- Bolig- og Ældreministeriet <post@sm.dk>; Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet <kefm@kefm.dk>; BM Postkasse <BM@bm.dk>; UVM - UVMIPPOST <uvm@uvm.dk>; UIM Hovedpostkasse <uim@uim.dk>; Skatteministeriet <skm@skm.dk>; Fødevareministeriet <fvm@fvm.dk>; Ligestillings- og Kirkeministeriet <km@km.dk>; Transportministeriet <trm@trm.dk>; Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet <digmin@digmin.dk>; UFM FP DEP - UFM Departement <ufm@ufm.dk>; Statsministeriet <stm@stm.dk>; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; region@rn.dk; kontakt@rm.dk; kontakt@rsyd.dk; regionsjaelland@regionsjaelland.dk; albertslund@albertslund.dk; kommunen@alleroed.dk; assens@assens.dk; borger@balk.dk; kommunen@billund.dk; post@brk.dk; brondby@brondby.dk; raadhus@99454545.dk; dragoer@dragoer.dk; kommune@egekom.dk; raadhuset@esbjergkommune.dk; raadhuset@fanoe.dk; favrskov@favrskov.dk; kommunen@faxekommune.dk; fredensborg@fredensborg.dk; kommunen@fredericia.dk; raadhuset@frederiksberg.dk; post@frederikshavn.dk; epost@frederikssund.dk; furesoe@furesoe.dk; fmk@fmk.dk; gentofte@gentofte.dk; kommunen@gladsaxe.dk;

glostrup.kommune@glostrup.dk; raadhus@greve.dk; borgerservice@gribskov.dk; kommunen@guldborgsund.dk; post@haderslev.dk; mail@halsnaes.dk; mail@hedensted.dk; mail@helsingor.dk; herlev@herlev.dk; kommunen@herning.dk; hillerod@hillerod.dk; hjoerring@hjoerring.dk; post@holb.dk; kommunen@holstebro.dk; horsens.kommune@horsens.dk; hvidovre@hvidovre.dk; kommune@htk.dk; kommunen@horsholm.dk; post@ikast-brande.dk; ishojkommune@ishoj.dk; raadhus@jammerbugt.dk; kalundborg@kalundborg.dk; kommune@kerteminde.dk; kommunen@kolding.dk; borgerservice@kk.dk; raadhus@koege.dk; post@langelandkommune.dk; post@lejre.dk; lemvig.kommune@lemvig.dk; lolland@lolland.dk; lyngby@ltk.dk; kommunen@laesoe.dk; raadhus@mariagerfjord.dk; middelfart@middelfart.dk; kommunen@morsoe.dk; norddjurs@norddjurs.dk; post@nordfynskommune.dk; kommune@nyborg.dk; naestved@naestved.dk; odder.kommune@odder.dk; odense@odense.dk; kommune@odsherred.dk; randers.kommune@randers.dk; raadhus@rebuild.dk; post@rksk.dk; ringsted@ringsted.dk; kommunen@roskilde.dk; rudersdal@rudersdal.dk; rk@rk.dk; kommune@samsoe.dk; kommunen@silkeborg.dk; skanderborg.kommune@skanderborg.dk; sk@skivekommune.dk; slagelse@slagelse.dk; kommune@solrod.dk; soroekom@soroe.dk; stevns@stevns.dk; struer@struer.dk; svendborg@svendborg.dk; syddjurs@syddjurs.dk; post@sonderborg.dk; thistedkommune@thisted.dk; toender@toender.dk; kommunen@taarnby.dk; kommune@vallensbaek.dk; vardekommune@varde.dk; post@vejen.dk; post@vejle.dk; post@vesthimmerland.dk; viborg@viborg.dk; post@vordingborg.dk; post@aeroekommune.dk; post@aabenraa.dk; aalborg@aalborg.dk; post@aarhus.dk; MST Miljøstyrelsens hovedpostkasse <MST@MST.DK>; NST - Naturstyrelsens hovedpostkasse <nst@nst.dk>; email <email@fvst.dk>; Mail (FST) <mail@fiskeristyrelsen.dk>; (LBST) <mail@lbst.dk>; kdi@kdi.dk; SLKS hovedpostkasse <post@slks.dk>; Energistyrelsens officielle postkasse <ENS@ENS.DK>; vd@vd.dk; info@graenseforeningen.dk; internetredaktion@mekun.landsh.de; poststelle@lm.mv-regierung.de; poststelle@bmuv.bund.de; kn.registrator@regeringskansliet.se; postkasse@advokatsamfundet.dk; sjs@landbosyd.dk; Agrolab@Agrolab.dk; bl@blf.dk; info@blb.dk; info@concito.dk; cowi@cowi.com; SEGES <info@seges.dk>; INFO@DANGODNING.DK; formand@dkcpc.dk; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; Danmarks fiskehandlere <fisk@fiskehandlerne.dk>; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; friko@sekr.dk; Danmarks Naturfredningsforening <dn@dn.dk>; post@jaegerne.dk; info@pelagisk.dk; Danmarks Sportsfiskerforbund -post <post@sportsfiskerforbundet.dk>; Dansk Akvakultur <danskakvakultur@danskakvakultur.dk>; jespersimonsendk@gmail.com; dibyggeri@di.dk; info@greenpowerdenmark.dk; debra@energibranchen.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; teamstr@gmail.com; Danish Seafood Association (mail) <mail@danishseafood.org>; dgfemail@gmail.com; di@di.dk; dkf@kano-kajak.dk; info@danskmiljoteknologi.dk; ds@sejlsport.dk; af@danskskovforening.dk; dsf@sportsdykning.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; danskgartneri@danskgartneri.dk; dof@dof.dk; Danske Havne og Foreningen for Danske Privathavne <danskehavne@danskehavne.dk>; info@danskemaritime.dk; Dansk Planteværn <info@plantevaern.dk>; Danske Rederier <info@danishshipping.dk>; info@dasp.dk; info@dansketursejlere.dk; dv@danskevandloeb.dk; danva@danva.dk; info@dhigroup.com; mail@lsp-foreningen.dk; info@drivkraftdanmark.dk; info@donslab.dk; info@energinet.dk; info@envidan.dk; Eurofins Steins Laboratorium A/S <eurofins@eurofins.dk>; fh@fho.dk; Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse <SFS@dma.dk>; info@biodynamisk.dk; sekretariat@broendborer.dk; QFish <po@qfish.dk>; info@flidhavne.dk; mail@envina.dk; her@domstol.dk; fri@frinet.dk; info@danskevv.dk; soeren@fskpo.dk; Foreningen Muslingeerhvervet (FME) <fme@musling.eu>; kontakt@nejtilmotorvej.nu; info@frdk.dk; Danmarks Tekniske Universitet (dtu) <dtu@dtu.dk>; mail@fjordland.dk; info@flex-fertilizer.com; INFO.FLEX-GODNING@YARA.COM; skovdal@profibermail.dk; fr@friluftsraadet.dk; geus@geus.dk; jajdi@toender.dk; info@hedeselskabet.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; hofer@hofer.dk; info@hededanmark.dk; mfi@ida.dk; info@kimointernational.org; ktc@ktc.dk; jch@post5.tele.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; jette@lal.dk; helle@lal.dk; info@praktiskoekologi.dk; llh@levende-hav.dk; lfmj@lfmj.dk; mail@landbonord.dk; info@landbosyd.dk; mail@fjordland.dk; info@landboudom.dk; lrs@lrs.dk; Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter <ldm@maelkeproducenter.dk>; info@praktiskoekologi.dk; lil@fjordland.dk; Marine Ingredients <amb@maring.org>; info@cleanenergywire.org; info-dk@wsp.com; kontakt@plast.dk; returbat@returbat.dk; info@sagro.dk; info@sweco.dk; niras@niras.dk; info@skovdyrkerne.dk; kr@stf.dk; info@ramboll.com; info@hjff.dk; bostelmann@waddensea-secretariat.org; info@verdensskove.org; info@okologi.dk; info@byoghavn.dk; info@femern.dk; INFO@FFSKAGEN.DK; grakom@grakom.dk; po@grakom.dk; info@energycluster.dk; info@ncc.dk; info@sbfdk; thorkild-diness.jensen@totalenergies.com; velas@velas.dk; Ørsted Hovedpostkasse <info@orsted.com>; info.dk@greenpeace.org; NOAHs Sekretariat (noah) <noah@noah.dk>; copenhagen@oceana.org; info@plasticchange.org; mai-britt.no@wwf.dk; cbs@cbs.dk; ku@ku.dk; Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet <science@science.ku.dk>; itu@itu.dk; ruc@ruc.dk; sdu@sdu.dk; ifro@ifro.ku.dk; DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug <dca@au.dk>; dce@au.dk; au@au.dk; food@au.dk; ecos@au.dk; Presse <presse@dmi.dk>; Vive <vive@vive.dk>; icrofs@icrofs.org; martec@martec.dk; info@rgo.dk; EM NH Miljø- og Fødevareklagenævnets <mfn@naevneneshus.dk>

Emne: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringssudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringsvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringsvar samtykkes til offentliggørelse af høringsvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringsvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- striker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnning af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævnings af bund og udlægning af groft materiale/med hævnings af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnings af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævnings af bund ske som anvist under virkemidlet hævnings af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmewærket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og benthiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldeelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klapning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldeelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsatserne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renselasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomstens tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renses-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfylde. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifiserede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økologisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("slusepraksis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og naturinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at understøtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdelsen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldeelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområders og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Aktdetaljer

**Akttitel: Fiskeristyrelsen, Jens Emil Skovdal Hach - Angående
høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012**

Aktnummer: 8

Akt ID: 496919

Dato: 26-10-2023 13:51:51

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012.eml
[2] Høringssvar 2023-10012 (D13969961).pdf

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Jens Emil Skovdal Hach (JESKHA@fiskeristyrelsen.dk)
Titel: Angående høringssvar - Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012
Sendt: 26-10-2023 13:51
Bilag: Høringssvar 2023-10012 (D13969961).pdf;

Til rette vedkommende

Hermed fiskeristyrelsens besvarelse af høring tilsendt den 12. oktober 2023.

Hav en god dag.

Venlig hilsen

Jens Emil Skovdal Hach

Fuldmægtig | Fiskerikontrolkontoret
+45 72 18 58 17 | +45 33 44 31 85 | Jeskha@fiskeristyrelsen.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fiskeristyrelsen | Nyropsgade 30 | 1780 København V | Tlf. +45 72 18 56 00 | mail@fiskeristyrelsen.dk | www.fiskeristyrelsen.dk

På Fiskeristyrelsen.dk kan du læse om, hvordan vi behandler dine [personoplysninger](#).

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Fiskeristyrelsen

Afdeling: Fiskeristyrelsen
J.nr.: 23-4000-000294
Ref.: Jeskha
Dato: 26-10-2023
Bedes anført i svar

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Høringssvar

Fiskeristyrelsen har ingen kommentarer til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Aktdetaljer

Akttitel: Sorø Kommune - Høringssvar: Bemærkninger til udkast til ny vejledning (Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 -)

Aktnummer: 7

Akt ID: 496186

Dato: 25-10-2023 13:31:47

Type: Indgående

Dokumenter: [1] Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar.eml

Den 6. februar 2024

Til: Miljøministeriets Departement (mim@mim.dk)
Fra: Louise Jessen Schack (lojs@soroe.dk)
Titel: Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 - Høringssvar
Sendt: 25-10-2023 13:30

Kære MIM,

Jeg har læst jeres afsnit 8.3.2 i udkast til ny vejledning.

Kunne I ikke nævne noget i vejledningen om at Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder ikke gælder almindeligt belastede separate regnvandsudledninger. Dette emne er ofte diskuteret i kommunerne og emnet ser ikke ud til at indgå i den nye vejledning.

Det ville være fedt hvis I kunne beskrive juraen i hvad der så gælder og hvorfor – hvilke love og bekendtgørelse og §§ - for de almindeligt belastede separate regnvandsudledninger.

Kan / skal /må man fx udpege blandingszone for almindeligt belastede separate regnvandsudledninger?
Kan / skal /må vi stille koncentrationskrav til almindeligt belastede separate regnvandsudledninger?

Det står muligvis i jeres FAQ nr. 6, som jeg har læst.

Men våde bassiner / BAT kan jo ikke fjerne 100% for alle stoffer fx fra vejvand. Og hvad gør man så?

Muligvis er det mig der ikke har erfaring nok til at gennemskue juraen helt klart, men emnet er oppe og vende hver gang, jeg er til møde med mine kollegaer i andre kommuner.

Venlig hilsen

Louise Jessen Schack
Miljømedarbejder

Hovednr.: 57876000
Direkte: 57876378
E-mail: lojs@soroe.dk
www.soroe.dk

Sorø Kommune
Teknik, Miljø og Drift, Natur og Miljø
Rådhusvej 8
4180 Sorø

PARKERING OG INDGANG
VIA **ABSALONSGADE 17**

Aktdetaljer

Akttitel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Aktnummer: 6

Akt ID: 491232

Dato: 16-10-2023 11:10:00

Type: Udgående

Dokumenter:

- [1] Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).eml
- [2] Høringsliste.pdf
- [3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
- [4] Høringsbrev.pdf

Den 6. februar 2024

Til: press@vattenfall.com (press@vattenfall.com), brian@domstol.dk (brian@domstol.dk), danskmoller@gmail.com (danskmoller@gmail.com), formand@fairspildevand.dk (formand@fairspildevand.dk)
Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Titel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)
Sendt: 16-10-2023 11:10
Bilag: Høringsliste.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsbrev.pdf;

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenende stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Venlig hilsen

Jens Christian Berthelsen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning
+45 20 11 65 16 | jecpb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Vester Voldgade 123 | 1552 København V | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- strikker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnning af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævnings af bund og udlægning af groft materiale/med hævnings af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnings af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævnings af bund ske som anvist under virkemidlet hævnings af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningssbase-rede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemme-højden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeværket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og bentiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldeelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klapning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætserne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsætser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renseklasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomstens tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-rens-er-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nissum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringssudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Aktdetaljer

Akttitel: Hearing letter on the draft guidance on the Executive Order on Programmes of Measures for River Basin Districts

Aktnummer: 5

Akt ID: 491247

Dato: 16-10-2023 11:22:00

Type: Udgående

Dokumenter: [1] Hearing letter on the draft guidance on the Executive Order on Programmes of Measures for River Basin Districts.eml
[2] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
[3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
[4] Høringsliste.pdf

Den 6. februar 2024

Til: oleksik@waddensea-secretariat.org (oleksik@waddensea-secretariat.org)
Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Titel: Hearing letter on the draft guidance on the Executive Order on Programmes of Measures for River Basin Districts
Sendt: 16-10-2023 11:22
Bilag: Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsliste.pdf;

Hearing letter on the draft guidance on the Executive Order on Programmes of Measures for River Basin Districts

The draft guidelines for the executive order on programmes of measures for river basin districts are out for consultation from Thursday 12 October to 3 November.

The draft guidelines for the executive order on programmes of measures for river basin districts, together with the draft executive order on programmes of measures for river basin districts and, inter alia, the draft river basin management plans 2021-2027, were subject to a six-month public consultation from 22 December 2021 to 22 June 2022.

However, the draft guidance for the executive order on programmes of measures was not published after the consultation in 2021/2022, as it was necessary to make a fundamental adjustment to section 8.3.2 of the consultation draft on environmentally hazardous pollutants in surface water. The reason for the amendment was the decision of the Danish Environmental and Food Board of Appeal of 23 February 2023 in case 22/02461. The decision made it necessary to amend the draft guidance to avoid misunderstandings about when a discharge of pollutants to surface water constitutes a deterioration of the status of a surface water body.

The draft guidance now explicitly clarifies that a specific assessment must be made as to whether a discharge is likely to cause a deterioration in the status of the affected water bodies. If this is the case, the deterioration cannot be authorised under any circumstances. However, a discharge in itself does not automatically constitute deterioration.

Overall, the draft guidance has been amended following consultation in 2021/2022 as follows:

- Updated in accordance with the provisions of Executive Order no. 797 of 13 June 2023 on programmes of measures for river basin districts
- Update of references, dates, etc. and editorial adjustments in general
- Update on deterioration and temporary deterioration in Section 8.1.1 ff.
- Rewording of section 8.3.2 on environmentally hazardous pollutants in surface water

Submission of comments:

Comments can be sent to the Ministry of the Environment by email to mim@mim.dk.

Please include the Ministry of the Environment's reference number 2023 - 10012 in the comments.

The consultation responses received will be published on the consultation portal. By submitting a consultation response, you consent to the publication of the consultation response, including the sender's name and e-mail address.

Hearing responses should be sent to the Department of the Environment no later than Friday 3 November 2023.

If you have any questions, please contact Jens Berthelsen on +45 20 11 65 16 or jecpb@mim.dk.

Link: Hearing details [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

An unofficial English translation of the consultation documents is available upon request.

Kind regards

Jens Christian Berthelsen

Legal Officer | Office for Water and Climate Adaptation

Tel: +45 20 11 65 16 | Mail: jecpb@mim.dk

Ministry of Environment of Denmark

Department of Environment | Frederiksholms Kanal 26 | DK - 1552 Copenhagen | Tel: +45 38 14 21 42 | Mail: mim@mim.dk | www.mim.dk

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- striker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævnings af bund og udlægning af groft materiale/med hævnings af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnings af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævnings af bund ske som anvist under virkemidlet hævnings af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeværket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og bentiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldeelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klapning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætserne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsætser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renseklasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomstens tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renses-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- striker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Trærødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale/med hævning af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævning af bund ske som anvist under virkemidlet hævning af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeværket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og benthiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klapning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldeelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætserne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsætser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renselasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomsters tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-rens-er-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfylde i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfylde. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfylde på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelsens hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Aktdetaljer

Akttitel: Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Aktnummer: 4

Akt ID: 491253

Dato: 16-10-2023 11:26:00

Type: Udgående

Dokumenter: [1] Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.eml
[2] Høringsbrev.pdf
[3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
[4] Høringsliste.pdf

Den 6. februar 2024

Til: post@domstolsstyrelsen.dk (post@domstolsstyrelsen.dk)
Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Titel: Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
Sendt: 16-10-2023 11:26
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsliste.pdf;

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Venlig hilsen

Jens Christian Berthelsen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning
+45 20 11 65 16 | jecpb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Vester Voldgade 123 | 1552 København V | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringsvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringsvar samtykkes til offentliggørelse af høringsvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringsvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- striker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævnings af bund og udlægning af groft materiale/med hævnings af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnings af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævnings af bund ske som anvist under virkemidlet hævnings af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmewærket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og benthiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klapning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldeelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætterne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsætser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renselasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomsters tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renses-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifiserede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økologisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("slusepraksis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og naturinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at understøtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdelsen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Aktdetaljer

Den 6. februar 2024

Akttitel: VS: Prehøring Aktnummer: 3

Akt ID: 490369
Dato: 13-10-2023 12:04:25
Type: Intern
Dokumenter: [1] VS Prehøring.eml

Til: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)
Cc: Cecilie Spanner Rydeng (cespa@mim.dk)
Fra: Rikke Slot Benyahia (rislb@mim.dk)
Titel: VS: Prehøring
Sendt: 13-10-2023 12:04

Til sagen med høringssvar og opfølgning når vi har et overblik.

Venlig hilsen

Rikke Slot Benyahia
Teamleder | Vand og Klimatilspasning
+45 21 82 28 81 | rislb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Vester Voldgade 123 | 1552 København V | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk
[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Fra: TRM Lene Priess <LPR@TRM.dk>
Sendt: 11. oktober 2023 17:21
Til: Rikke Slot Benyahia <rislb@mim.dk>
Cc: Lasse Winterberg <lwi@trm.dk>
Emne: SV: Prehøring

Kære Rikke.

Som nævnt, tak for fremsendte.

Inden for denne meget korte frist, har vi umiddelbart nedenstående kommentarer.

1. Generelt er der usikkerhed om datagrundlag og beregningsmetoder, hvilket den nye vejledning ikke adresserer. Vil/kan MIM/MST kunne henvise til best practice for beregningsmetoder for at leve op til beregningskravet for en konkret vurdering?
2. Jf. inddragelse af andre udledninger og eventuelle nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering. Hvordan vil sådanne oplysninger og data gøres tilgængelige for statslige anlægsmyndigheders vurderinger ifm MKV?
3. Afsnit om målopfyldelse s. 2 – uklart om dette indebærer, at en miljømyndighed generelt kan afvise udledning til et vandområde i ikke god-tilstand (selvom ingen stigning i koncentrationen), herunder henvise til at der endnu ikke er planlagt tiltag til forbedring af området (sidstnævnte kan antageligt ikke kan være tilfældet).
4. S. 2 - er der beregningsmetoder og datagrundlag for kompenserende og afværgeforanstaltninger til neutralisering af effekt? Hvilke krav stilles til dokumentation?

Det er Transportministeriets indtryk, at det netop er krav til dokumentation og vejledning om metoder, jf. 1 + 4, som anlægsmyndigheder og rådgiverbranchen efterspørger.

Men Transportministeriet vender tilbage i forbindelse med den officielle høring, hvor også ministeriets anlægsenheders faglige ekspertise skal inddrages.

Mvh
Lene

Med venlig hilsen

Lene Priess
Chefkonsulent

Transportministeriet
Ministry of Transport
Vej- og Brokontoret
Frederiksholms Kanal 27 F

DK-1220 København K

+ 45 23 49 41 68

lpr@trm.dk

www.trm.dk

Fra: Rikke Slot Benyahia <rislb@mim.dk>

Sendt: 11. oktober 2023 14:27

Til: TRM Lene Priess <LPR@TRM.dk>

Emne: Prehøring

Kære Lene

Vi er nu klar til at sende vores vejledninger i høring. Jeg vedhæfter nyt udkast til revideret vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Det er kun det afsnit, der blev underkendt af Nævnet, som er vedhæftet her. Jeg skal bede jer om at behandle udkastet med fortrolighed, da det ikke er offentligt kendt endnu. Vi forventer dog at sende de reviderede vejledninger i høring i morgen. Jeg beklager, det ikke har været muligt at sende til jer før.

Når jeg skriver vejledninger i flertal sender Miljøstyrelsen også en revideret udgave af deres FAQ 43 i høring, der omhandler udpegningen af blandingszoner, men tænker ikke det er så relevant for jer?

Ring hvis der er noget.

Mbh. Rikke

Venlig hilsen

Rikke Slot Benyahia

Teamleder | Vand og Klimatilpasning

+45 21 82 28 81 | rislb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Vester Voldgade 123 | 1552 København V | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Aktdetaljer

Akttitel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Aktnummer: 2

Akt ID: 490212

Dato: 12-10-2023 17:05:00

Type: Udgående

Dokumenter:

- [1] Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023).eml
- [2] Høringsbrev.pdf
- [3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf
- [4] Høringsliste.pdf

Den 6. februar 2024

Til: Økonomiministeriet (oem@oem.dk), Udenrigsministeriet (um@um.dk), Finansministeriet (fm@fm.dk), Forsvarsministeriet (fmn@fmn.dk), FES (fes@mil.dk), Indenrigs- og Sundhedsministeriet (sum@sum.dk), Justitsministeriet (jm@jm.dk), Kulturministeriet (kum@kum.dk), Erhvervsministeriet (em@em.dk), Social- Bolig- og Ældreministeriet (post@sm.dk), Klima,- Energi- og Forsyningsministeriet (kefm@kefm.dk), BM Postkasse (BM@bm.dk), UVM - UVMPOST (uvm@uvm.dk), Udlændinge- og Integrationsministeriet (Uim@uim.dk), Skatteministeriet (skm@skm.dk), Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (fvm@fvm.dk), Transportministeriet (trm@trm.dk), Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet (digmin@digmin.dk), Uddannelses- og Forskningsministeriet (ufm@ufm.dk), Statsministeriet (stm@stm.dk), kl@kl.dk (kl@kl.dk), Danske Regioner (regioner@regioner.dk), REGION@RN.DK (REGION@RN.DK), kontakt@rm.dk (kontakt@rm.dk), kontakt@rsyd.dk (kontakt@rsyd.dk), regionsjaelland@regionsjaelland.dk (regionsjaelland@regionsjaelland.dk), Albertslund Kommune (Albertslund@albertslund.dk), Allerød Kommune (kommunen@alleroed.dk), Assens Kommune (assens@assens.dk), borger@balk.dk (borger@balk.dk), Billund Kommune (kommunen@billund.dk), Bornholms Regionskommune (post@brk.dk), Brøndby Kommune (brondby@brondby.dk), Brønderslev Kommune (raadhus@99454545.dk), Dragør Kommune (Dragoer@dragoer.dk), Egedal Kommune (kommune@egekomm.dk), Esbjerg Kommune (kontaktpersoner (raadhuset@esbjergkommune.dk), Fanø Kommune (raadhuset@fanoe.dk), Favrskov Kommune (favrskov@favrskov.dk), kommunen@faxekommune.dk (kommunen@faxekommune.dk), Fredensborg Kommune (fredensborg@fredensborg.dk), Fredericia Kommune (kommunen@fredericia.dk), Frederiksberg Kommune (raadhuset@frederiksberg.dk), Frederikshavn Kommune (post@frederikshavn.dk), Frederikssund Kommune (epost@Frederikssund.dk), Furesø Kommune (furesoe@furesoe.dk), Faaborg-Midtfyn Kommune (kontaktpersoner (fmk@fmk.dk), Gentofte Kommune (gentofte@gentofte.dk), Gladsaxe Kommune (kommunen@gladsaxe.dk), Glostrup Kommune (kontaktpersoner (glostrup.kommune@glostrup.dk), Greve Kommune (raadhus@greve.dk), Gribskov Kommune (borgerservice@gribskov.dk), Guldborgsund Kommune (kontaktpersoner (kommunen@guldborgsund.dk), Haderslev Kommune (post@haderslev.dk), Halsnæs Kommune (mail@halsnaes.dk), Hedensted Kommune (mail@hedensted.dk), Helsingør Kommune (mail@helsingor.dk), herlev@herlev.dk (herlev@herlev.dk), Herning Kommune (kommunen@herning.dk), Hillerød Kommune (hillerod@hillerod.dk), Hjørring Kommune (hjoerring@hjoerring.dk), Holbæk Kommune (post@holb.dk), kommunen@holstebro.dk (kommunen@holstebro.dk), Horsens Kommune (horsens.kommune@horsens.dk), Hvidovre Kommune (hvidovre@hvidovre.dk), Høje-Taastrup Kommune (kommune@htk.dk), Hørsholm Kommune (kommunen@horsholm.dk), Ikast-Brande Kommune (post@ikast-brande.dk), Ishøj Kommune (ishojkommune@ishoj.dk), Jammerbugt Kommune (raadhus@jammerbugt.dk), Kalundborg Kommune (kalundborg@kalundborg.dk), Kerteminde Kommune (kommune@kerteminde.dk), Kolding Kommune (kommunen@kolding.dk), Københavns Kommune (borgerservice@kk.dk), Køge Kommune (raadhus@koege.dk), Langeland Kommune (kontaktpersoner (post@langelandkommune.dk), Lejre Kommune (post@lejre.dk), Lemvig Kommune (lemvig.kommune@lemvig.dk), Lolland Kommune (lolland@lolland.dk), Lyngby Kommune (lyngby@ltk.dk), Læso Kommune (kommunen@laesoe.dk), Mariager Kommune (raadhus@mariagerfjord.dk), Middelfart Kommune (middelfart@middelfart.dk), Norddjurs Kommune (norddjurs@norddjurs.dk), Nordfyns Kommune (post@nordfynskommune.dk), Nyborg Kommune (kommune@nyborg.dk), Næstved Kommune (naestved@naestved.dk), Odder Kommune (odder.kommune@odder.dk), Odense Kommune (odense@odense.dk), Odsherred Kommune (kommune@odsherred.dk), Randers Kommune (kontaktpersoner (randers.kommune@randers.dk), Rebild Kommune (raadhus@rebuild.dk), Ringkøbing-Skjern Kommune (post@rksk.dk), Ringsted Kommune (ringsted@ringsted.dk), Roskilde Kommune (kommunen@roskilde.dk), Rudersdal Kommune (rudersdal@rudersdal.dk), Rødovre Kommune (rk@rk.dk), Samsø Kommune (kommune@samsoe.dk), Silkeborg Kommune (kommunen@silkeborg.dk), Skanderborg Kommune (skanderborg.kommune@skanderborg.dk), Skive kommune - Skive Kommune (sk@skivekommune.dk), Slagelse (slagelse@slagelse.dk), Solrød Kommune (kommune@solrod.dk), Sorø Kommune (soroekom@soroek.dk), Stevn Kommune (stevns@stevns.dk), Struer Kommune (struer@struer.dk), Svendborg Kommune (svendborg@svendborg.dk), Syddjurs Kommune (syddjurs@syddjurs.dk), post@sonderborg.dk (post@sonderborg.dk), thistedkommune@thisted.dk (thistedkommune@thisted.dk), Tønder Kommune (toender@toender.dk), Tårnby Kommune (kommunen@taarnby.dk), Vallensbæk Kommune (kommune@vallensbaek.dk), Varde Kommune (vardekommune@varde.dk), Vejen Kommune (post@vejen.dk), Vejle Kommune (post@vejle.dk), Vesthimmerland kommune (post@vesthimmerland.dk), Viborg Kommune (viborg@viborg.dk), Vordingborg Kommune (kontaktpersoner (post@vordingborg.dk), Ærø Kommune (post@aeroekommune.dk), Aabenraa Kommune (post@aabenraa.dk), Aalborg Kommune (aalborg@aalborg.dk), Aarhus Kommune (post@aarhus.dk), mst@mst.dk (mst@mst.dk), nst@nst.dk (nst@nst.dk), email@fvst.dk (email@fvst.dk), Mail (FST (mail@fiskeristyrelsen.dk), mail@lbst.dk (mail@lbst.dk), kdi@kdi.dk (kdi@kdi.dk), SLKS hovedpostkasse (post@slks.dk), Energistyrelsens officielle postkasse (ENS@ENS.DK), vd@vd.dk (vd@vd.dk), info@graenseforeningen.dk (info@graenseforeningen.dk), internetredaktion@mekun.landsh.de (internetredaktion@mekun.landsh.de), poststelle@lm.mv-regierung.de (poststelle@lm.mv-regierung.de), poststelle@bmuv.bund.de (poststelle@bmuv.bund.de), KN.registrator@regeringskansliet.se (KN.registrator@regeringskansliet.se), postkasse@advokatsamfundet.dk (postkasse@advokatsamfundet.dk), sjs@landbosyd.dk (sjs@landbosyd.dk), Agrolab@Agrolab.dk (Agrolab@Agrolab.dk), bl@blf.dk (bl@blf.dk), info@blb.dk (info@blb.dk), CONCITO (info@concito.dk), cowi@cowi.com (cowi@cowi.com), SEGES (info@seges.dk), info@dangodning.dk (info@dangodning.dk),

formand@dkcpc.dk (formand@dkcpc.dk), mail@danishseafood.org (mail@danishseafood.org), Danmarks fiskehandlere (fisk@fiskehandlerne.dk), Danmarks Fiskeriforening (mail (mail@dkfisk.dk), friko@sekr.dk (friko@sekr.dk), Danmarks Naturfredningsforening (dn@dn.dk), 'post@jaegerne.dk' (post@jaegerne.dk), 'info@pelagisk.dk' (info@pelagisk.dk), post@sportsfiskerforbundet.dk (post@sportsfiskerforbundet.dk), Dansk Akvakultur (danskakvakultur@danskakvakultur.dk), jesperssimonsendk@gmail.com (jesperssimonsendk@gmail.com), dibyggeri@di.dk (dibyggeri@di.dk), info@greenpowerdenmark.dk (info@greenpowerdenmark.dk), debra@energibranchen.dk (debra@energibranchen.dk), Dansk Erhverv (høring (hoeringssager@danskerhverv.dk), teamstr@gmail.com (teamstr@gmail.com), mail@danishseafood.org (mail@danishseafood.org), dgfemail@gmail.com (dgfemail@gmail.com), di@di.dk (di@di.dk), dkf@kano-kajak.dk (dkf@kano-kajak.dk), info@danskmiljoteknologi.dk (info@danskmiljoteknologi.dk), ds@sejlsport.dk (ds@sejlsport.dk), Anders Frandsen (af@danskskovforening.dk), dsf@sportsdykning.dk (dsf@sportsdykning.dk), dtl@dtl.eu (dtl@dtl.eu), mail@danskeadvokater.dk (mail@danskeadvokater.dk), Dansk Gartneri (danskgartneri@danskgartneri.dk), dof@dof.dk (dof@dof.dk), danskehavne@danskehavne.dk (danskehavne@danskehavne.dk), info@danskemaritime.dk (info@danskemaritime.dk), info@plantevaern.dk (info@plantevaern.dk), Danske Rederier (info@danishshipping.dk), info@dasp.dk (info@dasp.dk), info@dansketursejlere.dk (info@dansketursejlere.dk), 'dv@danskevandloeb.dk' (dv@danskevandloeb.dk), danva@danva.dk (danva@danva.dk), info@dhigroup.com (info@dhigroup.com), mail@lsp-foreningen.dk (mail@lsp-foreningen.dk), info@drivkraftdanmark.dk (info@drivkraftdanmark.dk), Donslab (info@donslab.dk), info@energinet.dk (info@energinet.dk), info@envidan.dk (info@envidan.dk), Eurofins Steins Laboratorium A/S (eurofins@eurofins.dk), fh@fho.dk (fh@fho.dk), Søfartsstyrelsen Hovedpostkasse (SFS@dma.dk), 'info@biodynamisk.dk' (info@biodynamisk.dk), sekretariat@broendborer.dk (sekretariat@broendborer.dk), QFish (po@qfish.dk), info@flidhavne.dk (info@flidhavne.dk), mail@envina.dk (mail@envina.dk), her@domstol.dk (her@domstol.dk), fri@frinet.dk (fri@frinet.dk), Danske Vandværker (info@danskevv.dk), soeren@fskpo.dk (soeren@fskpo.dk), Foreningen Muslingeerhvervet (FME (fme@musling.eu), kontakt@nejtilmotorvej.nu (kontakt@nejtilmotorvej.nu), info@frdk.dk (info@frdk.dk), dtu@dtu.dk (dtu@dtu.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@flex-fertilizer.com (info@flex-fertilizer.com), info.flex-godning@yara.com (info.flex-godning@yara.com), skovdal@profibermail.dk (skovdal@profibermail.dk), fr@friluftsraadet.dk (fr@friluftsraadet.dk), geus@geus.dk (geus@geus.dk), jajdi@toender.dk (jajdi@toender.dk), info@hedeselskabet.dk (info@hedeselskabet.dk), Dansk Erhverv (høring (hoeringssager@danskerhverv.dk), hofo@hofo.dk (hofo@hofo.dk), info@hededanmark.dk (info@hededanmark.dk), mfi@ida.dk (mfi@ida.dk), info@kimointernational.org (info@kimointernational.org), ktc@ktc.dk (ktc@ktc.dk), jch@post5.tele.dk (jch@post5.tele.dk), Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. (info@lf.dk), mail@landdistrikterne.dk (mail@landdistrikterne.dk), jette@lal.dk (jette@lal.dk), helle@lal.dk (helle@lal.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), Landsforeningen Levende Hav (llh@levende-hav.dk), lfmj@lfmj.dk (lfmj@lfmj.dk), mail@landbonord.dk (mail@landbonord.dk), info@landbosyd.dk (info@landbosyd.dk), mail@fjordland.dk (mail@fjordland.dk), info@landboudom.dk (info@landboudom.dk), lrs@lrs.dk (lrs@lrs.dk), ldm@maelkeproducenter.dk (ldm@maelkeproducenter.dk), info@praktiskoekologi.dk (info@praktiskoekologi.dk), lil@fjordland.dk (lil@fjordland.dk), Anne Mette Bæk (amb@MARING.org), info@cleanenergywire.org (info@cleanenergywire.org), info-dk@wsp.com (info-dk@wsp.com), kontakt@plast.dk (kontakt@plast.dk), returbat@returbat.dk (returbat@returbat.dk), 'info@sagro.dk' (info@sagro.dk), info@sweco.dk (info@sweco.dk), NIRAS Firma (NIRAS@NIRAS.DK), 'info@skovdyrkerne.dk' (info@skovdyrkerne.dk), kr@stf.dk (kr@stf.dk), info@ramboll.com (info@ramboll.com), 'info@hjff.dk' (info@hjff.dk), bostelmann@waddensea-secretariat.org (bostelmann@waddensea-secretariat.org), info@verdensskove.org (info@verdensskove.org), 'info@okologi.dk' (info@okologi.dk), info@byoghavn.dk (info@byoghavn.dk), info@femern.dk (info@femern.dk), info@ffskagen.dk (info@ffskagen.dk), grakom@grakom.dk (grakom@grakom.dk), po@grakom.dk (po@grakom.dk), info@energycluster.dk (info@energycluster.dk), info@ncc.dk (info@ncc.dk), info@sbff.dk (info@sbff.dk), thorkild-diness.jensen@totalenergies.com (thorkild-diness.jensen@totalenergies.com), velas@velas.dk (velas@velas.dk), info@orsted.com (info@orsted.com), 'info.dk@greenpeace.org' (info.dk@greenpeace.org), noah@noah.dk (noah@noah.dk), copenhagen@oceana.org (copenhagen@oceana.org), info@plasticchange.org (info@plasticchange.org), Mai-Britt Noe (mai-britt.no@wwf.dk), cbs@cbs.dk (cbs@cbs.dk), ku@ku.dk (ku@ku.dk), Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet (science@science.ku.dk), itu@itu.dk (itu@itu.dk), ruc@ruc.dk (ruc@ruc.dk), sdu@sdu.dk (sdu@sdu.dk), ifro@ifro.ku.dk (ifro@ifro.ku.dk), dca@au.dk (dca@au.dk), dce@au.dk (dce@au.dk), au@au.dk (au@au.dk), food@au.dk (food@au.dk), ecos@au.dk (ecos@au.dk), presse@dm.dk (presse@dm.dk), vive@vive.dk (vive@vive.dk), ICROFS (ICROFS@icrofs.org), martec@martec.dk (martec@martec.dk), info@rgo.dk (info@rgo.dk), Miljø- og Fødevarerklagenævnets funktionspostkasse (mfkn@naevneneshus.dk), Kirkeministeriet (km@km.dk), Morsø Kommune (kommunen@morsoe.dk)

Fra: Jens Christian Pabst Berthelsen (jecpb@mim.dk)

Titel: Høring - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) (FRIST 3. november 2023)

Sendt: 12-10-2023 17:05

Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.pdf; Høringsliste.pdf;

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om

indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringssvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringssvar samtykkes til offentliggørelse af høringssvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringssvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Link: [Høringsdetaljer - Høringsportalen \(hoeringsportalen.dk\)](https://hoeringsportalen.dk)

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng

Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringsudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.
Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringsvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringsvar samtykkes til offentliggørelse af høringsvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringsvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- strikker

[Serietype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	47
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	49

8.3.5	Øvrige hensyn	50
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	50
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	54
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	55

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrårdsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrårdsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævnings af bund og udlægning af groft materiale/med hævnings af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævnings af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævnings af bund ske som anvist under virkemidlet hævnings af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmewærket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og bentiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlæggene skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatsstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rør-lagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale og Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatsstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsats typer eller intet behov for indsats

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatsstype med en anden indsatsstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatsstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3 Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsats type er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsats type.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsats type med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestaurering. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanes bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf.

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen: <https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersogelses-og-etableringsprojekter/>

vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klaphæng, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller til-

skud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloaker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommens afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens oplysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på

oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videre-ført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renseklasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlende vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætterne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsætser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renseklasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de

nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområder om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der følger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i

habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomsters tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med

vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompeniserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-renses-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldeelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenens tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabilt marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevareklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldeelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningspunkttest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområdets og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller

grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvand- forekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Aktdetaljer

Akttitel: VAK - Høringsmateriale - Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (Vejledning til indsatsbekendtgørelsen) - 12/10-2023

Aktnummer: 1

Akt ID: 489423

Dato: 12-10-2023 08:17:57

Type: Intern

Dokumenter: [1] Høringsbrev.docx
[2] Aktdokument.html
[3] Høringsudkast Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.docx
[4] Høringsliste.docx

Den 6. februar 2024

Miljøministeriet
Departementet

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023-10012
Ref. RURAB
12. oktober 2023

Høringsbrev om udkast til vejledning om bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter sendes i høring i perioden torsdag d. 12. oktober til og med d. 3. november 2023.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer blev imidlertid ikke offentliggjort efter høringen i 2021/2022, da det har været nødvendigt grundlæggende at justere i høringssudkastets afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. Baggrunden for justeringen var Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 i sagen 22/02461. Afgørelsen nødvendiggjorde justering i vejledningsudkastet for at undgå misforståelse om, hvornår en udledning af forurenede stoffer til overfladevand vil udgøre en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde.

Det er nu udtrykkeligt præciseret i vejledningsudkastet, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand. Hvis dette er tilfældet, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades. En udledning vil dog ikke automatisk i sig selv udgøre en forringelse.

Vejledningsudkastet er samlet set ændret efter høring i 2021/2022 således:

- Opdatering i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter
- Opdatering af henvisninger, datoer mv. og redaktionelle justeringer i øvrigt
- Opdatering om forringelse og midlertidige forringelser i afsnit 8.1.1 ff.
- Omskrivning af afsnit 8.3.2 om miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand

Afgivelse af bemærkninger:

Høringssvar kan sendes til Miljøministeriet på e-mail mim@mim.dk.

Skriv venligst Miljøministeriets journalnummer 2023 - 10012 på høringssvaret.

De modtagne høringsvar vil blive offentliggjort på Høringsportalen. Ved afgivelse af høringsvar samtykkes til offentliggørelse af høringsvaret, herunder afsenders navn og mailadresse.

Høringsvar bedes sendt til Miljøministeriet senest fredag d. 3. november 2023.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Jens Berthelsen på +45 20 11 65 16 eller jecpb@mim.dk.

Med venlig hilsen

Cecilie Spanner Rydeng
Teamleder | Vand- og Klimatilpasning

Titel:

Vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Evt. Officiel titel:

Beskrivelse:

Udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter var sammen med udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og bl.a. udkast til vandområdeplaner 2021-2027 i 6 måneders offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 22. juni 2022.

Dette udkast er en opdatering af særligt afsnit 8.3.2. om miljøfarlige forurenende stoffer.

Høringstype: (Andet materiale, bekendtgørelse, betænkning, debatoplæg, EU-dokumenter, lovforslag, miljøvurdering, standard eller vejledning)

Vejledning

Område: (Miljø, Natur og klima eller Miljøvurdering)

Miljø

Høringsfrist:

3. november 2023

Ikrafttrædelsesdato: (hvis der er en)

Der er ikke en decideret ikrafttrædelsesdato.

Kontaktperson + e-mail:

Rune Raun-Abildgaard – rurab@mim.dk

Og alle dokumenterne, der skal uploades.

Dem får du af Jens

Venlig hilsen

Jens Christian Pabst Berthelsen

Fuldmægtig | Vand og klimatilpasning

+45 20 11 65 16 | +45 20 11 65 16 | jecpb@mim.dk

Miljøministeriet

Departementet | Holmens Kanal 42 | 1060 København K | Tlf. +45 38 14 21 42 | mim@mim.dk | www.mim.dk

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [Instagram](#) | [LinkedIn](#) | [Youtube](#) | [Privatlivspolitik](#)

Miljøministeriet
Departementet

Vejledning til be- kendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedi- strikter

[Seriotype og nummer]

[Måned og År]

Udgiver: Miljøministeriet

Redaktion: [Forfatternavn]

ISBN: [xxx]

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Baggrund	7
3.	Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde	8
4.	Gennemførelse af indsatsprogrammer	9
4.1	Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger	9
4.2	Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)	10
4.2.1	Konkrete fysiske indsatser for vandløb	10
4.2.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	10
4.2.1.2	Angivelsen af indsatser i tredje planperiode	16
4.2.1.3	Øvrige forhold	16
4.2.2	Konkrete indsatser for søer	18
4.2.2.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	18
4.2.3	Konkrete indsatser for kystvande	21
4.2.3.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	21
4.2.4	Konkrete indsatser for spildevand	23
4.2.4.1	Spildevandsindsatser til vandløb	23
4.2.4.2	Spildevandsindsatser til søer	27
4.3	Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer	29
4.3.1.1	Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse	29
4.4	Indsatser for grundvandsforekomster	31
4.4.1.1	Formål med indsatsen	31
5.	Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser	32
5.1	Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	33
5.2	Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger	34
6.	Tilskud til at gennemføre indsatser	36
7.	Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt	38
8.	Rammen for myndigheders administration af lovgivning	41
8.1	Generelt om bestemmelsen	42
8.1.1	Forringelse af tilstanden	42
8.1.2	Hindringer for opfyldelse af miljømålet	43
8.1.3	Vandområdets tilstand	43
8.2	Miljømålet er opfyldt	44
8.3	Miljømålet er ikke opfyldt	44
8.3.1	Generelt om grundlaget for vurderingen	44
8.3.2	Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder	45
8.3.3	Kvælstof og fosfor	45
8.3.4	Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)	47

8.3.5	Øvrige hensyn	48
8.4	Særligt om administration af visse aktiviteter	48
9.	Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer	52
10.	Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand	53

1. Indledning

Denne vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter understøtter den praktiske gennemførelse af indsatsprogrammerne for de fire vandområdedistrikter. Vejledningen skal således være en støtte til bl.a. kommunerne, når de i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, der er fastlagt i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vejledningen indledes med en introduktion til vandrammedirektivet og vandplanlægningen, som den fremgår af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer, begge udstedt efter lov om vandplanlægning.

Herefter følger en beskrivelse af indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde i kapitel 3.

Vejledningens kapitel 4 indledes med en beskrivelse af de grundlæggende og supplerende foranstaltninger i indsatsprogrammerne, og herefter gennemgås gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger for vandløb, søer, kystvande, spildevand og miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevand. For miljøfarlige forurenende stoffer beskrives også statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing, jf. bekendtgørelsens § 9.

Dernæst følger i kapitel 5 en beskrivelse af Miljøstyrelsens samt kommunernes forpligtelse til at gennemføre de fastlagte konkrete foranstaltninger.

Kapitel 6 rummer en beskrivelse af tilskudsordninger til gennemførelse af fastlagte foranstaltninger.

Herefter følger i kapitel 7 en beskrivelse af særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt.

I kapitel 8 følger en gennemgang af rammen for myndigheders administration af lovgivning, og statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til at forebygge forringelse af tilstanden i et vandområde og til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke forhindres. Herunder beskrives, hvordan vandforekomster uden et konkret miljømål skal administreres.

Vejledningens kapitel 9 handler om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer.

Vejledningens kapitel 10 rummer en beskrivelse af Miljøstyrelsens og kommunernes forpligtelse i tilfælde af midlertidig forringelse af tilstanden i en vandforekomst.

De afgørelser, som henholdsvis miljøministeren og Miljøstyrelsen træffer efter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, er endelige og kan dermed ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 11. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsens regler kun forpligter myndigheder, ikke borgere, virksomheder mv.

Ved afgørelser efter sektorlovgivningen om gennemførelse af konkrete indsatser er der klageadgang efter reglerne i den pågældende lov. Det gælder fx klage over en kommunes afgørelse

om gennemførelse af en vandløbsrestaurering efter lov om vandløb, der kan påklages af den kreds af klageberettigede, som er nævnt i loven.

2. Baggrund

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. EU's medlemsstater skal fastlægge miljømål for afgrænsede overfladevandområder og grundvandsforekomster og indsatsprogrammer, der skal muliggøre opnåelse og fastholdelse af disse miljømål for vandforekomsterne. Medlemsstaterne skal udarbejde vandområdeplaner for hvert vandområdedistrikt.

Vandrammedirektivets bestemmelser er i Danmark gennemført ved lov om vandplanlægning samt en række tilhørende bekendtgørelser, herunder bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandplanlægning for planperioden 2021-2027 er baseret på en opdatering og videreførelse af vandplanerne for planperioden 2009-2015 og vandplanlægningen for 2015-2021.

Overordnet set består vandplanlægning og vandområdeplanen af

- Vandområdeplan med beskrivelse af hvert af Danmarks 4 vandområdedistrikter (Jylland/Fyn, Sjælland, Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt), tilstanden i distrikternes vandforekomster, kendte belastninger, oplysninger om fx baselinebelastninger, målbelastninger eller forventninger til effekt af indsatser, kort beskrivelse af fastsatte miljømål for forekomsterne og fastlagte konkrete foranstaltninger mv
- MiljøGIS for vandplanlægningen og vandområdeplanen
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, der fastlægger miljømålene for vandforekomsterne
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, der fastlægger og henviser til de foranstaltninger, der skal gennemføres for at nå miljømålene

Det samlede materiale kan ses på www.mim.dk

3. Indsatsprogrammernes formål og anvendelsesområde

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 1 og 2:

§ 1. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt, jf. bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande.

Stk. 2. Indsatsprogrammerne er, jf. lovens § 19, stk. 1, baseret bl.a. på en vurdering af resultatet af basisanalysen, jf. lovens § 6, og på resultatet af overvågningsprogrammet, jf. lovens § 31, herunder i forhold til miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

§ 2. Indsatsprogrammerne gælder for overfladevand og grundvand, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger i overensstemmelse med lov om vandplanlægning foranstaltninger (indsatser) med henblik på opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Bekendtgørelsen fastlægger et indsatsprogram for hvert af de fire vandområdedistrikter, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, Vandområdedistrikt Sjælland, Vandområdedistrikt Bornholm og Internationalt Vandområdedistrikt.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer gengiver i bilag 5 og 6 de grundlæggende foranstaltninger og generelle supplerende foranstaltninger (indsatser) som programmerne inddrager. I denne vejlednings afsnit 4.1 redegøres der nærmere for indholdet af disse grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger.

De konkrete supplerende indsatser, der er fastlagt for overfladevandområder og grundvandsforekomster i indsatsprogrammerne for hvert af de fire vandområdedistrikter fremgår af bilag 1-4 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, det fremgår også hvilke myndigheder, der er ansvarlige for at gennemføre de enkelte indsatser. Disse indsatser er også vist i MiljøGIS. Adgang til MiljøGIS findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk under vandområdeplaner 2021-2027.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter alene fastlægger indsatsprogrammerne. Bekendtgørelsen indeholder således ikke oplysninger om forventninger til effekt af de fastlagte indsatser. Sådanne oplysninger fremgår som udgangspunkt af vandområdeplanerne.

Indsatsprogrammerne er rettet mod de overfladevandområder og grundvandsforekomster, der er omfattet af vandplanlægningen og for hvilke, der er fastsat miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevand og grundvandsforekomster.

4. Gennemførelse af indsatsprogrammer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 3:

§ 3. Indsatsprogrammets konkrete supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 11 og 12, er

- 1) for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn fastlagt i bilag 1,
- 2) for Vandområdedistrikt Sjælland fastlagt i bilag 2,
- 3) for Vandområdedistrikt Bornholm fastlagt i bilag 3, og
- 4) for Internationalt Vandområdedistrikt fastlagt i bilag 4.

Stk. 2. Bilag 5 fastlægger indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger, som gælder for overfladevand og grundvand, og bilag 6 fastlægger indsatsprogrammernes generelle supplerende foranstaltninger, som gælder for overfladevandområder og grundvandsforekomster. De i bilag 5 og 6 nævnte foranstaltninger, som er fastsat i anden lovgivning, gælder for alle 4 vandområdedistrikter nævnt i stk. 1.

Efter § 20 i lov om vandplanlægning skal indsatsprogrammerne bestå af grundlæggende og supplerende foranstaltninger.

Nedenfor beskrives i afsnit 4.1, hvad der skal forstås ved grundlæggende og supplerende foranstaltninger. Herefter gennemgås i afsnittene 4.2.1 til 4.2.4 gennemførelse af indsatsprogrammernes konkrete foranstaltninger (indsatser) vedrørende henholdsvis vandløb, søer, kystvande og spildevand. I afsnit 4.3 gennemgås indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, herunder statslige myndigheders, regioners og kommuners pligt til inden for deres ressort at foretage kildeopsporing af sådanne, og i afsnit 4.4 gennemgås indsatser vedrørende grundvand.

4.1 Om grundlæggende og supplerende foranstaltninger

Indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger er først og fremmest foranstaltninger i form af EU-lovgivning eller dansk lovgivning, der gennemfører EU-lovgivning, og som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-lovgivningen. Herudover er grundlæggende foranstaltninger nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af vand, herunder kontrol og forbud.

Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx love og bekendtgørelser, der gennemfører habitatdirektivet, nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet. De grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes for at beskytte overfladevand og grundvand. Bilag 5 til bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplister anden lovgivning, der udgør indsatsprogrammernes grundlæggende foranstaltninger.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsatser ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandforekomster (de afgrænsede vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelsen om miljømål for overfladevandområder og

grundvandsforekomster. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandforekomsterne generelt eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandforekomster.

Generelle supplerende foranstaltninger er som udgangspunkt generelle regler fastsat i sektorlovgivningen. I bilag 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter oplystes overordnet, hvilken sektorlovgivning der her er tale om. Herudover udgør bekendtgørelsens § 9 om kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer en generel supplerende foranstaltning, se nærmere herom i afsnit 4.3.

De konkrete supplerende foranstaltninger kan fx være krav om genskabelse af fri kontinuitet i nærmere bestemte vandområder. De konkrete supplerende foranstaltninger er fastlagt i bilag 1-4 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Nedenfor i afsnit 4.2 gennemgås disse nærmere.

4.2 Indsatsprogrammernes konkrete supplerende foranstaltninger (konkrete indsatser)

4.2.1 Konkrete fysiske indsatser for vandløb

4.2.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De væsentligste årsager til, at vandløb ikke har en god miljømæssig tilstand, er dårlige fysiske forhold, manglende kontinuitet og spildevandpåvirkning.

Dårlige fysiske forhold har en negativ indvirkning på fisk, planter og smådyr, som er tre af de fire biologiske kvalitetselementer, der måles på i forhold til vurdering af den økologiske tilstand i vandløb, jf. bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Det fjerde biologiske kvalitetselement alger vurderes ikke at være negativt påvirket af dårlige fysiske forhold.

Særligt regulering af vandløb og etablering af rørlægninger og fysiske spærringer vurderes at udgøre den primære årsag til dårlige fysiske forhold eller manglende kontinuitet i vandløbene. Ved manglende kontinuitet forstås, at vandet ikke har et frit og som udgangspunkt ubrudt forløb, så vandløbets organismer frit kan bevæge sig i op- og nedstrøms retning i vandløbet.

For at forbedre de fysiske forhold eller sikre kontinuitet i vandløb er der i indsatsprogrammet fastlagt en række fysiske indsatser benævnt som foranstaltninger i indsatsbekendtgørelsen. Indsatserne omfatter følgende syv indsatstyper:

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer
2. Genslyngning
3. Restaurering af ådale
4. Åbning af rørlagte strækninger
5. Fjernelse af fysiske spærringer
6. Etablering af sandfang
7. Etablering af okkeranlæg

De konkrete fastlagte fysiske indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen. I forhold til spildevandsindsatsen se afsnit 4.2.4.

Indsatsprogrammerne er for så vidt angår konkrete fysiske vandløbsindsatser primært baseret på de forslag til indsatser, som kommuner med bistand fra vandråd indmeldte i forbindelse

med vandrådsarbejdet 2019-2020, samt visse videreførte indsatser fra anden planperiode, herunder indsatser der er under realisering, men endnu ikke gennemført.

Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de fysiske vandløbsindsatser, som fremgår af de nævnte tabeller i bekendtgørelsen. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 5-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

I forbindelse med den konkrete planlægning og projektering af gennemførelsen af de fastlagte fysiske vandløbsindsatser i de enkelte vandområder, skal det sikres, at indsatserne samlet sikrer, at det ikke er de fysiske forhold, der hindrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i det konkrete vandområde, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde. Dvs. at det er det enkelte vandområde som et hele, der skal planlægges for.

De enkelte indsatser skal altid gennemføres i overensstemmelse med vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

For at opnå den størst mulige effekt af indsatserne vil det særligt i forhold til sikring af kontinuitet være hensigtsmæssigt at tilrettelægge indsatserne, så de nederste spærringer og rør fjernes først. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at arbejde i samlede vandløbssystemer.

Det bør, ved tilrettelæggelsen og projekteringen af indsatser, så vidt muligt tilstræbes at genskabe de naturlige forhold således, at indsatserne understøtter den naturlige udvikling frem mod mere varierede fysiske forhold. Dette vil også kunne medvirke til at afbøde virkningerne fra mere nedbør og tørke.

Det anbefales i øvrigt, at kommunerne – hvor det er muligt og så tidligt som muligt – inddrager alle relevante parter i processen med gennemførelsen af indsatserne. Fx kan lodsejeren selv have forslag til løsning af projektet, som via tidlig inddragelse vil kunne gavne projektet.

Konkrete tiltag

De fastlagte indsatser fremgår af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter. Der kan i nogle vandområder være fastlagt anvendelse af flere forskellige typer af indsatser, alt efter hvad det er vurderet, der skal til for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse eller manglende kontinuitet.

De syv indsatstyper dækker over en række forskellige virkemidler, som Aarhus Universitet med inddragelse af DTU Aqua, NIRAS og EnviDan har vurderet vil kunne medvirke til at opnå god økologisk tilstand i vandløb under forudsætning af, at de anvendes korrekt, hvilket bl.a. afhænger af de lokale forhold i det enkelte vandløb, herunder vandløbets bredde, dybde og faldforhold mv. En nærmere miljømæssig vurdering og klimaeffekt af de enkelte virkemidler kan ses i rapporten "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" version 2 af oktober 2019 - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 341. Rapporten kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Ved kommunernes valg af virkemidler i forbindelse med den konkrete udmøntning af de fastlagte indsatstyper bør der tages udgangspunkt i de bearbejdede forslag til indsatser, som er indgivet i forbindelse med vandrådsarbejdet 2019-20, og som kan ses i støttelaget på MiljøGIS i udkast til vandområdeplanerne 2021-2027, der var i offentlig høring fra den 22. december

2021 til den 22. juni 2022. I sidste ende er det dog op til kommunerne at beslutte, hvilke af de godkendte virkemidler inden for de enkelte fastlagte indsats typer, som ud fra de konkrete lokale forhold skal tages i anvendelse for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse.

Nedenfor er beskrevet de enkelte virkemidler under de syv indsats typer.

1. Mindre strækingsbaserede restaureringer

Mindre strækingsbaserede restaureringer kan omfatte en eller flere af nedenstående virkemidler:

Udlægning af groft materiale

Ved udlægning af groft materiale forstås udlægning af groft materiale (naturligt bundsubstrat som grus, gydegrus, større sten og dødt ved) alene uden andre fysiske indgreb. Det udlagte materiale er/kan være erstatning for materiale, der er blevet fjernet gennem tidligere opgravning og vedligeholdelse.

Hvor faldforholdene gør det muligt, og hvor der forekommer fiskebestande, bør der anlægges gydepladser (typisk ved fald på 2-5 ‰) tilpasset vandløbets størrelse. I umiddelbar forbindelse med restaurering af vandløb, f.eks. anlæggelse af gydepladser kan det være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Hvor faldforholdene ikke gør det muligt at anlægge strygsekvenser med gydepladser, og/eller hvor det naturlige substrat er domineret af sand, kan dødt ved fx indgå som centralt element i restaureringen.

Udskiftning af bundmateriale

Ved udskiftning af bundmateriale forstås, at vandløbet uddybes under hensyntagen til at opnå den mest naturlige profil. Herefter udlægges nyt bundmateriale, typisk bestående af groft materiale. Uddybningen sker oftest for at sikre, at vandstanden ikke stiger i forbindelse med restaureringstiltag, men kan i nogle tilfælde også være nødvendig, fordi der er behov for først at fjerne ustabil vandløbsbund, inden der udlægges groft materiale. Virkemidlet skal således ses som et alternativ til "Udlægning af groft materiale", men hvor det grove materiale ikke lægges oven på den eksisterende vandløbsbund, idet bunden først graves væk, og det grove materiale erstatter det bortgravede. Virkemidlet bør derfor som hovedregel ikke anvendes i vandløb, hvor den aktuelle bund ligger dybere end den regulativmæssige bund.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med f.eks. gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne, samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at udlægning af træstykker vil være vanskeligt med denne metode, da træstykker ikke fuldstændigt vil fylde det bortgravede område ud, og dette område vil derfor hurtigt blive fyldt ud med fint materiale, der transporteres med vandløbet (se afsnit om sandfang).

Hævning af vandløbsbunden uden genslyngning

Ved hævnning af vandløbsbunden forstås udlægning af groft materiale, således at vandløbets bund kommer til at ligge tættere på terræn. Der skal ved hævnning af bunden tages hensyn til forhold mellem det naturlige vandløbs bredde og dybde (bl.a. bestemt af det geologiske udgangsmateriale), således at hævnningen ikke resulterer i overbredde vandløb med lav vanddybde.

Ved anlæg af gydepladser kan det i umiddelbar forbindelse med gydepladserne være nødvendigt at bearbejde brinken for at undgå nedskridende brinker og dermed mindske risikoen for tilsanding af gydepladserne samt sikre et mere lysåbent vandløbsprofil.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at det forudsættes, at der ved hævnings af bunden anvendes groft materiale (sten og grus), og at der ved implementeringen tages udgangspunkt i den naturlige substratsammensætning.

Plantning af træer langs vandløb

Ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende løvfældende træarter under kronekanten på brinken. Træerne kan med fordel plantes i grupper. Beplantningen kan enten foretages på den ene eller på begge sider af vandløbet, og der kan med fordel efterlades områder uden tæt beplantning til gavn for lysmængden og dermed vandplanterne i vandløbet. Derfor anbefales det, at maksimalt 70 % af en strækning tilplantes, hvor allerede eksisterende beplantning inkluderes i de 70 %.

Eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb bør så vidt muligt bevares. Bevoksningerne kan dog med fordel udtyndes, hvis de visse steder fastholder vandløbet i uønsket stor bredde.

Hvor der plantes træer og buske langs vandløb, bør dette udføres så 'naturlignende' som muligt, hvad angår artsvalg og placering i forhold til vandkanten. Træerødder kan skabe gode skjulesteder for fisk når de står langs med vandkanten. Det bør samtidig sikres, at beskygningen fra planterne ikke bliver så stor, at brinkerne bliver ustabile, og den fysiske variation i vandløbet formindskes.

Hvor der forekommer dødt ved i og ved vandløb fra træer og buske langs vandløbet, vil det fremme mængden af substrat for smådyr og skjul for fisk, hvis dette bliver liggende. Herved sikres den størst mulige fysiske variation i og omkring vandløbene.

Af omtalte virkemiddelkatalog fra 2019 fremgår, at træbeplantning har en stor effekt på regulering af udsvingene i temperatur som følge af beskygningen.

Udlægning af groft materiale og træplantning

Plantning af træer langs vandløb kan kombineres med andre virkemidler, fx udlægning af groft materiale. Se beskrivelse under disse.

Genslyngning

Ved genslyngning forstås en tilbagelægning af et kanaliseret vandløb til dets forløb og profil før udretningen eller et tilsvarende naturligt forløb samt at skabe muligheder for, at vandløbets naturlige morfologiske processer kan udfoldes.

Hvor der i forbindelse med restaurering graves nyt forløb, bør selve tværprofilet søges etableret så 'naturlignende' som muligt. Vandløbet bør så vidt muligt genslynges med naturlig meanderering, dvs. med en meanderlængde på 10-14 gange vandløbsbredden. Faldet på det genslyngede vandløb anbefales at være mellem 1-10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Det anbefales desuden, at vandløbet placeres naturligt i terrænet. Det tilstræbes herved, at den hydrologiske kontakt med de nærmeste omgivelser bliver så naturlig som muligt, ligesom en unaturligt høj transport af sand og finere materiale modvirkes (se afsnit om sandfang).

For at undgå fiksering af vandløbet, og dermed udvikling af unaturlig morfologi bør tæt placering af store sten langs vandløbskanten ske med varsomhed.

Genslyngning kan om nødvendigt kombineres med udlæg af materiale, da det nygravede slyngede forløb ikke altid vil indeholde en naturlig substratsammensætning.

Restaurering af ådale

Ved restaurering af ådale forstås restaureringstiltag, der indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen kan indeholde flere tiltag, herunder sikring af naturlig dynamik i vandløbet ved naturlig udvikling eller gravning samt en ekstensivering af landbrugsdriften og dræning i ådalen. Målet er at genskabe naturlige hydrologiske processer, der ikke er påvirket af menneskelig aktivitet.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning.

Åbning af rørlagte strækninger

Åbning af rørlagte strækninger omfatter en eller begge af følgende virkemidler, alt efter omfanget af rørlægninger i vandområdet:

Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og udlægning af groft materiale/med hævning af bund og genslyngning

Åbning af rørlagte strækninger uden hverken genslyngning eller hævning af bund, men med udlægning af groft materiale

Det gælder for begge virkemidler, at faldet på strækningen bør søges udnyttet bedst muligt, så faldet generelt er større end 1 ‰, dog maksimalt 10 ‰. De oprindelige faldforhold bør dog så vidt muligt genskabes. Hvor det er muligt, bør der desuden anlægges partier med større fald på 2-5 ‰.

Brinkanlæg bør ikke være stejlere end 1:1,5.

Evt. genslyngning bør ske som anvist under virkemidlet genslyngning, ligeledes bør en evt. hævning af bund ske som anvist under virkemidlet hævning af vandløbsbunden uden genslyngning.

Smårestaureringer bør ske som anvist under virkemidlerne i afsnittet mindre strækningsbaserede restaureringer.

Fjernelse af fysiske spærringer

Ved fjernelse af fysiske spærringer forstås, at opstemninger, styrt m.v. fjernes, således at vandløbsbunden som udgangspunkt er ubrudt uden menneskeskabte niveauspring og at der så vidt muligt ikke forekommer en stuvezone med væsentlige morfologiske ændringer (strøm-, dybde-, substartforhold) på længere strækninger af vandløbet opstrøms.

De oprindelige faldforhold bør så vidt muligt genskabes. Der bør tages udgangspunkt i, at store vandløb har et mindre naturligt fald end små vandløb, og at faldet på nye forløb bør være så tæt på det oprindelige som muligt. Faldet bør tilstræbes at være max. 5 ‰ i store vandløb.

Såfremt det ud fra tekniske, særlige kulturhistoriske, naturmæssige eller socioøkonomiske overvejelser vurderes, at det ikke kan lade sig gøre at fjerne opstemningen, der giver anledning til spærringen, kan der opstilles følgende alternative funktionsmål, der til en vis grad opfylder kravet til kontinuitet – angivet i prioriteret rækkefølge:

1. Anlæg af faunapassager som "naturlignende" stryg i selve vandløbet, og hvor stemmehøjden er lavest mulig. Passagen dimensioneres, så den kan føre den til enhver tid forekommende vandmængde i vandløbet og bør være helårligt vandførende med det vand,

som ikke udnyttes til formålet med opstemningen. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i passagen altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Anlæg af et "naturlignende" omløbsstryg med lavest mulig stemmehøjde forbi stemmeværket. Omløbsstrygets ind- og udløb placeres tættest muligt på stemmeværket. Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Q_{mm}). Samtidig bør der i vandløbet altid opretholdes en minimumsvandføring på 50 % af Q_{mm}. Faldet gennem omløbsstryget bør som udgangspunkt ikke overstige 10 ‰, med mindre de naturlige faldforhold i vandløbet er højere end 10 ‰.

Traditionelle fisketrapper sikrer som udgangspunkt ikke kontinuitet i vandløbene.

Etablering af sandfang

Unaturlig høj tilførsel af fint sediment (sand, mv.) til vandløb har generelt en negativ effekt på den fysiske variation i vandløbet og dermed på vandløbenes smådyr, fisk, planter og benthiske alger.

Hvor der findes en unaturligt høj materialetransport i vandløbene, søges denne begrænset ved 'kilden', så sandet tilbageholdes, før det når vandløbet. Sandfang bør så vidt muligt ikke etableres i selve vandløbet.

Et sandfang kan anlægges ved at udvide grøftens bredde og dybde på en kort strækning. Der ved nedsættes vandets hastighed og sandet falder til bunds. I forbindelse med sandførende dræn, kan der etableres sandfangsbrønde.

Sandfangets størrelse bør tilpasses den karakteristiske maksimalvandføring. Sandfang skal oprenses med jævne mellemrum for at vedblive at have den ønskede effekt. Sandfang i selve vandløbet er vurderet uegnet i type 3-vandløb.

I forhold til erfaringer med små og større sandfang henvises til før omtalte rapport "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold" (Aarhus Universitet, 2019).

Etablering af okkeranlæg

Virkemidlet anvendes i vandområder, hvor koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker påvirker vandområdets mulighed for at opnå målopfyldelse. Virkemidlet sigter mod at nedbringe koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet.

Ved etablering af okkeranlæg ledes vandløbet gennem udgravede bassiner, hvor en kombination af lang opholdstid, gode iltforhold, evt. kontakt med plejet bundvegetation samt sedimentationsbassiner sikrer en iltning af de opløste jernforbindelser under dannelse af okker samt en opsamling af det udfældede okker, før vandet fortsætter nedstrøms til det naturlige vandløb.

Ved etablering af okkerbassiner henvises til rapporten "Status for okkerrensning" (DHI 2014). Heraf fremgår, at renseeffekten ved etablering af okkerbassiner er størst, hvis anlæggene har tilstrækkelig opholdstid. Ifølge rapporten viser erfaringer, at en opholdstid på ca. 8 timer ved middelvandføring har vist sig at være for lidt. Endvidere viser erfaringer, at de mest effektive anlæg er grødefyldte og har en pH over 6. Hastigheden for omsætningen af de skadelige, opløste jernforbindelser er endvidere afhængig af temperaturen og iltindholdet i vandet. Anlægge skal løbende tilses og oprenses for sediment.

Med henblik på at sikre den største effekt af okkerrensingsanlæg bør anlæg etableres ved kilden til okkerforureningen, hvor jernkoncentrationen er høj og vandføringen er lav.

4.2.1.2 Angivelsen af indsatser i tredje planperiode

I anden planperiode fremgik hvilke indsatser, der var videreført fra første planperiode. Videreførte indsatser blev således fremhævet med et løftet 1-tal. I tredje planperiode skelnes der ikke mellem videreførte indsatser og nye indsatser.

I anden planperiode var hvert enkelt virkemiddel, som en given indsats bestod af, angivet i indsatsbekendtgørelsen. I tredje planperiode er flere virkemidler samlet under en indsatstype for at sikre så stor fleksibilitet som mulig i forbindelse med gennemførelsen af indsatserne. Det gælder for de mindre restaureringstiltag (beskrevet i punkt 1 "Mindre strækingsbaserede restaureringer" herover) og åbning af rørlagte strækninger (beskrevet i punkt 4 "Åbning af rørlagte strækninger" herover).

Mindre restaureringstiltag, der i anden planperiode var betegnet som enten *Restaurering, Udlæg af groft materiale, Udlæg af groft materiale og plantning af træer, Plantning af træer, Udskiftning af bundmateriale* og *Hævning af vandløbsbund*, er i tredjeplanperiode angivet som "*Mindre strækingsbaserede restaureringer*".

Rørlægningsindsatser, der i anden planperiode var betegnet som enten *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med smårestaurering*, eller *Åbning af rørlagte vandløbsstrækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning*, er i tredje planperiode angivet som *Åbning af rørlagte strækninger*.

I anden planperiode indgik virkemidlet genslyngning med afværgeforanstaltninger. Denne konverteres i tredje planperiode til indsatstypen genslyngning.

4.2.1.3 Øvrige forhold

Ingen krav om samtidighed

I nogle vandområder kan årsagen til manglende målopfyldelse skyldes flere forhold – fx dårlige fysiske forhold og spildevandspåvirkning.

Kun vandløb med Dansk Fysisk Indeks (DFI) værdier på 0,5 eller højere indgår i den pulje af vandløb, hvortil der fastlægges spildevandsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027. Dette skyldes, at det ved DFI-værdier på mindre end 0,5 ikke kan udelukkes, at de fysiske forhold i vandløbet alene kan være årsag til, at miljømålet for smådyrsfaunaen ikke er opfyldt. Dvs. at en evt. spildevandsindsats afventer den fysiske indsats i vandløbene, som gennemføres først.

Ligeledes er der mellem vandområderne ikke krav om samtidighed. At en nedstrøms indsats endnu ikke er gennemført betyder dermed ikke, at en opstrøms indsats ikke kan realiseres.

Udskiftning af virkemidler, indsatstyper eller intet behov for indsatser

I forbindelse med udarbejdelse af en forundersøgelse eller et detailprojekt kan det vise sig, at det vil være hensigtsmæssigt eller nødvendigt at udskifte et virkemiddel med et andet eller en indsatstype med en anden indsatstype for at sikre, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for, at miljømålet kan nås for den pågældende vandløbsforekomst.

I de tilfælde hvor virkemidlet ligger inden for samme indsatstype, vil kommunerne frit kunne vælge et andet virkemiddel, som beskrevet ovenfor, uden at skulle søge om udskiftning af virkemiddel efter § 5 stk. 3. Det er derfor forventningen, at § 5 stk. 3 kun helt undtagelsesvist vil skulle bringes i anvendelse.

I de tilfælde hvor det viser sig, at der er behov for et virkemiddel, der ligger i en anden indsats-type, vil det være nødvendigt at søge om udskiftning af indsatsstypen efter § 5 stk. 4. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Både under stk. 3 og 4 vurderes den nye indsats i forhold til den miljømæssige effekt den har og i forhold til hvor omkostningseffektivt den er. For vandløb vurderes den miljømæssige effekt i forhold til sikring af, at det ikke er de fysiske forhold der hindrer målopfyldelse, mens omkostningseffektiviteten som udgangspunkt vurderes ud fra en sammenligning af referenceprisen for den oprindelige indsats sammenlignet med referenceprisen af den ønskede indsats for vandområdet. Referencepriserne er angivet i bekendtgørelse om kriterier for tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering i bilag 1 eller senere ændringer heraf og i bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunal projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller senere ændringer.

Gennemførelse af andre foranstaltninger end de fastlagte (§ 5, stk. 4)

Jf. ovenfor fremgår det af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter § 5, stk. 4, at kommunerne har mulighed for at søge om gennemførelse af andre foranstaltninger, end de fastlagte i indsatsbekendtgørelsen eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, jf. også kapitel 5, hvis Miljøstyrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat, eller hvis det viser sig, at der ikke er behov for at gennemføre hele eller en del af en indsats.

Det kan f.eks. både være tilfældet, hvis Miljøstyrelsen har opdateret tilstandsvurderingen, hvormed et givent vandområde har målopfyldelse og derfor ikke længere har behov for indsats, eller hvis en kommune i løbet af en forundersøgelse opdager, at den fastlagte indsats al ligevel ikke vil medføre, at de fysiske forhold ikke vil hindre målopfyldelse. Det kunne også være tilfældet, hvis kommunen vurderer, at et andet dokumenterbart virkemiddel til fx begrænsning af koncentrationen af opløste jernforbindelser og okker i vandområdet vil være mere hensigtsmæssigt at anvende end det fastlagte. Det kunne f.eks. være en kombination af virkemidlerne hævnning af vandløbsbunden og genslyngning.

I tilfælde hvor det er nødvendigt med udskiftning af en indsatsstype, der har samme miljøeffektivitet, men med højere referenceværdi end den indsatsstype, som er fastlagt i indsatsprogrammet, anvendes § 5. stk. 4. Det kunne fx være en udskiftning fra en mindre strækningsbaseret indsats til en genslyngning. Dette kan dog kun ske på vilkår om, at kommunen dækker en eventuel økonomisk difference mellem den nye indsats og den fastlagte indsats set i forhold til referenceværdien for den oprindeligt fastlagte indsats. Det er i den forbindelse vigtig at holde sig for øje hvordan reglerne for egenfinansiering er i den tilskudsordning, der forventes at ansøges om tilskud i. Det vil ikke være muligt at udskifte fra eller til indsatsstypen om restaurering af ådale.

Hvis en kommune ønsker at udskifte en indsatsstype med en anden, skal udskiftningsanmodningen herom som udgangspunkt være behandlet og afgjort af Miljøstyrelsen, inden kommunen indsender en ansøgning om tilskud til vandløbsrestaurering. Det gælder dog, at der ikke kan gives tilsagn om tilskud før end afgørelsen om udskiftning er behandlet og afgjort.

Kommunernes anmodning om udskiftning skal altid fremsendes skriftligt. Der kan på Miljøstyrelsens hjemmeside findes et ansøgningsskema, der bedes udfyldt i de tilfælde, der ønskes at ansøge om udskiftning efter § 5 stk. 4.

Kommunen skal som minimum beskrive følgende:

1. En redegørelse om, hvorfor det ønskes at udskifte en restaureringsindsats med en anden.

2. Redegørelse for projektpriisen og miljøeffektiviteten for det alternative virkemiddel.

Hvis ansøgningen omfatter en dyrere indsatsstype er det vigtigt, at det fremgår af ansøgningen, hvorvidt det økonomisk kan lade sig gøre at blive inden for de referenceværdier, der svarer til den oprindelige indsatsstype.

Miljøstyrelsen godkender eller afslår kommunens ændringsanmodning og sender afgørelsen til kommunen. Miljøstyrelsen kan fastsætte nærmere vilkår for en godkendelse, jf. ovenfor.

Godkendelse af en udskiftning af en indsatsstype med en anden er ikke ensbetydende med, at der kan opnås tilskud til indsatsen. Dette vil bero på de konkrete betingelser for tilskud.

For så vidt angår fritagelse af indsatser se da hhv. afsnit 5.2 og kapitel 6.

Afgørelser i perioden primo 2022 og til endelige vandområdeplaner 2021-2027.

Afgørelser om ændring af virkemidler eller fritagelse for gennemførelse af indsatser, der er truffet i perioden primo oktober 2022 til endelige vandområdeplaner for 2021-2027, er ikke indarbejdet i indsatsbekendtgørelsen. I de tilfælde hvor afgørelsen omhandler ændring af virkemiddel eller fritagelse pga. indsats ikke vurderes at give miljømæssig mening, vil afgørelsen fortsat være gældende. I de tilfælde hvor en indsats er fritaget pga. manglende omkostningseffektivitet, vil der skulle ansøges om fritagelse såfremt der fortsat ikke vil kunne gennemføres et omkostningseffektivt projekt.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningen, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af indsatserne, ret til erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.2 Konkrete indsatser for søer

4.2.2.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Indholdet af næringsstofferne kvælstof og fosfor har stor betydning for de biologiske kvalitets-elementer, der finder anvendelse ved vurdering af den økologiske tilstand/potentiale i søer, jf. bekendtgørelse om overvågning om af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder (overvågningsbekendtgørelsen). Især tilførslen af fosfor anses for hyppigst at være den begrænsende faktor for primærproduktionen af bl.a. alger, og dermed det næringsstof med størst indflydelse på søernes tilstand. Kvælstof kan dog i mange tilfælde også spille en rolle, og i flere danske søer skifter betydningen af fosfor og kvælstof igennem sæsonen.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i søer omfatter i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter indsatser over for den eksterne tilførsel af fosfor i form af fosforvådområder, indsatser over for regnbetingede overløb og dambrugs-opkøb samt indsatser over for den interne fosforbelastning af søerne og over for biologisk ubalance i form af sørestauration. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Hertil kommer sideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4.

De konkrete indsatser til søer består af nye indsatser besluttet i forbindelse med vandplanlægningen for tredje planperiode samt sørestaureringsindsatser, som endnu ikke er gennemført fra første og anden planperiode.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele den fosforvådområdeindsats, som fremgår af bekendtgørelsen. Forpligtelsen forudsætter dog, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Kommunerne er forpligtet til at gennemføre alle de sørestaureringsindsatser, som fremgår af tabellerne i bekendtgørelsens bilag 1-4. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens og kommunernes forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5 til 7.

I forbindelse med den konkrete planlægning af gennemførelse af de fastlagte sørestaureringsindsatser i de enkelte søer, skal det sikres, at indsatsen samlet sikrer god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale vurderet ud fra de biologiske kvalitetselementer i den konkrete sø, jf. de konkrete fastlagte miljømål i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, og at det sker på en omkostningseffektiv måde.

De enkelte restaureringsindsatser skal gennemføres efter vandløbslovens bestemmelser. Det er således en forudsætning for gennemførelse af en konkret indsats, at bl.a. vandløbslovens bestemmelser om partshøring, klageadgang m.v. iagttages, ligesom vandløbslovens bestemmelser om erstatning for tab gælder. Desuden skal anden relevant lovgivning iagttages.

Fosforvådområdeindsatsen er fordelt på hovedvandoplandsniveau. Afgrænsningen af hovedvandoplande fremgår af bekendtgørelse om vandområdedistrikter og hovedvandoplande og kan i øvrigt også ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne. Den eksakte placering af fosforvådområder inden for hovedvandoplandene er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages på baggrund af en forundersøgelse foretaget af myndigheden. Myndigheden kan således selv prioritere indsatsen inden for de fastlagte frister. Det er op til myndigheden eventuelt at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af fosforvådområder skal ske efter gældende regler herom. Der henvises i øvrigt til Landbrugsstyrelsens vejledning "Kvælstof- og fosforvådområder – forundersøgelse og etablering"¹.

For at undgå, at fosforindsatsen i praksis vil overstige det opgjorte indsatsbehov for de enkelte søer, sikres det i regler om tilskud til gennemførelse af fosforvådområder, at der ikke gives tilskud til gennemførelse af en større indsats, end der er behov for. Grundlaget for sådanne vurderinger kan tage udgangspunkt i det opgjorte indsatsbehov beskrevet i vandområdeplanens bilag 2

Konkrete tiltag

Sørestaurering

Restaureringsindgrebet kan omfatte flere metoder, herunder bl.a. kemisk fosforfældning og biomanipulation. Der er med fastlæggelsen af de konkrete sørestaureringsindsatser ikke taget konkret stilling til, hvilken form for restaurering, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres i

¹ Kvælstof- og fosforvådområder - forundersøgelser- og etableringsprojekter – Landbrugsstyrelsen:
<https://lbst.dk/tilskudsguide/kvaelstof-og-fosforvaadomraader-forundersoegelses-og-etableringsprojekter/>

de enkelte søer. Det er op til kommunerne i forbindelse med den konkrete planlægning, jf. vejledning om tilskud til sørestaurering² og vejledning for gennemførelse af sørestaurering³ at beslutte den præcise indsats.

Restaureringsindsats er som udgangspunkt fastlagt for søer, hvor fosforpåvirkningen af en sø vurderes at være reduceret tilstrækkeligt til, at der ikke længere eksisterer et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. Her kan påvirkningen skyldes f.eks. fortsat intern frigivelse af fosfor fra sedimentet (kemisk træghed), eller hvor en fiskebestand domineret af skaller og brasen (biologisk træghed) forudsætter en aktiv indsats for at opnå god økologisk tilstand. I visse tilfælde er der fastlagt en sørestaureringsindsats, selv om der vurderes stadig at eksistere et indsatsbehov over for den eksterne tilførsel af fosfor. I disse tilfælde er det samtidig vurderet, at søen har så lav en belastning, at den på trods af det beregnede indsats-behov vil kunne nå målopfyldelse efter en restaurering.

Inden en restaurering iværksættes, skal kommunen gennemføre en forundersøgelse, hvor det nærmere vurderes, om ovenstående kriterier anvendt ved fastlæggelsen af sørestaureringsindsatser er opfyldt, dvs.:

3. Indsatsen over for den eksterne belastning for at opnå fuld målopfyldelse er gennemført, inden en sørestaurering iværksættes.
4. Restaureringsmetoden vurderes sammen med en eventuel indsats over for den eksterne tilførsel at ville medføre målopfyldelse både på kort og lang sigt.
5. Ved kemisk P-fældning med aluminium- og Phoslock-behandling vurderes det, at søens dårlige tilstand skyldes den interne belastning med P.
6. Ved biomanipulation vurderes det, at tilstanden er forringet pga. for mange fredfisk.
7. Ud fra vandets opholdstid og graden af vandgennemstrømning i sommerperioden vurderes det, at den naturlige aflastning fra søen vil være mere end 1-2 planperioder (gælder ved på- tænkt kemisk P-fældning).

Der henvises i øvrigt til "[Vejledning for gennemførelse af sørestaurering](#)" (DCE, 2020), som indeholder yderligere kriterier, som bør være opfyldt ved en given sørestaureringsindsats, ligesom vejledningen indeholder en nærmere beskrivelse af de forskellige faser af en sørestaurering, herunder en overordnet beskrivelse af myndighedsbehandlingen, de forskellige restaureringsmetoder samt det monitoringsprogram, der skal gennemføres.

Det anbefales, at kommunen eller dennes konsulent er i dialog med Miljøstyrelsen, når en forundersøgelse udarbejdes. Herved kan den viden, som Miljøstyrelsen besidder vedrørende søen, anvendes bedst muligt. Som en del af denne dialog drøftes resultatet af forundersøgelsen med Miljøstyrelsen.

Fosforvådområder

Et fosforvådområde har til formål at reducere udledningen af fosfor til søer, hvor fosfortilførslen er til hinder for opnåelse af god økologisk tilstand. Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. Etableringen af vådområderne vil desuden reducere fosforudledningen på sigt i kraft af, at hidtil dyrkede arealer ekstensiveres.

² Kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk

³ Vejledning til gennemførelse af sørestaurering, AU, rapport nr. 392, 2020.
<https://dce2.au.dk/pub/SR382.pdf>

Opkøb af dambrug opstrøms søer og kystvande

Med tilskudsordningen kan kommunerne søge om tilskud til opkøb af retten til opstemning af vandløb og indvinding af vand i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift. Formålet med ordningen er at nedbringe tilførslen af næringsstoffer (fosfor og kvælstof) til søer og kystvande og fjernelse af fysiske spærringer i vandløb. Ved indgåelse af en frivillig aftale bortfalder endvidere dambrugets fodertildeling og retten til indvinding af vand fra vandløbet/grundvand, ligesom udledning af næringsstoffer fra dambrugets produktion bringes til op-hør.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en selvstændig vejledning til opkøbsordningen for dambrug, hvor der kan søges oplysninger om ordningen. Se vejledning om tilskud til kommunerne til opkøb af retten til drift af dambrug i forbindelse med frivillige aftaler om ophør af dambrugsdrift⁴.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de fastlagte indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Miljøstyrelsens hjemmeside <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/>.

I henhold til vandløbslovens bestemmelser har enhver, der lider tab som følge af gennemførelse af en sørestaureringsindsats, ret til erstatning.

Med hensyn til etablering af fosforvådområder sker dette som udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.3 Konkrete indsatser for kystvande

4.2.3.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Tilstanden i kystvande kan påvirkes af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer (kvælstof og fosfor), fiskeri med bundskrabende redskaber, klappning, råstofindvinding, slusedrift mv. Analyser viser, at der samlet set er behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til en række kystvande, såfremt der skal opnås god økologisk tilstand i disse. Den altovervejende kilde til kvælstoftilførslen til kystvandene er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.

De konkrete indsatser til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande omfatter i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter etablering af kvælstofvådområder og lavbundsprojekter. De fastlagte konkrete indsatser fremgår af tabeller i bilag 1-4 i bekendtgørelsen.

Herudover har særligt virkemidlerne minivådområder, udtagning af lavbundsjord, ekstensivering, skovrejsning og nye tiltag i EU's landbrugspolitik også en kvælstofeffekt i forhold til forbedring af den økologiske tilstand i kystvande, hvilket også vil være tilfældet med den målrettede regulering, og efter 2025 en ny reguleringsmodel til reduktion af landbrugets udledninger af kvælstof. Endvidere er den gældende generelle gødningsregulering afgørende for reduktion af næringsstofftilførslen til kystvande.

⁴ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/tilskud-til-vand-og-klimaprojekter/opkoeb-af-dambrug/>

Hertil kommer kvælstofsideeffekter af spildevandsindsatsen, jf. afsnit 4.2.4 og den planlagte opkøbsordning for dambrug.

De konkrete kvælstofvådområdeindsatser er besluttet i forbindelse med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Staten – eller anden myndighed afhængig af eventuel aftale, jf. bilag 1-4 i bekendtgørelsen – er forpligtet til at gennemføre hele indsatsen vedr. etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter, som fremgår af bekendtgørelsen, idet forpligtelsen dog forudsætter, at den konkrete etablering af det enkelte vådområde og gennemførelse af det enkelte lavbundsprojekt kan opnå medfinansiering fra det danske landdistriktsprogram, hvilket bl.a. indebærer, at visse krav til frivillighed hos berørte lodsejere er opfyldt. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra statens forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Med hensyn til kvælstofvådområdeindsatsen er statens forpligtelse til at etablere kvælstofvådområder fordelt på kystvandoplande. Afgrænsningen af kystvandoplande kan ses på et kort i MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne, hvortil der er adgang fra Miljøstyrelsens hjemmeside. Den eksakte placering af kvælstofvådområder er ikke lagt fast. Lokaliseringen af vådområdeprojekterne foretages af myndigheden og er derfor mere fleksibel end tidligere. Det er op til myndigheden i fornødent omfang at inddrage interessenter i planlægningen. Etablering af kvælstofvådområder skal ske efter gældende regler herom. Tilsvarende gælder for statens forpligtelse til at gennemføre lavbundsprojekter.

Konkrete tiltag

Vådområder

Et kvælstofvådområde har til formål at fjerne kvælstof fra det vand, som løber ud i åer og søer, og som ender ude i de danske kystvande, hvor kvælstof er et problem.

Et kvælstofvådområde kan laves på flere forskellige måder, enten ved at lukke dræn i projektområdet, overrisle projektområdet med drænvand fra de omkringliggende arealer, etablere en sø eller ved at hæve vandløbsbunden og oversvømme de vandløbsnære arealer. Uanset hvordan et vådområde etableres, medvirker vådområdet til at mindske kvælstofudledningen, ved at dyrkning af landbrugsjorden ophører, samt ved at bakterier i de våde jorde omsætter vandbåren kvælstof gennem nedbrydning af organisk materiale og herved frigør luftformigt kvælstof.

Lavbundsprojekter

Formålet med lavbundsprojekter er at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og genskabe eller forbedre natur. Udtagningen målrettes landbrugsjorde på kulstofrige lavbunds-jorde, de såkaldte organogene jorde, med mindst 6 % organisk kulstof. Lavbundsprojekterne skal reducere drivhusgasudledningen. Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt, ved at vandstanden hæves, og dyrkningen ophører. Nedbrydningen af jordens kulstofindhold sker derved langsommere eller ophører helt, hvormed der udledes færre drivhusgasser. Når driften af landbrugsjorderne ekstensiveres, fremmes også naturens kvalitet, sammenhæng og robusthed, ligesom udledningen af næringsstoffer til søer og kystnære farvande reduceres.

Økonomi

Der kan søges om tilskud til gennemførelse af de konkrete indsatser. Der kan læses mere om tilskudsordningerne, herunder procedurer, krav og kriterier for tilskud på Landbrugsstyrelsens tilskudsguide eller på Miljøstyrelsens hjemmeside www.vandprojekter.dk. Se også kapitel 6. Med hensyn til etablering af kvælstofvådområder og gennemførelse af lavbundsprojekter sker

dette som det klare udgangspunkt efter aftale med lodsejer, herunder aftale om salg eller tilskud til fastholdelse af vådområde. I tilfælde af ekspropriation gælder de almindelige ekspropriationsretlige regler, herunder regler om erstatning.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Der henvises til kapitel 5 om de generelle principper for, hvornår en indsats skal være operationel.

4.2.4 Konkrete indsatser for spildevand

4.2.4.1 Spildevandsindsatser til vandløb

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldeelse i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen består derfor i at reducere spildevandsbelastningen fra regnbetingede overløb i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de vandløbsforekomster, som indsatsen over for regnbetingede overløb skal føre til opfyldelse af miljømål i. En del af disse indsatser er videreført fra anden vandplanperiode, da de ikke er afsluttet. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan desuden ses en vejledende udpegning af regnbetingede overløb med udløb til de pågældende vandløb. Der skal ikke nødvendigvis gennemføres en indsats på alle de regnbetingede overløb, der er vist i MiljøGIS. Kommunerne skal ud fra deres detailviden om overløbene foretage en vurdering af, hvilke overløb der skal gennemføres en indsats over for, samt hvilke konkrete løsninger der skal gennemføres for at sikre opfyldelse af miljømål i de i bekendtgørelsen angivne nedstrømsliggende vandløbsstrækninger.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser overfor regnbetingede overløb til vandforekomster, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Denne forpligtelse kan dog i særlige tilfælde fraviges, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Regnbetingede overløb

Indsatsen overfor regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand, rense overløbsvandet eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. Virkemiddelkataloget kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål nås. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til den separate hovedkloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse

Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

De konkrete indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. I bilagene er på kort angivet de renseklasseoplande i spredt bebyggelse, hvor der skal gennemføres forbedret spildevandsrensning på ukloakerede ejendomme. Indsatsen gennemføres, hvor udledninger fra enkeltejendomme er årsag eller medvirkende årsag til manglende opfyldelse af miljømål i nedstrømsliggende vandløb. Indsatsen skal dermed sikre, at spildevandsbelastningen fra ejendomme i oplande til disse vandløb reduceres i et omfang, der sikrer, at udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljø-mål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

Indsatsbekendtgørelsens indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er på oplandsniveau - renseklasseoplandsniveau. Indsatsen kommer på ejendomsniveau ved kommunernes inddragelse af indsatsbekendtgørelsens renseklasseoplande i spildevandsplanen. Det er kommunerne, der på baggrund af bestemmelserne i kapitel 13 i spildevandsbekendtgørelsen, afgør, hvilke ejendomme der skal forbedre spildevandsrensningen. Miljøstyrelsens op-

lysninger om antal ejendomme, der skal forbedre spildevandsrensningen, bygger på oplysninger fra BBR og kommuner, og er styrelsens bedste bud på, hvor mange ejendomme der skal forbedre rensningen.

Indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse består i tredje planperiode hovedsagelig af udestående indsatser fra de daværende amters regionplaner, der er videreført fra anden planperiode. Regionplanernes indsats omfattede ca. 102.000 ejendomme, og ved offentliggørelse af de første vandplaner i 2011 udestod indsatser over for i alt ca. 39.210 ejendomme. Der er i vandområdeplanerne fastlagt indsatser over for yderligere ca. 3.000 ejendomme, hvoraf indsatser over for ca. 600 af disse ejendomme er fastlagt i tredje planperiode. På MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne er der information om, hvilken plan rense-klasseoplandet første gang blev fastlagt i.

Foranstaltninger over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse skal realiseres via kommunernes spildevandsplaner og efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser.

De afgrænsninger af renseklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning, jf. miljøbeskyttelseslovens §30 og spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1.

Alle fastlagte indsatser – renseklasseoplande over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, som fremgår af bekendtgørelsen – skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Renseklasser

I de angivne renseklasseoplande skal spildevandsudledninger fra ukloakerede ejendomme opfylde de rensekrav, der fremgår af bekendtgørelsen. Rensekravene tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1999 vedrørende spildevandstilladelser m.v., hvor følgende 4 renseklasser, er angivet: O: Reduktion af organisk stof, OP: Reduktion af organisk stof og reduktion af total fosfor, SO: Skærpet krav til reduktion af organisk stof og nitrifikation, SOP: Skærpet krav til reduktion af organisk stof samt nitrifikation og reduktion af total fosfor. Reduktionskravene til de enkelte renseklasser fremgår af spildevandsbekendtgørelsens bilag 3.

De renseklasseoplande, der blev fastlagt i regionplanerne, er som udgangspunkt fastholdt. Den supplerende indsats er fastsat af hensyn til vandløb, og der er som udgangspunkt anvendt renseklasse SO.

Antal ejendomme

For indsatser videreført fra anden planperiode er der i indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4 på kommuneniveau angivet, hvor mange ejendomme der som minimum skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til spildevandsselskabets kloak per år. Opgørelsen tager udgangspunkt i, at disse kommuner som minimum skal meddele mindst 5 påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak per 1.000 indbyggere i kommunen per år.

Forudsætning for meddelelse af påbud

Det er en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende målsat vandområde, der er forurenet af spildevand i et omfang, der gør, at det fastlagte konkrete miljømål for vandområdet ikke er opfyldt. Derudover er det en generel forudsætning for, at der kan meddeles påbud, at den eksisterende udledning ikke opfylder kravene til områdets renseklasse.

Ved meddelelse af påbud om forbedret spildevandsrensning til en ukloakeret ejendom skal kommunen således have fastlagt, at ejendommen udleder til det pågældende vandområdesystem, samt at udledningen bidrager til forurening af et nedstrømsliggende vandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsen § 35, stk. 1. Det vil sige, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor renselasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Omvendt kan der være ukloakerede ejendomme beliggende indenfor renselasseoplandenes afgrænsning, der ikke skal meddeles et påbud om forbedret spildevandsrensning.

Af vejledningen til spildevandsbekendtgørelsen fremgår det, hvordan kommunen skal håndtere spildevandsindsatsen overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Bl.a. nedenstående forhold kan uddrages af vejledningen om meddelelse af påbud.

Ejendommens udledning skal bidrage til forurening af et nedstrømsliggende vandområde. Det er underordnet, om det er det vandområde, der umiddelbart er modtager af spildevandet, eller et nedstrøms beliggende vandområde, der i sidste ende bliver modtager af spildevandet. Der kan eksempelvis være tale om umiddelbar udledning til et vandløb, der opfylder målsætningen, men hvor en længere nedstrømsliggende vandløbsstrækning er forureningspåvirket, og hvor målsætningen ikke er opfyldt.

Det er ikke afgørende for meddelelse af påbud, om den enkelte ejendoms bidrag til forureningen af det omhandlede vandområde er stort eller lille.

Modtageren af påbuddet kan ikke stille krav om, at ejendommens bidrag til forurening er dokumenteret gennem konkrete målinger eller analyser.

Konkrete tiltag

Kommunerne kan vælge, at indsætterne skal gennemføres via decentrale renseløsninger på de enkelte ejendomme eller ved kloakering og afskæring af spildevand fra området. I virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammer findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for decentrale renseløsninger.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, at indsatsprogrammernes foranstaltninger skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene opfyldes som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

En konkret indsats over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende renselasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Når kommunen har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. Kommunerne kan dog give en rimelig frist for at opfylde påbud.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres via forbedret spildevandsrensning på decentrale anlæg, betales af grundejeren. Påbud om forbedret spildevandsrensning efter miljøbeskyttelseslovens § 30 skal følges af et tilbud om kontraktligt medlemskab af spildevandsforsyningsselskabet, jf. betalingslovens § 7 a. For medlemmer af spildevandsforsyningsselskabet anlægger og driver spildevandsforsyningsselskabet et decentralt renseanlæg, der opfylder kommunens påbud, mod at grundejeren betaler tilslutningsbidrag. Indsatser, der gennemføres via kloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler tilslutningsbidrag og for tilslutning af ejendommens afløb.

Øvrige forhold

Opfyldelse af vandområdets miljømål

Regionplanernes rensklasseoplande er fastholdt i bekendtgørelsen, også i de tilfælde, hvor miljømålet er opfyldt i det tilhørende vandområde. Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når vandområdets miljømål er opfyldt, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, nr. 3. Det er dog Miljøstyrelsens generelle vurdering, at kommunerne kan håndhæve påbud, hvor vandområdets miljømål er opfyldt, hvis påbuddet blev meddelt, da vandområdets miljømål ikke var opfyldt.

Ukendt tilstand i vandområdet

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme, hvis udledningen alene påvirker et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, jf. § 35, stk. 1, nr. 3, i spildevandsbekendtgørelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at der kan være hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning til ejendomme med udledning til et vandløbsvandområde med ukendt tilstand, hvis udledningen påvirker et nedstrømsliggende vandområde, der er spildevandspåvirket, og hvor miljømålet ikke er opfyldt.

Øvrige forhold vedrørende konkrete spildevandsindsatser

Blødbundsvandløb

Spildevandsindsatserne er fastlagt for at opnå god tilstand i en række vandløb, hvor miljømålet ikke er opfyldt. Tidligere har amterne og Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) lagt til grund, at der var opnået god tilstand i blødbundsvandløb, når tilstanden svarer til faunaklasse 4 i Dansk Vandløbsfauna Indeks (DVFI). I overensstemmelse hermed var miljøtilstanden og miljømålet for de pågældende vandløb angivet med faunaklasse.

Forud for udarbejdelsen af basisanalysen for vandområdeplan 2015-2021 blev det på baggrund af en fornyet faglig vurdering besluttet, at tilstanden i blødbundsvandløb ikke kunne vurderes med udgangspunkt i det eksisterende DVFI. Som en konsekvens heraf er det detaljerede mål for blødbundsvandløb i form af faunaklasse bortfaldet. Det samlede miljømål for blødbundsvandløb er fortsat "god økologisk tilstand".

Kommunen skal være opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt ikke er hjemmel til at meddele påbud om forbedret spildevandsrensning i de tilfælde, hvor indsatsen alene begrundes i forbedring af tilstanden i et blødbundsvandløb.

4.2.4.2 Spildevandsindsatser til søer

Regnbetingede overløb

Regnbetingede overløb er en kort benævnelse for regnbetingede udledninger fra fælleskloakers overløb.

Formål med indsatsen og generelle forhold vedrørende gennemførelse

De konkrete indsatser over for regnbetingede overløb fremgår af indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4. Indsatsen skal gennemføres, fordi fosfor i udledningerne er årsag eller medvirkende årsag til manglende målopfyldelse i den angivne sø. Indsatsen består derfor i at reducere udledningen af fosfor fra regnbetingede overløb mest muligt, så udledningerne ikke er årsag til, at vandområdernes miljømål ikke kan opfyldes, jf. de fastlagte konkrete miljømål i miljømålsbekendtgørelsen.

I indsatsbekendtgørelsen, bilag 1-4, er angivet de søer, som indsatsen overfor regnbetingede overløb skal bidrage til opfyldelse af miljømål i. I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan regnbetingede overløb knyttet til de pågældende søer ses.

Foranstaltninger over for regnbetingede overløb realiseres via kommunernes spildevandsplaner og regler fastsat i miljøbeskyttelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed over for spildevandsselskabernes regnbetingede overløb. Det er Miljøstyrelsens forventning, at kommunerne og spildevandsselskaberne i fælles forståelse udarbejder spildevandsplanens projekter over for regnbetingede overløb, hvor der i bekendtgørelsen er fastlagt indsatser, og at spildevandsselskaberne gennemfører spildevandsplanens projekter.

Alle fastlagte indsatser over for regnbetingede overløb, som fremgår af bekendtgørelsen, skal gennemføres. Der kan dog i særlige tilfælde fraviges fra denne forpligtelse, jf. §§ 4-7 i bekendtgørelsen. De nærmere vilkår og omstændigheder er beskrevet i denne vejlednings kapitel 5-7.

Konkrete tiltag

Indsatsen over for regnbetingede overløb fra fælleskloakerede områder kan gennemføres f.eks. ved at etablere bassin, udbygge eksisterende bassin, afkoble regnvand eller ved at separatkloakere.

Ved gennemførelsen af en indsats over for regnbetingede overløb kan der generelt tages udgangspunkt i virkemiddelkataloget til brug for indsatsprogrammerne, hvor der findes en beskrivelse af forudsætninger, effekter samt et omkostningsestimat for etablering af bassin. I katalogets tabel 5 er angivet vejledende retningslinjer for etablering af bassiner til reduktion af spildevandsoverløb. Der kan være lokale forhold, der nødvendiggør andre dimensioneringer end dem, der er angivet i virkemiddelkataloget. Der kan, som nævnt, også anvendes andre virkemidler, der opnår samme reduktion, fx separering af fælleskloakker. Virkemiddelkataloget, der blev udarbejdet af COWI for Miljøstyrelsen i 2019, ligger på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Tidsfrister for gennemførelse af indsatsen

Det fremgår af § 4 i indsatsbekendtgørelsen, at indsatsprogrammernes foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 skal være operationelle senest 3 år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal sikre, at de fastlagte miljømål opfyldes. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført 3 år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. I den forbindelse vil det præcise tidspunkt for igangsættelsen afhænge af bl.a. karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for opfyldelse af miljømål for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammernes foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske.

Hvis kommunen vælger at anvende separatkloakering som virkemiddel over for et regnbetinget overløb, betragter Miljøstyrelsen indsatsen som gennemført, når alle oplandets ejendomme er blevet meddelt påbud om tilslutning til de separate hovedkloakker. Når kommunen

har meddelt påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30, er der umiddelbart truffet de nødvendige retlige skridt til gennemførelsen af indsatsen. For øvrige løsninger betragtes indsatsen som gennemført, når tiltaget er realiseret.

Der henvises i øvrigt til denne vejlednings kapitel 5.

Økonomi

Indsatser, der gennemføres ved installation eller udvidelse af bassin, betales af spildevandsforsyningsselskabet. Indsatser, der gennemføres via separatkloakering, betales af spildevandsforsyningsselskabet, mens grundejerne betaler for separering og tilslutning af ejendommenes afløb. De økonomiske udgifter afholdes således i overensstemmelse med de gældende regler på området.

4.3 Indsatser overfor miljøfarlige forurenende stoffer

4.3.1.1 Formål med indsatsen og generelle forhold omkring gennemførelse

Formålet med indsatsprogrammerne for miljøfarlige forurenende stoffer er at sikre, at miljøkvalitetskrav for stofferne overholdes i overfladevandområderne, og at stofferne dermed ikke hindrer, at overfladevandområdernes miljømål opfyldes.

Bilag 5 og 6 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter fastlægger grundlæggende og supplerende foranstaltninger i form af regulering, som bidrager til at sikre opfyldelse og fastholdelse af målene.

Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer fastlægger ikke konkrete indsatser over for forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, men fastlægger i § 9 en generel supplerende foranstaltning, der består i pligt til kildeopsporing og eventuel revision af tilladelser og godkendelser. Bestemmelsen, som har hjemmel i § 20, stk. 7, i lov om vandplanlægning, pålægger statslige myndigheder, regioner og kommuner inden for deres ressort at gennemføre en indsats i forhold til overfladevandområder, der ikke har god tilstand på grund af forekomsten af et eller flere miljøfarlige forurenende stoffer. Som en del af Miljøstyrelsens overvågningsprogram, som ligger til grund for vandområdeplanernes tilstandsvurderinger, bliver koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer målt i visse målsatte vandløb, søer og kystvande.

Et overfladevandområdes kemiske tilstand vurderes på baggrund af forekomsten af koncentrationer af de prioriterede stoffer, som er udpeget i EU-regi. Prioriterede stoffer er stoffer, der på EU-niveau vurderes at udgøre en væsentlig risiko for vandmiljøet eller via vandmiljøet. Forekomst af de nationalt specifikke stoffer, som er vurderet at blive udledt i betydende mængder, indgår i klassificeringen af vandområdets økologiske tilstand.

I vurderingen af den kemiske og økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer bliver de målte koncentrationer sammenholdt med miljøkvalitetskrav. Et miljøkvalitetskrav er den koncentration af et bestemt stof i vand, sediment eller biota (muslinger og fisk), som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Miljøkvalitetskrav er fastsat i tabel 3 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for vand), tabel 4 (nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav for sediment og biota) og tabel 5 (EU-fastsatte miljøkvalitetskrav) i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

I de vandområder, hvor et eller flere stoffer overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav, er den økologiske og/eller kemiske tilstand vurderet som værende ikke-god. Det er i disse vandområder, der skal gennemføres en indsats.

I MiljøGIS tilknyttet vandområdeplanerne kan ses, hvilke vandområder der er i henholdsvis god, ikke-god og ukendt tilstand med hensyn til forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer. At et vandområde er i ukendt tilstand betyder, at der enten ikke foreligger overvågningsdata for området, eller at de eksisterende data ikke har kunnet vurderes, f.eks. fordi der er for få data eller for høj en kvantifikationsgrænse. I vandområder med ukendt tilstand skal der ikke gennemføres en indsats.

I tabellen nedenfor ses for hvilke stoffer, der i ét eller flere tilfælde er konstateret overskridelser af de fastsatte miljøkvalitetskrav i vandløb, søer eller kystvande og territorialfarvande. I MiljøGIS og på vandplandata.dk er der mulighed for at tilgå information for pågældende vandområde om for hvilket stof, miljøkvalitetskravet i givet fald er overskredet, og hvilket stof indsatsen derfor skal rettes mod. Indsatsen skal alene gennemføres i de vandområder og for de stoffer, der fremgår af kortene og oplysningerne i MiljøGIS og vandplandata.dk, og kildeopsporingssindsatsen omfatter alene de stoffer, der fremgår af tabel 1.

	Kemisk tilstand	Økologisk tilstand
Vandløb	Antracen, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Alkylbenzensulfonat, barium, kobber, sum af methylnaphthalener, zink
Søer	Antracen, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, PFOS	Sum af methylnaphthalener, vanadium
Kystvande	Antracen, sum af BDE, bly, cadmium, kviksølv, naphthalen, nonylphenoler, octylphenoler	Sum af methylnaphthalener

I forbindelse med indsatsen over for miljøfarlige forurenende stoffer skal regionerne ifølge jordforureningsloven fastlægge de jordforureninger, der kan true vandløb, søer, kystvande og internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Derfor har regionerne i perioden 2014-2018 gennemført en risikoscreening blandt ca. 36.000 kortlagte jordforureninger med henblik på at identificere den potentielle risiko, som disse forureninger kan udgøre for målsat overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. Den videre indsats i vandområdeplanerne igangsættes i tredje planperiode (2021-2027), og regionernes screeningsundersøgelser mv. rettes mod opfyldelse af miljømålene i denne periode. Hertil kommer, at der i 2021 blev afsat særlig finansiering til undersøgelse og oprensning af identificerede generationsforureninger. Oprensningen af generationsforureninger bidrager til, at Danmark kan opfylde sine forpligtelser efter vandrammedirektivet for de generationsforureninger, der udgør en risiko for overfladevand.

Konkrete tiltag

I de overfladevandområder, der har ikke-god kemisk eller ikke-god økologisk tilstand på grund af forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer, skal der ifølge § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter gennemføres en indsats i to trin:

- De berørte miljømyndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.
- De berørte miljømyndigheder skal om nødvendigt, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere meddelte godkendelser og tilladelser.

Den nærmere gennemførsel af miljømyndighedernes kildeopsporing og eventuelle revision af godkendelser og tilladelser som følge heraf vil blive beskrevet i en vejledning.

Der vil forinden blive gennemført kildeopsporing i et testopland. Derudover vil Miljøstyrelsen igangsætte projekter med henblik på at indhente yderligere viden om miljøfarlige forurenende stoffer i vandmiljøet, herunder tilvejebringe det faglige grundlag for at fastsætte nye miljøkvalitetskrav.

Frister for gennemførelse af indsatsen

Af bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster fremgår, hvornår de enkelte vandområder skal opnå henholdsvis god kemisk tilstand og god økologisk tilstand. I vandområder med manglende målopfyldelse grundet overskridelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenede stoffer skal der være målopfyldelse senest i 2027. Det forudsættes i overensstemmelse hermed, at kildeopsporing og eventuel revision af godkendelser og tilladelser i henhold til § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter tilrettelægges og gennemføres således, at miljøfarlige forurenende stoffer senest i 2027 ikke vil være til hinder for målopfyldelse.

4.4 Indsatser for grundvandsforekomster

4.4.1.1 Formål med indsatsen

Formålet med indsatsprogrammerne for så vidt angår grundvand er at opnå god tilstand i grundvandsforekomsterne. En grundvandsforekomsts tilstand skal vurderes dels ud fra forekomstens kvantitative og kemiske tilstand og dels ud fra forekomstens påvirkning – kvantitativt og kemisk – af tilknyttet overfladevand og terrestriske økosystemer.

I bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter er der ikke fastlagt konkrete supplerende indsatser for grundvandsforekomster (hverken for så vidt angår kvantitativ tilstand eller kemisk tilstand). Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for grundvandsforekomster udgøres således af de dele af de grundlæggende og generelle supplerende foranstaltninger, jf. bekendtgørelsens bilag 5 og 6, der bidrager til beskyttelse af grundvandet.

Hertil kommer, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativ) eller forhindrer grundvandsforekomsterne i at opnå og fastholde de fastlagte konkrete miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Der henvises i den forbindelse til kapitel 8 om myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

For øvrige tiltag, der har til formål at forbedre den kemiske og kvantitative tilstand i grundvandsforekomsterne i vandområdeplanerne 2021-2027, henvises til indsatsprogrammet, som fremgår af kapitel 6 i Vandområdeplan 2021-2027.

5. Forpligtelse for myndigheder til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens §§ 4 og 5:

§ 4. Miljøstyrelsen skal gennemføre de foranstaltninger, der inden for styrelsens ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal gennemføres senest den 22. december 2027 og med et minimum af foranstaltninger årligt som fastlagt i denne bekendtgørelses bilag 1-4, jf. punkt 5 i bilagene.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne, herunder hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som beslutninger foretaget efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal inden for kommunens geografiske område gennemføre de foranstaltninger, der inden for kommunernes ressort er fastlagt i bilag 1-4, jf. dog stk. 3 og 4 og §§ 6 og 7. Enhver ny eller revideret foranstaltning skal være operationel inden for 3 år efter fastlæggelsen, jf. lovens § 19, stk. 3, jf. dog stk. 2 til denne bestemmelse.

Stk. 2. Foranstaltninger til begrænsning af forurening fra punktkilder, som skulle være gennemført i henhold til vandplanen for planperioden 2009-2015 eller indsatsprogrammer for planperioden 2015-2021, skal være gennemført senest den 22. december 2027 og som minimum med et antal foranstaltninger årligt i perioden som fastsat i bilag 1-4, jf. punkt 5.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan med henblik på opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne eller hvis det viser sig, at der, helt eller delvist, ikke er behov for at gennemføre foranstaltningerne. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 5. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som afgørelser efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til og offentliggør disse.

5.1 Miljøstyrelsens forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 4 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for styrelsens ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, at de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkrete fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 4, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger viser sig at være anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 4, stk. 4, er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af den nødvendige fravigelse. Det afgørende er, at en eventuel fravigelse er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, belastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov

for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

5.2 Kommunernes forpligtelse til at gennemføre foranstaltninger

Bekendtgørelsens § 5 fastlægger overordnet, hvilke konkrete foranstaltninger kommunerne skal gennemføre inden for deres ressort. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 4, der overordnet fastlægger, hvilke konkrete foranstaltninger Miljøstyrelsen skal gennemføre inden for deres ressort.

Foranstaltningerne skal være "operationelle" senest tre år efter, at de er fastlagt. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle indsatser skal være igangsat eller gennemført tre år efter, de er fastlagt. Foranstaltningerne skal dog være klar til at kunne igangsættes. Det præcise tidspunkt for igangsættelsen vil bl.a. afhænge af karakteren af den konkrete foranstaltning og den konkret fastlagte frist for målopfyldelse for det/de aktuelle vandområder, som foranstaltningen vedrører. Det afgørende er overordnet, at målene nås som planlagt, og indsatsprogrammets foranstaltninger skal igangsættes og gennemføres, så dette kan ske. Det vil i praksis bero på en konkret vurdering, hvornår og hvordan foranstaltninger gennemføres, herunder ved inddragelse af eventuelle særlige lokale forhold eller særlige konkrete omstændigheder.

For at sikre et fagligt retvisende og omkostningseffektivt administrationsgrundlag for planlægningen fastsættes det i bestemmelsens stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering, herunder af muligheden for finansiering, kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis disse andre foranstaltninger er dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive som de fastlagte foranstaltninger.

Såfremt kommunen ønsker at ændre en foranstaltning, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at udskifte en fastlagt foranstaltning med et bestemt virkemiddel til en foranstaltning med et andet virkemiddel, jf. § 5, stk. 3. Det forudsættes, at der foreligger dokumentation for miljøeffekt og omkostninger ved den foranstaltning, som ønskes gennemført i stedet for den i bekendtgørelsen fastlagte, og at det vurderes, at den pågældende foranstaltning har samme miljøeffekt for det konkrete vandområde som den i bekendtgørelsen fastlagte, ligesom foranstaltningen vurderes at være lige så omkostningseffektiv.

Det fremgår yderligere i stk. 4, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunen kan gennemføre andre foranstaltninger end dem, der er fastlagt i bilag 1-4, eller undlade at gennemføre sådanne fastlagte foranstaltninger, hvis styrelsen vurderer, at behovet for foranstaltninger er anderledes end forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne.

Såfremt kommunen ønsker at fravige indsatsprogrammet efter § 5, stk. 4, skal kommunen således rette henvendelse til Miljøstyrelsen, der efter konkret vurdering træffer afgørelse herom.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der efter § 5, stk. 4, er grundlag for at fravige fra de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen. Det afgørende er, at en eventuel ændring er begrundet ud fra oplysninger om vandforekomsternes karakteristika, be-

lastninger og indsatsbehov eller andre omstændigheder, som eventuelt måtte vise sig ikke at være som forudsat ved fastlæggelsen af foranstaltningerne. Et eksempel kan være, at det viser sig, at en vandforekomst, for hvilken der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer er fastlagt en konkret foranstaltning, har god tilstand, og at der således ikke er behov for at gennemføre den pågældende foranstaltning, hvorfor der er grundlag for at fravige forpligtelsen til at gennemføre denne. Ved henvendelse til Miljøstyrelsen er det nødvendigt, at grundlaget for en anmodning efter stk.3 eller 4 så vidt muligt er udtømmende dokumenteret. Henvendelser bedes stilet til vandprojekter@mst.dk.

Det følger endelig af bestemmelsen, at miljøministeren ved lejlighed foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 3 og 4 måtte give anledning til.

6. Tilskud til at gennemføre indsatser

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 6:

§ 6. Myndigheder kan til gennemførelse af omkostningseffektive foranstaltninger fastlagt i bilag 1-4 ansøge om tilskud fra staten efter gældende regler herom.

Stk. 2. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan opnå tilsagn om tilskud til at gennemføre en restaurering af en vandløbsforekomst eller en sø med henblik på målopfyldelse for det pågældende overfladevandområde, fordi restaureringen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt for det pågældende overfladevandområde, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med restaureringen vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til dens effekt, og restaureringen vurderes ikke at kunne gennemføres på en mere omkostningseffektiv måde, kan kommunalbestyrelsen ved samtidig meddelelse til Miljøstyrelsen undlade at gennemføre restaureringen. Det samme gælder, hvis restaureringen er videreført fra planperioden 2009-2015 til planperioden 2015-2021 eller fra planperioden 2015-2021 til planperioden 2021-2027, og kommunalbestyrelsen af de nævnte grunde ikke i planperioden 2009-2015 eller planperioden 2015-2021 har kunnet opnå tilsagn om tilskud.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2, undlader at gennemføre en restaurering, kan Miljøstyrelsen efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde skal gennemføre andre foranstaltninger i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte overfladevandområde. Miljøstyrelsen kan ved afgørelsen fastsætte nærmere vilkår for ændringen.

Stk. 4. Miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en beslutning efter stk. 2 og en afgørelse efter stk. 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

Reglerne er fastsat i nedenstående bekendtgørelser:

- For vandløbsrestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering, bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering og bekendtgørelse om nationalt tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Der er til alle tre bekendtgørelser udarbejdet vejledninger, som kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.
- For kvælstof- og fosforvådområder og lavbundsprojekter: Bekendtgørelse om tilskud til vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.
- For sørestaurering: Bekendtgørelse om tilskud til restaurering af søer.
- For privat skovrejsning: Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.

Der henvises til Landbrugsstyrelsens Tilskudsguide eller Miljøstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger om tilskudsordninger og ansøgningsrunder, samt til denne vejlednings afsnit 4.2.1 og 4.2.2 om konkrete indsatser for vandløb og søer.

Hvis en kommune ikke kan opnå tilsagn om tilskud til gennemførelse af en indsats om restaurering af en sø eller et vandløb, fordi indsatsen vurderes ikke at have den nødvendige forbedrende effekt, eller fordi de økonomiske omkostninger forbundet med indsatsen i vandområdet vurderes ikke at stå i rimeligt forhold til effekten, og indsatsen vurderes ikke at kunne gennem-

føres på en mere omkostningseffektiv måde, følger det af § 6 stk. 2, at kommunen ikke er forpligtet til at gennemføre indsatsen. Såfremt kommunen på denne baggrund ønsker at undlade at gennemføre indsatsen, skal dette meddeles Miljøstyrelsen. Dette sker til kontoret 'Hav- & Vandmiljø' i Miljøstyrelsen på følgende mail: havogvandmiljoe@mst.dk

Hvis kommunen undlader at gennemføre indsatsen, følger det af § 6 stk. 3, at Miljøstyrelsen efter konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at der i det konkrete tilfælde skal gennemføres andre indsatser i planperioden 2021-2027 med henblik på at opfylde miljømålet for det berørte vandområde. Det samme gælder for indsatser, som er videreført fra planperioden 2015-2021.

7. Særlige aktiviteter, der kan føre til, at foranstaltninger ikke skal gennemføres som planlagt

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 7:

§ 7. Miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4,

- 1) hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika, eller
- 2) hvis forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Stk. 2. Udover betingelserne i stk. 1, skal følgende betingelser være opfyldt, for at ministeren kan meddele tilladelse til at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger:

- 1) Ministeren tager alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.
- 2) Undladelsen er begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, er mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger.
- 3) De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, kan på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Stk. 3. Miljøstyrelsen kan på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Stk. 4. Ministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammer, som en afgørelse efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til og offentliggør disse.

§ 7 fastlægger betingelserne for, hvornår udgangspunktet om ikke at forhindre vandforekomster i at nå god tilstand og om at beskytte og forbedre vandforekomsternes tilstand kan fraviges i tilfælde, hvor der er tale om, at nye aktiviteter påvirker vandforekomsten, jf. lov om vandplanlægning § 13. Bestemmelsen har sammenhæng til § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, som fastlægger betingelserne for, hvornår fastlagte konkrete miljømål kan fraviges i tilfælde af nye aktiviteter, der påvirker vandforekomster.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at miljøministeren kan tillade, at Miljøstyrelsen undlader at gennemføre foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis manglende opnåelse af god grundvandstilstand, god økologisk tilstand eller, hvor det er relevant, godt økologisk potentiale eller manglende forebyggelse af forringelse af et overfladevandområdes eller en grundvandsforekomsts tilstand, skyldes ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, eller manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj tilstand til god tilstand skyldes ny bæredygtig menneskelig udviklingsaktivitet.

Bestemmelsen finder derved primært anvendelse ved ændringer af overfladevandområdets fysiske karakteristika eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau, der vil forhindre målopfyldelse eller forringe aktuel tilstand. Dvs. at fravigelsen fra forpligtelsen skal skyldes fysiske ændringer af vandforekomsterne (ændringer af overfladevandområdets hydromorfologi eller ændringer i grundvandsforekomstens niveau).

Ved manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse fra høj til god tilstand som følge af nye bæredygtige udviklingsaktiviteter, vil der efter omstændighederne kunne fraviges fra forpligtelsen ved fx. fysisk påvirkning (hydromorfologiske påvirkninger) og/eller fysisk-kemisk påvirkning af et overfladevandområde.

Nye bæredygtige udviklingsaktiviteter er ikke et klart defineret begreb i vandrammedirektivet, og det vil navnlig bero på en konkret vurdering af politisk karakter om aktiviteter, som ønskes realiseret, er "bæredygtige udviklingsaktiviteter" i vandrammedirektivets forstand.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet de betingelser, der skal iagttages ved anvendelse af muligheden for at fravige forpligtelsen til at sikre god tilstand og forebygge forringelse. Det følger heraf, at ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand. Undladelsen skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelse af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af at undlade at gennemføre de fastlagte foranstaltninger. De nyttige mål, der tilgodeses ved at undlade at gennemføre fastlagte foranstaltninger, skal på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke kunne tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.

Det følger af stk. 3, at Miljøstyrelsen på anmodning fra en kommunalbestyrelse og efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at kommunalbestyrelsen kan undlade at gennemføre de foranstaltninger, der er fastlagt i bilag 1-4, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte omstændigheder og betingelser er til stede. Miljøministeren kan bestemme, at en sag er af så principiel karakter, at miljøministeren træffer afgørelsen.

Det vil bero på en konkret vurdering, om der er grundlag for at fravige de fastlagte foranstaltninger i bilag 1-4, herunder omfanget af fravigelsen.

Ved anmodning efter stk. 3 er det nødvendigt, at grundlaget for anmodningen, jf. stk. 1 og 2, så vidt muligt er udtømmende dokumenteret.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 og 37 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

En fravigelse efter § 7, herunder efter § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, vil skulle være i overensstemmelse med beskyttelse, der føl-

ger af anden EU-lovgivning, herunder bl.a. habitatdirektivet som beskrevet i habitatvejledningen. Den indledende vurdering af miljøvirkninger er skitseret i vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Det følger endelig af stk. 4, at miljøministeren foretager de fornødne korrektioner af indsatsprogrammet, som beslutninger efter stk. 1 og 3 måtte give anledning til.

8. Rammen for myndigheders administration af lovgivning

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 8:

§ 8. Statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres.

Stk. 2. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand.

Stk. 3. Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1) ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomstens tilstand, og
- 2) ikke vil kunne hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Stk. 4. Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse eller godkendelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kan i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden i henhold til lovgivningen, meddeler tilladelse eller godkendelse til den ansøgte udledning. I sager, hvor Miljøstyrelsen er den kompetente myndighed til at meddele tilladelse eller godkendelse til udledningen, træffer styrelsen tillige afgørelse efter denne bestemmelse.

Stk. 5. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af den samlede påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten fra øvrige kilder, herunder fra godkendte, endnu ikke gennemførte projekter og aktiviteter, tages i betragtning.

Stk. 6. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse i overensstemmelse med stk. 2-4, inddrages for overfladevandområder de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Stk. 7. I vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages for grundvandsforekomster definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.1 Generelt om bestemmelsen

§ 8 fastsætter rammen for, at myndigheder ved administration af lovgivningen inden for deres respektive ressort ikke forringer vandforekomsters tilstand eller forhindrer opfyldelse af de konkrete fastlagte miljømål.

Det fremgår overordnet af stk. 1, at statslige myndigheder, regionsrådet og kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen skal forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres. Der følger ikke af bestemmelsen en egentlig handlepligt for myndighederne.

Forpligtelsen til som led i administrationen af lovgivningen at forebygge forringelse samt ikke at hindre opnåelse af målet om god tilstand gælder for vandforekomster, dvs. afgrænsede og karakteriserede overfladevandområder eller grundvandsforekomster med et konkret fastlagt miljømål, jf. lov om vandplanlægning, § 2, stk. 1, nr. 10-12. Ved påvirkninger af andet overfladevand eller grundvand vil forpligtelsen derfor bestå i, at påvirkninger af dette vand ikke må medføre forringelser af tilstanden for de afgrænsede og karakteriserede vandforekomster med et konkret fastlagt miljømål eller forhindre, at de fastlagte mål nås. Identifikation og beskyttelse af vand, der er vurderet ikke at udgøre vandforekomster, er omhandlet i CIS-vejledning nr. 2 til vandrammedirektivet om identifikation af vandforekomster.

§ 8 omfatter alle former for påvirkning, der kan have indvirkning på vandforekomster biologiske kvalitetselementer, fysisk kemiske forhold, kvantitative og hydromorfologiske forhold. Det vil sige påvirkning af vandforekomsters kemiske og fysisk-kemiske forhold, herunder bl.a. næringsstoffer (kvælstof og fosfor), miljøfarlige stoffer, termisk påvirkning (kølevand) mv., samt påvirkning af vandforekomsters hydromorfologiske forhold. Herunder påvirkning af de biologiske kvalitetselementer knyttet til bund og bredforhold, kontinuitet, vandstrømning, vand-skifte og dybdeforhold.

Ved "afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning" i § 8, stk. 2 og 3, skal forstås tilladelser og miljøgodkendelser, der direkte eller indirekte kan medføre en påvirkning af et overfladeområde eller en grundvandsforekomst. Ved indirekte påvirkninger forstås påvirkninger, der ikke sker direkte til en vandforekomst, men f.eks. via påvirkning af sammenhængende eller tilstødende vandforekomster eller i kumulation med andre påvirkninger. En indirekte påvirkning kan også ske ved atmosfærisk deposition, f.eks., af kvælstof eller tungmetaller.

Ved afgørelser, der vil kunne påvirke vandforekomstens tilstand, skal det fremgå af afgørelsen eller baggrundsmaterialet til afgørelsen, at vurderingen efter § 8 er foretaget, herunder grundlaget for vurderingen. Dette vil skulle ske uafhængigt af, om afgørelsen er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

8.1.1 Forringelse af tilstanden

Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en "forringelse" af den økologiske tilstand for et overfladevandområde, jf. § 8, stk. 1, har været forelagt EU-Domstolen i sag C-461/13 (Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV mod Bundesrepublik Deutschland). I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) fastslår EU-Domstolen bl.a., at der foreligger en forringelse af tilstanden for et overfladevandområde, når mindst et af kvalitetselementerne som omhandlet i vandrammedirektivets bilag V falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement som omhandlet i bilag 5 til vandrammedirektivet allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.

Vandrammedirektivets bilag V er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen (præjudiciel forelæggelse) i sag C-535/18 (Land Nordrhein-Westfalen) fastslår EU-Domstolen, at der foreligger en forringelse af den kemiske tilstand af en grundvandsforekomst som følge af et projekt i tilfælde af dels en overskridelse af mindst ét af kvalitetskravene eller tærskelværdierne som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EØF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvand mod forurening og forringelse, dels en forventet stigning i koncentrationen af et forurenende stof, når den fastsatte tærskel for dette stof allerede er overskredet. De værdier, der er målt på hvert overvågningspunkt, skal tages i betragtning individuelt.

Kvalitetskrav og tærskelværdier som omhandlet i grundvandsdirektivet er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande og overgangsvande og grundvand og bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I afgørelsen C-525/20 fastslår EU-Domstolen, at målet om at forebygge forringelse af tilstanden skal fortolkes således, at det ikke giver medlemslandene mulighed for, når de vurderer, om et program eller et enkeltprojekt er foreneligt med målet om at forebygge forringelse af vandkvaliteten, ikke at tage hensyn til midlertidige kortsigtede virkninger, som er uden langsigtede konsekvenser for vandkvaliteten, medmindre det er åbenbart, at sådanne virkninger efter deres art kun har en ringe indvirkning på tilstanden i det omhandlede vandområde, og at de ikke medfører »forringelse« af området i bestemmelsens forstand. Hvis de kompetente nationale myndigheder inden for rammerne af tilladelsesproceduren for et program eller et projekt fastslår, at det kan medføre en sådan forringelse, kan programmet eller projektet, selv om denne forringelse er af midlertidig karakter, kun godkendes, hvis betingelserne i direktivets artikel 4, stk. 7, er opfyldt.

Vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, er gennemført ved § 4 i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og § 7 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

8.1.2 Hindringer for opfyldelse af miljømålet

Der foreligger en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. § 8, stk. 1, hvis myndigheder ved deres administration af lovgivningen, herunder ved meddelelser af tilladelser, der medfører en yderligere belastning af vandområdet, medvirker til at de fastlagte miljømål, som er forudsat opnået i tredje planperiode (2021-2027) ikke nås inden for fristen, jf. herved bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Dette omfatter for eksempel, at indsatsprogrammets foranstaltninger forhindres i at få de planlagte forbedrende effekter for vandforekomster, således at forekomsterne ved en planperiodes udløb har en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau end forudsat ved planperiodens start.

8.1.3 Vandområdets tilstand

I de vurderinger, der skal foretages efter § 8, må inddrages tilstanden henholdsvis belastningen af de berørte vandområder.

Vandområdeplanernes tilstandsvurderinger baserer sig typisk på data for en årrække. Tilstanden er i vandområdeplanerne som udgangspunkt beregnet som et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Der sker som udgangspunkt ingen

løbende opdatering. Tilstandsvurderingerne forventes opdateret i forbindelse med vandplanlægningen for 2027-2033 (fjerde planperiode). Ligeledes er belastningsopgørelserne for fosfor og kvælstof for henholdsvis søer og kystvande baseret på et flerårigt gennemsnit med henblik på at sikre størst mulig robusthed i tid og rum. Det er belastningsopgørelserne og opgørelserne vedr. målbelastning, som anvendes til at fastlægge indsatsbehov for fosfor og kvælstof i hhv. søer og kystvande. Data anvendt til tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser er tilvejebragt i henhold til [Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027. Intern arbejdsinstruks (20xx)], der indeholder henvisninger til relevante bekendtgørelser om overvågning, analysemetoder mv.

Ved vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, jf. § 8, kan der tages udgangspunkt i de tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser, der foreligger i vandområdeplanerne. Endvidere kan nyere data fra blandt andet det nationale overvågningsprogram (NOVANA) – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – indgå i en samlet vurdering af vandforekomstens aktuelle tilstand, dette bør særligt overvejes, hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Særligt med hensyn til vurdering af aktuell kemisk tilstand for overfladevand, se nedenfor under afsnit 8.3.2.

Om (data)grundlaget for tilstandsvurderinger af overfladevandområder og grundvandsforekomster kan der i øvrigt henvises til Vandområdeplanerne for 2021-2027.

8.2 Miljømålet er opfyldt

Det bestemmes i § 8, stk. 2, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand.

§ 8, stk. 2, regulerer en eventuel mulighed for påvirkning af en vandforekomst, der eksisterer, når vandforekomsten har en tilstand, som svarer til det fastlagte miljømål. Der er således ikke nødvendigvis noget til hinder for, at en myndighed for eksempel meddeler en tilladelse, som indebærer en vis påvirkning af en vandforekomst. I vurderingen af muligheden for en påvirkning skal indgå, at vand og stof der udledes til et vandområde også udveksles med tilgrænsende og nedstrøms vandområder hvor miljømålet ikke er opfyldt. Dertil kommer, at der skal være en sikker afstand til grænsen for tilstandsforringelse både for vandområdet selv og tilgrænsende og nedstrøms beliggende vandområder. Det afgørende er, at tilladelsen ikke indebærer, at et eller flere relevante kvalitetselementer/parametre herved falder en tilstandsklasse.

Blandingszoner kan efter omstændighederne udpeges omkring udledningspunkter, jf. nærmere bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Inden for blandingszonen tillades det, at koncentrationen af et eller flere stoffer overskrider miljøkvalitetskravene i nærmere fastsat omfang.

8.3 Miljømålet er ikke opfyldt

8.3.1 Generelt om grundlaget for vurderingen

I § 8, stk. 3, fastsættes, at myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets eller grundvandsforekomstens tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, kan det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres (udlignes) senere i planperioden, og således ikke vil forhindre, at de fastlagte mål nås. Dette kan ske som en integreret del af et projekt f.eks. i form af specifikke kompenserende foranstaltninger eller af andre mere generelle forhold, som medvirker til nedbringelse af påvirkningen samlet set (fx generel regulering). Det er dog altid et krav, at der skal være effekt- og tidsmæssig sammenhæng mellem påvirkningen og den neutraliserende faktor, da midlertidige forringelser af vandforekomsternes tilstand ikke må ske. Påvirkningen må heller ikke modvirke en planlagt forbedring af vandforekomsternes tilstand.

Ligesom det er tilfældet for vandforekomster, hvor miljømålet er opfyldt, jf. § 8, stk. 2, kan der således også være mulighed for øget påvirkning af vandforekomster uden målopfyldelse.

8.3.2 Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder

Administration af godkendelser og tilladelser mv. til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sker i henhold til den relevante lovgivning, jf. blandt andet bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder. Det følger bl.a. også heraf, at udledningen af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik.

I tilknytning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder gælder § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Der er endnu ikke i forbindelse med vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, ligesom der ikke er fastlagt konkrete indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer. Der følger – ved siden af den øvrige generelle regulering på området – af § 9 dog en generel forpligtelse til at gennemføre kildeopsporing m.v., jf. afsnit 4.3.

Rammerne for at tillade udledning er først og fremmest, at udledning skal ske i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven eller anden relevant sektorlovgivning. Dette krav gælder uafhængigt af § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og kan selvstændigt føre til, at en udledning ikke kan tillades.

§ 8 fastlægger en yderligere ramme for at tillade udledning ved at stille krav om, at udledning ikke må forringe berørte vandområders tilstand eller forhindre, at målet for de berørte områder kan nås. Det betyder overordnet for rammerne efter § 8, at en udledning ikke må føre til overskridelse af miljøkvalitetskrav eller modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline).

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville medføre en forringelse af berørte vandområders tilstand gælder, at hvis miljøkvalitetskravet for et forurenende stof allerede er overskredet, må en ny udledning ikke føre til yderligere overskridelse af miljøkvalitetskravet for det pågældende stof ved en stigning i koncentration af stoffet i det samlede vandområde. Der antages at ske en stigning i koncentrationen, hvis stigningen vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder. Der kan vejledende henvises til principperne ved udledning fra punktkilder i [MST FAQ].

Det vil afhænge af en konkret vurdering, om en udledning må forventes at føre til en stigning i koncentrationen som beskrevet ovenfor, herunder navnlig ud fra oplysninger om de berørte vandområders aktuelle tilstand og belastning fra øvrige udledninger og forureningskilder. Vurderingen skal ske ved inddragelse af alle relevante forhold, og følgende skal som minimum altid iagttages:

- Vurderingen skal foretages ved en forudgående beregning under anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder.
- Stoffers eventuelle tendens til at blive akkumuleret i sediment og/eller biota, hvor stoffekonzentrationer ikke må stige i væsentlig grad, jf. vejledende principperne i MST FAQ 50 (sediment) og 51 (biota).
- Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.
- Kategori og type af overfladevand, bl.a. lukkede eller åbne vandområder, ferskvand, saltvand, opholdstid og vandudskiftning.
- Den tidsmæssige udstrækning af en stigning i koncentrationen skal også indgå i vurderingen, da selv midlertidige forringelser ikke kan tillades.
- Myndighedernes afgørelse af om en udledning kan forventes at medføre forringelse, skal ske ud fra forsigtighedsprincippet. Det bør være åbenbart, at der ikke sker en stigning i koncentrationen som følge af den påtænkte udledning.

For punktkilder skal udledning yderligere ske inden for rammerne af kravene i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, bl.a. bekendtgørelsens § 5 om den kombinerede fremgangsmåde og § 8 om blandingszoner. Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i [MST FAQ].

Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at ske en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.

Ved vurdering af om en udledning forventes at ville forhindre, at målet for de berørte områder kan nås, gælder, at udledning ikke må modvirke en gennemført eller planlagt reduktion, herunder som forudsat ved prognoser for strukturudvikling (baseline). Dvs. at den forudsatte forbedrende effekt, der ved planlægningen er antaget vil sikre, at målet nås, ikke må reduceres eller helt forhindres ved en udledning. Sker dette, vil der ikke ske den nødvendige forbedring af tilstanden, og målet vil blive forhindret i strid med § 8.

Det er myndigheden, der konkret skal vurdere, om betingelserne for at kunne tillade eller opretholde en udledning er til stede, herunder ud fra hensynet til omgivelsernes sårbarhed og belastning og i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven. Muligheden for at tillade udledninger er ikke ubegrænset, selv om udledning ikke vurderes at ville føre til en stigning i koncentrationen af et forurenende stof. I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning. Det er ved vandplanlægningen forudsat, at myndigheden i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven ved revurdering af udledningstilladelser og ved at mindske udstrækningen af blandingszoner skal nedbringe udledninger, så miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer overholdes og understøtter god tilstand i de enkelte vandområder inden udgangen af 2027. Det er nødvendigt, at oplysninger om alle kendte og planlagte påvirkninger inddrages i grundlaget for en tilladelse til yderligere udledning. Yderligere udledning ved fuld anvendelse af BAT bør som altovervejende udgangspunkt kun ske ved tilsvarende reduktion af andre kilder i det pågældende vandområde, eller i øvrigt ved anvendelse af

kompenenserende foranstaltninger eller afværgeforanstaltninger, således at effekten af udledning neutraliseres fuldt ud. Ved vurdering af om en udledning neutraliseres er det altid et krav, at effekt af planlagte og forudsatte reduktioner, herunder baselineprognoser, i de enkelte vandområder ikke modvirkes. Det er nødvendigt, at der kontinuerligt sker den forudsatte bevægelse frem mod god tilstand, og udledninger må ikke modvirke dette.

Selv om udledning ikke vurderes at ville føre til forringelse af tilstand eller forhindre god tilstand, skal udledning være forenelige med beskyttelsen af arter og naturtyper efter habitatdirektivet.

Der gøres desuden opmærksom på, at vurderingen af målopfyldelse for miljøfarlige forurenende stoffer sker på enkeltstoffer med miljøkvalitetskrav, hvorfor det er på stofniveau, den konkrete vurdering af påvirkningen gennemføres. Med hensyn til vurdering af påvirkningen af overfladevandområder, der er i ukendt tilstand (grundet manglende overvågning), skal tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer belyses ved inddragelse af øvrige oplysninger, jf. nedenstående.

Vurdering af kemisk tilstand og økologisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Overfladevandområdernes kemiske tilstand er vurderet ud fra forekomst af prioriterede stoffer og økologiske tilstand vurderet ud fra forekomst af nationalt specifikke stoffer er vist i vandområdeplanens MiljøGIS og vandplandata.dk. Det fremgår her konkret, for hvilke stoffer, de fastsatte miljøkvalitetskrav er overskredet. Der inddrages eventuelle nyere overvågningsdata, og det vurderes, om disse overskrider relevante miljøkvalitetskrav. Selv om der ikke som sådan er tale om en opdatering af tilstandsklassifikationen i vandområdeplanerne, kan Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2021-2027, Intern arbejdsinstruks (Juni 2023), benyttes i en specifik opdateret vurdering for det/de konkrete stoffer til brug for administration efter § 8. Er tilstanden ukendt grundet manglende overvågningsdata for området eller manglende miljøkvalitetskrav, må myndigheden foretage en yderligere konkret vurdering under inddragelse af metoder og alternative vurderingskriterier, som den finder anvendelig. Det kan fx være oplysninger fra nationale overvågningsrapporter. Dette svarer til den eksisterende praksis for håndtering af afgørelser om tilladelser og godkendelser.

Der kan i øvrigt henvises til tabel 2 (side 51), der indeholder en skematisk oversigt over de forhold, som myndigheden bør iagttage i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 2 og 3, er for så vidt angår udledning af miljøfarlige forurenende stoffer sammenlignelige med bestemmelserne herfor i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, da det er de samme vurderinger for overholdelse af miljøkvalitetskrav, der skal ligge til grund for henholdsvis tilladelse til merudledning af miljøfarlige forurenende stoffer og revision af eksisterende tilladelse til udledning af sådanne stoffer. Der kan derfor i vejledning nr. 9053 af 21. december 2021 'Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet' (Reference opdateres efter høringsperiodens udløb) på Retsinformation og Miljøstyrelsens hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/spildevand/hvad-er-spildevand-og-hvorfor-rens-er-vi-det/spoergsmaal-og-svar-om-miljoekvalitetskrav/>) findes vejledning til, under hvilke forudsætninger der kan gives tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, når § 8, stk. 2 eller 3, skal være opfyldt.

8.3.3 Kvælstof og fosfor

I forbindelse med kvælstofindsatsen og fosforindsatsen af hensyn til henholdsvis kystvande og søer er der i regi af vandplanlægningen gennemført kvantitative beregninger af konkrete indsatsbehov baseret på modellering af belastningsforhold og målbelastninger for de enkelte vandområder. Målbelastninger (kvælstof og fosfor) for belastningen af kystvande fra danske

landområder og direkte punktkildeudledninger er fastlagt på givne forudsætninger om størrelsen af andre næringsstofbelastningskilder, herunder kvælstofpåvirkning fra atmosfære og andre lande. Oplysninger om kystvandenes belastningsforhold, målbelastninger og opgjorte indsatsbehov mm. fremgår af bilag 1.1 til vandområdeplanerne. Disse to områder adskiller sig derfor fra andre indsatsområder i vandplanlægningen, hvorfor der også gælder særlige forhold for så vidt angår administration efter § 8 på disse to områder, jf. nedenfor.

Kvælstof og fosforpåvirkning af kystvande

Både kvælstof- og fosforpåvirkningen har indflydelse på miljøtilstanden af kystvandene.

Med hensyn til en eventuel mulighed for påvirkning skal der tages højde for, at vand og næringsstoffer i mange tilfælde udveksles mellem vandområder med forskellige indsatsbehov. Hvis belastningen i ét vandområde øges, kan det med andre ord have indflydelse på de tilstødende og nedstrøms vandområder. En mulighed for påvirkning af et vandområde opstår således normalt først, når der er opnået målopfyldelse i sammenhængende kystvande, og der opnås de forudsatte næringsstofreduktioner i oplandene til nærliggende vandområder og kvælstof- og fosforbelastningen ikke overstiger målbelastningen for vandområderne.

En mulighed for påvirkning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides (også i andre vandområder), at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetslementer i de berørte vandområder, herunder tilgrænsende og nedstrøms vandområder, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse.

Vurdering af risiko for ændring af tilstandsklasse beror på en konkret vurdering i forhold til det kystvand, der påvirkes. Der kan være stor forskel på, hvordan vandområderne responderer afhængigt af vandområdernes karakter (størrelse, vandskifte mm), hvilken tilstandsklasse vandområderne ligger i, og hvor tæt de i dag er på et skift i tilstandsklasse mm.

Ud over disse tilfælde vil mulighederne for at øge kvælstofpåvirkningen og/eller fosforpåvirkningen af et kystvandområde omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre i tredje planperiode. Dertil kommer at en merudledning af kvælstof og/eller fosfor til et kystvand som ikke er omfattet af indsats, potentielt vil kunne udløse en tilstandsforringelse og/eller et indsatsbehov.

§ 8, stk. 3, indebærer således, at der ikke kan meddeles tilladelse til merudledning af kvælstof og fosfor til kystvandområder i forhold til den faktiske udledning på tidspunktet for afgørelsen, når der ikke er målopfyldelse i området på grund af kvælstofbelastning, og der er opgjort et kvælstofreduktionsbehov, da vandområderne ved planperiodens udløb herved ville have en ringere tilstand eller et højere belastningsniveau (kvælstof og fosfor) end forudsat med fastlæggelsen af indsatsprogrammerne. I særlige tilfælde, hvor udledningen vurderes uden betydning for tilstand og opfyldelse af miljø- mål, har myndigheden dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Med hensyn til mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Merudledning af fosfor til kystvande kan imidlertid indebære en negativ påvirkning, som kan reducere effekten af kvælstof- og fosforindsatsen og dermed eventuelt forringe miljøtilstanden og/eller vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der kan tillades en forøget fosforudledning til kystvande.

Fosfor og søer

Hvis der i forbindelse med fastlæggelsen af fosforindsatsen til en sø er opgjort et negativt indsatsbehov – dvs. baselinebelastning er lavere end den beregnede målbelastning – kan dette ses som en mulighed for en øget belastning/potentielt til søen. En belastning vil alene kunne tillades, såfremt det sker under hensyntagen til, at målbelastningen ikke overskrides, at det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsforringelse for et eller flere kvalitetselementer, samt at det ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål ved udgangen af planperioden. I den forbindelse kan det være relevant at inddrage nyeste overvågningsdata med henblik på at understøtte vurderingen, særligt hvis der er forløbet flere år efter vandområdeplanernes offentliggørelse. For søer med ukendt tilstand eller for søer, hvor det ikke har været muligt at opgøre et indsatsbehov, bør der foreligge dokumentation for, at der er et råderum for den pågældende sø, og at det er muligt at opfylde de ovenfor nævnte kriterier for søer med kendt indsatsbehov.

Ud over dette vil mulighederne for at øge fosforpåvirkningen af en sø omfattet af en indsats i indsatsprogrammet som udgangspunkt ikke være mulig uden kompenserende foranstaltninger, da indsatsprogrammet er sammensat således, at det netop skal sikre målopfyldelse i tredje planperiode.

Myndigheden har dog mulighed for at indbringe sagen for Miljøstyrelsen, der efter en konkret vurdering vil kunne tillade, at myndigheden meddeler tilladelse, jf. § 8, stk. 4, jf. nedenfor om denne bestemmelse.

Særligt om dambrug

Særligt med hensyn til dambrug bemærkes, at hvor en ansøgning om godkendelse af etablering af et nyt dambrug eller udvidelse af et eksisterende dambrug er knyttet til et opkøb af et andet, allerede etableret dambrug, der nedlægges, vil det opkøbte dambrugs udledning kunne indgå i vurderingen af, om der samlet set vil ske en påvirkning af vandområder i strid med bekendtgørelsens § 8. Det er en forudsætning for at lade opkøbet indgå i vurderingen, at de to dambrug udleder til samme vandområde. Tilsvarende vil sammenlægning af eksisterende dambrug inden for samme vandopland således i udgangspunktet kunne ske, såfremt tilførslen af næringsstoffer samlet set ikke øges, og der dermed ikke vil ske en forringelse af vandområdet.

Lukning af dambrug i forbindelse med statens opkøb udgør en selvstændig indsats i vandområdeplanerne, og den herved opnåede reduktion er indregnet i vurderingen af forventet målopfyldelse. Statens opkøb af dambrug vil således ikke kunne begrunde en merbelastning fra et andet dambrug gennem en videreførelse af fodertilladelsen.

8.3.4 Forelæggelse for Miljøstyrelsen (kvælstof og fosfor)

Hvis myndigheden vurderer, at der ikke kan meddeles tilladelse til udledning af kvælstof eller fosfor i henhold til § 8, stk. 3, kan myndigheden indbringe sagen for Miljøstyrelsen. Styrelsen kan, jf. § 8, stk. 4, i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering tillade, at myndigheden meddeler tilladelse til den pågældende udledning, hvis det ikke medfører risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål.

§ 8, stk. 4, omhandler tilladelser til øget påvirkning alene i form af merudledning af kvælstof og fosfor til vandområder, der ikke har målopfyldelse på grund af næringsstofbelastning, og hvor der er opgjort et næringsstofreduktionsbehov. Dette er overvejende relevant for merudledning af kvælstof og fosfor til kystvande eller fosfor til søer.

Bestemmelsen giver mulighed for, at myndigheden undtagelsesvist kan meddele tilladelse til mindre merudledninger efter indhentelse af en tilladelse hertil fra Miljøstyrelsen, hvis styrelsen

vurderer, at udledning ikke vil medføre risiko for forringelse eller forhindre opfyldelse af mål. Ved vurderingen af, om styrelsen skal tillade, at afgørelsen (tilladelsen/godkendelsen) kan meddeles af den pågældende myndighed, kan bl.a. inddrages de konkrete lokale forhold i det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, omfanget af den øgede påvirkning, den samlede påvirkning af det eller de vandområder, der påvirkes af udledningen, udviklingen i den samlede påvirkning, omkostninger ved reduktion og proportionalitet, dvs. forholdet mellem projektets merbelastning og samfundets overordnede interesser i projektets gennemførelse mv.

Der kan i øvrigt henvises til oversigten i tabel 2 (side 51).

8.3.5 Øvrige hensyn

Det fastsættes i § 8, stk. 5, at i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal omfanget af påvirkning af overfladevandområdet eller grundvandforekomsten, herunder i forhold til den samlede påvirkning, tages i betragtning. Bestemmelsen beskriver forpligtelsen til at sikre mod kumulative effekter af belastninger, herunder belastninger, der ikke isoleret set vil forringe aktuel tilstand eller forhindre målopfyldelse. Myndigheden kan om nødvendigt søge oplysning hos Miljøstyrelsen om, hvorvidt der i planperioden er givet tilladelse efter § 8, stk. 4, til udledning af kvælstof eller fosfor til et givet vandområde.

§ 8, stk. 6, angiver i relation til overfladevandområder, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, skal inddrages de normgivende definitioner af kvalitetsklasser for økologisk tilstand og økologisk potentiale, jf. bilag 1 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, og miljøkvalitetskrav, jf. bilag 2, del B, til samme bekendtgørelse. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser for overfladevandområder, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

§ 8, stk. 7, angiver i relation til grundvandsforekomster, at der i vurderingen af, om der kan træffes afgørelse efter stk. 2-4, inddrages definitionerne for god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand, jf. bilag 3 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Desuden inddrages anvisningerne for vurdering af overvågningsresultater, jf. bilag 3 og 4 til bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

8.4 Særligt om administration af visse aktiviteter

Vandindvindingstilladelser

Når kommunerne skal træffe afgørelse om vandindvindingstilladelser, skal kommunerne som hidtil sikre, at nye eller reviderede tilladelser til vandindvinding ikke vil indebære en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand, eller at fastsatte miljømål ikke kan nås, jf. § 8 i bekendtgørelsen. Det skal derfor vurderes, om den ansøgte vandindvinding vil påvirke den/de berørte grundvandsforekomst(er)s vandbalance, målsatte overfladevandområder og/eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer (GATØ), der er omfattet af en skærpet beskyttelse.⁵ Hvis

⁵ Herunder GATØ, der er på udpegningsgrundlaget for habitatområder eller har betydning for strengt beskyttede områder.

påvirkningerne som følge af den ansøgte vandindvinding medfører, at grundvandsforekomstens tilstand forringes eller at opnåelse og/eller fastholdelse af forekomstens miljømål hindres, kan der ikke meddeles tilladelse til vandindvindingen,

Det er kommunen, der skal sikre, at ansøger har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag for, at kommunen kan vurdere, om det er muligt at meddele en (fornyet) tilladelse til vandindvinding i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8.

Med hensyn til kommunernes tilladelser til indvinding af overfladevand til dambrug gælder specifikt, jf. vandforsyningslovens § 24, stk. 4, at der altid skal "opretholdes en vandføring på mindst halvdelen af medianminimumsvandføringen i vandløbet".

Kommunernes vurdering af påvirkningen på målsatte vandløb kan, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages med udgangspunkt i den nyeste tilgængelige viden om vandindvindings betydning for den økologiske tilstand i vandløb, jf. "Vurdering af effekten af vandindvinding på vandløbs økologiske tilstand", Aarhus Universitet, 11. november 2014. Det bemærkes, at denne viden navnlig er relevant for de større vandløb, hvor artsindekset for fisk anvendes, som kvalitetselement. Rapporten kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.MST.dk. Det afgørende er, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering af, om "omgivelsernes kvalitet" bevares, jf. vandforsyningslovens § 2, og hvorvidt en given vandindvinding vil betyde, at tilknyttede vandløb tilstandsforringes eller ikke kan opnå fastsatte miljømål, jf. § 8 i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Administrationen af vandindvindingstilladelser er baseret på mange års erfaring og viden opbygget i kommunerne og de tidligere amter, som i flere årtier – ved behandling af ansøgninger om indvindingstilladelser – har skullet forholde sig til indvindingens følgevirkninger på grundvandsstand og vandløb. Og undersøgelser har vist, at mange kommuner gør brug af egne værktøjer i administrationen af området. Kommunerne vurderes således at være godt rustet til at behandle ansøgninger om vandindvindingstilladelser.

Faglige projekter gennemført med henblik på vidensopbygning og metodeudvikling i forbindelse med tredje vandplansperiode kan findes på miljøstyrelses hjemmeside.

Fiskeri med bundsløbende redskaber

Fiskeri med bundsløbende redskaber, har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter.

Myndigheders regulering af fiskeri med bundsløbende redskaber skal administreres i overensstemmelse med den overordnede ramme for myndigheders administration.

For kystvandene i Danmark gælder efter bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, at de skal opfylde miljømålet om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", bortset fra Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord hvor målet er "godt økologisk Potentiale". Grænseværdier til brug for vurdering af kystvandenenes tilstand fremgår af bekendtgørelse om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I forhold til at understøtte opfyldelsen af miljømålet, vurderet ud fra grænseværdierne for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter, skal fiskeri med bundsløbende redskaber som hovedregel kun foregå på dybder større end hvor udbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter er relevant. Fravigelse bør kun undtagelsesvis accepteres, og forudsætter at det konkret i det enkelte kystvandområde kan sandsynliggøres at fiskeriet ikke vil ødelægge

ålegræssets udbredelse i overensstemmelse med miljømålet og under hensyntagen til, at der ikke må ske en forringelse af den aktuelle udbredelse.

Slusedrift

Sluser i kystvandssystemerne, som reguleres aktivt, kan potentielt bidrage til et ustabil marint økosystem med en deraf følgende forringet miljøtilstand, medmindre der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile fysiske forhold (vandskifte og salt-holdighed).

Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord er begge slusefjorde, som er udpeget som stærkt modifice-rede kystvande med et mål om godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand, begrundet i at den fysiske modifikation i form af sluser, som styres aktivt, forhindrer opnåelse af god økolo-gisk tilstand. For at nå målet om godt økologisk potentiale er det nødvendigt, at der er fastlagt en slusedrift/slusepraksis, som kan bidrage til at sikre mere stabile forhold.

Der er for Ringkøbing Fjord og Nisum Fjord fastlagt retningslinjer for slusedrift ("sluseprak-sis") med henblik på at understøtte såvel erhvervs- og samfundsinteresser som miljø- og na-turinteresser. Retningslinjerne kan findes på kystdirektoratets hjemmeside. Slusepraksis skal bidrage til at sikre stabile saltforhold med henblik på at under- støtte opfyldelse af miljømålet om et godt økologisk potentiale.

Vandløbsvedligeholdelse

Det er kommunerne som vandløbsmyndighed, der skal sikre, at bl.a. vandløbsvedligeholdel-sen er i overensstemmelse med vandløbsloven, jf. vandløbslovens § 1, stk. 2, hvorefter fast-sættelse og gennemførelses af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som følger af anden lovgivning. Forpligtelsen til at administrere i overensstemmelse med bl.a. lov om vandplanlægning og bekendtgørelse om indsatsprogrammer er gentaget af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i en række afgørelser, bl.a. afgørelse af 17. april 2020 i sagerne 18/05717, 18/06663, 18/06664 og 18/06666 og afgørelse af 11. februar 2021 i sagen 20/12190. Afgørelserne angik vandløbsregulativer og krav om mil-jøvurdering efter miljøvurderingslovens regler.

Kvælstof og fosfor	Er miljømålet nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er mindre end målbelastning	Ja, målet er nået, § 8, stk. 2	Ja, efter konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre forringelse af vandområdet og sammenhængende vandområder eller overskridelse af målbelastningerne.	Eventuel kumulativ effekt skal tages i betragtning, jf. § 8, stk. 5.
	Nej, målet er ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Ja, efter en konkret vurdering. Tilladelsen må ikke medføre yderligere forringelse eller risiko for manglende målopfyldelse. Er der fastsat kvælstofreduktionsbehov i vandområdeplanen, kræver overskridelse af målbelastningerne Miljøstyrelsens godkendelse (§ 8, stk. 4.)	Udviklingen i vandområdet vurderes. Nyere data – sammen med tilstandsvurderinger og belastningsopgørelser i vandområdeplanerne – kan indgå i samlet vurdering af vandområdets aktuelle tilstand. Eventuel kumulation og kompenserende foranstaltninger tages i betragtning.
Belastning: Nuværende belastning af vandområdet er større end målbelastning	Nej, mål ikke nået, jf. § 8, stk. 3	Tilladelse kan undtagelsesvist gives med Miljøstyrelsens godkendelse, jf. § 8, stk. 4.	Beror på konkret vurdering i hver enkelt sag
Miljøfarlige forurenede stoffer	Miljømål er nået?	Kan merudledning tillades?	Bemærkninger i øvrigt
Status for miljøkvalitetskrav (MKK)	MKK er ikke overskredet, og miljømålet er nået	Ja, hvis MKK ikke overskrides	Det er altid et krav efter lovgivningen at udpege en blandingszone omkring udledning fra punktkilder ved overskridelse af MKK ved udledningstest umiddelbare nærhed
	MKK er overskredet, og miljømålet ikke nået	Som udgangspunkt nej. Udledning vil kun kunne tillades, hvis en stigning i koncentrationen af stoffet ikke vil kunne påvises ud fra repræsentative overvågningspunkter i berørte overfladevandområder	Nærmere beregningsteknisk vejledning for udledning og udpegning af blandingszoner er i MST FAQ' er - Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (Er I høring og reference bliver opdateret efter høringsperiodens udløb)

9. Kildesporing af miljøfarlige forurenende stoffer

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsen § 9:

§ 9. Statslige myndigheder, regioner og kommuner skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer omfattet af bilag 2, del B, til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder eller grundvandsforekomster, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster. Om nødvendigt skal myndigheden, hvis der er hjemmel hertil i den pågældende sektorlov, revidere gældende godkendelser og tilladelser.

I § 9 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter behandles berørte myndigheders pligt til at foretage kildeopsporing af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder, der ikke opfylder miljømålene, og som kan være årsag til, at andre overfladevandområder og grundvandsforekomster heller ikke opfylder de fastlagte miljømål.

Der henvises til denne vejlednings kapitel 4 om gennemførelse af indsatsprogrammerne, afsnit 4.3 om indsatser over for miljøfarlige forurenende stoffer, hvor der redegøres for, hvordan berørte miljømyndigheder inden for deres ressort skal foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder.

10. Midlertidig forringelse af vandforekomsters tilstand

Kapitlet retter sig mod bekendtgørelsens § 10:

§ 10. I tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområders og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

Stk. 2. Miljøministeren skal sikre,

- 1) at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsatsprogrammet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdets eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger,
- 2) at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og
- 3) at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Bestemmelsen fastsætter i overensstemmelse med lov om vandplanlægning § 20, stk. 6, regler om, at myndigheder skal hindre og forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand ved enhver midlertidig forringelse af en vandforekomsts tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, force majeure, som er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, herunder at gennemføre alle praktisk gennemførlige skridt og særlige foranstaltninger.

Det følger således af bestemmelsens stk. 1, at i tilfælde af midlertidig forringelse af overfladevandområders og grundvandforekomsters tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art, omstændigheder, som er ekstraordinære, eller som ikke med rimelighed kunne have været forudset, eller omstændigheder som følge af ulykke, skal Miljøstyrelsen og kommunalbestyrelsen inden for deres ressort forebygge yderligere forringelse af tilstanden og så vidt muligt genetablere den oprindelige tilstand. Myndighederne skal sikre, at der tages alle praktisk gennemførlige skridt til ikke at hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål, jf. bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, i andre overfladevandområder og grundvandforekomster, der ikke er berørt af disse omstændigheder.

I bestemmelsens stk. 2 er angivet, hvad der skal sikres af miljøministeren ved midlertidige forringelser af vandforekomsters tilstand. Det følger heraf, at ministeren skal sikre, at de foranstaltninger, der skal træffes under sådanne ekstraordinære omstændigheder, indgår i indsats-

programmet og ikke vil bringe genoprettelse af overfladevandområdet eller grundvandforekomstens kvalitet i fare, når omstændighederne ikke længere foreligger. Det skal yderligere sikres, at virkningerne af de omstændigheder, der er ekstraordinære eller ikke med rimelighed kunne have været forudset, gennemgås årligt, og at der under hensyn til de årsager, der er fastsat i lovens § 10, stk. 2, træffes alle praktisk gennemførlige foranstaltninger for så hurtigt, som det kan lade sig gøre, at genetablere den tilstand, overfladevandområdet eller grundvandforekomsten havde, inden virkningerne af disse omstændigheder viste sig.

Det nærmere omfang af omstændighederne og betingelserne nævnt i stk. 1 og 2 er omhandlet i CIS-vejledning nr. 20 til vandrammedirektivet om undtagelser til miljømålene.

Miljøministeriet – Departementet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

www.mim.dk

Miljøministeriet
Departementet

Offentlig høring

Vand og Klimatilpasning
J.nr. 2023 - 10012
Ref. JECPB
Den 12. oktober 2023

Oversigt over myndigheder, organisationer, mv., der høres over udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Alle ministerier
Miljøstyrelsen
Naturstyrelsen
Fødevarestyrelsen
Fiskeristyrelsen
Landbrugsstyrelsen
Kystdirektoratet
Slots- og Kulturstyrelsen
Energistyrelsen
Vejdirektoratet
Alle kommuner
Kommuners Landsforening (KL)
Danske Regioner
Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden
Den dansk-tyske grænsevandløbskommission
Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt,
Natur und Digitalisierung des Landes Schleswig-Holstein
Ministerium für Klimaschutz, Landwirtschaft, ländliche Räume und Umwelt
Mecklenburg-Vorpommern
Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety
Miljödepartementet
Advokatsamfundet/Advokatrådet
Agerskovgruppen
Agrolab
Bornholms Landbrug og Fødevarer
Bæredygtigt Landbrug (Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug)
CONCITO
COWI
DLBR
DanGødning
Danish Cable Protection Committee (DKCPC)

Danish Seafood Association
Danmarks Fiskehandlere
Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation
Danmarks Fritidssejler Union
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Jægerforbund
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Danmarks Sportsfiskerforbund (Sportsfiskerforbundet)
Dansk Akvakultur
Dansk Amatørfiskerforening
Dansk Byggeri
Dansk Energi
Dansk Energi Brancheforening (DGB)
Dansk Erhverv
Dansk Fritidsfiskerforbund
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening
Dansk Geologisk Forening
Dansk Industri
Dansk Industri Fødevarer
Dansk Industri Handel
Dansk Kano og Kajak Forbund
Dansk Miljøteknologi
Dansk Møllerforening
Dansk Sejlunion
Dansk Skovforening
Dansk Sportsdykkerforbund
Dansk Transport og Logistik
Danske Advokater
Dansk Gartneri
Dansk Ornitologisk Forening
Danske Havne
Danske Maritime
Dansk Planteværn
Danske Rederier (Tidl. Danmarks Rederiforening)
Danske Råstoffer
Danske Speditører
Danske Tursejlere (DT)
Danske Vandløb
DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening)
DHI Danmark– Institut for Vand og Miljø
Den Danske Landinspektørforening
Drivkraft Danmark
DONSlab
ENERGINET.DK
ENVIDAN
Eurofins Miljø A/S
Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)
Farvandsvæsenet
Fair Spildevand
FMK-sekretariatet

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Foreningen af danske brøndborere
Foreningen af Fiskeauktioner og Samlercenter i Danmark
Foreningen af Lystbådehavne i Danmark
Foreningen af Miljø- plan- og naturmedarbejdere i det offentlige (EnviNa)
Foreningen af Naturfredningsformænd i Danmark
Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Foreningen af Vandværker i Danmark
Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK)
Foreningen Muslingeervhvervet
Foreningen Nej til Motorvej på Røsnæs
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Forskningscenter Risø
Fjordland
Flex Fertilizer System ApS
Flex Gødning
Frie Bønder
Friluftsrådet
GEUS
GrænseRegion Syd
Hedeselskabet
HTSI Erhvervsorganisationen
HOFOR
HedeDanmark
Hedeselskabet
Ingeniørforeningen i Danmark
Ingeniørforbundet i Danmark
KIMO Danmark
Kommunalteknisk chefforening
Kyst, Land & Fjord
Landbrug & Fødevarer
Landdistrikternes Fællesråd
Landsforeningen af Landsbysamfund
Landsforeningen Praktisk Økologi
Landsforeningen Levende Hav
Landboforeningen Midtjylland
LandboNord
LandboSyd
LandboThy
LandboUngdom
Landbrugsrådgivning Syd
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen Dansk Fåreavl
Landsforeningen Praktisk Økologi
Lemvigegnens Landboforening
Marine Ingredients Denmark (Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri)
Mejeriforeningen
Oil Gas Denmark
WSP (Orbicon)

Plastindustrien i Danmark
Returbat
SAGRO
SEGES
SWECO
NIRAS
Skovdyrkerne (Skovdyrkerforeningerne)
Spildevandsteknisk Forening
Rambøll
Rådgivningscenter Nord
Vadehavssamarbejdet
Verdens Skove
Wind Denmark
Økologisk Landsforening
By og havn
Femern A/S
Fiskernes Fiskeindustri AMBA Skagen
GRAKOM
Hess Denmark A/S
INEOS
ICP A/S
NCC Industry A/S
Sibelco Nordic A/S
Sund og Bælt
Total
Udviklingsselskabet By & Havn
Vattenfall
VELAS
Ørsted
CARE Det Økologiske Råd Dyrenes Velfærd
Greenpeace Danmark
ICIS
NOAH
OCEANA
Plastic Change
Verdensnaturfonden (WWF)
CBS
Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
DTU
DTU Aqua (Institut for Akvatiske Ressourcer)
IT-Universitet København
Roskilde Universitet
Syddansk Universitet
Københavns Universitet
Københavns Universitet - Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA)
Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE)
Aarhus Universitet
Aarhus Universitet, fagdatacenter for ferskvand, Institut for Bioscience
Aarhus Universitet, Fagdatacenter for stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut

for Bioscience

Danmarks Meteorologiske Institut

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE (tidligere KORA))

Icrofs

MARTEC

Rådet for Grøn Omstilling (tidl. Det Økologiske Råd)

Miljø- og Fødevareklagenævnet